BERGEN
KOMMUNE

ÅRSMELDING 2024



FOTO: INGVILL STRAND

INNHOLD

Oppsummering....5
Sammendrag....5
Sentrale inntekter og finansposter....9
Tjenesteområdene....9
Disponering av driftsresultatet - detaljert oversikt....17
Investeringer....18
Sentrale budsjettposter....19
Oppsummering sentrale budsjettposter....19
Oppsummering av investeringsregnskapet....23
Finansielle måltall....25
Finansielle måltall....25
Netto driftsresultat....25
Disposisjonsfond og premieavvik....26
Gjeldsgrad og investering....27
Verdibevarende vedlikehold....27
Effektivisering og innsparing....28
Oversikt over resultat av vedtatte effektiviseringstiltak og kutt....28
Oppgavegjennomgang....30
Bosetting og integrering av flyktninger....33
Status merknader....36
Demografisk utvikling....43
Likestilling, inkludering og mangfold....45
Likestilling, inkludering og mangfold for Bergen kommune som arbeidsgiver....46
Arbeidet med aktivitetsplikten....46
Risiko for diskriminering og tiltak for likestilling....47
Likestilling mellom kvinner og menn i virksomheten....48
Bergen kommune som offentlig myndighet....55
Fråvær og inkluderande arbeidsliv....59
Helse, miljø og sikkerheit (HMS)....59
Sjukefråvær og årsrapport frå arbeidsmiljøutvala....60
Internkontroll, etikk og varsling....66
Klima, miljø og natur....102
Kutte direkte utslepp....102
Transport....102

Energibruk i bygg og anlegg 103
Sirkulere ressursane 104
Bevare naturen 107
Førebu for endring 108
Naturmangfald 109
Status for Bergen kommunes arbeid med FNs bærekraftsmål 112
Status for Bergen kommunes arbeid med FNs bærekraftsmål 112
Organisering 120
Kommunens tjenesteområder 125
01A-Barnehage 125
01B-Skole 146
01C-Spesialpedagogiske tjenester 177
02-Barnevern 188
03A-Tjenester til eldre 199
03B-Tjenester til funksjonshemmede 218
03C-Tjenester til utviklingshemmede 225
03D-Psykisk helse 239
04A-Tjenester til rusavhengige og bostedsløse 254
04B-Sosialhjelp og andre sosiale tjenester 264
04C-Introduksjons- og tolketjenester 276
05A-Forebyggende helsearbeid 290
05B-Behandling og rehabilitering 304
06-Overføringer til trossamfunn 318
07-Brannvesen 330
08-Samferdsel 349
09-Boligtiltak 379
10A-Offentlige planer, byplanlegging og kulturminnevern 397
10B-Private planer og byggesak 423
10C-Naturforvaltning og parkdrift 438
10D-Klima og miljø 466
11A-Lærlinger 485
13-Idrett 522
14-Næring 545
15-Bystyrets organer og administrasjon 561
16-Administrasjon og fellesfunksjoner 574

17-Beredskap og sivilforsvar 608
18A-Vann og avløp 615
18B-Renovasjon 640
20-Interne tjenester / fordelte kostnader 649
21-Pensjon og fellesposter 651
Årsregnskap 657
Balanseregnskap § 5-8 657
Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 første ledd 661
Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 andre ledd 663
Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 første ledd (2A) 665
Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 andre ledd (2B) 667
Økonomisk oversikt drift etter § 5-6 670
Oversikt over samlet budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner § 5-9 672
Noter 673
Lånefondet § 5-8. Balanseregnskap 724
Lånefondet § 5-6. Økonomisk oversikt Drift 727
Lånefondet § 5-5. Bevilgningsregnskap Investering 729
Noter til lånefondet 730
Konsolidert § 5-8. Balanseregnskap 732
Konsolidert § 5-6. Økonomisk oversikt etter art - drift 736
Konsolidert § 5-5. Bevilgning Investeringer 738
Noter til konsolidert regnskap 741

Oppsummering

Sammendrag

Utvikling i driftsresultatet

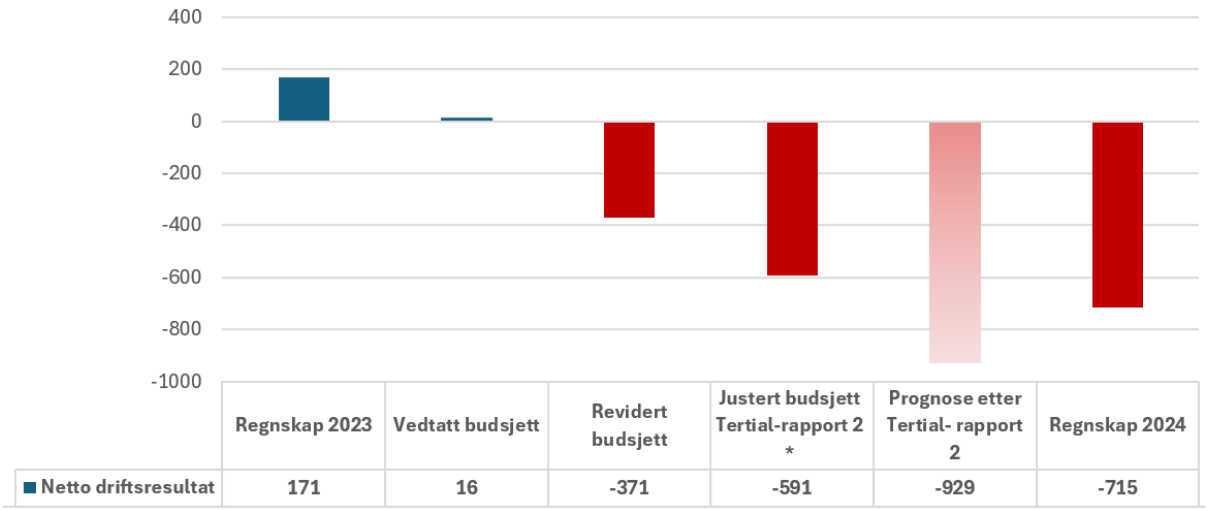
Bergen kommune hadde et negativt netto driftsresultat på 715 mill. i 2024. I 2023 var driftsresultatet positivt med 171 mill., noe som innebærer en forverring på 886 mill. Det negative resultatet utgjør - 2,4 prosent av driftsinntektene, mens driftsresultatet for 2023 var på 0,6 prosent. Kommunens vedtatte mål er et netto driftsresultat på 1,7%. Se nærmere omtale i kapittelet Finansielle måltall.

I det opprinnelig vedtatte budsjettet for 2024 var det lagt til grunn balanse mellom inntekter og utgifter. I Revidert budsjett/1. tertialrapport ble det rapportert om betydelige merforbruk i tjenestene, noe som resulterte i at tjenesteområdene ble oppbudsjettert med hele 600 mill. Hensyntatt økt integreringstilskudd og reduserte renteutgifter ble budsjettet justert fra balanse til et negativt driftsresultat på 371 mill.

Veksten i flere av tjenestene fortsatte å øke gjennom året. Dette medførte at tjenesteområdene ble oppbudsjettert med ytterligere 156 mill. i Tertialrapport 2. Skatteinntektene hadde en svakere vekst enn forutsatt, men dette ble delvis kompensert gjennom økt statlig rammetilskudd. Samlet ble det budsjetterte negative driftsresultatet økt fra 371 til 591 mill. i Tertialrapport 2. Det endelige driftsresultatet på 715 mill. ble til sammen 124 mill. svakere enn i justert budsjett, men dog noe bedre enn prognosene i Tertialrapport 2 skulle tilsi.

Figuren under viser denne utviklingen i netto driftsresultat fra regnskap 2023 til regnskap 2024. Søylene viser hvordan resultatet har blitt svekket fra et positivt resultat i 2023, til nær balanse i Vedtatt budsjett 2024, videre via svekkelser både i Revidert budsjett og Tertialrapport 2, til det endelige negative resultatet på 715 mill. i 2024. Den graderte søylen viser det *prognostiserte* driftsresultatet i fm. Tertialrapport 2. (Det ble ikke foreslått eller vedtatt budsjettjusteringer fullt ut i tråd med prognosen.)

Figur 1: Utvikling i netto driftsresultat fra regnskap 2023 til regnskap 2024



	Regnskap 2023	Vedtatt budsjett	Revidert budsjett	Justert budsjett Tertial-rapport 2 *	Prognose etter Tertial- rapport 2	Regnskap 2024
Netto driftsresultat	171	16	-371	-591	-929	-715

Tabellen under viser regnskapsutviklingen fra 2023 til 2024 i beløp og prosent for henholdsvis sentrale inntektsposter, tjenesteområdene og renter og avdrag. Sammenlignet med 2023 økte de sentrale

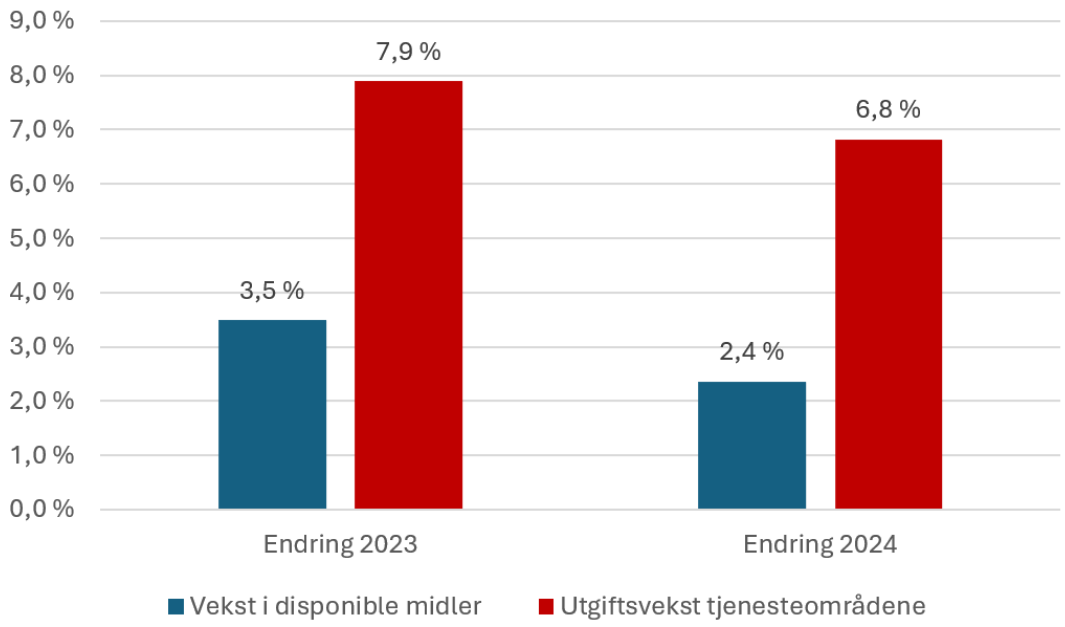
inntektene med 2,6 % mens tjenesteområdene hadde en vekst på 6,8 %. Renter og avdrag økte med hele 23,5 %.

Tabell 1: Regnskapsutvikling fra 2023 til 2024 oppsummert. Minus = (mer)inntekter. Beløp i mill.

	Regnskap 2024	Regnskap 2023	Endring	Endring i prosent	Vedtatt budsjett	Justert budsjett
Sentrale inntektsposter	-22 014	-21 271	-743	3,5 %	-21 994	-22 116
Tjenesteområdene	21 318	19 957	1 361	6,8 %	20 514	21 278
Renter og avdrag	1 411	1 143	268	23,5 %	1 464	1 430
Netto driftsresultat	**715**	**-171**	**886**		**-16**	**592**

Figuren under illustrerer at utgiftsveksten på tjenesteområdene (røde søyler) har vært langt høyere enn veksten i disponible midler/sentrale inntekter (blå søyler) både fra 2022 til 2023 og fra 2023 til 2024. Det siste året har utgiftsveksten nesten vært tre ganger så høy som inntektsveksten.

Figur 2: Vekst i disponible midler vs. utgiftsvekst på tjenesteområdene i 2023 og 2024



Disponering av driftsresultatet - oppsummert

Tabellen under viser hvordan driftsresultatet er disponert. De første kolonnene viser regnskap 2024 og regnskap 2023. Videre ser vi den beløpsmessige endringen og deretter endringen i prosent. De to siste

kolonnene viser disponeringen som det var lagt opp til i Vedtatt budsjett, og til sist den budsjetterte disponeringen i Justert budsjett.

Første rad viser overføringen til investeringsregnskapet. Denne utgjør 387 mill. i 2024. Å finansiere investeringer med driftsmidler reduserer låneopptaket og gir dermed lavere utgifter til renter og avdrag i driftsbudsjettet i årene som kommer.

Den neste raden viser bruk av/avsetning til disposisjonsfondet. I 2024-regnskapet bruker Bergen kommune betydelige midler fra disposisjonsfondet ettersom utgiftene er langt høyere enn inntektene. Netto bruk beløper seg til 1,15 mrd. Til sammenligning ble det satt av netto 30 mill. til disposisjonsfondet i 2023. Det vises til nærmere omtale i kapitlet Finansielle måltall.

Til sist ser vi at det settes av 45 mill. til bundne fond i 2024.

Tabell 2: Disponering av netto driftsresultat - oppsummert. Beløp i mill.

	Regnskap 2024	Regnskap 2023	Endring	Endring i %	Vedtatt budsjett	Justert budsjett*
Overført til investeringsregnskapet	387	261	126	48 %	359	387
Netto bruk av disposisjonsfondet	-1 147	30	- 1 177	-3 923 %	-314	-1 000
Netto avsetning til bundne fond	45	-120	165	-138 %	-29	22
Sum	**-715**	**171**	**-886**	**318 %**	**16**	**-591**

**Justert budsjett er det mest oppdaterte budsjettet, som regnskapet måles mot. Avvik i årsmeldingen betyr derfor avvik mellom justert budsjett og regnskap. Driftsresultatet i justert budsjett (591 mill.) er 27 mill. bedre enn i det justerte budsjettet etter 2. tertialrapport (618 mill.) Dette skyldes i hovedsak avsetninger til fond i perioden etter at 2. tertialrapport ble vedtatt. Byrådet har fullmakt til å bruke og avsette til bundne fond. Disse budsjettjusteringene gjøres i stor grad på slutten av året etter at Tertialrapport 2 er vedtatt, og har effekt på driftsresultatet.*

Samlet oversikt - regnskap 2024

Tabellen under oppsummerer driftsregnskapet for 2024 sett opp mot regnskap 2023. Vi ser endringen først i beløp og så i prosent. Videre viser tabellen beløpene i Vedtatt budsjett og Justert budsjett.

Øverst i tabellen vises de sentrale inntektene og deretter finanspostene. Summen av disse er det som skal finansiere kommunens tjenester. Nederst i tabellen fremkommer sum av driftsutgiftene til tjenestene (ekskludert fondsføringer), og til slutt netto driftsresultat.

Tabell 3: Driftsregnskap 2024 - samlet oversikt. Sammenligning med regnskap 2023, Vedtatt budsjett og Justert budsjett. Minus = (mer)inntekter. Beløp i mill.

Beløp i hele mill.	Regnskap 2024	Regnskap 2023	Endring	Endring i %	Vedtatt budsjett	Justert budsjett
Rammetilskudd	-7 793	-7173	-620	9 %	-7501	-7 773
Inntekts- og formuesskatt	-11 769	-11 607	-162	1 %	-12 184	-11 817
Eiendomsskatt	-1 141	-1 119	-22	2 %	-1 130	-1 140
Andre generelle driftsinntekter	-804	-651	-153	24 %	-648	-839
Sum sentrale inntekter	**-21 508**	**-20 550**	**-958**	**5 %**	**-21 646**	**-21 570**
Renteinntekter	-676	-565	-111	20 %	-658	-650
Utbytter	-507	-721	214	-30 %	-531	-547
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0,3	1	-0,7	-70 %	0	0
Renteutgifter	1 188	863	325	38 %	1 223	1 180
Avdrag på lån	900	845	55	7 %	899	900
Netto finansutgifter	**905**	**423**	**482**	**114 %**	**933**	**883**
Sum sentrale inntekter og finansposter til disposisjon for tjenestene	**-20 603**	**-20 128**	**-475**	**2 %**	**-20 713**	**-20 687**
Sum drift tjenestene (korrigert for fondsføringer)	**21 318**	**19 957**	**1 361**	**7 %**	**20 514**	**21 278**
Netto driftsresultat	**715**	**-171**	**886**		**-16**	**591**
Sum driftsinntekter	-29 102	-27 572	-1530	6 %	-27 654	-28 670
Driftsresultat i prosent av driftsinntektene	**-2,40 %**	**0,60 %**	**-3,0%**		**0,10 %**	**-2,00 %**

Sentrale inntekter og finansposter

Kommunens inntekter fra skatt og rammetilskudd (frie inntekter) ble 29 mill. lavere enn forutsatt i justert budsjett etter 2. tertialrapport. Veksten i frie inntekter fra 2023 til 2024 var imidlertid om lag 4,2% (vel 785 mill. nominelt). Veksten i inntekter fra eiendomsskatt var på 2% fra 2023 til 1 141 mill. i 2024. Øvrige sentrale inntekter økte med 23% fra 2023 til 2024, i all hovedsak knyttet til økt integreringstilskudd som følge av høy bosetting av flyktninger også i 2024.

På finanspostene ble det betydelig høyere renteutgifter og økte avdrag på lån. Deler av dette ble motsvart av høyere renteinntekter. Videre falt utbytteinntektene fra 721 mill. i 2023 til 507 mill. i 2024. Blant annet gikk utbyttet fra Eviny ned med 180 mill.

Det vises til nærmere omtale i kapitlet *Sentrale budsjettposter*.

Tjenesteområdene

Den samlede veksten i tjenesteområdene fra 2023 til 2024 utgjør 6,8 %, inkludert lønns- og prisvekst for året. Til sammenligning økte frie inntekter kun med 4,2 %, noe som skaper betydelige utfordringer for kommunen. Mange tjenesteområder har fått sine budsjetter vesentlig justert opp gjennom året, og budsjettavviket mellom justert budsjett og regnskap gjenspeiler derfor ikke kostnadsutviklingen gjennom året.

Tjenester til barn og unge med særlige behov har hatt en betydelig vekst sammenlignet med 2023. Tjenesteområdene for psykisk helse, barnevern og spesialpedagogiske tjenester har hver økt med mellom 10 og 19 prosent. Flyktningsituasjonen og dyrtid har også ført til økt behov for sosialhjelp og bostøtte. Økningen i regnskapet for samferdsel skyldes avviklingen og tømmingen av boligsonefondet i 2023. Beløpsmessig er det store tjenesteområder som skole og tjenester til utviklingshemmede som har økt mest. Disse områdene har hatt en vekst som langt overstiger den prosentvise økningen i frie inntekter, noe som utgjør en ekstra utfordring for det kommunale budsjettet.

Tabellen nedenfor er basert på regnskapsoversiktene som vises på de respektive tjenesteområdene og inkluderer alle arter i driftsregnskapet.

Tabell 4: Driftsregnskap 2024 per tjenesteområde. Beløp i tusen kroner.

Drift per tjenesteområde
Beløp i 1000 kr

Tjenesteområde	Tjeneste (t)	Regnskap 2024	Regnskap 2023	Endring	%-vis endr.	Vedt. budsj. 2024	Just. budsj. 2024
Barnehage	Barnehage	2 685 332	2 614 072	71 259	3 %	2 607 292	2 691 767
Barnehage	Barnepark	1	1	0	11 %	0	1
Barnehage	Førskolelokaler og uteareal	334 579	313 193	21 385	7 %	327 087	345 955
Barnehage	To-språklig assistanse	12 848	7 268	5 580	77 %	15 028	15 770
Skole	SFO basistilbud	277 587	221 608	55 979	25 %	252 339	285 176
Skole	Skolelokaler og uteareal	921 586	903 439	18 148	2 %	924 246	924 250
Skole	Skoleskyss	58 121	50 446	7 675	15 %	61 900	59 657
Skole	Vanlig grunnskoleundervisning	3 446 811	3 273 098	173 713	5 %	3 159 747	3 415 774

Tjenesteområde	Tjeneste (t)	Regnskap 2024	Regnskap 2023	Endring	%-vis endr.	Vedt. budsj. 2024	Just. budsj. 2024
Spesialpedagogiske tjenester	PPT for voksne og ungdom	4 595	4 043	552	14 %	3 055	3 325
Spesialpedagogiske tjenester	PPT førskole	28 441	27 878	563	2 %	21 826	23 525
Spesialpedagogiske tjenester	PPT grunnskole	66 361	60 467	5 894	10 %	65 072	64 701
Spesialpedagogiske tjenester	Spesialtiltak for førskolebarn	304 749	272 735	32 014	12 %	246 363	300 070
Spesialpedagogiske tjenester	Syns- og audioped tj. førskole	0	601	-601	-100 %	985	985
Spesialpedagogiske tjenester	Syns-og audioped. tj. gr.skole	3 270	2 618	652	25 %	1 918	2 291
Spesialpedagogiske tjenester	Syns-og audioped. tj.voksne	3 069	3 485	-417	-12 %	3 881	4 061
Spesialpedagogiske tjenester	Særskilt voksenopplæring	24 764	23 099	1 664	7 %	22 034	22 958
Barnevern	Barneverntjeneste	326 989	307 950	19 039	6 %	319 333	335 929
Barnevern	Barnevernvakt	13 985	14 816	-831	-6 %	14 366	15 341
Barnevern	Psykiske helsetjenester og tjenester til utviklingshemmede i institusjon og familiehjem (Barnevernet	8 059	1 485	6 574	443 %	0	5 433
Barnevern	Tiltak i familien	83 773	82 844	929	1 %	77 070	81 906
Barnevern	Tiltak utenfor familien	592 417	492 826	99 591	20 %	538 703	573 496
Tjenester til eldre	Aldershjem døgnopphold	42	0	42	0 %	0	0
Tjenester til eldre	Andre velferdstiltak eldre	44 162	43 450	713	2 %	51 355	57 736
Tjenester til eldre	Byggdrift aldershjem	167	203	-37	-18 %	198	172
Tjenester til eldre	Byggdrift Heldøgnsbemannede omsorgsboliger (omsorg+)	-32 794	-4 301	-28 493	662 %	-25 830	-27 423
Tjenester til eldre	Byggdrift omsorgsboliger	945	-15 755	16 701	-106 %	15 270	8 374
Tjenester til eldre	Byggdrift sykehjem	349 811	330 210	19 601	6 %	379 917	375 851
Tjenester til eldre	Byggdrift trygdeboliger	-7 669	-4 056	-3 613	89 %	-12 428	-7 070
Tjenester til eldre	Dagopphold	0	2	-2	-100 %	0	0
Tjenester til eldre	Dagsenter eldre	80 333	75 705	4 628	6 %	84 603	76 329
Tjenester til eldre	Heldøgnsbemannede omsorgsboliger (omsorg+)	0	170 206	-170 206	-100 %	0	0
Tjenester til eldre	Heldøgnsbemannede omsorgsboliger eldre (omsorg+)	168 880	0	168 880	0 %	160 432	169 268
Tjenester til eldre	Hjemmesykepleie eldre	1 243 939	1 202 823	41 117	3 %	1 131 117	1 208 149
Tjenester til eldre	Hverdagsrehabilitering	19 238	17 182	2 056	12 %	19 569	20 510
Tjenester til eldre	Miljøtiltak i bolig	47 587	40 328	7 259	18 %	41 748	44 069
Tjenester til eldre	Personlig assistent (BPA) - eldre	17 198	0	17 198	0 %	33 189	16 598
Tjenester til eldre	Praktisk hjelp og bistand eldre	81 219	85 479	-4 260	-5 %	77 703	84 886
Tjenester til eldre	Sykehjem døgnopphold eldre	2 305 116	2 387 484	-82 368	-3 %	2 147 891	2 306 904
Tjenester til eldre	Utskrivningsklare pasienter i somatiske sykehus	4 153	6 174	-2 021	-33 %	5 719	5 803
Tjenester til eldre	Åpne aktivitetstilbud eldre	11 067	10 212	855	8 %	24 615	10 673
Tjenester til funksjonshemmede	Andre velferdstiltak funksjonshemmede	3 578	3 553	25	1 %	5 080	5 370
Tjenester til funksjonshemmede	Byggdrift bofellesskap for funksjonshemmede	-1 969	-1 959	-10	1 %	-2 074	-1 940

Tjenesteområde	Tjeneste (t)	Regnskap 2024	Regnskap 2023	Endring	%-vis endr.	Vedt. budsj. 2024	Just. budsj. 2024
Tjenester til funksjonshemmede	Dagsenter funksjonshemmede	4 406	3 611	795	22 %	3 329	4 339
Tjenester til funksjonshemmede	Heldøgnsbemannede omsorgsboliger - funksjonshemmede	22 841	0	22 841	0 %	29 395	24 670
Tjenester til funksjonshemmede	Hjemmesykepleie funksjonshemmede	350	1 383	-1 032	-75 %	1 700	281
Tjenester til funksjonshemmede	Personlig assistent	0	152 152	-152 152	-100 %	0	0
Tjenester til funksjonshemmede	Personlig assistent (BPA)	181 759	0	181 759	0 %	156 637	185 532
Tjenester til funksjonshemmede	Praktisk hjelp og bistand - funksjonshemmede	-3	0	-3	0 %	0	0
Tjenester til funksjonshemmede	Praktisk hjelp og bistand funksjonshemmede	0	22 781	-22 781	-100 %	0	0
Tjenester til funksjonshemmede	Sykehjem døgnopphold funksjonshemmede	33 921	36 791	-2 870	-8 %	35 212	36 494
Tjenester til funksjonshemmede	Åpne aktivitetstilbud funksjonshemmede	102	0	102	0 %	0	-312
Tjenester til utviklingshemmede	Aktivitetssenter	7	0	6	1 512 %	0	7
Tjenester til utviklingshemmede	Andre velferdstiltak utviklingshemmede	24 533	23 150	1 382	6 %	33 564	30 289
Tjenester til utviklingshemmede	Avlastning utenfor institusjon - utviklingshemmede	11 158	0	11 158	0 %	12 371	12 935
Tjenester til utviklingshemmede	Byggdrift avlastningsboliger	1 286	1 334	-48	-4 %	583	1 104
Tjenester til utviklingshemmede	Byggdrift barnebolig	39	39	0	0 %	39	39
Tjenester til utviklingshemmede	Byggdrift bofellesskap for utviklingshemmede	-10 669	-10 771	102	-1 %	-38 266	-19 294
Tjenester til utviklingshemmede	Dagsenter utviklingshemmede	267 673	253 533	14 141	6 %	247 877	258 500
Tjenester til utviklingshemmede	Hjemmetjenester - ambulante-utviklingshemmede	53 865	0	53 865	0 %	40 064	42 965
Tjenester til utviklingshemmede	Personellbase - enkelttiltak - utviklingshemmede	41	0	41	0 %	0	0
Tjenester til utviklingshemmede	Personlig assistent utviklingshemmede	62 939	39 578	23 361	59 %	56 159	65 521
Tjenester til utviklingshemmede	Praktisk bistand utviklingshemmede	1 503 377	1 444 643	58 734	4 %	1 369 174	1 458 776
Tjenester til utviklingshemmede	Tiltak i avlastningsbolig	224 227	210 893	13 335	6 %	206 374	223 031
Tjenester til utviklingshemmede	Tiltak i barnebolig	17 074	27 032	-9 958	-37 %	24 455	25 330
Tjenester til utviklingshemmede	Utskrivningsklare pasienter innen tjenester til utviklingshemmede	4 748	0	4 748	0 %	0	0
Psykisk helse	Andre velferdstiltak psykisk helse	65 403	61 923	3 480	6 %	63 717	66 785
Psykisk helse	Boform heldøgns omsorg (institusjon KHL)	162 897	162 820	77	0 %	175 889	178 095
Psykisk helse	Byggdrift bofellesskap for mennesker med psykiske lidelser	-12 898	-3 970	-8 928	225 %	-19 403	-13 268
Psykisk helse	Byggdrift boform heldøgns omsorg (inst KHL)	1 103	38	1 065	2 823 %	38	1 103
Psykisk helse	Dagsenter psykisk helse	88	8	80	957 %	0	88

Tjenesteområde	Tjeneste (t)	Regnskap 2024	Regnskap 2023	Endring	%-vis endr.	Vedt. budsj. 2024	Just. budsj. 2024
Psykisk helse	Hjemmesykepleie psykisk helse	181 965	138 804	43 162	31 %	176 444	187 875
Psykisk helse	Personlig assistent psykisk helse	0	3 773	-3 773	-100 %	0	0
Psykisk helse	Personlig assistent psykisk helse (BPA)	10 248	0	10 248	0 %	10 754	12 710
Psykisk helse	Praktisk hjelp og bistand psykisk helse	261 420	211 240	50 180	24 %	194 669	243 149
Psykisk helse	Praktisk hjelp og bistand psykisk helse - hjemmeboende	18	0	18	0 %	0	0
Psykisk helse	Psykiske helsetjenester for barn og unge	43 552	30 415	13 136	43 %	26 357	48 427
Psykisk helse	Tiltak i avlastningsbolig for barn og unge	88 018	69 022	18 995	28 %	68 529	73 576
Psykisk helse	Utskrivningsklare pasienter innen psykisk helse og rus	27 035	20 213	6 822	34 %	10 409	20 409
Psykisk helse	Åpne aktivitetstilbud psykisk helse	17 107	18 052	-944	-5 %	17 177	17 967
Tjenester til rusavhengige og bostedsløse	Andre velferdstiltak rus	2 194	1 692	502	30 %	2 694	2 315
Tjenester til rusavhengige og bostedsløse	Botreningstjeneste ikke individrettet	18 310	17 251	1 059	6 %	18 109	18 880
Tjenester til rusavhengige og bostedsløse	Lavterskeltiltak for rusavhengige	99 527	95 966	3 561	4 %	101 893	99 566
Tjenester til rusavhengige og bostedsløse	Midl opph. m/tils-ikke ind.rettet	14 322	14 791	-469	-3 %	13 185	13 724
Tjenester til rusavhengige og bostedsløse	Overnattingstilbud til bostedsløse	11 960	5 184	6 776	131 %	5 308	12 647
Tjenester til rusavhengige og bostedsløse	Rusbehandling, råd og veiledning	272 409	233 787	38 622	17 %	267 236	282 142
Tjenester til rusavhengige og bostedsløse	Utekontakt	37 062	89 352	-52 290	-59 %	35 976	38 622
Sosialhjelp og andre sosiale tjenester	Kvalifiseringsordningen	189 994	176 220	13 774	8 %	187 518	203 432
Sosialhjelp og andre sosiale tjenester	Sosial rådgivning og veiledning	295 237	297 903	-2 665	-1 %	278 477	301 450
Sosialhjelp og andre sosiale tjenester	Støtte til krisetiltak	22 809	24 260	-1 451	-6 %	21 183	24 288
Sosialhjelp og andre sosiale tjenester	Økonomisk sosialhjelp - individrettet	562 698	457 457	105 242	23 %	482 325	543 131
Introduksjons- og tolketjenester	Andre ytelser til livsopphold for flyktninger	42 427	44 121	-1 694	-4 %	13 040	45 445
Introduksjons- og tolketjenester	Grunnskoleopplæring for voksne	58 513	67 750	-9 237	-14 %	54 712	60 064
Introduksjons- og tolketjenester	Introduksjonsordningen	262 188	210 063	52 125	25 %	162 244	257 299
Introduksjons- og tolketjenester	Norskopplæring for voksne innvandrere	65 981	56 764	9 217	16 %	76 887	83 018
Introduksjons- og tolketjenester	Tolketjeneste	57 065	55 542	1 523	3 %	53 922	56 662

Tjenesteområde	Tjeneste (t)	Regnskap 2024	Regnskap 2023	Endring	%-vis endr.	Vedt. budsj. 2024	Just. budsj. 2024
Introduksjons- og tolketjenester	Utgifter til asylmottak m.m.	4	20	-16	-80 %	1 111	-317
Forebyggende helsearbeid	Forebyggende arbeid helse og sosial	79 853	70 404	9 448	13 %	85 475	87 699
Forebyggende helsearbeid	Helsestasjon	145 842	147 101	-1 258	-1 %	146 597	148 757
Forebyggende helsearbeid	Helsestasjon for ungdom	6 856	6 541	316	5 %	5 897	6 556
Forebyggende helsearbeid	Miljørettet helsevern	7 443	6 590	852	13 %	5 335	5 990
Forebyggende helsearbeid	Skolehelsetjeneste	107 711	108 461	-749	-1 %	99 704	108 996
Forebyggende helsearbeid	Smittevern	23 636	28 988	-5 352	-18 %	7 445	15 221
Behandling og rehabilitering	Ergoterapitjeneste	40 586	42 023	-1 437	-3 %	36 678	41 319
Behandling og rehabilitering	Fengselshelsetjeneste	2 626	3 792	-1 166	-31 %	0	75
Behandling og rehabilitering	Formidling av tekniske hjelpemidler	20 009	20 603	-594	-3 %	16 813	21 019
Behandling og rehabilitering	Fysioterapitjeneste	169 074	159 917	9 157	6 %	166 672	172 028
Behandling og rehabilitering	Legetjeneste	543 518	499 170	44 349	9 %	504 882	529 425
Behandling og rehabilitering	Tverrfaglig rehabilitering utenfor institusjon	0	12	-12	-100 %	0	0
Behandling og rehabilitering	Øyeblikkelig helsehjelp døgntilbud	67 008	63 992	3 016	5 %	55 018	60 598
Overføringer til trossamfunn	Gravplasser og krematorier	62 229	58 935	3 294	6 %	62 229	62 069
Overføringer til trossamfunn	Kirkelig administrasjon	20 224	19 546	679	3 %	20 202	20 171
Overføringer til trossamfunn	Kirker og menigheter	112 649	112 439	210	0 %	112 649	112 588
Overføringer til trossamfunn	Overføring til andre trossamfunn	733	1 933	-1 200	-62 %	733	733
Overføringer til trossamfunn	Presteboliger	197	435	-238	-55 %	1 497	120
Brannvesen	Alarmtjenester	4 064	-3 876	7 940	-205 %	1 701	3 009
Brannvesen	Beredskap mot branner og ulykker	245 692	261 461	-15 769	-6 %	221 041	245 319
Brannvesen	Feiing og tilsyn	-3 874	-6 972	3 098	-44 %	-5 713	-3 883
Brannvesen	Forebygging branner og ulykker	25 478	22 342	3 137	14 %	40 044	25 958
Brannvesen	Selvkostrenter - boligbrannsikkerhet	-22	0	-22	0 %	56	25
Samferdsel	Bruer, tuneller, vegkonstruksjoner	18 807	17 721	1 086	6 %	15 379	15 530
Samferdsel	Drenering/overvann	12 942	15 118	-2 176	-14 %	17 382	16 008
Samferdsel	Gatelys	32 231	33 071	-840	-3 %	28 907	29 093
Samferdsel	Parkering- og myndighetsutøvelse	-159 857	-251 861	92 004	-37 %	-170 028	-162 958
Samferdsel	Renhold på ikke-kommunal vei	-928	-960	31	-3 %	61	61
Samferdsel	Renhold veg	20 174	20 775	-601	-3 %	28 713	22 069

Tjenesteområde	Tjeneste (t)	Regnskap 2024	Regnskap 2023	Endring	%-vis endr.	Vedt. budsj. 2024	Just. budsj. 2024
Samferdsel	Trafikksikkerhet inkl. skilting og vegmerking	94 102	101 772	-7 670	-8 %	92 037	101 986
Samferdsel	Vegdekker	34 110	39 383	-5 272	-13 %	32 908	36 531
Samferdsel	Veilys på ikke-kommunal vei	8 876	8 095	781	10 %	7 942	7 942
Samferdsel	Vinterdrift	39 274	29 395	9 878	34 %	32 617	32 680
Samferdsel	Øvrig veghold	2 645	5 728	-3 082	-54 %	6 914	7 452
Boligtiltak	Boligfinansiering	18 884	18 839	46	0 %	19 298	19 572
Boligtiltak	Boligtildeling	8 912	7 321	1 591	22 %	7 954	7 675
Boligtiltak	Bostøtte	217 682	179 910	37 773	21 %	200 367	211 272
Boligtiltak	Byggdrift bostedsløse	-3 174	801	-3 975	-496 %	-1 030	-2 367
Boligtiltak	Byggdrift særskilte botiltak	-10 146	-5 058	-5 088	101 %	-5 576	-8 450
Boligtiltak	Flyktningeboliger	37 186	4 190	32 996	787 %	-24 462	33 174
Boligtiltak	Kommunale utleieboliger	-82 940	-68 890	-14 051	20 %	-40 444	-86 093
Offentlige planer, byplanlegging og kulturminnevern	Eierseksjonering	633	-1 238	1 871	-151 %	-221	-179
Offentlige planer, byplanlegging og kulturminnevern	Kulturminnevern	14 497	15 605	-1 107	-7 %	14 684	14 794
Offentlige planer, byplanlegging og kulturminnevern	Offentlige planer	80 897	88 219	-7 323	-8 %	79 809	88 821
Private planer og byggesak	Bygge- og delesaksbehandling	3 889	20 788	-16 899	-81 %	-8 712	-6 922
Private planer og byggesak	Kart og oppmåling	27 278	19 963	7 315	37 %	23 496	24 682
Private planer og byggesak	Oppmålingsforretninger	3 413	1 083	2 330	215 %	-1 308	-1 171
Private planer og byggesak	Private planer	20 509	17 983	2 526	14 %	11 748	13 453
Private planer og byggesak	Selvkostrenter - byggesak	353	375	-22	-6 %	26	26
Private planer og byggesak	Selvkostrenter - oppmåling	83	104	-21	-20 %	28	28
Private planer og byggesak	Selvkostrenter - private planer	62	71	-9	-12 %	0	0
Naturforvaltning og parkdrift	Fiske, fangst og viltstell	59	134	-75	-56 %	150	150
Naturforvaltning og parkdrift	Grønn prosjektering	46 397	42 368	4 029	10 %	41 610	44 448
Naturforvaltning og parkdrift	Grøntfaglig planlegging	18 228	13 026	5 202	40 %	16 995	18 168
Naturforvaltning og parkdrift	Kommunale skoger	12	1 094	-1 082	-99 %	585	249
Naturforvaltning og parkdrift	Landbruk	7 350	8 947	-1 597	-18 %	9 923	9 651
Naturforvaltning og parkdrift	Naturforvaltning	26 089	23 487	2 602	11 %	28 544	27 385
Naturforvaltning og parkdrift	Offentlige toaletter	4 728	5 392	-663	-12 %	4 327	5 753

Tjenesteområde	Tjeneste (t)	Regnskap 2024	Regnskap 2023	Endring	%-vis endr.	Vedt. budsj. 2024	Just. budsj. 2024
Naturforvaltning og parkdrift	Parkdrift	84 431	90 945	-6 514	-7 %	84 953	90 034
Naturforvaltning og parkdrift	Småbåthavner, fortøynings- og bryggeplasser	0	24	-24	-100 %	0	0
Klima og miljø	Klima og miljøtiltak	39 316	68 026	-28 710	-42 %	49 348	42 400
Lærlinger	Lærlinger	271	-1 294	1 565	-121 %	55 010	302
Lærlinger	Lærlinger - administrasjon	8 142	7 478	664	9 %	7 353	8 135
Arbeidsmarkedstiltak	Arbeidsmarkedsbedrifter	16 750	15 685	1 065	7 %	16 750	16 900
Arbeidsmarkedstiltak	Sysselsettingstiltak / adm.	7 429	9 465	-2 037	-22 %	7 662	7 596
Arbeidsmarkedstiltak	Tilskudd til lønn for yrkes- / utviklingshemmede	1 591	1 394	197	14 %	4 470	2 893
Kultur	Andre aktivitets- og velferdstilbud for barn og unge	46	110	-64	-58 %	0	46
Kultur	Barnas hus	5 592	7 372	-1 780	-24 %	5 363	5 543
Kultur	Barne- og ungdomskulturtilskudd	21 068	25 145	-4 077	-16 %	26 074	26 094
Kultur	Bergen offentlige bibliotek	90 109	91 651	-1 542	-2 %	87 040	91 343
Kultur	Bygg bibliotek	17 162	16 178	983	6 %	16 378	16 710
Kultur	Film	9 185	9 097	88	1 %	9 096	9 096
Kultur	Flerkulturelt kulturtilbud / BIKS	3 554	3 554	0	0 %	3 554	3 554
Kultur	Kommunale kulturbygg	78 999	76 917	2 082	3 %	75 749	79 894
Kultur	Kulturbasert næring	1 040	930	110	12 %	949	1 009
Kultur	Kulturhistoriske museer	40 338	37 332	3 006	8 %	49 893	49 976
Kultur	Kulturtilbud utv. hemmede	3 794	4 115	-321	-8 %	4 180	4 279
Kultur	Kulturvern	11 686	11 314	372	3 %	11 444	11 500
Kultur	Kunstmusèer	42 822	40 423	2 399	6 %	71 706	71 706
Kultur	Litteratur	5 019	4 380	639	15 %	6 791	6 626
Kultur	Museumsbygg	23 090	23 186	-96	-0 %	-24 476	-15 225
Kultur	Musikk	38 285	38 069	216	1 %	38 429	38 397
Kultur	Musikk og kulturskole	66 696	72 575	-5 878	-8 %	63 736	68 738
Kultur	Scenekunst	20 542	18 042	2 501	14 %	16 564	16 564
Kultur	Seniorkultur	7 103	7 922	-819	-10 %	7 351	7 131
Kultur	Sommerleirene	3 812	3 369	442	13 %	2 860	2 006
Kultur	Tilskudd til andres kulturbygg	3 829	6 327	-2 498	-39 %	4 617	4 617
Kultur	Tverrestetisk	13 671	17 520	-3 849	-22 %	16 138	13 624
Kultur	Ungdomshus og fritidsklubber.	33 121	32 603	518	2 %	32 042	33 232
Kultur	Visuell kunst	18 356	19 620	-1 264	-6 %	18 257	18 323
Kultur	Vitensenter	8 300	5 955	2 345	39 %	8 300	8 300
Kultur	Ymse kunstformidling	5 337	4 922	415	8 %	5 475	5 335
Kultur	Øvrig kulturaktivitet	74 320	73 356	964	1 %	68 091	72 615
Idrett	Idrettsaktivitet og tilskudd for særskilte grupper	0	0	0	0 %	1 720	1 720
Idrett	Idrettsanlegg	41 802	54 319	-12 517	-23 %	51 047	51 919
Idrett	Idrettsarrangement og konf.	0	0	0	0 %	58	58
Idrett	Kommunale idrettsbygg- og anlegg	280 248	287 900	-7 653	-3 %	309 132	285 184

Tjenesteområde	Tjeneste (t)	Regnskap 2024	Regnskap 2023	Endring	%-vis endr.	Vedt. budsj. 2024	Just. budsj. 2024
Idrett	Tilskudd til fysisk akt. og idrett for barn og ung	13 382	13 247	135	1 %	14 255	14 255
Idrett	Tilskudd til idrettsorganisasjoner	62 423	31 350	31 073	99 %	48 754	52 254
Næring	Andre næringsformål	32 237	33 319	-1 082	-3 %	31 185	31 795
Næring	Bevillingsfunksjon/skjenkekontroll	-2 288	-2 039	-249	12 %	-25	236
Næring	Havneformål	2 124	560	1 564	279 %	0	2 059
Næring	Næringsvirksomh. komm. utleie festetomter og grunn	-21 021	-14 699	-6 322	43 %	-21 318	-17 258
Næring	Næringsvirksomhet kommunal utleie lokaler	-22 692	-24 133	1 441	-6 %	-36 708	-23 709
Næring	Ymse samferdselsformål	0	131	-131	-100 %	0	0
Bystyrets organer og administrasjon	Administrasjon av Bystyrets organer	26 697	20 576	6 121	30 %	23 975	24 590
Bystyrets organer og administrasjon	Administrasjonslokaler for Bystyrets organer	11	10	1	13 %	11	12
Bystyrets organer og administrasjon	Bydelsstyrene	2	2	0	-4 %	0	0
Bystyrets organer og administrasjon	Bystyret	60 441	54 412	6 028	11 %	54 178	56 843
Bystyrets organer og administrasjon	Eldrerådet/ Råd for personer med funksjonsnedsettelse	1 473	949	524	55 %	1 444	1 465
Bystyrets organer og administrasjon	Kontrollutvalg	3 854	3 917	-63	-2 %	3 795	4 140
Bystyrets organer og administrasjon	Ombud	1 927	2 840	-913	-32 %	3 550	3 589
Bystyrets organer og administrasjon	Revisjon	9 545	10 051	-506	-5 %	11 179	10 979
Bystyrets organer og administrasjon	Ungdomsråd	751	439	312	71 %	746	760
Bystyrets organer og administrasjon	Valget	1 678	21 261	-19 583	-92 %	3 005	2 430
Administrasjon og fellesfunksjoner	Administrasjon	917 777	1 018 822	-101 046	-10 %	745 379	894 950
Administrasjon og fellesfunksjoner	Administrasjonslokaler	144 818	144 868	-50	-0 %	151 319	150 027
Administrasjon og fellesfunksjoner	Bergensalliansen	0	-7	7	-100 %	0	0
Administrasjon og fellesfunksjoner	Byrådet	23 848	24 008	-160	-1 %	21 810	23 794
Administrasjon og fellesfunksjoner	Forvaltningsutgifter eiendomsforvaltningen	184 176	159 224	24 952	16 %	161 729	190 664
Beredskap og sivilforsvar	Beredskap	33 856	31 645	2 211	7 %	30 348	33 974
Beredskap og sivilforsvar	Helseberedskap	8 394	11 094	-2 700	-24 %	7 723	8 160
Beredskap og sivilforsvar	Sivilforsvar	1 705	1 154	551	48 %	1 212	1 224
Beredskap og sivilforsvar	Tilfluktsrom	4 370	3 902	468	12 %	2 877	4 379
Vann og avløp	Administrasjon - vann og avløp	14 502	0	14 502	0 %	12 110	12 110
Vann og avløp	Avløpsnett / innsamling av avløpsvann	-343 079	-345 244	2 165	-1 %	-353 195	-338 136
Vann og avløp	Avløpsrensing	229 163	227 239	1 924	1 %	222 002	223 116
Vann og avløp	Distribusjon av vann	-169 522	-146 998	-22 524	15 %	-181 557	-167 646

Tjenesteområde	Tjeneste (t)	Regnskap 2024	Regnskap 2023	Endring	%-vis endr.	Vedt. budsj. 2024	Just. budsj. 2024
Vann og avløp	Produksjon av vann	90 931	78 996	11 934	15 %	89 123	89 153
Vann og avløp	Selvkostrenter - vann og avløp	179 428	163 524	15 904	10 %	206 447	181 330
Vann og avløp	Tømming av slamavskillere	-1 378	-1 366	-12	1 %	-1 457	-1 415
Vann og avløp	Vannlaboratorium	5 712	4 465	1 246	28 %	6 484	6 554
Renovasjon	Administrasjon - renovasjon husholdningsavfall	3 325	0	3 325	0 %	5 156	5 156
Renovasjon	Etterdrift avfallsdeponier næringsavfall	7 584	7 787	-203	-3 %	5 157	6 579
Renovasjon	Forvaltning av avfallsdeponier husholdningsavfall.	-15 244	-8 207	-7 037	86 %	-4 342	-13 576
Renovasjon	Innsamling, gjenvinning og sluttbehandling av husholdningsavfall	-3 042	-4 408	1 366	-31 %	-4 960	-4 563
Renovasjon	Selvkostrenter - renovasjon husholdningsavfall	14 760	7 670	7 090	92 %	4 191	13 228
Interne tjenester / fordelte kostnader	Håndverkertjenester bygg	0	0	0	0 %	26 530	306
Interne tjenester / fordelte kostnader	Håndverktjenester bygg - til fordeling	219	0	219	0 %	0	212
Interne tjenester / fordelte kostnader	IUA Bergen region	0	0	0	0 %	-58	-57
Interne tjenester / fordelte kostnader	Renholdstjenester	0	0	0	0 %	-16 297	-2
Interne tjenester / fordelte kostnader	Renholdstjenester - til fordeling	953	0	953	0 %	0	516
Pensjon og fellesposter	Amortisering av tidligere års premieavvik	590 007	462 659	127 349	28 %	588 257	590 007
Pensjon og fellesposter	Diverse fellesutgifter	1 605	-472	2 077	-440 %	31 120	1 441
Pensjon og fellesposter	Motkonto renter selvkostområdene (firma 90)	-194 665	-171 744	-22 921	13 %	-210 748	-194 668
Pensjon og fellesposter	Motpost avskrivninger	-1 253 095	-1 171 673	-81 422	7 %	-1 179 488	-1 250 194
Pensjon og fellesposter	Pensjon	7 477	6 828	649	10 %	6 247	6 247
Pensjon og fellesposter	Premieavvik	-981 192	-1 404 975	423 783	-30 %	-832 722	-931 857
Pensjon og fellesposter	Premiefond	-517 729	-524 004	6 276	-1 %	-508 886	-508 886
Pensjon og fellesposter	Rentekompensasjon overført andre	4 389	2 920	1 469	50 %	4 670	4 440
Pensjon og fellesposter	Reservert til tilleggsbevilgninger og nye bevilgninger	0	-5 232	5 232	-100 %	404 519	-6 757
Pensjon og fellesposter	Tilfeldige utgifter/inntekter - AFP m.m.	19 209	9 399	9 811	104 %	164 563	-30 289
Totalsum		**21 326 123**	**19 748 104**	**1 578 018**	**8 %**	**20 491 358**	**21 262 559**

Det vises til omtale under de enkelte tjenesteområdene.

Disponering av driftsresultatet - detaljert oversikt

Oversikten under viser disponering av netto driftsresultat fordelt på henholdsvis sentrale poster (tjenesteområde 23) og på tjenesteområdene (tjenesteområde 1-21).

Overføring fra drift til investering er disponering av årsresultatet/bruk av disposisjonsfondet til å finansiere investeringsprosjekter. Bundne driftsfond er avsetning og bruk av midler som har et spesifikt formål. Avsetning til disposisjonsfond knytter seg i hovedsak til avsetning til bufferfond pensjon.

Tabell 5: Detaljert oversikt over disponeringen av netto driftsresultat. Beløp i mill.

Beløp i hele mill.	Regnskap 2024	Regnskap 2023	Endring	Endring i %	Vedtatt budsjett	Justert budsjett
Dekning av tidligere års merforbruk i driftsregnskapet	0	0	0	0	0	0
Overføring til investering	345	235	110	47 %	345	345
Avsetninger til disposisjonsfond	281	1 125	-844	-75 %	428	428
Bruk av disposisjonsfond	-1 361	-995	-366	37 %	-734	-1 361
Netto avsetninger - sentrale poster	**-735**	**365**	**-1 100**	**-301 %**	**39**	**-588**
Avsetninger til bundne driftsfond	171	127	44	35 %	16	133
Avsetninger til disposisjonsfond	13	80	-67	-84 %	0	13
Bruk av bundne driftsfond	-126	-247	121	-49 %	-45	-111
Bruk av disposisjonsfond	-79	-180	101	-56 %	-8	-79
Overføring til investering	42	26	16	62 %	14	42
Netto avsetninger i tjenesteområdene	**20**	**-194**	**214**	**-110 %**	**-23**	**-3**
Sum avsetninger	**-715**	**171**	**-886**	**-518 %**	**16**	**-591**

Investeringer

I 2024 ble det investert for 3 822 mill. kroner, noe som er en økning på ca. 500 mill. fra året før. Det var stor investeringsaktivitet i 2024 med flere store pågående byggeprosjekter, og i tillegg ble det kjøpt

boliger til flyktninger for 265 mill. Man skiller mellom avgiftsfinansierte og ikke-avgiftsfinansierte investeringer. Førstnevnte er investeringer som blir finansiert med inntekter fra gebyr og avgifter som innbyggerne betaler, først og fremst for vann, avløp og renovasjon. Her ble det i 2024 investert for 604 mill., mens de øvrige "ordinære" investeringene, som blir kategorisert som ikke-avgiftsfinansierte, utgjorde 3,17 mrd.

Investeringene blir først og fremst finansiert med bruk av lån. Annen finansiering er MVA-kompensasjon, øremerket finansiering som enkelte investeringsprosjekt har fått innvilget som tilskudd, og finansiering ved bruk av driftsmidler. All finansiering som ikke er lånemidler, reduserer låneopptaket og dermed også rente- og avdragsutgiftene over driftsbudsjettet til kommunen.

Det vises for øvrig til kapittelet *Oppsummering av investeringsregnskapet*.

Sentrale budsjettposter

Oppsummering sentrale budsjettposter

Sentrale inntekter

Beløp i mill.	Regnskap 2024	Justert budsjett 2024	Avvik	Vedtatt budsjett 2024	Regnskap 2023
Inntekts- og formuesskatt	- 11 769	- 11 818	- 49	- 12 184	- 11 607
Rammetilskudd	- 7 793	- 7 773	20	- 7 502	- 7 174
Eiendomsskatt	- 1 141	- 1 140	1	- 1 130	- 1 119
Andre generelle inntekter	- 804	- 839	- 35	- 649	- 651
Sum generelle driftsinntekter	**- 21 507**	**- 21 570**	**- 63**	**- 21 464**	**- 20 551**

Skatt på inntekt og formue

Regnskapet for 2024 viser en svak økning i skatteinntekter på 1,4 % sammenlignet med 2023. Dette er en økning som er betydelig lavere enn veksten som ble lagt til grunn i vedtatt budsjett på 5 %. Det er også lavere enn forventet årsvekst på 1,8 % som ble forutsatt etter 2. tertialrapport/justert budsjett. Det er flere årsaker til skattesvikten.

Anslagene på kommunesektorens skatteinngang har gradvis blitt redusert gjennom 2024 og er også lavere enn forventet skatteinngang etter Tilleggsprop. 1 til Statsbudsjettet 2025. Dette skyldes at veksten i løpende innbetalinger av forskuddstrekk [1] og forskuddsskatt [2] ble mindre enn forventet for

2024. Veksten i forskuddstrekket for året var 4,6 %, mens forventet lønnsvekst var 5,2 %. Dette har gitt en lavere underliggende vekst enn forventet.

I inntektssystemet for kommunene legges det til grunn at kommunenes skatteinntekter skal utgjøre 40 % av kommunenes samlede inntekter. For å ivareta dette, justeres skattøret opp eller ned i fm statsbudsjettet. For 2024 ble skatteøret justert ned med 0,2 % fra 11,15 % til 10,95 %. Dette innebærer at kommunene fikk en mindre andel av de alminnelige skatteinntektene som fordeles mellom stat, fylkeskommune, folketrygden og kommunene, og følgelig fikk mindre skatteinntekter.

I tillegg forklares skattesvikten med at avregningsoppgjørene for foregående skatteår (2023, som utbetales i november 2024) ble svakere enn tidligere år. Avregningsoppgjørene består av fordelingssoppgjør og marginoppgjør. Fordelingsoppgjøret er omfordeling av skatteinntektene mellom skattekreditorene - stat, kommuner, fylkeskommuner og folketrygden - etter endelige fordelingstall. Mens kommunens skatteinntekter i 2023 ble redusert med 70 mill. kroner i forbindelse med dette oppgjøret, ble skatteinntektene redusert med 130,6 mill. kroner i 2024.

Margin er tilbakeholdt andel av betalt skatt til å dekke utbetaling av skatt til gode. Følgelig er marginoppgjøret det skattekreditorene får utbetalt etter at alle skattyterne har fått tilbake det de skal ha på skatten (i fm. skatteoppgjøret for 2023). Marginoppgjør for 2024 ble 132,1 mill. kroner, mot 238 mill. kroner i 2023. Avregningsoppgjøret og spesielt marginoppgjøret, har tidligere år gitt store merinntekter på slutten av året. Dette er ikke tilfellet for 2024 og nettoeffekten av disse to oppgjørene i 2024 er omtrent kr 0.

En felles forklaring på hvorfor skatteinngangen har gått ned er rentenivået. Høyt rentenivå bidrar til redusert forskuddstrekk som følge av økt rentefradrag, og videre også lavere marginoppgjør. I tillegg vil et høyere rentenivå påvirke fordeling av skatteinntektene mellom stat, fylke, kommune og folketrygd (fordelingsoppgjøret). Folketrygdavgift betales av brutto inntekt, mens skatter betales av netto inntekt. Økt rentenivå medfører økte rentefradrag og større forskjell mellom brutto og netto inntekt. Dermed øker Folketrygdens andel av de totale skatteinntektene, mens andelene til stat og kommune reduseres. I tillegg ble Trygdeoppgjøret i 2024 lavere enn forventet, med en svak økning i alderspensjonen på 2,7% som var betydelig lavere enn lønnsveksten på 5,2%. Trygdeoppgjøret er klart på våren, slik at dette bidro til skattesvikten på høsten.

Tabellen under oppsummerer endringene i skatteinntekter fra 2023 til 2024, inkludert effekter fra margin- og fordelingsoppgjørene, samt endring i skattøret:

Beløp i mill.	**Endring**	**Prosentvis endring**
Skatt 2023	11 607	
Underliggende vekst	516	4,4 %
Effekt av redusert skatteøre	- 187	-1,6 %
Marginoppgjør	- 106	-0,9 %
Fordelingsoppgjør	- 61	-0,5 %
Skatt 2024	**11 769**	**1,40 %**

[1] Skatt som arbeidsgiver trekker fra lønn og andre godtgjørelser

[2] Skatt fra personlig næringsdrivende m.m.

Rammetilskudd

Rammetilskuddet utbetales til kommuner på bakgrunn av ulike faktorer som folketall, alderssammensetning og sosiale forhold. I 2024 har rammetilskuddet økt med 8,6 % sammenlignet med fjoråret. Økningen kom blant annet av statens kompensasjon i fm Tilleggsprop. 1 til Statsbudsjettet 2025. I rammetilskuddet inngår også inntektsutjevning. Inntektsutjevningen er omfordeling av skatteinntekter per innbygger som ligger under eller over et gitt nivå av landsgjennomsnittet for å jevne ut forskjeller mellom kommuner. Bergen kommune ligger over gjennomsnittet og avgir derfor skatteinntekter. Inntektsutjevning i 2024 er på nivå med 2023.

Beløp i mill.	**Regnskap 2023**	**Regnskap 2024**	**Endring**
Ordinært rammetilskudd	7 630	8 240	8,0 %
Inntektsutjevning	- 456	- 448	-1,8 %
Sum rammetilskudd	**7 174**	**7 793**	**8,6 %**

Eiendomsskatt

Utover skatt og rammetilskudd, hadde kommunen inntekter fra eiendomsskatt på 1 141 mill., en økning på 1,9 % sammenlignet med 2023. Økningen skyldes økte boligverdier, sammen med at bunnfradraget ble redusert fra kr 800.000 til kr 750.000 (gir kommunen økte inntekter) og skattesatsen ble redusert fra 2,8 til 2,6 promille (gir kommunen lavere inntekter).

Andre generelle inntekter

Andre generelle inntekter består i hovedsak av integreringstilskudd og tilskudd til mindreårige flyktninger. I sak om Bosetting av flyktninger i 2024 ble det besluttet at Bergen kommune skulle bosette 1000 flyktninger og 25 enslige mindreårige flyktninger. Det er bosatt 894 flyktninger og 28 mindreårige flyktninger, med andre færre enn det som er besluttet. Færre flyktninger betyr lavere integreringstilskudd. For nærmere omtale om bosetting se kapitlet «Økonomiske konsekvenser av flyktningsituasjonen».

Finansinntekter/-utgifter

Beløp i mill.	Regnskap 2024	Justert budsjett 2024	Avvik	Vedtatt budsjett 2024	Regnskap 2023
Renteinntekter	-676,3	-649,8	26,5	-657,9	-564,6
Utbytter	-506,6	-546,6	-40,0	-531,0	-721,0
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0,3	0	-0,3	0	0,5
Renteutgifter	1 187,7	1 179,7	-8,0	1 222,9	863,0
Avdrag på lån	900,0	899,9	-0,1	899,4	845,0
Netto finansutgifter	**905,2**	**883,2**	**22,0**	**933,4**	**422,8**

Netto finansutgifter (renter, avdrag og utbytte) ble 22 mill. høyere enn justert budsjett.

Netto renteutgifter (summen av renteutgifter, -inntekter og gevinst/tap på finansielle omløpsmidler), ble 18 mill. lavere enn justert budsjett og 213 mill. høyere enn 2023. Av dette utgjorde byggelånsrenter 23 mill. De reelle merutgiftene ble derfor om lag 5 mill. sammenlignet med justert budsjett. Renteinntektene ble 112 mill. høyere enn året før. Dette utgjorde 6,7 % av gjennomsnittlig rentebærende beholdning. Beholdningen ble imidlertid redusert med 1,5 mrd. fra utgangen av 2023 til utgangen av 2024. På samme måte økte renteutgiftene med 325 mill. i 2024. Renteutgiftene utgjorde 4,2 % av gjennomsnittlig langsiktig gjeld. Samlet økte utgifter til renter og avdrag med 23,4% sammenlignet med 2023. Årsaken til endringen er økt rentenivå.

Avdragsutgiftene ble som budsjettert, men økt gjeld til investeringer førte til at avdragene økte med 55 mill. sammenlignet med året før.

Utbytteinntektene ble 214 mill. lavere enn i 2023 og 40 mill. lavere enn justert budsjett. Nedgangen sammenlignet med 2023 skyldes høye strømpriser i 2022 som ga høyt utbytte i 2023 fra Eviny AS. Øvrige selskaper som ikke hadde utbytte i 2023 svekket økonomi som følge av korona. I 2024 er selskapene derimot tilbake til normal drift. Avviket mellom justert budsjett og regnskap knytter seg til utbyttet i Bergen kommunale barnehager AS (tidligere Akasia). Bergen kommune kjøpte Akasia barnehage AS i 2021. Selskapet fikk nytt navn, Bergen kommunale barnehager AS, og er i 2024 avviklet formelt som ga et avviklingsutbytte på 40 mill. Selskapets eiendommer, gjeld, ansatte og drift av barnehagene ble innlemmet i kommunen fra og med årsskiftet 2021-2022. Avvikling av aksjeselskap innebærer at mottatt avviklingsoppgjør regnskapsføres på samme måte som salg av aksjer, det vil si i investeringsregnskapet. Avviklingsutbyttet ble i utgangspunktet budsjettert i driftsregnskapet, noe som medfører at det fremkommer som budsjettavvik.

Utbytte per selskap (beløp i mill.)	Regnskap 2023	Regnskap 2024	Justert budsjett 2024
Eviny AS	-672,5	-493,5	-493,5
BIR AS	-48,6	-2,1	-2,1
Bergen Kino AS	0,0	-2,6	-2,6
Fløibanen AS	0,0	-6,4	-6,4
Bergen Parkering AS	0,0	-2,0	-2,0
Bergen kommunale barnehager AS	0,0	0,0	-40,0
Sum	**-721,1**	**-506,6**	**-546,6**

Oppsummering av investeringsregnskapet

I 2024 vart det investert for 3 822 mill. kroner. Det er ei auke på omlag 500 mill. frå året før. Av tabellen under ser ein at det har vore ein jamn auke i investeringane til kommunen dei siste fem åra, og med ei total auke på 49 %. Årsaka til at 2021 skil seg ut skuldast kjøp av Akasia-barnehagane som gav ei utgift i investeringsregnskapet det året på 527 mill.

Blant investeringane skil ein mellom avgiftsfinansierte og ikkje-avgiftsfinansierte investeringar. Fyrstnemnte er investeringar som vert finansiert med inntekter frå gebyr og avgifter som innbyggjarane betaler. Her vart det i 2024 investert for 604 mill., noko som var ein nedgang på over 150 mill. frå året før, men nivået er likevel betrakteleg høgare enn for eit par år sidan. Investeringane som vert kategorisert som «ikkje-avgiftsfinansierte» utgjorde 2,57 mrd., og har ein liten nedgang samanlikna med 2023. Medan avgiftsfinansierte investeringar fyrst og fremst er knytt til investeringar innanfor vann- og avløpsområdet samt renovasjon, så er det blant ikkje-avgiftsfinansierte investeringar ein finn dei "ordinære" investeringar, eksempelvis innanfor områda skule, barnehage, teneste til eldre, idrett og og kultur.

Investeringar (brutto, tall i mill.)	2020	2021	2022	2023	2024
Ikkje-avgiftsfinansiert	2 331	3 244	2 605	2 570	3 217
Avgiftsfinansiert	242	244	420	761	604
Sum	**2 573**	**3 489**	**3 025**	**3 332**	**3 822**

Dersom ein i tillegg inkluderer kommunen sitt tilskot til andre sine investeringar (124 mill.) så er totalt investeringsnivå på 3,95 mrd. i 2024. Tilskotet gjelder hovudsakleg kyrkjeinvesteringar som kommunen overfører til Bergen kirkelige fellesråd (BKF) og som mellom anna er med på å dekke nødvendig rehabilitering.

Totalt har det blitt brukt investeringsmidlar på opp i mot 300 investeringar i 2024. Det varierer vel og merke kor i prosjektfasen dei ulike prosjekta er. Nokre av dei er heilt i oppstarten, nokre er i planleggings- eller byggefase, medan det i andre prosjekt berre er avsluttande arbeid som har gjenstått. Samla sett var det justerte/oppdaterte budsjettet etter Tertialrapport 2-2023 på 3 900 mill., og dermed vart det eit budsjettavvik på rett i underkant av 80 mill. Avviket inkluderer "korreksjonslinja", som etter Tertialrapport 2-2023 var på 314 mill. Dersom ein ser vekk i frå den sentrale korreksjon var avviket mellom rekneskap og justert budsjett på 394 mill.

> *Med den sentrale korreksjonen har ein i budsjett tatt høgde for at nokon enkeltprosjekt vil bli forsinka samanlikna med den opphavlege planen og for at kostnadene blir lågare enn kostnadsramma (P85). Som følge av dette grepet har låneopptaket vore tilpassa eit meir realistisk nivå. I gjennom budsjettåret har ein fylgt nøye med på framdrifta til dei enkelte prosjekta, og foreslått å justere den sentrale korreksjonen i samband med både revidert budsjett og tertialrapport 2.*

Det er eit par store investeringsprosjekt som er avslutta og tekne i bruk i 2024. Av desse kan mellom anna Eidsvåg skole, Fana brannstasjon og Bergen inkluderingssenter nemnast. Det gjenstår framleis noko sluttarbeid og endeleg fakturering, så det er for tidleg å seie kva den endelege totalsummen blir sett opp mot den vedtekne totalramma (P85). I tillegg er det fleire pågåande investeringsprosjekt kor det har vore stor byggeaktivitet i 2024. Desse skal ferdigstillast i løpet av dei neste par åra og gjeld mellom anna Garnes ungdomsskule, Midtbygda sjukeheim, Sentralbadet Scenekunsthus, Det Hanseatiske Museum og Alvøen idrettshall.

Det er innanfor tenesteområdet *Skole* det er blitt brukt mest i 2024. Det er blitt investert for over 800 mill. fordelt på om lag 40 investeringsprosjekt av ulik størrelse. Prosjekta gjelder i hovudsak rehabilitering av skular. Deretter kjem *Vann og avløp* kor det er blitt investert for 450 mill., medan *Bolitgtiltak, Kultur, Tenester til eldre, Idrett* og *Renovasjon* alle er tenesteområde kor det er blitt investert for over 200 mill. i 2024. Det er også tre enkeltinvesteringar som overstig 200 mill. i brutto utgifter, og det er høvesvis Midtbygda sykehjem, Garnes ungdomsskole og Kjøp av boliger - busetting av flyktningar. Sistnemnte utgjer den største investeringa under tjenesteområde 09 - Boligtiltak. Det blei totalt kjøpt 71 bustader til formålet flyktningboliger i 2024 og arbeidet med å framskaffe bustader vil halde fram i 2025.

Investeringane vert først og fremst finansiert med bruk av lån (2,76 mrd.). Anna finansiering er MVA-kompensasjon (431 mill.) og finansiering ved bruk av driftsmidlar. I 2024 vart det overført 387 mill. til investeringsrekneskapen som driftsfinansiering. Deretter kjem øyremerka finansiering som enkelte investeringsprosjekt har fått innvilga som tilskot (272 mill.). Tilskota kjem frå anten stat, fylkeskommune eller private aktørar/givarar. All finansiering som ikkje er lånemidlar reduserer låneopptaket og følgeleg også rente- og avdragsutgiftene til kommunen. Det er òg blitt seld eiendom og anna for omlag 200 mill., og her kan mellom anna sal av Sentralbadet kontorpåygg (51,6 mill.) og avvikling av Bergen kommunes barnehageselskap AS, som gav ei nettoinntekt på 29,3 mill., nemnast. Salsinntektene er inntil videre satt av på ubundne investeringfsond.

I kapittelet «finansielle måltal» kan ein lese meir om gjeldsgrad og investering.

Finansielle måltall

Finansielle måltall

Kommuneloven sier at kommunestyret skal fastsette finansielle måltall for kommunens økonomiske utvikling. De vedtatte måltallene er som følger:

- Netto driftsresultat på minimum 1,7 % av driftsinntektene
- Gjeldsgrad på innenfor 70 % av driftsinntektene for ikke-avgiftsfinansiert gjeld
- Disposisjonsfond på minimum 10 % av driftsinntektene
- Verdibevarende vedlikeholdsnivå, etter Holtestandard, på bygg.

Regnskapet for 2024 viser at Bergen kommune oppfyller de tallfestede målene for gjeld, men bryter måltallet for netto driftsresultat og disposisjonsfond:

Måltall	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Mål
Netto driftsresultat	5,3 %	5,3 %	4,3 %	3,6 %	2,4 %	4,6 %	3,6 %	0,6 %	- 2,4 %	**>1,7%**
Disposisjonsfond	5,4 %	8,3 %	10,2 %	10,6 %	12,0 %	13,8 %	15,0 %	14,6 %	9,9 %	**>10%**
Gjeld	50 %	52 %	52 %	54 %	56 %	57 %	58 %	60 %	62 %	**<70%**

Netto driftsresultat

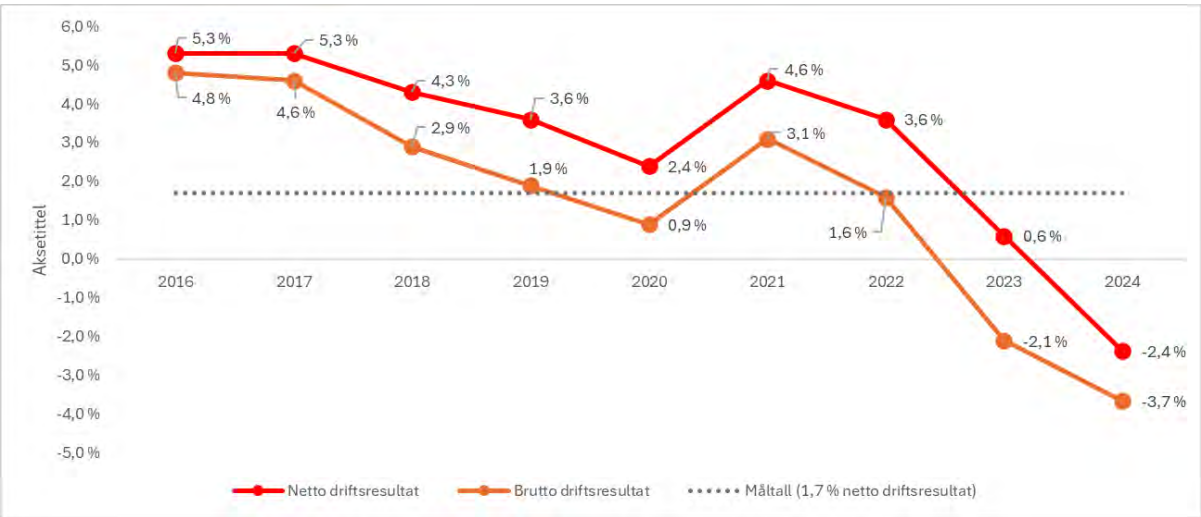
Kommunens driftsinntekter for 2024 endte på 29 102 mill., noe som er opp 1 530 mill. (5,5 %) fra 2023. Driftsutgiftene ved årsslutt var 30 165 mill., opp 2 015 mill. (7, 2%) fra året før. Dette medførte et negativt brutto driftsresultat på 1 063 mill., tilsvarende -3,64 %. Brutto driftsresultatet svekket seg dermed betydelig, fra 2,1 % i 2023. Svekkelsen av driftsresultatet er i hovedsak knyttet til økningen i driftsutgifter, og det er sosiale utgifter (10,4 %) og lønnsutgifter (7,6 %) som har økt mest.

Netto finansutgifter har doblet seg siden 2023 (opp 114 %), og det skyldes først og fremst en stor økning i renteutgiftene (38 %) samtidig som utbyttene fra kommunens eierinteresser har gått ned med over 200 mill. (29%). Renteinntektene derimot hadde en litt lavere vekst på 21 %.

Samlet oppnådde kommunen et netto driftsresultat på -715 mill., tilsvarende - 2,4 % av driftsinntektene, ned fra 0,6 % som ble resultatet året før.

Et generelt lavere brutto driftsresultat enn netto driftsresultat henger sammen med at førstnevnte påvirkes av avskrivninger, mens sistnevnte påvirkes av netto finansutgifter (herunder renteutgifter og -inntekter, avdrag på lån og utbytter). Som følge av flere år med høye investeringsnivåer har avskrivningene økt. Samtidig har netto finansutgifter holdt et mer moderat nivå. Men også her ser man i

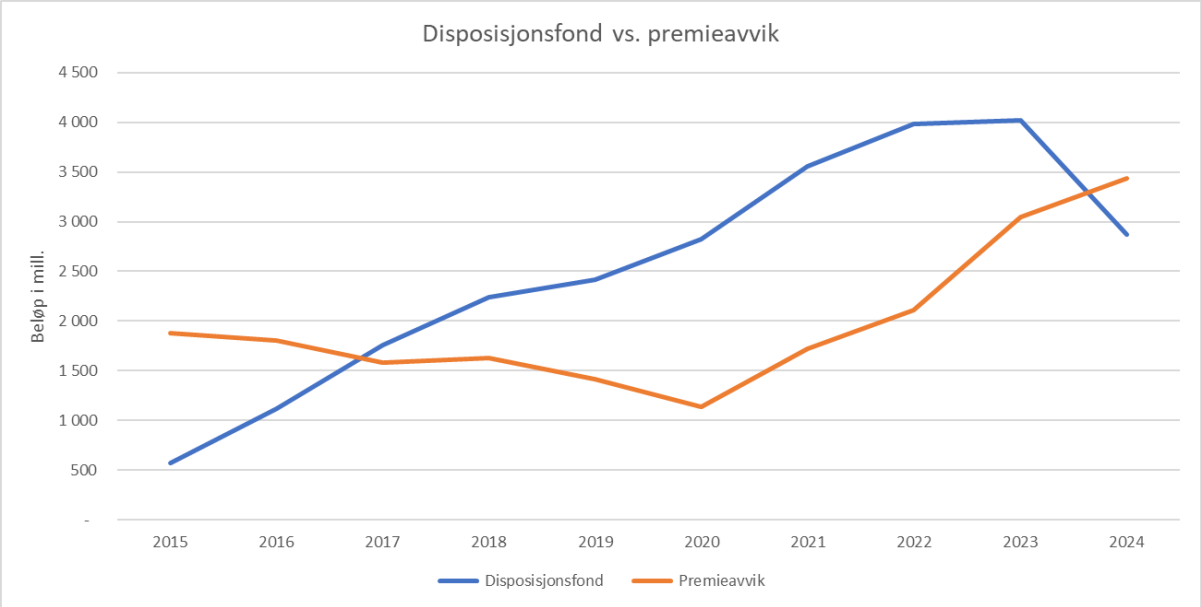
2024 en stor økning, fra 422 til 905 mill. Det skyldes som nevnt en økning i renteutgiftene samtidig som utbyttene har gått ned.



Disposisjonsfond og premieavvik

Ved inngangen til 2024 utgjorde disposisjonsfondet 4 016 mill. og nå, ved utgangen av året, utgjør det 2 872 mill. Netto bruk av fond for 2024 er dermed 1 143 mill. Fondets størrelse utgjør 9,9 % av driftsinntektene og således er vi nå rett under minimumsmålet på 10 %.

I disposisjonsfondet inngår avsetninger til framtidige pensjonsforpliktelser for kommunen, såkalte pensjonspremieavvik. Ved utgangen av 2024 er 3 441 mill. balanseført til slike avsetninger, og siden disposisjonsfondet nå er lavere enn det beløpet, så er ikke målsetningen om å ha et disposisjonsfond tilsvarende premieavviket oppfylt.



Gjeldsgrad og investering

Gjelden økte med 2 131 mill. til 28 357 mill. i 2024. Økningen skyldes generelt høy investeringsaktivitet. Den ikke-avgiftsfinansierte delen av gjelden økte med 1 500 mill. til 17 914 mill., eller 61,6 % av driftsinntektene. Gjeldsnivået er således innenfor målsettingen på 70 %. Belastningen på driften øker imidlertid, og i 2024 utgjorde betalinger av renter og avdrag 7,2 % av totale inntekter, opp fra 6,2 % i 2023.

Det ble i 2024 investert for over 3,95 mrd. (inkl. tilskudd til andres investeringer) som er 15 % høyere enn i 2023. 2024 har vært preget av gjennomføring av flere store prosjekter og høy aktivitet på enkeltinvesteringer. Det ble investert mest innenfor tjenesteområdene Skole (822 mill.), Tjenester til eldre (462 mill. kroner), Boligtiltak (454 mill.) og Vann og avløp (451 mill.)

Verdibevarende vedlikehold

Kommunens budsjettering av vedlikehold av egne bygg er basert på Holtestandarden. Standarden gir retningslinjer for effektiv byggforvaltning, herunder tilstrekkelig avsetning av midler til verdibevarende vedlikehold. Det er en forutsetning at midlene som avsettes brukes til vedlikeholdstiltak og ikke til å løse behov i den daglige driften eller til tiltak av investeringsmessig art.

I 2024 ble hele rammen for vedlikehold brukt til vedlikeholdstiltak som følger av vedlikeholdsplanen utarbeidet av Etat for bygg og eiendom (EBE). Planen utarbeides på bakgrunn av identifiserte behov gjennom tilstandskartleggingen samt i forbindelse med det daglige tilsynet av kommunens bygg.

EBE har satt som mål at ingen tilstandsrapporter for eiendommene skal være eldre enn 5 år, de første 20% ble revidert i 2023. For å komme raskere ajour ble de neste 40% ble revidert i 2024 og i løpet av 2025 skal alle tilstandsrapporter være revidert. Inneværende år vil det være et særlig fokus på forbedring, med mål om å ha en ferdig vedlikeholdsplan klar innen 15. juni. Perioden fra 15. juni og ut året skal brukes på bedre planlegging av tiltak og prosjekter som skal gjennomføres i 2026. Dette vil sikre bedre gjennomføring og større måloppnåelse i 2026.

Effektivisering og innsparing

Oversikt over resultat av vedtatte effektiviseringstiltak og kutt

Tabellen under viser resultat for effektiviseringstiltak og kutt som ble vedtatt som del av Handlings- og økonomiplan 2024-2027, i Revidert budsjett 2024 (1. tertialrapport 2024) og i 2. tertialrapport 2024. Se nærmere beskrivelser på tjenesteområdene. Det fremgår at av vedtatte innsparinger på i sum 177 mill. er 168 mill. realisert, noe som gir et avvik på vel 9 mill.

Tiltak og tjenesteområde (beløp i mill.)	Budsjett 2024	Resultat 2024	Avvik
Effektivisering	**-130,35**	**-123,15**	**-7,19**
Bo lenger hjemme - Effekt av forebyggende tiltak og nye arbeidsmetoder - 03A	-13,00	-13,00	0,00
EBE - Ytterligere 10 % reduksjon i energiforbruk i kommunale bygg (01A, 01B, 03A, 07, 12, 13 og 16)	-1,42	-1,42	0,00
Effektivisering i tjenestene (forenkle, fornye og forbedre) - 03C	-2,00	0,00	-2,00
Forventet effektivisering i tjenestene - 03D	-4,93	-4,93	0,00
Gevinst ved ny modul for prekontering av faktura - 16	-1,00	0,00	-1,00
Multidose - effekt av økt utbredelse - 03A	-10,00	-10,00	0,00
Oppgavegjennomgang i kommunen (alle ekskl. 03B, 06, 10B, 11A, 15, 18A og18B)	-95,00	-93,37	-1,63
Reduksjon av varighet av hjelpetiltak - 02	-3,00	-0,43	-2,57
Reduserte utgifter til vikarer og overtid - 03A	-10,97	-10,97	0,00
Reversering av kutt i budsjettrammen til sykehjem - 03A	10,97	10,97	0,00
Kutt	**-46,80**	**-44,78**	**-2,02**
Avslutte medlemskap i Initiativ for etisk handel - 16	-0,10	-0,05	-0,05
Avvikle Språkstien i Søre Skogvei - 01A	-0,30	-0,30	0,00
Avvikling av Trengereid oppveksttun skule - 01B	-5,40	-5,40	0,00
Beholde det byomfattende tiltaket Rusfri start på livet - 05A	-1,50	-1,50	0,00

Bergen Røde Kors – Flyktningguide - 04B	-0,50	-0,50	0,00
Brukerstyrt personlig assistent (BPA) - Gjennomgang av utmålingspraksis - 03B	-1,97	0,00	-1,97
Dyrebeskyttelsen Norge Bergen og Hordaland (988712698) - 10C	-0,51	-0,51	0,00
Effektiviseringsnedtrekk - 01B	-5,00	-5,00	0,00
Kulturstipend / arbeidsstipend - Byrådssak 1246/24 - 12	-2,71	-2,71	0,00
Kurs og konferanser - (02, 03D, 04A, 04B, 04C, 09)	-1,68	-1,68	0,00
Kutt Bergen byarkiv - 16	-0,07	-0,07	0,00
Kutt i ikke-iverksatte tilskuddsordninger 2024 - 10D	-5,25	-5,25	0,00
Kutt i kontorfaglig avdeling - 02	-0,43	-0,43	0,00
Kutt i midler til oppfølging av Grønn strategi i 2024 - 10D	-4,76	-4,76	0,00
Lyntogforum, avslutte deltagelse - 14	-0,13	-0,13	0,00
Markering av den internasjonale migrasjonsdagen - 04B	-0,07	-0,07	0,00
Omdisponering fra tilskuddsordninger for å finansiere ekstraordinære tilskudd - 12	-0,40	-0,40	0,00
Omdisp. fra tilskuddsordninger og driftsbudsjett idrett for å finansiere ekstraordinære tilskudd - 13	-0,90	-0,90	0,00
Omdisponering tilskuddslisten - 04A, 04B	-0,80	-0,80	0,00
Omdisponeringer tjenesteområde 12 Kultur - 12	-0,50	-0,50	0,00
Reduksjon tilskudd Bergen kirkelige fellesråd - 06	-0,51	-0,51	0,00
Redusere bemanningen i Etat for bygg og eiendom - 16	-0,69	-0,69	0,00
Redusere planlagte helsevikarstillinger i Bemanningstjenester - 03A	-1,00	-1,00	0,00
Reversering av ekstra strømstøtte - 04B	-8,00	-8,00	0,00
Stenge offentlige toaletter i skur 8 og 11 på Bryggen - 10C	-1,00	-1,00	0,00

Stiftelsen Bymuseet i Bergen (988212024) - Brannhistorie - 12	-0,71	-0,71	0,00
Tilskudd Mental helse Bergen, Treffstedet loftet - 03D	-0,89	-0,89	0,00
Tilskudd til Kirkens bymisjon Helsesenter for papirløse migranter - 05B	-1,02	-1,02	0,00
Totalsum	**-177,14**	**-167,93**	**-9,21**

Oppgavegjennomgang

I forbindelse med behandlingen av Handlings- og økonomiplan 2024-2027 vedtok bystyret et innsparingskrav på 95 mill. knyttet til oppgavegjennomgang i kommunen og innføring av en restriktiv ansettelsespraksis i administrative stillinger. Av dette beløpet ble 30 mill. fordelt ut i forbindelse med detaljeringen av vedtatt budsjett i februar, mens de ytterligere 65 mill. ble fordelt i egen byrådssak i august 2024. I revidert budsjett 2024 ble det innført generell ansettelsesstopp for administrative stillinger i hele organisasjonen.

Byrådsavdelingene har håndtert innsparingskravet ulikt mht. fordeling og rapportering i sine tjenester. I sum rapporteres det om en effekt på 93 mill. som gir et negativt avvik på 1,6 mill. i 2024.

Avdeling (beløp i mill.)		**Tjenesteområde**	**Budsjett 2024**	**Resultat 2024**	**Avvik**
1 - Byrådsleders avdeling	05A	Forebyggende helsearbeid	-0,06	-0,06	0,00
	16	Administrasjon og fellesfunksjoner	-2,43	-0,90	-1,53
	17	Beredskap og sivilforsvar	-0,76	-0,76	0,00
1 - Byrådsleders avdeling Totalt			**-3,25**	**-1,72**	**-1,53**
2- Byrådsavdeling for finans	01A	Barnehage	-0,01	-0,01	0,00
	03A	Tjenester til eldre	-0,11	-0,11	0,00
	05B	Behandling og rehabilitering	-0,02	0,00	-0,02
	11B	Arbeidsmarkedstiltak	-0,01	0,00	-0,01
	16	Administrasjon og fellesfunksjoner	-13,50	-13,43	-0,68

2- Byrådsavdeling for finans Totalt			**-13,65**	**-13,55**	**-0,97**
3 - Byrådsavdeling for eldre, helse og omsorg	03A	Tjenester til eldre	-0,90	-0,90	0,00
	03C	Tjenester til utviklingshemmede	-0,15	-0,15	0,00
	05A	Forebyggende helsearbeid	-0,27	-0,27	0,00
	05B	Behandling og rehabilitering	-0,12	-0,12	0,00
	16	Administrasjon og fellesfunksjoner	-24,57	-24,57	0,00
	17	Beredskap og sivilforsvar	-0,09	-0,09	0,00
3 - Byrådsavdeling for eldre, helse og omsorg Totalt			**-26,09**	**-26,09**	**0,00**
4 - Byrådsavdeling for barnehage og skole	01A	Barnehage	-0,33	-0,33	0,00
	01B	Skole	-1,99	-1,99	0,00
	01C	Spesialpedagogiske tjenester	-0,01	-0,01	0,00
	13	Idrett	-0,06	-0,06	0,00
	16	Administrasjon og fellesfunksjoner	-21,97	-21,97	0,00
4 - Byrådsavdeling for barnehage og skole Totalt			**-24,35**	**-24,35**	**0,00**
5 - Byrådsavdeling for byutvikling	07	Brannvesen	-0,37	-0,37	0,00
	08	Samferdsel	-0,63	-0,63	0,00
	10A	Offentlige planer, byplanlegging og kulturminnevern	-0,38	-0,38	0,00
	10C	Naturforvaltning og parkdrift	-0,41	-0,41	0,00

	10D	Klima og miljø	-1,02	-1,02	0,00
	14	Næring	-0,00	-0,00	0,00
	16	Administrasjon og fellesfunksjoner	-4,99	-4,99	0,00
5 - Byrådsavdeling for byutvikling Totalt			**-7,80**	**-7,80**	**0,00**
6 - Byrådsavdeling for barnevern, sosiale tjenester og mangfold	02	Barnevern	-0,35	-0,35	0,00
	03D	Psykisk helse	-0,12	-0,12	0,00
	04A	Tjenester til rusavhengige og bostedsløse	-0,20	-0,20	0,00
	04B	Sosialhjelp og andre sosiale tjenester	-0,25	-0,25	0,00
	05A	Forebyggende helsearbeid	-0,15	-0,15	0,00
	05B	Behandling og rehabilitering	-0,02	-0,02	0,00
	09	Boligtiltak	-0,08	-0,08	0,00
	16	Administrasjon og fellesfunksjoner	-12,89	-12,89	0,00
6 - Byrådsavdeling for barnevern, sosiale tjenester og mangfold Totalt			**-14,06**	**-14,06**	**0,00**
7 - Byrådsavdeling for næring, kultur og idrett	04B	Sosialhjelp og andre sosiale tjenester	-0,09	-0,09	0,00
	04C	Introduksjons- og tolketjenester	-0,03	-0,03	0,00
	10C	Naturforvaltning og parkdrift	-0,17	-0,17	0,00
	11B	Arbeidsmarkedstiltak	-0,00	-0,00	0,00
	12	Kultur	-0,34	-0,34	0,00
	13	Idrett	-0,89	-0,89	0,00

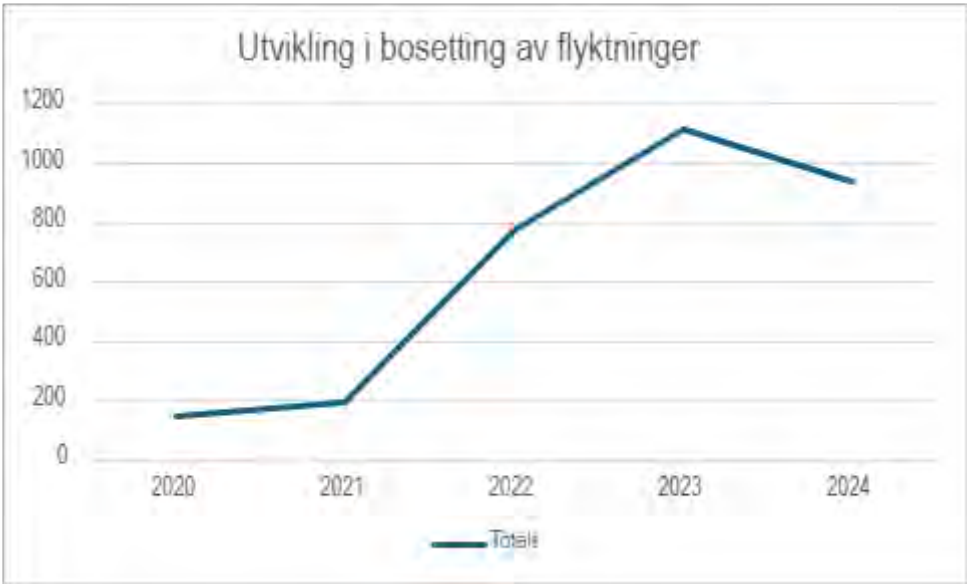
	14	Næring	-0,34	-0,34	0,00
	16	Administrasjon og fellesfunksjoner	-3,93	-3,93	0,00
7 - Byrådsavdeling for næring, kultur og idrett Totalt			**-5,80**	**-5,80**	**0,00**
Totalsum			**-95,0**	**-93,37**	**-1,63**

Bosetting og integrering av flyktninger

I 2024 fortsatte Russlands angrepskrig mot Ukraina, og Bergen kommune tok imot svært mange mennesker på flukt.

1037 personer ble bosatt i Bergen i 2023, mot et normalnivå på 185 flyktninger. På grunn av de fortsatt høye ankomstene av flyktninger fra Ukraina, anmodet Integrerings- og mangfoldsdirektoratet Bergen kommune om å bosette 1200 flyktninger i 2024. Bystyret behandlet sak om Bosetting av flyktninger 2024 i mars 2024, og vedtok å bosette 1000 personer.

I løpet av 2024 ble 894 flyktninger bosatt i Bergen kommune, 938 personer inkludert familiegjenforente. Flyktningene som ble bosatt i 2024 er fra 21 ulike landgrupper, og av de 938 bosatte er 765 flyktninger fra Ukraina med kollektiv beskyttelse.



Tre år med bosetting av et høyt antall flyktninger har ført til stort press på kommunens tjenester som er involvert i bosetting og integrering. I 2024 ble det inngått 186 innleiekontrakter i det private markedet, og kjøpt 96 boliger til flyktninger. Med et stadig mer presset boligmarked og mange i sårbare grupper med behov for bolig, har tilgang på boliger vært en vedvarende utfordring i 2024. Manglende tilgang på boliger var hovedgrunnen til at kommunen ikke nådde målet om å bosette 1000 flyktninger i 2024.

Bosetting av flyktninger har betydelige organisatoriske og økonomiske konsekvenser for de fleste av kommunens tjenester. Tabellen under viser en oversikt over berørte tjenesteområder og tilhørende utgifter som følge av den høye bosettingen av flyktninger i 2024. Høye bosettingsnivåer i 2023 og 2022 påvirker også utgiftsbildet. Det må tas forbehold om usikkerhet ved anslagene og at oversikten ikke er komplett, fordi det på noen områder er krevende å skille utgifter knyttet til flyktninger fa andre utgifter. Det gjelder for eksempel driftsmessige felleskostnader og kapitalkostnader.

Tabell: Inntekter og utgifter i driftsbudsjettet knyttet til flyktningsituasjonen (bruttoutgifter i mill.)

Beløp i hele mill.	**2024**
Inntekter	
Ordinært integreringstilskudd	653
Særskilt tilskudd til enslige mindreårige	78
Eldretilskudd	13
Barnehagetilskudd	2
Ekstratilskudd (for personer med funksjonsnedsettelser)	28
Norsktilskudd	76
Vertskommunetilskudd	8
Effekt av tilflytting fra andre kommuner	12
Sum inntekter	**869**
Utgifter per tjenesteområde	
01A Barnehage	40
01B Skole	55
01C Spesialpedagogiske tjenester	5
02 Barnevern	4
02 Barneverntjenesten Enslig mindreårige	103
03A Tjenester til eldre	5

03C Tjenester til utviklingshemmede	3
04B Sosialhjelp og andre sosiale tjenester	100
04C Introduksjons- og tolketjenester	406
05A Forebyggende helsearbeid	49
05B Behandling og rehabilitering	2
09 Boligtiltak	105
12 Kultur	1
16 Administrasjon og fellesfunksjoner	2
Sum utgifter	**883**
Sum (merutgift)	**-14**

Blant de største utgiftspostene er introduksjons- og tolketjenester, økonomisk sosialhjelp og boligtiltak. Utover driftsutgiftene som fremkommer av tabellen over, er det også investert om lag 275 millioner gjennom kjøp av boliger til flyktninger i 2024. Boligene er kjøpt i det åpne private markedet. Kjøpene er lånefinansiert og innebærer rente- og avdragsutgifter i kommende år.

Kommuner som bosetter flyktninger, mottar statlige integreringstilskudd som skal dekke utgiftene knyttet til bosetting og integrering. De største tilskuddene er ordinært integreringstilskudd og tilskudd til enslige mindreårige flyktninger, men kommunen mottar også blant annet eldretilskudd, barnehagetilskudd, norsktilskudd og vertskommunetilskudd. Kommunen mottar integreringstilskuddet for de første fem årene en flyktning er bosatt. Samlet mottok Bergen kommune om lag 869 millioner kroner i ulike integreringstilskudd i 2024.

Selv om integreringstilskuddet skal gi rimelig dekning for kommunens utgifter til bosetting og integrering, viser prognoser at kommunens netto utgifter til dette formålet vil øke utover i økonomiplanperioden. Det vil i tillegg påløpe utgifter utover de fem årene kommunen mottar integreringstilskudd. I desember 2024 ble det derfor vedtatt i bystyret at kommunen skal arbeide for å få integreringsbudsjettet i balanse i den kommende økonomiplanperioden. De økonomiske konsekvensene for kommunen vil også avhenge av i hvilken grad flyktningene er integrert i arbeidsmarkedet.

Status merknader

Oversikten viser en liste over merknader vedtatt av bystyret i forbindelse med behandling av Handlings- og økonomiplan 2024-2027, Revidert budsjett/1. Tertialrapport og 2. Tertialrapport 2024, samt status ved utløpet av 2024.

Status merknader2024

Tj.omr.	Tjenesteområde	Avdeling	Merknad	Status pr 31.12.24
01B	Skole	Byrådsavdeling for finans	1.T 2024 Merknad 12. Kaland skole Bystyret ber byrådet om å undersøke kostnader knyttet til trafikksikrende tiltak ved Kaland skole, og komme tilbake til dette i Handlings- og Økonomiplan.	I vedtatt HØP2025-2028 er det for Kaland skole avsatt midler til å utrede omfang og kostnader til blant annet bedring av trafikksikkerheten ved skolen.
03A	Tjenester til eldre	Byrådsavdeling for eldre, helse og omsorg	1.T 2024 Merknad 1. Ansattundersøkelser Trivsel for ansatte og lavere sykefravær skal være et sentralt mål for ledere. Kommunen må derfor jobbe med tiltak rundt ledelsen i tjeneste-enheter med høyt sykefravær. Bystyret ønsker å lære mer om sykehjem som arbeidsplasser og få ansattes syn på sykefraværet der. Bystyret ber byrådet snarest gjennomføre ansattundersøkelser på ett sykehjem med lavt sykefravær, og ett på et sykehjem med høyt sykefravær. Funnene skal så sammenliknes og brukes i nærversprosjektet.	Byrådet har gjennomført en ansattundersøkelse på to sykehjem, ett med lavt sykefravær og ett med høyt sykefravær. Vi har sett på måten sykehjemmene er organisert på, om sykehjemmet har vært gjennom omstilling og graden av stabilitet i ansattgruppen. Det er gjennomført intervjuer av enhetsleder og verneombud på begge enhetene. Undersøkelsene viser at sykehjemmet med lavt sykefravær har, med unntak av resultatenhetsleder har en stabil mellomledergruppe. Disse mellomlederne er erfarne og har lang fartstid og nyansatte er rekruttert fra nivået under. Enheten har i liten grad brukt vikarer fra vikarbyrå, men har en liste med kjente vikarer. Sykehjemmet med høyt sykefravær har vært gjennom en rekke omstillinger de siste årene, hatt tre enhetsledere de siste 4 årene og mange utskiftinger i mellomledergruppen. Mellomledergruppen har også vært preget av sykefravær og lite kontinuitet, noe som har ført til utrygghet blant de ansatte. Rapporten er oversendt nærværsprosjektet.
03A	Tjenester til eldre	Byrådsavdeling for eldre, helse og omsorg	VB2024 Merknad 7. Prosjekt for mat på sykehjem - Bystyret ber byrådet om å iverksette et prosjekt om hvordan man kan styrke ernæringstilbudet på sykehjemmene i Bergen.	Byrådet har iverksatt et prosjekt i Etat for behandlingssentre og sykehjem for å styrke kompetansen i matomsorg og ernæring, med særlig fokus på nyansatte servicemedarbeidere. I 2024 ble det primært gjennomført fagdag og opplæring i matfaglig arbeid for nyansatte servicemedarbeidere. Prosjektet fortsetter i 2025, og det vil bli ansatt en klinisk ernæringsfysiolog som ressurs i Etat for behandlingssentre og sykehjem. Byrådet tar sikte på at dette skal være en varig ressurs. Hovedarbeidsoppgaver vil være å sikre gode rutiner for ernæringsarbeid og måltider, blant annet dialog mellom kjøkken og pleie på sykehjem, og forbedringspunkt påpekt i forvaltningsrevisjon fra 2023 på systematisk og

Tj.omr.	Tjenesteområde	Avdeling	Merknad	Status pr 31.12.24
				individuelt ernæringsarbeid. Ressursen skal bidra i å utarbeide en kompetanseplan i mat og ernæringsarbeid for servicemedarbeidere, for å sikre kvalitet, god oppgavedeling og hindre uønsket variasjon mellom enheter rundt mattilbudet. Dette er en helhetlig satsing som vil legge grunnlaget for varige forbedringer i ernæringsarbeidet. Gjennom systematisk kompetansebygging, tverrfaglig samarbeid og oppfølging av nasjonale retningslinjer, sikres en bærekraftig utvikling av kvaliteten på mat- og ernæringsoppfølgingen over tid, herunder brukers egne ønsker og behov.
04A	Tjenester til rusavhengige og bostedsløse	Byrådsavdeling for barnevern, sosiale tjenester og mangfold	1.T 2024 Merknad 5. Bydelene I Bergen er vold og rus i ungdomsmiljøer et økende problem. Politiet rapporterer om en økning i 2023 på hele 40% blant politisaker der mistenkte var under 18 år. Ungdommen er også å observere i Vågsbunnen. Bystyret vil at Bergen sentrum og bydelene skal være trygge å bo og vokse opp i. Bystyret ber byrådet følge opp den uro foreldre føler for utviklingen blant unge i bydelene, både ved egne tiltak og ved samarbeid med frivillige.	Byrådet deler bystyrets mål om at det skal være trygt å bo og vokse opp i Bergen. Byrådet la frem en sak om felles innsats mot ungdomskriminalitet som ble vedtatt i Bergen bystyre 04.09.2024. Saken inneholder en innsatspakke som har tiltak knyttet til både individuell oppfølging og koordinering, og tiltak som omhandler samarbeid med blant annet frivilligheten. Flere av tiltakene er iverksatt, og sammen med både nye og pågående tiltak og satsinger er målet at byen skal bli tryggere for barn og voksne.
08	Samferdsel	Byrådsavdeling for byutvikling	1.T 2024 Merknad 11. Bysykkelordningen Bystyret ber om en sak hvor bysykkelordningen evalueres og hvor byrådet vurderer hvordan private aktører kan overta avtalen på en best egnet måte på linje med løperhjulordningene.	Det arbeides med et notat som belyser hvordan dagens ordning har fungert, og veien videre for en ny bysykkelordning etter at gjeldende avtale utløper.
08	Samferdsel	Byrådsavdeling for byutvikling	1.T 2024 Merknad 13. Avgifter Bystyret vil holde avgifter og bompenger lave for å ikke påføre brukerne en høyere regning enn nødvendig.	Det er ikke utført justeringer utover årlig justering for endring i konsumprisindeksen.
08	Samferdsel	Byrådsavdeling for byutvikling	VB2024 Merknad 10. Bilfrie bydeler Bøhmergaten/Løvstakksiden og Nedre - Nygård/Nygårdshøyden Bystyret mener ordlyden på prosjektene er misvisende i forhold til innholdet og ønsker å endre prosjekttitlene til «Opprustning av nærmiljø». Bystyret ber byrådet gjennomgå prosjektene	Prosjektet omtales nå som Opprusting av nærmiljø på Løvstakksiden, og blir endret slik at det legges til rette for fire flere parkeringsplasser i Søndre Skogveien og Lien. Kontrakt med entreprenør er inngått og byggestart er planlagt i løpet av vinter 2025. Gjennomføringen av gateoppgraderingen (Bymiljøetaten sin del av det samlede tiltaket) vil skje i takt med Bergen Vann sitt prosjekt etter hvert som gateløpene skal reetableres.

Tj.omr.	Tjenesteområde	Avdeling	Merknad	Status pr 31.12.24
			med mål om å redusere antallet parkeringsplasser som fjernes.	
08	Samferdsel	Byrådsavdeling for byutvikling	VB2024 Merknad 3. Parkering - Bystyret ber byrådet øke antallet parkeringsplasser i kommunen, særlig i sentrumsområdet knyttet til handel, servering samt beboer- og gjesteparkering.	Det er etablert 65 parkeringsplasser som er estimert å gi en inntektsøkning på ca. kr 3,0 mill, og det pågår blant annet søknadsprosesser med å etablere tilsvarende antall parkeringsplasser.
08	Samferdsel	Byrådsavdeling for byutvikling	VB2024 Merknad 4. Bysykler - Bystyret ber byrådet gjennomgå avtalen om drift av bysykler med formål om å få til en reforhandling før avtalens utløp. I forbindelse med inngåelse av ny avtale om bysykler ber bystyret byrådet legge frem en sak om hvordan ordningen kan driftes uten at Bergen kommune må ta hele eller deler av kostnaden.	Det arbeides med et notat som belyser hvordan dagens ordning har fungert, og veien videre for en ny bysykkelordning etter at gjeldende avtale utløper
10A	Offentlige planer, byplanlegging og kulturminnevern	Byrådsavdeling for byutvikling	1.T 2024 Merknad 8. Handlingsrom i Kommuneplanens arealdel Bergen skal være en ja-by, og saksbehandlingen skal være så forutsigbar og enkel som mulig. Bergen kommune skal kombinere hensyn til miljø, med en effektiv og utviklingsorientert plan- og byggesaks behandling. Bystyret ber byrådet sikre at Plan- og bygningsetaten prioriterer oppstart av reguleringsplaner, og ved videre behandling ber bystyret byrådet sikre at PBE utnytter det maksimale handlingsrommet i dagens KPA.	Byrådet jobber for en effektiv behandling av reguleringsplaner. I 2024 har byrådet fremmet 19 reguleringsplaner som er vedtatt av bystyret. Byrådet har også vedtatt oppstart av tre planinitiativ som har blitt stoppet av Plan- og bygningsetaten. 26 planer er startet opp i 2024, som er flere enn de siste årene. Det er sendt bestilling til Plan- og bygningsetaten om at handlingsrommet i Kommuneplanens arealdel blir utnyttet når det gjelder parkering. Prioritering av reguleringsplanarbeid og utnytting av handlingsrommet i Kommuneplanens arealdel er tema i styringsdialogen med Plan- og bygningsetaten.
10A	Offentlige planer, byplanlegging og kulturminnevern	Byrådsavdeling for byutvikling	1.T 2024 Merknad 9. Områdeplaner Bystyret ber byrådet gjennomgå Plan- og bygningsetatens organisering av offentlige områdeplaner for å se etter mulige innsparinger. Bystyret er positive til offentlig/privat samarbeid og rene private områdereguleringsplaner, og ber byrådet vurdere om private kan overta offentlige områdeplaner	Prioritering av områdereguleringsarbeid er jevnlig et tema i styringsdialogen med Plan- og bygningsetaten. Arbeid med områderegulering for Spelhaugen er avsluttet. Områderegulering for Storaneset, som er under arbeid, gjennomføres som et privat-offentlig samarbeid. Denne har møtt noen utfordringer på slutten av 2024 som påvirker fremdriften (gjelder blant annet forhold til fylkesvei). Arbeidet med områderegulering for Dokken er et tett samarbeid mellom Plan- og bygningsetaten og Dokken utvikling AS. Dette planarbeidet holder planlagt fremdrift. Det er også godt samarbeid mellom kommunen og grunneierne i flere pågående offentlige og private planer på Laksevågsiden.

Tj.omr.	Tjenesteområde	Avdeling	Merknad	Status pr 31.12.24
10B	Private planer og byggesak	Byrådsavdeling for byutvikling	1.T 2024 Merknad 7. Plan- og bygningsetaten Bystyret ber byrådet om i forbindelse med oppgavegjennomgangen også omorganisere Plan- og bygningsetaten med sikte på å få lavere sykefravær og høyere effektivitet. Å få realisert tiltak er viktig for samarbeidspartiene	Plan- og bygningsetaten hadde allerede startet dette arbeidet før vedtak av revidert budsjett. Hensikten med arbeidet er sammenfallende med bystyrets vedtak. Som en følge av en målrettet innsats for å redusere sykefraværet ved Plan- og bygningsetaten, blant annet via prosjektet "Tettere, tydeligere tidligere" og økt lederfokus, gikk sykefraværet ved Plan- og bygningsetaten ned i 2024. Etaten har også deltatt i et pilotprosjekt for nærværssamtalen. Dette skal bidra til å utvikle og forbedre nærværssamtalen som et nyttig verktøy i dialogen med kommunens ansatte.
10D	Klima og miljø	Byrådsavdeling for byutvikling	1.T 2024 Merknad 4. Vågsbunnen Bystyret ber byrådet godkjenne og tilrettelegge for økt handel og servering på gateplan i og rundt Vågsbunnen, samt etablere gode ordninger for renhold og renovasjon i området; gjerne i samarbeid med private og ideelle. Bystyret ber også byrådet se på muligheten for reduksjon i leie av kommunal grunn i området. Videre bes byrådet gå i dialog med politiet om økt tilstedeværelse i Vågsbunnen og vurdere kommunalt vakthold. I tillegg ber bystyret om at byrådet åpner opp gategrunnen i vågsbunnen ved å omplassere elsparkesykkel- og sykkelparkeringer og lage mer plass for aktivitet i området.	Det er etablert store fellescontainere på Øvre Korskirkeallmenning. Bymiljøetaten opplever at renholdssituasjonen har bedret seg vesentlig etter at bosspannene ble fjernet. I perioder er det likevel problemer med mye forsøpling som skjer etter at entreprenøren har ryddet området. Bysyklene er flyttet, og har erstattet «sukkerbitene» som var satt opp som et skille/sperre mot plassen. Plassen på Nedre Korskirkeallmenningen er dermed blitt åpnere, og kan lettere benyttes til andre formål. Det har vært tre uteserveringsaktører på Nedre Korskirkeallmenningen i 2024. Det har per nå ikke vært gitt tilbud til uteserveringsaktører om redusert leiepris, men uteserveringsarealet som er søkt om er innvilget så langt som praktisk mulig.
12	Kultur	Byrådsavdeling for næring, kultur og idrett	1.T 2024 Merknad 3. Frivillighet Å satse på å støtte og mobilisere frivillig sektor og kultur er god kommuneøkonomi, da frivillighet særlig som forebyggende tiltak kan avlaste dyr kommunal reparasjon. Bystyret ber byrådet i større grad involvere frivillige og ideelle i flere felt i kommunen.	I andre tertial har kommunen bevilget 300 000 kr til sommeraktiviteter for barn og unge. Disse midlene ble tildelt de private frivilligsentralene i Bergen, som fikk anledning til å bruke dem til egne aktiviteter eller at midlene ble videreformidlet til frivillige lag og organisasjoner i deres nærområde. Midlene har blant annet blitt brukt til målrettede aktiviteter innen opplæring i Cosplay og manga, men også generelle aktiviteter som deltakelse på trampolinepark, kino og fellesmåltider.
12	Kultur	Byrådsavdeling for næring, kultur og idrett	VB2024 Merknad 5. Forandringshuset - Bystyret ber byrådet legge frem en sak om videre leieavtale med Forandringshuset innen mars 2024.	Bystyret vedtok i sak 448/24 å avslutte leieforholdet. Det er i er i handlings- og økonomiplan bevilget et tilskudd til Forandringshuset på kr. 0,4 mill.

Tj.omr.	Tjenesteområde	Avdeling	Merknad	Status pr 31.12.24
12	Kultur	Byrådsavdeling for næring, kultur og idrett	VB2024 Merknad 6. Bymuseet Bergen - Bystyret er opptatt av at det planlagte publikumsbygget i Gamle Bergen blir realisert. Gamle Bergen blir 75 år i 2024 og er en viktig kulturinstitusjon i Bergen. Bystyret forutsetter at fullfinansiering er på plass i løpet av i 2024 for realisering av prosjektet, midlene er utelukkende til realisering av publikumsbygg i Gamle Bergen. Bystyret er kjent med at det kan være ytterligere behov for midler til prosjektet, og vil vurdere dette nærmere mot behandling av revidert budsjett og den ordinære budsjettprosessen.	Bymuseet har sendt kommunen søknad om omdisponering av tildelte midler til å løse formålet i eksisterende bygningsmasse, og byrådet fremmer sak for behandling i Bystyret (mars 2025).
12	Kultur	Byrådsavdeling for næring, kultur og idrett	VB2024 Merknad 8. Bergen Nasjonale Veteranskipshavn - Bystyret ber byrådet påse at midlene øremerkes til en utredning om flytting av havnen til Dreggekaien.	Rapport som omtalt i tertialrapport II er ferdigstilt og mottatt av kommunen. Den peker på store fordeler for BNV ved en flytting av veteranskipshavnen til Dreggekaien. Dialog med BNV og Bergen Havn om havnesituasjonen pågår.
12	Kultur	Byrådsavdeling for næring, kultur og idrett	VB2024 Merknad 9. Griegkvartalet - Griegkvartalet er i en prosjekteringsfase med midler fra forskjellige parter. Basert på situasjonen for finansiering vil en komme tilbake til kommunens bidrag i tertialrapporter i løpet av 2024 eller budsjettet for 2025.	Det ble ikke bevilget midler til Griegkvartalet over egen linje i bybudsjettet i 2024, men det er i budsjettet for 2025 avsatt kr. 1,25 mill til formålet.
16	Administrasjon og fellesfunksjoner	Byrådsavdeling for finans	1.T 2024 Merknad 10. Investeringer Bergen kommune skal sikre at det er tilstrekkelig finansiering av prioriterte investeringer. Da må mindre prioriterte investeringer avvente eller legges bort, og salg av eiendom øke. For tredje sektor, kultur og idrett skal kommunen bidra gjennom garantier og medfinansiering ved å utløse finansiering fra stat, fylke og private. Bystyret ser at investeringer må i hovedsak konsentreres om skoler og sykehjem, og ber derfor om en sak om forvaltning og fremtidig	Byrådet har under gjennomføring en forenklet konseptvalgutredning for gassverksbygget - og tomten, for å undersøke og kartlegge eiendommens og byggets tilstand og for å vurdere mulighetsrommet og de tiltakene som må gjøres i prioritert rekkefølge for å: • sikre bygg og grunn • ta i bruk bygget, eller deler av bygget, i en mellomfase i påvente av langsiktig bruk • utvikle og tilrettelegge bygget for fremtidig bruk Utredningsarbeidet gjennomføres av Etat for utbygging i samarbeid med Dokken Utvikling AS, og vil munne ut i et oppdatert kunnskapsgrunnlag om omfanget og kompleksiteten ved en total rehabilitering av tomt og bygg. Det oppdaterte kunnskapsgrunnlaget vil brukes som et utgangspunkt for byrådets vurdering av hvilken

Tj.omr.	Tjenesteområde	Avdeling	Merknad	Status pr 31.12.24
			bruk av gassverkbygningen, hvor det skal utredes hvorvidt eksterne aktører kan tilbys leiekontrakt eller kjøp mot oppgradering av bygningsmassen.	gjennomføringsmodell - herunder samarbeid med esterne - som bør velges for en total rehabilitering av tomt og bygg.
16	Administrasjon og fellesfunksjoner	Byrådsavdeling for finans	1.T 2024 Merknad 14. Oppgavegjennomgang Bergen kommune skal forvalte innbyggernes penger med respekt, og sørge for at hver eneste krone benyttes på en så god og effektiv måte som mulig. Bystyret ber byrådet prioritere oppgavegjennomgangen slik at den kommer til gjennomføring snarest.	I tråd med vedtatt budsjettmerknad har byrådet gjennomført en oppgavegjennomgang der alle avdelinger i kommunen har bidratt med å gjøre rede for hva de ulike årsverkene gjør av oppgaver. Byrådet har benyttet dette i sitt arbeid med handlings- og økonomiplanen til Bergen kommune. Konkretisering av tiltak fremkommer i Handlings- og økonomiplan 2025-2028 på de ulike tjenesteområdene. Samtidig er det vedtatt at en rekke tiltak skal utredes nærmere (egne verbalvedtak). En nærmere omtale av byrådets forslag fremkommer også i kapitlet Effektivisering, innsparinger og strukturtiltak i Innstilling 1 til HØP25-28.
16	Administrasjon og fellesfunksjoner	Byrådsavdeling for finans	1.T 2024 Merknad 15. Effektivisering De siste årene har Bergen kommunes byråkrati vokst i en langt større og raskere grad enn det kommunens innbyggertall og tjenester har gjort. Tilsvarende kan det ikke se ut som at tjenestene til kommunen har blitt bedre med denne byråkratiske veksten. Bystyret ber byrådet prioritere og fortsette arbeidet med effektivisering og avbyråkratisering av kommunen.	Byrådet har gjennomført en rekke prosesser og tiltak for å følge opp denne merknaden og bystyrets budsjettvedtak. Blant annet har oppgavegjennomgangen resultert i flere besparelser gjennom 2024. Det ble innført restriktiv ansettelsespolitikk i administrative stillinger i tråd med budsjettvedtaket i desember, og i fm. Revidert ble det vedtatt ansettelsesstopp i administrative stillinger. Se statusbeskrivelse for neste merknad. Det vises også til kapitlet *Effektivisering og innsparing* i årsmeldingen. Arbeidet med innsparinger på administrativt nivå fortsetter i 2025, og vedtatte effektiviseringstiltak og kutt fremgår av Handlings- og økonomiplan (HØP) 2025-2028. Se bl.a. eget kapittel om Effektivisering, innsparinger og strukturtiltak i Innstilling 1, samt Kortversjonen av HØP 2025-2028, som er oppdatert med bystyrets vedtak. Konkrete tiltak fremgår på de ulike tjenesteområdene og i oppsummeringskapitlet i Kortversjonen. Se også egne verbalvedtak om videre utredningsarbeid. Disse dokumentene finnes på kommunens budsjettside for 2025.
16	Administrasjon og fellesfunksjoner	Byrådsavdeling for finans	VB2024 Merknad 2. Restriktiv praksis for ansettelser i administrative stillinger - Som en konsekvens av den varslete oppgavegjennomgangen, ber bystyret byrådet om at det iverksettes en restriktiv ansettelsespraksis for ansettelser i administrative stillinger i byrådsavdelingene og i etatene i Bergen Kommune. Det betyr at det skal gjøres en særlig vurdering av behov for nyansettelser og at eventuelle nyansettelser	I forbindelse med behandling av Handlings- og økonomiplan 2024-2027 vedtok bystyret et effektiviseringskrav på 95 mill. knyttet til den varslede oppgavegjennomgangen og til innføring av en restriktiv praksis for ansettelser i administrative stillinger. Oppfølging og gjennomføring av dette innsparingskravet fremgår under Nye tiltak i årets driftsbudsjett/Rammeendringer i økonomiplanen på tjenesteområde 16 i dette dokumentet. Det fremgår der at innsparingskravet er tilnærmet innfridd i 2024. Stillinger er holdt vakante ved ledighet, og for administrative stillinger har det vært restriktiv bruk av vikarer. I revidert budsjett 2024 ble det innført generell ansettelsesstopp for administrative stillinger i hele organisasjonen.

Tj.omr.	Tjenesteområde	Avdeling	Merknad	Status pr 31.12.24
			skal godkjennes av kommunaldirektørene.	Det vises videre til bystyrets vedtak nr. 10 b) og 10 c) i forbindelse med behandlingen av Handlings- og økonomiplan 2025-2028 om håndtering av overtallige og etablering av en ordning for restriktiv ansettelsespolitikk for administrative stillinger i hele organisasjonen. I forbindelse med sak nr. 2025/39311 har byrådet vedtatt oppfølging av disse to punktene.
16	Administrasjon og fellesfunksjoner	Byrådsleders avdeling	1.T 2024 Merknad 2. Sykefravær Bergen kommune har et stort sykefravær, og det er krevende for både kommunen, ansatte, ledere og brukere. Det å ha ansatte på jobb er bra for arbeidsmiljøet generelt og for den ansatte spesielt, i tillegg til at det bidrar til innsparinger i kommunen. Bystyret ønsker å gå bort fra dyre vikarløsninger ved siden av de ordinære ansettelsesforholdene, og er glad for at byrådet har satt i gang et nærværsprosjekt. Bystyret ber byrådet prioritere arbeidet med å redusere sykefraværet i kommunen, og dra nytte av kompetanse og virkemidler utover kommunen, som f.eks. NAVs arbeidslivssenter.	Byrådet prioriterer arbeidet med å fremme nærværet i kommunen. Det viktigste nærværsarbeidet skjer på den enkelte arbeidsplass, og alle ledere skal gis bedre muligheter til å drive godt nærværsarbeid. Nærværsprosjektet startet opp våren 2024, og skal vare i to år. Det er ansatt en prosjektleder, som samarbeider og koordinerer nærværsarbeid mellom byrådsavdelingene. Nærværsarbeidet foregår i den enkelte byrådsavdeling, etat og enhet. Nærværsprosjektet vil initiere og presentere tiltak som øker kompetanse, bevissthet og kvalitet i nærværsarbeidet. I august 2024 ble prosjektplanen fastsatt, og det er etablert fem arbeidsgrupper innenfor fokusområdene sykemeldte, nærvær, HMS, kvinnehelse og livsfase. Nærværsprosjektet har også bistått 4 etater i 3 byrådsavdelinger med høyt sykefravær. Arbeidsgruppe og mandat er etablert. Nærværsprosjektet har opprettet kontakt med Nav arbeidslivssenter, de deltar i prosjektgruppens møter og er aktivt inne i arbeidsgruppene.
16	Administrasjon og fellesfunksjoner	Byrådsleders avdeling	1.T 2024 Merknad 6. Organisering av rådhuset Bystyret ber byrådet vurdere omorganisering av Rådhuset, med sikte på mer effektiv plassbruk. For eksempel kan man vurdere å slå sammen bruken av 11. og 12. etasje slik at en etasje frigjøres.	Det gjøres kontinuerlige vurderinger av arealbruk i Rådhuset, med mål om mest mulig effektiv bruk.
16	Administrasjon og fellesfunksjoner	Byrådsleders avdeling	VB2024 Merknad 1. Oppgavegjennomgang - I forbindelse med den varslede oppgavegjennomgangen ber bystyret byrådet vurdere etatsstrukturen i kommunen med formål om mer effektiv drift. Byrådet bes særlig om å se på Klimaetaten og Byarkitekten. Byrådet bes også om å se på kommunens behandling av områdeplaner. Dersom en gjennomgang av	I tråd med vedtatt budsjettmerknad har byrådet gjennomført en oppgavegjennomgang i 2024, der alle avdelinger i kommunen har bidratt med å gjøre rede for hva de ulike årsverkene gjør av oppgaver. Byrådet har benyttet dette i sitt arbeid med handlings- og økonomiplanen til Bergen kommune. Konkretisering av tiltak framkommer i Handlings- og økonomiplanen 2025-2028 på de ulike tjenesteområdene, og i eget kapittel om Effektivisering, innsparinger og strukturtiltak.

Tj.omr. Tjenesteområde	Avdeling	Merknad	Status pr 31.12.24
		arealdisponering per avdeling kan avdekke innsparingspotensial, ber bystyret at byrådet også vurderer det i løpet av oppgavegjennomgangen.	

Demografisk utvikling

Bergen fikk 1 769 flere innbyggere i 2024, som gir en vekst på 0,6 % fra året før. Ved inngangen til 2025 var det registrert 293 709 bergensere, som er 929 bergensere færre enn prognostisert i SSB sin befolkningsframskrivning fra 2024. Veksten på 0,6 % fra året før er lavere enn snittet for de fem foregående årene (0,8 %). Bosetting av flyktninger fra Ukraina bidro til særlig høy vekst i 2022 og 2023, som trekker opp gjennomsnittet. Innbyggertallet i Bergen utgjorde ved sist årsskifte om lag 5,3 % av landets totalbefolkning på 5 594 340.

Ved inngangen til 2025 var det 3 036 nullåringer i Bergen, som er 65 flere enn SSB prognostiserte (2971) i sitt hovedalternativ fra 2024. SSB har de siste årene overestimert antall nullåringer i Bergen i sine prognoser, men i fjor ble det flere nullåringer enn SSB prognostiserte. Antall nullåringer i Bergen har falt i flere år, med unntak av enkeltår. Ved inngangen til 2024 var det 2 856 nullåringer, som er ca. 400 færre enn snittet for perioden 2014-2023 og det laveste antallet siden 1985. Økningen på 180 nullåringer fra 2024 til 2025 er en positiv utvikling, og det blir spennende å følge med videre på denne utviklingen i 2025.

I sitt hovedalternativ fra 2024 legger SSB til grunn at fruktbarheten for kvinner i Bergen skal øke gradvis fra 1,29 i 2023 til 1,56 i 2035, for deretter å holde seg på dette nivået. Denne forutsetningen bygger på at utsettelse av barnefødsler avtar, men at vi ikke når tidligere høyder ved at preferanser har endret seg. Stor innvandring av flyktninger fra Ukraina har i følge SSB bidratt til lavere samlet fruktbarhetstall (SFT), som for kvinner i Vestland fylke ble redusert fra 1,46 i 2022 til 1,42 i 2023. For de øvrige aldersgruppene var de prosentvise avvikene fra SSBs framskrivinger mer moderate.

Tabellen under viser befolkningsutviklingen i storbyene og i landet i 2024 for utvalgte aldersgrupper. For landet som helhet var veksten 0,8 % i 2024, mens befolkningen i nabokommunene økte med 0,7 %. Av storbyene økte Trondheim og Oslo mer enn landet som helhet.

Aldersgruppe	Oslo	Stavanger	Bergen	Trondheim	Landet
0-19 år	0,4 %	-0,1	-0,1 %	0,2 %	-0,1 %
20-64 år	0,8 %	0,4 %	0,4 %	0,9 %	0,7 %
65 år eller eldre	2,4 %	3,1 %	2,3 %	2,6 %	2,3 %
I alt	**0,9 %**	**0,7 %**	**0,6 %**	**0,9 %**	**0,8 %**

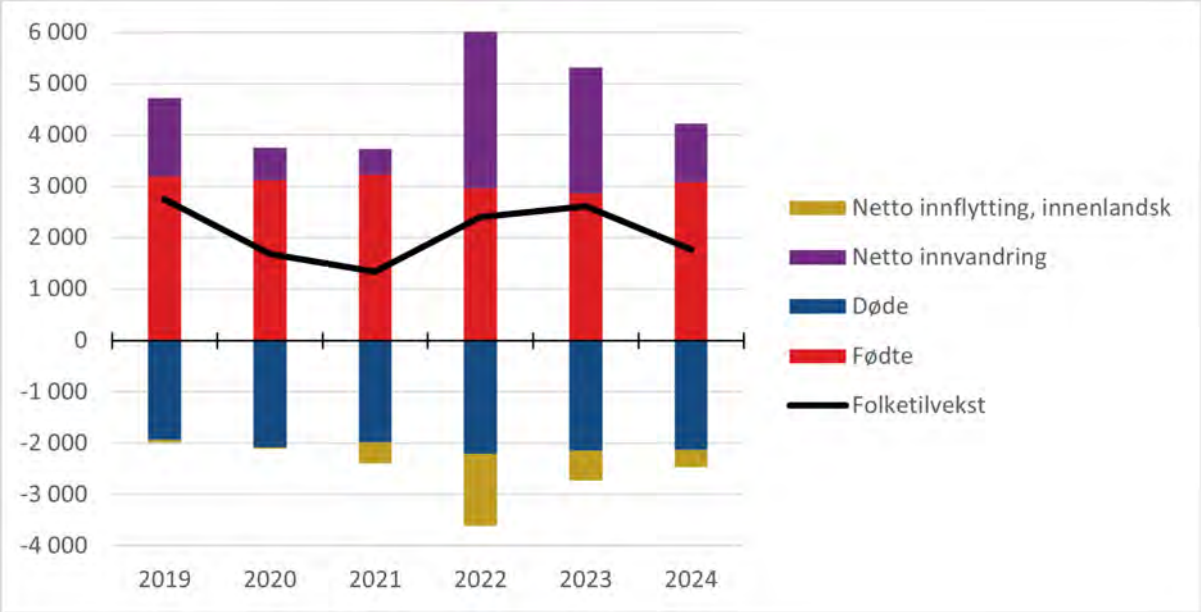
Tabellen under viser utviklingen i ulike aldersgrupper fra 2015 til 2025. Lavere fødselstall i årene 2020-2024 har resultert i at det nå er 1159 (7,4 %) færre 1-5 åringer enn i 2020. I Bergen, som landet ellers, er det en økende vekst i de øvre aldersgruppene. Aldersgruppen 67-79 har økt mest de siste 10 årene, med en økning på 27 %. I aldersgruppen 80-89 har blitt 1195 (12,5 %) flere enn i 2020. Bare det siste året

økte aldersgruppen 80-89 med 4,3 %. For denne gruppen kommer økningen til å bli betydelig i årene som kommer. Aldersgruppen 90 år og eldre ble noen få flere i løpet av 2024. Fallet i antall fødte på 1930-tallet vil føre til at veksten blant de aller eldste først vil tilta utover 2030-tallet.

Aldersgr.	2015	2020	2024	2025	Endring siste år Antall	Endring siste år Prosent	Endring siste 10 år Antall	Endring siste 10 år Prosent
0 år	3 346	3 160	2 856	3 036	180	6,3 %	-310	-9 %
1-5 år	16 483	15 754	14 861	14 595	-266	-1,8 %	-1 888	-11 %
6-12 år	21 669	21 887	21 562	21 469	-93	-0,4 %	-200	-1 %
13-15 år	9090	9 247	9 677	9 549	-128	-1,3 %	459	5 %
16-19 år	13 157	12 546	12 865	13 094	229	1,8 %	-63	0 %
20-44 år	106 112	107 949	111 133	111 505	372	0,3 %	5 393	5 %
45-66 år	69 952	74 076	76 395	76 960	565	0,7 %	7 008	10 %
67-79 år	23 773	27 233	29 736	30 189	453	1,5 %	6 416	27 %
80-89 år	9 239	9 561	10 308	10 756	448	4,3 %	1 517	16 %
90 år eller eldre	2 291	2 516	2 547	2 556	9	0,4 %	265	12 %
Totalt	**275 112**	**283 929**	**291 940**	**293 709**	**1 769**	**0,6 %**	**18 597**	**7 %**

Figuren under viser folketilveksten i Bergen fra 2019 til 2024, fordelt på utviklingen i fødte, døde, netto innvandring og netto innflytting. Det innvandret 1143 mer enn det utvandret i 2024 (lilla søyle). Til sammenligning var nettoinnvandringen om lag 3000 i toppåret 2022, som følge av særskilt høy innvandring fra Ukraina. Det var i fjor 336 flere som flyttet ut av Bergen til andre kommuner enn inn til Bergen (gullfarget søyle). Flyttetapet var 241 mindre enn året før, og i gjennomsnitt for de foregående fem årene har det vært 489 flere som flyttet ut fra kommunen enn andre veien.

Figur: Folketilvekst i Bergen 2019 til 2024, fordelt på utviklingen i fødte, døde, netto innvandring og netto innflytting



Tabellen under viser befolkningsutvikling i bydelene i Bergen fra 2015 til 2025. Målt i antall var Fana bydelen der befolkningen økte mest i 2024 (474 personer/1,1 %). Målt i prosent var veksten størst i Ytrebygda bydel (467 personer/1,5 %). Fortsatt bor det imidlertid flest i Fana bydel (45 074 personer), men både bydelene Bergenhus, Årstad, Åsane og Laksevåg har mer enn 40 000 innbyggere. Bydelene Arna og Årstad opplevde en liten befolkningsnedgang i 2024.

Bydel	2015	2020	2024	2025	Endring 2024-25 Antall	Endring 2024-25 Prosent
Arna	13 662	13 820	14 020	14 127	107	0,8 %
Bergenhus	41 329	42 790	43 218	43 198	-20	0,0 %
Fana	41 584	43 139	44 600	45 074	474	1,1 %
Fyllingsdalen	29 267	30 071	30 614	30 661	47	0,2 %
Laksevåg	39 908	40 409	40 646	40 920	274	0,7 %
Ytrebygda	27 144	29 279	31 676	32 143	467	1,5 %
Årstad	40 364	42 223	44 233	44 208	-25	-0,1 %
Åsane	40 577	41 629	42 673	43 054	381	0,9 %
Uoppgitt bydel	13 662	13 820	14 020	14 127	107	0,8 %
Totalt	**275 112**	**283 929**	**291 940**	**293 709**	**1 769**	**0,6 %**

Likestilling, inkludering og mangfold

Likestilling, inkludering og mangfold for Bergen kommune som arbeidsgiver

Bergen kommune er en av regionens største arbeidsgivere og hadde 20 458 fast ansatte ved utgangen av 2024. Likestilling, inkludering og mangfold er et viktig grunnlag for å levere gode velferdstjenester til innbyggerne og sikre et godt arbeidsmiljø for medarbeiderne.

Overordnede planer og mål for likestilling, inkludering og mangfold

For å sikre likestilling og hindre diskriminering jobber kommunen med alle sider av arbeidsgiverpolitikken. Dette krever at bevisstheten rundt disse problemstillingene er høy. Kommunen har en rekke planer og styrende dokumenter som formulerer ambisjoner for likestilling, inkludering og mangfold for kommunen som arbeidsgiver:

- "Plan for likestilling i mangfoldsbyen Bergen" ble vedtatt av Bergen bystyre i juni 2023, sak 202/23.
- «Regnbuebyen Bergen. Plan for kjønns og seksualitetsmangfold 2023- 2027», sak 354/23, har tiltak som også peker på Bergen kommune som arbeidsgiver.
- "Strategi for heltidskultur" ble vedtatt av Bergen bystyre i juni 2023, sak 203/23.
- «Systematisk HMS-arbeid i Bergen kommune», byrådssak 1090/23.
- «Et arbeidsliv i endring. HR-melding mot 2030» ble vedtatt av bystyret i 2019, sak 283/19 og skisserer retningen kommunen har som arbeidsgiver i årene fremover, også innen likestilling, inkludering og mangfold.
- «Heltidskultur og håndtering av midlertidige bemanningsbehov», byrådssak 1248/17, beskriver ambisjonene om å utvikle en heltidskultur i Bergen kommune.
- En likestilt lønnspolitikk er en viktig del av arbeidsgiverpolitikken. Dokumentet om lokal lønnspolitikk ble revidert i byrådssak 1186/22 «Lønnpolitisk dokument - revisjon 2022.»
- Hensynet til likestilling og ikke-diskriminering er ellers inkludert i den øvrige personalpolitikken og forankret blant annet i kommunens personalreglement.

Strukturen for likestillingsarbeidet i kommunen

Arbeidet med å fremme likestilling og hindre diskriminering er en integrert del av prosessene innen arbeidsgiverområdet og personaloppfølgingen. Det er ledere med personalansvar på enhetene i kommunen som følger opp sine ansatte og gjør vurderinger knyttet til likestilling, inkludering og mangfold.

Kommunens sju byrådsavdelinger og bystyrets organer har hvert sitt arbeidsmiljøutvalg. I tillegg har kommunen et hovedarbeidsmiljøutvalg (HAMU). Hovedarbeidsmiljøutvalget behandlet i februar 2021 en sak om kommunens oppfølging av aktivitetsplikten i likestillings- og diskrimineringslovens § 26 og vedtok at byrådsavdelingenes arbeidsmiljøutvalg får ansvar for å gjennomføre aktivitetene beskrevet i aktivitetsplikten i likestillings- og diskrimineringsloven §26, annet ledd. Lønnskartlegging og kartlegging av ufrivillig deltid ivaretas av HR konsern, med rapportering i kommunes årsmelding.

Arbeidet med aktivitetsplikten

Det er utviklet en veileder for arbeidet med aktivitetsplikten som er tilgjengelig i kommunens kvalitetssystem BkKvalitet. Det er variasjon i arbeidsform og hvordan byrådsavdelingene følger opp

dette arbeidet. Problemstillinger knyttet til likestilling, inkludering og mangfold er tatt opp i kommunens obligatoriske lederopplæring for nye ledere, «Startskuddet".

Risiko for diskriminering og tiltak for likestilling

Det er stor variasjon i arbeidshverdagen til kommunens medarbeidere. Ulike arbeidsoppgaver, tjenestemottakere, kompetansekrav, fysiske arbeidsforhold og andre rammebetingelser gjør at risiko for diskriminering og tiltak for likestilling vil variere mellom de ulike sektorene og tjenestene. Det er imidlertid noen prosesser som peker seg ut, både med tanke på utfordringer og ulike tiltak som er satt i verk. Tiltak som gjelder kjønnslikestilling spesielt, er kommentert i egen del av dette kapittelet.

Rekruttering

Rekrutteringsprosessen er et sentralt område for å hindre diskriminering og øke mangfoldet blant de ansatte i kommunen. Det er nødvendig å se på rekrutteringsprosessen generelt, samtidig som det er nødvendig med særskilte tiltak overfor noen grupper arbeidssøkere for å styrke deres mulighet for å få jobb.

- Det er et krav i personalreglementet om at søkere med innvandrerbakgrunn og/eller nedsatt funksjonsevne skal vurderes spesielt hvis de er kvalifisert til stillinger i kommunen. Det er mulig for søkere å krysse av for dette i rekrutteringsverkøyet.
- Kommunen har tradisjon for å sysselsette personer i ulike arbeidsmarkedstiltak. I 2024 fikk 477 personer språk- eller arbeidspraksis ved ulike tjenestesteder. Avdelingen Arbeidsinkludering koordinerer dette. Tilsvarende tall for 2023 var 472.
- Bergen kommune har lang erfaring med å ha medarbeidere i tilrettelagte stillinger. Noen av disse er ansatt via ordningen *varig tilrettelagt arbeid i ordinær virksomhet* (VTA-O). Arbeidsinkludering følger opp 24 ansatte i tilrettelagte stillinger. De jobber innenfor bygg, vedlikehold, barnehage, skole, sykehjem, arkiv og kontor. Det er flere personer i varig tilrettelagt arbeid i kommunen, men det føres ikke en sentralisert oversikt over antallet.
- Byrådsavdeling for barnevern, sosiale tjenester og mangfold har som hovedregel rekruttert til heltidsstillinger. Deltidsansatte har blitt prioritert ved tildeling av ekstravakter. Byrådsavdelingen har iverksatt utarbeidelse av årsturnus slik at arbeidstid og fritid blir planlagt for 52 uker frem i tid. Denne ordningen er et godt virkemiddel for å øke stillingsprosenter og mer heltid. Avdelingen har styrket satsingen på praksisplasser for studenter i utdanninger innen medisin, barnevern, sosialt arbeid og psykologi.

Utviklingsmuligheter

- Kommunen ønsker arbeidsmiljø hvor mangfold vurderes som en ressurs. En viktig del av dette arbeidet er å lage systemer som hjelper ledere til å følge opp sine ansatte på en enkel måte.
- Kompetanseutviklende tiltak var også i 2024 et prioritert område for kommunen. HR konsern utviklet, arrangerte og formidlet ei rekke kurs og opplæringsløp. I januar 2024 ble det lansert et lederutviklingsprogram i ny form. Mangfold og inkludering er en del av opplæring for nye ledere.
- Høsten 2023 vedtok byrådet sak om «Systematisk HMS-arbeid i Bergen kommune». Som en følge av den er det begynt et arbeid med å revidere kommunens styrende dokumenter innen HMS og utarbeide ulike verktøy som kan brukes i arbeidet. Dette arbeidet ble videreført i 2024.
- Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett har nedfelt formuleringer i lederavtalen som understreker forventinger til at resultatenhetsledere har en åpen og inkluderende væremåte overfor både medarbeidere og brukere av tjenesten.

Tilrettelegging

Tilrettelegging for medarbeidere med nedsatt funksjonsevne eller andre utfordringer knyttet til helse er et område som får stor oppmerksomhet i kommunen. Utfordringene innen dette området er ofte knyttet til arbeidsstedenes muligheter til å tilrettelegge hvis det er flere medarbeidere som har behov for justering av arbeidsoppgaver eller arbeidsform. Dette krever kreativitet, dialog og tilpasningsevne fra både medarbeidere, leder og kolleger.

- Oppfølging av sykefravær omtales også i kapittelet «Fråvær og inkluderande arbeidsliv».
- En oversikt over byrådsavdelingenes arbeid med forbyggende sykefraværstiltak ble fra 2023 tatt inn i kommunens tertialrapportering, noe som også var tilfelle i 2024.
- Tilrettelegging for ulike omsorgsoppgaver og ulike livsfaser er i stor grad regulert av lov og avtaleverk, noe som det i kommunen generelt er stor oppmerksomhet rundt.

Trakassering, seksuell trakassering og kjønnsbasert vold

Vold og trusler er en stor utfordring i Bergen kommune. Det er lagt ned mye arbeid i et opplegg for å forebygge og håndtere dette i form av styrende dokumenter som er systematisert i kommunens kvalitetssystem BkKvalitet. Det arbeides for å utvikle en god meldekultur hvor medarbeidere oppfordres til å melde inn avvik. Trakassering og seksuell trakassering er egen avvikskategori i systemet. Det er viktig at medarbeiderne i kommunen er trygge og opplever tilhørighet og utvikling, og at de kan være til stede med hele seg i jobben sin.

Likestilling mellom kvinner og menn i virksomheten

Bergen kommune er en arbeidsgiver hvor de fleste tjenestene har en overvekt av kvinner. Det er et ønske om en jevnere kjønnsbalanse, spesielt innen helse- og omsorgstjenestene og barnehage og skole. Det er relativt mange deltidsansatte i kommunen. Det arbeides aktivt på flere nivå for å redusere ufrivillig deltid og fremme en heltidskultur.

Kjønnsdelte styringsdata på HR-området er tatt i bruk i styringskortet til enhetslederne. Byrådsavdelinger og resultatenheter får slik bedre oversikt over likestillingstilstanden og utfordringer i egen virksomhet. Det gir også bedre mulighet for bruk av HR-data i planlegging og rapportering.

Bergen kommune har i lang tid hatt mål om at kommunen skal ha et aktivt søkelys på kjønnsfordelingen i både ledende og tjenesteytende stillinger. Flere byrådsavdelinger har likestilling langt fremme på sin agenda når de ansetter nye medarbeidere og melder at dette er et viktig element i deres rekrutteringsarbeid. Ved utgangen av året var det 18 001 årsverk i kommunen med en kvinneandel på 74,2 prosent.

Kjønnsfordeling mellom kvinner og menn. Årsverk per byrådsavdeling

Avdeling	Kvinner	Menn	Total	Kvinner	Menn
Byrådsleders avdeling	383	133	516	74,2 %	25,8 %
Byrådsavdeling for finans	436	522	959	45,5 %	54,5 %

Byrådsavdeling for eldre, helse og omsorg	4 867	1 109	5 976	81,4 %	18,6 %
Byrådsavdeling for barnehage og skole	4 953	1 508	6 461	76,7 %	23,3 %
Byrådsavdeling for byutvikling	420	649	1 069	39,3 %	60,7 %
Byrådsavdeling for barnevern, sosiale tjenester og mangfold	2 009	474	2 483	80,9 %	19,1 %
Byrådsavdeling for næring, kultur og idrett	263	230	494	53,4 %	46,6 %
Bystyrets organer	23	20	43	54,2 %	45,8 %
Sum	**13 355**	**4 646**	**18 001**	**74,2 %**	**25,8 %**

Byrådsavdelingene har over tid arbeidet med å fremme likestilling og hindre diskriminering. Enhetene er bevisst på å kalle inn kvalifiserte kandidater fra begge kjønn, spesielt der hvor det ene kjønnet er underrepresentert.

Byrådsavdeling for barnehage og skole er den største byrådsavdelingen og sysselsetter 35,9 prosent av kommunens årsverk. Her er kvinneandelen 76,7 prosent. I barnehager er andelen kvinner 87 prosent blant de pedagogisk ansatte.

Byrådsavdeling for eldre, helse og omsorg sysselsetter 33,2 prosent av kommunens årsverk med en kvinneandel på 81,4 prosent.

Byrådsavdeling for barnevern, sosiale tjenester og mangfold er den tredje største byrådsavdelingen og sysselsetter 13,8 prosent av årsverkene i kommunen. Av disse er 80,9 prosent kvinner. Det er jevnt over få mannlige søkere til helse- og sosialfaglige stillinger i byrådsavdelingen. Det er en noe større andel mannlige ansatte i tjenester for mindreårige flyktninger og innen psykiatri- og rusfeltet enn i andre tjenester i byrådsavdelingen.

Kjønnsfordeling i ulike stillingsgrupper

			2024				2023
Stillingsgruppe	**Kvinner**	**Menn**	**Totalt**	**Kvinner**	**Menn**	**Kvinner**	**Menn**
1 - Stillinger uten særskilt krav til utdanning totalt	**1 678**	**703**	**2 381**	**70,5 %**	**29,5 %**	**69,6 %**	**30,4 %**
2 - Fagarbeidere eller tilsvarende totalt	**2 976**	**1 059**	**4 035**	**73,8 %**	**26,2 %**	**74,5 %**	**25,5 %**
3-årig høysk. eller mer - diverse	120	55	175	68,7 %	31,3 %	74,3 %	25,7 %
Barneh.lær/pedag led 3år+	708	106	814	87,0 %	13,0 %	88,0 %	12,0 %

Helse/sos.utd- høysk-3år+	2 892	529	3 421	84,5 %	15,5 %	85,2 %	14,8 %
Undervisningsstillinger	2 136	854	2 991	71,4 %	28,6 %	71,0 %	29,0 %
3 - Krav om 3 årig høyskoleutd. totalt	**5 856**	**1 544**	**7 400**	**79,1 %**	**20,9 %**	**79,4 %**	**20,6 %**
Høy. utd. 5 år eller mer-div	368	86	454	81,0 %	19,0 %	80,4 %	19,6 %
Ingeniør	79	115	194	40,8 %	59,2 %	40,8 %	59,2 %
Rådgiverkode	932	515	1 447	64,4 %	35,6 %	63,5 %	36,5 %
4 - Krav om 5 årig høykoleutd. totalt	**1 379**	**716**	**2 095**	**65,8 %**	**34,2 %**	**65,0 %**	**35,0 %**
Arbeidsledere	178	129	307	57,9 %	42,1 %	57,3 %	42,7 %
Mellomledere (avd.ledere)	772	293	1 065	72,5 %	27,5 %	72,0 %	28,0 %
Res.enhets-/seksjonsledere	254	92	345	73,5 %	26,5 %	72,4 %	27,6 %
Toppledere i kap. 3.4.1	4	6	10	40,0 %	60,0 %	50,0 %	50,0 %
5 - Ledere totalt	**1 208**	**519**	**1 727**	**69,9 %**	**30,1 %**	**69,4 %**	**30,6 %**
6 - Lærlinger totalt	**212**	**64**	**276**	**76,8 %**	**23,2 %**	**74,0 %**	**26,0 %**
7 - Politikere totalt	**12**	**22**	**34**	**36,5 %**	**63,5 %**	**39,1 %**	**60,9 %**
8 - Andre totalt	**32**	**19**	**51**	**62,9 %**	**37,1 %**	**65,3 %**	**34,7 %**
Sum	**13 355**	**4 646**	**18 001**	**74,2 %**	**25,8 %**	**74,2 %**	**25,8 %**

Selv om kommunen totalt sett er en kvinnedominert virksomhet er det noe variasjon i kjønnsfordelingen på de ulike stillingsgruppene. For fagarbeidere er kjønnsfordelingen tilnærmet lik kommunen som helhet, med 75 prosent kvinner. I stillinger med treårig høgskoleutdanning er kvinneandelen på 87 prosent innen barnehage og 84,5 prosent innen helse- og sosialfag. I stillinger med krav til femårig høyere utdanning er kvinneandelen 65,8 prosent, og blant ingeniørene er det 40,8 prosent kvinner.

Blant resultatenhetsledere og seksjonsledere er kvinneandelen 73,5 prosent, litt høyere enn i 2023. På nivået under, for mellomledere eller avdelingsledere, er kvinneandelen 72,5 prosent.

Blant kommunes toppledere er kvinneandelen 40 prosent, mot 50 prosent i 2023. Gruppen er liten, som gir store prosentvise utslag ved små endringer i sammensettingen.

Midlertidig ansatte - årsverk fordelt på kvinner og menn

	Kvinner	Menn	Sum	Kvinner	Menn
Årsverk fast ansatte	11 891,7	4 084,5	15 976,2	74,43 %	25,57 %
Årsverk midlertidig ansatte	1 232,7	494,4	1 727,0	71,37 %	28,63 %
Sum *)	**13 124,4**	**4 578,8**	**17 703,2**	**74,14 %**	**25,86 %**
Andel midlertidig ansatte	9,39 %	10,80 %	9,76 %		

*) Utdanningsstillinger (f.eks. studentstillinger) og avtale/oppdrag er ikke inkludert i årsverkstallene.

Bergen kommune ansetter som hovedregel i faste stillinger. Kommunen har likevel en forholdsvis stor andel ansatte som er midlertidig ansatt. Dette utgjorde 9,76 prosent av de ansatte i 2024. Blant kvinner var det 9,39 prosent midlertidig ansatt og blant menn tilsvarende 10,80 prosent.

Gjennomsnittlig lønn for kvinner og menn

Avdeling	Kvinner	Menn	Alle	Kvinner	Menn
Byrådsleders avdeling	541 436	597 579	555 362	97,49 %	107,60 %
Byrådsavdeling for finans	668 480	661 813	664 846	100,55 %	99,54 %
Byrådsavdeling for eldre, helse og omsorg	556 090	541 649	553 411	100,48 %	97,87 %
Byrådsavdeling for barnehage og skole	614 358	623 048	616 386	99,67 %	101,08 %
Byrådsavdeling for byutvikling	735 865	652 752	685 410	107,36 %	95,24 %
Byrådsavdeling for barnevern, sosiale tjenester og mangfold	646 410	621 147	641 563	100,76 %	96,82 %
Byrådsavdeling for næring, kultur og idrett	647 996	639 609	644 084	100,61 %	99,31 %
Bystyrets organer	788 028	782 986	786 576	100,18 %	99,54 %
Sum alle avdelinger	**602 253**	**612 101**	**604 785**	**99,58 %**	**101,21 %**

Bergen kommune har gjennom mange år satt søkelys på likestilling i lønnspolitikken. Det er et mål å ha en lønnspolitikk som ivaretar og fremmer likestilling mellom kjønnene. Mekanismene bak lønnsdannelsen er komplekse og henger sammen med både sentral og lokal lønnsdannelse og tilbud og etterspørsel på arbeidskraft. Kvinners lønn ligger i 2024 på 99,6 prosent av snittlønn i kommunen. I byrådsavdeling for byutvikling viser tallene for 2024 at menns lønn utgjør 95,2 % av snittlønn for byrådsavdelingen.

Kjønnenes tradisjonelle utdannings- og yrkesvalg har fremdeles betydning for kvinners og menns lønn. Det er høy kvinneandel i helse- og omsorgssektoren og i barnehage- og skole, som er de største tjenesteområdene i kommunal sektor. Kvinneandelen er også høyere i ufaglærte, faglærte og høyskoleutdannete stillingsgrupper enn den er i grupper med høyere akademisk kompetanse og i lederstillinger. Menn er tradisjonelt i flertall på tekniske tjenesteområder.

Lønn pr stillingsgruppe og kjønn

Stillingsgruppe	Kvinner	Menn	Alle	Kvinner	Menn
1 - Still/u/særsk krav til utdanning Totalt	**442 269**	**439 228**	**441 371**	**100,20 %**	**99,51 %**
2 - Fagarbeidere eller tilsvarende Totalt	**510 331**	**514 786**	**511 499**	**99,77 %**	**100,64 %**
3-årig høysk. el mer - diverse	601 474	594 596	599 323	100,36 %	99,21 %
Barneh.lær/pedag led 3år+	609 257	576 747	605 018	100,70 %	95,33 %
Helse/sos.utd- høysk-3år+	606 733	593 344	604 663	100,34 %	98,13 %
Undervisningsstillinger	681 255	673 785	679 121	100,31 %	99,21 %
3 - Krav om 3 årig høyskoleutd. Totalt	**634 113**	**636 757**	**634 665**	**99,91 %**	**100,33 %**
Høy. utd. 5 år el mer-div	774 006	854 335	789 290	98,06 %	108,24 %
Ingeniør	735 002	736 495	735 886	99,88 %	100,08 %
Rådgiverkode	727 704	735 964	730 642	99,60 %	100,73 %
4 - Krav om 5 årig høykoleutd. Totalt	**740 464**	**750 329**	**743 835**	**99,55 %**	**100,87 %**
Arbeidsledere	625 142	635 555	629 521	99,30 %	100,96 %
Mellomledere (avd.ledere)	765 932	800 913	775 544	98,76 %	103,27 %
Res.enhetsledere/seksjonsledere	919 232	1 037 439	950 574	96,70 %	109,14 %
Toppledere i kap 3.4.1	1 605 175	1 549 917	1 572 020	102,11 %	98,59 %
5 - Ledere Totalt	**780 146**	**810 098**	**789 152**	**98,86 %**	**102,65 %**
6 - Lærlinger Totalt	**436 916**	**436 872**	**436 906**	**100,00 %**	**99,99 %**
7 - Andre	**463 337**	**505 947**	**474 617**	**97,62 %**	**106,60 %**
Totalt	**602 253**	**612 101**	**604 785**	**99,58 %**	**101,21 %**

Tabellen over viser at kjønnsmessig lønnsfordeling totalt sett er på samme prosenttall sammenlignet med 2023. Lønnsdifferansen mellom kvinner og menn for hele kommunen er redusert med 2,7 prosentpoeng i perioden 2019-2024.

Kvinners andel av snittlønn for stillingsgruppen

Stillingsgruppe	2020	2021	2022	2023	2024
Stillinger uten særskilt krav til utdanning	100,7 %	100,0 %	100,4 %	100,4 %	100,2 %
Fagarbeidere eller tilsvarende	99,7 %	99,6 %	99,7 %	99,7 %	99,8 %
3-årig høyskole eller mer- diverse	99,9 %	99,9 %	99,5 %	100,0 %	100,4 %
Barnehagelærer/pedagogisk leder	100,8 %	100,6 %	100,6 %	100,6 %	100,7 %
Helse- /sosialfaglig utdanning høyskole 3 år	100,2 %	100,3 %	100,3 %	100,4 %	100,3 %
Undervisningsstillinger	100,2 %	100,3 %	100,2 %	100,4 %	100,3 %
Høyere utdanning 5 år eller mer- diverse	97,6 %	97,8 %	97,9 %	97,9 %	98,1 %
Ingeniør	99,7 %	100,0 %	99,9 %	100,0 %	99,9 %
Rådgiverkode	99,5 %	99,6 %	99,7 %	99,8 %	99,6 %
Arbeidsledere	99,2 %	99,4 %	98,8 %	98,8 %	99,3 %
Mellomledere (avdelingsledere)	98,5 %	98,5 %	98,5 %	98,7 %	98,8 %
Res.enhetsledere/seksjonsledere	97,3 %	97,0 %	96,8 %	96,9 %	96,7 %
Toppledere	105,4 %	106,2 %	100,4 %	101,7 %	102,1 %
Lærling	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
Politikere	99,2 %				
Andre	98,2 %		95,9 %	97,4 %	97,6 %
Sum kvinners andel av snittlønn alle stillingsgrupper	**99,3 %**	**99,4 %**	**99,4 %**	**99,6 %**	**99,6 %**

Uttak av foreldrepermisjon

		Antall som tar ut foreldrepermisjon			Uker i snitt	
Avdeling	**Kvinner**	**Menn**	**Totalsum**	**Kvinner**	**Menn**	**Totalt**
Byrådsleders avdeling	18	under 5*	18	19,3	under 5*	18,6
Byrådsavdeling for finans	17	17	34	13,9	12,1	13,0
Byrådsavdeling for eldre, helse og omsorg	399	71	470	20,0	11,5	18,7
Byrådsavdeling for barnehage og skole	328	97	425	19,4	9,8	17,2
Byrådsavdeling for byutvikling	31	43	74	21,8	10,6	15,3
Byrådsavdeling for barnevern, sosiale tjenester og mangfold	158	24	182	19,0	12,3	18,1
Byrådsavdeling for næring, kultur og idrett	20	11	31	16,3	8,6	13,6
Totalsum	**971**	**263**	**1 234**	**19,5**	**10,7**	**17,6**

*) Totalsum inkluderer ikke grupper med 5 eller færre

Tabellen viser antall ansatte som tar ut foreldrepermisjon fordelt på kvinner og menn pr. byrådsavdeling, og gjennomsnittlig permisjonslengde i uker på de som tar ut permisjon. Det er kun permisjon som er tatt ut i 2024 som er tatt med i beregningen. Det betyr at ansatte som har startet eller sluttet permisjonen i hhv 2023 eller 2025 kun vil være listet opp med det antall uker den ansatte har tatt ut permisjon for i 2024.

Fraværsdagene i tabellen er fødsels- og adopsjonspermisjon. Svangerskapspenger og omsorgspermisjon er ikke med.

Byrådsavdelinger med fem eller færre ansatte som tar ut permisjon er ikke med i oversikten, men er med sumberegningen for antall uker i snitt.

Heltid og deltid

Bergen kommunes ca 18 000 årsverk utføres av i alt 21.268 ansatte. Tre av fire ansatte har en stillingsprosent på over 75 prosent. Samtidig er en av tre ansatte deltidsansatt. Bruken av deltidsstillinger knytter seg først og fremst til strukturelle forhold og arbeidstidsordninger på tjenesteområder innen helse og omsorg, grunnskole og skolefritidsordning (SFO), idrett og kultur. I noen av disse tjenestene kan én medarbeider være ansatt i flere deltidsstillinger.

Heltid og faste stillinger skal være normen i Bergen kommune. Bruk av deltid blir årlig drøftet etter hovedtariffavtalen med arbeidstakerorganisasjonene. Det er utarbeidet retningslinjer for å øke antall heltidsansatte. Heltidskultur er et av tiltakene i møte med fremtidens bemanningsutfordringer. Å øke stillingsprosenten for våre ansatte innebærer holdningsskapende arbeid overfor den enkelte avdeling, etat, enhet, leder og ansatt. Dette krever arbeid på alle nivå i organisasjonen.

			2024					2023		
	Kvinner	**Kvinner % av total**	**Menn**	**Menn % av total**	**Total**	**Kvinner**	**Kvinner % av total**	**Menn**	**Menn % av total**	**Total**
Antall deltid	5 429	77,7 %	1 556	22,3 %	6 985	5 416	78,0 %	1 525	18,0 %	6941
Antall heltid	10 364	72,6 %	3 919	27,4 %	14 283	10 200	72,6 %	3 852	21,5 %	14052
Sum antall	**15 793**	**74,3 %**	**5 475**	**25,7 %**	**21 268**	**15 616**	**74,4 %**	**5 377**	**20,4 %**	**20993**
Andel deltid	34,38 %		28,42 %		32,84 %	34,68 %		28,36 %		33,06 %

Bergen kommune som offentlig myndighet

Som offentlig myndighet skal kommunen jobbe aktivt, målrettet og planmessig for å fremme likestilling og hindre diskriminering. Plikten innebærer blant annet at kommunen skal forebygge trakassering, inkludert seksuell trakassering og kjønnsbasert vold, og motarbeide stereotypisering.

Bergen kommune er en stor organisasjon som leverer tjenester til over 290 000 innbyggere. I denne redegjørelsen viser kommunen til noe av det som blir gjort knyttet til diskrimineringsgrunnlagene slik de er nevnt i likestillings- og diskrimineringslovens § 26. Denne redegjørelsen er ikke uttømmende.

Aktuelle planer og politiske føringer

Byrådet i Bergen for perioden 2023-2027 legger i sin politiske plattform vekt på viktigheten av gode helse- og omsorgstjenester som gir like muligheter til å delta i samfunnet for personer med nedsatt funksjonsevne (Klosterhagenerklæringen. Det politiske grunnlaget for et byråd utgått av Høyre, Fremskrittspartiet og Senterpartiet 2023-2027, side 21). I tillegg vil byrådet styrke satsingen på kvinnehelse ved å blant annet legge til rette for mer forskning, forebygging og behandling. I plattformen viser byrådet til Kvinnehelseutvalgets rapport «Den store forskjellen», hvor det kommer frem at kvinnehelse har vært systematisk nedprioritert og at det er behov for å behandle menn og kvinner ulikt for å gi et likeverdig helse- og omsorgstilbud.

Byrådet vil også sikre en høyere prioritet av opplysningsarbeid om typiske tilstander som treffer kvinner, og bedre behandlingstilbudet (Klosterhagenerklæringen. Det politiske grunnlaget for et byråd utgått av Høyre, Fremskrittspartiet og Senterpartiet 2023-2027, side 17).

Under følger et utvalg av aktuelle planer som er vedtatt i bystyret og som legger føringer for tjenestene våre innenfor likestillings- og diskrimineringsfeltet:

- Idrettsbyen Bergen - aktiv og attraktiv for alle 2017-2027
- Spør oss! Strategi for inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO
- Innhold og organisering av SFO for barn med særskilte behov på 1.-7. trinn og tiden etter skoletid for ungdom med særskilte behov på 8.-10. trinn
- Plan for seksuell helse, seksualopplysning og seksualitetsundervisning
- Et eldrevennlig Bergen - seniorplan for Bergen kommune 2019-2024
- Plan for deltagelse og mangfold i kunst- og kulturfeltet 2021-2030
- Kulturplan for mennesker med utviklingshemming
- Bergen kommune – en aldersvennlig kunst- og kulturby 2021–2026
- Handlingsplan for forebygging av radikalisering og voldelig ekstremisme
- Handlingsplan mot diskriminering av og hat mot muslimer
- Student i Bergen - Studentmeldingen 2020
- Et liv i frihet - plan mot menneskehandel 2019-2023
- Trygg gjennom hele livet - plan mot vold i nære relasjoner 2019-2023
- Et helt liv med mening, vekst og utvikling - plan for tjenester til personer med utviklingshemming 2018-2028
- Plan for likestilling i mangfoldsbyen Bergen
- Handlingsplan for forebygging av negativ sosial kontroll 2023 – 2027
- Regnbuebyen Bergen - plan for kjønns- og seksualitetsmangfold 2023 – 2027

Likestilling og retten til å leve frie liv

Som en del av arbeidet for et likestilt samfunn arbeider kommunen med religionsfrihet og retten til å utøve sin egen tro, retten til å elske den en vil og inngå ekteskap kun ved fri vilje. Et av tiltakene i likestillingsplanen er i den sammenheng en egen *Handlingsplan for forebygging av negativ sosial kontroll 2023 – 2027*. Målet er å forebygge og bekjempe negativ sosial kontroll og æresrelatert vold i alle deler av befolkningen og i alle aldre, med særlig søkelys på barn og unge i minoritetsfamilier og lukkede trossamfunn. Et av tiltakene i planen er økt kompetanseheving av ansatte i første- og andrelinjetjenestene om negativ sosial kontroll i samarbeid med RVTS Vest. I 2024 deltok ansatte fra ulike tjenester i Bergen kommune på konferansen, med overvekt av ansatte som arbeider med barn og unge.

I tilknytning til forebygging av negativ sosial kontroll har Bergen kommune i 2024 etablert et prosjekt om «Transnasjonal diskriminering» for å forbygge diskriminering, press og kontroll innad i flyktninggrupper gjennom blant slektskapsstrukturer, organisasjoner og politiske og religiøse nettverk. Prosjektet har etablert et nettverk med forskere og praktikere, en seminarrekke og en egen nettside for å kunne formidle kunnskap om transnasjonal diskriminering.

Bergen kommune har i 2024 hatt et økt fokus på en mer helhetlig kjønns- og seksualitetsundervisning med mål om å forebygge vold og overgrep, samt fremme god seksuell helse. Seksuelle overgrep og trakassering er en økende og aktuell likestillingsutfordring i Norge og et forebyggende tiltak er å gi barn og unge et bevisst forhold om egne og andres grenser, samt informasjon om når og hvordan en skal melde fra om en selv eller andre utsettes for dette. Det er utarbeidet et kunnskapsbasert undervisningsopplegg for bruk i grunnskolene i Bergen. Høsten 2024 startet dette tiltaket opp.

Kjønns- og seksualitetsmangfold

Kommunen har siden 2008 arbeidet systematisk med å motvirke diskriminering av LHBTI+-personer. I 2024 har kommunen arbeidet videre med oppfølging av *Regnbuebyen Bergen. Plan for kjønns- og seksualitetsmangfold 2023 – 2027.* Kompetanseteamet for kjønn og seksualitet ved Helsestasjon for ungdom og studenter er et av tiltakene i planen. Teamet gjennomførte i 2024 egen fagdag for helse- og omsorgstjenestene i kommunen om kjønnsinkongruens blant barn og unge. Flere skeive organisasjoner i Bergen deltok i planleggingen av konferansen og bidro under konferansen med sine erfaringer og kompetanse.

Bystyret vedtok i 2024 å opprette et eget kontaktutvalg for kjønns- og seksualitetsmangfold som innebærer at mangfoldsbyråden jevnlig møter valgte representanter fra LHBTI+-organisasjonene i Bergen. Målet med utvalget er dialog og en mulighet til å ta opp saker som er viktige for LHBTI+-personer. Dialog og samarbeid med de skeive organisasjonene i Bergen har også vært viktig knyttet til gjennomføringen av Regnbuedagene og trusler mot miljøet. Her har Vest politidistrikt vært en sentral samarbeidspartner og aktør for å sikre trygg og god gjennomføring. Ansatte fra Bergen kommune og flere av byrådene deltok også i paraden i 2024 for å feire kjønns- og seksualitetsmangfold i Bergen.

Internasjonalt nettverksarbeid for likestilling

Bergen kommune er medlem i det internasjonale nettverket Rainbow Cities Network som arbeider for LHBTI+-personers livsvilkår og rettigheter, og har i 2024 bidratt som styremedlem og i arbeidet med å planlegge årskonferansen i nettverket.

I 2024 har Bergen kommune også bidratt i arbeidet med å planlegge program for konferanse om likestilling og mangfold i Gøteborg i 2025. Konferansen holdes annen hvert år i samarbeid med medlemsbyene i det skandinaviske *Twin Cities*-nettverket for likestilling. Målet med nettverket og konferansene er at byråkrater og politikere fra Turku, Gøteborg og Århus skal dele utfordringer, erfaringer og gode løsninger på samfunnsutfordringer de fire byene deler.

Symbol på likestilling og mangfold i byrommet

Bergen kommunes satsing Kvinner på sokkel har som mål å minske gapet mellom synligheten til menn og kvinner i byrommet. Benkene til Kim (2022) av Lina Viste Grønli, er daglig i bruk som sitteredskap og er samtidig et sted der homofiles rettigheter stadig får ny aktualitet. I 2024 har et kunstutvalg arbeidet for å hedre foregangskvinnen Ambrosia Tønnesen med et kunstverk sentralt plassert i Bergen. Tønnesen var den første kvinnelige skulptøren som kunne leve av sitt kunstnerskap. Et annet kunstutvalg har valgt kunstner for å markere forfatteren Torbjørg Nedreås sitt forfatterskap. Disse kunstverkene er forventet ferdigstilt henholdsvis 2025 og 2026.

Bergen kommune flagget i 2024 på åpningsdagen for Regnbuedagene med Regnbueflagget i midten av to Norgesflagg ved Det gamle Rådhus. Synliggjøring og feiring av mangfold bidrar til å reduseres fordommer og fremme gjensidig respekt, derfor vil Bergen kommune fortsette denne praksisen fremover.

Pride UNG deltok med egen flåte i paraden for første gang

I 2024 arrangerte Bergen kommune ved Kulturetaten Pride Ung under Regnbuedagene. I forkant av Regnbuedagene var det workshop på Kulturetatens ungdomsklubber og ungdomshus hvor en kunne lage flagg og dekorasjoner til etatens Pride Ung flåte. Under selve Pride-paraden kunne ungdom som

ønsket delta på eller ved flåten. Her ble det delt ut regnbueparaplyer med Bergen kommune sin logo. Etter paraden ble det arrangert Pride Ung fest, et rusfritt arrangement med aktiviteter og konsert. I informasjonsarbeidet i forkant gikk Kulturetaten bredt ut og ønsket alle ungdommer i aldersgruppen 13-20 år velkommen til arrangementet. Å markere Pride Ung har en verdi for ungdommene som deltok, men det er også et tydelig signal om at Bergen kommune er for alle, uavhengig av bakgrunn, identitet og uttrykk.

Universell digital utforming: Alle skal kunne bruke nettstedene våre

I 2023 og 2024 kom det nye krav om at offentlige nettsteder og apper skal ha en tilgjengelighetserklæring. En tilgjengelighetserklæring er en rapport som sier i hvor stor grad et nettsted oppfyller 48 lovpålagte krav til universell utforming. Disse 48 kravene må være oppfylt for at vi skal sikre at flest mulig kan bruke nettstedene og appene våre, også om man for eksempel har nedsatt syn, hørsel eller motorikk. Bergen kommune har per i dag rundt 80 slike tilgjengelighetserklæringer. Det er gjort en betydelig innsats i organisasjonen og opp mot kommunens leverandører for å teste nettsteder og apper for å få på plass disse.

Tilgjengelighetserklæringene er ofte plassert nederst på nettsiden, og alle erklæringene inneholder en tilbakemeldingsfunksjon hvor kommunens innbyggere enkelt kan melde fra om innhold som ikke er tilgjengelig. Tilgjengelighetserklæringene har vist seg å være et svært godt verktøy for å gå systematisk gjennom alle nettstedene for å sikre at alle krav er oppfylt. Erklæringene skal oppdateres årlig og vil være et viktig verktøy fremover for å sikre høy kvalitet i alle detaljer i kommunens nettsider. Dette vil bidra til å sikre at ingen grupper blir utestengt på grunn av digitale barrierer i de kommunale tjenestene.

Tjenester til personer med utviklingshemming

Personer med utviklingshemming har rettigheter på lik linje med andre i samfunnet, noe som er nedfelt i FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD).

Representanter fra tjenesteområdet for personer med utviklingshemming deltar i CRPD-nettverket i regi av Utviklingssenteret for sykehjem og hjemmetjenester (USHT). Det jobbes videre på tjenesteområdet med å øke kunnskap om veilederen og CRPD. I 2024 ble det gjennomført en kartlegging av tjenestene med utgangspunkt i veilederen, med mål om å avdekke styrker og svakheter på ulike områder. Dette gir et grunnlag for videre arbeid med tjenesteutvikling. Videre fikk Bergen kommune i 2024 egen kontaktperson i Byrådsavdeling for barnevern, sosiale tjenester og mangfold for arbeidet med CRPD i kommunens tjenester.

Bergen kommune søker stadig å innfri rettighetene til personer med utviklingshemming gjennom aktivt, målrettet og planmessig arbeid for å fremme likestilling og hindre diskriminering blant målgruppen. Dette vises spesielt i temaplanen på tjenesteområdet; *Et helt liv med mening, vekst og utvikling – plan for tjenester til personer med utviklingshemming 2018 – 2028,* som ble rullert i 2023 og vedtatt i bystyret i januar 2024.

Status ved rullering halvveis i planperioden viser at 44 av 85 opprinnelige tiltak er sluttført. Det er i rulleringsprosessen tilført seks nye tiltak, og Bergen kommune jobber videre med totalt 47 tiltak i siste halvdel av planperioden. Tiltakene inngår i følgende fem satsingsområder som alle bidrar til å ivareta omtalte rettigheter for målgruppen:

- Støtte til familien
- Gode overganger

- Læring, mestring og deltakelse
- Riktig bolig til rett tid
- Gode og helhetlige helse- og omsorgstjenester

Tilgjengelige og varierte oppholdssoner

Uteområdet på Sandgotna skole har gjennomgått en omfattende oppgradering og vil gi elever nærmiljøet flere muligheter for lek, læring og sosialt samvær. Arbeidet ble ferdigstilt til august 2024 med påfølgende åpningsfest 25. oktober. Et nytt amfi med takoverbygg legger til rette for samlinger, sosialt samvær, arrangementer og undervisning. På nedre skoleplass er det etablert et oppbygget platå med fugleredehuske, balansetau, sitte/klatrekuler og sittebenker. Dette området har fått ny universell tilkomst slik at det er tilgjengelig for alle elever. Skoleplassen har også fått nytt asfaltdekke med ny basketbane og basketkurver. Aktivitetene vil bidra til å skape et inkluderende og aktivt uteområde for elevene og nærmiljøet.

Fråvær og inkluderande arbeidsliv

Helse, miljø og sikkerheit (HMS)

Helse, miljø og sikkerheit (HMS) er ein viktig del av verksemdstyringa og arbeidet med internkontroll i Bergen kommune. Kommunen skal vere ein trygg og sikker arbeidsplass for alle tilsette, der risikostyring er sentralt i tillegg til målretta og systematisk arbeid for å førebygge uønskte effektar på arbeidsmiljøet og å bygge eit godt og helsefremjande arbeidsmiljø. HMS skal vere ein integrert del av all verksemd i kommunen, og det er grunn til å tru at godt HMS-arbeid bidreg til god kvalitet i tenestene dei tilsette yter og til eit lågare sjukefråvær.

Overordna HMS-system

HR konsern, ein seksjon i Byrådsleders avdeling, er tillagt ansvaret for å utarbeide og vidareutvikle det overordna HMS-systemet i kommunen. Seksjonen skal i tillegg ettersjå korleis HMS-arbeidet i resten av kommunen fungerer. Sekretariatsfunksjonen for kommunens hovudarbeidsmiljøutval ligg også til HR konsern. I tråd med styringsstrukturen er det overordna daglege ansvaret for HMS-arbeidet tillagt kvar byrådsavdeling og Bystyrets organ.

I kommunen har det dei seinare åra skjedd ei positiv utvikling i rapporteringskulturen når det gjeld HMS-meldingar. I 2024 vart det rapportert om 23 053 HMS-avvik og uønskte hendingar mot 21 593 i 2023, 17 891 i 2022 og 14 891 i 2021. Digital rapportering av HMS-avvik og uønskte hendingar gir eit betre totaloversyn og dermed betre grunnlag for erfaringsdeling i heile organisasjonen. Rapportering som legg vekt på læring av eigne erfaringar er ein viktig føresetnad i det førebyggjande og systematiske HMS-arbeidet.

Opplæring og kompetansebygging innan HMS er ein del av HR konsern sitt oppdrag retta mot målgruppene verneombod, leiarar, tillitsvalde, arbeidsmiljøutvala og arbeidsmiljøgruppene. Samarbeid med vernetenesta og medverknad frå dei tilsette er sentralt i eit godt HMS-arbeid, og HR konsern vektlegg difor god dialog og informasjonsutveksling med hovudverneomboda i kommunen.

Kommunen har over tid hatt ei ordning med arbeidsmiljøgrupper ved kvar tenestestad, som kan karakteriserast som grunnmuren i kommunens HMS-arbeid. Velfungerande og aktive

arbeidsmiljøgrupper er ein viktig føresetnad for å lukkast i HMS-arbeidet. Kravet til samansetjing av gruppene er at dei minimum bestå av leiar, eit verneombod og ein tillitsvald.

HR konsern har mellom anna arbeid med desse tiltaka i meldingsåret:

- Etterkontroll av HMS-arbeidet i byrådavdelingane og Bystyrets organ.
- Inngått ein beredskapsavtale for psykologtenester i Bergen kommune. Avtalen skal dekke behovet for akutte psykologtenester for tilsette som blir utsette for vald, alvorlege truslar om vald eller andre sterke traumatiske hendingar på jobb.
- Arrangert den årlege samlinga for arbeidsmiljøutvala i kommunen, denne gangen med fokus på formål, oppgåver, roller og organisering.
- Storsatsing på utvikling av eit heildigitalt leiaropplæringsprogram (LUP) har heldt fram i 2024 der HMS er ein del av opplæringa. Formålet med programmet er at det skal bidra til å sikre ein felles kultur i heile kommunen for framtidsretta, meistringsorienterte og endringsdyktige leiarar.

Sjukefråvær og årsrapport frå arbeidsmiljøutvala

Avdeling (tall i %)	2021	2022	2023	2024
Byrådsleders avdeling	8,2	9,7	8,9	8,3
Byrådsavdeling for finans	7,2	9,1	9,7	9,3
Byrådsavdeling for eldre, helse og omsorg	11,7	12,3	12,8	12,7
Byrådsavdeling for barnehage og skole	11,4	11,9	11,8	11,6
Byrådsavdeling for byutvikling	6,4	8,1	8,2	7,5
Byrådsavdeling for barnevern, sosiale tjenester og mangfold	9,8	11,1	11,5	11,4
Byrådsavdeling for næring, kultur og idrett	7,4	8,3	8,5	8,5
Bystyrets organer	4,0	4,1	2,6	3,6
Kommunen	**10,5**	**11,3**	**11,5**	**11,4**

Tabellen syner at kommunens samla sjukefråvær er redusert med 0,1 prosentpoeng frå 2023, etter ein auke med 0,2 prosentpoeng frå 2022 til 2023.

Hovudarbeidsmiljøutvalet (heile kommunen)

- Utvalet har bestått av 10 medlemmar likt fordelt mellom arbeidsgjevar og dei tilsette.
- Ein representant for arbeidstakarane har vore leiar i utvalet.
- Utvalet har gjennomført 4 møte og Bedriftshelsetenesta har delteke i møta.
- Utvalet har handsama 35 saker i løpet av året, det same som året før.
- Utvalet har i kvart møte handsama standardsakene godkjenning av protokoll, orienteringar, eventuelt, utviklinga i kommunens sjukefråvær og tilsvarande for HMS-avvik og uønskte hendingar. I tillegg har utvalet handsama mellom anna følgjande saker:
    - Årsrapportar 2023 for arbeidsmiljøutvala
    - Om HAMU og AMU og forholdet mellom dem
    - Rapport om tall verneområde og verneombod i byrådsavdelingane

- Etterkontroll HMS 2024

Byrådsleders avdeling (BLED)

BLED sitt sjukefråvær for 2024 var 8,3 %, ein reduksjon på 0,6 prosentpoeng frå 2023. Utviklingstrekk i sjukefråværet vert mellom anna fylgt opp i leiarmøte, leiaroppfølging og ved saker i arbeidsmiljøutvalet.

Ved fråvær vert tilsette følgde opp gjennom dialog med næraste leiar i tråd med kommunens rutinar. Det vert arbeid både med individretta tiltak og tiltak retta mot heile arbeidsmiljøet.

Arbeidsmiljøutvalet for BLED:

- Utvalet har bestått av 6 medlemmer, 3 frå arbeidstakarane og 3 frå arbeidsgjevar.
- Ein representant for arbeidsgjevar har vore leiar for utvalet.
- Det vart gjennomført 3 utvalsmøte, og Bedriftshelsetenesta var representert i møta.
- Utvalet har handsama 13 saker i løpet av året.
- Saker som utvalet mellom anna har handsama:
- Sjukefråvær og HMS-hendingar
- Årsplan for utvalet
- Arbeidsmiljø under omstilling av Samfunnssikkerhetens hus
- Erfaringer med arbeidsmiljøgruppene
- Verneombud og verneområder
- Orienteringar, mellom anna om arbeidsmiljø i økonomisk krevande tider og Nærværsprosjektet
- Anna:
- Utvalet deltok på den årlege heildagssamlinga for alle arbeidsmiljøutvala i kommunen.

Byrådsavdeling for finans (BFIN)

BFIN sitt sjukefråvær for 2024 var 9,3 %, ein reduksjon på 0,4 prosentpoeng frå 2023. Det er lagt til grunn at alle leiarane i byrådsavdelinga vektlegg god dialog med tilsette som ein del av arbeidet med å førebygge sjukefråvær. Det er lagt opp til at eigenmeldt sjukefråvær skal meldast ved telefonsamtale med næraste leiar så tidleg som mogeleg.

Ved Reinhaldsavdelinga i Etat for bygg og eigedom pågår det eit nærværsprosjekt i samarbeid med HR konsern. Prosjektet vert følgd opp ein gong per veke der leiar og ei arbeidsgruppe deltek. BFIN har god erfaring med at trivsel blant medarbeidarar bidreg til at dei stiller på jobb også når forma ikkje er heilt på topp.

Arbeidsmiljøutvalet for BFIN:

- Utvalet har bestått av 10 medlemmer, 5 frå arbeidstakarane og 5 frå arbeidsgjevar.
- Ein representant for arbeidsgjevar har vore leiar for utvalet.
- Det vart gjennomført 6 utvalsmøte, og Bedriftshelsetenesta har delteke i 5 av møta. 2 av møta var ekstramøte i tillegg til vedteken møteplan.
- Utvalet har handsama 44 saker i løpet av året.
- Saker som utvalet mellom anna har handsama:
- Årsrapport frå arbeidsmiljøgruppene i byrådsavdelinga
- Faste saker om sjukefråvær og HMS-hendingar

- Spørjeundersøking om leiars behov for informasjon og opplæring knytt til varsling
- HMS og funksjonalitet i hjelpemiddel til å utføre arbeid
- Omorganisering av Drifts- og prosjektavdelinga i Etat for bygg og eiendom (ekstramøte)
- Rapport frå arbeidsgruppe for organisasjonsendring i drifta ved Etat for bygg og eiendom (ekstramøte)
- Anna:
- Utvalet deltok på den årlege heildagssamlinga for alle arbeidsmiljøutvala i kommunen.
- Utvalet deltok på byrådsavdelingas halvdagssamling for verneombod og arbeidsmiljøgruppenes medlemmar. Tema for samlinga var HMS-arbeid, HMS-avvik, HMS-mål, avviksmeldingar og varsling.

Byrådsavdeling for eldre, helse og omsorg (BEHO)

BEHO sitt sjukefråvær for 2024 var 12,7 %, ein reduksjon med 0,1 prosentpoeng frå 2023. Alle etatane arbeider systematisk med HMS inkludert sjuefråværsarbeidet. Dette året har mange einingar hatt tilsyn frå Arbeidstilsynet, og fleire av desse har opplevd tilsyna som ei positiv læringsarena.

Byrådsavdelinga har delteke i Nærværsprosjektet med representantar i arbeidsgrupper. BEHO har også delteke i ei tverrfagleg arbeidsgruppe saman med BBSM og BBS for å systematisere rutinar for tilsette ved belastningar, sorg, krise og alvorlege hendingar. Målet er å få etablert eit system som tek i vare tilsette gjennom tidleg oppfølging ved ulike nivå for belastningar.

I arbeidet med å førebygge sjukefråvær nyttar fleire etatar verktøya som NAV/Arbeidslivssenter tilbyr. Nokon nyttar «En bra dag på jobben» med gode tilbakemeldingar. Etat for hjemmebaserte tjenester arrangerer årleg ei samling for arbeidsmiljøgruppene. Samlinga hadde i 2024 fokus på erfaringsdeling og verktøy for kartlegging av arbeidsmiljø.

Arbeidsmiljøutvalet for BEHO:

- Utvalet har bestått av 10 medlemmer, 5 frå arbeidstakarane og 5 frå arbeidsgjevar.
- Ein representant for arbeidsgjevar har vore leiar i utvalet.
- Det vart gjennomført 4 utvalsmøte, og Bedriftshelsetenesta har delteke i møta.
- Utvalet har handsama 37 saker i løpet av året.
- Saker som utvalet mellom anna har handsama:
- Ei større kartlegging av tal verneområde og verneombod
- Informasjonsaker om omstilling og kommunens krevjande økonomiske situasjon
- Anna:
- Utvalet deltok på den årleg samlinga for alle arbeidsmiljøutvala i kommunen.

Byrådsavdeling for barnehage og skole (BBS)

BBS sitt sjukefråvær for 2024 var 11,6 %, ein reduksjon med 0,2 prosentpoeng frå 2023. Byrådsavdelinga sentralt har i 2024, saman med BEHO og BBSM, hatt fokus på systematisering av rutinar for oppfølging av tilsette ved belastningar, sorg, krise og alvorlege hendingar.

I 2024 vart Barnehageetaten tildelt innovasjonsmidlar frå Statsforvaltaren for å utvikle verktøy for førebygging, handtering og oppfølging av emosjonelle krav til tilsette i barnehagar. Prosjektet inngår som ein del av kommunens pågåande Nærverksprosjekt. Det tas sikte på å fullføre prosjektet i 2025,

blant anna ved ytterlegare støtte frå Statsforvaltaren. Etaten si satsing på førebyggande arbeid retta mot vald og truslar vart avslutta hausten 2024, men vert vidareført som ein integrert del av arbeidet med emosjonelle krav med formål å redusere sjukefråværet.

Skuleetaten har i 2024 mellom anna hatt fokus på å utvikle ei systematisert sjukefråværsoppfølging retta mot skular med høgt fråvær. Formålet med arbeidet er å iverksette målretta og tilpassa tiltak ved den enkelte skule.

Arbeidsmiljøutvalet for BBS:

- Utvalet har bestått av 10 medlemmer, 5 frå arbeidstakarane og 5 frå arbeidsgjevar.
- Ein representant for arbeidstakarane har vore leiar for utvalet.
- Det er halde 4 utvalsmøte, og Bedriftshelsetenesta var representert i møta.
- Utvalet har handsama 48 saker i løpet av året.
- Saker som utvalet mellom anna har handsama:
- IA og sjukefråvær
- HMS-hendingar
- Pågåande tilsyn frå Arbeidstilsynet
- Oppnemning av AKAN-kontakt for byrådsavdelinga
- Orientering om kvantitet med kvalitet – mandat for arbeid med å forbetre bruken av HMS-meldesystemet i BBS
- Anna:
- Utvalet deltok på den årlege heildagssamling for alle arbeidsmiljøutvala i kommunen.
- Fridalen skole, Kristianborg barnehage og Tveiterås skole var møtestadar for 3 av utvalsmøta.

Byrådsavdeling for byutvikling (BBU)

BBU sitt sjukefråvær for 2024 var 7,5 %, ein reduksjon på 0,7 prosentpoeng samanlikna med 2023.

Etatane i byrådsavdelinga arbeider godt med oppfølging av sjukefråvær, både det korte og det lange fråværet. Opplæring av leiarar i korleis ein bør følgje opp tilsette for å førebygge fråvær vert prioritert.

HR-avdelingane i etatane har ekstra og tett oppfølging av utsette avdelingar og seksjonar med høgt fråvær. Plan- og bygningsetaten har gjennomført fleire viktige tiltak i det førebyggjande sjufråværsarbeidet, mellom anna vore pilot i nærværsamtalen i kommunens Nærværsprosjekt, gjennomført nærværsprosjektet TTT (tidlegare, tydlegare og tettare) og gjennomført organisasjonsutvikling på fleire avdelingar.

Arbeidsmiljøutvalet for BBU:

- Utvalet har bestått av 10 medlemmer, 5 frå arbeidstakarane og 5 frå arbeidsgjevar.
- Ein representant for arbeidstakarane har vore leiar for utvalet.
- Det vart gjennomført 4 utvalsmøte, og Bedriftshelsetenesta var representert i møta.
- Utvalet handsama 20 saker i løpet av året.
- Utvalet har i kvart møte handsama standardsakene godkjenning av protokoll, orienteringar, eventuelt, utviklinga i sjukefråværet og tilsvarande for HMS-avvik og uønskte hendingar.
- I tillegg har utvalet handsama mellom anna følgjande saker:
- Årsrapportar frå arbeidsmiljøgruppene

- Årsrapport for utvalet
- Kartlegging av verneområde
- Risikovurdering knytt til overføring av etatar i BBU
- Nærværsprosjektet i Bergen kommune (orientering)
- Overføring av Byarkitekten til Plan- og bygningsetaten og tilsvarende for Klimaetaten til Bymiljøetaten (orientering)
- Framlagt handlings- og økonomiplan for 2025 – 2028 (orientering)

Byrådsavdeling for barnevern, sosiale tjenester og mangfold (BBSM)

BBSM sitt sjukefråvær for 2024 var 11,4 %, ein reduksjon på 0,1 prosentpoeng frå 2023. Byrådsavdelinga har delteke i ei tverrfagleg arbeidsgruppe saman med BBS og BEHO som systematiserer rutinar for oppfølging av tilsette ved belastningar, sorg, krise og alvorlege hendingar.

Avdelinga har delteke i prosjektgruppa og arbeidsgrupper i Nærværsprosjektet. Det er gjennomført opplæring, øvingar og trening knytt til førebygging og reduksjon av vald og truslar.

Saman med Byrådsavdeling for finans har byrådsavdelinga starta opp eit prosjekt for å kartlegge bosentra og bufellesskapa med mål om at bygg/lokalar som nyttast til arbeidsplass og bustad skal vere i tråd med lover og forskrifter. BBSM har i 2024 rapportert månadleg om inkluderande arbeidsliv og sjukefråvær, som har vore tema i leiarmøte, lokale kvalitetsutval, i møte med tillitsvalde, verneombod og i arbeidsmiljøgrupper. Det har særleg vore fokus på førebygging og oppfølging av medarbeidarar som har vore utsett for alvorlege hendingar.

I meldingsåret har det vore arbeid mykje med turnusordningar som ledd i å redusere negative helsebelastningar blant medarbeidarar og som eit bidrag til å få ned sjukefråværet. BBSM har i sitt arbeid med inkluderande arbeidsliv oppretta stillingar for personar med brukarerfaring. Stillingane er blant anna oppretta innan tenesteområdet psykisk helse- og rustenester.

Byrådsavdelinga har prioritert sikkerheit i tenestene for å sikre fullt forsvarleg arbeidsmiljø og medarbeidarar si tryggheit i møte med mottakarar av tenestene. Difor har satsingsområda innan sikkerheit og opplæring innanfor aggresjon- og valdsproblematikk vorte vidareført gjennom opplæringsprogrammet *«Møte med aggresjonsproblematikk (MAP)».* Programmet har gitt innsikt i forståing, førebygging, handtering og oppfølging av aggresjon- og valdsproblematikk. Opplæringa er melom anna utvikla gjennom samarbeid og utveksling av erfaringar på tvers i kommuneorganisasjonen, og det har vore nytta ekstern kompetanse innan fagområdet.

Arbeidsmiljøutvalet for BBSM:

- Utvalet har bestått av 10 medlemmer, 5 frå arbeidstakarane og 5 frå arbeidsgjevar.
- Ein representant for arbeidsgjevar har vore leiar for utvalet.
- Det vart gjennomført 4 utvalsmøte, og Bedriftshelsetenesta var representert i 2 av møta.
- Utvalet har handsama 34 saker i løpet av året.
- Saker som utvalet mellom anna har handsama:
- IA og sjukefråvær
- HMS og avviksmeldingar
- Orienteringar om prosjekter, årsoppdrag og samanslåingar
- Orienteringar frå utvalets underutval for byggesak og underutval for helse og sosial

Byrådsavdeling for næring, kultur og idrett (BNKI)

BNKI sitt sjukefråvær for 2024 var 8,5 %, det same som i 2023. Etter ei omorganisering hausten 2023, der Etat for idrett vart lagt under byrådsavdelinga, har det vore behov for å styrke viktige stabsfunksjonar som HR og HMS. Dei auka ressursane har gitt betre rom for å rettleie etatane i saker bl.a. knytt til inkluderande arbeidsliv.

Tiltak for å redusere sjukefråværet er mellom anna;

- HMS og risikostyring er fast tema på i styringsdialogen mellom kommunaldirektør og seksjonssjefane og kommunaldirektør og etatssjefane.
- Moglegheiter og handlingsrom vert identifisert for å kunne tilby tilsette ein tilrettelagt arbeidskvardag framfor sjukemelding. Dette kan vere tilpassingar når det gjeld ergonomi, arbeidsoppgåver og tilrettelegging av arbeidstid og/eller korleis arbeidstida vert planlagd.
- Etat for idrett tilbyr alle tilsette influensavaksine via samarbeid med AdO Areana sitt vaksineprogram.

Arbeidsmiljøutvalet for BNKI:

- Utvalet har bestått av 10 medlemmer, 5 frå arbeidstakarane og 5 frå arbeidsgjevar.
- Ein representant for arbeidsgjevar har vore leiar for utvalet.
- Det vart gjennomført 4 utvalsmøte, og Bedriftshelsetenesta var representert i eit av dei.
- Utvalet har handsama 25 saker i løpet av året.
- Saker som utvalet handsama var mellom anna HMS-meldingar, sjukefråvær, vernetenesta si rolle i byggesaker og AMUs rolle i omstillinga.

Bystyrets organer (BORG)

BORG sitt sjukefråvær for 2024 var 3,6 prosent, ein auke på 1,0 prosentpoeng frå 2023.

Det vert arbeidd kontinuerleg med å sikre god organisering og eit godt arbeidsmiljø. Ein vektlegg god kommunikasjon, opne dører og samtaler med tilsette om korleis arbeidskvardagen er. Det vert gjennomført medarbeidarsamtalar og samtalar med nytilsette. Sjukemelde vert fylgt opp med samtaler og tiltak for å kunne lette arbeidskvardagen når dei kjem tilbake og/eller arbeider i redusert stilling i ein periode.

Det er etablert eit eige kontaktforum for BORG der det ein gong i månaden vert utveksla informasjon mellom tillitsvalte, personalleiar og bystyredirektøren.

Arbeidsmiljøutvalet for BORG:

- Utvalet har bestått av 4 medlemmer, 2 frå arbeidstakarane og 2 frå arbeidsgjevar.
- Ein representant for arbeidsgjevar har vore leiar i utvalet.
- Det vart gjennomført 4 utvalsmøte, og Bedriftshelsetenesta har ikkje delteke.
- Utvalet har handsama 20 saker i løpet av året.

Saker som utvalet handsama var mellom anna sjukefråvær, gjennomføring av vernerunde, årshjul for HMS og informasjonssaker.

Internkontroll, etikk og varsling

Internkontroll

Byrådets rapportering til bystyret på internkontroll og resultat fra statlige tilsyn etter kommuneloven § 25-2.

Bakgrunn

Kommunelovens kapittel om internkontroll innehar konkrete krav til innholdet i internkontrollen:

> *§ 25-1.Internkontroll i kommunen og fylkeskommunen*
>
> *Kommuner og fylkeskommuner skal ha internkontroll med administrasjonens virksomhet for å sikre at lover og forskrifter følges. Kommunedirektøren i kommunen og fylkeskommunen er ansvarlig for internkontrollen.*
>
> *Internkontrollen skal være systematisk og tilpasses virksomhetens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold.*
>
> *Ved internkontroll etter denne paragrafen skal kommunedirektøren*
>
> *a) utarbeide en beskrivelse av virksomhetens hovedoppgaver, mål og organisering*
>
> *b) ha nødvendige rutiner og prosedyrer*
>
> *c) avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik*
>
> *d) dokumentere internkontrollen i den formen og det omfanget som er nødvendig*
>
> *e) evaluere og ved behov forbedre skriftlige prosedyrer og andre tiltak for internkontroll.*

Byrådet skal etter kommuneloven §25-2 minst én gang per år rapportere til bystyret på internkontroll og resultatet fra statlige tilsyn.

De krav som følger av kommunelovens § 25-1 er grunnlaget for denne rapporteringen, samt forebygging av korrupsjon. Rapporteringen gjøres som del av kommunens årsmelding.

Etikk, verdier og varsling er viktige deler av kontrollmiljøet, og rapporteres i direkte fortsettelse av IK rapporteringen.

Krav etter kommuneloven, områder for rapportering:

- Beskrivelse av virksomhetens hovedoppgaver, mål og organisering.
- Risikostyring
- Nødvendige rutiner og prosedyrer
- Avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik
- Dokumentere internkontrollen i den formen og det omfanget som er nødvendig

- Evaluere og ved behov forbedre skriftlige prosedyrer
- Andre tiltak for internkontroll

En beskrivelse av virksomhetens hovedoppgaver, mål og organisering

Byrådsavdelingene skal ha en beskrivelse av hovedoppgaver, mål og organisering. Herunder en oversikt over lover, forskrifter og politiske vedtak som regulerer virksomheten.

Beskrivelsen gir oversikt over byrådsavdelingens ansvarsområder og skal følges opp i styringsdialogen.

Kravet knyttet til å beskrive virksomhetens organisering innebærer en hensiktsmessig og dokumentert organisasjonsstruktur, med en forsvarlig rolledeling. Styrings- og rapporteringslinjer må være klare og fullmakter må være utarbeidet og dokumentert.

Byrådsavdelingene er bedt om en bekreftelse på at det er utarbeidet en oppdatert beskrivelse av virksomhetens hovedoppgaver, mål og organisering, inkludert en oversikt over lover, forskrifter og politiske vedtak som regulerer virksomheten.

Tre byrådsavdelinger bekrefter at kravet er innfridd, mot fem i 2023. Fire byrådsavdelinger svarer delvis. Nedgang i antall byrådsavdelinger som bekrefter kravet kan ha sammenheng med økt kunnskap om hva som ligger i kravet. Eksempelvis kan arbeid med byrådets bestilling av oppgavegjennomgang ha gitt slik kunnskap, og at noen byrådsavdelinger da ser at de likevel ikke er helt i mål med å innfri kravet.

Det er videre bedt om en bekreftelse på at oppfølging av mål og krav systematisk følges opp i styringsdialogen. Her bekrefter alle byrådsavdelinger at dette gjøres, mot seks i 2023.

På spørsmål om myndighet er delegert skriftlig og at delegasjoner oppbevares systematisk, så bekrefter seks byrådsavdelinger dette, mot fem i 2023.

Byrådsavdelingen som svarer delvis har satt ned sin status per 31.12.24, grunnet forsinket oppdatering av en fullmakt ved overføring av et oppgaveområde.

Som for fjoråret bekrefter alle byrådsavdelingene at fullmakter følges opp i styringsdialogen.

Risikostyring

Risikostyring er en del av del av kommunens samlede virksomhetstyring. Ingen aktivitet kan foregå uten risiko, men risikoen kan reduseres til et akseptabelt nivå gjennom å iverksette tiltak. Risikostyring er en kontinuerlig prosess som brukes på alle nivåer på tvers i virksomheten, og er grunnlaget for en effektiv internkontroll. Bergen kommune har felles tilrettelegging for risikostyring gjennom prosedyre, veiledning og verktøy.

Krav om at internkontrollen skal være basert på risiko er sentralt i kommunelovens internkontrollbestemmelse, og kravet gjelder for hele kommunens virksomhet. Det er også et eksplisitt krav i lovteksten om å avdekke og følge opp risiko for avvik.

Det vurderes at Bergen kommune sitt krav om én risikovurdering for byrådsavdelingens samlede drift kan ha vært for strengt. Fra 2024 rapporteringen er dette kravet erstattet med krav om «at byrådsavdelingen sentralt og underliggende etater har en oppdatert risikovurdering for sin virksomhet».

Samt krav om at «risiko som seksjoner og etater ikke selv klarer å løse løftes i styringslinjen, sammen med risiko på områder som har stor politisk og/eller strategisk interesse.

Styring av risiko er en lederoppgave og en viktig del av styringsdialogen på alle nivå i kommunen. Risikovurderinger og risikoreduserende tiltak er gjennomgående tema i faste ledermøter og i særskilte møter som omhandler risiko i alle byrådsavdelingene.

Fem byrådsavdelinger bekrefter kravet om at byrådsavdelingen sentralt og underliggende etater har en oppdatert risikovurdering for sin virksomhet, to svarer «delvis». En byrådsavdeling opplyser at etatene har oppdaterte risikovurderinger, men at det er noe gjenstående arbeid knyttet til risikovurderinger på nivå 1/sentral byrådsavdeling. Den andre byrådsavdelingen viser til at etatene har oppdaterte risikovurderinger, men at nivå 1/ sentral byrådsavdeling skal oppdatere sin risikovurdering vår 2025.

Alle byrådsavdelingene bekrefter at risiko som seksjoner og etater ikke selv klarer å løse løftes i styringslinjen, sammen med risiko på områder som har stor politisk og/eller strategisk interesse.

Alle byrådsavdelingene bekrefter at risikoreduserende tiltak er iverksatt eller under planlegging der sannsynlighet for og konsekvens av svikt, feil eller mangler tilsier dette, mot fire i 2023.

I de byrådsavdelinger hvor det er gjenstående arbeid knytte til at risikovurderinger også omfatter risiko for brudd på lov og forskrift, så vil det arbeidet kunne avdekke behov for nye risikoreduserende tiltak.

Det er noe gjenstående arbeid i tre av byrådsavdelingene før kravet om at oppdatert risikovurdering også omfatter risiko for brudd på lov og forskrift kan bekreftes. Fire byrådsavdelinger bekrefter, mot to i 2023, som indikerer at arbeidet er på rett vei.

Det er viktig at alle byrådsavdelinger har god oversikt over krav som følger av lov, forskrift og de hovedoppgaver som følger av kravene. Det vurderes at risikovurderinger på oppgavenivå inn mot krav generelt er mer treffsikre enn mer overordnede risikovurderinger av lov og forskrift.

Nødvendige rutiner og prosedyrer

Internkontrollen skal være risikobasert for at internkontrollarbeidet, herunder tiltak som prosedyrer, rettes mot områder der risikoen og behovet er størst.

Nødvendige rutiner og prosedyrer skal sikre at oppgaver løses rett første gangen. Det er derfor viktig at systemer, prosedyrer og veiledning er oppdatert og lett tilgjengelig for de som skal utføre oppgavene

Arbeidet med å utarbeide og forbedre eksisterende styrende dokumentasjon og veiledning er en kontinuerlig prosess. Seks byrådsavdelinger bekrefter at nødvendige prosedyrer og veiledning utarbeides. En byrådsavdelinger svarer delvis, og hadde samme status i 2023.

For de byrådsavdelinger som har noe gjenstående arbeid knyttet til risikovurdering av krav, vil dette arbeidet kunne avdekke behov for nye tiltak som prosedyrer og veiledning.

Arbeidet med å sikre at ansatte har tilgang til, og er kjent med, prosedyrer og veiledning som er nødvendig for å utføre sine arbeidsoppgaver, er også et kontinuerlig arbeid. Byrådsavdelingene bekrefter at det jobbes målrettet med dette. Herunder å gjøre tilgjengelig lokale/sektor prosedyrer og veiledning i kvalitetssystemet og å informere og gi opplæring i systemet. Samt å rydde i prosedyrer og fase ut prosedyrer der det er nødvendig.

En byrådsavdeling svarer «delvis» på dette kravet, mot to i 2023. Delvis begrunnes med at det er gjenstår noe arbeid med tilrettelegging for konsernrutiner på ett område, og at det er noe usikkerhet knyttet til status for prosedyrer og veiledning for et områder som ble overført til byrådsavdelingen i 2024.

Avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik

Kommuneloven stiller krav om nødvendig avviksregistrering og oppfølging, og kravet gjelder for hele kommunens virksomhet.

Gjennom å vurdere risikoen for brudd på lov og forskrift, får byrådsavdelingene grunnlag for å beslutte hvilke områder av driften det er behov for å tilrettelegge for avviksregistrering og oppfølging.

Gjennom å registrere og analysere avvikene og årsaken til at de har skjedd, får virksomheten et grunnlag for å iverksette tiltak for å hindre at avvikene skjer igjen.

Byrådsavdelingene bekrefter å ha tatt i bruk konsernsystem- og prosedyrer for avviksregistrering og oppfølging der slike finnes.

Byrådsavdelingene melder gjennomgående avvik i BkKvalitet, og flere byrådsavdelinger opplyser at det gjelder for alle områder av driften. En byrådsavdeling viser til at IKT-avvik/feil meldes til Ansattservice og at avvik på økonomiområdet meldes inn i kommunens økonomisystem, Framsikt. Oppfølging av avvik gjøres dels i felles styringssystem/ BkStyring.

Når det gjelder system og prosedyrer for nødvendig avviksregistrering og oppfølging på egne fagområder, der det er en risiko for avvik som er så alvorlig at den ikke kan aksepteres, så bekrefter alle byrådsavdelingene dette, som for 2023.

Forståelsen av hva som ligger i kommunelovens krav om slik «nødvendig» avviksregistrering og oppfølging som beskrevet i avsnittet over, øker i takt med erfaring og modenhet i arbeidet med risikovurderinger. Byrådsavdelinger som har noe gjenstående arbeid før kravet om at risikovurderinger også omfatter risiko for brudd på lov og forskrift fullt ut møtes, vil kunne ha behov for system og prosedyrer for avviksregistrering og oppfølging på nye områder av driften.

På spørsmål om etater og sentral byrådsavdeling har en systematisk oppfølging av avvik og avvikshåndtering i underliggende virksomheter gjennom å skaffe seg oversikt over type avvik, tiltak og om avvik er lukket, så bekrefter fire byrådsavdelinger dette, mot tre i 2023.

Alle byrådsavdelinger bekrefter å ha en systematisk oppfølging av HMS avvik i AMU, og det vises også til at avvik og meldekultur er tema i AMG-er.

Det vises videre til at avvik og avviksbehandling er en del av styringsdialogen mellom etat og byrådsavdeling, at avvik er tema i faste styringsmøter, ledermøter og i forbindelse med ledelsens gjennomgang.

Tre byrådsavdelinger svarer delvis. En byrådsavdeling opplyser at det er rom for forbedring, og at et planlagt arbeid med fokus på systematisk analyse, oppfølging og bruk av avvik og avviksstatistikk er blitt utsatt til 2025 grunnet en krevende bemanningssituasjon. Manglende kapasitet har medført at planlagt arbeid i en byrådsavdeling knyttet til prosedyre og opplæring er utsatt til 2025.

På spørsmål om byrådsavdelingene har en plan for, og gjennomfører etterkontroller av egen praksis innenfor tjenester med forhøyet risiko for avvik, så svarer to byrådsavdelinger ja mot en i 2023. Fem svarer delvis, tilsvarende som for 2023. I 2023 svarte en nei, mot ingen nei svar i 2024.

Det er etater og seksjoner som gjennomfører etterkontroller, og det foreligger planer og prosedyrer for gjennomføring i deler av driften. Området etterkontroller av egen praksis har imidlertid fortsatt ikke nødvendig utvikling, og hovedbegrunnelsen ser fortsatt ut til å være utfordringer knyttet til å sikre nødvendige ressurser. Noen byrådsavdelinger kan også være ukjent med metode og prosess for hvordan gjennomføre etterkontroller, og vil kunne ha behov for bistand/prosess støtte.

Seks byrådsavdelinger bekrefter at identifiserte avvik brukes i arbeidet med oppdatering av risikovurderinger og forbedring av internkontrollen, mot tre i 2023.

En byrådsavdeling kommenterer at avvik danner grunnlaget for oppdaterte risikovurderinger, og en annen viser til at kommunaldirektørens stab i 2024 utarbeidet «veileder for forbedring av internkontrollen" – hvor identifiserte avvik er en del av vurderingsgrunnlaget.

En byrådsavdeling svarer «delvis» på spørsmålet, mot fire i 2023. Planlagt forbedringsarbeid er utsatt til 2025 grunnet en krevende bemanningssituasjon.

Evaluere og ved behov forbedre skriftlige prosedyrer

Internkontrollen skal jevnlig evalueres og ved behov forbedres. Dette kan blant annet skje gjennom revidering av prosedyrer, justering av arbeidsdeling eller ved å justere omfanget av etterkontroller.

Kommunaldirektørene har godt etablerte og dokumenterte strukturer/prosesser for evaluering og forbedring av internkontrollen i sine byrådsavdelinger. Prosessene og arbeidsmetodikken kan variere noe mellom byrådsavdelingene. Eksempler på prosesser er styringsdialog med etatene som kan være halvårlige møter med etatsdirektørene med rapportering i egen mal, jevnlige ledermøter og ledersamtaler. Videre er det interne nettverk for internkontroll, team kvalitetsstyringssystem, kvalitetsutvalg med mer.

Anbefalinger som følger av revisjoner, tilsyn, etterkontroller og avviksbehandling er viktige inn i arbeidet med å evaluere og ved behov justere prosedyrer. Etater og seksjoner har oversikt over slike anbefalinger, og alvorlige avvik skal løftes inn i styringsdialogen.

Fire byrådsavdelinger opplyser at de har en samlet oversikt over disse anbefalingene, og hvordan etatene jobber med disse, som for 2023.

Andre tiltak for internkontroll – forebygging korrupsjon

Internkontrollens ulike elementer utvikles og effektueres i det som gjerne benevnes et kontrollmiljø. Det å gjøre gode valg er selve grunnmuren for alle ledere og andre ansatte. Etikk og verdier samt varsling er viktige deler av kontrollmiljøet siden rapporteringen av etikk, verdier og varsling følger i direkte fortsettelse av internkontroll rapporteringen.

Etikk

Kommunen forvalter samfunnets felles midler og utøver myndighet på mange områder. Alle medarbeiderne i kommunen må derfor hele tiden være bevisst på kommunens etiske standard og etiske dilemma som kan oppstå i hverdagen.

Kommunens etiske standard ble vedtatt av bystyret (bystyresak 31-15). Standarden uttrykker forventninger som stilles til kommunens ansatte. Etisk standard og kortversjonen "etikkplakaten" er tilgjengelig på kommunens intranett. I 2024 har det pågått et arbeid med å revidere kommunens etiske standard. Denne saken ble sendt til sluttbehandling i bystyret ved årsskiftet 2024/2025.

Det krever jevnlig trening å bli oppmerksom på etiske dilemma. På intranettet Allmenningen finnes enkle metoder for etisk refleksjon som kommunens ledere og medarbeidere kan ta i bruk når de jobber med temaet.

Det arbeides med etikk i alle byrådsavdelingene i kommunen. Jevnlig etisk refleksjon i avdelingsmøter, ledermøter og andre felles møtepunkter er en metode som går igjen. I flere byrådsavdelinger blir dette knyttet til arbeid med kommunens verdier: Kompetent, åpen, pålitelig og samfunnsengasjert.

Etikk trekkes frem som et viktig tema i introduksjon av nyansatte i kommunen og byrådsavdelingene og etatene bruker kompetansekravene i Kompetanseportalen for å sikre at medarbeiderne gjennomgår etikkopplæring.

Det er stor bredde i tjenestene kommunen leverer. Etiske problemstillinger kan diskuteres i sammenheng med både enkelthendelser, prosjekter og system. I 2024 peker byrådsavdelingene på flere områder som har vært viktige i forbindelse med etikkarbeidet, for eksempel personvern, forskningsetikk, åpenhet, habilitet, problemstillinger rundt gaver og fordeler og refleksjon rundt situasjoner som kan føre til trakassering og diskriminering.

Arbeidet med etikk og etisk refleksjon henger også tett sammen med ytringsklima i organisasjonen. Byrådsavdelingene oppfordrer ansatte til å melde fra om uønskede hendelser og avvik. Problemstillinger knyttet til varsling om kritikkverdige forhold kommenteres i et eget avsnitt i dette kapittelet.

Vi kan nevne flere eksempler på hvordan byrådsavdelinger, etater og enheter jobber med etikk gjennom året:

- Byrådsavdeling for barnehage og skole og Byrådsavdeling for byutvikling legger inn etikk og forventninger til arbeid med etisk refleksjon i årsoppdragene til etatene. I Byrådsavdeling for barnehage og skole trekkes dette med i lederavtalen mellom områdelederne og resultatenhetslederne.
- Byrådsavdeling for barnevern, sosiale tjenester og mangfold har et tverrfaglig etikkutvalg som består av resultatenhetsleder, representanter fra etatsadministrasjonen og ulike tjenesteområder. Medarbeidere kan henvende seg til utvalget ved behov for råd og innspill til etiske dilemmaer som kan oppstå i møte mellom tjenestemottakere, tjenesteytere, pårørende og samarbeidsparter. Etikkutvalget kan gi veiledning og anbefalinger i spørsmål knyttet til etikk og bidrar til økt bevissthet rundt etiske problemstillinger og utfordringer i tjenesten.
- Etat for tjenester til utviklingshemmede planlegger reorganisering av etikkveiledere/etikk-kontakter etter omorganiseringen, og planlegger i denne sammenheng etikk-kurs for 2025.

- Etat for hjemmebaserte tjenester har kursing av etikkveiledere, og understreker at etikkarbeidet også reflekteres kontinuerlig i fagmøter, personalmøter, rådgivermøter, ledermøter og stabsmøter i hele organisasjonen.
- Etat for sykehjem har egen etikkveileder i 20 % stilling som bistår sykehjemmene i etikkarbeidet.

Forebygging av korrupsjon

Arbeidet med å forebygge korrupsjon handler i stor grad om å sørge for at etiske retningslinjer er kjent, at ansatte vet hvordan de kan varsle og at det er tilstrekkelig intern styring og kontroll med virksomheten.

Bergen bystyre vedtok i sak 15-14 et antikorrupsjonsprogram for Bergen kommune. I bystyresak 69/19 «Statusmelding for korrupsjonsforebyggende arbeid i Bergen kommune og revisjon av Etisk standard» oppsummeres status for det korrupsjonsforebyggende arbeidet, og det gis retning for videre arbeid på området. I saken vises det til viktigheten av at kommunens enheter også fremover har fokus på, og jobber målrettet med de områder som har betydning for å hindre at korrumperende adferd utvikler seg, og at tiltak som følger av bystyresaken gjennomføres.

Til rapporteringen for 2024 er byrådsavdelingene bedt om en bekreftelse på at områder i byrådsavdelingen, som etter tidligere utført kartlegging er identifisert å ha en høy iboende risiko for korrupsjon, er videre fulgt opp med konkrete risikovurderinger og eventuelle risikoreduserende tiltak.

To byrådsavdelinger bekrefter at videre oppfølging er gjort. Øvrige byrådsavdelinger opplyser at dette delvis er på plass. Delvis er i hovedsak forklart med behov for å oppdatere de detaljerte risikovurderingene. En byrådsavdeling har prosedyre som sier at alle virksomhetene skal risikovurdere området korrupsjon,

Varsling

Vi ønsker at ansatte skal melde fra. Opplevelsen av tillit og godt ytringsklima har avgjørende betydning for dette. Dette krever et kontinuerlig arbeid, med fokus på ledere som etablerer en kultur hvor takhøyden for å si fra er stor.

Uavhengig av om en uønsket hendelse meldes som varsel eller avvik, så skal det iverksettes nødvendige tiltak. Det er også viktig at ansatte som varsler blir godt ivaretatt. Gjengjeldelse skal ikke skje. Alle ansatte må ha overordnet kjennskap til varslingsordningen og hvem som kan bistå dem med råd.

Saker meldt i BkVarsling

I løpet av året 2024 er det mottatt 55 unike saker i Bergen kommunes digitale system for varsling, BkVarsling. For 2023 var tallet 73, og i 2022 var det 45 unike saker.

I 2024 var det åtte saker hvor det ble vurdert at det var et kritikkverdig forhold etter arbeidsmiljøloven. Selv om totale tallet på saker meldt i varslingssystemet har variert de siste tre årene, har tallet saker hvor det er konkludert med kritikkverdig forhold vært stabilt i samme periode.

Alle byrådsavdelingene mottok saker i den digitale løsningen i 2024. Sakene fordeler seg på følgende måte:

- Byrådsavdeling for eldre, helse og omsorg har mottatt 25 unike saker. 23 av disse er ferdig saksbehandlet. Av disse er 20 vurdert til ikke å være kritikkverdig forhold etter arbeidsmiljøloven. Disse er er avvik, klage eller uenighet. Tre saker er vurdert som kritikkverdig forhold etter arbeidsmiljøloven. Disse sakene hører til under kategoriene «arbeidstakernes fysiske og psykiske helse og velferd» og «arbeidets organisering, tilrettelegging og ledelse». To saker fra 2024 er under behandling og mangler foreløpig konklusjon.

- Byrådsavdeling for barnehage og skole har mottatt ni unike saker i 2024. Åtte av disse er ferdig saksbehandlet. Av disse er fem vurdert til ikke å være kritikkverdig forhold etter arbeidsmiljøloven, men avvik. Flere av disse meldingene omhandler samme forhold. Tre saker er vurdert som kritikkverdig forhold etter arbeidsmiljøloven. Disse sakene hører under kategoriene «mangler ved tjenestene til brukerne», «uforsvarlig arbeidsmiljø» og «annet». Én sak er pågående, og mangler foreløpig konklusjon. Videre er det fem saker som ble mottatt i 2023 som er ferdig saksbehandlet i 2024. Tre av disse sakene er konkludert til å være kritikkverdig forhold etter arbeidsmiljøloven og tilhører kategoriene «mangler ved tjenestene til brukerne», «uforsvarlig arbeidsmiljø» og «arbeidstakernes fysiske og psykiske helse og velferd». De to andre sakene ble vurdert til ikke å være kritikkverdig forhold.

- Byrådsavdeling for næring, kultur og idrett har mottatt fem unike saker i 2024. Tre av disse er ferdig saksbehandlet. Av disse er tre vurdert til ikke å være kritikkverdig forhold etter arbeidsmiljøloven, men avvik, klage og uenighet. To saker fra 2024 er pågående, og mangler foreløpig konklusjon.

- Byrådsavdeling for barnevern, sosiale tjenester og mangfold har mottatt fem unike saker i 2024. Alle disse er ferdig saksbehandlet. Av disse er fire vurdert til ikke å være kritikkverdig forhold etter arbeidsmiljøloven, men som klage og uenighet. Én sak er vurdert som kritikkverdig forhold etter arbeidsmiljøloven. Videre ble én sak, mottatt i 2023, behandlet ferdig i 2024. Der ble det konkludert med at det foreligger kritikkverdige forhold etter arbeidsmiljøloven.

- Byrådsavdeling for finans har mottatt seks saker i 2024. Én av disse gjaldt forhold i en annen byrådsavdeling. Den ble derfor avvist, og ikke saksbehandlet i Byrådsavdeling for finans. Av sakene som ble mottatt og behandlet, er tre saker ferdig saksbehandlet. Én av disse er vurdert som kritikkverdig forhold etter arbeidsmiljøloven. Videre ble også én sak, som ble mottatt i 2023, ferdig saksbehandlet i 2024. Konklusjonen der var at det ikke forelå kritikkverdig forhold etter arbeidsmiljøloven.

- Byrådsavdeling for byutvikling og Byrådsleders avdeling har mottatt til sammen fem saker. Fire saker er vurdert som at det ikke forelå kritikkverdig forhold etter arbeidsmiljøloven. Videre er én sak mottatt i 2024 under behandling uten at konklusjon forelå ved utgangen av 2024.

I saker hvor det er inhabilitet i linjen skal saken behandles av varslingsgruppen i den byrådsavdelingen som har faglig konsernansvar for varslingsordningen. I august 2024 ble dette ansvaret flyttet fra Byrådsavdeling for finans til Byrådsleders avdeling.

Utvikling, utfordringer og aktivitet

Det meldes saker jevnt gjennom året i BkVarsling. Andelen saker hvor det konkluderes med at det har skjedd et kritikkverdig forhold etter arbeidsmiljøloven er på linje med de to foregående årene. I 2024 utgjør dette åtte saker, eller rett under 15 prosent av sakene som ble meldt inn. Mange saker blir vurdert til å være avvik eller klage. Dette viser at det fortsatt er behov for kunnskap om å skille mellom et varsel og andre uønskede forhold.

Som et ledd av saksbehandlingen av saker som blir meldt i BkVarsling foretar de lokale varslingsgruppene en kategorisering av sakene. I 2024 ligger rundt halvparten av de meldte sakene i kategorien «arbeidets organisering, tilrettelegging og ledelse». Dette gjenspeiles imidlertid ikke i sakene hvor det er vurdert å være kritikkverdig forhold. Her er det svært få saker som faller inn under denne kategorien. Selv om det ikke har skjedd et kritikkverdig forhold kan dette likevel være saker som er krevende både for den enkelte og for arbeidsmiljøet. Det viktig å rette oppmerksomhet mot dette og sørge for at både ledere og medarbeidere er i stand til å håndtere uenighet og løse konflikter på en god måte når dette oppstår.

Grunnleggende informasjon om varsling og varslingsordningen i Bergen kommune inngår i e-læringskurs for ansatte og i lederutviklingsprogrammet for nye ledere. I lederutviklingsprogrammet er det i 2024 utviklet opplæringsløp i samtaleteknikk og mestringsorientert og relasjonell ledelse. Disse tilbudene er klare til lansering i 2025.

Varsling er fast tema i grunnopplæring i arbeidsmiljø for verneombud og medlemmer i kommunens arbeidsmiljøutvalg.

I 2024 ble det etablert en inngang fra forsiden på Allmenningen til siden “Si fra”. Her finnes det informasjon om hvordan ansatte kan si fra i ulike situasjoner og det ligger lenker til både BkVarsling og til melding om uønsket hendelser i BkKvalitet. Det blir også gitt eksempler på ulike situasjoner og problemstillinger og hva som er forskjellen på et varsel om et kritikkverdig forhold og en uønsket hendelse eller avvik. Siden lenker videre til andre kilder hvor det er mulig å få mer detaljert informasjon.

I tråd med byrådssak 1351/19 ble det høsten 2023 nedsatt en partssammensatt arbeidsgruppe for å revidere kommunens varslingsrutiner. Varslingsordningen har vært i drift i nåværende form i fire år, og det er naturlig å se på om det er elementer som skal justeres eller gjøres tydeligere basert på de erfaringene som er gjort så langt. De gjenstående tiltakene fra forvaltningsrevisjonen vil bli gjennomført som en del av dette arbeidet. Arbeidsgruppen har fortsatt arbeidet i 2024.

Aktivitet i varslingsgruppene

- Sentral varslingsgruppe har hatt åtte møter i 2024.

- Det har vært arrangert to samlinger for de lokale varslingsgruppene. Målet for disse samlingene er å bygge kompetanse, dele erfaringer og sikre felles praksis på tvers i kommunen. I tråd med funnene i forvaltningsrevisjon av systemet for varsling i 2022, ble disse samlingene brukt til å diskutere oppfølging av varslere, risikovurdering som ledd i behandlingen av et varsel, samt oppdatering på rettspraksis. På samlingen høsten 2024 ble det også diskutert erfaringer med varslingsordningen de siste årene.

- I Byrådsavdeling for eldre, helse og omsorg har lokal varslingsgruppe avholdt sin faste årlige opplæringssamling på temaet «varsling». I 2024 ble samlingen gjennomført 5. desember. Til samlingen ble ledelsen og ansatte med særskilt relevant ansvar ved samtlige etater og enheter i byrådsavdelingen innkalt.

- I Byrådsavdeling for barnehage og skole har det vært arrangert samling for HR/HMS-nettverket i avdelingen med tema «varsling». Der var det også fokus på kompetanseheving etter aktuelle domsavsigelser. Det er videre gjennomført planlegging av lokalt kurs i varsling. Kurset avholdes i 2025.

Det er viktig at arbeidsstedene i hele kommunen diskuterer varsling, hva som er kritikkverdige forhold og sikrer at ansatte kjenner til Bergen kommune sin rutine for varsling. Dette arbeidet må løftes fram på relevante arenaer og presenteres i forbindelse med andre sentrale aktiviteter innen systematisk HMS-arbeid og lederopplæring.

Avsluttende kommentar

Internkontrollbestemmelsen i kommuneloven ble iverksatt i 2021, og skal sikre en tydeligere og bedre regulering av internkontrollen. Bestemmelsen inneholder også et rapporteringskrav til bystyret.

I en parlamentarisk styrt kommune er det byrådet som er kommunedirektøren. Det er derfor byrådet som er øverste ansvarlig for internkontrollen i Bergen kommune.

Byrådet vedtok i 2023, i sak om revidert rammeverk for virksomhetsstyring, reviderte prinsipper for myndighet, roller og ansvar i virksomhetsstyringen, en modell for helhetlig virksomhetsstyring og reviderte generelle krav og prinsipper for virksomhetsstyringen. I kvalitetssystemet er det omfattende veiledning for virksomhetsstyringen, basert på vedtatt modell og prinsipper.

Byrådet legger vekt på en åpen dialog om statusen på byrådets arbeid med intern styring og kontroll. Økt erfaring og modenhet i arbeidet med å kartlegge, utvikle og forbedre internkontrollen vil også påvirke hvordan byrådsavdelingene vurderer egen status inn mot kommunelovens krav til internkontrollen. Der hvor byrådsavdelinger vurderer egen status som svakere sammenlignet med fjoråret, så kan det skyldes en reell svekkelse eller at det gjøres en fornyet og mer treffsikker vurdering.

Rapporteringen viser at byrådsavdelingene jobber systematisk og godt med å kartlegge og forbedre internkontrollen i sin virksomhet. Dette er et kontinuerlig arbeid, og det vil ta noe tid før alle nødvendige forbedringer er på plass. Rapporteringen viser at det er fortsatt er områder hvor deler av virksomhetene ikke fullt ut møter de krav som kommuneloven stiller til internkontrollen. Arbeidet med å sikre nødvendige forbedringer i internkontrollen skal prioriteres i 2025.

Rapportering om resultater fra statlig tilsyn - samt status for alvorlige funn i forvaltningsrevisjoner

Kommuneloven har i § 25-2 et krav om at byrådet også skal rapportere til bystyret om resultater fra statlig tilsyn minst én gang i året. Det legges til grunn at de resultater som skal rapporteres til bystyret er årets mottatte rapporter, og avgrenset til tilsynets vurderinger knyttet til internkontrollen i den virksomhet der det er gjennomført tilsyn.

Kommunale revisjoner gjennomføres etter en plan bestemt av bystyret – og etter konkrete bestillinger fra Kontrollutvalget. Det legges til grunn at revisjoner er kjent for bystyret i egne saksframlegg fra Kontrollutvalget. Etter kommunelov § 25-1 c) skal avvik følges opp. Det omfatter også avvik avdekket gjennom revisjoner. Mottatte forvaltningsrevisjoner for året inngår derfor også i oversikten sammen med tilsyn, og som for statlige tilsynsrapporter så gis det gis det en kort beskrivelse av status for de mest alvorlige funnene.

Byrådsleders avdeling	
Tilsyn og revisjoner (navn rapporter)	**Kort beskrivelse av status (alvorlige funn)**
Revisjoner	
Delrapport om beredskap ved atomhendelse	Revisors anbefalinger: Sikre tilstrekkelig kjennskap til beredskap for atomhendelser blant kommunens ledere og ansatte. Sikre tilstrekkelig tilgang til og kjennskap til bruk av beskyttelsesutstyr. Vurdere å utarbeide mal for lokale beredskapsdokumenter/aksjonskort for atomberedskap for å tydeliggjøre hvilke forventninger som stilles til tjenestene. Tydeliggjør hvilke beredskapsdokumenter som skal lastes opp i BkKvalitet og sikre at dette blir gjort Sikre årlig revidering, øving og trening av beredskapsplaner. Status for oppfølging: Å gjøre beredskapsplanverket kjent for kommunens ledere og ansatte er et kontinuerlig arbeid. Det er fire kurs som er tilgjengelig for ansatte i kommunen, hvor kommunens beredskapsplanverk inklusiv maler inngår. Aksjonskortet «Radioaktiv forurensning (atomhendelse)» inngår som en av malene. Når beskyttelsesutstyr er kjøpt inn vil veileder i bruk av beskyttelsesutstyr bli tilgjengeliggjort. Det er utarbeidet et Aksjonskort «Radioaktiv forurensning (atomhendelse)» Det er utarbeidet et konsern krav i overordnet beredskapsplan, administrativ del om at «Alle operative beredskapsplaner skal legges i BkKvalitet, og brukes i en beredskapssituasjon». Det er utarbeidet et konsern krav i overordnet beredskapsplan, administrativ del som sier at linjen må påse at beredskapsplanen øves på og revideres årlig.

Byrådsavdeling for finans	
Tilsyn og revisjoner (navn rapporter)	**Kort beskrivelse av status (alvorlige funn)**
Tilsyn	
12 tilsyn fra Helsevernenheten på skoler	Formelt er alle disse tilsynene rettet mot BBS som har ansvar for funksjonene skole og barnehage, EBE har likevel ansvar for alle avvik og merknader som omhandler bygg, tekniske anlegg og uteområder. EBE og BBS har månedlige statusmøter for å følge opp status etter disse tilsynene. Det er mål om å få helseverngodkjenning i 2024 og 2025 på 10 av de 17 skolene som ikke har vært helseverngodkjent.
5 tilsyn fra Helsevernenheten på barnehager	Formelt er alle disse tilsynene rettet mot BBS som har ansvar for funksjonene skole og barnehage, EBE har likevel ansvar for alle avvik og merknader som omhandler bygg, tekniske anlegg og uteområder. EBE og BBS har månedlige statusmøter for å følge opp status etter disse tilsynene. Det er mål om å få helseverngodkjenning i 2024 og 2025 på 10 av de 17 skolene som ikke har vært helseverngodkjent.
Eltilsyn og branntilsyn i boligmassen gjennomføres løpende	Aktuelle avvik rettes løpende
Revisjoner	
3 intern revisjoner, ISO	5 avvik
1 ekstern revisjon, ISO	0 avvik
Revisjon av innkjøpsområdet i BK. Omfatter 3 byrådsavdelinger.	Få alvorlige funn for BFIN. Det skal gjennomføres oppfølgingsaktiviteter frem mot mai 2025.
IT revisjon økonomisystem	Som en del av den økonomiske revisjonen har der vært gjennomført en IT revisjon på generell infrastruktur og systemer knyttet til håndtering av økonomi og fullmakter/tilganger til å gjøre endringer i systemer som håndterer økonomiske transaksjoner.
Forvaltningsrevisjon av beredskap. Delrapport om status om tilfluktsrom.	Noen forbedringspunkter følges opp.
Eierskapskontroll av arbeidsmarkedsbedriftene	Rapporten ble ferdigstilt våren 2024, og presentert i kontrollutvalget 11.06.2024. BFIN sin oppfølging av

	rapporten ble presentert i kontrollutvalget 19.11.2024, og ble behandlet i bystyret 17.12.2024 – sak 508/24.
Forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll av Bergen Havn AS	Intervju med eierskapsseksjonen ble gjennomført i okt./nov. 2024. Deloitte arbeider med ferdigstillelse av utkast til rapport, og som vil bli sendt kommunen for verifisering og høring vinteren/våren 2025.

Byrådsavdeling for eldre, helse og omsorg	
Tilsyn og revisjoner (navn rapporter)	**Kort beskrivelse av status (alvorlige funn)**
Tilsyn	
Arbeidstilsynet. Arbeidstilsynet beskriver at hensikten med et overordnet tilsyn på kommunaldirektør sitt området, er å kontrollere hvordan arbeidsgiver legger til rette for, og følger opp at systematisk HMS arbeid utøves og dokumenteres ute i kommunens avdelinger og virksomheter.	Pågående tilsyn. Ikke mottatt rapport fra Arbeidstilsynet.
Statsforvalter. Systemtilsyn vedr. tildeling av sykehjemsplass for en bruker.	Pågående tilsyn. Ikke mottatt rapport. Venter på tilbakemelding fra Statsforvalter.
Arbeidstilsynet. OT Minde.	Tilsyn avsluttet: Fem pålegg. 1. og 2 Pålegg - muskel og skjelettplager - kartlegging og risikovurdering, plan og tiltak. 3. og 4. Psykiske plager - kartlegging og risikovurdering, plan og tiltak. 5. Bedriftshelsetjeneste - plan for bistand. Pålegg lukket
Farmasøytisk tilsyn – Sykehusapotekene (internrapport)	Temarevisjon om behovsmedisinering gjennomført i september 2024 på følgende tjenestesteder: Solheim Omsorg Pluss Helsetjenesteteam Bergenhus Omsorgsteam Indre Sandviken Helsetjenesteteam Ytrebygda Omsorgsteam Blomsterdalen Helsetjenesteteam Fyllingsdalen Omsorgsteam Bønes Rapportene fra tilsynet er gjennomgått i sykepleiefaglig konsulentforum med representanter fra alle enheter og kommunefarmasøyt til stede. Dette for å sikre erfaringsdeling og at forbedringsområder blir drøftet på overordnet nivå. Avvik som er knyttet til manglende oppfølging av interne prosedyrer, følges opp lokalt.
Datatilsynet har fått oversendt melding om syv hendelser på brudd på personvern og	Avsluttet. 7 meldinger er sendt til Datatilsynet. Alle er lukket. Ingen oppfølgingspunkter er mottatt.

informasjonssikkerhet i 2024 som personverneombudet anser som meldepliktig.	
Arbeidstilsynet. Hjemmebaserte tjenester i Fana og Ytrebygda.	Tilsyn avsluttet. Alle pålegg er lukket. 6 pålegg: 1 Pålegg - Verneombud - opplæring 2 Pålegg - Verneombud - tid 3 Pålegg - Vold, trusler om vold og uheldige belastninger - kartlegging, risikovurdering, tiltak og plan 4 Pålegg - Vold og trussel om vold - opplæring 5 Pålegg - Vold og trussel om vold - oppfølging av arbeidstaker som har vært utsatt for vold og trussel om vold 6 Pålegg - Vold og trusler - rutiner
Arbeidstilsynet: Hjemmebaserte tjenester i Bergenhus.	Tilsyn avsluttet. Alle pålegg er lukket. 6 pålegg: 1 Pålegg - Muskel-, skjelett- og psykiske plager, - kartlegging og risikovurdering, plan og tiltak 2 Pålegg - Opplæring - arbeidsgiver 3 Pålegg - Verneombud - tid 4 Pålegg - Særskilt tilrettelegging - rutine for forebygging og oppfølging av sykefravær 5 Pålegg - Bedriftshelsetjeneste - plan for bistand 6 Pålegg - Bedriftshelsetjeneste - bistand til påleggsgjennomføring
Arbeidstilsynet: Hjemmebaserte tjenester i Årstad.	Tilsyn pågående. 9 pålegg: 1 Pålegg - Kompetanse - arbeidstaker som er satt til å lede andre 2 Pålegg - Verneombud - inndeling i verneområder 3 Pålegg - Verneombud – opplæring 4 Pålegg - HMS arbeid - medvirkning 5 Pålegg - Bedriftshelsetjeneste - plan for bistand 6 Pålegg - HMS-arbeid - utøve systematisk arbeid med helse, miljø og sikkerhet 7 Pålegg - Vold, trusler om vold og uheldige belastninger - kartlegging, risikovurdering, tiltak og plan 8 Pålegg - Vold og trusler om vold - opplæring 9 Pålegg - Bedriftshelsetjeneste - bistand til påleggsgjennomføring
Arbeidstilsynet: Hjemmebaserte tjenester i Fyllingsdalen og Laksevåg	Tilsyn pågående. 3 pålegg: 1 Pålegg - HMS-arbeid - utøve systematisk arbeid med helse, miljø og sikkerhet (lukket) 2 Pålegg - Vold, trusler om vold og uheldige belastninger - kartlegging, risikovurdering, tiltak

	og plan 3 Pålegg - Bedriftshelsetjeneste - bistand til påleggsgjennomføring
Statforvalter - Tilsyn med avlastningstilbudet for barn og unge under 18 år	Tilsyn pågår. Rapport fra Statsforvalter foreligger ikke. Tilsvar sendt Statsforvalteren. Venter på svar fra Statsforvalteren.
Statsforvalter - Systemtilsyn Hatleveien bofellesskap	Tilsyn avsluttet - tiltak unntatt offentlighet jf. Offl.§ 13, FVL §13.1
Statsforvalter- Systemtilsyn, Leirvikåsen avlastning. Tema for tilsynet er pasienttrygghet,	Rapport fra Statsforvalter foreligger ikke. Tilsvar sendt Statsforvalteren. BEHO venter på tilbakemelding fra Statsforvalteren, da det per 30.1.25 er uklart om tilsynet er pågående eller avsluttet.
Statsforvalter- Systemtilsyn, Avvik kompetansekrav Nedre Nattland. Tema for tilsynet er avvik på kompetansekrav.	Tilsyn pågår. Rapport fra Statsforvalter foreligger ikke. Tilsvar sendt Statsforvalteren. Venter på svar fra Statsforvalteren.
Arbeidstilsynet - Hylkjebakken bofellesskap -	Tilsyn avsluttet. Pålegg oppfylt Pålegg: Kartlegging, risikovurdering, plan og tiltak for psykiske plager. Opplæring av ansatte og Opplæring verneombud, samt plan for bistand og bistand til oppfyllelse av pålegg fra Bedriftshelsetjenesten.
Arbeidstilsynet - Sandgotna bofellesskap	Tilsyn avsluttet. Pålegg oppfylt 1 Pålegg - Psykiske plager - kartlegging og risikovurdering 2 Pålegg - Psykiske plager - plan og tiltak 3 Pålegg - Verneombud - opplæring 4 Pålegg - Bedriftshelsetjeneste - plan for bistand 5 Pålegg - Bedriftshelsetjeneste – årsrapport
Arbeidstilsynet - Kyrkjebirkeland bofellesskap	Tilsyn pågår. Nye pålegg etter ombygging og avslutning av opprinnelige pålegg. 1. Arbeidsplasser og arbeidslokaler (oppfylt) 2. Arbeidsplasser og arbeidslokaler - toalett, vedtatt tvangsmulkt fra 03.03.2025, 3. Arbeidsplasser og arbeidslokaler - Garderober, vedtatt tvangsmulkt fra 03.03.25, 4. Dusj- Vedtatt tvangsmulkt fra 03.03.25 5. Krav om opplysninger (avsluttet).
Arbeidstilsynet - Storåsen bofellesskap	Tilsyn avsluttet. Pålegg oppfylt Pålegg: kartlegging, risikovurdering, plan og tiltak for psykiske plager, opplæring av verneombud

	samt plan for bistand og årsrapport fra Bedriftshelsetjenesten
Arbeidstilsynet - Dokumenttilsyn - Nedre Natland bofellesskap	Tilsyn avsluttet. Pålegg oppfylt Pålegg: Arbeidstid: vurdering av om arbeidstidsordningene er fullt forsvarlig. Arbeidstid: tiltak for å sikre kontroll med arbeidstiden. HMS arbeid: opplæring i bruk av avvikssystem, Arbeidstid: oversikt/registrering.
Arbeidstilsynet - Dokumenttilsyn - Sandviksveien	Tilsyn avsluttet. Pålegg oppfylt Pålegg: kartlegging, risikovurdering, plan og tiltak for psykososiale og organisatoriske faktorer, vold/trusler om vold og uheldige belastninger. Arbeidslokaler og arbeidsplasser samt plan for bistand fra Bedriftshelsetjenesten.
Arbeidstilsynet - Leirvikåsen 17 (BBO)	Tilsyn avsluttet. Pålegg oppfylt Pålegg: HMS arbeid: utøve systematisk arbeid med helse, miljø og sikkerhet, Opplæring av- og medvirkning fra verneombud, kartlegging, risikovurdering, tiltak og plan knyttet til vold/trusler om vold og uheldige belastninger, Oppfølging av arbeidstakere som har vært utsatt for vold og trusler om vold, arbeidstid - vurdering av forsvarlighet knyttet til arbeidstidsordning, Plan for bistand og bistand til påleggsgjennomføring fra Bedriftshelsetjenesten.
Arbeidstilsynet- Glasskaret bof.	Tilsyn pågår. Pålegg: muskel-, skjelett og psykiske plager, - kartlegging og risikovurdering, plan og tiltak., bedriftshelsetjeneste- plan for bistand, bedriftshelsetjeneste- bistand til påleggsgjennomføring. Utsatt frist for dokumentasjon på påleggsutførelse til 14.02.25
Arbeidstilsynet- Sverresborg avlastning	Tilsyn pågår: Vedtak om stans. Avlastning flyttes til nye, midlertidige lokaler 14.1.2025 8 Pålegg: Arbeidsplasser og arbeidslokaler: rømningsveier og nødutganger, garderober, dusj, toalett, spiserom, utforming og innredning. Inneklima: kartlegging og risikovurdering , tiltak og plan.
Arbeidstilsynet- Solheimslien 64 bofellesskap.	Tilsyn avsluttet. Pålegg oppfylt. Pålegg: Muskel- og skjelettplager: kartlegging og risikovurdering, plan og tiltak. Psykiske plager: kartlegging og risikovurdering, plan og tiltak. Bedriftshelsetjeneste: plan for bistand.

Arbeidstilsynet- Jægermyren bofellesskap	Tilsyn pågår: Ett pålegg ikke oppfylt: Verneombud- opplæring. 3 av 4 pålegg er oppfylt og lukket: Muskel, skjelett og psykiske plager- kartlegging, risikovurdering, plan og tiltak., Bedriftshelsetjenesten- plan for bistand, Bedriftshelsetjenesten - Plan for påleggsgjennomføring.
Arbeidstilsynet- Bispengaten bofellesskap	Tilsyn avsluttet. Pålegg oppfylt 1 Pålegg - Muskel-, skjelett- og psykiske plager, - kartlegging og risikovurdering, plan og tiltak 2 Pålegg - Verneombud - opplæring 3 Pålegg - Bedriftshelsetjeneste - plan for bistand 4 Pålegg - Bedriftshelsetjeneste - bistand til påleggsgjennomføring
Arbeidstilsynet- Arna dagsenter	Tilsyn avsluttet. Pålegg oppfylt. Pålegg: muskel-, skjelett og psykiske plager, - kartlegging og risikovurdering, plan og tiltak., Vold og trusler om vold og uheldige belastninger: kartlegging, risikovurdering, tiltak og plan. Bedriftshelsetjeneste- plan for bistand.
Arbeidstilsynet - Tertnesflaten bofellesskap	Tilsyn avsluttet. Pålegg oppfylt Pålegg: Psykososiale og organisatoriske faktorer- kartlegging og risikovurdering, plan og tiltak. Bedriftshelsetjenesten- bistand til påleggsgjennomføring.
Arbeidstilsynet - Åsane avlastning	Tilsyn avsluttet. Pålegg oppfylt Pålegg: Muskel- skjelett- og psykiske plager: kartlegging og risikovurdering, plan og tiltak. Verneombud: opplæring, Bedriftshelsetjenesten- plan for bistand og bistand til påleggsgjennomføring.
Arbeidstilsynet- Eidsvåg dagsenter	Tilsyn meldt - ikke påbegynt.
Arbeidstilsynet- Heien bofellesskap	Tilsyn avsluttet. Pålegg oppfylt. Pålegg: muskel-, skjelett- og psykiske plager: kartlegging og risikovurdering, plan og tiltak.
Arbeidstilsynet -Willy Valentinsvei	Tilsyn avsluttet. Pålegg oppfylt. Pålegg: Opplæring verneombud. Vold, trusler om vold og uheldige belastninger- kartlegging, risikovurdering, tiltak og plan.
Arbeidstilsynet- Johan Berentsvei bofellesskap	Tilsyn pågår. 2 pålegg ikke oppfylt, med utsettelse av frist til 21.02.2025 Pålegg: muskel-, skjelett- og psykiske plager: kartlegging og risikovurdering, plan og tiltak.

	Verneombud- opplæring. 1 pålegg er oppfylt.
Arbeidstilsynet- Herman Gransvei bofellesskap	Tilsyn pågår. Dokumentasjon sendt innen frist. Ikke mottatt sluttrapport fra Arbeidstilsynet Pålegg: muskel-, skjelett- og psykiske plager: kartlegging og risikovurdering, plan og tiltak. Vold og trussel om vold- opplæring. Arbeidsplasser og arbeidslokaler- fare for vold og trussel om vold. Bedriftshelsetjeneste- plan for bistand.
Arbeidstilsynet - Blokkebærhaugen bofellesskap	Tilsyn avsluttet. Pålegg oppfylt. Pålegg: Vold, trusler om vold og uheldige belastninger- kartlegging, risikovurdering, tiltak og plan.
Arbeidstilsynet - Laxevaag dagsenter	Tilsyn avsluttet. Pålegg oppfylt. 1. Pålegg - Muskel-, skjelett- og psykiske plager, - kartlegging og risikovurdering, plan og tiltak 2. Pålegg - Bedriftshelsetjeneste - plan for bistand 3. Pålegg - Bedriftshelsetjeneste - årsrapport
Arbeidstilsynet - Hatleveien bofellesskap	Tilsyn avsluttet. Pålegg oppfylt Pålegg: Muskel-, skjelett- og psykiske plager: kartlegging og risikovurdering, plan og tiltak. Vold, trusler og vold og uheldige belastninger- kartlegging, risikovurdering, tiltak og plan. Verneombud- opplæring, Bedriftshelsetjeneste - plan for bistand.
Arbeidstilsynet - Sandviken dagsenter	Tilsyn avsluttet. Pålegg oppfylt Pålegg: Muskel- og skjelettplager: kartlegging og risikovurdering, plan og tiltak. Vold, trusler om vold og uheldige belastninger: kartlegging og risikovurdering, plan og tiltak. Bedriftshelsetjeneste: plan for bistand.
Statsforvalter - Systemtilsyn, Leirvikåsen avlastning. Temaet for tilsyn er pasienttrygghet	Rapport fra Statsforvalter foreligger ikke. Statsforvalteren har avsluttet tilsynet. Saken ble tatt til etterretning, ettersom Statsforvalteren vurderte at tilbakemeldingen var tilfredsstillende og saken var håndtert av kommunen på en adekvat måte.

Fantoft Omsorgssenter (bofellesskapet) - Arbeidstilsynet	Tilsyn avsluttet. Pålegg oppfylt. Pålegg 1 og 2: Muskel og skjelettplager - Kartlegging, risikovurdering, plan og tiltak Pålegg 3 og 4: Psykiske plager - Kartlegging, risikovurdering, plan og tiltak Pålegg 5: Vold, trusler og uheldige belastninger- - Kartlegging, risikovurdering, plan og tiltak Pålegg 6, 7 og 8: Bedriftshelsetjeneste - Plan for bistand, årsrapport og bistand til påleggsgjennomføring
Ladegården sykehjem - Arbeidstilsynet	Tilsyn avsluttet. Pålegg oppfylt. Pålegg 1 og 2: Muskel og skjelettplager - Kartlegging, risikovurdering, plan og tiltak Pålegg 3 og 4: Psykiske plager - Kartlegging, risikovurdering, plan og tiltak Pålegg 5 og 6: Bedriftshelsetjeneste - Plan for bistand og årsrapport og bistand.
Øvsttunheimen - Arbeidstilsynet	Tilsyn avsluttet. Pålegg oppfylt. Pålegg 1: Systematisk HMS-arbeid Pålegg 2: Muskel og skjelettplager - Plan og tiltak Pålegg 3: Psykiske plager - Plan og tiltak Pålegg 4: Vold, trusler og uheldige belastninger - Kartlegging, risikovurdering, plan og tiltak Pålegg 5: Bedriftshelsetjeneste - Bistand til påleggsgjennomføring
Sentrumssykehjemmene (Kalfaret sykehjem) - Arbeidstilsynet	Tilsyn avsluttet. Pålegg oppfylt. Pålegg 1: Muskel og skjelettplager - Plan og tiltak Pålegg 2 og 3: Psykiske plager - Kartlegging, risikovurdering, plan og tiltak Pålegg 4: Verneombud - Opplæring Pålegg 5: Bedriftshelsetjeneste - Bistand til påleggsgjennomføring
Søreide sykehjem - Arbeidstilsynet	Pågående tilsyn. 2 pålegg er lukket: Pålegg 1.: Muskel og skjelettplager - Plan og tiltak, Pålegg 2.: Verneombud - Opplæring. Et pålegg er ikke lukket: Pålegg 3.: Verneombud - Inndeling
Gullstøltunet - Arbeidstilsynet	Tilsyn avsluttet. Pålegg lukket. Pålegg 1: Vold, trusler om vold og uheldige belastninger - kartlegging, risikovurdering, tiltak og plan Pålegg 2: Muskel og skjelettplager, og psykiske plager - kartlegging, plan og tiltak

Arna Helseheim- Arbeidstilsynet	Tilsyn avsluttet. Pålegg lukket. Pålegg 1: Muskel og skjelettplager, og psykiske plager - kartlegging, risikovurdering, plan og tiltak Pålegg 2: Verneombud - tatt med på råd Pålegg 3: Bedriftshelsetjeneste - plan for bistand
Kolstihagen behandlingssenter - Arbeidstilsynet	Tilsyn avsluttet. Pålegg lukket. Pålegg 1: Muskel og skjelettplager, og psykiske plager - kartlegging, risikovurdering, plan og tiltak Pålegg 2: Bedriftshelsetjeneste - bistand med påleggsgjennomføring
Statsforvalteren, Systemtilsyn, Siljuslåtten sykehjem	Pågående tilsyn. Det er ikke mottatt rapport fra Statsforvalteren. Avventer konklusjon fra Statsforvalteren.
Statsforvalteren, systemtilsyn Etat for behandlingssentre og sykehjem og Ulset Sykehjem	Pågående tilsyn. Det er ikke mottatt rapport fra Statsforvalteren.
Arbeidstilsynet. Bergen legevaktstasjon i Fana.	Tilsyn avsluttet 27.11.23. Pålegg lukket. Rapporteres i årets årsmelding, da tilsyn ikke er rapportert på i årsmelding for 2023. Pålegg: Kompetanse- arbeidstaker som er satt til å lede andre. Vold, trusler om vold og uheldige belastninger- kartlegging, risikovurdering, tiltak og plan. Bedriftshelsetjeneste- plan for bistand.
Helsedirektoratet, kontroll av tilskuddsordningen "Nasjonal ALIS og veiledning"	Helsedirektoratet kontrollerte høsten 2023 åtte kommuner som mottok ALIS-tilskudd. Målet med kontrollen var å undersøke om forvaltning, anvendelse og rapportering av tilskudd til kommuner ved bruk av "ALIS-avtaler" og "Nasjonal ALIS og veiledning" var i tråd med ordningens formål, og om gjeldende lover og regler for ordningene ble fulgt. I tillegg var hensikten å kartlegge styrker og svakheter i forvaltningen, slik at både Helsedirektoratet og kommunene kan styrke internkontrollen.
Statsforvalter- Systemtilsyn. Bergen kommune (Helsevernenheten i Etat for helsetjenester, BEHO og Bymiljøetaten, BBU) Tema for tilsynet var forsøpling, og oppfylling av kommunens plikter etter forurensningsloven	Statsforvalteren har gitt følgende avvik: «Bergen kommune har ikkje gjennomført risikovurderingar som omfattar moglegheit for brot på pliktene som gjeld forsøpling og avfall. Kommunen oppfyller derfor ikkje kravet til internkontroll i kommunelova § 25-1.» Statsforvaltaren angir at de forventer at kommunen retter opp avviket og tar merknaden til etterretning. Statsforvaltaren gir ikke pålegg om retting etter kommunelova § 30-4. Tilsynet

Revisjon	
Forvaltningsrevisjon: Barn som pårørende i Bergen kommune	Pågående. Forvaltningsrevisjon av barn som pårørende behandlet i Bergen bystyre 10.04.2024 Viser til sekretariatets statusrapport - nov. 2024: Vedtatt frist for oppfølging utgangen av september 2024. På grunn av omorganisering i etat for barn og familie, har byrådet bedt om utsatt svarfrist til utgangen av januar 2025. Utsettelse er innvilget.
Forvaltningsrevisjon av beredskap-delrapport om atomberedskap i Bergen kommune.	Pågående. Kontrollutvalget behandlet saken i møtet 24.09.2024 sak 86/24 og bystyret i møtet 30.10.2024 sak 400/24. Vedtak: 1. Bystyret tar Deloittes rapport «Forvaltningsrevisjon av beredskap - delrapport om beredskap ved atomhendelse» til orientering. 2. Bystyret ber byrådet følge opp anbefalingene til tiltak som framgår av forvaltningsrevisjonen. 3. Bystyret ber byrådet rapportere til kontrollutvalget om hvordan revisors anbefalinger er fulgt opp innen utgangen av mars 2025.»
Forvaltningsrevisjon av Bergen legevakt	Avsluttet. Oppfølging av forvaltningsrevisjon av Bergen legevakt behandlet i bystyret i møtet 30.10.2024. Det ble fattet følgende vedtak: Bystyret tar tilbakemeldingen fra byråd for eldre, helse og omsorg om oppfølging av rapporten «Forvaltningsrevisjon av Bergen legevakt», til orientering.

Byrådsavdeling for barnehage og skole	
Tilsyn og revisjoner (navn rapporter)	**Kort beskrivelse av status (alvorlige funn)**
Statlige tilsyn	
Arbeidstilsyn. Navn på rapport: "Oppfølging av tilsyn - Bergen kommune" (ved Byrådsavdeling for barnehage og skole) Overordnet tilsyn på kommunaldirektørnivå i BBS om hvordan arbeidsgiver har lært av tidligere tilsyn, samt hvordan arbeidsgiver legger tilrette og følger opp at systematisk HMS-arbeid utøves og dokumenteres ute i virksomheten og avdelingene i kommunen.	Status: Avvik. Tilsynet pågår. Frist for retting av pålegg: 30.april 2025. Funn: Mangler ved det systematiske HMS-arbeidet og internkontrollen innen HMS fra kommunaldirektør. Pålegg: Arbeidsgiver må: 1.Sørge for at det i samarbeid med verneombud/ansattes representant utføres systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheten. 2.I samarbeid med arbeidstakerne, verneombud og tillitsvalgte forbedre virksomhetens kartlegging og risikovurdering ved arbeidssituasjoner som kan medføre at arbeidstaker blir utsatt for vold, trussel om vold og uheldige belastninger som følge av kontakt med andre, utarbeide planer og iverksette tiltak for å redusere risikoen 3. Kommunen må utarbeide plan for bedriftshelsetjenestens bistand til BBS, der det fremkommer aktivitet for den enkelte skole i kommunen
Arbeidstilsyn. Navn på rapport: "Oppfølging av tilsyn - Bergen kommune" (Kyrkjekrinsen skole)	Status: Avvik, tilsynet pågår. Frist for å rette resterende pålegg: 31.januar 2025. Funn: Mangler ved det systematiske HMS-arbeidet og internkontrollen innen HMS. Oppfylte pålegg: 1. Arbeidsgiver måtte forbedre virksomhetens kartlegging og risikovurdering ved arbeidssituasjoner som kan medføre at arbeidstaker blir utsatt for vold, trussel om vold og uheldige belastninger som følge av kontakt med andre, utarbeide planer og iverksette tiltak for å redusere risikoen. I samarbeid med arbeidstakerne, verneombud og tillitsvalgte. 5. I samarbeid med bedriftshelsetjenesten utarbeide en plan for bedriftshelsetjenestens bistand i virksomheten, og sørge at bedriftshelsetjenesten bistår ved gjennomføring av påleggene og beskrive hvordan. Gjenstående pålegg, arbeidsgiver må: 2. Gi arbeidstakerne nødvendig opplæring og

	øvelse i forebygging og håndtering av vold og trusselsituasjoner, samt i bruk av eventuelt sikkerhetsutstyr, slik at arbeidstakerne så langt det er mulig, er beskyttet mot vold og trussel om vold. Opplæringen og øvelsen skal gjentas og tilpasses vesentlige endringer i risikovurderingen og ellers når det er nødvendig. 3. Sørge for at arbeidstakerne får opplæring i bruk av avvikssystemet. 4. Sørge for at verneombudet får den opplæring som er nødvendig for å ivareta vervet på en forsvarlig måte.
Arbeidstilsyn. Navn på rapport: "Oppfølging av tilsyn - Bergen kommune" (Tilsynet er en oppfølging av tidligere tilsyn ved Tveiterås skole. Tilsynsobjekt: Etat for spesialpedagogiske tjenester)	Status: Avvik. Tilsynet pågår. Funn: Arbeidstilsynet vurderer rektors handlingsrom som ikke tilstrekkelig når det gjelder å løse de arbeidsmiljøutfordringene som preger skolens arbeidsmiljø. Spesielt ses denne utfordringen opp mot skolens organisatoriske og psykososiale arbeidsmiljø. Manglende handlingsrom er relatert til skolens økonomiske rammebetingelser- og forsvarlig bemanning i relasjon til elevmassen og de utfordringer disse representerer Pålegg: Arbeidsgiver ved Etat for spesialpedagogiske tjenester må iverksette tiltak som sikrer at arbeidstakere har et fullt forsvarlig psykososialt og organisatorisk arbeidsmiljø. Ved behov for tiltak på virksomhetsnivå skal tiltakene utarbeides i samarbeid med verneombud/ansattes representant.

Statsforvalter. Navn på rapport: "Tilsynsrapport. Tilsyn med kommunen sitt arbeid for å sikre eit trygt og godt skulemiljø" (Hordvik skole). Undersøke om kommunen gjennom sin internkontroll sikrar at skulen og skuleeigar melder frå, undersøker og set inn tiltak dersom dei får mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skulemiljø, eller blir krenkt av ein som arbeider på skulen. Vidare kontrollerer vi om kommunen sikrar at saka blir undersøkt ved mistanke om eller kjennskap til at det er ein i skuleleiinga som står bak krenkinga.	Status: Avvik.Tilsynet pågår. Funn: Brudd på kravet om aktivitetsplikt i opplæringsloven §§ 12-4 og 12-5: Tilsynet tilsier at de ansatte melder fra til ledelsen i tråd med regelverket ved mistanke om at en elev ikke har det trygt og godt, og at skolen og skoleier straks undersøker saken og oppretter aktivitetsplaner (tiltak). Statsforvalter har samtidig funnet at skolen ikke dokumenterer meldingene og undersøkingene av sakene tilstrekkelig, og kan dermed heller ikke vurdere om tiltakene i aktivitetsplanene er tilstrekkelige i den enkelte sak. De konkluderer dermed med at det ikke er sannsynliggjort at skolen setter inn egnede og tilstrekkelige tiltak. De har også funnet at aktivitetsplanene ikke alltid blir opprettet på det tidspunktet det blir satt inn tiltak. Om oppfyllelse av kravet om internkontroll i kommuneloven § 25-1: Den informasjonen som etaten innhenter er ikke egnet til å gi opplysninger om hvordan skolen oppfyller enkelte av delpliktene i opplærsingsloven § 12-4 og 12-5. Statsforvaltaren vurderer at kommunen ikkje systematisk innhentar tilstrekkeleg informasjon om arbeidet på skulen til å kunne gjere risikovurderingar av aktivitetsplikten. De vurderer derfor at internkontrollen ikke er tilpasset virksomheten. Som følgje av det vurderer statsforvalter at kommunen ikke sikrer at plikten til å melde fra, undersøke og sette inn tiltak blir oppfylt gjennom sin internkontroll. Pålegg: Kommunen skal: -Sikre at alle som arbeider på skolen oppfyller plikten til å melde fra ved mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skulemiljø, eller blir krenket av en ansatt. -Sikre at skolen og skoleeier oppfyller plikten til å undersøke saken ved mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø, eller blir krenket av en ansatt. -Sikre at skolen og skoleeier oppfyller plikten til å sette inn tiltak slik at elevane får et trygt og godt skolemiljø. -Sørge for at kommunens internkontroll er tilpasset for å hindre eller forebygge brudd på meldeplikten, undersøkelsesplikten, tiltaksplikten samt dokumentasjonsplikten. Kommunen må avdekke og følge opp med korrigerende tiltak for å hindre eller forebygge at pliktene ikke blir oppfylt.

Arbeidstilsyn. Navn på rapport: "Tilsynsrapport for Bergen kommune" (Tveiterås skole).	Status: Avvik. Tilsynet er lukket ved at påleggene er rettet. Funn: Mangler ved det systematiske HMS-arbeidet og internkontrollen innen HMS. Pålegg: Arbeidsgiver må: 1.Forbedre sin kartlegging og risikovurdering av arbeidsmiljøfaktorer som kan gi risiko for psykiske plager og/eller muskel- og skjelettplager hos arbeidstakerne. På denne bakgrunn skal arbeidsgiver lage planer og iverksette tiltak for å redusere risikoen. Arbeidsgiver skal gjøre dette i samarbeid med arbeidstakerne, verneombud og tillitsvalgte. 2.Arbeidsgiver skal sørge for at bedriftshelsetjenesten, eller annen sakkyndig med kompetanse på området, bistår ved gjennomføring av reaksjonene som er gitt.
Statforvalter. Navn på rapport: "Tilsyn med lærarnorma - vedtak med pålegg om retting - Bergen kommune"	Status: Avvik. Tilsynet er lukket ved at Bergen kommune har sannsynliggjort at påleggene er rettet ved de aktuelle skolene. Funn: Rapporteringa i Grunnskolens i+B6:B8nformasjonssystem (GSI) for skuleåret 2023-2024 indikerte at Apeltun skole, Skjold skole og Nordnes skole ikke oppfylte lærarnormen på 1.-4. trinn, at Nordnes skole og Skjold skole ikke oppfylte lærarnorma på 5.-7. trinn, og at Garnes ungdomsskule, Ytrebygda skole og Rothaugen skole ikke oppfylte lærarnorma på 8.-10. trinn Pålegg: Rette forholdene ved de nevnte skolene.

Byrådsavdeling for byutvikling	
Tilsyn og revisjoner (navn rapporter)	**Kort beskrivelse av status (alvorlige funn)**
Tilsyn	
Arbeidstilsynet. Tilsyn med redningsdykkertjenesten.	Pålegg når det gjelder kartlegging, risikovurdering og tiltak knyttet til redningsdykkertjenesten. (BB har påklaget dette).
Revisjon	
Nemko sertifiseringsrevisjon	To avvik; begge vedrørende bruk og sikkerhet av BkKvalitet og BkStyring. 4 forbedringsforslag
Miljøfyrtårn. Årlig gjennomgang av status mellom hovedrevisjon som er hvert fjerde år.	Forbedringspotensiale på avfallshåndtering

Byrådsavdeling for barnevern, sosiale tjenester og mangfold	
Tilsyn og revisjoner (navn rapporter)	**Kort beskrivelse av status (alvorlige funn)**
Tilsyn	
Tema for tilsynet er Nav-kontorets ansvar for å tilby tenesta økonomisk rådgjeving til personar i ein vanskeleg økonomisk situasjon	Kommunen skal setje i verk tiltak for å sørge for at tenesta er i tråd med gjeldande lovkrav om avgjerd og oppstart av tenesta: a. Bergen kommune må sikre at det ved Nav Årstad og den byomfattande gjeldsrådgjevingstenesta alltid vert gjort vedtak raskt nok i saker der brukaren ønskjer tenesta økonomisk rådgjeving. b. Bergen kommune må sikre at vedtak frå ved Nav Årstad og den byomfattande gjeldsrådgjevingstenesta om tenesta økonomisk rådgjeving inneheld grunngjeving for val av dato for oppstart. Status: Tiltakene for å etterkomme pålegg er gjennomført. Strukturelle endringer er implementert for å sikre samsvar med lovkrav. Etaten påpeker at det ikke alltid kan garanteres at vedtak fattes raskt nok, men Statsforvalteren fastholder at målene må være formulert i tråd med lovkrav for å identifisere og håndtere avvik. Det er anbefalt å gjennomføre supplerende kontrolltiltak ved usikkerhet.
Tema for tilsynet er Nav-kontorets ansvar for å tilby tenesta økonomisk rådgjeving til personar i ein vanskeleg økonomisk situasjon	Kommunen skal leggje ein plan for forbetringsarbeidet med eigne fristar, og sende kopi av denne til Statsforvaltaren innan 1. september 2024. Planen skal innehalde informasjon om korleis kommunen vil følgje med på om dei iverksette tiltaka fører til endring, ved å samanlikne dei forventa og dei faktiske resultata. Status: Statsforvalteren anser pålegget som oppfylt basert på tilbakemeldinger og forutsetter at ledelsen følger opp eventuelle fremtidige svikt. Tilsynet er formelt avsluttet.

Tematilsyn- Etat for psykisk helse og rustjenester (EPHRT)/Psykisk helse Bergen vest - Vestlundtoppen bofellesskap	Pålegg 1 - Psykiske plager - kartlegging og risikovurdering. Pålegg 2 - Psykiske plager - plan og tiltak. Pålegg 3 - Arbeidsplasser og arbeidslokaler - toalett. Pålegg 4 - Arbeidsplasser og arbeidslokaler - garderober. Pålegg 5 - Inneklima - tiltak og plan. Pålegg 6 - Støy - tiltak og plan. Pålegg 7 - Bedriftshelsetjeneste - plan for bistand. Status: Pålegg som er gitt er lukket innen frist, det er ikke påløpt bøter eller andre sanksjoner. Samtlige tilsyn og pålegg er dokumentert i BkStyring i egen handlingsplan. Generell kommentar: Gjentakende pålegg som er gitt i tilsynene hos EPHRT er manglende plan for bistand fra Bedriftshelsetjenesten, manglende opplæring av verneombud samt ikke tilfredsstillende kvalitet på systematisk HMS-arbeid og tilhørende kartlegginger/risikovurderinger. Noen av påleggene har ført til utbedring av areal.
Tematilsyn - EPHRT/BBR - Lyngen bosenter	Pålegg 1. Innsending av dokumentasjon. Pålegg 2. Arbeidsplasser og arbeidslokaler - fare for vold og trusler om vold. Pålegg 3. Vold, trussel om vold og uheldige belastninger. Kartlegging, risikovurdering, tiltak og plan. Pålegg 4. Vold og trussel om vold - opplæring. Pålegg 5. Bedriftshelsetjenesten - plan for bistand. Status: Tilsyn pågår. Frist for pålegg er i 2025, og etaten jobber med å innfri disse. Generell kommentar: Gjentakende pålegg som er gitt i tilsynene hos EPHRT er manglende plan for bistand fra Bedriftshelsetjenesten, manglende opplæring av verneombud samt ikke tilfredsstillende kvalitet på systematisk HMS-arbeid og tilhørende kartlegginger/risikovurderinger. Noen av påleggene har ført til utbedring av areal.
Tematilsyn - EPHRT/Psykisk helse Bergen sentrum - Solheimslien bo- og støttetiltak	Pålegg 1. Vold, trusler om vold og uheldige belastninger - Varslet kartlegging, risikovurdering, tiltak og plan. Pålegg 2. Psykiske plager, plan og tiltak. Pålegg 3. Opplæring arbeidsgiver. Pålegg 4. Opplæring verneombud. Pålegg 5. Bedriftshelsetjeneste - plan for bistand.

	Status: Pålegg som er gitt er lukket innen frist, det er ikke påløpt bøter eller andre sanksjoner. Samtlige tilsyn og pålegg er dokumentert i BkStyring i egen handlingsplan. Generell kommentar: Gjentakende pålegg som er gitt i tilsynene hos EPHRT er manglende plan for bistand fra Bedriftshelsetjenesten, manglende opplæring av verneombud samt ikke tilfredsstillende kvalitet på systematisk HMS-arbeid og tilhørende kartlegginger/risikovurderinger. Noen av påleggene har ført til utbedring av areal.
Tematilsyn - EPHRT/Psykisk helse Bergen sentrum - Bergenhus bofellesskap	Pålegg 1. Psykiske plager - kartlegging og risikovurdering. Pålegg 2. Psykiske plager, plan og tiltak. Pålegg 3. Opplæring verneombud. Pålegg 4. Bedriftshelsetjeneste - plan for bistand. Status: Pålegg som er gitt er lukket innen frist, det er ikke påløpt bøter eller andre sanksjoner. Samtlige tilsyn og pålegg er dokumentert i BkStyring i egen handlingsplan. Generell kommentar: Gjentakende pålegg som er gitt i tilsynene hos EPHRT er manglende plan for bistand fra Bedriftshelsetjenesten, manglende opplæring av verneombud samt ikke tilfredsstillende kvalitet på systematisk HMS-arbeid og tilhørende kartlegginger/risikovurderinger. Noen av påleggene har ført til utbedring av areal
Tematilsyn - EPHRT/-Forvaltningsenhet psykisk helse	Pålegg 1. Organisering, tilrettelegging og ledelse - kartlegging og risikovurdering. Pålegg 2. Organisering, tilrettelegging og ledelse - tiltak og plan. Pålegg 3. Verneombud - tid. Pålegg 4. HMS arbeid - opplæring i bruk av avvikssystem. Pålegg 5. Bedriftshelsetjeneste - bistand til påleggsgjennomføring. Status: Tilsyn pågår. Frist for pålegg er i 2025, og etaten jobber med å innfri disse. Generell kommentar: Gjentakende pålegg som er gitt i tilsynene hos EPHRT er manglende plan for bistand fra Bedriftshelsetjenesten, manglende opplæring av

	verneombud samt ikke tilfredsstillende kvalitet på systematisk HMS-arbeid og tilhørende kartlegginger/risikovurderinger. Noen av påleggene har ført til utbedring av areal.
Revisjon	
Forvaltningsrevisjon av innkjøp	Anbefaling nr 1 Sikrer at roller og ansvar knyttet til arbeid med anskaffelser og kontraktsoppfølging er tilstrekkelig tydeliggjort og forankret i etatene i Byrådsavdeling for barnevern, sosiale tjenester og mangfold. Status: Etatene har i årsoppdraget for 2025 fått føring om å fortsette det systematiske forbedringsarbeidet for å etterkomme anbefalingene. Anbefalingene blir videre fulgt opp i BBSM sitt anskaffelsesforum hvor rådgivere ved kommunaldirektør sin stab samarbeider med anskaffelsesrådgivere i etatene. Kommunaldirektøren har allerede fulgt opp med alle etatsdirektører behov for å skape forståelse om fullmakter for anskaffelser nedover i organisasjonen etter avklaringen som ble gjort i høst 2023. Teksten i denne rad vedr. årsoppdraget og anskaffelsesforum er gjeldende for alle anbefalingene nedenfor, nedenfor kommenteres derfor kun allerede utførte tiltak til nå for å følge opp anbefalingene.
Forvaltningsrevisjon av innkjøp	Anbefaling nr 2 Sikrer at alle anskaffelser i byrådsavdelingene og etatene og blir konkurranseeksponert i henhold til krav i anskaffelsesregelverket. Status: I tillegg til det som står over, arbeides det kontinuerlig for å tydeliggjøre og kommunisere ut viktigheten av og plikten til konkurranseeksponering samt det som følger av kommunens prosess- og veiledningsbeskrivelser. BBSM sitt anskaffelsesforum er et viktig forum for å følge opp dette arbeidet.
Forvaltningsrevisjon av innkjøp	Anbefaling nr 3 Sikrer at man i alle relevante anskaffelser innhenter tilstrekkelig relevant informasjon til å kunne avvise tilbud på bakgrunn av forhold ved leverandører (eksempelvis gjennom innhenting av skatteattest og leverandørenes utfylling av egenerklæringsskjema om avvisningsgrunner i ESPD).

	Status: Oppfyllelse av formelle krav for leverandører i konkurranser følger av prosessbeskrivelsen for gjennomføring av konkurranser som gjelder for hele kommunen. Denne anbefalingen følges av BBSM i gjennomføringen av alle konkurranser i KGV uavhengig av anskaffelsens verdi.
Forvaltningsrevisjon av innkjøp	Anbefaling nr 4 Etablerer systematiske interne kontroller (etterkontroller) for å avdekke brudd på regelverket for offentlige anskaffelser og for å sikre at anskaffelser skjer i samsvar med krav til konkurranse. Status: Byrådsavdelingen og BBSM sitt anskaffelsesforum samarbeider om å etablere helhetlige og kvalitetssikrede systemer for internkontroll. Hvert år sender BBSM en forespørsel til etater og seksjoner i byrådsavdelingen der de anmoder om innmelding av anskaffelsesbehov. Dette initiativet bidrar til å rette oppmerksomheten mot betydningen av å gjennomføre anskaffelser i samsvar med gjeldende regelverk. BBSM vil vurdere prioritering av etterkontroll av offentlige anskaffelser gjennomført av etatene i kommende perioden.
Forvaltningsrevisjon av innkjøp	Anbefaling nr 5 Sikrer at reviderte byrådsavdelinger og etater har oversikt over egne kontrakter og avtaler, gjennomfører risikovurderinger av kontraktsporteføljen og at man på bakgrunn av gjennomført risikovurdering har oversikt over kontrakter med høyest risiko som bør prioriteres for oppfølging. Status: I samsvar med standard prosedyre, sender BBSM sine anskaffelsesrådgivere periodisk ut en oversikt over utløpende avtaler til etater og seksjoner i byrådsavdelingen. Der får etatene og seksjonene i oppdrag å melde inn anskaffelsesbehov for det kommende året. Dette er en rutine for å skaffe oversikt over og sikre tilstrekkelig ressurser til gjennomføring av anbefalingene som er omtalt her.
Forvaltningsrevisjon av innkjøp	Anbefaling nr 6 Sikrer at reviderte byrådsavdelinger og etater: a. har tydelig avklart hvordan bestilling skal foretas på en rammeavtale og etablert rutiner og systemer som sikrer tilstrekkelig samhandling mellom kontraktseier og bestiller (særlig i Etat for bygg og eiendom) b. gjennomfører regelmessig undersøkelse av avtalelojalitet i egne rammeavtaler.

	Status: Etter kontraktssignering av ny rammeavtale går anskaffelsesrådgiver gjennom rutiner og prosess for avropsmekanisme sammen med avtaleforvalter på etat. Kontroll av avtalelojalitet gjøres regelmessig som en del av den faste oppfølgingen av avtalene sammen med leverandør. Avtaleoppfølging gjøres årlig eller halvårlig, avhengig av avtalen og dens kompleksitet.
Forvaltningsrevisjon av innkjøp	Anbefaling nr 7 Oppbevarer dokumentasjon som er tilstrekkelig til å begrunne viktige beslutninger i anskaffelsesprosessen i henhold til § 7-1 i anskaffelsesforskriften. Status: Det er etablert rutine og prosess for dokumentasjon av anskaffelser og prosessene rundt anskaffelsen. Dokumentasjonen lagres i Mercell og i Bk360.
Forvaltningsrevisjon av innkjøp	Anbefaling nr 8 Etablerer tilstrekkelig system og rutiner som sikrer at midlertidige botilbud som benyttes er kvalitetsmessig forsvarlig ut fra den enkelte tjenestemottakers behov og i henhold til krav i rundskriv 35-00 til sosialtjenesteloven. Status: Etaten har levert en plan for oppfølging av mangler påpekt av Statsforvalter og sammen med Byrådsavdelingen er det holdt jevnlige møter med Statsforvalteren om fremdrift. Det er kommet tilbakemelding fra Statsforvalteren om at kommunen jobber systematisk med oppfølging av tilsyn. Det pågår også et arbeid med å lyse ut nye kontrakter for midlertidig botilbud. Ett av målene for kontraktene er nettopp å sikre at midlertidige botilbud som benyttes er forsvarlige.

Forvaltningsrevisjon - Barn som pårørende	Anbefaling nr 1 Sikrer at helsepersonell kjenner til sin lovpålagte plikt til å følge opp barn som er pårørende. Anbefaling nr 2 Sikrer at det blir tydelig hvem som er omfattet av tverretatlige prosedyre for oppfølging av barn som er pårørende. Anbefaling nr 3 Evaluerer og forbedrer kommunens tverretatlige prosedyre for oppfølging av barn som pårørende og vurderer hvordan prosedyren kan gi konkrete anvisninger til hvor ansatte kan finne ytterligere veiledning knyttet til tema som for eksempel: a. Håndtering av situasjoner der det ikke er mulig å avklare om tjenestemottaker har barn b. Håndtering av situasjoner der samtykke til å følge opp barnet ikke blir gitt c. Oppfølging av minoritetsspråklige Anbefaling nr 4 Sikrer at ansatte som skal følge opp barn som er pårørende kjenner til hvor de skal henvende seg for råd og veiledning ved behov for dette. Anbefaling nr 5 Sikrer at ansatte som skal følge opp barn som er pårørende kjenner til hvem de skal samarbeide med for å sikre at barn som pårørende får nødvendig oppfølging. Anbefaling nr 6 Etablere system og rutiner for samhandling om barn som er pårørende mellom fastleger og relevante tjenester i kommunen. Anbefaling nr 7 Etablere et system for samarbeid om barn som er pårørende mellom barnehage, skoler og relevante tjenester i kommunen. Anbefaling nr 8 Sikre at erfaringer fra barn som er eller har vært pårørende blir tatt med i evaluerings- og utviklingsarbeidet knyttet til kommunens oppfølging av barn som pårørende. Status: Koordinerende enhet under Etat for Barn og familie har fått særskilt ansvar for å koordinere dette arbeid på tvers av alle relevante etater i kommunen. Det er laget en systematisk plan for arbeidet som allerede er satt i gang. Byrådsavdelingen leverer et helhetlig svar til kontrollutvalget innen utgangen av januar -25, som er utarbeidet i samarbeid med flere byrådsavdelinger. I svaret beskrives hvordan de aktuelle tjenestene og etatene i tre byrådsavdelingene jobber i dag skal styrke samarbeidet rundt oppfølging av barn som pårørende - opp mot revisjonens anbefalinger og kommunens utviklingsbehov.

Forvaltningsrevisjon beredskap ved atomhendelse	Anbefaling nr 1 Sikrer tilstrekkelig kjennskap til beredskap for atomhendelser blant kommunens ledere og ansatte. Anbefaling nr 2 Sikrer tilstrekkelig tilgang til og kjennskap til bruk av beskyttelsesutstyr. Anbefaling nr 3 Vurderer å utarbeide mal for lokale beredskapsdokumenter/aksjonskort for atomberedskap for å tydeliggjøre hvilke forventninger som stilles til tjenestene blant annet med hensyn til: a. å vurdere av hvilke tjenester som i størst mulig grad må opprettholdes ved en innemelding b. å sikre informasjon til brukere og pårørende om hvordan tjenestene vil bli utført og redusert ved en innemelding, og på relevante språk c. å sikre tiltak for at ansatte kommer seg trygt til og fra arbeidsstedene d. å ha tilgjengelig nødvendig utstyr og kunnskap om hvordan det skal benyttes Anbefaling nr 4 Tydeliggjør hvilke beredskapsdokumenter som skal lastes opp i BkKvalitet og sikrer at dette blir gjort. Anbefaling nr 5 Sikrer årlig revidering, øving og trening av beredskapsplaner. Status: BBSM følger opp anbefalingene fra forvaltningsrevisjonen som del av sitt arbeid med kontinuerlig forbedring. Et spesifikk oppdrag i dette feltet er inkludert i årsoppdrag til alle etater for 2025.

Byrådsavdeling for næring, kultur og idrett	
Tilsyn og revisjoner	**Kort beskrivelse av status (alvorlige funn)**
Revisjoner	
BOB: Mattilsynet, vedr kjøkken Sletten BibLab	Tilbakemelding fra en besøkende på smuler mv på kjøkken. Er svart ut til Mattilsynet
Kulturetaten: Tilsyn med kulturscener 2024 (Bergen Brannvesen), november 2024 (avvik lukket)	https://bk360.adm.bgo/locator/DMS/Case/Details/Simplified/200085?subtype=200085&recno=1280201&module=Case&VerID=

Klima, miljø og natur

Dette kapittelet gir ei oversikt over Bergen kommune sin innsats på områda klima, miljø og natur i 2024.

Klimaendringane er ei av dei største utfordringane i vår tid. Difor må me i Bergen både kutte utslepp og førebu oss på endringane me veit vil kome. Samtidig skal me beskytte naturen og naturmangfaldet.

Den gjeldande Naturstrategien i Bergen kommune har to mål. Eitt om naturmangfald: Bergen skal ha gode levekår for dyr og planter som høyrer til her – og eitt mål om rekreasjon: Alle bergensarar kan ha dagleg kontakt med natur.

"Grønn Strategi – Klimastrategi for Bergen" har fire strategiar som skal bidra til å oppfylle dei overordna måla: 1) Kutte direkte utslepp, 2) Sirkulere ressursane, 3) Bevare naturen og 4) Førebu for endring.

Dette kapittelet følgjer den tematiske inndelinga til dei to strategiane. Du kan lese meir inngåande om tiltak og satsingar i årsmeldinga sine kapittel om dei ulike tenesteområda, særleg kapitla om samferdsel, naturforvaltning og parkdrift og klima og miljø.

Kutte direkte utslepp

Med direkte utslepp meiner me klimagassutslepp innanfor kommunen sine grenser. Å redusere utslepp inneber at me sluttar å bruke fossil energi. For kommunen som organisasjon gjeld det å både redusere eigne utslepp, og å legge til rette for at utslepp i heile det geografiske området Bergen kommune kan kuttast.

Det er Miljødirektoratet som bereknar utsleppa for kommunane i Noreg. Dei nyaste tala er frå 2023. I Bergen gjekk utsleppa ned med 3,2 prosent frå 2022.

Sidan 2009 har Bergen kutta vel 26 prosent av dei totale utsleppa, ifølgje Miljødirektoratet sin statistikk.

Transport

Klimagassutsleppa frå vegtrafikken gjekk ned med åtte prosent i 2023. Det er særleg lågare utslepp frå personbilar som er årsaka til endringa. Utsleppa har gått ned år for år sidan 2009. Sektoren sto likevel for 37 prosent av alle utslepp i Bergen kommune.

Kommunen har i 2024 halde fram arbeidet med å legge til rette for meir berekraftig transport.

Bystyret vedtok i oktober ei ny løysing for Bybanen til Åsane gjennom sentrum. Det skal regulerast ein ny tunneltrasé. Samtidig skal kommunen regulere hovudsykkelrute frå sentrum til Sandviken.

Bergen kommune har også i 2024 hatt ei rekkje tilskotsordningar for å fremje klimavenleg transport. Fleire av desse er øyremerka bedrifter, som tilskot til ladeinfrastruktur for el-varebilar, ladepunkt for el-taxi og kjøp av elektrisk lastesykkel.

Kommunen har jobba vidare med fysiske oppgraderingar av gang- og sykkeltrasear. Det handlar blant anna om betre oppmerking, dekkefornying og sykkelparkering. I 2024 vart 1,1 kilometer sykkelveg tilrettelagt i Bergenhus og Laksevåg, og kommunen laga 128 nye sykkelparkeringsplassar. Statens

vegvesen si reisevaneundersøking for 2023 viser at delen av reiser som skjer med sykkel har auka frå fire til fem prosent. Det langsiktige målet er at ti prosent av reiser i Bergen kommune skal skje med sykkel.



Tryggare og betre snarvegar for gåande er eit av tiltaka kommunen satsar på. Denne snarvegen på Kråkenes fekk ei solid oppgradering i 2024. Foto: Andrea Friestad Nyland

For at det skal bli enklare og tryggare å gå, jobbar kommunen med mange fysiske tiltak. I 2024 blei cirka 1,3 kilometer med gangetrasear oppgradert.

Når det gjeld kommunen si verksemd, har den digitale utviklinga endra korleis ein samarbeider både internt og med andre. Fleire byrådsavdelingar har erfart at plattformer som Planner, Sharepoint og Temas både reduserer transportbehovet, og dermed klimagassutsleppa, men at det også kan vera meir effektivt.

Energibruk i bygg og anlegg

I 2024 har kommunen halde fram arbeidet med utsleppsfrie byggeplassar. Eksempel på dette er bygginga av Garnes ungdomsskule og Midtbygda behandlingssenter, samt ei rekkje anleggsprosjekt i regi av Bymiljøetaten, som Nonnestien og Løvstakken park. Også Etat for idrett har gjennomført fleire anleggsprosjekt med elektrisk maskindrift og transport. Ny kunstgrasbane på Nymark var ein av dei største byggeplassane med elektrisk drift i kommunen. Olsvik sykkel- og nærmiljøanlegg vart også gjennomført med ein stor del av drifta på elektrisk utstyr.



Elektrisk gravemaskin som er brukt under rivinga av gamle Garnes ungdomsskule. Foto: Henrik Ravndal

I tillegg til dei fysiske tiltaka er det i 2024 gjort eit arbeid med å samanstille erfaringane etter fleire år med pilotprosjekt for utsleppsfrie byggeplassar. Dette har blant anna resultert i nye miljødokument som rettleiing for prosjekteigarar og prosjektleiarar. Erfaringane er også blitt brukt inn i det tverretatlege arbeidet med nye krav om utsleppsfrie byggeplassar i kommunen sine entreprenørkonkurransar, som skal vera gjeldande frå 1. januar 2025.

Når det gjeld eksisterande bygg fekk Etat for boligforvaltning 40 millionar kroner til energiøkonomiseringstiltak i kommunale bustadar i 2024. Til saman vil 32 bygg med 439 leilegheiter inngå i desse prosjekta, der cirka 5200 kvadratmeter vindauge blir bytt til moderne energiglas. Samtidig blir glas og fasadar oppgradert ved behov.

I området Melkeplassen starta i 2024 ei generell oppgradering av bygga, der energiøkonomisering er eit viktig mål. I dette prosjektet inngår 15 bygg med til saman 142 bustadar som blant anna vil få nye vindauge med energiglas.

I 2024 vart det også etablert nye sentrale driftsanlegg for energistyring i to av kommunen sine større omsorgsbustadanlegg. Erfaring tilseier at dette sikrar betre kontroll og dermed meir effektiv styring av energiforbruket.

Etat for bygg og eigedom driv med fleire prosjekt som på sikt vil bidra til redusert energiforbruk. Det handlar blant anna om solceller, varmepumper, betring av ventilasjonsanlegg og nye automatikksystem. I tillegg er kapasiteten styrka med to personar som skal bistå driftspersonell med å oppnå optimal drift og redusert energiforbruk på dei tekniske anlegga.

Sirkulere ressursane

Bergen skal bort frå bruk og kast-samfunnet. Då må me forbruke mindre, ta betre vare på det me har og sikre meir produksjon basert på sirkulære prinsipp og lokale ressursar. Målet i Grønn strategi er at minst 65 prosent av avfallet vårt skal bli til nye ressursar innan 2030.

Bergen kommune si rolle er å legge til rette for lokale initiativ, inspirere til endring og jobbe for å fjerne økonomiske og praktiske hindringar mot løysingane som ein sirkulær økonomi krev.

I fleire kommunale byggeprosjekt er det satsa på omfattande materialombruk. Eksempel er Midtbygda behandlingssenter, der store mengder stål og betongdekke blir brukt på nytt. Eit anna eksempel er Bergen inkluderingssenter, som sto ferdig i 2024.



Golvet på den gamle lærarhøgskulen er brukt på nytt som overflatar på dei nye benkane på Bergen inkluderingssenter. Foto: Kristin Bergitte Hauge

I 2024 vart det også lansert ei intern ombruksplattform i Bergen kommune. Over 2500 møblar fekk nytt liv. Det er innreia med ombruksmøblar blant anna i Bergen Vann sine nye lokale. Bergen offentlege bibliotek satsar på ombruk av møblar og utstyr i alle sine lokale. Då biblioteket oppgraderte i Loddefjord, vart alle møblar kjøpt brukt. Fleire byrådsavdelingar melder at det er aukande etterspørsel etter Gjenbrukssentralen sine tenester.

Med støtte frå Miljødirektoratet gjorde kommunen i april 2024 ferdig ei omfattande utgreiing om auka ombruk av forbruksvarer i Bergen. Prosjektet utvikla tre moglege hovudkonsept. For å realisere desse konsepta trengs det meir arbeid med forretningsmodellar, planar for finansiering og etablering av dedikerte prosjektgrupper.

Etat for utbygging etablerte i 2024 «Klimakompasset» som eit styringssystem for klima- og miljøarbeid. Systemet følgjer opp enkeltprosjekt og prosjektporteføljen med tanke på utsleppsreduksjon og auka sirkularitet, i tillegg til andre miljøindikatorar.

Bergen kommune er med i kvalitetsprogrammet FutureBuilt. I løpet av året vart det inngått samarbeidsavtalar med fem prosjekt, som til dømes Fønix og Ytre-Arna skule. Desse prosjekta blir følgde tett for å sikre at dei oppfyller strenge kriterium for berekraft. Etat for utbygging måler sirkularitet i prosjekt med Futurebuilt sin sirkularitetsindeks. Etaten melder at det har vore tett samarbeid mellom etatar for å auka ombruk av byggevarer og møblar i året som har gått.



I FutureBuilt-prosjektet Føniks på Damsgård blir det gamle betonggolvet skore opp og brukt om att som materialar til ny heissjakt. Foto: Frydenbø Eiendom

Det er også gjort arbeid i mindre skala i mange delar av kommuneorganisasjonen. Til dømes har Kulturetaten sett i gang avfallssortering i alle kulturbygg, og ein har endra aktivitetar som har hatt eit høgt materialforbruk i junior- og ungdomsklubbane, til dømes t-skjortetrykk, berenett og andre ting som skaper mykje avfall.

Bergen offentlege bibliotek har ein eigen berekraftslab i underetasjen på hovudbiblioteket. Der har det i 2024 vore ei rekkje arrangement og tilbod for å redusere klimafotavtrykket, til dømes fiksefestar der ein kan få reparert øydelagde ting. Biblioteket jobbar, som andre avdelingar i kommunen, systematisk med berekraftsmål. Blant anna er biblioteket med på kommunen sitt prosjekt «Grønn IT», som dei har utvida til å gjelde også annan teknologi enn berre kontormateriell.

Barnehagar og skular i Bergen har gjort ein betydeleg innsats for å sirkulere ressursane i 2024. Etat for barnehage deltek i den nye satsinga Forum for berekraftig mat. Det er jobba med blant anna kompostering, matavfall og innkjøp av økologisk lokal og berekraftig mat. Etaten vart tildelt 90.000 kroner for å etablere kjøkkenhagar i seks barnehagar.

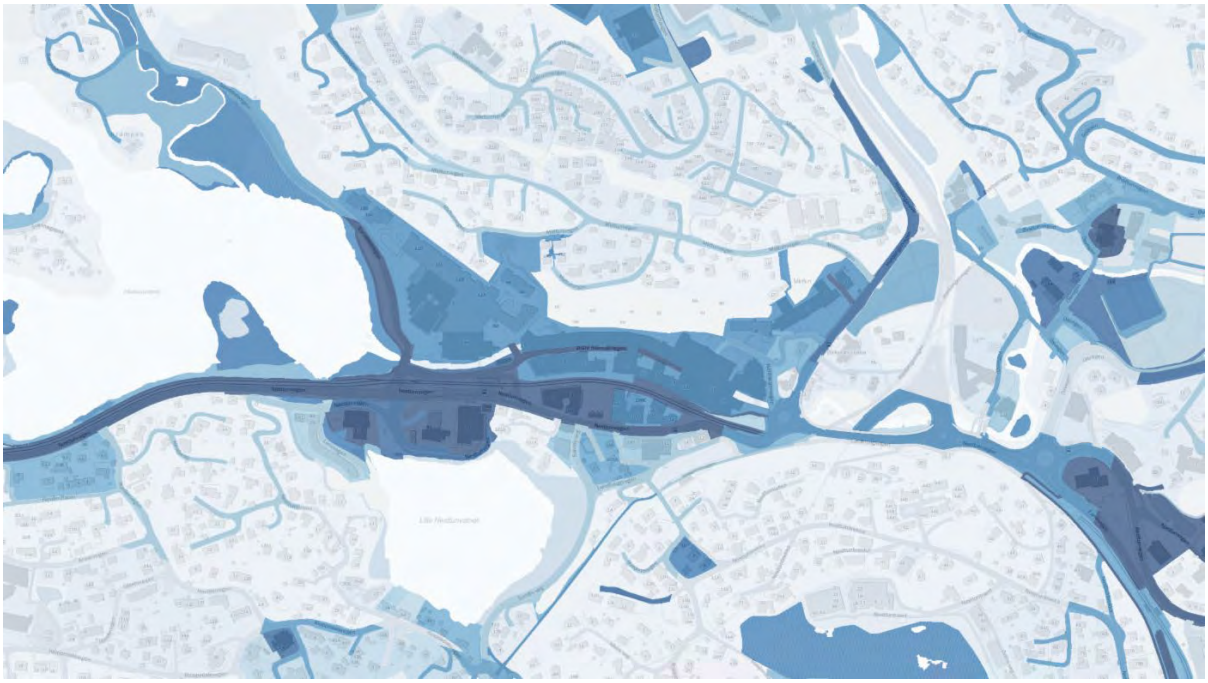
Bergensskulane samarbeider med Bybonden, og 21 skular har skulehage i aktiv bruk.

Sirkularitet er ein del av det tverrfaglege læreplantemaet berekraftig utvikling, som er relativt nytt. Temaet er både omfattande og komplekst. Den tverrfaglege tilnærminga betyr at skulane må bruke nye og alternative arbeidsmetodar. Difor laga dåverande Klimaetaten (som no er ein del av Bymiljøetaten) og Etat for skule eit hefte for lærarar, som gir informasjon, inspirasjon og konkrete forslag til korleis ein kan jobbe med berekraft i skulane. Heftet vart laga i 2023, og i 2024 har det vore eit nyttig bidrag til å knyte berekraft til dei ulike faga.

Bevare naturen

Naturkrisa og klimakrisa heng tett saman, og må løysast i samanheng. Målet vårt i Bergen er å verdsetja og styrke naturen slik at den kan lagre karbon og handtere effektane av klimaendringane.

Klimaavdelinga i Bymiljøetaten gjennomfører årleg ei stor spørjeundersøking blant bergensarar. Frå denne undersøkinga veit me at bergensarar flest er opptekne av å ta vare på naturen. Ein del av undersøkinga er å ta stilling til påstanden "Det er viktig for meg at det ikkje blir bygd ned meir natur i Bergen". Andelen som svara at dei er ganske eller svært einige i påstanden, auka frå 68 prosent i 2023 til 73 prosent i 2024. Samtidig er det framleis behov både for betre kunnskap og å ta denne i bruk når det gjeld kor i kommunen me har dei viktigaste areala for karbonlagring, klimatilpassing og matsikkerheit. Kommunen har i 2024 fått svar på ein del av desse spørsmåla gjennom prosjektet "Klimakart til arealforvaltning", som har fått pengar gjennom Miljødirektoratet si Klimasats-ordning. Føremålet med klimakarta er å gjera det enklare for folk å forstå konsekvensane av utbygging, slik at både forslagsstillarar, saksbehandlarar og politikarar skal kunne ta omsyn til ulike klimaverdiar i arealforvaltinga.



Eksempel frå klimakarta: Dette kartet viser at Nesttun er ein stad der overvatn kan skape problem ved styrtregn, fordi det både kjem stort tilsig av vatn, kombiert med at lite av det renn vekk. Bilde: Bergen kommune

Ein del av å ta vare på naturen er å hindre at den blir tilført ny forureining. I 2024 bytte Etat for idrett ut fire av sine granulathaldige kunstgrasbanar med nye kunstgrassystem utan gummigranulat. Etaten jobbar aktivt saman med Noregs Fotballforbund og andre storkommunar for å finne miljøvenlege løysingar for kunstgrasbanar i framtida.

Bergen kommune førebudde i 2024 eit midlertidig snødeponi på Sukkerhusbryggen som eit prøveprosjekt for vinteren 2024/2025. Dette fordi det ikkje lenger er lov å dumpe forureina snø i sjøen. Deponiet blir tatt i bruk dersom det kjem store snømengder.

Kommunen har mykje arbeid med nedlagde avfallsdeponi og har i året som har gått følgt opp planen som bystyret vedtok i 2022. Saneringsarbeidet nærmar seg slutten på Slettebakken. Dette er første gongen i Noreg at ein grev opp eit gamalt deponi og sorterer, reinsar og bruker på nytt massane på staden.

Førebu for endring

Klimaomstilling handlar på den eine sida om å tilpasse seg eit klima i endring. Samtidig inneber sjølve gjennomføringa av klimatiltaka omstilling i større eller mindre grad.

I 2024 har Bymiljøetaten fått laga ein rapport som fekk stor merksemd då den blei lansert. «Tiltak havnivåstigning Bergen sentrum» tar for seg kva slags problem me kjem til å få på grunn av stigande hav, og kva som er dei beste løysingane, både teknisk og økonomisk.

Rapporten viser korleis havnivået i sentrum kjem til å auke med cirka 80 centimeter innan slutten av dette hundreåret. Dette vil påverke bygningar, kulturarv og kritisk infrastruktur. Rapporten, som er laga av Cowi på oppdrag frå Bergen kommune, og med støtte frå Miljødirektoratet, gir ny kunnskap om kva som kan bli øydelagt i ulike område i Bergen sentrum og kva tiltak som kan fungere. Rapporten gir også anslag på kor mykje ulike tiltak vil koste. Det handlar om tiltak som ulike typar flomvern, sluser og å jekke opp bygg.



For Bryggen sin del meiner Cowi at den einaste effektive løysinga på lang sikt er å bygge ei form for sluse som kan beskytte heile Vågen mot stigande hav i framtida. Foto: Håvard Prestegården

Klimaomstilling handlar også om at kommunen må oppdatere måten vi jobbar på. Her er to eksempel på dette frå 2024: Plan- og bygningsetaten laga ein betra versjon av «Klimanorm Bergen». Klimanorma konkretiserer korleis me skal ta omsyn til mobilitet, arealbruk, energi og materialar i plan- og byggesaker. Målet er ei enklare og meir effektiv saksbehandling der det blir gjort gode klimavurderingar så tidleg som mogleg. Klimanorma er eit verktøy som blir brukt av både utbyggjarar, planleggjarar og saksbehandlarar i kommunen.

Plan- og bygningsetaten laga også ein ny rettleiar for saksbehandling av klimagassutrekningar. Føremålet med dette verktøyet er å gjera saksbehandlinga enklare, betre og meir effektiv.

Naturmangfald

Naturstrategien omfattar heile spekteret av natur: Frå skog-, fjell-, vassdrags- og sjøområde utanfor utbygde område, til mindre friluftsområde, parkar, bekkar samt vatn og utplanting på torg og i gater i byen. Hovudmålet i strategien er at Bergen skal ha gode levekår for dyr og planter som høyrer til her. Dette reflekterer at naturen har verdi i seg sjølv, og det er vårt ansvar å forvalte og styrke den. Difor må me møte truslane naturen står overfor, som arealendringar, forureining, klimaendringar og endra bruk.

Renere Havn Bergen er eit prosjekt som kommunen har hatt ansvar for sidan 2008. Målet er å hindre at miljøgifter spreier seg frå forureina sjøbotn og å skape eit reinare hamnemiljø i den indre delen av Byfjorden. Metoden som blir brukt er å fjerne boss og forureina massar, dekke til den eksisterande sjøbotnen med nye massar og følgje med på at det ikkje blir tilført nye miljøgifter. Puddefjorden fekk ny sjøbotn i 2018, og målingane i åra etterpå syner at miljøtilstanden er god.

I 2024 vart eit tilsvarande arbeid fullført i Store Lungegårdsvannet. Her er 84 tonn skrot rydda, før ny og rein sjøbotn vart lagt ut. Den nye sjøbotnen består av eit cirka 30 centimeter tjukt lag sand, lagt ut i fleire omgangar og fordelt over 350.000 kvadratmeter. Prosjektet gjekk både raskare og til ein lågare pris enn ein hadde rekna med. I åra framover skal kommunen følgje nøye med på om sjøbotnen verkar som den skal, slik at dyr, planter og fisk igjen kan trivast i Store Lungegårdsvannet. Videoen under er tatt opp fire månadar etter at Store Lungegårdsvatntet fekk ny sjøbotn.

Renere Havn Bergen har også planlagt tiltak for sjøbotnen i Vågen i året som har gått. Det trengs grundige miljø- og grunnundersøkingar, kaitekniske vurderingar, utgreiing av kulturminne og risikovurderingar, i tillegg til kostnads- og usikkerheitsanalysar. Fleire søknadar for å sikre nødvendige løyve vart sendt i 2024, og målet framover er å sikre den statlege finansieringa av prosjektet.

Elvemusling er ein av de trua artane i Bergen kommune. I året som har gått har Bymiljøetaten halde fram arbeidet med å handtere forureininga som truar elvemuslingen i Haukåsvassdraget. I Fanaelven er den opphavlege bestanden døydd ut. Her var Bymiljøetaten i juni med på å setje ut 20.000 elvemuslingar. Håpet er at mange nok individ lever opp til å bli kjønnsmodne, slik at dei på sikt kan formeire seg naturleg.

Rekreasjon

Bergen kommune har mål om at alle skal kunne ha dagleg kontakt med natur – uavhengig av for eksempel alder eller funksjonsevne. Difor skal kommunen legge til rette for dette – på naturen sine premiss.

Turliv

Bergen kommune har i 2024 fullført ei rekkje prosjekt til glede for turgåarar. Bergen si første dagsturhytte, Ådnabu i Arna, opna i februar. Her kan folk fyre i omnen, ete nistepakka og lese bøker frå nynorsk-biblioteket.

Den spektakulære gangbrua på Løvstien vart offisielt opna i mars. Dermed var heile turvegen frå Melkeplasen til Øvre Kråkenes ferdig. Løvstien, som er 6,4 kilometer lang, har vorte eit populært turmål.

På toppen av Ulriken vart det i 2024 bygd ein ny varde. Stien frå Ulriksbanen til varden vart også tilrettelagt med klopper og merkestolpar. Føremålet er å gjera det tryggare for turgåarar, samt hindre slitasje på terrenget.

To nye gapahukar kunne takast i bruk i 2024, ein ved Håvardstunvannet i Ytrebygda og ein ved Krohnegården i Fyllingsdalen. Bymiljøetaten har mål om å bygge gapahukar i alle bydelane.



Overblikk over området med den nye gapahuken ved Håvardstunvannet Foto: Margrethe Vikan Sæbø

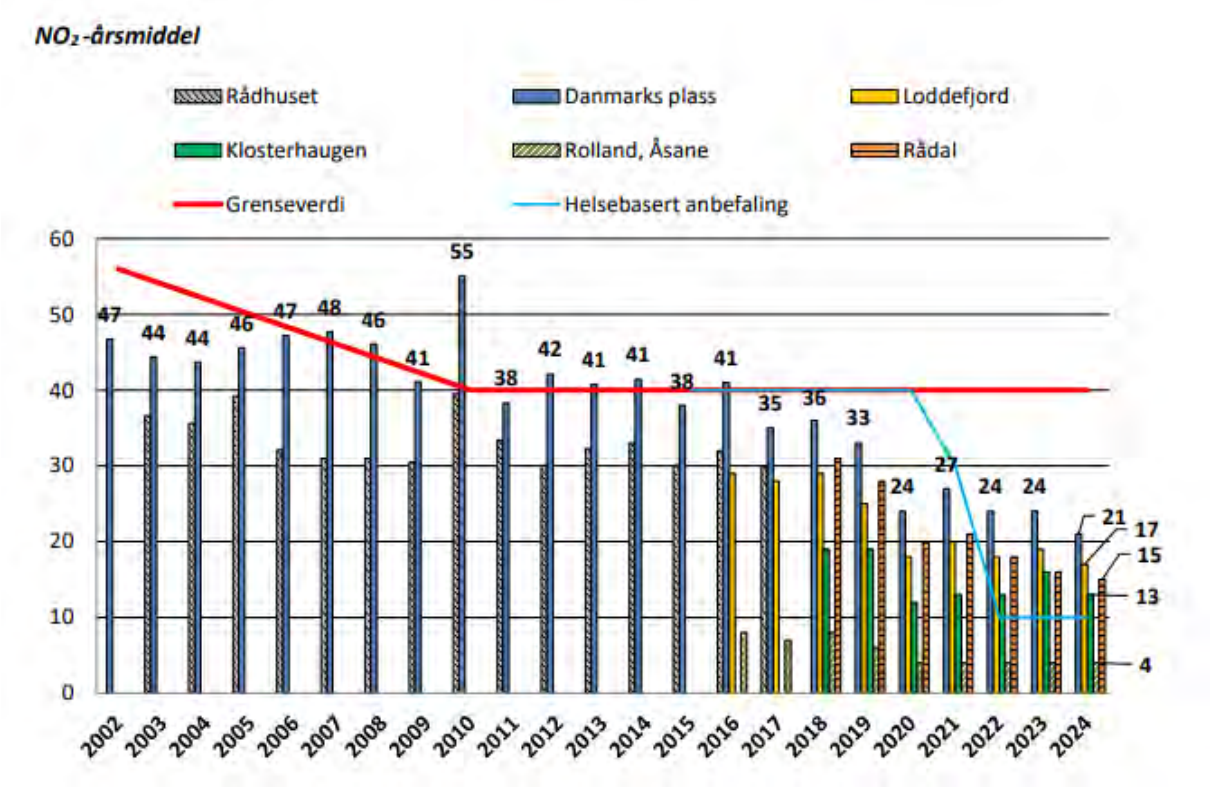
Bymiljøetaten har også gjort mindre tiltak på til saman åtte badeplassar i 2024. Bading er stadig meir populært som heilårsaktivitet, og målet med slikt som stigar, benkar og livredningsutstyr er å gjera det tryggare å bade.

Luftkvalitet

God luftkvalitet er ein føresetnad for at det skal vere attraktivt for alle å opphalde seg i naturen. Bergen har fem målestasjonar for lokal luftkvalitet som måler svevestøv og nitrogendioksid (NO_2). I tillegg blir det målt ozon ved Klosterhaugen.

I 2024 vart forskriftskrava til lokal luftkvalitet overhaldne ved alle målestasjonane. Årsmiddel for både NO_2 og svevestøv var langt under grenseverdiane.

Det vart ikkje registrert overskridingar (forureiningsepisodar) av timesverdi for NO_2 på 200 µg/m3 (mikrogram per kubikkmeter luft) ved nokon av målestasjonane. Grenseverdien for talet på dagar med døgnmiddel PM10 over 50 µg/m3 vart også overhalden i 2024. Heller ingen overskridingar av det langsiktige målet for ozon eller av informasjons- eller alarmterskelen i forureiningsforskrifta vart registrert.



NO2-årsmiddel for alle målestasjonar (µg/m3). Blå linje viser helsebasert anbefala nivå gitt av FHI, med unntak av 2022 der WHO si helseanbefaling vart lagt til grunn.

Luftkvaliteten i Bergen i høve til helseanbefalingar

Luftforureining er eit betydeleg helseproblem for mange menneske og er i Bergen først og fremst knytt til NO_2 og svevestøv. Undersøkingar har synt at det er ein samanheng mellom eksponering for auka NO_2-nivå og naturleg død, samt død av ulike typar luftvegsjukdomar og hjarte- og karsjukdomar.

For svevestøv aukar risikoen for både dødelegheit og sjukdom i takt med eksponeringstida. Det er risiko knytt til både kort- og langvarig eksponering, med auka fare for dødelegheit og sjukdom relatert til hjarte- og karsjukdommar samt luftvegsplager.

I tillegg kan eksponering for svevestøv forsterke allergiske symptom og mogleg påverke nervesystemet, fosterutvikling, sædkvalitet og stoffskiftet. Dei mest sårbare gruppene er born, gravide, eldre og personar med diabetes, kroniske luftvegslidingar eller hjarte- og karsjukdommar.

I 2023 senka Folkehelseinstituttet sine ikkje juridisk bindande anbefalingar for kva årsmiddelkonsentrasjonar som er trygge for folk si helse. Den nye helsebaserte anbefalinga for årsmiddel for PM10 på 15 µg/m3 vart overhalden i 2024. Målestasjonen ved Danmarks plass kryssa den helsebaserte anbefalinga for årsmiddel for finkorna svevestøv PM2,5 på 5 µg/m3. Dei andre målestasjonane synte i 2024 årsmiddelkonsentrasjonar på 5 µg/m3, med unntak av Rolland som låg på 4 µg/m3, noko som er ei betring samanlikna med 2023.

Den helsebaserte anbefalinga for årsmiddel for NO_2 på 10 µg/m3 vart overskriden ved fire av fem målestasjonar, men nivåa var likevel noko lågare samanlikna med 2023. Helseanbefalinga for langvarig eksponering (sesong) for ozon, vart overskriden.

Statens vegvesen, Vegdirektoratet, Helsedirektoratet, Folkehelseinstituttet og Miljødirektoratet har fastsett fire forureiningsklassar som skildrar helsepåverknad ved kortvarig eksponering for ulike nivå av luftforureining: «lite», «moderat», «høgt og «svært høgt».

Lufta ved Danmarks plass målestasjon, som måler det me reknar med er den verste lufta som innbyggjarane i byen blir utsett for, var «lite» forureina i 8579 av de 8780 registrerte timane i 2024, tilsvarande cirka 97,7 prosent av tida, mot cirka 96,6 prosent i 2023. Lufta var «moderat» forureina 1,6 prosent av tida, «høgt» forureina 0,6 prosent av tida og «svært høgt» forureina null prosent av tida.

I tillegg til dei akkrediterte målestasjonane er det utplassert 54 såkalla passive målarar for å måle snittet av NO_2 i ulike delar av Bergen. Ingen av desse stadene synte overskriding av grenseverdi i 2024, men fleire stader låg dei over det helsebaserte tilrådde nivået.

Status for Bergen kommunes arbeid med FNs bærekraftsmål

Status for Bergen kommunes arbeid med FNs bærekraftsmål

2030-agendaen er verdens handlingsplan for bærekraftig utvikling. 2030-agendaen er konkretisert gjennom 17 bærekraftsmål og 169 delmål, og handler om å oppnå både økonomisk, sosial og klima- og miljømessig bærekraft. Bærekraftsmålene ble vedtatt på FN sin generalforsamling i 2015, med tilslutning fra alle medlemslandene. Norge var en pådriver for å få målene vedtatt, og har forpliktet seg til å arbeide for at verden når målene innen 2030.

Byer og kommuner har en avgjørende rolle for å realisere de globale målene. Ifølge FN kan to tredjedeler av delmålene kun nås gjennom lokal innsats. I Norge har kommuner ansvar og kompetanse for områder som barnehage, skole, helse og byutvikling som er helt sentralt for bærekraftsmålene. Gjennom kommunelovens formål § 1-1 er det også et krav om at kommunene skal være bærekraftige. Dette innebærer at kommunenes virksomhet, som favner om områder som barnevern, vann og avløp, skole, helse, samferdsel og infrastruktur, alle er særdeles viktige for å kunne oppnå FNs bærekraftsmål.

Målet med dette kapittelet er å gi status for Bergen kommunes arbeid med FNs bærekraftsmål gjennom å synliggjøre hvordan Bergen kommunes egne hovedmål og operative mål henger sammen med de tre bærekraftsdimensjonene. Det å gi en status på kommunens arbeid med dette, er en oppfølging av vedtak 3 fra sak 249/19 Redegjørelse for byrådets arbeid med FNs bærekraftsmål.



Figuren viser sammenhengen mellom FNs bærekraftsmål og de tre bærekraftsdimensjonene. Bærekraftsmål 17 handler om samarbeid for å nå målene og blir sett på som nødvendig for å oppnå de 16 andre bærekraftsmålene. Figuren viser også at det er et hierarki mellom de tre dimensjonene: klima- og miljømessig bærekraft blir sett på som en forutsetning for de to andre formene for bærekraft i tillegg til at sosial bærekraft er et grunnlag for økonomisk bærekraft. Figuren er basert på en modell fra Stockholm Resilience Centre.

Under følger fire deler, én for hver av de tre bærekraftsdimensjonene og en om hvor du kan finne mer informasjon om kommunens arbeid med bærekraft. I de tre delene om bærekraftsdimensjonene er det synliggjort hvilke av FNs bærekraftsmål som er knyttet til den aktuelle dimensjonen. Siden bærekraftsmål 17 er en forutsetning for å nå de 16 andre målene, er dette målet knyttet til alle de tre dimensjonene. I hver del er det en oversikt som viser hvilke hovedmål og operative mål i Bergen kommune som er knyttet til hver dimensjon og hvilket tjenesteområde de hører til. Dersom du ønsker å lese mer om hvert enkelt delmål og status for måloppnåelsen, kan du trykke deg inn på hvert enkelt tjenesteområde i menyen oppe i høyre hjørne.

2030-agendaen legger vekt på at de enkelte bærekraftsmålene er gjensidig avhengige av hverandre. De henger tett sammen, og oppfyllelsen av målene på ett område er avhengig av oppfylling av målene på andre område. Det betyr at det ikke er mulig å løse ett og ett bærekraftsmål, men at målene må bli løst parallelt gjennom helhetlig arbeid. Dette gjenspeiles i Bergen ved at ulike tjenesteområder jobber med både klima- og miljømessig, sosial og økonomisk bærekraft.

Koblingen mot FNs bærekraftsmål i Årsmelding 2024 er gjort på et overordnet nivå. Arbeidet vil kunne videreutvikles i kommende handlings- og økonomiplaner og årsmeldinger.

Klima- og miljømessig bærekraft

Den klima- og miljømessige dimensjonen av bærekraftig utvikling handler om å ta vare på naturen og klimaet både lokalt og internasjonalt.

Følgende fem bærekraftsmål er særlig relevante for kommunens klima- og miljømessige bærekraft.



Oversikt over kommunens operative målunder hovedmål "Norges grønneste storby"/klima- og miljømessig bærekraft

TjenesteID	Tjenestenavn	Operativt mål
03A	Tjenester til eldre	Reduserte utslipp av klimagasser fra kommunens bilpark
08	Samferdsel	Bergen skal ha et sammenhengende og sikkert sykkelnett med god tilgjengelighet og sykkelvennlig utforming.
08	Samferdsel	Bergen skal utvide gangnettet i hele byen
08	Samferdsel	I Bergen skal det være god tilgang til sykkelparkering.
08	Samferdsel	I Bergen skal gangnettet oppgraderes og utvides for å få flere til å gå
08	Samferdsel	Sykkelandelen i Bergen skal øke til 10 %
10A	Offentlige planer, byplanlegging og kulturminnevern	I Bergen skal arkitektur bidra til en grønnere by
10A	Offentlige planer, byplanlegging og kulturminnevern	I Bergen skal kulturmiljøverdier ivaretas og forvaltes gjennom ansvarlig og klimavennlig bruk, gjenbruk og transformasjon
10C	Naturforvaltning og parkdrift	Opprettholde produksjon og produksjonsgrunnlag i landbruket i Bergen kommune
10C	Naturforvaltning og parkdrift	Øke interesse for urbant landbruk – dyrking i byen, parsellhager og andelslandbruk
10D	Klima og miljø	Bergen skal redusere antall privatbiler per husholdning med 25% fra 2013 til 2025
10D	Klima og miljø	De direkte klimagassutslippene fra Bergen skal reduseres med 85 % innen 2030 i forhold til 2009
12	Kultur	Kultur skal bidra til bærekraftig kulturutvikling
12	Kultur	Kultur skal bidra til bærekraftig samfunnsutvikling
14	Næring	Forsterke prosjektet One Ocean - Havbyen Bergen
14	Næring	Fremme grønn omstilling gjennom fellesgodeprosjekter
16	Administrasjon og fellesfunksjoner	Bergen kommune skal være en foregangskommune for samfunnsansvar i sine anskaffelser - prioritering av miljøkrav
16	Administrasjon og fellesfunksjoner	Reduksjon av energiforbruk i kommunale bygg
18A	Vann og avløp	Bergen kommune skal redusere klimafotavtrykket og bidra til fossilfritt Bergen 2030
18A	Vann og avløp	I Bergen skal alle offentlige badeplasser ha badevannskvalitet og 75 % av disse skal være i beste kategori
18A	Vann og avløp	I Bergen skal reguleringsplaner og tilhørende rammeplaner for vann og avløp identifisere, dimensjonere og sikre arealer for overvannshåndtering
18A	Vann og avløp	I Bergen skal vannforekomster ha god økologisk vannkvalitet og avløpshåndteringen skal ligge på et nivå som ivaretar dette
18A	Vann og avløp	Totalt årlig vannforbruk i Bergen skal reduseres.
18B	Renovasjon	I Bergen skal "Temaplan for virksomhet tilknyttet nedlagte kommunale avfallsdeponi 2022-2026" legge premissene for kommunens oppfølging av de ulike deponiene

Dersom du ønsker mer informasjon om status for klima- og miljømessig bærekraft kan du eksempelvis lese kapitlet klima, miljø og natur i årsmeldingen.

Sosial bærekraft

Den sosiale dimensjonen av bærekraftig utvikling handler om å sikre at alle mennesker får et godt og rettferdig grunnlag for et anstendig liv. Utdanning, likestilling, kulturelt mangfold og et godt helsetilbud er bare noen av områdene som bidrar til sosial bærekraft. Sosiale forhold handler om hvordan bergenserne har det, om de får oppfylt rettighetene sine og om de har mulighet til å påvirke egne liv og samfunnet de lever i.

Ni bærekraftsmål er særlig relevante for kommunens sosiale bærekraft.



Oversikt over kommunens operative mål under hovedmål "en rettferdig og inkluderende by for alle" og "en attraktiv og levende by"/sosial bærekraft.

TjenesteID	Tjenestenavn	Operativt mål
01A	Barnehage	Ansatte skal ha et godt og inkluderende arbeidsmiljø
01A	Barnehage	Barnehagebarn er aktive og medskapende i lek og læring
01A	Barnehage	Barnehagebarn har et trygt og inkluderende oppvekst- og læringsmiljø som fremmer helse, trivsel og læring
01A	Barnehage	Barnehagebarn møter et personale med høy kompetanse
01A	Barnehage	Barnehagebarn skal være trygge i vann og utvikle svømmeferdigheter
01A	Barnehage	Barnehagebarn utvikler sin sosiale og språklige kompetanse
01A	Barnehage	Barnehagetilbudet er tilpasset forventet barnehagebehov
01B	Skole	Ansatte skal ha et godt og inkluderende arbeidsmiljø
01B	Skole	Bergensskolen har profesjonelle læringsfellesskap som fremmer kompetanseutvikling og øker kollektiv kapasitet
01B	Skole	Elever har et leke- og læringsmiljø der digitale ferdigheter videreutvikles for å møte fremtidens utfordringer
01B	Skole	Elever sikres svømmeferdigheter
01B	Skole	I bergensskolen medvirker elevene i læringsarbeidet og oppnår gode elevresultater
01B	Skole	Skoletilbudet er tilpasset for å møte forventet elevtall
01C	Spesialpedagogiske tjenester	Ansatte skal ha et godt og inkluderende arbeidsmiljø
01C	Spesialpedagogiske tjenester	Barnehagebarn og grunnskoleelever møter voksne som hjelper barn som ikke har det bra, som passer på at alle kan delta og som lytter til barn og tar de på alvor

TjenesteID	Tjenestenavn	Operativt mål
02	Barnevern	Kommunen fremmer medvirkning for barn, unge og deres familier
02	Barnevern	Kommunens ressurser benyttes likeverdig og bærekraftig
03A	Tjenester til eldre	Eldre skal få bo hjemme så lenge de mestrer det
03A	Tjenester til eldre	Øke mestring og selvstendighet
03C	Tjenester til utviklingshemmede	Boligløftet Bergen
03C	Tjenester til utviklingshemmede	Brukere skal ha færre ansatte å forholde seg til
03C	Tjenester til utviklingshemmede	Heltidskultur - øke gjennomsnittlig stillingsstørrelse (Etat for tjenester til utviklingshemmede)
03D	Psykisk helse	Andel voksne innbyggere som mottar lovpålagte tjenester med psykiatrisk sykepleie, bosenter og rehabilitering i institusjon (PSS, SHBLO og BRPH) som selv opplever å være i meningsfull aktivitet
03D	Psykisk helse	Antall voksne beboere som flytter ut fra bosenter til tilrettelagt bolig grunnet tilfriskning
03D	Psykisk helse	Antall voksne beboere som flytter ut fra tilrettelagte botilbud grunnet tilfriskning
03D	Psykisk helse	Barn og unge med sammensatte behov og deres familier får samordnete tjenester
03D	Psykisk helse	Kommunen fremmer medvirkning for barn, unge og deres familier
03D	Psykisk helse	Kommunens ressurser benyttes likeverdig og bærekraftig
04A	Tjenester til rusavhengige og bostedsløse	Bedre helsetjenester til rusavhengige personer
04A	Tjenester til rusavhengige og bostedsløse	Flere personer med rusutfordringer skal ut i ordinært arbeid
04A	Tjenester til rusavhengige og bostedsløse	Styrke arbeidet med rehabilitering for rusavhengige
04B	Sosialhjelp og andre sosiale tjenester	55 % av kvalifiseringsprogrammene skal inneholde statlige tiltak
04B	Sosialhjelp og andre sosiale tjenester	Gjennomsnittlig botid i midlertidig botilbud (mnd.)
04B	Sosialhjelp og andre sosiale tjenester	Minst 70% av søknader om økonomisk sosialhjelp skal fremsettes i den digitale løsningen
04B	Sosialhjelp og andre sosiale tjenester	Reduksjon av stønadslengde for brukere i alderen 18-24 år som mottaker økonomisk sosialhjelp
04C	Introduksjons- og tolketjenester	En raus og inkluderingend by for mennesker som har behov for beskyttelse.
04C	Introduksjons- og tolketjenester	Robust tilknyttning til arbeidslivet og samfunnet for alle flyktninger og innvandrere i Bergen.
05A	Forebyggende helsearbeid	Barn og unge med sammensatte behov og deres familier får samordnete tjenester
05A	Forebyggende helsearbeid	Kommunen driver godt helsefremmende og forebyggende arbeid for barn, unge og deres familier
05A	Forebyggende helsearbeid	Kommunens ressurser benyttes likeverdig og bærekraftig
05A	Forebyggende helsearbeid	Styrke fallforebyggende arbeid blant eldre
05B	Behandling og rehabilitering	Barn og unge med sammensatte behov og deres familier får samordnete tjenester
05B	Behandling og rehabilitering	God fastlegeordning som sikrer innbyggerne reell valgmulighet til å velge fastlege i rimelig avstand.

TjenesteID	Tjenestenavn	Operativt mål
05B	Behandling og rehabilitering	Gode øyeblikkelig hjelp helsetjenester
05B	Behandling og rehabilitering	Personer med rett til og ønske om individuell plan og/eller koordinator skal få tilbud om dette.
06	Overføringer til trossamfunn	Den Norske kirke som sosiale og kulturelle nærmiljøsentre
06	Overføringer til trossamfunn	Trygg gravferd etter eget valg
07	Brannvesen	Ingen omkomne som følge av brann.
07	Brannvesen	Ingen tap av uerstattelige nasjonale kulturverdier i brann.
08	Samferdsel	Bergen skal understøtte nullvisjonen om antall hardt skadde eller drepte i trafikken
08	Samferdsel	I Bergen skal det være god tilgang til sykkelparkering.
08	Samferdsel	I Bergen skal gangnettet oppgraderes og utvides for å få flere til å gå
09	Boligtiltak	"Fra leie til eie" - Flere ut av kommunale utleieboliger
09	Boligtiltak	Få flere husstander til å søke statlig bostøtte
09	Boligtiltak	Høy bruk av Startlånet
09	Boligtiltak	Kortere ventetid for kommunale utleieboliger
09	Boligtiltak	Redusere boligkøen for kommunale utleieboliger.
09	Boligtiltak	Redusere ventetiden til de som har ventet lengst på kommunale utleieboliger.
10A	Offentlige planer, byplanlegging og kulturminnevern	Bo- og nærmiljøene i levekårssoner med områdesatsing skal forbedres
10A	Offentlige planer, byplanlegging og kulturminnevern	Forskning og utvikling av kunnskap om levekår i storbyer
10A	Offentlige planer, byplanlegging og kulturminnevern	Forutsetningene for utdanning skal styrkes for barn og unge i levekårssoner med områdesatsing
10A	Offentlige planer, byplanlegging og kulturminnevern	I Bergen skal Bryggens universelle verdier som verdensarv, og middelalderbyen som helhet, sikres
10A	Offentlige planer, byplanlegging og kulturminnevern	I Bergen skal det stilles høye krav til arkitektur, som et vesentlig verktøy for en vakker, særpreget, inkluderende og grønn by
10A	Offentlige planer, byplanlegging og kulturminnevern	I Bergen skal forståelse og kunnskap om kulturmiljøverdier styrkes gjennom formidling og veiledning
10A	Offentlige planer, byplanlegging og kulturminnevern	I Bergen skal kulturmiljøverdier kartlegges, identifiseres og tilgjengeliggjøres for å sikre kunnskapsbaserte beslutningsgrunnlag for alle
10A	Offentlige planer, byplanlegging og kulturminnevern	Innbyggerne i levekårssoner med områdesatsing skal få aktivt delta og medvirke i utviklingen av sine nærmiljø
10A	Offentlige planer, byplanlegging og kulturminnevern	Innbyggerne i levekårssoner med områdesatsing skal ha et godt og aktivt fritidstilbud
10A	Offentlige planer, byplanlegging og kulturminnevern	Områdesatsingen skal bidra til en langsiktig, bærekraftig utvikling for de aktuelle levekårssonene
10C	Naturforvaltning og parkdrift	Bergen skal ha gode offentlige byrom og natur- og friluftsområder som er tilgjengelige og tilrettelagt for alle typer brukere.
10D	Klima og miljø	I Bergen skal det være god tilgjengelighet på bildelingsbiler
12	Kultur	Bedre tilgang til kultur for flere
12	Kultur	Et kulturliv med likestilling og mangfold

TjenesteID	Tjenestenavn	Operativt mål
12	Kultur	Flere kulturaktive eldre
12	Kultur	Robust litteratur og kritikk-felt
12	Kultur	Sikre bredden av kulturelle uttrykksformer
12	Kultur	Styrke kunstnernes og kulturarbeidernes kår
12	Kultur	Økt deltagelse for barn og unge
13	Idrett	Ansatte skal ha et godt og inkluderende arbeidsmiljø
13	Idrett	Bergen kommune er godt tilrettelagt for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv
13	Idrett	Brukerne opplever faglig spisskompetanse for drift av idrettsanlegg som ivaretar kvalitet, service og bærekraft
14	Næring	Befeste One Ocean Week sin posisjon som strategisk møteplass for bærekraftig utvikling av havet
14	Næring	Fremme etisk og rettferdig handel i Bergen
14	Næring	Pådriver for økt samarbeid, innovasjon og entreprenørskap
16	Administrasjon og fellesfunksjoner	Bergen kommune skal være en attraktiv arbeidsgiver
16	Administrasjon og fellesfunksjoner	Bergen skal være en foregangskommune for samfunnsansvar i sine anskaffelser - prioritering av reserverte/inkluderende kontrakter
16	Administrasjon og fellesfunksjoner	Bergenserne skal forstå informasjon og brev fra Bergen Kommune
16	Administrasjon og fellesfunksjoner	Effektiv kommunikasjon som når innbyggerne
16	Administrasjon og fellesfunksjoner	Et systematisk arbeid mot diskriminering og rasisme.
16	Administrasjon og fellesfunksjoner	Minoriteter deltar aktivt i sivilsamfunnet
18A	Vann og avløp	I Bergen skal publikum være fornøyd med standarden på vann- og avløpstjenestene som leveres. 90 % av de spurte skal være svært fornøyd eller ganske fornøyd med standarden på tjenestene
18A	Vann og avløp	I Bergen skal vannforsyningssystemet levere godt og hygienisk sikkert drikkevann til abonnentene
18B	Renovasjon	I Bergen skal den fleksible gebyrmodellen utvikles, slik at den dekker alle typer husholdninger og oppleves som rettferdig av brukerne

Dersom du ønsker mer informasjon om status for sosial bærekraft kan du eksempelvis lese kapitlet om likestilling, inkludering og mangfold.

Økonomisk bærekraft

Den økonomiske dimensjonen av bærekraftig utvikling handler om å sikre økonomisk trygghet for mennesker og samfunn, samt god og trygg tilgang til offentlige tjenester. Som kommune handler økonomisk bærekraft blant annet om at vi skal forvalte økonomien vår slik at den er bærekraftig – altså at dagens ressursbruk ikke truer velferden til innbyggerne i fremtiden.

Følgende fem bærekraftsmål er særlig relevante for kommunens økonomiske bærekraft.



Oversikt over kommunens operative målunder hovedmål "trygg økonomistyring"/økonomisk bærekraft

TjenesteID	Tjenestenavn	Operativt mål
03A	Tjenester til eldre	Heltidskultur - øke gjennomsnittlig stillingsstørrelse
10A	Offentlige planer, byplanlegging og kulturminnevern	I Bergen skal offentlig infrastruktur, bygg og byrom styrke lokalmiljøet gjennom inkluderende og attraktiv arkitektur med gode sambruksmuligheter
10B	Private planer og byggesak	I Bergen skal alle plan- og byggesaker behandles innen fastsatte frister
10C	Naturforvaltning og parkdrift	Bergen skal være en by hvor nye anlegg har høy kvalitet for varig verdi og appellerer til flere generasjoner
16	Administrasjon og fellesfunksjoner	Ansattservice skal gi gode brukeropplevelser til ansatte og innbyggere
16	Administrasjon og fellesfunksjoner	EBF: Sikre effektiv bruk av boligmassen ved at leieinntekten ved tomgang er 2% eller lavere
16	Administrasjon og fellesfunksjoner	Forebygge arbeidslivskriminalitet og sosial dumping i kommunens byggeprosjekter
16	Administrasjon og fellesfunksjoner	Kommunen skal gjennomføre digitaliseringsprosjekter som er nyttige for ansatte og innbyggere
16	Administrasjon og fellesfunksjoner	Øke bruk av fagarbeidere hos utførende entreprenører i kommunens byggeprosjekter
16	Administrasjon og fellesfunksjoner	Økt bruk av digitale arkiv
18A	Vann og avløp	I Bergen skal avløpsnettet fornyes for å sikre tilfredsstillende funksjon og ivareta leveringssikkerheten på lang sikt
18A	Vann og avløp	I Bergen skal vannledningsnettet fornyes for å sikre tilfredsstillende funksjon og ivareta leveringssikkerheten på lang sikt
18B	Renovasjon	Bergen skal tilby en effektiv og miljøvennlig renovasjonstjeneste

Dersom du ønsker mer informasjon om status for økonomisk bærekraft kan du eksempelvis lese om den økonomiske utviklingen i årsmeldingen, samtkapittelet fravær og inkluderende arbeidsliv.

Mer informasjon om kommunens arbeid med bærekraft

De siste årene har byrådet rapportert til bystyret om status for Bergen kommunes arbeid med bærekraftsmålene. Dersom du ønsker å lese mer om hvordan Bergen kommune arbeider med bærekraft, se bystyresak 342/20 *Status for Bergen kommunes arbeid med bærekraftsmålene*, 90/22 *Status for Bergen kommune sitt arbeid med berekraftsmåla 2021* og 300/23 *Status for Bergen kommunes arbeid med bærekraftsmålene*. I sak 300/23 kom det fram at byrådet vil legge fram status for Bergen kommune sitt arbeid med FNs bærekraftsmål som en del av årsmeldingen, heller enn som en egen rapport.

Organisering

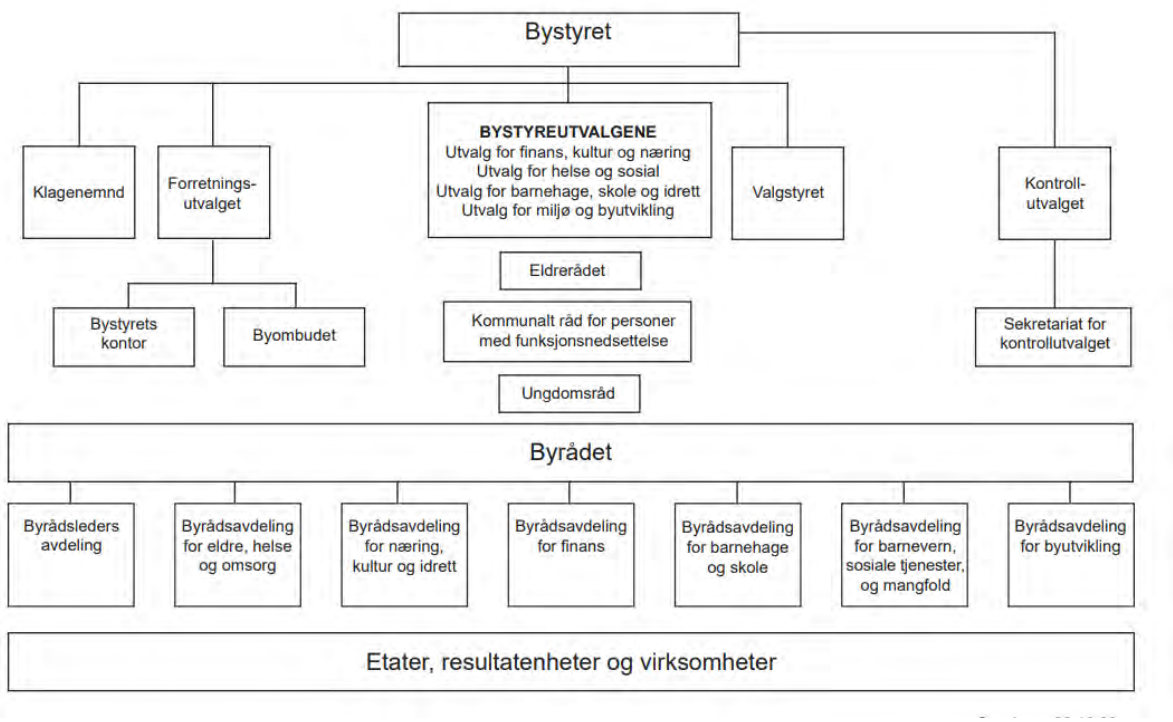
Bergen kommune har parlamentarisk styringsform. Bystyret er kommunens øverste organ og byrådet bestående av byrådsleder og 6 fagbyråder, leder den kommunale administrasjonen.

Kommunen er administrativt organisert i syv byrådsavdelinger med underliggende etater og resultatenheter, i tillegg til Bystyrets organer.

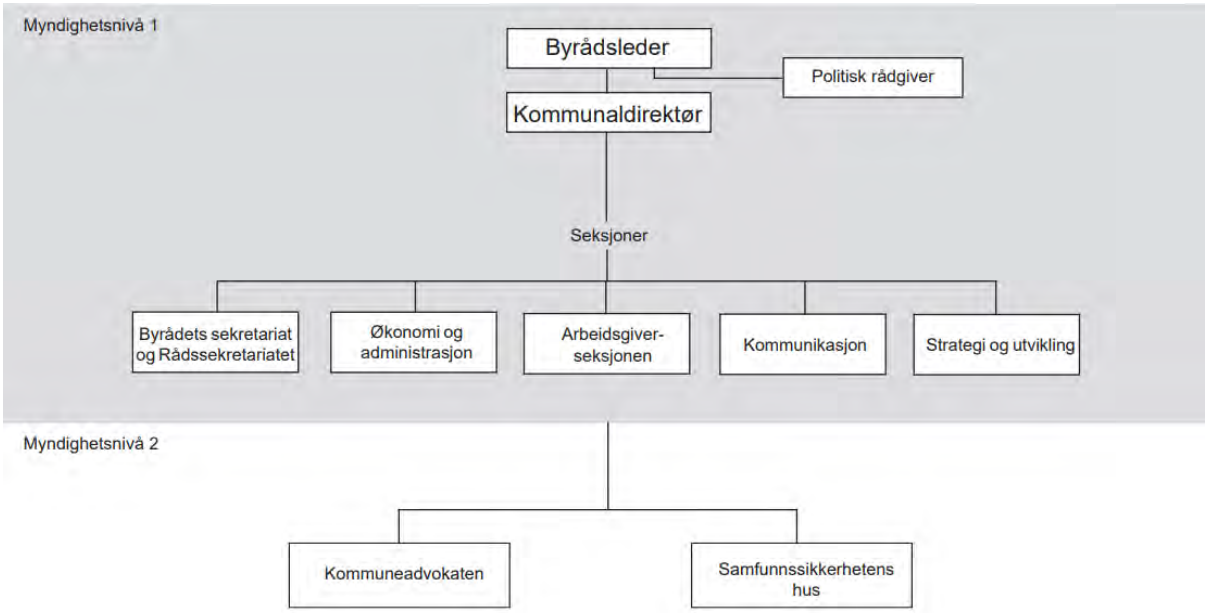
Organisasjonskartene nedenfor viser kommunens organisering pr. 31. desember 2023. Her finner du lenke til enhver tid oppdaterte organisasjonskart.

Oversiktene under viser ett organisasjonskart for hele Bergen kommunen og Bystyrets organer og et organisasjonskart for hver av byrådsavdelingene med underliggende enheter.

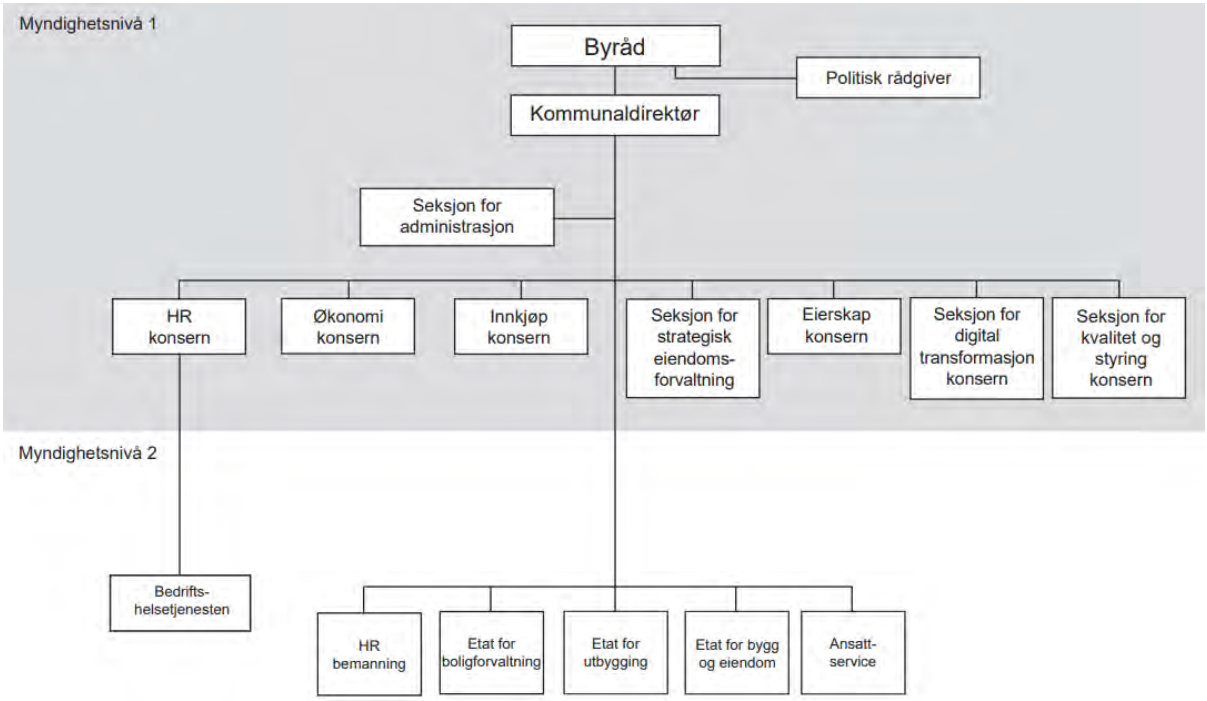
Bergen kommune - organisasjon



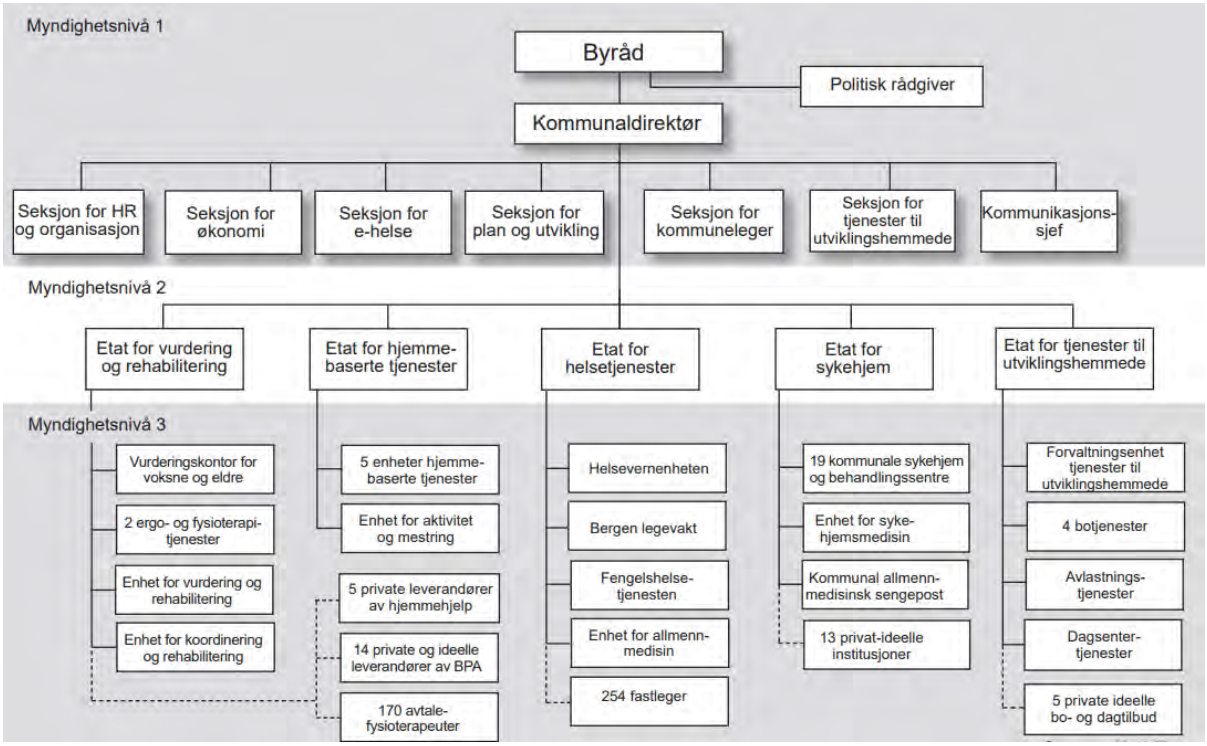
Byrådsleders avdeling - BLED



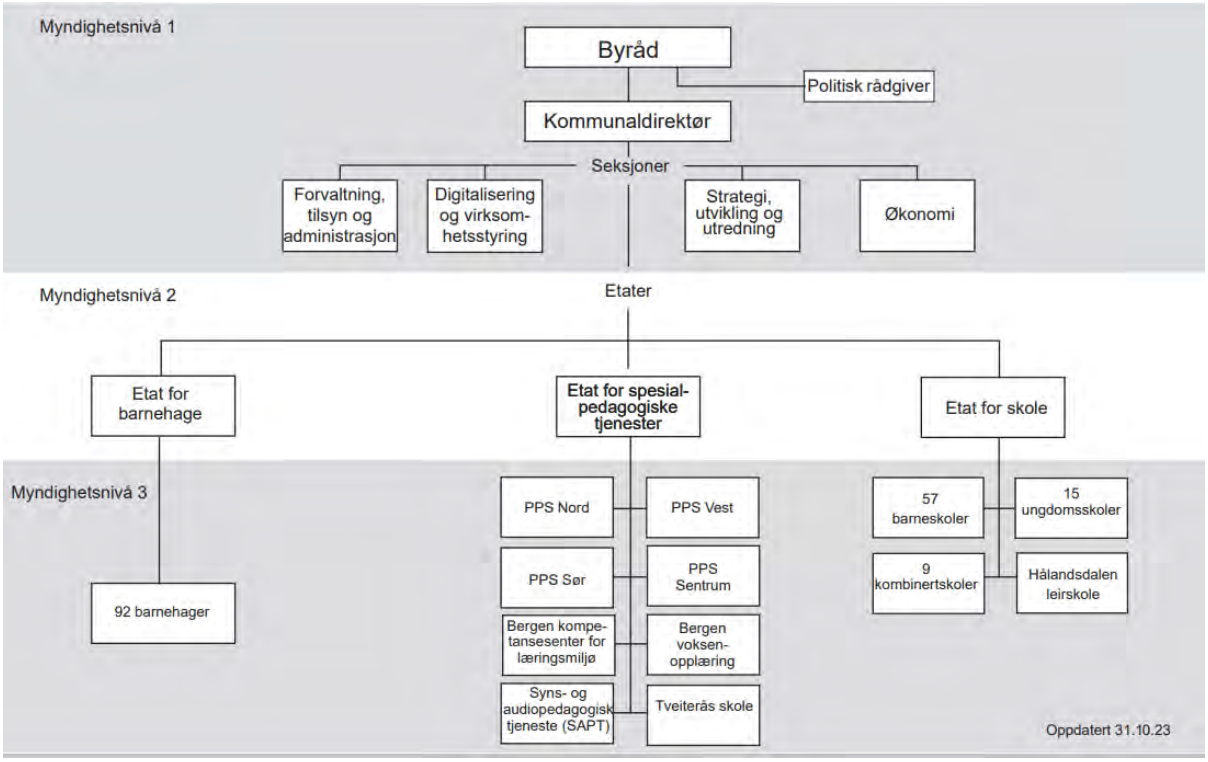
Byrådsavdeling for finans - BFIN



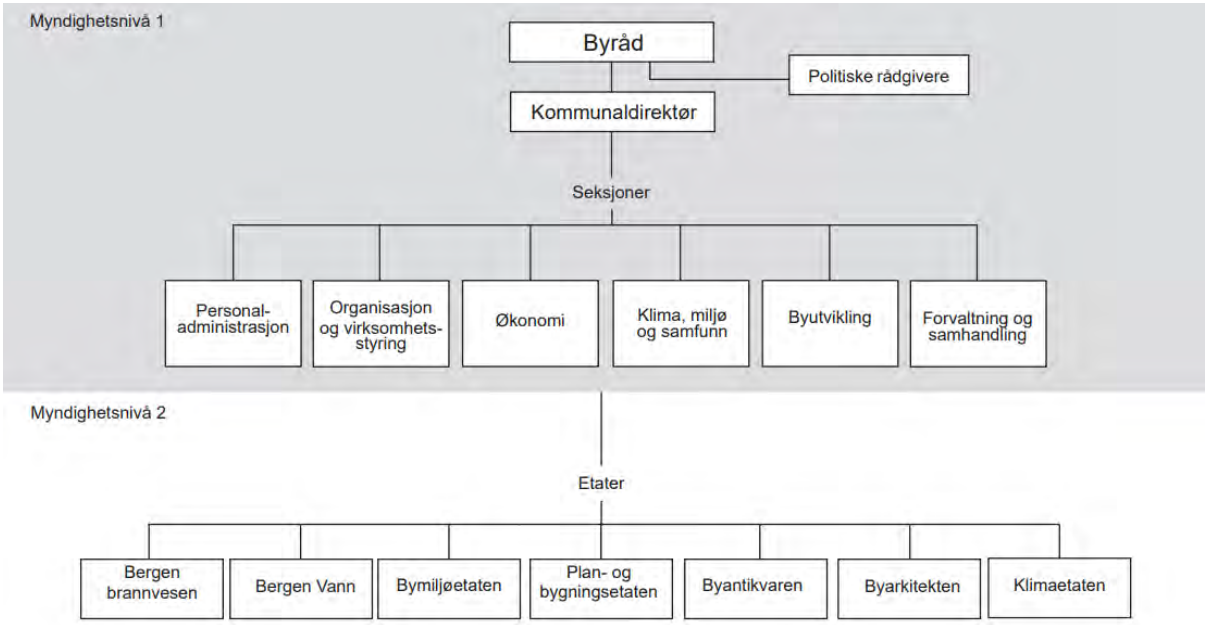
Byrådsavdeling for eldre, helse og omsorg - BEHO



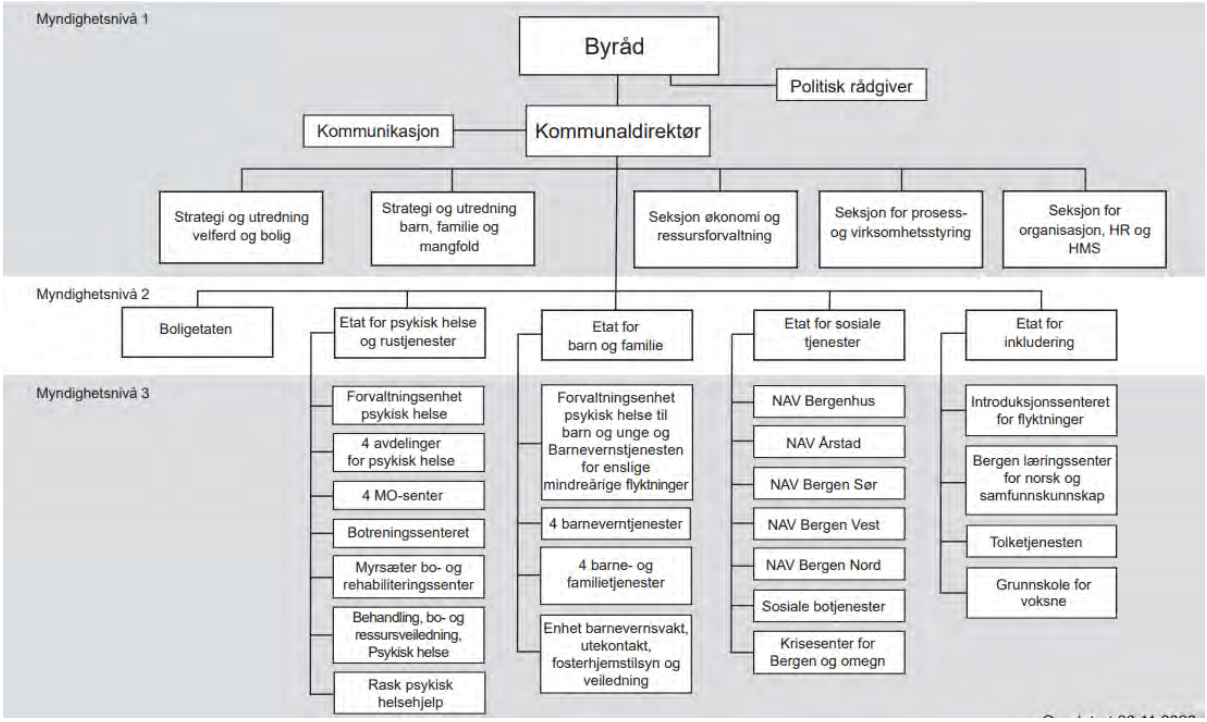
Byrådsavdeling for barnehage og skole - BBS



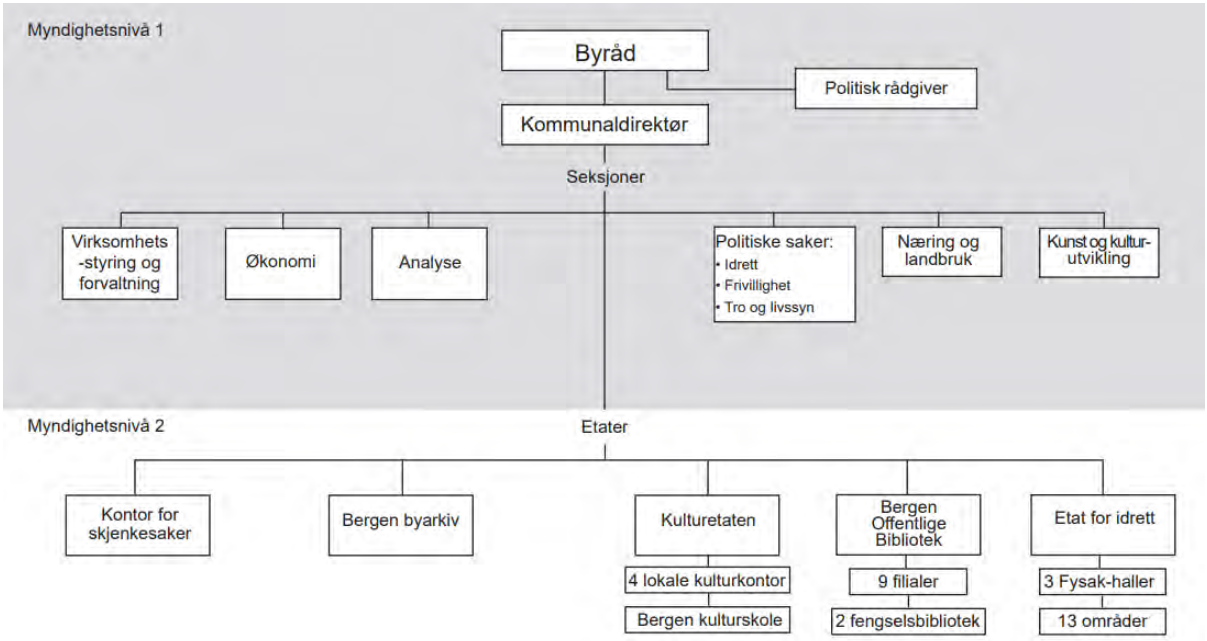
Byrådsavdeling for byutvikling - BBU



Byrådsavdeling for barnevern, sosiale tjenester og mangfold - BBSM



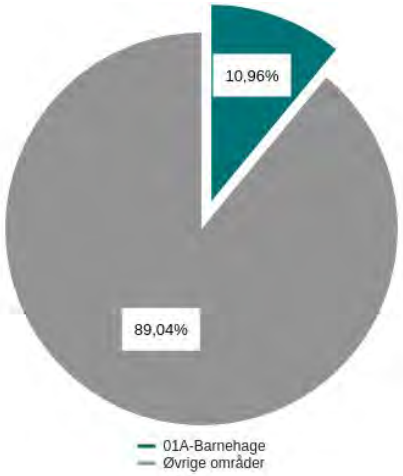
Byrådsavdeling for næring, kultur og idrett - BNKI



Kommunens tjenesteområder

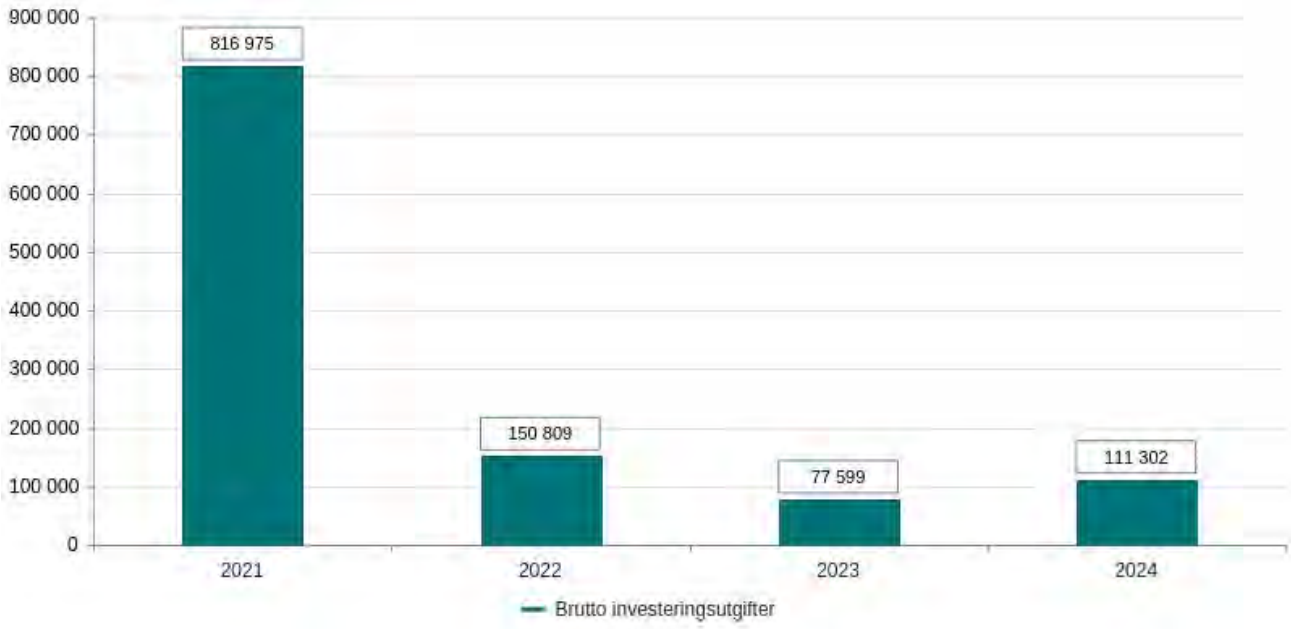
01A-Barnehage

Brutto driftsutgifter i % av kommunens totale utgifter



Brutto investeringsutgifter

Beløp i 1000 kr



Om tjenesteområdet

Tjenesteområdet omfatter kommunale og private barnehager. Bergen kommune er barnehagemyndighet for de private og kommunale barnehagene i kommunen og eier av de kommunale barnehagene. Kommunen betaler ut tilskudd til alle private barnehager i Bergen kommune, i henhold til nasjonalt fastsatte regler. Barnehagesektoren reguleres av barnehageloven med forskrifter.

Ved utgangen av desember 2024 var det til sammen 224 ordinære barnehager i Bergen kommune. 92 av barnehagene er kommunale, og 132 er private. I tillegg er det 15 private åpne barnehager.

Viktige begivenheter

Kvalitetsutviklingsplan for bergensbarnehagen, Sammen for kvalitet - lek og medvirkning, ble vedtatt av Bergen bystyre 17.12.2024.

Etat for barnehage har ferdigstilt og publisert kompetanseplan (praktisk veileder og temabaserte digitale kurs) for vold- og trusselsituasjoner.

I november 2024 startet Etat for barnehage forsknings- og utviklingsprosjektet MoveEarly i samarbeid med Høgskulen på Vestlandet. 50 barnehager deltar i prosjektet, hvor 30 av barnehagene er kommunale og de øvrige er fra Norlandia. Mål for prosjektet er å utvikle og gjennomføre en pedagogisk praksis som sikrer et rikt miljø for bevegelse, lek og utforsking i barnehagen. Alle barnehagene i prosjektet deltok på felles planleggingsdag, og det er etablert egne prosjektgrupper i hver barnehage.

Høsten 2024 ble rundt 2 500 ansatte i private, kommunale og åpne barnehager vaksinert mot kikhoste. Vaksinering ble gjennomført i barnehagene, noe som gjorde det mulig å opprettholde barnehagedriften som normalt.

I 2024 utarbeidet Byrådsavdeling for barnehage og skole en informasjonsfilm om foreldresamarbeid i flerkulturell kontekst. Filmen er et bidrag til brukermedvirkning, der foreldre med minoritetsspråklig bakgrunn får dele sine erfaringer og gi råd til barnehageansatte. Filmen har fått landsdekkende oppmerksomhet. Utdanningsdirektoratet har tatt denne filmen inn i sin kompetansepakke om flerspråklig barnehagemiljø.

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
Helårsvirkning av realendringer i årets budsjett				
Virksomhetsoverdragelse Senterhagen barnehage	622	622	0	Barnehagen er overtatt og er nå kommunal.
Tospråklig assistent	2 700	952	1 748	Beløpet er delvis benyttet fordi ansettelser ble holdt tilbake med bakgrunn en mer restriktiv ansettelsespolitikk.
Overtagelse av busser fra Akasia barnehage AS	1 200	1 200	0	Bussene er i drift og gir økt tilskudd til private barnehager 2 år etter.

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
Leie av erstatningslokaler for barnehager som skal rehabiliteres	1 750	1 750	0	Det er inngått kontrakt om leie av erstatningslokaler og utgiftene løper som budsjettert
Sum	**6 272**	**4 524**	**1 748**	
Tilpasning til aktivitetsnivå				
Nedtrekk i tråd med demografisk utvikling	−40 000	−40 000	0	Det har vært en nedgang i antall barn i barnehagene som har redusert kostnadene tilnærmet lik demografinedtrekket.
Transport ved oppgradering av barnehager	−400	−400	0	Innarbeidet i tildelt budsjett. Kostnadene er redusert med 400 000 fra 2023 til 2024.
Reduksjon pensjonspåslag til private barnehager	−3 900	−3 900	0	Endringen er tatt inn i satsberegningen.
EBE - Justering av FDV-ramme for endringer i byggporteføljen	−700	−700	0	Endringen er innarbeidet som en del av årsbudsjettet til Etat for bygg og eiendom
EBE - Strømsparingstiltak i kommunale bygg	1 600	1 600	0	Reduksjon i energiforbruk ble målt til 9,8% i 2024 sammenlignet med 2019 (referansenivået). Det er ikke mulig å tallfeste besparelsen i kroner, fordi det ikke er mulig å skille effekt av strømsparing fra effekt av energieffektivisering.
Økt kapitaltilskudd til private barnehager	3 000	3 000	0	Endringen er tatt inn i tilskuddsberegningen.
Sum	**−40 400**	**−40 400**	**0**	
Nye tiltak				
Endringer i forskrift om pedagogisk bemanning i barnehager	400	0	400	Det er så langt ikke foretatt tilpasninger, da man er usikker på hvordan regelverket skal forstås.
Endret makspris barnehager	66 500	66 500	0	Beløpet er tatt inn i tildeling av budsjett/tilskudd til barnehagene.
Gratis barnehage for tredje barn	1 000	1 000	0	Endringen er tatt inn beregningen av korrekt foreldrebetaling til foreldre med barn i barnehage.
Sum	**67 900**	**67 500**	**400**	
Effektivisering				
Oppgavegjennomgang i kommunen	−333	−333	0	Bystyret har vedtatt at de administrative kostnadene i byrådsavdelingene skal reduseres, blant annet ved å holde administrative stillinger vakante ved varig eller midlertidig ledighet. Av et totalt innsparingskrav på 95 mill. ble 30. mill. fordelt ut i detaljeringen av vedtatt budsjett i februar, mens de ytterligere 65 mill. ble fordelt i august 2024. I revidert budsjett 2024 ble det innført generell ansettelsesstopp for administrative stillinger i hele organisasjonen. Byrådsavdelingene melder om at innsparingskravet er tilnærmet innfridd. Stillinger er holdt vakant ved ledighet, og for administrative stillinger har det vært restriktiv bruk av vikarer. I tillegg har avdelingene brukt mindre på kurs og samlinger, konsulentbruk, reiseaktivitet og andre utgifter som ikke er strengt nødvendig. Byrådsavdelingene har håndtert

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
				innsparingskravet ulikt mht. fordeling og rapportering i sine tjenester. I sum rapporteres det om forventet effekt på 93,4 mill. som gir et negativt avvik på 1,6 mill. i 2024.
EBE - Ytterligere 10 % reduksjon i energiforbruk i kommunale bygg	−113	−113	0	Reduksjon i energiforbruk ble målt til 9,8% i 2024 sammenlignet med 2019 (referansenivået). Det er ikke mulig å tallfeste besparelsen i kroner, fordi det ikke er mulig å skille effekt av strømsparing fra effekt av energieffektivisering.
Sum	**−447**	**−447**	**0**	
Sum tiltak	**33 325**	**31 177**	**2 148**	

Rammeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå				
Vekst i utgifter i barnehage	8 900	8 900	0	Beløpet er inntatt i tildelingen til kommunale barnehager.
Lavere utbetalinger av moderasjoner og tilskudd barnehager	−13 000	−13 000	0	Endring i barnetall og foreldrebetaling har medført reduserte moderasjoner
Tilpasning av budsjett for ringevikarer i barnehager - Bemanningstjenester	2 800	1 944	856	Beløpet er delvis benyttet fordi ringevikarer har arbeidet færre vakter enn forutsatt i 2024.
Vekst i utgifter i barnehage	8 900	8 900	0	Beløpet er inntatt i tildelingen til kommunale barnehager.
Sum	**7 600**	**6 744**	**856**	
Kutt				
Avvikle Språkstien i Søre Skogvei	−300	−300	0	Tiltaket ble avviklet fra august 2024.
Sum	**−300**	**−300**	**0**	
Sum tiltak	**7 300**	**6 444**	**856**	

Utvikling og utfordringer



Barnekunst fra Marken barnehage.
Foto: Janne Kristoffersen

Kvalitetsutvikling i barnehager

Sammen for kvalitet – lek og medvirkning

Den nye visjonen for de kommunale barnehagene i planen Sammen for kvalitet - lek og medvirkning er *Vi oppdager verden sammen.* Verdiene *varme, trygghet, undring og glede* skal støtte opp under visjonen. Planen har fire satsingsområder: *Livsmestring, lek, språk* og *medvirkning.* For hvert av disse er det mål, strategier og kjennetegn på god praksis. I arbeidet med planen har det vært bred involvering og medvirkning. Til sammen har innspillene hatt stor betydning for det endelige resultatet, og planen har derfor en sterk forankring i praksisfeltet.

Systematisk vurderingsarbeid og kvalitetsutvikling

I 2024 er det gjennomført systematisk vurderingsarbeid i de kommunale barnehagene i Bergen kommune. Barnehagene arbeider med konkrete mål, gjennom en sirkulær prosess hvor planlegging og vurdering av praksis står sentralt. Som en del av prosessen gjennomfører Etat for barnehage og barnehagene dialogmøter der både barn- og foreldremedvirkning er ivaretatt. Målet er å sikre systematisk kvalitetsutviklingsarbeid i alle kommunale barnehager og en helhet i barnehagenes utviklingsprosesser. Dialogmøtene, sammen med veiledning og skriftlig rapportering, gir barnehageeier god kunnskap om de kommunale barnehagene. Dette danner grunnlag for videre oppfølging og veiledning, og barnehagene tilbys i denne forbindelse kompetansehevingstiltak i form av kurs, refleksjonsarbeid, faglige støtteressurser, maler for systematisk planlegging, dokumentasjon, analyse og vurdering. Oppsummering fra dialogmøtene viser et tydelig behov for mer kompetanse knyttet til analyse av det pedagogiske arbeidet, inkludert vurderingsarbeid.

Migrasjonspedagogisk arbeid i barnehagene

Etat for barnehage har ansvar for å følge opp tiltak for å styrke språkutviklingen blant minoritetsspråklige barn i kommunale og private barnehager gjennom støtteordningene *veiledning og kompetanseutvikling*, *økonomisk tilskudd* og *tospråklig assistent i barnehage*. I 2024 var det 2554 minoritetsspråklige barn i kommunale og private barnehager i Bergen. Bergen kommune er i 2024 tildelt om lag 11 millioner kroner i tilskudd fra Utdanningsdirektoratet. Tilskuddet skal bidra til at kommunene iverksetter tiltak for å styrke språkutviklingen blant minoritetsspråklige barn i barnehagene. Migrasjonspedagogene har i 2024 gjennomført konferanser, oppfølging av enkeltbarnehager og nettverk, og utvikling av støttemateriell til barnehager med minoritetsspråklige barn. Barnehagene rapporterer om at veiledningen oppleves som relevant og nyttig for barnehagenes arbeid med språk og inkludering. Personalet får økt kompetanse og trygghet i arbeidet med minoritetsspråklige barn og deres familier. 33 private og kommunale barnehager med høy andel minoritetsspråklige barn ble tildelt statlige tilskuddsmidler fra Utdanningsdirektoratet til økt bemanning. Det er omkring 40 prosent minoritetsspråklige barn i disse barnehagene.

Barnehagebygg

Nybygg og rehabiliteringer

- Rehabilitering av Liakroken barnehage ble ferdigstilt i 2024.

Følgende barnehager ble avviklet i 2024, alle private:

- Akrobaten barnehage (Ytrebygda)
- Bergen miljøbarnehage (Fyllingsdalen)
- Bønes menighetsbarnehage (Fyllingsdalen)
- Fanavollen familiebarnehage (Fana)
- Marineholmen barnehage (Bergenhus)

Barnehagene hadde til sammen 118 barnehageplasser da de ble avviklet. Alle barn som hadde plass i barnehager som ble avviklet, ble tilbudt barnehageplass i andre barnehager.

Helseverngodkjenning

88 av de 92 kommunale barnehagene, det vil si 95,7 prosent, var per 31.12.2024 helseverngodkjent. Bønes barnehage fikk vedtak om helseverngodkjenning i desember 2024. Rolland-Ulsetåsen barnehage, Liakroken barnehage, Melkeplassen barnehage og Gyldenpris barnehage mangler helseverngodkjenning, og av disse har to barnehager søknad om godkjenning til behandling hos Miljørettet helsevern.



Barnekunst fra Marken barnehage.
Foto: Janne Kristoffersen

Bemanning og kompetanseutvikling

Rekruttering

Kommunale styrere tilbakemelder at det i 2024 har vært utfordrende å rekruttere kvalifisert personell, spesielt barne- og ungdomsarbeidere. 26 kommunalt ansatte barnehagelærere har startet med

videreutdanning for barnehagelærere barnehageåret 2024-2025. Fem ansatte (stedfortredere for styrer) har startet på lederutdanning for styrere i 2024. I løpet av 2024 har Etat for barnehage rekruttert ny styrer i 12 barnehager. Etat for barnehage ser en nedgang i søkertallet til styrerstillinger. Andel fagarbeidere i barnehagene har økt fra 32 prosent i 2023 til 33.5 prosent i 2024. For å kunne øke andelen fagarbeidere var det blant annet etablert en studiering hvor det ble tilrettelagt for at assistenter med fem års praksis fra barnehage- og skolefeltet fikk undervisning og veiledning frem mot en teoretisk eksamen i forkant av fagbrev. Studieringen ble avsluttet høsten 2024, dette fordi tilskudd fra Statsforvalteren ikke blir videreført.

Tilskudd til økt pedagogtetthet i levekårsutsatte områder

I barnehageåret 2024-2025 utgjør den statlige områdesatsingen 17 millioner kroner. Tilskuddet er tildelt 28 barnehager i levekårsområdene Olsvik, Loddefjord, Slettebakken og Solheim nord/sør. Av disse er 14 kommunale og 14 private. Midlene skal primært brukes til å øke andelen barnehagelærerårsverk med mål om å utjevne sosiale forskjeller i barnehagene. Dette gjøres gjennom barnehagenes arbeid med språkmiljøet og gjennom å øke støtten til barn med utfordringer.

Regional kompetanseordning (Rekomp) og kompetanseheving av ansatte i private og kommunale barnehager

Barnehagemyndigheten i Byrådsavdeling for barnehage og skole forvalter statlige kompetansemidler som gis gjennom regional kompetanseordning for alle barnehager i Bergen kommune. 70 prosent av midlene er forbeholdt partnerskapsbarnehager. Barnehageåret 2024-2025 var det 15 nye barnehager som inngikk partnerskap med Høgskulen på Vestlandet. 30 prosent av midlene benyttes til kompetansehevende tiltak basert på Utdanningsdirektoratet sine føringer. Det er utarbeidet fem kompetanseløyper med til sammen 20 fagdager og en kursrekke med fire enkeltsamlinger. Totalt har 911 ansatte fordelt på 52 kommunale og private barnehager deltatt. De statlige midlene ble i 2024 også brukt til å utdanne flere fagarbeidere. Det er K2 kompetanse som har levert oppdraget, og til sammen har 38 assistenter deltatt i 2024. Per 31.12.2024 har 3 assistenter fullført og bestått fagprøve, og de resterende får dato for fagprøven fortløpende i 2025.

Forebygging av vold og trusler

Byrådsavdeling for barnehage og skole sin satsing på arbeidet med vold og trusler (VoT) ble fulgt opp av Etat for barnehage i 2024. Oppfølgingssamling for arbeidsmiljøgruppen ble gjennomført i september 2024. Praktisk veileder og kompetanseplan er ferdigstilt og publisert. VoT-satsingen er avsluttet, men arbeidet med reduksjon av vold og trusler videreføres som en naturlig del av etatens satsing på reduksjon av sykefravær. Dette gjennom systematisk oppfølging av barnehager med høyt sykefravær, arbeid rettet mot emosjonelle krav og belastninger, samt tydeliggjøring av arbeidsmiljøgruppene sin rolle i det forebyggende sykefraværsarbeidet.

Økonomiske utfordringer

Barnehagene i Bergen har i 2024 hatt økonomiske utfordringer, blant annet som følge av høyt sykefravær og medfølgende utgifter til vikarer. Byrådet øke budsjettene til barnehagene med totalt 17,8 millioner kroner ved revidering av budsjettet. Som en konsekvens av prioriteringer til den enkelte barnehagestyrer, klarte barnehagene å balansere forbruket med justert budsjett i 2024.

Digitalisering

I 2024 har Byrådsavdeling for barnehage og skole arbeidet med et pilotprosjekt som skal sikre kommunale barnehager lettere tilgang til applikasjoner (app) for nettbrett, samt etablere et bibliotek med relevante applikasjoner. Sluttrapport for pilotprosjektet er under utarbeidelse.

Barnehagemyndighet og tilsyn

Kommunen er lokal barnehagemyndighet og skal påse at barnehagene følger pliktene etter barnehageloven med forskrifter. Kommunens ansvar gjelder for både kommunale og private barnehager. Kommunen kan bruke godkjenning, veiledning og tilsyn som virkemidler for å påse at barnehagene etterlever regelverket.

Hendelsesbasert og tematilsyn

Når barnehagemyndigheten mottar skriftlige henvendelser som omhandler bekymringer knyttet til barnehager sin etterlevelse av regelverk gjennomføres det risikovurderinger. I 2024 ble det mottatt 23 meldinger, i hovedsak fra foreldre. Meldingene omhandlet psykososialt barnehagemiljø, mangel på personal, redusert åpningstid og stenging av avdelinger på grunn av fravær. Fem av sakene er fortsatt åpne og følges opp i 2025. Meldingene var fordelt på forhold i 14 private barnehager og ni kommunale barnehager.

Tematilsynet har siden 2020 omhandlet barnehagelovens kapittel VIII om psykososialt barnehagemiljø. Erfaringene fra tilsynene viser at majoriteten av barnehagene har brudd på regelverket. Det er et stort behov for veiledning og kompetansehevende tiltak knyttet til området psykososialt barnehagemiljø. Våren 2024 ble ni åpne tematilsyn fra høsten 2023 fulgt opp, alle fra private barnehager. Høsten 2024 åpnet Byrådsavdeling for barnehage og skole opp tilsyn med seks barnehager fra to private eiere. I tillegg har barnehagemyndigheten startet veiledning på temaet med 12 barnehager fra én privat eier.

Godkjenning av barnehager

I 2024 ble det fattet syv vedtak om godkjenning etter barnehageloven § 14; to kommunale barnehager og fem private barnehager. Alle vedtakene ble gitt til eksisterende barnehager etter rehabilitering, ombygging eller flytting av drift til nye lokaler. Det har ikke blitt etablert nye barnehager dette året.

Dispensasjon fra norm for pedagogisk bemanning og grunnbemanning

Pedagognormen stiller krav om minst én pedagogisk leder med utdanning som barnehagelærer per 14 barn over tre år. For barn under tre år er kravet per syv barn. Barnehager som ikke innfrir pedagognormen, skal søke om dispensasjon. I 2024 mottok Byrådsavdeling for barnehage og skole 17 søknader fra private barnehager, og innvilget 15 dispensasjoner fra utdanningskravet som pedagogisk leder. Bemanningsnormen krever minimum én ansatt per tre barn under tre år, og én ansatt per seks barn over tre år. Ingen barnehager søkte dispensasjon fra normen om grunnbemanning i 2024. Ved rapportering per desember 2024 innfridde alle barnehager bemanningsnormen.

Svømmeopplæring i barnehagen

Utdanningsdirektoratet tildeler midler til svømmeopplæring for 4- og 5- åringer i private og kommunale barnehager. Målet er å gjøre barna tryggere i vann og gi dem bedre svømmeferdigheter. Svømmeopplæringen ble gjennomført i kommunale anlegg og skolebasseng i samarbeid med lokale svømmeklubber som stiller med instruktører. I 2024 var det totalt 1660 barn som deltok, fordelt på 53 kommunale og 75 private barnehager.



Barnekunst fra Marken barnehage.
Foto: Janne Kristoffersen

Andre tiltak

Samarbeid med ulike samarbeidspartnere, tverrsektorielt samarbeid

I Etat for barnehage sin sykefraværssatsing er det opprettet samarbeid med DesignLab[1] i arbeidet med å utarbeide verktøy for forebygging, håndtering og oppfølging av emosjonelle krav og belastninger. Det er også etablert et samarbeid med forsker ved OsloMet for å sikre god forskningsforankring i arbeidet. Arbeidet er delvis finansiert av innovasjonsmidler fra Statsforvalteren. Dette prosjektet vil fullføres i 2025 i samarbeid med Bergen kommune sitt nærværsprosjekt.

Gjennom deltakelse i prosjektet «Sammen for de minste», som er et samarbeidsprosjekt med Byrådsavdeling for barnevern, sosial og mangfold, har Byrådsavdeling for barnehage og skole i 2024 vært med å utarbeide felles kunnskapsgrunnlag og opplæringsmateriale for å sikre at ansatte får kompetanse på barns trivsel og utvikling. Kompetansen skal danne grunnlag for tettere samarbeid mellom ulike tjenester til barn og familier.

Etat for barnehage er partner i forskningsprosjektet EX-PED-LAB sammen med BARNkunne ved Høgskulen på Vestlandet (HVL). Fem barnehager har deltatt i dette prosjektet, og deltagelse fra

barnehagene ble avsluttet i 2024. Forskningsprosjektet er finansiert av Norges forskningsråd, og målet med prosjektet er å prøve ut «verkstedsmetodologi» i arbeidet med utvikling av barnehagenes pedagogiske praksis. Forskningsprosjektet avsluttes i 2025.

[1] Designlab er en avdeling som jobber for å samle og gjøre designmetodikk tilgjengelig på tvers i kommunen.

Aktivitetsnøkkeltall

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2021	Resultat 2022	Resultat 2023	Resultat 2024
Andel 0-åringer i barnehage av alle 0-åringer	9,0 %	9,2 %	8,3 %	11,0 %
Andel barn i barnehage 1-2 år	88,9 %	88,9 %	93,5 %	93,5 %
Andel barn i barnehage 1-5 år	95,0 %	94,2 %	96,7 %	96,4 %
Andel barn i barnehage 3-5 år	97,7 %	97,7 %	98,9 %	98,3 %
Andel barn i kommunale barnehager	30,2 %	39,0 %	40,0 %	40,0 %
Antall barnehager	255	254	244	239
Antall godkjente plasser - åpne barnehager	575	575	575	575
Barn 0 år med barnehageplass	284	175	236	338
Barn 1-2 år	6 150	6 150	6 001	5 673
Barn 1-2 år med barnehageplass	5 453	5 464	5 608	5 307
Barn 3-5 år	9 214	9 549	8 844	8 930
Barn 3-5 år med barnehageplass	9 012	9 326	8 748	8 774
Barn 6 år med barnehageplass	25	21	18	29
Sum alle barn med barnehageplass	14 774	15 043	14 610	14 448
Sum barn 1-5 år	15 852	15 699	14 845	14 603
Sum barn 1-5 år med barnehageplass	14 465	14 790	14 356	14 081

Kostra Nøkkeltall

	Bergen 2023	Bergen 2024	Oslo kommune	Trondheim	Stavanger	ASSS uten Oslo
Prioritet						
Netto driftsutgifter barnehagesektoren i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter (B)	15,4 %	14,9 %	14,2 %	15,8 %	15,2 %	15,2 %
Netto driftsutgifter per innbygger 1-5 år i kroner, barnehager *)	228 149	230 152	247 035	226 889	229 486	
Produktivitet						
Antall barn korrigert for alder per årsverk til basisvirksomhet i kommunale barnehager (B)	5,9	5,9	5,8	5,8	5,5	5,8
Antall barn korrigert for alder per årsverk til basisvirksomhet i private barnehager (B)	5,9	5,9	5,8	5,8	5,6	5,8
Korrigerte brutto driftsutgifter f201 per korrigert oppholdstime i kommunale barnehager (kr) *)	74,1	71,1	87,1	72,2	76,6	
Kvalitet						
Andel barnehagelærere i prosent av grunnbemanningen (prosent)	45,0 %	46,2 %	38,7 %	45,5 %	35,2 %	

**) Inflasjonsjustert med deflator*

Status økonomi per tjeneste

Beløp i mill. kr

Tjeneste	Regnskap 2023	Justert bud. 2024	Regnskap 2024 Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
Barnehage	2 614,1	2 691,8	3 033,7	−348,4	2 685,3	6,4
To-språklig assistanse	7,3	15,8	30,2	−17,4	12,8	2,9
Førskolelokaler og uteareal	313,2	346,0	389,2	−54,6	334,6	11,4
Sum	**2 934,5**	**3 053,5**	**3 453,1**	**−420,4**	**3 032,8**	**20,7**

Status økonomi per avdeling

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2023	Justert bud. 2024	Regnskap 2024 Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
1-Byrådsleders avdeling	20,9	28,9	31,4	−7,0	24,5	4,4
2-Byrådsavdeling for finans	143,2	148,1	197,3	−50,0	147,3	0,8
4-Byrådsavdeling for barnehage og skole	2 717,5	2 841,5	3 186,1	−363,4	2 822,7	18,8
90-Fellesposter - bykassen	52,9	35,0	38,3	0,1	38,3	−3,3
Sum	**2 934,5**	**3 053,5**	**3 453,1**	**−420,4**	**3 032,8**	**20,7**

Kommentar til status økonomi

Byrådsavdeling for barnehage og skole gikk med et mindreforbruk på 18,8 millioner kroner på tjenesteområde 01A barnehage i 2024. Tjenesteområdet omfatter sentrale poster barnehage og Etat for barnehage med tilhørende enheter.

Høyt sykefravær og høye vikarutgifter ga barnehagene utfordringer gjennom året. Til tross for dette, klarte de kommunale barnehagene å balansere forbruket mot tildelt ramme etter 2. tertial.

Byrådsavdelingen hadde på sentrale poster i 2024 et mindreforbruk på totalt 18,2 millioner kroner. Mindreforbruket skyldes lavere utbetalinger til moderasjoner og tilskudd til barnehagene, som følge av nedgang i barnetall.

Byrådsleders avdeling melder et mindreforbruk på kr. 4,4 mill. på tjenesteområde 01A barnehage i 2024. Mindreforbruket skyldes i hovedsak vakante stillinger blant fast ansatte vikarer som leies ut til barnehagene og lærlinger hos HR Bemanning. Flere fast ansatte vikarer har sluttet gjennom året, og det tar tid å rekruttere erstattere for disse. Mindreforbruket skyldes også at timelønnede vikarer har arbeidet færre vakter enn tidligere år.

Byrådsavdeling for finans endte med et mindreforbruk på kr 0,9 mill. på tjenesteområde 01A Barnehage. Årsaken er at strømprisene ble noe lavere enn det som var budsjettert.

På **sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen**) skyldes avviket restmidler fra lønnsavsetning som er fordelt til tjenesteområdene. Årsaken til avvik på lønn er økt arbeidsgiveravgift for lønn over 800 000,- og merutgifter til variabelt lønnsoppgjør, som følge av høy bruk av vikarer.

Oversikt driftsutgifter og -inntekter (graf)

Detaljvisning drift (graf)





Status mål

Hovedmål	Operativt mål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Resultat 2024	Statusbeskrivelse mål
En rettferdig og inkluderende by	Barnehagebarn møter et personale med høy kompetanse	Andel ansatte med barnehagelærerutdanning, annen pedagogisk utdanning eller annen høyere utdanning	49,0 %	50,0 %	44,9 %	Per 31.12.2024 var det 44,9 prosent andel med barnehagelærerutdanning av ansatte i barnehagens grunnbemanning . Andelen er i tråd med kravene i barnehageloven om pedagogisk bemanning, men ligger under målet om 50 %.
		Andel fagarbeidere i kommunale barnehager	32,4 %	35,0 %	33,5 %	Pr.31.12..2024 var det 33,5 prosent andel fagarbeidere i kommunale barnehager. Ved ledige assistent stillinger lyses det ut etter fagarbeider kompetanse, men det er få søker med nødvendig kompetanse. Det er satt i gang flere tiltak for å utdanne flere fagarbeidere, som Studieringen og Bergensmodellen.
	Ansatte skal ha et godt og inkluderende arbeidsmiljø	Sykefravær blant ansatte	14,9 %	12,4 %	14,4 %	Sykefravær samlet for 2024.
		Score fra medarbeiderundersøkelsen 10 faktor: Mestringsorientert ledelse	4,2	4,2	3,9	Verdiene på Mestringsorientert ledelse har gått ned fra 4,2 i 2022 til 3,9 i 2024. Resultatet er basert på medarbeiderundersøkelsen gjennomført høsten 2024. Neste medarbeiderundersøkelse gjennomføres høsten 2026.
		Score fra medarbeiderundersøkelsen 10 faktor: Rolleklarhet	4,4	4,4	4,1	Verdiene for Rolleklarhet er 4,1 poeng i 2024, en nedgang fra 4,4 i 2022. Resultatene er basert på gjennomføring av medarbeiderundersøkelsen høsten 2024. Neste medarbeiderundersøkelse gjennomføres høsten 2026.

Hovedmål	Operativt mål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Resultat 2024	Statusbeskrivelse mål
	Barnehagebarn utvikler sin sosiale og språklige kompetanse	Foreldreundersøkelse Udir: Barnets utvikling	4,6	4,6		Utdanningsdirektoratet har fra 2025 flyttet gjennomføringen av foreldreundersøkelsen fra november til januar. Det foreligger derfor ingen resultater for 2024.
	Barnehagebarn har et trygt og inkluderende oppvekst- og læringsmiljø som fremmer helse, trivsel og læring	Foreldreundersøkelse Udir: Barnets trivsel	4,7	4,7		Utdanningsdirektoratet har fra 2025 flyttet gjennomføringen av foreldreundersøkelsen fra november til januar. Det foreligger derfor ingen resultater fra 2024.
		Foreldreundersøkelse Udir: Relasjon mellom barn og voksen	4,7	4,7		Utdanningsdirektoratet har fra 2025 flyttet gjennomføringen av foreldreundersøkelsen fra november til januar. Det foreligger derfor ingen resultater for 2024.
	Barnehagebarn skal være trygge i vann og utvikle svømmeferdigheter	Antall 4-6 åringer som har fått svømmeopplæring	1 458	1 500	1 660	Fra 01.01.2024 til 31.12.2024 har til sammen 1660 barn i kommunale og private barnehager deltatt på svømmeopplæring.
	Barnehagetilbudet er tilpasset forventet barnehagebehov	Foreldreundersøkelse Udir: Tilfredshet	4,4	4,7		Utdanningsdirektoratet har fra 2025 flyttet gjennomføringen av foreldreundersøkelsen fra november til januar. Det foreligger derfor ingen resultater for 2024.
		Andel av barn med rett som fikk plass i hovedopptaket	100,0 %	100,0 %	100,0 %	Årets hovedopptak ble gjennomført i perioden 1. mars til 1. juni 2024.
		Behovsdekning	96,6 %	96,0 %	96,6 %	Tall oppdatert pr. 31.12.2024.
		Andel kommunale barnehageplasser	40,8 %	40,0 %	41,0 %	6598 av 16539 barnehageplasser er kommunale.
		Antall bydeler med full dekning	8	8	8	Alle bydeler har full dekning pr. 31.12.2024.
		Antall ferdigstilte barnehagebyggprosjekter	1,0	1,0	0,0	Ingen ferdigstilte barnehagebyggprosjekter i

Hovedmål	Operativt mål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Resultat 2024	Statusbeskrivelse mål
						3. kvartal 2024 - det var det heller ikke planlagt for.
		Andel helseverngodkjente kommunale barnehager	95,7 %	98,0 %	95,7 %	88 av 92 barnehager har gyldig helseverngodkjenning per 31.12.2024.

Investeringer

Beløp i mill. kr

		Totalbudsjett					Årets budsjett		
Investering	**Saksref.**	**Godkj.vedtak**	**Vedtatt**	**Totalprognose**	**Vedtatt ferdigår**	**Estimert ferdigkvartal**	**Just. bud.**	**Regnskap**	**Avvik i kr**
Bergen kommunes barnehageselskap AS - avviklingsoppgjør		IA	0,0	0,0	2025		0,0	21,6	−21,6
ENØK-prosjekter		-	-	-	Løpende	Løpende	3,1	0,2	2,9
ENØK-tiltak kommunale bygg og boliger		IA	2,1	2,1	2021	Ferdig	0,1	0,2	−0,1
Flaktveit barnehage - rehabilitering	BY 270/24	59,4	59,4	59,4	2025	2.kv. 2026	2,6	2,8	−0,2
Gyldenpris barnehage - prosjektutvikling		IA	10,9	11,1	2024	1.kv. 2027	0,4	0,8	−0,4
Handlingsplan 1-2 - barnehage		-	-	-	Løpende	Løpende	3,1	0,8	2,4
Haugatun flerbruksbygg - prosjektutvikling		IA	0,0	12,5	2024	2.kv. 2029	0,0	0,2	−0,2
Indre Arna barnehage - prosjektutvikling		IA	6,6	6,7	2024	1.kv. 2029	0,8	0,8	0,0
Innvendig oppgraderinger - Barnehage		-	-	-	Løpende	Løpende	3,0	0,3	2,7
Inventar byggeprosjekter - barnehage		-	-	-	Løpende	Løpende	3,0	2,8	0,2
Iristunet barnehage - oppgradering		IA	10,0	10,0	2025	2.kv. 2025	4,3	3,1	1,2
Liakroken barnehage - oppgradering garderober		IA	22,0	22,0	2022	Ferdig	5,8	5,5	0,3
Melkeplassen barnehage	BY 351/22	70,4	76,6	80,3	2024	1.kv. 2025	39,1	45,3	−6,2
Midler til oppkjøp av barnehager/ strategisk oppkjøp tomter til offentlige barnehager		-	-	-	Løpende	Løpende	15,0	13,6	1,4
Mindre bygginvesteringer - sekkepost		-	-	-	Løpende	Løpende	35,7	7,6	28,2
Olsvik barnehage		IA	200,0	180,0	2023	3.kv. 2027	1,8	2,1	−0,3
Oppgradering uteareal barnehage		-	-	-	Løpende	Løpende	2,0	1,5	0,5
Rehabilitering av Flaktveit barnehage - prosjektutvikling		IA	3,8	3,8	2020	Ferdig	0,2	0,1	0,0
Smart oppvekst		-	-	-	Løpende	Løpende	0,1	0,2	0,0
Søre Skogvei barnehage		IA	98,0	9,6	2024	Ferdig	1,2	1,4	−0,2
Tiltak for personer med funksjonsnedsettelser		-	-	-	Løpende	Løpende	1,9	0,0	1,9
Ytrebygda erstatningsbarnehage - prosjektutvikling		IA	0,3	0,3	2023	Ferdig	0,0	0,0	0,0
Sum øvrige prosjekter							1,6	0,6	1,0
Sum							**124,9**	**111,3**	**13,6**

Statustekst investeringer

Bergen kommunes barnehageselskap AS - avviklingsoppgjør
Bergen kommunes barnehageselskap AS er det tidligere Akasia barnehage AS, som Bergen kommune kjøpte etter vedtak i bystyret i juni 2021. Etter at det ble gjennomført en virksomhetsoverdragelse av selskapets 18 barnehager til Bergen kommune ved årsskiftet 2021, startet en prosess med å avvikle selskapet som ifb. med virksomhetsoverdragelsen skiftet navn til Bergen kommunes barnehageselskap AS. Dette innebar blant annet ferdigstilling av et påbegynt byggeprosjekt i Paradis barnehage.

I generalforsamling i selskapet 20. desember 2024 ble det besluttet å endelig oppløse selskapet og å utbetale et likvidasjonsutbytte på om lag 50 mill. kroner. Av det samlede beløpet utgjorde omlag 29 mill. kroner kontanter, mens de resterende 21 mill. kronene kom i form av varige driftsmidler. Sistnevnte fremkommer derfor som kjøp av anleggsmidler i investeringsregnskapet for 2024.

Ved en feiltagelse ble likvidasjonsutbyttet fra selskapet budsjettert i driftsregnskapet. Avvikling av aksjeselskap innebærer imidlertid realisasjon av aksjer, og mottatt avviklingsoppgjør regnskapsføres derfor i investeringsregnskapet på samme måte som salg av aksjer.

ENØK-prosjekter
Bevilgningen går over mange ulike tjenesteområder.

I Bergen kommune sin tidligere Klima- og miljøhandlingsplan var det et mål å redusere energiforbruket i kommunens bygg med 15 % innen utgangen av 2020 og med 25 % innen 2030. Typiske ENØK-tiltak som skal gjennomføres er:

- Skifte ut defekt luft/vann-varmepumpe, ombygging varmesentral
- Tiltak for å kontrollere radon i utsatte bygg
- Bytte eldre varmegjenvinner mot roterende gjenvinner i ventilasjonsanlegg
- Innregulering av varmeanlegg
- Nyinstallasjon og utskiftning av anlegg for sentral driftsstyring (SD-anlegg)
- Installasjon av solfangere
- Enkel automatisering av styring av panelovner
- Installere varmepumpe i bygg med vannbåren varme

Det er i 2024 fattet gjennomføringsvedtak for 20 nye tiltak. Videre pågår det flere utredninger. Med bakgrunn i lovkrav som gjør at lyskilder og armaturer bør oppgraderes til LED, var blant annet dette et prioritert formål for nye prosjekter i 2024. Som følge av noe senere fremdrift enn planlagt i enkelte prosjekter ble deler av midlene på budsjettposten flyttet til 2025 i forbindelse med 2. tertial 2024.

ENØK-tiltak kommunale bygg og boliger
Budsjettposten omfatter ulike tjenesteområder. Prosjekt ved Øyjorden barnehage er fullført mens et prosjekt ved Ladegården sykehjem er under ferdigstillelse. Videre er det tidligere gjennomført forprosjekter ved Kolstihagen og Lyngbøtunet sykehjem. Tiltaket ved Skranevatnet skole for bytte av varmepumpe var i revidert budsjett forutsatt fullført i 2024, men er blitt forsinket.

Pågående prosjekter vil fra og med 2025 bli rapportert innenfor budsjettposten *ENØK-prosjekter* .

Flaktveit barnehage - rehabilitering
Barnehagen har stort behov for rehabilitering og oppgradering for å oppfylle myndighetskrav. Det skal blant annet oppføres et mindre tilbygg, etableres et bedre skille mellom ren og skitten sone samt at

stellerom og toaletter skal oppgraderes. Gjennomføringsvedtak ble fattet i september 2024. Kontrakt med entreprenør er signert, og byggearbeid er i gang.

Gyldenpris barnehage - prosjektutvikling
Det er behov for en ombygging av Gyldenpris barnehage for å tilfredsstille myndighetskrav og opprettholde nåværende antall plasser. Området har store utfordringer knyttet til støy. For tiden gjennomføres det utredninger for å kartlegge hvilke føringer dette gir for prosjektet, dette vil påvirke fremdrift. Budsjettposten skal dekke kostnader for planlegging og utvikling av prosjektet, mens budsjett for gjennomføringsfasen ligger i sekkepost inntil videre. Årets merforbruk skyldes høyere aktivitet enn anslått. Årsavvik medfører ikke justering av totalprognose. Totalprognose er justert i tråd med gjeldende handlings- og økonomiplan (2025-28).

Handlingsplan 1-2 - barnehage
Med bakgrunn i byrådssak 20/19 *Prinsipper og tiltak for å realisere full bydelsvis barnehagedekning* fra 2019 ble det startet en større kartlegging av utvalgte eksisterende kommunale barnehagers behov. En del av barnehagene hadde avvik etter tilsyn som måtte utbedres.

Budsjettposten omfattet i utgangspunktet 24 barnehager. Prosjektet har i etterkant fått justert innhold ved at antallet barnehager er redusert, samtidig som prosjektomfanget i de barnehagene som utbedres er blitt større. Prosjekter med totalramme over 10 mill. er skilt ut på egne budsjettposter. I budsjettet for 2024 ble det opprinnelig planlagt tiltak i Skjold- og Granebo barnehage. Tidligere igangsatt oppgradering ved Arnatveit barnehage er under ferdigstillelse.

Prosjektene ved Skjold og Granebo barnehager er fortsatt under utredning. I revidert budsjett 2024 ble derfor 7 mill. flyttet til 2025.

Haugatun flerbruksbygg - prosjektutvikling
Det jobbes med å utvikle skisseprosjekt for et flerbruksbygg på Haugatun. Prosjektet inkluderte opprinnelig kun barnehage, men ble utvidet til et flerbrukshus for barnehage og sykehjem. Totalbudsjett er justert tilsvarende, med en fordeling mellom tjenesteområdene barnehage og tjenester til eldre. I vedtatt handlings- og økonomiplan er det innarbeidet en 5 % nedjustering av ubrukte budsjettmidler til sykehjemsdelen av prosjektet. Årets merforbruk skyldes høyere aktivitet enn anslått. Årsavvik medfører ikke justering av totalprognose. Totalprognose er justert i tråd med gjeldende handlings- og økonomiplan (2025-28).

Indre Arna barnehage - prosjektutvikling
Da Indre Arna skole ble avviklet i 2011 ble deler av lokalene omdisponert til barnehagedrift. Barnehagen har kapasitet til 69 barn, og har midlertidig godkjenning. Det planlegges å gjennomføre tiltak for å ta hele bygget i bruk som barnehage, samt oppnå permanent godkjenning for 132 barn. Ombyggingen vil medføre behov for avlastningslokaler, og er derfor tenkt gjennomført når det er tilgjengelig erstatningsbarnehage. Budsjettposten skal dekke kostnader for planlegging og utvikling av prosjektet, mens budsjett for gjennomføringsfasen inngår i sekkepost inntil videre. Prosjektet er forskjøvet i påvente av ledig erstatningsbarnehage. Totalprognose er justert i tråd med gjeldende handlings- og økonomiplan (2025-28).

Innvendig oppgraderinger - Barnehage
I 2024 ble det startet arbeider i Mulesvingen og Haugeveien barnehager. I Mulesvingen skal det etableres garderober i andre etasje, som vil avlaste garderober i første etasje. I Haugeveien barnehage skal det etableres støyskjerming mellom personalarealer og lek- og oppholdsarealer. Ubenyttede midler fra 2024 på om lag 1,5 millioner kroner, vil trekkes inn i forbindelse med revidert budsjett 2025

Inventar byggeprosjekter - barnehage
Budsjettposten benyttes i hovedsak til kjøp av inventar i barnehager hvor det er behov for utskifting/oppgradering av slitt og ødelagt inventar. Det utføres også investeringer i inventar som kan bedre barnehagens leke- og oppholdsarealer for barn og ansatte. I 2024 har totalt 12 barnehager fått tilsagn til innkjøp av inventar, og 11 av barnehagene har fått levert nytt inventar. Den siste barnehagen har gjennomført innkjøpet som en del av ordinær driftsramme. Tildelingen på 0,2 millioner kroner i 2024 vil trekkes inn i forbindelse med revidert budsjett 2025.

Iristunet barnehage - oppgradering
Iristunet barnehage skal benyttes som erstatningsbarnehage for flere barnehager. Det er i den forbindelse under utføring en oppgradering av tekniske anlegg og overflater i bygget. Prosjektet startet opp i 2023 og var opprinnelig planlagt sluttført i 2024. Prosjektet forventes nå fullført i første halvår 2025. Forsinkelsen skyldes blant annet at det har tatt tid å få på plass nødvendig godkjenning fra Plan- og bygningsetaten.

Liakroken barnehage - oppgradering garderober
Liakroken barnehage hadde pålegg fra Helsevernetaten som stilte krav for å få lov til å opprettholde dagens antall barn. Utbedringen av bygg 2 ble fullført 2023 og sluttfinansiert i revidert budsjett juni 2024.

Det er videre gjennomført en bygningsmessig rehabilitering av bygg 1 i barnehagen, samt tilbakeføring og oppgradering av uteområdet. Disse tiltakene ble fullført i 2024, og prosjektet avsluttes med et lite mindreforbruk.

Melkeplassen barnehage
Hovedhuset ved Melkeplassen (tidligere Laksevåg) barnehage har hatt et stort behov for vedlikehold. Bygningen er opprinnelig en såkalt tyskerbrakke oppført i 1940, som ble ombygget til barnehage i 1949. I byggefasen ble det blant annet oppdaget asbest i bygget og råteskader i bærende konstruksjoner. Det er også kommet endrede krav til bæring og brannsikring i forhold til opprinnelig løsning i forprosjekt. I tillegg måtte det pigges/sprenges ut i grunn for å oppnå tilstrekkelig dybde for legging av planlagte ventilasjonskanaler. Problemstillingene prosjektet har støtt på har medført en forsinkelse av prosjektet. Årets merforbruk skyldes høyere aktivitet enn anslått. Totalprognose er økt som følge av de omfattende arbeidene og forsinkelsen, og er justert i tråd med gjeldende handlings- og økonomiplan (2025-28).



Melkeplassen barnehage - Fotograf: Rolf Helgesen

Midler til oppkjøp av barnehager/ strategisk oppkjøp tomter til offentlige barnehager
Kommunen er i en pågående dialoger om kjøp av tomter til barnehage på Mindemyren. I 2024 er det foretatt kjøp av én eiendom med 2 boligseksjoner på Mindemyren, innenfor et planlagt fremtidig barnehageområde på Nyhaugen. Avviket skyldes at det samlede kostnadene ved kjøpene endte noe lavere enn forutsatt. Ubenyttede midler vil bli foreslått videreført i 2025.

Mindre bygginvesteringer - sekkepost
Midlene benyttes til å gjennomføre rehabiliteringsprosjekter og andre oppgraderinger i kommunens bygningsmasse og kan bli brukt på alle tjenesteområder i kommunen.
Midlene benyttes også til å bytte ut, eller oppgradere, tekniske anlegg med utgått levetid. Eksempler på dette er brannvarslingsanlegg, elektriske anlegg, pasientvarslingsanlegg, ventilasjonsanlegg, SD-anlegg, heiser og investeringer knyttet opp mot digitalisering. Det utarbeides årlige vedlikeholdsplaner og prioriteringer basert på tekniske tilstandskartlegginger og kommunens fremtidige arealbehov.

Det er i 2024 bevilget midler til ca. 80 enkelttiltak fra budsjettposten. De største prosjektene er oppgradering og utbedring av ventilasjonsanlegg ved Garnes-, Nygårdslien- og Olsvik skole. Videre er det bevilget større beløp til tiltak på blant annet Eventyrskogen, Li skole, Bergen Brannstasjon, Sandviken sjøbad, Allehelgensgate 5, Klostergarasjen og Årstad Brannstasjon barnehage.

Det også benyttet midler i 2024 ved Skur 14. Bergen kommune tok på nyåret tilbake arealene fra daværende leietaker, for å drifte det tilbudet som er etablert i lokalene videre på kommunens hånd gjennom Kulturetaten. Som ledd i avslutningen av leieforholdet kjøpte kommunen ut og overtok de bygningsmessige påkostningene som var blitt utført på leietakers hånd. Disse inkluderte blant annet 25 lydisolerte øvingsrom, lydstudio, og en fullt utrustet konsertscene med tilhørende lys- og lydutstyr.

Olsvik barnehage
Det er planlagt etablert barnehage i Olsvik på en tomt der det tidligere var oppført en midlertidig barnehage. To kommunale barnehager (Grøntulien og Olsvikparken) vil relokaliseres til den nye barnehagen. Det fremkommer omfattende rekkefølgekrav i reguleringsplanen for å få gjennomført nybygget, disse er skilt ut i egne budsjettposter. Prosjektet har vært midlertidig stanset grunnet behov for kostnadsbesparende tiltak, og omprosjektering startet i 2024. Årets medforbruk skyldes høyere aktivitet enn anslått. Årsavvik medfører ikke justering av totalprognose. Totalprognose er justert i tråd med gjeldende handlings- og økonomiplan (2025-28).

Oppgradering uteareal barnehage
Barnehagenes uteareal er en viktig arena for barns utfoldelse, utvikling og læring, og må derfor tilrettelegges for allsidig lek i et fysisk og sosialt trygt miljø. Det er i 2024 bevilget midler til nye tiltak ved Apeltun- og Skjold barnehage. Der er videre fullført prosjekter ved Eidsbakkane-, Gimle oppvekstun-, og Minde barnehage.

I revidert budsjett 2024 ble det videre bevilget kr 1,5 mill. for å oppgradere klatrestativer, sandkasser, fallunderlag mm. ved barnehagen til A2G i Blådalen, en barnehage som Bergen kommune leier og benytter som erstatningsbarnehage ved oppgradering av blant annet Flaktveit barnehage.

Fra og med 2025 er det vedtatt at denne budsjettposten skal slås sammen med, og inngå i, budsjettposten *Mindre bygginvesteringer*.

Rehabilitering av Flaktveit barnehage - prosjektutvikling
Ved Flaktveit barnehage er det tidligere gjennomført prosjektering og prosjektutvikling i flere faser. Som opplyst i revidert budsjett 2024 var konklusjonen fra dette arbeidet at det var naturlig å gå videre med en større prosjekt hvor en ser på en samlet rehabilitering av barnehagen. Prosjektet er derfor videreført under budsjettposten *Flaktveit barnehage - rehabilitering.*

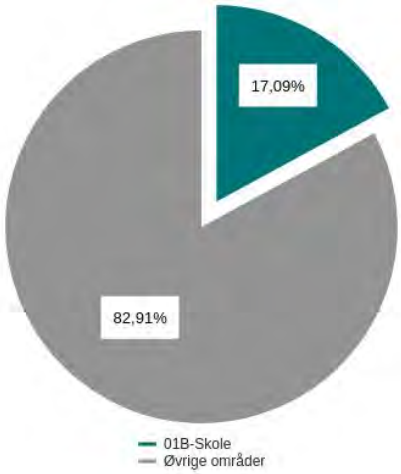
Smart oppvekst
Budsjettavviket på budsjettposten knytter seg til regnskapsføring av byggelånsrenter for 2024. Det utarbeides sluttmelding for prosjektet.

Søre Skogvei barnehage
I gjeldende handlings- og økonomiplan (2025-28) er det vedtatt at byggeprosjektet ikke vil bli gjennomført. Regnskap reflekterer påløpte kostnader til regulering og prosjektering. Årets merforbruk skyldes høyere aktivitet i 2024 enn anslått. Årsavviket medfører ikke justering av totalprognose. Totalprognose er justert i tråd med gjeldende handlings- og økonomiplan (2025-28).

Tiltak for personer med funksjonsnedsettelser
Det kom i 2024 mange søknaderfra skoler med behov for tilrettelegging for elever med ulike funksjonsnedsettelser. Totalt har det blitt bestilt tiltak ved 16 skoler. Tiltakene varierer fra omfattende tilrettelegging av skolelokalene, til enklere tiltak som kjøp og montering av stellebord/ etablering av skjermingsrom eller etablering av HCWC.

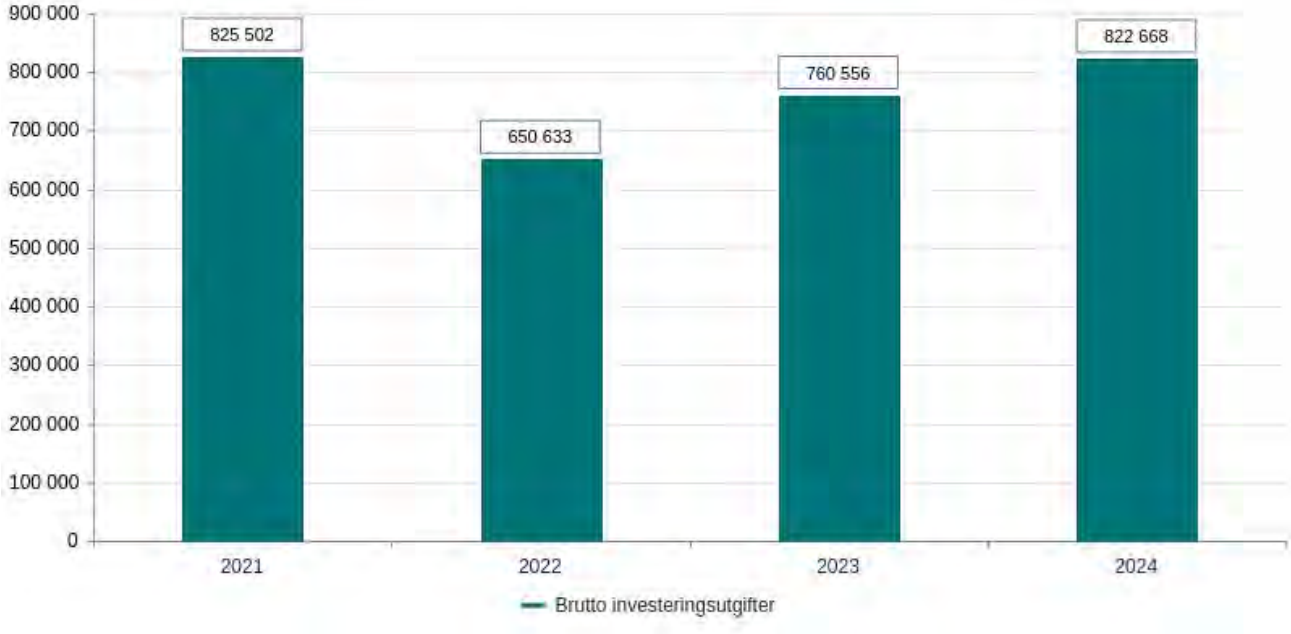
01B-Skole

Brutto driftsutgifter i % av kommunens totale utgifter



Brutto investeringsutgifter

Beløp i 1000 kr



Om tjenesteområdet

Visjonen for bergensskolen er «Kompetanse for alle i mulighetenes skole». I overordnet del av Kunnskapsløftet 2020 fremheves det at *«Alle elever er ulike, og hva som er elevenes beste, er et kjernespørsmål i all opplæring. Dette spørsmålet må besvares på nytt hver dag av alle som jobber i skolen»*.

Tjenesteområdet skole omfatter 83 kommunale grunnskoler inkludert Bergen Kompetansesenter for Læringsmiljø (BKL), Tveiterås skole og Hålandsdalen leirskole. Videre er det 11 private grunnskoler i Bergen som er underlagt Utdanningsdirektoratet, og som i tillegg også reguleres av friskoleloven.

Opplæringsloven og Kunnskapsløftet 2020 gir nasjonale føringer på tjenesteområdet.

Viktige begivenheter

Ny opplæringslov ble innført 01.08.2024. I den forbindelse arrangerte Etat for skole kurs for ledergruppene våren 2024, slik at organisasjonen skulle være best mulig rustet til å utøve praksis i tråd med nytt lovverk. Det meste i tidligere lovverk er videreført, men med noen endringer. Det er særlig innenfor individuelt tilrettelagt opplæring (kapittel 11 i ny opplæringslov) at endringene er store.

Etat for skole har samarbeidet med Etat for spesialpedagogiske tjenester i arbeidet med implementering av kapittel 11 i ny opplæringslov, slik at PPT (pedagogisk-psykologisk tjeneste) og skoler skal ha lik forståelse av hva de nye bestemmelsene innebærer. Den nye loven har medført mye arbeid med justering av maler for internkontroll, og arbeid med å forstå hvilke konsekvenser ny lov skal ha for praksis på skolene.

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
Helårsvirkning av realendringer i årets budsjett				
Elever med stort hjelpebehov	20 000	20 000	0	Antall elever som får spesialundervisning etter enkeltvedtak har steget kraftig de siste årene. Dette gir et økt budsjettbehov til skolene. Budsjettet er delt ut til skolene.
Spesialundervisning friskoler	7 600	7 600	0	Kommunen skal dekke spesialundervisning i private skoler i samme grad som i kommunale skolene. De private skolene sender faktura til Bergen kommune for påløpte utgifter. Budsjettet er overført til driftsavdeling.
Omlegging av utdanningsløp for lærerutdanningen	20 600	20 600	0	Gjennomsnittslønnen til lærerne har økt som følge av at lærerutdannelsen har økt fra 4 til 5 år. Nyutdannede lærere med 5-årig utdannelse ansettes i henhold til avtale nå som lektor og ikke som adjunkt, slik som tidligere. Budsjetter er fordelt ut til skolene.
Økt tilskudd til International School of Bergen	935	935	0	Tilskudd utbetalt til den internasjonale skolen basert på elevtall.
Økt husleie private bygg	1 800	1 800	0	Økt budsjett grunnet økte leiekostnader i private bygg er fordelt ut til de aktuelle skolene i Vedtatt budsjett 2024.
Sum	**50 935**	**50 935**	**0**	

Tilpasning til aktivitetsnivå

Demografiutvikling - skole	−13 500	−13 500	0	Skolene melder om reduksjon i elevmassen med 230 elever fra skoleåret 2023/24 til 2024/25.
EBE - Strømsparingstiltak i kommunale bygg	4 800	4 800	0	Reduksjon i energiforbruk ble målt til 9,8% i 2024 sammenlignet med 2019 (referansenivået). Det er ikke mulig å tallfeste besparelsen i kroner, fordi det ikke er mulig å skille effekt av strømsparing fra effekt av energieffektivisering.
Erstatningsskoleutgifter	2 960	2 960	0	Innflytting til Haukeland skole ble forsinket til januar 2025 og skyssutgifter til erstatningslokaler ble dyrere enn estimert.
Skoletilbud til bosatte flyktninger	−13 690	−13 690	0	Flere skoler hadde ledig kapasitet i eksisterende innføringsklasser, så det er opprettet færre nye innføringsklasser enn først antatt. Det er også færre elever på 1. og 2. trinn som mottar innføring tilbud på nærskolen enn først estimert. Budsjettbehovet er derfor redusert fra 28,89 mill. kroner i 2023 til 15,2 mill. kroner for 2024.
EBE - Justering av FDV-ramme for endringer i byggporteføljen	8 300	8 300	0	Endringen er innarbeidet som en del av årsbudsjettet til Etat for bygg og eiendom
SFO-tilbud til flyktninger fra Ukraina	−300	−300	0	Ortun skole, avdeling for innføring tilbud Fana Gymnas ble avviklet våren 2024 og budsjettbehovet ble dermed redusert.
Konsulent- og utviklingskostnader Vigilo	−6 500	−6 500	0	I 2023 var det avsatt 6,5 mill. kroner til konsulenter og andre utviklingskostnader for å avslutte Vigilo-prosjektet og implementere systemet i linjen. Prosjektet ble avsluttet i 2023 og budsjettbehovet er falt bort.
Ny ungdomsskole i sentrum	−8 000	−8 000	0	Engangstiltak i 2023. Midlene ble avsatt på fond, for å finansiere utredning som har pågått i hele 2024. Utredningen vil pågå også i 2025.
Sum	**−25 930**	**−25 930**	**0**	

Nye tiltak

Gratis halvdagsplass SFO 3. trinn	34 000	34 000	0	Det ble innført gratis redusert plass på 3. trinn fra august 2024. Dette øker budsjettbehovet til skolene. Budsjettet er fordelt til skolene.
Avsetning til driftsutgifter for nytt areal i skoler	46	46	0	Avsetningen skal dekke økte driftsutgifter som følge av at kommunens skoler rehabiliteres, utvides eller bygges nye, i tråd med vedtatt skolebruksplan. Driftsutgifter som for eksempel utgifter til renhold, tilsyn, kommunale avgifter mv. er forventet å øke som følge av økt areal. Budsjettet skal dekke økte driftsutgifter til Eidsvåg skole som er ny-rehabilitert høsten 2024.
Gratis halvdagsplass SFO 2. trinn	35 000	35 000	0	Det ble innført gratis redusert plass på 2. trinn fra august 2023. Dette øker budsjettbehovet til skolene. Budsjettet er fordelt til skolene.
Utvidet gymtilbud Krohnengen og Rothaugen	800	400	400	Rothaugen og Krohnengen skole har fått utvidet gym tilbud i Varegghallen fra august 2024. Halvtårs effekt i 2024 er 400 000 kroner.

Flere miljøarbeidere i skolen	8 000	6 600	1 400	11 skoler har ansatt miljøarbeider i løpet av 2024 med del års kostnad på 6,6 mill. kroner. Budsjettet er delt ut til skolene.
Sum	**77 846**	**76 046**	**1 800**	

Kutt

Effektiviseringsnedtrekk	−5 000	−5 000	0	Effektiviseringsnedrekk 5 mill. er innarbeidet i rammen til skolene i Vedtatt budsjett 2024.
Avvikling av Trengereid oppvekstun skule	−5 400	−5 400	0	Skoledriften ved Trengereid Oppvekstun ble avviklet høsten 2023. Byrådsavdeling for barnehage og skole har redusert budsjettildelingen med 5,4 mill. kroner i 2024 som følge av dette.
Sum	**−10 400**	**−10 400**	**0**	

Effektivisering

EBE - Ytterligere 10 % reduksjon i energiforbruk i kommunale bygg	−340	−340	0	Reduksjon i energiforbruk ble målt til 9,8% i 2024 sammenlignet med 2019 (referansenivået). Det er ikke mulig å tallfeste besparelsen i kroner, fordi det ikke er mulig å skille effekt av strømsparing fra effekt av energieffektivisering.
Oppgavegjennomgang i kommunen	−1 990	−1 990	0	Bystyret har vedtatt at de administrative kostnadene i byrådsavdelingene skal reduseres, blant annet ved å holde administrative stillinger vakante ved varig eller midlertidig ledighet. Av et totalt innsparingskrav på 95 mill. ble 30. mill. fordelt ut i detaljeringen av vedtatt budsjett i februar, mens de ytterligere 65 mill. ble fordelt i august 2024. I revidert budsjett 2024 ble det innført generell ansettelsesstopp for administrative stillinger i hele organisasjonen. Byrådsavdelingene melder om at innsparingskravet er tilnærmet innfridd. Stillinger er holdt vakant ved ledighet, og for administrative stillinger har det vært restriktiv bruk av vikarer. I tillegg har avdelingene brukt mindre på kurs og samlinger, konsulentbruk, reiseaktivitet og andre utgifter som ikke er strengt nødvendig. Byrådsavdelingene har håndtert innsparingskravet ulikt mht. fordeling og rapportering i sine tjenester. I sum rapporteres det om forventet effekt på 93,4 mill. som gir et negativt avvik på 1,6 mill. i 2024.
Sum	**−2 331**	**−2 331**	**0**	

Nye engangstiltak

Eidsvåg skole rehabilitering - driftskonsekvenser	300	200	100	Nye Eidsvåg skole åpnet høsten 2024 og i den forbindelse ble det utarbeidet lister over nødvendig løst inventar og utstyr det ville være behov for til nyåpning. Skolen har kjøpt inn utstyr for 0,2 mill. kroner. Budsjettet er fordelt til skolen.
Sum	**300**	**200**	**100**	

Sum tiltak	**90 420**	**88 520**	**1 900**

Rammeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå				
SFO tilbud asylsøkere fra Ukraina	−600	−600	0	Ortun skole, avdeling for innføring tilbud Fana Gymnas ble avviklet våren 2024. Budsjettbehovet for 2024 ble dermed redusert.
Økte kostnader i skolen	90 000	90 000	0	Skolene fikk styrket budsjettene sine etter revidert budsjett 2024. Pengene er fordelt ut til skolene.
Driftsbudsjett digitale lisenser (SDV)	6 000	6 000	0	Driftskostnader til digitalisering av læremidler har økt betydelig som følge av anskaffelser til digitale enheter i utstyrs-løftet (Smart oppvekst). Skolene bruker programvare og lisenser i større grad nå enn tidligere som fører til økte driftskostnader. Budsjettet er overført til driftsavdeling.
Driftsbudsjett digitale lisenser (SDV)	2 800	2 800	0	Driftskostnader til digitalisering av læremidler har økt betydelig som følge av anskaffelser til digitale enheter i utstyrs-løftet (Smart oppvekst). Skolene bruker programvare og lisenser i større grad nå enn tidligere som fører til økte driftskostnader. Budsjettet er overført til driftsavdeling.
Videreføring av Kollåsen og Storåsen som satelittskoler	3 100	0	3 100	Nødvendige vedlikeholdstiltak ved Kollåsen og Storåsen er blitt utført i 2024. Tiltakene er finansiert av opprinnelig ramme i budsjettet, og det ble derfor ikke behov for den ekstra tildelingen i budsjettet for 2024. Lokalene skal benyttes videre for småtrinnet ved rehabilitering av Rolland skole.
Skoletilbud bosatte flyktninger	11 125	6 500	4 625	Deler av budsjett er delt ut til skoler med innførings tilbud til bosatte flyktninger på 1. og 2. trinn. Det var estimert 2 nye innføringsklasser i 2024 for elever på 3.- 10. trinn, men de aktuelle bosatte flyktningene har fått plass i ledige eksistere innføringsklasser.
Den internasjonale skolen - økt elevprognose	1 000	500	500	Tilskudd overført. Endelig elevtall noe lavere en prognose.
Spesialundervisning friskoler	10 000	10 000	0	Kommunen skal dekke spesialundervisning i private skoler i samme grad som i kommunale skolene. De private skolene sender faktura til Bergen kommune for påløpte utgifter. Budsjettet er overført til driftsavdeling.
Tilbakeføring av driftskonsekvenser for ikke ferdigstilte investeringer	−440	−440	0	MIdlene er trukket inn fra avdelingens budsjetter, da investeringene ved skolene ikke er ferdigstilt i 2024
Sum	**122 985**	**114 760**	**8 225**	
Sum tiltak	**122 985**	**114 760**	**8 225**	

Utvikling og utfordringer

Kvalitetsutvikling i bergensskolen

Kvalitetsutviklingsplan, kvalitetsutviklingssystem og kvalitetsoppfølging

Etat for skole har i 2024 støttet og veiledet skolene i læringsarbeid gjennom samlingene "Sammen for kvalitet - læring og medvirkning", dialogkonferanser for avdelingsledere, områdemøter for rektorer, ledersamtaler og Oppløft.[1]. Grunnskolene i Bergen har videre gjennomført kvalitetsvurdering av læringsarbeidet, læringsmiljøet og elevresultater. Både elever, ansatte og foresatte har medvirket i prosessen. Kvalitetsvurderingen er basert på felles kvalitetsstandarder og tegn på god praksis, og på den enkelte skoles mål og ståsted. Analysene fra skolenes kvalitetsvurdering bidrar til prioriteringer og tiltak i arbeidet med kvalitetsutvikling.

På bakgrunn av føringer i kvalitetsutviklingsplan for bergensskolen har skolene i 2024 valgt ett av følgende satsingsområder de neste to årene:

- Skolen utvikler systemer og praksiser som sikrer at elevene medvirker og er i dialog om mestring og motivasjon
- Skolen utvikler praksiser der elevene tilegner seg grunnleggende digitale ferdigheter.

Skolene skal også gjennomføre involverende, kunnskapsbaserte prosesser i profesjonelle læringsfellesskap.



Elever på 8. trinn i bergensskolen.
Fotograf: Andrew M.S. Buller

Grunnskolepoeng skoleåret 2023-2024

Grunnskolepoeng er en samlet poengsum beregnet ut fra alle standpunkt- og eksamenskarakterene på vitnemålet, og danner grunnlag for opptak til videregående skole. Gjennomsnittlig grunnskolepoeng for 10. trinn i Bergen kommune var 42,7 poeng skoleåret 2023-2024. Dette er en nedgang fra skoleåret 2022-2023 da resultatet var 43,3 poeng. Resultatene for Bergen kommune skoleåret 2019-2020 var 43,8 poeng, for skoleåret 2020-2021 44,1 poeng og for skoleåret 2021-2022 44,2 poeng. Grunnen til de høye resultatene skoleåret 2020-2021 og 2021-22 kan skyldes pandemien, da det disse årene ikke ble gjennomført eksamen i grunnskolen.

Skriftlig eksamen 10. trinn våren 2024

I 2024 var gjennomsnittlig eksamensresultat for offentlige skoler i Bergen 3,7 i norsk hovedmål, 3,4 i norsk sidemål, 3,4 i matematikk og 4 i engelsk.

Nasjonale prøver

Formålet med nasjonale prøver er å gi skolene kunnskap om elevene sine grunnleggende ferdigheter i lesing, regning og engelsk. Informasjon fra prøvene skal danne grunnlag for underveisvurdering og kvalitetsutvikling på alle nivå i skolen.[2] Gjennomsnittlige skalapoeng for nasjonale prøver på 5. trinn, 8. trinn og 9. trinn høsten 2024 for offentlige skoler i Bergen var følgende:

5. trinn: Lesing 50, regning 51, engelsk 51

8. trinn: Lesing 49, regning 49, engelsk 52

9. trinn: Lesing 54, regning 53

Statistikk over mobbing høsten 2024

Elevundersøkelsen er en årlig nasjonal nettbasert undersøkelse der elevene får si sin mening om læring og trivsel. Etat for skole bruker dataene/informasjonen som utgangspunkt for tiltak som skal sikre forbedring i skolene. Skolene bruker svarene i elevundersøkelsen i samtale og medvirkningsprosesser med elevene, og til analyse med elevråd, FAU og skolens personale i kvalitetsdialogen. Høsten 2024 svarte elevene på 7. trinn i Bergen at 11,2 prosent opplevde å bli mobbet. På 10. trinn svarte 12,6 prosent det samme. Tallene for 2023 var for 7. trinn 11,8 prosent og 14,0 prosent for 10. trinn. Dette viser en svak nedgang i mobbing fra 2023 til 2024 for både 7.- og 10. trinn.

For sammenligning av statistikk over grunnskolepoeng, eksamenskarakterer, nasjonale prøver og elevundersøkelsen mellom Bergen og andre storbyer vises det til tiltstandsrapport for bergensskolen 2023-2024.

Skolebygg

Nybygg og rehabiliteringer

- Rehabilitering og tilbygg på Eidsvåg skole er ferdigstilt, og elevene startet opp til skolestart i august 2024.
- Rehabilitering og nybygg på Haukeland skole ble ferdigstilt i desember 2024. Skolen var klar for drift fra januar 2025.



Eidsvåg skole var ferdig rehabilitert høsten 2024.
Fotograf: Astri Kamsvåg

Helseverngodkjenning

Ved utgangen av desember 2024 var 66 av 83 skoler helseverngodkjente. Dette betyr at 79,5 prosent av skolene er helseverngodkjente. I 2024 fikk Alvøen skole og Eidsvåg skole vedtak om helseverngodkjenning. Kronstad skole, Salhus skole og Olsvik skole har per 31.12.2024 søknad om helseverngodkjenning til behandling hos Miljørettet helsevern.

Erstatningsskoler

Bergen kommune er avhengig av å bruke erstatningslokaler for å gjennomføre rehabilitering av eksisterende skolebygg. Det har i 2024 vært benyttet totalt fem erstatningsskoler. Fana gymnas er en av disse, og ble benyttet til midlertidig mottaksskole for flyktninger frem til august 2024. Erstatningsskoler som ble benyttet i 2024 er Lynghaugparken 1, Lynghaugparken 2, Garnesstølen og Eidsvåg erstatningsskole frem til 01.08.2024.

SFO

Per desember 2024 var det 98,8 prosent av elevene på 1. trinn som benyttet gratis tilbud om plass på SFO. Av disse var det 18,4 prosent som benyttet gratis redusert plass og 81,6 prosent som benyttet hel plass til redusert pris. Per desember 2024 var det 98,4 prosent av elevene på 2. trinn som benyttet tilbud om gratis plass på SFO. Av disse var det 25,3 prosent av elevene som benyttet gratis redusert plass og 74,7 prosent som benyttet hel plass til redusert pris.

Fra 1. august 2024 fikk også alle elever på 3. trinn, tilbud om gratis redusert plass i SFO. Per desember 2024 var det 94,8 prosent av elevene på 3. trinn som benyttet tilbud om gratis plass på SFO. Av disse var det 38,2 prosent av elevene som benyttet gratis redusert plass og 61,8 prosent som benyttet hel plass til redusert pris.

På 4. trinn hadde 42,4 prosent av elevene plass på SFO. Av disse hadde 50,4 prosent helplass og 49,6 prosent redusert plass.



Elever på 3. trinn forsøker seg i klatrenettet.
Fotograf: Andrew M.S. Buller

Bemanning og kompetanseutvikling

Kompetanseheving og etterutdanning lærere

Skoleåret 2024-2025 fikk 174 lærere i Bergen kommune starte på videreutdanning. Som tidligere har Bergen kommune prioritert å tilby videreutdanning i fag med nye krav til kompetanse [3].Dette gjelder matematikk, norsk, engelsk, naturfag, norsk tegnspråk og fag på ungdomstrinn som det kreves 30 studiepoeng for å undervise i. I tillegg kom praktiske og estetiske fag, spesialpedagogikk og profesjonsfaglig digital kompetanse med fra og med skoleåret 2023- 2024. Søkere til de prioriterte fagene er godkjent av skoleeier. Videreutdanning for lærere dekkes av midler som er tildelt kommunen fra Utdanningsdirektoratet. Dette med bakgrunn i den nasjonale satsingen “Kompetanse for kvalitet”. For skoleåret 2023-24 er det registrert 149 lærere med fullført studium.

Det gjennomføres tiltak for kompetanseheving gjennom den nasjonale kompetansestrategien «Desentralisert ordning for kompetanseutvikling i skolen (DeKomp)» Denne ordningen forvaltes av Statsforvalteren og administreres av Etat for skole. Kompetansemidlene er forankret i lokalt definerte behov. For perioden 2023-2025 har 20 av skolene i Bergen utviklet et samarbeid med ulike universiteter og høyskoler. Åtte skoler har et samarbeid med Høgskulen på Vestlandet. Temaene er lesing, tilpasset opplæring for elever med stort læringspotensial, flerkulturalitet, fysisk aktiv læring, drama og inkluderende praksis. Åtte skoler har et samarbeid med FIKS (forskning, innovasjon, kompetanseutvikling i skolen) ved Universitet i Oslo på temaet profesjonelle læringsfellesskap og elevmedvirkning, og fire skoler har samarbeid med Skrivesenteret/NTNU på skriving og kritisk tenkning. Disse temaene støtter opp om Bergen kommune sin kvalitetsutviklingsplan.

Fagarbeidere i skole og SFO

Andel fagarbeidere på SFO er 40 prosent per 31.12.2024. Dette er en nedgang fra 2. tertial 2024 på to prosentpoeng, fra 42 prosent til 40 prosent. Det har vært en økning både i fagarbeider- og assistentstillinger, men totalt antall årsverk for assistenter har økt relativt mer enn totalt antall årsverk for fagarbeidere.

Byrådsavdeling for barnehage og skole har etablert en studiering, hvor det tilrettelegges for at assistenter med fem års praksis fra arbeid i barnehager, skoler og SFO får undervisning og veiledning frem mot en teoretisk eksamen i forkant av fagbrev. I 2024 ble det gjennomført to studieringer. 15 deltakere våren 2024, 11 fra skole og fire fra barnehage. Høsten 2024 var det også 15 deltakere, åtte fra skole og syv fra barnehage. 23 kandidater har bestått teorieksamen. En kandidat har bestått fagprøven. Studieringen ble avsluttet høsten 2024, dette fordi tilskudd fra Statsforvalteren ikke blir videreført.

Forebygging av vold og trusler

Skolene arbeider med forebygging, håndtering og oppfølging av vold og trusler mot ansatte. Basert på tilbakemeldinger etter tilsyn fra Arbeidstilsynet, er det utviklet maler som skal benyttes av skolene til risikovurdering av det fysiske og psykososiale arbeidsmiljøet. Det er utarbeidet kompetanseplaner for alle ansatte i bergensskolen, som skal sørge for kompetanse om temaet. Skolene har jobbet lokalt med sine utfordringer, med støtte fra Etat for skole og med mulighet for å ta kontakt med Etat for spesialpedagogiske tjenester, v/Bergen Kompetansesenter for Læringsmiljø (BKL), for opplæring og veiledning på området.

Økonomiske utfordringer

Skolene i Bergen har i 2024 hatt store økonomiske utfordringer. Mange skoler har meldt om en betydelig økning i kostnader knyttet til individrettede tiltak, og flere av skolene har meldt om at skolens økonomi har ført til krevende prioriteringer for å ivareta lovpålagte oppgaver. Andel elever som får individuelt tilrettelagt opplæring (tidligere spesialundervisning) i Bergen har holdt seg stabilt på et lavt nivå. Bergen ligger imidlertid høyt og høyest av storbyene på tildelingen av timer til den enkelte elev. Per 1. oktober 2024 var det 6,17 prosent av elevene i bergensskolen som fikk individuelt tilrettelagt opplæring etter enkeltvedtak. Landsgjennomsnittet er på 8,1 prosent.

Digitalisering

Kunstig intelligens (KI)

Generativ kunstig intelligens har blitt lett tilgjengelig, og elevers private bruk av løsningene i skolesammenheng har utfordret skolene. I tillegg integreres kunstig intelligens i nye og eksisterende digitale læremidler og læringsressurser, noe som stiller store krav til teknisk og juridisk kompetanse og helhetlig systemforvaltning. Byrådsavdeling for barnehage og skole deltok i 2024 i en nasjonal DPIA (personvernkonsekvensvurdering) for KI i læringsressurser som publiseres tidlig i 2025. Byrådsavdeling for barnehage og skole har videre utarbeidet en veileder til skolene på hvordan de skal forholde seg til kunstig intelligens, og samtidig vært en pådriver i nasjonalt samarbeid om personvern i skolen.

Andre tiltak

Samarbeid med ulike samarbeidspartnere

Etat for skole samarbeider med Høyskolen på Vestlandet, Universitet i Bergen og Norsk Lærerakademi når det gjelder blant annet praksis for lærerstudenter og etablering og oppfølging av lærerutdanningsskoler.

Skoletilbud for ukrainske flyktninger

I forbindelse med krigen i Ukraina har Bergen kommune fra mars 2022 organisert skoletilbud for 703 flyktninger som bor på tidligere midligertidige mottak og nå varige mottak i Bergen kommune. Tilbudet ble gitt på Fana Gymnas frem til august 2024. Flyktningene har siden august 2024 hatt skoletilbud på nærskolen og fra 3. trinn fått tilbud i innføringsklasse.

Vold og seksuelle overgrep

Etat for skole utarbeidet i 2023 veilederen "Mot til å se - trygghet til å handle" til hjelp i arbeidet for å forebygge og motvirke vold og seksuelle overgrep mot barn og unge. Det er også utviklet kompetansepakker for dette temaet som gjennomføres av alle ansatte i bergensskolen. Etat for skole har i 2024 arrangert samlinger for ressurspersoner på skolene i samarbeid med ledende kompetansemiljøer på dette fagfeltet.

Helhetlig undervisningsopplegg rundt seksualitet – et samarbeid med helsesykepleier

Det har lenge vært et behov for å revidere og fornye seksualitetsundervisningen i grunnskolen. Etat for barn og familie har i den forbindelse i 2024 anbefalt undervisningsopplegget «Spør først» for 6., 7. og 9. trinn. Dette undervisningsopplegget er utviklet av helsesykepleier og sexolog Tone Bjørnson Aanderaa ved Helsestasjon for kjønn og seksualitet i Oslo kommune.

Svømmeopplæring i Bergen

Svøm Bergen er et opplæringsprogram i samarbeid med Norges Svømmeforbund, svømmeklubbene i Bergen og Bergen kommune for svømmeopplæring på 3.- og 4. trinn. Skoleåret 2023-2024 gjennomførte hver elev 33 timer svømming. 77 prosent av elevene på 4. trinn oppnådde kompetansemålet i svømming, en økning fra 71 prosent i 2023. 89 prosent klarte delprøve 6, som innebærer å svømme 25 meter på rygg og mage, dykke og flyte. Skoleåret 2024-2025 er alle skolene tildelt tid i basseng fra 2. til 7.trinn, i tillegg til 10. trinn på ungdomstrinnet. Dette kommer i tillegg til opplæringsprogrammet «Svøm Bergen».

I samarbeid med Redningsselskapet har 9. trinn på alle skoler i 2024 gjennomført «RS Trygg i vann», som er opplæring i selvberging og livredning. Kurset er koblet opp mot kompetansemålene i Læreplanen for ungdomstrinnet, og inneholder både en teoretisk del som blir gjennomført som e-kurs på skolen, og en praktisk del som Redningsselskapet gjennomfører ved land og i sjø. Kurset gjennomføres i vinterhalvåret.

Skoleskyss

Byrådsavdeling for barnehage og skole mottok 620 søknader om skoleskyss kalenderåret 2024, mot 360 i 2023. Av disse har en automatisert digital løsning behandlet 204 vedtak i 2024, mot 158 i 2023. Dette sikrer at elever der kommunen vurderer at de har rett på skoleskyss får vedtaket sitt raskere.

---

[1] Oppløft er Etat for skole sitt system for kompetanseheving innen ulike forvaltningsområder.

[2] Les mer om nasjonale prøver på Utdanningsdirektoratet sine sider.

[3] Det vises til Opplæringslova – lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa

Aktivitetsnøkkeltall

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2021	Resultat 2022	Resultat 2023	Resultat 2024
1.-4. trinn Gruppestørrelse 2 (antall)	13,7	13,7	14,0	14,1
5.-7. trinn Gruppestørrelse 2 (antall)	17,8	17,8	17,9	18,0
8.-10. trinn Gruppestørrelse 2 (antall)	18,4	18,4	19,2	19,1
Antall elever i kommunale og private grunnskoler	30 697	30 945	30 927	30 713
Antall kommunale grunnskoler	83	83	82	83
Antall private skoler	11	11	11	11
Elever barnetrinnet (kommunale skoler)	20 406	20 601	20 315	20 236
Elever ungdomstrinnet (kommunale skoler)	8 491	8 359	8 694	8 525
Elevundersøkelsen: Mobbing på 10. trinn	6,6	7,8	14,0	13,0
Elevundersøkelsen: Mobbing på 7. trinn	8,7	9,4	11,8	11,0
Sum elever (kommunale skoler)	28 897	28 960	29 009	28 761

Kostra Nøkkeltall

	Bergen 2023	Bergen 2024	Oslo kommune	Trondheim	Stavanger	ASSS uten Oslo
Prioritet						
Netto driftsutgifter til grunnskole (202), i prosent av samlede netto driftsutgifter	15,9 %	15,5 %	13,8 %	16,5 %	18,1 %	
Netto driftsutgifter til grunnskole (202), per innbygger 6-15 år *)	112 508	112 938	125 092	108 639	117 272	
Netto driftsutgifter til skolelokaler (222), per innbygger 6-15 år *)	30 183	29 730	26 014	21 107	20 006	
Netto driftsutgifter til skoleskyss (223), per innbygger 6-15 år *)	1 686	1 874	1 999	2 447	1 090	
Produktivitet						
Korrigerte brutto driftsutgifter til skoleskyss (223), per elev som får skoleskyss *)	13 115,2	14 871,8	35 016,3	23 673,9	11 555,2	
Dekningsgrad						
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning	6,3 %	6,4 %	7,6 %	6,3 %	7,5 %	
Andel elever i grunnskolen som får tilbud om skoleskyss	12,9 %	12,3 %	5,7 %	9,4 %	9,7 %	
Andel innbyggere 6-9 år i kommunal SFO	74,3 %	78,4 %	90,7 %	83,1 %	76,9 %	
Kvalitet						
Gjennomsnittlig grunnskolepoeng (antall)	43,5	42,9	44,2	42,8	43,5	

**) Inflasjonsjustert med deflator*

Status økonomi per tjeneste

Beløp i mill. kr

			Regnskap 2024			
Tjeneste	**Regnskap 2023**	**Justert bud. 2024**	**Utgifter**	**Inntekter**	**Regnskap**	**Avvik i kr**
Vanlig grunnskoleundervisning	3 273,1	3 415,8	3 855,9	−409,1	3 446,8	−31,0
SFO basistilbud	221,6	285,2	438,9	−161,3	277,6	7,6
Skolelokaler og uteareal	903,4	924,3	1 025,8	−104,2	921,6	2,7
Skoleskyss	50,4	59,7	64,9	−6,8	58,1	1,5
Sum	**4 448,6**	**4 684,9**	**5 385,5**	**−681,4**	**4 704,1**	**−19,2**

Status økonomi per avdeling

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2023	Justert bud. 2024	Regnskap 2024 Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
1-Byrådsleders avdeling	19,5	17,4	20,8	−3,5	17,4	0,0
2-Byrådsavdeling for finans	608,8	627,1	674,0	−61,9	612,1	15,0
4-Byrådsavdeling for barnehage og skole	3 762,4	3 984,9	4 640,1	−616,3	4 023,8	−39,0
6-Byrådsavdeling for barnevern, sosiale tjenester og mangfold	−0,1	0,2	0,4	−0,3	0,1	0,1
7-Byrådsavdeling for næring, kultur og idrett	20,7	22,6	21,9	0,0	21,9	0,7
90-Fellesposter - bykassen	37,3	32,8	28,2	0,5	28,8	4,0
Sum	**4 448,6**	**4 684,9**	**5 385,5**	**−681,4**	**4 704,1**	**−19,2**

Kommentar til status økonomi

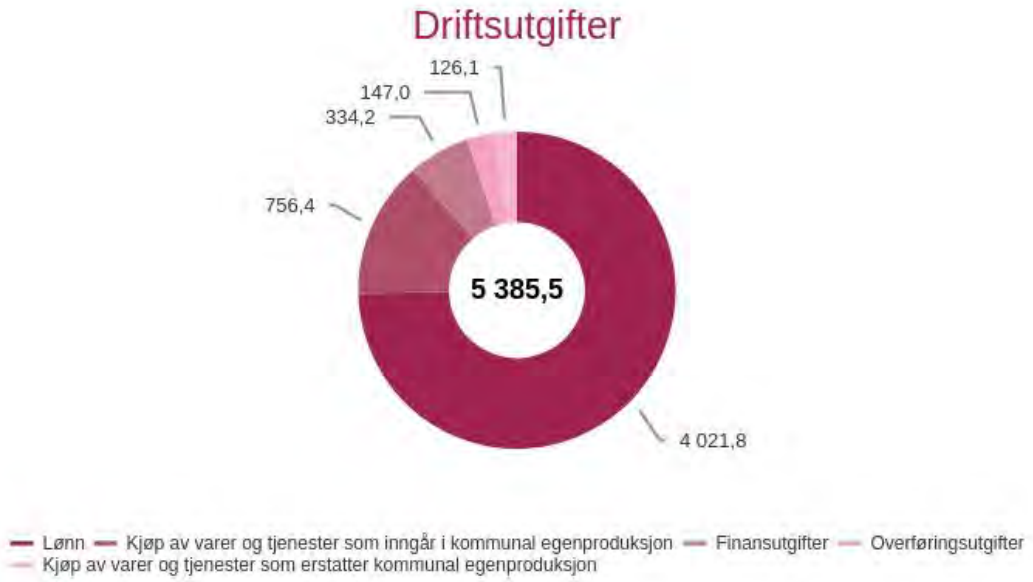
Byrådsavdeling for barnehage og skole gikk med et merforbruk på 38,9 mill. på tjenesteområde 01B skole i 2024.
Tjenesteområdet består av sentrale poster i byrådsavdelingen og Etat for skole med underliggende resultatenheter, dvs. de kommunale grunnskolene samt Hålandsdalen leirskole, Bergen kompetansesenter for Læringsmiljø (BKL) og Tveiterås skole.
Merforbruket på tjenesteområdet skyldes at enkelte skoler fortsatt har store merforbruk til tross for at skolenes budsjett ble styrket med 90 mill. kroner i revidert budsjett 2024. Disse skolene har flere elever som må ha en eller flere voksne rundt seg til enhver tid, grunnet individuell tilrettelagt opplæring, adferd eller funksjonsvansker, samt tiltak som må settes inn for å håndtere vold og trusler, skolemiljø, ufrivillig skolefravær, helseutfordringer mm. Dette gir store merkostnader i skolen. Flere skoler har i løpet av 2024 iverksatt kostnadsbesparende tiltak, som er ventet å gi effekt gjennom 2025. SFO hadde mindreforbruk 6,8 mill. kroner i 2024.
Byrådsavdelingen hadde et merforbruk på utgifter til skolebygg og uteareal. Merforbruket skyldes i hovedsak skyss av elever til erstatningslokaler over en lenger periode enn forventet. Det har i tillegg vært behov for helsevern-tiltak ved enkeltskoler, eksempelvis for å redusere belastningen på rom med dårlig luftkvalitet. Mindreforbruket på ordinær skoleskyss skyldes at færre elever fikk skoleskyss på grunn av nedgang i elevtall.

Byrådsavdeling for finans ved Etat for bygg og eiendom endte med et mindreforbruk på kr 15 mill. innenfor tjenesteområde 01B Skole. Avviket er sammensatt av både positive og negative poster. På den positive siden ble det mindreutgifter til energi i skolebygg som følge av noe lavere strømpriser enn budsjettert. Videre ble det igangsatt noen færre vedlikeholdstiltak enn det som etaten hadde budsjettert med utover høsten. Dette hadde sammenheng med kapasitetsbegrensninger i etaten som følge av ansettelsesstopp i administrative stillinger. I tillegg stod etaten i en endringsprosess som tok mye oppmerksomhet i organisasjonen.

På **sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen)** skyldes avviket at det gjenstår budsjettmidler til ikke-igangsatte tiltak i 2024 (4,6 mill.). Status for tiltak i årets budsjett kommer frem av tabellen *Nye tiltak i årets budsjett*. I tillegg er det restmidler fra lønnsavsetning som er fordelt til tjenesteområdene (-6,7 mill.). Årsaken til avvik på lønn er økt arbeidsgiveravgift for lønn over 800 000,- og merutgifter til variabelt lønnsoppgjør, som følge av høy bruk av vikarer. Deler av avviket kan også knyttes til periodisering av strømutgifter (5,0 mill) og variabel lønn (-1,1 mill.). Dette er utgifter fra 2024 som er fakturert i 2025 som periodiseres til riktig år.

Oversikt driftsutgifter og -inntekter (graf)

Detaljvisning drift (graf)





Status mål

Hovedmål	Operativt mål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Resultat 2024	Statusbeskrivelse mål
En rettferdig og inkluderende by	Bergensskolen har profesjonelle læringsfellesskap som fremmer kompetanseutvikling og øker kollektiv kapasitet	Andel lærere som tilfredsstiller kompetansekravene i fagene de underviser i	81,9 %	100,0 %	84,0 %	Andel lærere som tilfredsstiller kompetansekravene i fagene de underviser i: 84 prosent. Barnetrinn: Norsk 92,58 prosent, matematikk 86,69

Hovedmål	Operativt mål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Resultat 2024	Statusbeskrivelse mål
						prosent og engelsk 64,05 prosent. Ungdomstrinn: Norsk 82,54 prosent, matematikk 85,82 prosent, engelsk 92,95 prosent.
		Andel fagarbeidere i SFO	40,6 %	60,0 %	40,2 %	Andel fagarbeidere på SFO er 40,15 prosent per 31.desember 2024. Dette er en nedgang fra 2. tertial 2024 på 2 prosent, fra 42,16 prosent til 40,15 prosent. Det har vært en økning både i fagarbeider- og assistent stillinger, men totalt antall årsverk for assistenter har økt relativt mer enn totalt antall årsverk for fagarbeidere.
	Ansatte skal ha et godt og inkluderende arbeidsmiljø	Sykefravær blant ansatte	10,5 %	7,5 %	10,4 %	Sykefravær samlet for 2024.
		Score fra medarbeiderundersøkelsen 10 faktor: Mestringsorientert ledelse	3,9	4,2	3,9	Verdiene på mestringsorientert ledelse har gått ned fra 4,0 i 2022 til 3,9 i 2024. Resultatet gjelder alle ansatte i Etat for skole med underenheter. Resultat for Etat for skole er tilnærmet likt Bergen kommune og Norge totalt. Neste medarbeiderundersøkelse gjennomføres høsten 2026.
		Score fra medarbeiderundersøkelsen 10 faktor: Rolleklarhet	4,1	4,2	4,1	Verdiene på rolleklarhet har gått ned fra 4,2 i 2022 til 4,1 i 2024. Resultatet gjelder alle ansatte i Etat for skole med underenheter. Resultat for Etat for skole er tilnærmet likt Bergen kommune og Norge totalt. Neste medarbeiderundersøkelse gjennomføres høsten 2026.
	I bergensskolen medvirker elevene i læringsarbeidet og oppnår gode elevresultater	Foreldreundersøkelsen: Overordnet tilfredshet med elevens læring		5		Utdanningsdirektoratet har stengt for gjennomføring i 2024 på grunn av omlegging av plattform.

Hovedmål	Operativt mål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Resultat 2024	Statusbeskrivelse mål
		Elevundersøkelsen: Overordnet tilfredshet med medvirkning - 7. trinn	3,5	3,6	3,5	Resultatet på elevundersøkelsen for elevmedvirkning på 7. trinn er det samme høsten 2024 sammenlignet med høsten 2023. Bergen har lavere skår enn nasjonalt, lavere enn Oslo og Stavanger og høyere enn Trondheim. Neste elevundersøkelse gjennomføres høsten 2025. Tallene viser til gjennomsnittlig skår fra 1 til 5. Jo høyere skår, desto mer tilfreds er elevene.
		Elevundersøkelsen: Overordnet tilfredshet med medvirkning - 10. trinn	3,2	3,3	3,2	Resultatet på elevundersøkelsen for elevmedvirkning på 10. trinn er det samme høsten 2024 sammenlignet med høsten 2023. Bergen har lik skår som nasjonalt og Trondheim, og lavere enn Oslo og Stavanger. Neste elevundersøkelse gjennomføres høsten 2025. Tallene viser til gjennomsnittlig skår fra 1 til 5. Jo høyere skår, desto mer tilfreds er elevene.
		Elevundersøkelsen: Overordnet tilfredshet med vurdering for læring - 7. trinn	3,6	3,8	3,6	Resultatet fra elevundersøkelsen for vurdering for læring på 7. trinn er det samme høsten 2024 sammenlignet med høsten 2023. Bergen har lik skår som nasjonalt og Oslo, lavere enn Stavanger og høyere enn Trondheim. Neste elevundersøkelse gjennomføres høsten 2025. Tallene viser til gjennomsnittlig skår fra 1 til 5. Jo høyere skår, desto mer tilfreds er elevene.
		Elevundersøkelsen: Overordnet tilfredshet med vurdering for læring - 10. trinn	3,2	3,3	3,2	Resultatet fra elevundersøkelsen for vurdering for læring på 10. trinn er det samme høsten 2024 sammenlignet med høsten 2023. Bergen har lik skår som nasjonalt og Trondheim, og lavere enn Oslo og Stavanger. Neste elevundersøkelse

Hovedmål	Operativt mål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Resultat 2024	Statusbeskrivelse mål
						gjennomføres høsten 2025. Tallene viser til gjennomsnittlig skår fra 1 til 5. Jo høyere skår, desto mer tilfreds er elevene.
		Eksamensresultater norsk hovedmål, skriftlig - 10. trinn	3,6	3,7	3,7	Eksamen gjennomført mai 2024. Eksamensresultatet er en liten oppgang sammenlignet med 2023.
		Eksamensresultater norsk sidemål, skriftlig - 10. trinn	3,5	3,3	3,4	Eksamen gjennomført mai 2024. Eksamensresultatet er en liten nedgang sammenlignet med 2023.
		Eksamensresultater engelsk, skriftlig - 10. trinn	4,0	4,1	4,0	Eksamen gjennomført mai 2024. Eksamensresultatet er det samme som i 2023.
		Eksamensresultater matematikk skriftlig - 10. trinn	3,6	3,8	3,4	Eksamen gjennomført mai 2024. Eksamensresultatet er en nedgang sammenlignet med 2023.
		Resultat fra nasjonale prøver 5 trinn - engelsk	50,0	52,0	51,0	Resultatet er en økning med 1 skalapoeng fra 2023. Guttene fikk i snitt 52 skalapoeng og jentene fikk 51.
		Resultat fra nasjonale prøver 5 trinn - lesing	51,0	52,0	50,0	Resultatet er en nedgang med 1 skalapoeng fra 2023. Guttene fikk i snitt 49 skalapoeng og jentene fikk 51.
		Resultat fra nasjonale prøver 5 trinn - regning	51,0	52,0	51,0	Resultatet er det samme som i 2023. Guttene fikk i snitt 53 skalapoeng og jentene fikk 48.
		Gjennomsnittlige grunnskolepoeng	43,3	44,3	42,7	Resultatet for skoleåret 2023-2024 var 42,7 poeng. Dette er en nedgang på 0,6 fra året før. Våren 2023 ble eksamen gjeninnført etter pandemien.
	Elever har et leke- og læringsmiljø der digitale ferdigheter videreutvikles for å	Andel av skolene som har 1-1 digital utstyrsdekning på 5.-7. trinn	100,0 %	100,0 %	100,0 %	Alle elever på 5. - 7. trinn har egen Chromebook.

Hovedmål	Operativt mål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Resultat 2024	Statusbeskrivelse mål
	møte fremtidens utfordringer					
		Andel av skolene som har 1-1 digital utstyrsdekning på 8.-10. trinn	100,0 %	100,0 %	100,0 %	Alle elever på 8. - 10. trinn har egen digitale enhet, Chromebook.
	Elever sikres svømmeferdigheter	Andel som har oppnådd kompetansemålene i svømme- og livredningsferdigheter etter 4. trinn	71,0 %	80,0 %	77,0 %	Nesten 2700 elever har gjennomgått ferdighetsprøven. Justert for fritak klarer 77 prosent å svømme 200 meter i henhold til kompetansemålet i kroppsøving for 4. trinn. Dette er en forbedring fra 71 prosent i 2023.
	Skoletilbudet er tilpasset for å møte forventet elevtall	Andel ferdigstilte skolebyggprosjekter	100,0 %	100,0 %	100,0 %	Eidsvåg skole og Haukeland skole ble ferdig rehabilitert i 2024. Disse skolene fikk også nybygg i tillegg til rehabilitering.
		Andel helseverngodkjente skoler	81,0 %	82,0 %	79,5 %	66 av 83 grunnskoler er helseverngodkjent pr. 31.12.2024.

Status merknader

Verbalvedtak

"-" vises der det ikke er registrert data
Beløp i 1000

Oppdrag	Statusbeskrivelse
1.T 2024 Merknad 12. Kaland skole Bystyret ber byrådet om å undersøke kostnader knyttet til trafikksikrende tiltak ved Kaland skole, og komme tilbake til dette i Handlings- og Økonomiplan.	I vedtatt HØP2025-2028 er det for Kaland skole avsatt midler til å utrede omfang og kostnader til blant annet bedring av trafikksikkerheten ved skolen.

Investeringer

Beløp i mill. kr

		Totalbudsjett					Årets budsjett		
Investering	**Saksref.**	**Godkj.vedtak**	**Vedtatt**	**Totalprognose**	**Vedtatt ferdigår**	**Estimert ferdigkvartal**	**Just. bud.**	**Regnskap**	**Avvik i kr**
Bergen Inkluderingssenter	BY 111-19	IA	0,1	0,1	2021	Ferdig	0,0	0,0	0,0
Bønes skole - flerbrukshall		IA	0,0	0,0	2017	Ferdig	0,0	0,0	0,0
Christi Krybbe skoler SFO - prosjektutvikling		IA	19,2	44,3	2021	3.kv. 2026	1,0	0,7	0,3
Eidsvåg skole - rehabilitering, nybygg og idrettshall	BY 31/19	516,4	546,0	510,0	2021	Ferdig	69,6	73,1	−3,4
ENØK-prosjekter		-	-	-	Løpende	Løpende	9,7	2,3	7,4
ENØK-tiltak kommunale bygg og boliger		IA	2,0	2,0	2021	Ferdig	0,0	0,0	0,0
Eventyrskogen skole – Permanent sikring		IA	10,0	0,0	2025	Ferdig	10,0	0,0	10,0
Fridalen skole, ombygging	BR 1146/23	IA	16,4	17,8	2024	1.kv. 2025	7,2	8,2	−1,0
Garnes skole - utskifting av ventilasjonsanlegg	BR 1057/23	15,0	23,1	23,1	2024	Ferdig	15,2	14,9	0,3
Garnes U, svømmehall - oppgradering	BY 144/22	80,4	80,4	80,4	2025	4.kv. 2025	40,0	49,9	−9,9
Garnes ungdomsskole - riving og nybygg	BY 145/22	725,6	725,6	643,0	2021	4.kv. 2025	207,8	225,2	−17,4
Gimle ungdomsskole – konseptvalgutredning		IA	54,0	26,5	2026	3.kv. 2025	4,0	3,0	1,0
Handlingsplan 1-2 - barnehage		-	-	-	Løpende	Løpende	−1,8	0,0	−1,8
Haukedalen skole - prosjektutvikling		IA	30,0	30,8	2024	2.kv. 2029	1,5	1,3	0,2
Haukeland skole - oppgradering	UFKN 13/24	IA	40,0	40,0	2021	Ferdig	40,0	37,9	2,1
Haukeland skole – kapasitetsutvidelse	BY 171/21	125,5	157,2	157,2	2020	1.kv. 2025	45,0	51,7	−6,7
Holen skole - riving, nybygg og rehabilitering	BY 214/18	490,0	689,6	689,6	2020	Ferdig	11,0	8,6	2,4
Inneklimatiltak - skoler		-	-	-	Løpende	Løpende	10,8	14,0	−3,2
Innvendig oppgradering - skoler		-	-	-	Løpende	Løpende	3,5	3,4	0,1
Innvendig oppgraderinger - Barnehage		-	-	-	Løpende	Løpende	1,0	0,0	1,0
Inventar, byggeprosjekter - skole		-	-	-	Løpende	Løpende	6,2	5,7	0,6
Li Skole - Rehabilitering av dusj garderober og gymsal	BR 1167/2024	IA	17,4	17,4	2025	1.kv. 2025	17,4	13,1	4,3
Loddefjord skole - prosjektutvikling		IA	56,0	57,2	2024	4.kv. 2028	2,9	3,7	−0,8
Lynghaug skole - oppgradering - prosjektutvikling		IA	2,5	2,5	2021	2.kv. 2025	0,5	0,0	0,5
Minde skole og idrettshall - prosjektvikling		IA	10,4	10,4	2024	4.kv. 2025	0,7	1,2	−0,5
Mindemyren flerbruksbygg - prosjektutvikling		IA	82,7	124,4	2022	4.kv. 2027	1,7	3,7	−1,9
Mindre bygginvesteringer - sekkepost		-	-	-	Løpende	Løpende	42,4	59,7	−17,4
Olsvik skole - oppgradering Olsvikhallen - prosjektutvikling		IA	2,5	2,5	2023	1.kv. 2026	2,5	0,0	2,5
Ortun skole	BY 250/23	217,6	198,0	198,0	2024	2.kv. 2025	80,3	70,6	9,7
Ortun skole - svømmehall	BY 22/20	249,0	226,7	226,7	2021	Ferdig	0,3	0,3	0,0
Rolland skole, riving og nybygg		IA	565,5	555,1	2024	2.kv. 2028	1,6	1,9	−0,3
Rå skole, idrettshall	BY 177/23	129,8	129,8	129,8	2024	2.kv. 2026	23,5	24,1	−0,6
Salhus skole – konseptvalgutredning		IA	20,5	4,0	2025	Ferdig	0,5	0,5	0,0

		Totalbudsjett					Årets budsjett		
Investering	Saksref.	Godkj.vedtak	Vedtatt	Totalprognose	Vedtatt ferdigår	Estimert ferdigkvartal	Just. bud.	Regnskap	Avvik i kr
Salhus skule - Landmarkhuset		IA	9,8	6,0	2021	1.kv. 2025	9,7	4,4	5,3
Sandgotna skole - Rehab. / ombygging 1 etg.	BR 1170/24	IA	17,0	17,9	2024	Ferdig	15,1	16,0	−0,9
Slettebakken skole - konseptvalgutredning		IA	52,7	7,5	2024	4.kv. 2025	1,8	1,9	−0,1
Slettebakken skole - oppgradering ventilasjon	UFKN 22/24	IA	35,0	35,0	2024	1.kv. 2025	35,0	30,1	4,9
Slåtthaug skole - rehabilitering og nybygg		IA	545,6	634,0	2024	1.kv. 2029	20,0	20,3	−0,3
Smart oppvekst		-	-	-	Løpende	Løpende	0,2	0,2	0,0
Solenergianlegg kommunale bygg		IA	5,0	5,0	2022	3.kv. 2025	0,5	0,3	0,2
Storetveit skole, rehabilitering og ny idrettshall - prosjektutvikling		IA	84,9	85,7	2024	4.kv. 2026	10,0	10,2	−0,2
Sykkelparkering under tak		IA	6,0	6,0	2023	4.kv. 2025	3,0	1,4	1,6
Søreide ungdomsskole, nybygg - prosjektutvikling		IA	36,8	22,8	2024	2.kv. 2025	1,9	2,6	−0,7
Søråshøgda skole - utvidelse B14		IA	0,0	0,0	2017	Ferdig	0,0	0,0	0,0
Tiltak for personer med funksjonsnedsettelser		-	-	-	Løpende	Løpende	18,3	16,4	1,9
Trapp ved Christie Krybbe skoler		IA	6,0	6,0	2024	4.kv. 2025	0,5	0,0	0,5
Tveiterås skole - riving og nybygg	BY 217-20	262,6	255,3	255,3	2023	Ferdig	3,0	2,2	0,8
Ulriken avlastningsskole	BY 267/24	152,0	156,8	152,0	2023	3.kv. 2026	3,7	4,0	−0,3
Utomhusanlegg skoler		IA	5,1	9,2	2017	1.kv. 2025	3,5	5,8	−2,3
Varden skole, utvidelse		IA	39,7	23,1	2023	Ferdig	15,0	14,7	0,3
Ytre Arna skole - prosjektutvikling		IA	35,2	90,1	2024	4.kv. 2026	6,0	7,9	−1,9
Åstveit skole - rehabilitering og nybygg	BY 35/24	265,0	265,0	265,0	2024	2.kv. 2028	3,0	4,4	−1,4
Sum øvrige prosjekter							0,9	1,0	−0,1
Sum							**807,1**	**822,7**	**−15,6**

Statustekst investeringer

Christi Krybbe skoler SFO - prosjektutvikling
Det er gjennomført en utredning av ulike konsept for å møte behovene på Christi Krybbe skoler knyttet til læringsmiljø, SFO samt nærmiljø. Bruk av Øvregaten 5 til skoleformål inngår i gjennomført utredning. Det er tunge verneinteresser i den historiske skolen samt i området for øvrig. Prosjektet har vist seg krevende ut ifra verneinteresser og økonomi, og det gjennomføres ytterligere utredninger for å oppgradere dagens bygningmasse og uteområde (0+ alternativ) for å gi et tilstrekkelig beslutningsunderlag. Årets mindreforbruk skyldes lavere aktivitet enn anslått. Årsavvik medfører ikke justering av totalprognose eller antatt tidspunkt for ferdigstillelse. Totalprognose er justert i tråd med gjeldende handlings- og økonomiplan (2025-28).

Eidsvåg skole - rehabilitering, nybygg og idrettshall
Det er utført omfattende ombygging og rehabilitering av "1952-bygget" på Eidsvåg skole, og etablert et tilbygg til dette. De andre byggene på eiendommen ble revet i 2021. Den nye skolen er dimensjonert for 300 elever med mulighet for utvidelse med ytterligere 50 elever ved behov. Det er også oppført en stor, frittstående idrettshall med opparbeidet uteområde på taket. Skolen ble tatt i bruk i september 2024 og arbeidene med etablering av snusløyfe for skolebusser i Trolldalen ble ferdigstilt i slutten av 2024. Årets merforbruk skyldes tilleggsarbeider på byggeplass. Årsavvik medfører ikke økning i totalprognose. Totalprognose er justert i tråd med gjeldende handlings- og økonomiplan (2025-28).



Eidsvåg skole - Fotograf: Hugo Lütcherath

ENØK-prosjekter
Bevilgningen går over mange ulike tjenesteområder.

I Bergen kommune sin tidligere Klima- og miljøhandlingsplan var det et mål å redusere energiforbruket i kommunens bygg med 15 % innen utgangen av 2020 og med 25 % innen 2030. Typiske ENØK-tiltak som skal gjennomføres er:

- Skifte ut defekt luft/vann-varmepumpe, ombygging varmesentral
- Tiltak for å kontrollere radon i utsatte bygg

- Bytte eldre varmegjenvinner mot roterende gjenvinner i ventilasjonsanlegg
- Innregulering av varmeanlegg
- Nyinstallasjon og utskiftning av anlegg for sentral driftsstyring (SD-anlegg)
- Installasjon av solfangere
- Enkel automatisering av styring av panelovner
- Installere varmepumpe i bygg med vannbåren varme

Det er i 2024 fattet gjennomføringsvedtak for 20 nye tiltak. Videre pågår det flere utredninger. Med bakgrunn i lovkrav som gjør at lyskilder og armaturer bør oppgraderes til LED, var blant annet dette et prioritert formål for nye prosjekter i 2024. Som følge av noe senere fremdrift enn planlagt i enkelte prosjekter ble deler av midlene på budsjettposten flyttet til 2025 i forbindelse med 2. tertial 2024.

Eventyrskogen skole – Permanent sikring
Kommunen overtok eiendomsretten til eiendommen i 2024, og i forkant av skolestart høsten samme år ble det gjennomført utvendige tiltak for å sikre skolen mot ras. Videre ble det i 2. tertialrapport bevilget kr 10 mill. til gjennomføring av permanente sikringstiltak. På bakgrunn av søknad og dialog med planmyndighetene er det nå gitt aksept for at de midlertidige tiltakene er tilstrekkelige for dagens situasjon, og tillatelsen for tiltakene er forlenget til 5 år. Prosjektet er derfor stoppet, og midlene vil bli foreslått inndratt i forbindelse med revidert budsjett 2025.

Fridalen skole, ombygging
Fridalen skole har fått etablert nye klasse- og grupperom i en del av lokalene hvor det tidligere var barnehage. Disse rommene er nå innredet i tråd med behov.

I tillegg er det etablert nytt skolekjøkken. Dette var opprinnelig ikke en del av prosjektet, og var en medvirkende årsak til at det i revidert budsjett 2024 ble bevilget en økt kostnadsramme på kr 4,6 mill. Arbeidet med støyskjerm og sluttføring av prosjektet ble dyrere enn lagt til grunn i 2. tertialrapport, og prosjektet har derfor et merforbruk. Dette må finansieres i forbindelse med revidert budsjett 2025.

Garnes skole - utskifting av ventilasjonsanlegg
Miljørettet helsevern har tidligere påpekt et avvik på Garnes skole, som per i dag ikke har gyldig helseverngodkjenning. Avviket er nå lukket og søknadsprosess om godkjenning er i gang. Installasjonen av balansert ventilasjon vil sikre et godt inneklima og en mer energiøkonomisk drift av ventilasjonen.

Gjennomføringsvedtak for tiltaket ble fattet av byrådet i sak 1057/23 i mars 2023. I ettertid fikk en avslag fra byggesak på opprinnelig planlagt løsning. Det ble utarbeidet revidert fremdriftsplan hvor prosjektet gjennomføres i etapper med noen tiltak i 2023 og resterende i 2024.

Gjennomføringen av første trinn ble dyrere enn forventet og etter innhenting av anbud for andre trinn ble det avdekket et behov for tilleggsfinansiering. Byrådet godkjente i sak 1068/24 i april 2024 en oppjustering av kostnadsrammen til prosjektet med kr 8,1 mill. gjennom en overføring fra udisponerte midler på *BUD448 Mindre bygginvesteringer*. Prosjektet er nå fullført med en mindre innsparing i forhold til revidert kostnadsramme.

Garnes U, svømmehall - oppgradering
Svømmebassenget i idrettshallen tilknyttet Garnes ungdomsskole er under rehabilitering parallelt med bygging av nye Garnes ungdomsskole. Ventilasjonsanlegget i gymsalen blir oppgradert og hele hallen vil være stengt i byggeperioden. Årets merforbruk skyldes tilleggsarbeider på byggeplass og tidspunkt for utførelse av disse. Årsavvik medfører foreløpig ikke økning av totalprognose.

Garnes ungdomsskole - riving og nybygg
Garnes ungdomsskole er revet og erstattes av nybygg for 500 ungdomsskoleelever, i tillegg til 20 grunnskoleelever ved forsterket avdeling. Arbeidene startet opp høsten 2022 og forventet ferdigstillelse er i slutten av 2025. Prosjektet er pilot for utslippsfri byggeplass. Prosjektet har krevd detaljregulering, hvor det i ny plan framkom omfattende krav til opparbeidelse av infrastruktur. Disse rekkefølgekravene inngår i egen budsjettpost. Årets merforbruk skyldes tilleggsarbeider på byggeplass. Årsavvik medfører ikke økning av totalprognose. Totalprognose er justert i tråd med gjeldende handlings- og økonomiplan (2025-28).

Gimle ungdomsskole – konseptvalgutredning
Gimle oppveksttun har behov for rehabilitering. Det utføres en konseptvalgutredning som startet opp 1. halvår 2024. Fremdrift og tidsperspektiv på et eventuelt byggeprosjekt vil være avhengig av tilgang på erstatningsarealer. Årets mindreforbruk skyldes lavere aktivitet enn anslått. Årsavvik medfører ikke endring i tidspunkt for antatt ferdigstillelse. Tidspunkt for ferdigstillelse har ved en feil tidligere vært oppgitt til 3. kvartal 2026, dette er nå korrigert til 3. kvartal 2025. Totalprognose er justert i tråd med gjeldende handlings- og økonomiplan (2025-28).

Handlingsplan 1-2 - barnehage
Med bakgrunn i byrådssak 20/19 *Prinsipper og tiltak for å realisere full bydelsvis barnehagedekning* fra 2019 ble det startet en større kartlegging av utvalgte eksisterende kommunale barnehagers behov. En del av barnehagene hadde avvik etter tilsyn som måtte utbedres.

Budsjettposten omfattet i utgangspunktet 24 barnehager. Prosjektet har i etterkant fått justert innhold ved at antallet barnehager er redusert, samtidig som prosjektomfanget i de barnehagene som utbedres er blitt større. Prosjekter med totalramme over kr 10 mill. er skilt ut på egne budsjettposter. I budsjettet for 2024 ble det opprinnelig planlagt tiltak i Skjold- og Granebo barnehage. Tidligere igangsatt oppgradering ved Arnatveit barnehage er under ferdigstillelse.

Prosjektene ved Skjold og Granebo barnehager er fortsatt under utredning. I revidert budsjett 2024 ble derfor kr 7 mill. flyttet til 2025.

Haukedalen skole - prosjektutvikling
Haukedalen skole har behov for oppgradering, inkludert utbedring av trafikksikkerheten. Det anbefales ikke å gjennomføre prosjektet med hel eller delvis drift på eiendommen, og det er derfor planlagt at elevene fra Haukedalen skal benytte erstatningslokaler på Eidsvåg etter at Rolland skole er ferdigstilt. Prosjektplanlegging ble vedtatt utsatt i 2024. Ny planlagt oppstart er i 2027. Budsjettposten skal dekke kostnader til planlegging og utvikling av prosjektet, mens gjennomføringsfasen inngår i sekkepost inntil videre. Årsavvik skyldes mindre aktivitet enn opprinnelig anslått. Totalprognose er justert i tråd med gjeldende handlings- og økonomiplan (2025-28).

Haukeland skole - oppgradering
Ved Haukeland skole er det gjennomført innvendig oppgradering av hovedbygget og gymbygget med nytt ventilasjonsanlegg, samt oppgradering av tekniske installasjoner og overflater. Prosjektet gjennomføres mens det pågår bygging av tilbygg (eget prosjekt) ved skolen, og fremdriften for dette tiltaket ble derfor tilpasset hovedprosjektet.

Anbudsprosessen for prosjektet ble gjennomført i første kvartal 2024, og gjennomføringsvedtak ble fattet i utvalg for finans, kultur og næring i sak 13/24. Prosjektet hadde fremdrift i henhold til plan og ble tatt i bruk fra januar 2025. Prosjektet forventes regnskapsmessig ferdigstilt i løpet av 1. kvartal 2025.

Haukeland skole – kapasitetsutvidelse



Deler av uteområde ved Haukeland skole - Fotograf: Ola Henning Målsnes

Ved Haukeland skole er det oppført et nybygg i tre etasjer som er koblet til eksisterende bygg med en gangbro. Nybygget skal dekke behovet for tilleggsareal for å sikre tilstrekkelig elevtallskapasitet, og for å gi skolen tjenlige spesialrom. Bygget er ferdigstilt og skal tas i bruk i januar 2025. De siste økonomiske forpliktelser forventes avsluttet i løpet av 2025. Årets merforbruk skyldes høyere aktivitet enn anslått. Årsavvik medfører ikke justering av totalprognose.

Holen skole - riving, nybygg og rehabilitering

Holen skole er ferdigstilt og ble tatt i bruk i 2022. Det har vært en omfattende utbedring av VA-anlegget rundt tomten. De siste økonomiske forpliktelser knyttet til dette arbeidet vil avsluttes i løpet av 2025. Årets mindreforbruk skyldes lavere aktivitet enn anslått. Årsavvik medfører ikke justering av totalprognose.

Inneklimatiltak - skoler

Det er gjennomført mange store byggeprosjekter og det pågår arbeider med planlegging og bygging på flere skoler. Det er likevel en rekke skoler som ikke tilfredsstiller dagens krav til inneklima. Tilsynsmyndighetene kan godta et redusert inneklima dersom det er en kort tidshorisont fram til skolen skal rehabiliteres eller bygges ny.

Med bakgrunn i dette pågår det en gjennomgang av alle skoler som har et inneklima som ikke er i tråd med gjeldende forskriftskrav. Over tid vil det bli installert nye ventilasjonsanlegg, eller romaggregater montert i tak i hvert rom, dersom det ikke er mulig å gjøre tiltak på eksisterende ventilasjonsanlegg som er tilstrekkelig for å kunne oppnå et inneklima i tråd med gjeldende forskriftskrav.

I 2024 er prosjektet *Slettebakken skole - Nytt ventilasjonsanlegg* det største prosjektet. Dette prosjektet er skilt ut på egen budsjettpost, og rapporteres på særskilt. Videre er det gjennomført prosjekter ved Blokkhaugen, Christie Krybbe, Rothaugen og Li skole, samt noe prosjekteringsarbeid for tiltak som skal gjennomføres kommende år. Prosjektene for Blokkhaugen og Christie Krybbe ble ferdigstil i 2024, men ble hver ca. kr 1 mill. dyrere enn beregnet i gjennomføringsvedtaket. Merkostnadene vil bli dekket innenfor totalrammen for budsjettposten.

Innvendig oppgradering - skoler
Budsjettposten benyttes til å gjøre nødvendige tiltak i skolebygg, for å tilpasse og oppgradere arealer til endringer i elevtallet ved skolene. I 2024 er det påbegynt tre prosjekter, hvorav to er fullført. Omgjøring av sløydsal til klasserom på Løvås skole er ferdigstilt. Omgjøring av formidlingsrom til klasserom på Apeltun er ferdigstilt. Etablering av helselokaler på Flaktveit skole er ikke ferdigstilt.

Innvendig oppgraderinger - Barnehage
I 2024 ble det startet arbeider i Mulesvingen og Haugeveien barnehager. I Mulesvingen skal det etableres garderober i andre etasje, som vil avlaste garderober i første etasje. I Haugeveien barnehage skal det etableres støyskjerming mellom personalarealer og lek- og oppholdsarealer. Ubenyttede midler fra 2024 på om lag 1,5 millioner kroner, vil trekkes inn i forbindelse med revidert budsjett 2025

Inventar, byggeprosjekter - skole
Budsjettposten benyttes til kjøp av inventar ved kommunens skoler, hvor det er behov for utskifting av inventar grunnet slitasje eller hvor det er behov for tilførsel av inventar av andre grunner. I 2024 har totalt 19 skoler fått tilsagn til å kjøpe inn nytt inventar, og av seks millioner kroner i vedtatt budsjett er 5,99 millioner kroner delt ut. Årets mindreforbruk skyldes i hovedsak leveransetid på inventarbestillinger. Leveransene vil ferdigstilles tidlig i 2025. Mindreforbruk på ferdigstilte investeringer vil trekkes inn i forbindelse med revidert budsjett for 2025.

Li Skole - Rehabilitering av dusj garderober og gymsal
Prosjektet var opprinnelig avgrenset til oppgradering av garderobeanlegg. I forbindelse med revidert budsjett 2024 ble prosjektet imidlertid utvidet til også å omfatte skifte av to spillvannspumper. Videre ble det også godkjent et eget prosjekt knyttet til oppgradering av ventilasjonsanlegget på skolen.

De fysiske arbeidene ble i hovedsak fullført i 2024. Resterende arbeider vil bli utført tidlig i 2025. Samlet sett forventes prosjektene å bli gjennomført innenfor rammen.

Loddefjord skole - prosjektutvikling
I tilstandsrapport for Loddefjord skole vurderes de utvendige flatene som bra, mens innvendige overflater og tekniske anlegg har behov for utskiftning. Svømmebassenget har også behov for oppgradering, og det er potensiale for energiøkonomisering. Det er ønskelig å øke kapasiteten på skolen med ytterligere åtte til ti elever i forsterket avdeling. Det er foreløpig igangsatt innledende planlegging av tiltaket. I 2024 ble det parallelt også startet opp en verifikasjon av Loddefjord skole som en rendyrket forsterket skole. Budsjettposten skal dekke kostnader knyttet til planlegging og utvikling av prosjektet, mens budsjett for gjennomføringsfasen inngår i sekkepost inntil videre. Årets merforbruk skyldes høyere aktivitet enn opprinnelig anslått. Årsavviket medfører ikke justering av totalprognose. Totalprognose er justert i tråd med gjeldende handlings- og økonomiplan (2025-28).

Lynghaug skole - oppgradering - prosjektutvikling
Lynghaug skole har behov for bygningsmessig oppgradering. Garderober og dusjsoner er i dårlig forfatning og bør totalrehabiliteres, og sportsgulv i gymsal bør skiftes ut. Det bør videre vurderes om ytterligere tiltak er påkrevd.

Prosessen for avklaring av behov pågår, men har så langt en form og innhold som gjør at de blir belastet driftsregnskapet. Det er også avsatt midler til prosjektet i 2025.

Minde skole og idrettshall - prosjektvikling
Budsjettposten dekker arbeid med reguleringsplanen i området rundt Minde skole med hensikt å bygge et tilbygg til skolen og idrettshall sør for eksisterende skolebygg. Arbeidet er blitt forsinket i 2024 grunnet behov for å avklare størrelse på idrettshall. I revidert budsjett 2024 vedtok bystyret at

idrettshallen ved Minde skole skal skaleres ned fra en full idrettshall til en basketballhall, og at bydelens behov for større innendørs idrettsflater skal løses gjennom en samarbeidsavtale med Vestland fylkeskommune om etablering av en full idrettshall ved Langhaugen videregående skole. Forsinkelsen som oppsto i påvente av bystyrets vedtak medfører en forskyvning av antatt tidspunkt for ferdigstillelse. Budsjettposten skal dekke kostnader til reguleringsprosessen, mens budsjett for gjennomføringsfasen inngår i sekkepost inntil videre. Årets merforbruk skyldes høyere aktivitet enn anslått. Årsavviket medfører ikke justering av totalprognose.

Mindemyren flerbruksbygg - prosjektutvikling
Bergen kommune har anskaffet den tidligere postterminalen på Mindemyren for å imøtekomme behov for kommunale tjenester i det nye byutviklingsområdet. Bystyret vedtok i juni 2021 (sak 209/21) å gå videre med et generasjonskonsept som består av skole for 450 elever, idrettshall, allrom og kultursal, frivillighetssentral, samt Omsorg+ med dagaktivitetssenter. Etter en helhetlig vurdering av drift og investeringer innenfor helse og omsorg foreslår byrådet å prioritere utbygging av sykehjemsplasser i årene som kommer. De 32 Omsorg+- boligene og dagaktivitetssenteret foreslås derfor ikke realisert i første omgang. Avsetning av midler til gjennomføringsfasen er justert for at prosjektdelen relatert til tjenester for eldre er tatt ut. Det er også foretatt en gjennomgang av rom- og funksjonsprogram for planlagte skolebygg i Bergen kommune, med sikte på å redusere arealet. Gjennomsnittlig er arealet redusert med 10 %. Prosjektomfang er dermed endret både med hensyn til areal og funksjon. Dette er lagt til grunn for kostnadsestimat og i videre prosjektutvikling. Budsjettposten skal dekke kostnader til planlegging og utvikling av prosjektet, mens gjennomføringsfasen inngår i sekkepost inntil videre. Årets merforbruk skyldes høyere aktivitet enn anslått. Årsavvik medfører ikke justering av totalprognose. Totalprognose er justert i tråd med gjeldende handlings- og økonomiplan (2025-28).

Mindre bygginvesteringer - sekkepost
Midlene benyttes til å gjennomføre rehabiliteringsprosjekter og andre oppgraderinger i kommunens bygningsmasse og kan bli brukt på alle tjenesteområder i kommunen.
Midlene benyttes også til å bytte ut, eller oppgradere, tekniske anlegg med utgått levetid. Eksempler på dette er brannvarslingsanlegg, elektriske anlegg, pasientvarslingsanlegg, ventilasjonsanlegg, SD-anlegg, heiser og investeringer knyttet opp mot digitalisering. Det utarbeides årlige vedlikeholdsplaner og prioriteringer basert på tekniske tilstandskartlegginger og kommunens fremtidige arealbehov.

Det er i 2024 bevilget midler til ca. 80 enkelttiltak fra budsjettposten. De største prosjektene er oppgradering og utbedring av ventilasjonsanlegg ved Garnes-, Nygårdslien- og Olsvik skole. Videre er det bevilget større beløp til tiltak på blant annet Eventyrskogen, Li skole, Bergen Brannstasjon, Sandviken sjøbad, Allehelgensgate 5, Klostergarasjen og Årstad Brannstasjon barnehage.

Det også benyttet midler i 2024 ved Skur 14. Bergen kommune tok på nyåret tilbake arealene fra daværende leietaker, for å drifte det tilbudet som er etablert i lokalene videre på kommunens hånd gjennom Kulturetaten. Som ledd i avslutningen av leieforholdet kjøpte kommunen ut og overtok de bygningsmessige påkostningene som var blitt utført på leietakers hånd. Disse inkluderte blant annet 25 lydisolerte øvingsrom, lydstudio, og en fullt utrustet konsertscene med tilhørende lys- og lydutstyr.

Olsvik skole - oppgradering Olsvikhallen - prosjektutvikling
Olsvikhallen ved Olsvik skole har behov for oppgradering av bygningskropp, innvendige overflater og tekniske anlegg samt uteområde. Budsjettposten skal dekke kostnader til planlegging og utvikling av prosjektet, mens gjennomføringsfasen inngår i sekkepost.

Oppgradering av uteareal - skole
Skolenes uteareal utgjør en viktig del av skoleanleggene og læringsmiljøet. For at uteområdene og skolebyggene skal utgjøre et helhetlig leke- og læringsmiljø er det bevilget midler til å modernisere, oppgradere og utvikle uteområdene på skolene.

I 2024 ble det prioritert å oppgradere utearealet ved Sandgotna skole for ca. kr 8 mill. Videre pågår et prosjekt ved Skjold skole, og det er startet opp en planprosess knyttet til scene- og takoverbygg ved Paradis skole.

I forbindelse med budsjettvedtaket for 2025 er det bestemt at tiltakene for utearealer skal sees i sammen med prosjekter under budsjettposten *Mindre bygginvesteringer*, og fremover inngå i rapporteringen for den budsjettposten.

Ortun skole
I byrådssak 250/23 ble det vedtatt å gjennomføre oppgradering av de tekniske anleggene på Ortun skole. Bakgrunnen var at Miljørettet helsevern hadde gjennomført tilsyn ved Ortun skole, og avdekket forhold på skolen som ikke var i henhold til krav og retningslinjer.

I tillegg til oppgradering av tekniske anlegg var det tatt høyde for noe asbestsanering. Entreprenør gjennomførte ytterligere prøvetaking hvor det blant annet ble tatt prøver i hulrom mellom faste himlinger og etasjeskiller i 1. og 2. etasje. Resultatet av disse prøvene viste at det var asbestforurensning over store deler av skolebyggets himlinger, samt i påforingsvegger mellom klasserom og korridor som går tvers gjennom skolebygget i to akser.

Konsekvensen av dette er at prosjektet har endret karakter fra en teknisk oppgradering til et prosjekt hvor store deler av skolens innvendige konstruksjoner og tekniske anlegg må gjenoppbygges og reetableres. Bystyret behandlet 10. april 2024 i sak 99/24 behovet for oppjustering av kostnadsrammen med kr. 89,2 mill. til totalt kr. 198 mill.

Ved årsskifte 2024 har prosjektet et mindreforbruk i forhold til periodisert budsjett. Dette skyldes i hovedsak noe etterslep på faktureringsiden. En forventer at prosjekt vil bli gjennomført innenfor gjeldende kostnadsramme. Det planlegges for at resterende byggearbeider i hovedsak skal være ferdig i april, med testing av nye tekniske anlegg og klargjøring av skolen frem til sommeren 2025.

Ortun skole - svømmehall
Svømmebassenget på Ortun skole har vært igjennom en omfattende oppgradering, hvor det nå er bygget et helt nytt badeanlegg med blant annet hev-senk bunn og eget opplæringsbasseng. Oppgradering av utomhusanlegg og atkomstvei har også vært en del av prosjektet. Bygget ble tatt i bruk høsten 2022. De siste økonomiske forpliktelser tilknyttet oppfølging ble ferdigstilt i 2024.

Rolland skole, riving og nybygg
Det skal bygges ny barneskole på Rolland for 350 elever, inkludert ti elever i forsterket avdeling. Planlagt fremdrift forutsetter at elevene benytter erstatningsskole på Eidsvåg, med antatt innflytting høsten 2025. Prosjektet har krevd detaljregulering, hvor det i ny plan framkom omfattende krav til opparbeidelse av infrastruktur. Disse rekkefølgekravene inngår i egen budsjettpost. Det er påbegynt en optimaliseringsfase, og forventet byggestart er høsten 2025. Årets merforbruk skyldes høyere aktivitet enn anslått. Årsavvik medfører ikke justering av totalprognose, men den pågående optimaliseringsfasen vil trolig medføre en reduksjon av investeringsramme og totalprognose. Totalprognose er justert i tråd med gjeldende handlings- og økonomiplan (2025-28).

Rå skole, idrettshall
Det skal bygges en ny idrettshall i tilknytning til Rå skole. Denne erstatter eksisterende idrettsfasiliteter som er i dårlig stand og er planlagt revet. Den nye hallen skal også gi to ordinære klasserom som plasseres over garderobedelen av bygget. Bassengrommet i undervisningsbygget er avviklet. Arbeidet med å bygge dette om til annen bruk er ferdigstilt. Grunn- og betongarbeid på hallen er igangsatt.

Salhus skole – konseptvalgutredning
Salhus skule består i dag av to bygg, gamleskolen og hovedbygget. I tillegg står det en eldre enebolig på tomten, omtalt som Landmarkvillaen. Skolen framstår i dag med omfattende behov for oppgradering, og det ble vurdert at det er behov for å ta i bruk Landmarkvillaen til skoleformål. Det er utført en konseptvalgutredning som ble ferdigstilt i 2024. I gjeldende handlings- og økonomiplan (2025-28) er et byggeprosjekt ved Salhus skule tatt ut. Den gjennomførte konseptvalgutredningen vil følgelig ikke bli etterfulgt av noen prosjektutviklingsfase. Totalprognose er justert i tråd med gjeldende handlings- og økonomiplan (2025-28).

Salhus skule - Landmarkhuset
Skolen har stort behov for de arealene som Landmarkhuset representerer, og tomten i seg selv vil gi gode tilskudd til en trang skolegård, og samtidig bidra til å skape et mer sammenhengende uteareal. Rehabilitering av Landmarkhuset vil bestå i å utbedre tak og fasade på huset, slik at bygget er klart til fremtidig innredning i tråd med behov.
Prosjektet er i en sluttfase og forventes avsluttet med en innsparing i forhold til vedtatt kostnadsramme.

Sandgotna skole - Rehab. / ombygging 1 etg.
Sandgotna skole har idag en kapasitet på 400 elever. Skolen har i dag 397 elever, hvorav 47 elever på forsterket avdeling. Et tilsyn avdekket at disponibelt undervisningsareal er under gjeldende arealnorm. Det ble også avdekket utfordringer med ventilasjonen i enkelte rom, samt for mye lydsmitte mellom gruppe-/studierom og klasserom i 2. etasje.

For å løse problemet er det gjennomført en ombygging av 1. etasje med tilhørende oppgradering av ventilasjon og etablering av syv nye grupperom, og utbedring av vegger og dører i 2. etasje for å redusere lydsmitten.

Arbeidet ble fullført i 4. kvartal 2024. Prosjektet blir avsluttet med et merforbruk på ca. kr 0,9 mill. som må dekkes inn i forbindelse med revidert budsjett 2025.

Slettebakken skole - konseptvalgutredning
Slettebakken skole har stort innvendig vedlikeholdsetterslep. Det er behov for omfattende ombygging og oppgradering for å tilpasse bygningsmassen til moderne skoledrift og tilfredsstille krav til arbeidsmiljø. Fremdrift og tidsperspektiv på et eventuelt byggeprosjekt vil være avhengig av tilgang på erstatningsarealer. Det er foretatt en gjennomgang av rom- og funksjonsprogram for planlagte skolebygg i Bergen kommune, med sikte på å redusere arealet. Den pågående konseptvalgsutredningen er holdt igjen i påvente av omarbeiding av konsepter i tråd med arealreduksjon per elev. Utredning er forventet ferdigstilt i 2025. Totalprognose er justert i tråd med gjeldende handlings- og økonomiplan (2025-28).

Slettebakken skole - oppgradering ventilasjon
Slettebakken skole har utfordringer knyttet til inneklima. Det planlegges et større rehabiliterings- og nybyggprosjekt på Slettebakken skole, men dette er ennå i en tidligfase, og det vil gå flere år før prosjektet starter opp.

I mellomtiden er det installert desentralisert ventilasjon (romaggregater) i østbygget og sentralisert

ventilasjon i helse- og vestbygget i løpet av 2024. Utvalg for finans, kultur og næring fattet i sak 22/24 gjennomføringsvedtak på totalt kr 25 mill. for prosjektet februar 2024. Rammen ble i revidert budsjett justert opp med kr 10 mill. Deler av investeringene som nå er gjennomført kan brukes videre dersom bygningsmassen beholdes i det senere byggeprosjektet.

Arbeidet med ny midlertidig ventilasjon på Slettebakken skole ble i hovedsak fullført i 2024 og tiltakene forventes å bli fullført innenfor vedtatt kostnadsramme.

Slåtthaug skole - rehabilitering og nybygg
Slåtthaug skole skal totalrehabiliteres og bygges ut. Normalkapasiteten på 500 elever skal videreføres. Byantikvar har fastslått at bygget har høy verneverdi. Det pågår en detaljregulering, denne vil ha betydning for prosjektets fremdrift. Ny plan er forventet vedtatt av bystyret i 2025. Parallelt har det pågått arbeid med arealreduksjon og forprosjekt som nå er i avsluttende fase. Totalprognose er justert i tråd med gjeldende handlings- og økonomiplan (2025-28).

Smart oppvekst
Budsjettavviket på budsjettposten knytter seg til regnskapsføring av byggelånsrenter for 2024. Det utarbeides sluttmelding for prosjektet.

Solenergianlegg kommunale bygg
Det ble i 2024 bevilget kr 5 mill. til etablering av solenergianlegg på kommunale bygg. Prioriterte prosjekter var i utgangspunktet prosjekter ved Hellen, Hop og Rådalslien skole. Prosjektet ved Hellen ble imidlertid stoppet da det ble avklart at taket måtte oppgraderes for å gjennomføre prosjektet. Prosjektene ved Hop og Rådalslien er i en planfase. I forbindelse med budsjettavtalen mellom H, FrP, SP, BL, INP og PP utgår tiltaket som egen budsjettpost fra 2025. Gjennomføring av tiltakene ved Hop og Rådalslien må derfor sees i sammenheng med, og prioriteres opp mot, andre tiltak innenfor kommunens bygningsmasse.

Storetveit skole, rehabilitering og ny idrettshall - prosjektutvikling
Storetveit ungdomsskole skal rehabiliteres og et nybygg oppføres for å øke kapasiteten til 600 elever. I tilknytning til skolen skal det også bygges en ny idrettshall. Skolebygningen har høy verneverdi og det nåværende arkitektoniske utrykket skal ivaretas i størst mulig grad. Rehabilitering av skolebygget gjennomføres parallelt med riving av gymbygg og oppføring av ny idrettshall. Det pågår en detaljregulering, noe som har betydning for prosjektets fremdrift. Parallelt arbeides det med skisseprosjektet, som har vært igjennom arealreduksjon og andre kostnadsbesparende tiltak. Dette arbeidet er ventet ferdigstilt våren 2025. Budsjettposten skal dekke kostnader knyttet til planlegging og utvikling av prosjektet, mens budsjett for gjennomføringsfasen inngår i sekkepost inntil videre. Totalprognose er justert i tråd med gjeldende handlings- og økonomiplan (2025-28).

Sykkelparkering under tak
Budsjettposten gjelder etablering av sykkelskur ved kommunale arbeidsplasser. Skolebygg er blitt prioritert og det ble i gjennomføringsvedtaket prioritert å bygge samme type skur ved følgende skoler:

- Kirkevoll
- Kaland
- Paradis
- Hjellestad
- Liland
- Rådalslien
- Kjøkkelvik
- Mathopen

Arbeidet pågår, men har noe senere fremdrift en lagt til grunn i gjennomføringsvedtaket og i tidligere rapporteringer. Sykkelparkeringen ved Kirkevoll er ferdig og tatt i bruk, mens Hjellestad, Kaland, Kjøkkelvik, og Liland alle etter planen ferdigstilles før sommeren 2025. Paradis og Mathopen utgår, samtidig som det er usikkerhet rundt Rådalslien. Det jobbes parallelt med å erstatte skolene som utgår.

Søreide ungdomsskole, nybygg - prosjektutvikling
En mulighetsstudie viser at det lar seg gjøre å bygge en ungdomsskole med plass til 400 elever på tomten hvor Søreide barneskole var tidligere. Det vil være behov for omregulering, og denne prosessen er igangsatt. Budsjettposten skal dekke kostnader til planlegging og utvikling av prosjektet. Årets merforbruk skyldes høyere aktivitet enn anslått. Årsavvik medfører ikke justering av totalprognose. En eventuell gjennomføringsfase må spilles inn ved rullering av handlings- og økonomiplan. Totalprognose er justert i tråd med gjeldende handlings- og økonomiplan (2025-28).

Tiltak for personer med funksjonsnedsettelser
Det kom i 2024 mange søknaderfra skoler med behov for tilrettelegging for elever med ulike funksjonsnedsettelser. Totalt har det blitt bestilt tiltak ved 16 skoler. Tiltakene varierer fra omfattende tilrettelegging av skolelokalene, til enklere tiltak som kjøp og montering av stellebord/ etablering av skjermingsrom eller etablering av HCWC.

Trapp ved Christie Krybbe skoler
Det er planlagt å etablere en trapp ved Christi krybbe skoler. Trappen skal skape sammenheng mellom uteområdene til Krybbesmauet 7 og skolebyggene i Vetrlidsallmenningen 10.

Samtidig med etableringen av trappen planlegges det også å gjøre noen tiltak i hagen til Øvregaten 5 hvor det skal fjernes parkslirekne, slik at arealet kan benyttes som oppholdsareal for skolen. I forbindelse med dette arbeidet ble det identifisert forurensede masser. Dette forsinket arbeidet med etablering av trapp og opparbeidelse av uteområde. Det ble tatt nye prøver i hagen i høsten 2024 som danner grunnlaget for en tiltaksplan for håndtering av massene.

Fysiske tiltak planlegges gjennomført i løpet av 2025.

Tveiterås skole - riving og nybygg
Tveiterås skole er en spesialskole for elever med spesielle behov, lokalisert på Paradis. Det eksisterende skolebygget er revet og det er oppført et nytt bygg på samme tomt. Bygget ble tatt i bruk august i 2023. Det gjenstår fortsatt økonomiske forpliktelser knyttet til oppfølging, disse forventes ferdigstilt i løpet av 2025. Årets mindreforbruk skyldes lavere aktivitet enn anslått. Resterende midler trekkes inn når prosjektet er økonomisk ferdigstilt.

Ulriken avlastningsskole
Ulriken avlastningsskole er planlagt oppjustert til en elevkapasitet på 400 gjennom omdisponering av arealer. Det skal også tilrettelegges for garderober til elever og arbeidsplasser for ansatte. Gjennomføringsvedtak ble fattet i september 2024. Entreprenør er valgt og planlagt byggestart er 1. kvartal 2025. Totalprognose er justert i tråd med gjeldende handlings- og økonomiplan (2025-28).

Utomhusanlegg skoler
Budsjettposten omfattet i utgangspunktet tiltak ved skolene Fridalen, Fjellsdalen og Tertnes. Prosjektet som gjenstår, er ved Fjellsdalen skole som har møtt på uforutsette utfordringer med en vannledning. Det ble våren 2024 oppnådd enighet med Bergen Vann knyttet til valg av løsning, og i revidert budsjett ble det bevilget kr 0,8 mill. Det har i ettertid visst seg at dette ikke var tilstrekkelig, og prosjektet vil ha behov for ytterligere midler. Prosjektet er under fullføring og en vil komme tilbake til sluttfinansiering senest i forbindelse med revidert budsjett 2025.

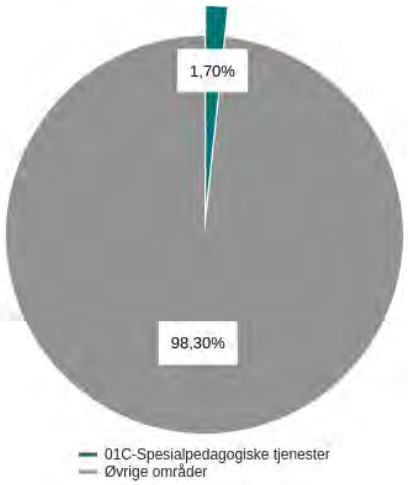
Varden skole, utvidelse
I gjeldende handlings- og økonomiplan (2025-28) er det vedtatt at byggeprosjektet ikke vil bli gjennomført. Regnskap reflekterer påløpte kostnader til regulering og prosjektering. Totalprognose er justert i tråd med gjeldende handlings- og økonomiplan (2025-28).

Ytre Arna skole - prosjektutvikling
Ytre Arna skole skal oppgraderes, og det er vurdert ulike alternativer for å løse prosjektbehovet. Det er vedtatt at totalareal skal reduseres til en kapasitet på 250 elever, og at opplæringsbasseng skal inkluderes i prosjektet. Ambisjon om FutureBuilt legges bort da dette innebærer vesentlige høyere livssykluskostnader. Inngått avtale med entreprenør er avsluttet, og prosjektet skal omarbeides og lyses ut på nytt. Dette innebærer at prosjektutviklingsfasen forlenges med om lag 1,5 år. Budsjettposten skal dekke kostnader for planlegging og utvikling av prosjektet, mens budsjett for gjennomføringsfasen inngår i sekkepost inntil videre. Årets merforbruk skyldes høyere aktivitet enn anslått. Årsavvik medfører ikke justering av totalprognose. Totalprognose er justert i tråd med gjeldende handlings- og økonomiplan (2025-28).

Åstveit skole - rehabilitering og nybygg
I tilstandsvurderingen for Åstveit skole er det angitt at det er behov for vesentlige oppgraderinger både bygningsmessig og av tekniske anlegg i administrasjonsfløyen. Etter at ungdomstrinnet ved Eidsvåg ble lagt ned, har det i tillegg vært en elevtallsvekst som medfører behov for økt areal. Konkurranse for totalentreprise er gjennomført våren 2024. Anskaffelsesprosessen ble imidlertid utsatt da innkomne tilbud medførte en totalkostnad som var vesentlig over prosjektets budsjett. Utlysning av ny konkurranse planlegges i januar 2025. Det legges da til grunn at elevene skal ha tilhold i erstatningsarealer mens byggeprosjektet pågår. Årets merforbruk skyldes høyere aktivitet enn anslått. Årsavvik medfører ikke justering av totalprognose.

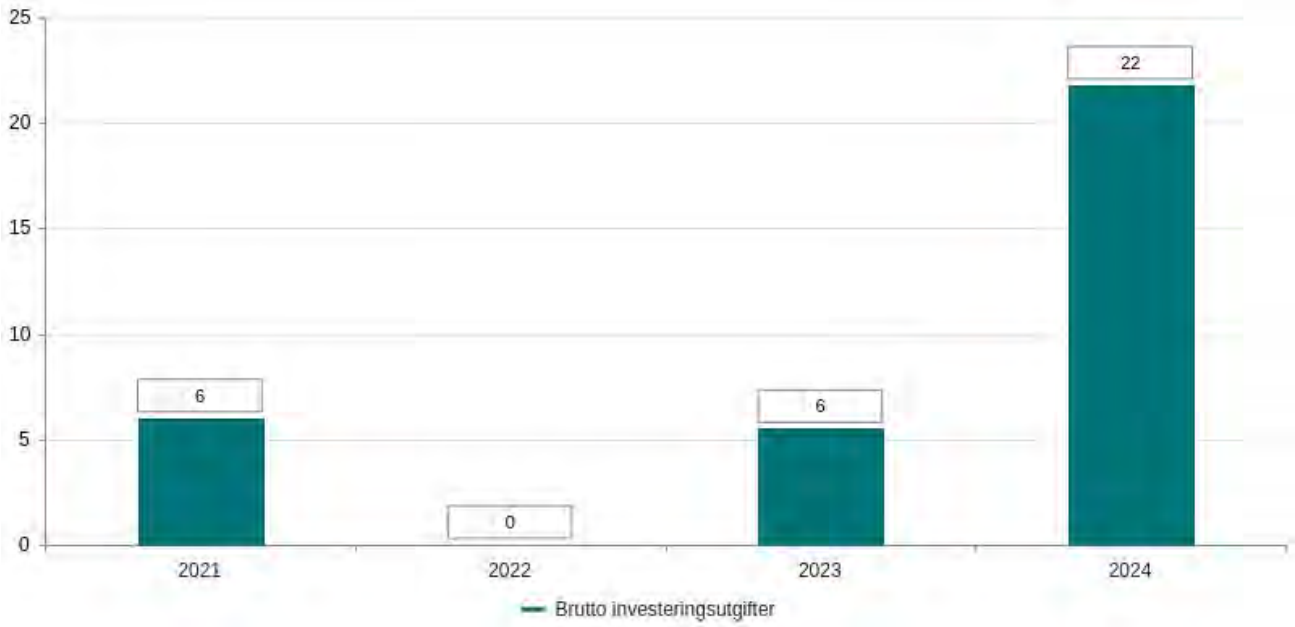
01C-Spesialpedagogiske tjenester

Brutto driftsutgifter i % av kommunens totale utgifter



Brutto investeringsutgifter

Beløp i 1000 kr



Om tjenesteområdet

Spesialpedagogiske tjenester skal støtte opp om de tjenestene kommunen yter innenfor barnehage- og grunnskolesektoren, og bidra til at den enkelte får et best mulig utbytte av det helhetlige læringsløpet som barnehage og skole utgjør. Barnehageloven og opplæringsloven er styrende for de spesialpedagogiske tjenestene som ytes.

I Bergen kommune er det Etat for spesialpedagogiske tjenester som organiserer de spesialpedagogiske tjenestene, og som i samarbeid med Etat for barnehage og Etat for skole har ansvar for å drifte og utvikle tjenestene.

Spesialpedagogiske tjenester består av Etat for spesialpedagogiske tjenester med underliggende enheter Bergen voksenopplæring, Syns- og audiopedagogisk tjeneste, og i hver av de fire byområdene ett pedagogisk-psykologisk senter.

De pedagogisk-psykologisk sentrene (PPS) skal jobbe sammen med barnehager og skoler for å skape et inkluderende læringsmiljø som ivaretar alle barn og unge.

Viktige begivenheter

Overføring av voksenopplæringen til Etat for inkludering - Byrådet vedtok i september 2024 å slå sammen Bergen voksenopplæring og Grunnskolen for voksne, og legge den nye samlede voksenopplæringa under Etat for inkludering i Byrådsavdeling for barnevern, sosiale tjenester og mangfold fra og med 01.01.2025. Bergen voksenopplæring hadde også en avdeling med logopeder som gir støtte til elever i bergensskolen. PPS Vest har nå overtatt ansvaret for logopedene.

Kalibreringsprosjekt PPT barnehage - I 2024 ble arbeidet med å få mer like tilrådninger i sakkyndige vurderinger på tvers av PPT-kontorene prosjektorganisert. Det ble etablert en prosjektgruppe fra alle de fire PPT-kontorene. Prosjektet ble ledet av Etat for spesialpedagogiske tjenester. Prosjektet blir avsluttet januar 2025. Kalibreringsprosjektet har bidratt til at tilrådningene i sakkyndige vurderinger nå har felles veiledende rammer de jobber ut fra. Det er også etablert nettverk for avdelingslederne i PPT der de går gjennom og drøfter tilrådninger, for felles justering.

Forbedringsprosjekt PPT skole - Gjennom 2024 er det jobbet med prosjekt for å få ned saksbehandlingstid for sakkyndige vurderinger i PPT sitt skoleteam. Prosjektet er basert på LEAN-metodikk. Både saksbehandlingstid, gjennomføring av sakkyndige vurderinger og kartlegging av såkalte tidstyver ble gjennomført, med et mål om kortere ventetid fra henvisning til sakkyndig vurdering er levert. Det er iverksatt pilotprosjekt for PPT-kontorene Sør og Nord, som har hatt lengst behandlingstid og flest saker på vent. Evaluering vil skje i løpet av våren 2025.

Samling for alle ansatte i etaten januar 2024 - 26. januar 2024 arrangerte Etat for spesialpedagogiske tjenester en samling for alle ansatte i enhetene. Samlingen var kick-off for kvalitetsutviklingsarbeidet om inkluderende praksis som ble igangsatt høsten 2023. Målet med samlingen var å skape et felles utgangspunkt i det videre arbeidet med inkluderende praksis. Samlingen inneholdt innlegg fra en fagperson, panelsamtaler med ansatte i etaten og gruppearbeid. I tillegg hadde enhetene stasjoner, for å gi et innblikk i hva de ulike enhetene jobber med.

Samlinger for ansatte i PPT - I forbindelse med innføring av ny opplæringslov ble det høsten 2024 arrangert to samlinger for alle ansatte i PPT. Samling 1 tok for seg det nye lovverket og det sakkyndige arbeidet, der tema blant annet var individuelt tilrettelagt opplæring og personlig assistanse. Samling 2 hadde hovedvekt på det utvidede mandatet PPT har fått i ny opplæringslov som støtte til skolene i det forebyggende arbeidet og for et mer inkluderende opplæringstilbud.

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
Helårsvirkning av realendringer i årets budsjett				
Økt vedtaksvolum pedagogiske fagsentre	21 800	21 800	0	De pedagogiske fagsentrene har ansvar for spesialpedagogisk hjelp i alle barnehager i Bergen der det er barn med vedtak om slik hjelp. Etat for spesialpedagogisk hjelp fatter vedtak om spesialpedagogisk hjelp basert på sakkyndig vurdering fra PPT. I 2016 ble det gjort endringer i barnehageloven. I etterkant har det vært en voldsom vekst både i antall barn som får spesialpedagogisk hjelp, og i antall timer som gis. Budsjettet er delt ut til fagsentrene.
Sum	**21 800**	**21 800**	**0**	
Effektivisering				
Oppgavegjennomgang i kommunen	−11	−11	0	Bystyret har vedtatt at de administrative kostnadene i byrådsavdelingene skal reduseres, blant annet ved å holde administrative stillinger vakante ved varig eller midlertidig ledighet. Av et totalt innsparingskrav på 95 mill. ble 30. mill. fordelt ut i detaljeringen av vedtatt budsjett i februar, mens de ytterligere 65 mill. ble fordelt i august 2024. I revidert budsjett 2024 ble det innført generell ansettelsesstopp for administrative stillinger i hele organisasjonen. Byrådsavdelingene melder om at innsparingskravet er tilnærmet innfridd. Stillinger er holdt vakant ved ledighet, og for administrative stillinger har det vært restriktiv bruk av vikarer. I tillegg har avdelingene brukt mindre på kurs og samlinger, konsulentbruk, reiseaktivitet og andre utgifter som ikke er strengt nødvendig. Byrådsavdelingene har håndtert innsparingskravet ulikt mht. fordeling og rapportering i sine tjenester. I sum rapporteres det om forventet effekt på 93,4 mill. som gir et negativt avvik på 1,6 mill. i 2024.
Sum	**−11**	**−11**	**0**	
Sum tiltak	**21 789**	**21 789**	**0**	

Rammeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå				
Vekst i vedtak om spesialpedagogisk hjelp og tilrettelegging i barnehage	26 000	26 000	0	De pedagogiske fagsentrene har ansvar for spesialpedagogisk hjelp i alle barnehager i Bergen der det er barn med vedtak om slik hjelp. Etat for spesialpedagogisk hjelp fatter vedtak om spesialpedagogisk hjelp basert på sakkyndig vurdering fra PPT. I 2016 ble det gjort endringer i barnehageloven. I etterkant har det vært en voldsom vekst både i antall barn som får spesialpedagogisk hjelp, og i antall timer som gis. Budsjettet er delt ut til fagsentrene.
Vekst i vedtak om spesialpedagogisk hjelp og tilrettelegging i barnehage	12 000	12 000	0	De pedagogiske fagsentrene har ansvar for spesialpedagogisk hjelp i alle barnehager i Bergen der det er barn med vedtak om slik hjelp. Etat for spesialpedagogisk hjelp fatter vedtak om spesialpedagogisk hjelp basert på sakkyndig vurdering fra PPT. I 2016 ble det gjort endringer i barnehageloven. I etterkant har det vært en voldsom vekst både i antall barn som får spesialpedagogisk hjelp, og i antall timer som gis. Budsjettet er delt ut til fagsentrene.
Sum	**38 000**	**38 000**	**0**	
Sum tiltak	**38 000**	**38 000**	**0**	

Utvikling og utfordringer

Spesialpedagogisk hjelp

På barnehagefeltet har det har vært en liten endring fra 2023 til 2024 når det gjelder hvor mange barn som har fått hjelp etter barnehageloven §31 og §37. Det var i 2024 3,65 prosent av barna som fikk spesialpedagogisk hjelp etter § 31, mens det i 2023 var 3,57 prosent . I 2024 fikk 2,66 prosent av barna i førskolealder tilrettelegging i barnehagen etter § 37. I 2023 var andelen 2,78 prosent. Hovedårsaken til at utgiftene på dette området økte vesentlig i 2024, må derfor tilskrives at nivået for hjelp har økt. En av årsakene er økningen i andel barn med barneautisme, som innebærer at hvert barn har behov for mye hjelp. Bystyret har økt budsjettet med rundt 100 millioner kroner siden 2021 for å ivareta økningen i vedtak om hjelp til barnehagebarn.

Søknader til forsterket avdeling og tildelte plasser

I Bergen er det hvert år flere som søker om plass på skoler med forsterket avdeling enn de som får plass. Dette gjelder særlig barnetrinnet. Elevene som søkes inn har også større og mer omfattende behov enn tidligere. Det planlegges for flere forsterkede plasser.

Søknadsfrist for inntak til forsterkede avdelinger ble fra 2024 flyttet fra 1. desember til 1. oktober, for å gi bedre tid til gode overganger for elevene som søker. For inntaket til skoleåret 2025-2026 kom det inn

131 søknader til 70 ledige plasser. For barnetrinnet ble det mottatt 73 søknader til 20 ledige plasser, mens det på ungdomstrinnet ble mottatt 58 søknader til 50 plasser. På ungdomstrinnet har alle kvalifiserte søkere fått tilbud om plass. Antallet søknader har økt med 27 prosent siden 2021. Økningen til plasser på barnetrinnet er størst, hvor antallet har økt med 66 prosent siden 2021.

Spør oss! Handlingsplan for inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO

I juni 2023 ble Spør oss! Handlingsplan for inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO vedtatt i bystyret. Som følge av handlingsplanen ble Team skolefravær opprettet. Dette i tillegg til eksisterende team i de spesialpedagogiske tjenestene. De ulike teamene bidrar til å oppfylle deler av handlingsplanen.

Team Skolefravær bistår skoler i arbeid med elever som har stort skolefravær og samspillsvansker. I 2024 var teamet inne i 78 saker som gjelder enkeltelever, som er jevnt fordelt på barne- og ungdomstrinn. Flere av elevene fikk tilbud om MOTPOL, som er et gruppetilbud organisert av avdeling Utadrettet Tjeneste på BKL. Det ble også meldt rundt 140 systemsaker. I tillegg har det vært 380 konsultasjoner i saker til PPT og skole.

Team Læringsmiljø bistår skolene i utvikling av trygge klasse-/trinnmiljø og arbeider med grupperinger og elever som utfordrer de voksne. I 2024 hadde teamet 11 klasse-/trinnmiljøsaker, hovedsakelig på barnetrinnet, samt 12 oppdrag på utviklingstid/planleggingsdager på ulike skoler. Teamet følger også opp PALS (positiv atferd, støttende læringsmiljø og samhandling) på 16 skoler og har gitt opplæring i PALS-modellen på 2 skoler. Teamet er en del av Utadrettet avdeling ved BKL.

Team Samspill bistår skoler når elever utfordrer, særlig knyttet til vold og trusler. I 2024 hadde teamet 24 søknader fra skolene om støtte og veiledning, hovedsakelig på barnetrinnet. I tillegg har teamet hatt ca. 50 oppdrag på ulike skoler i forbindelse med fellestid/planleggingsdager.

Fagteam autisme tilbyr veiledning til barnehager, skoler, familier og spesialpedagoger. I løpet av 2024 har teamet hatt 94 aktive saker fordelt på barnehager og skoler i alle bydeler. Teamet har også en omfattende kurs- og kompetansehevingsvirksomhet, først og fremst knyttet til kompetanseheving av spesialpedagoger og assistenter i Etat for spesialpedagogiske tjenester, men også i andre etater i kommunen slik som barne- og familiehjelpen og ulike avlastningstjenester. Teamet er en del av PPT, og er organisert i PPS Nord.

Veiledningstjenesten på Tveiterås skole har i 2024 hatt forespørsel om veiledning fra 17 skoler. Veiledningen dreier seg om tilrettelegging av det spesialpedagogiske tilbudet på ordinære skoler, og er knyttet til struktur, kartlegging og verktøy til bruk i opplæring av barn med omfattende vansker. I tillegg kan skolene få veiledning i bruk av alternativ og supplerende kommunikasjon (ASK). Skolen har én spesialpedagog tilknyttet denne veiledningstjenesten.



Katter i måneskinn utført av elevkunstnere på Midtun skole.
Foto: Astri Kamsvåg

Skyfritt – inkluderende oppvekstmiljø for barn og unge i Bergen

Planen Skyfritt – inkluderende oppvekstmiljø for barn og unge i Bergen, har en rekke strategier og tiltak for å redusere mobbing og krenkelser på oppvekst- og fritidsfeltet i Bergen. **Team Skyfritt** er et veilednings- og innsatsteam for kommunale skoler og barnehager, med vektlegging på et trygt og godt oppvekstmiljø for barn i Bergen kommune. Team Skyfritt skiller mellom saker meldt via søknadsskjema og oppdrag i barnehager og skole. Saker blir stort sett fulgt opp gjennom observasjon, samtale og veiledning. Oppdragene er blant annet å holde innlegg på foreldremøter, personalsamlinger og planleggingsdager, og produksjon av fagmateriell til bruk i barnehager og skoler. Team Skyfritt har i 2024 hatt 36 saker og 40 oppdrag fra barnehager, og 39 saker og 52 oppdrag fra skolene.

Tverrsektorielt arbeid med forebygging og tidlig innsats for barn og unge

I 2024 har TUT (Tverrfaglige utviklingsteam i barnehage) fått en ny samarbeidsavtale. Samarbeidsavtalen er utarbeidet i samarbeid mellom Etat for barn og familie, Etat for barnehage og Etat for spesialpedagogiske tjenester. I prosessen har enhetsledere og deltakere i teamene fått uttale seg og komme med tilbakemeldinger.

TUT har i forbindelse med samarbeidsavtalen fått en ny organisering, med mål om mer lik praksis på tvers av teamene og bydelene. Samarbeidsavtalen legger også opp til mer samarbeid mellom instansene. Nytt i den nye organiseringen er en felles oppstart (halv dag) om høsten for alle TUT samlet i hvert byområde. Fast tema er presentasjon av de ulike tjenestene, og aktuelle tema i de enkelte byområdene. Hensikten med samlingen er å bli kjent med de ulike tjenestene, få felles informasjon og ha et felles ståsted for samarbeid i byområdet.



Elevkunst fra Nordnes oppveksttun - skole
Fotograf: Astri Kamsvåg

Bemanning og kompetanseutvikling

Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis

Det gjennomføres tiltak for kompetanseheving gjennom den nasjonale kompetansestrategien «Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis i skoler og barnehager» (KOL). Denne ordningen forvaltes av Statsforvalteren og administreres av Etat for spesialpedagogiske tjenester i Bergen kommune. Kompetansemidlene er forankret i lokalt definerte behov.

Kompetanseløftet er et tiltak for ledere og ansatte i barnehager, skoler og PP-tjenesten, og skal bidra til at den spesialpedagogiske hjelpen er tett på de barna som har behov for det. Målet er at alle barn og unge opplever et godt tilpasset og inkluderende tilbud i barnehage og skole. Det er i denne forbindelse inngått en partnerskapsavtale med NLA Høgskolen og Nasjonalt senter for læringsmiljø og atferd (NSLA) ved Universitetet i Stavanger. Hovedmålene i Kompetanseløftet er inkludering og kobling mellom det

allmennpedagogiske og det spesialpedagogiske feltet, slik at alle barn og unge får mulighet til utvikling, mestring, læring og trivsel – uavhengig av sine forutsetninger.

I 2024 har 12 kommunale skoler, en privat skole, tre kommunale barnehager og to private barnehager deltatt i et samarbeidsprosjekt med NLA og NSLA. Det har også vært et samarbeid mellom NLA og PPS i vest for å styrke det systemiske arbeidet mellom PPS og barnehagene – «Tett på i Vest». Målet på lang sikt er at dette arbeidet skal bli by-omfattende. Det ble i 2023 startet opp et kvalitetsutviklingsarbeid for alle enhetene i Etat for spesialpedagogiske tjenester som skal vare i tre år og vektlegge inkluderende praksis, gjennom blant annet bruk av de digitale kompetansepakkene som Utdanningsdirektoratet har utarbeidet i Kompetanseløftet. I 2024 ble det startet et pilot-samarbeid mellom NSLA og PPS Nord med mål om å videreutvikle arbeidet med inkluderende praksis.

Forebygging av vold og trusler

Arbeidsmiljøgruppene i resultatenhetene i etaten – de fire PPS'ene, Bergen Kompetansesenter for Læringsmiljø (BKL), Tveiterås skole, Syns- og audiopedagogisk tjeneste (SAPT) og Bergen Voksenopplæring har deltatt på samlinger om systematisk arbeid med å forebygge, håndtere og følge opp vold og trusler mot ansatte. Etaten og resultatenhetene har i 2024 arbeidet systematisk med dette på den enkelte arbeidsplass. Det er startet et arbeid med å kartlegge risiko for vold og trusler, utvikling av kompetanseplan og praktisk veileder.

Aktivitetsnøkkeltall

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2021	Resultat 2022	Resultat 2023	Resultat 2024
Andel barn som har vedtak om spesialpedagogisk hjelp etter barnehageloven §31	3,7 %	3,7 %	3,6 %	3,7 %
Andel elever som får spesialundervisning etter enkeltvedtak	5,7 %	5,5 %	6,1 %	6,2 %
Antall individsaker Team Skyfritt har vært involvert i – barnehage	5	6	7	36
Antall individsaker Team Skyfritt har vært involvert i – skole	19	17	30	39
Antall saker der Team Skyfritt har bistått barnehager på systemnivå	20	25	28	40
Antall saker der Team Skyfritt har bistått skoler på systemnivå	39	66	25	52

Status økonomi per tjeneste

Beløp i mill. kr

			Regnskap 2024			
Tjeneste	Regnskap 2023	Justert bud. 2024	Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
PPT grunnskole	60,5	64,7	73,6	−7,2	66,4	−1,7
Syns-og audioped. tj. gr.skole	2,6	2,3	11,8	−8,5	3,3	−1,0
PPT førskole	27,9	23,5	29,9	−1,4	28,4	−4,9
Spesialtiltak for førskolebarn	272,7	300,1	380,9	−76,2	304,7	−4,7
Syns- og audioped tj. førskole	0,6	1,0	0,0	0,0	0,0	1,0
PPT for voksne og ungdom	4,0	3,3	5,0	−0,4	4,6	−1,3
Særskilt voksenopplæring	23,1	23,0	31,2	−6,4	24,8	−1,8
Syns-og audioped. tj.voksne	3,5	4,1	3,1	0,0	3,1	1,0
Sum	**394,9**	**421,9**	**535,5**	**−100,2**	**435,2**	**−13,3**

Status økonomi per avdeling

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2023	Justert bud. 2024	Regnskap 2024 Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
1-Byrådsleders avdeling	0,7	0,8	0,7	0,0	0,7	0,1
2-Byrådsavdeling for finans	−0,5	0,7	3,4	−2,7	0,7	0,0
3-Byrådsavdeling for eldre, helse og omsorg	10,0	11,7	13,8	−1,4	12,3	−0,6
4-Byrådsavdeling for barnehage og skole	370,2	388,9	492,3	−92,0	400,3	−11,4
6-Byrådsavdeling for barnevern, sosiale tjenester og mangfold	11,2	10,8	15,8	−4,1	11,7	−0,9
90-Fellesposter - bykassen	3,4	9,1	9,6	0,0	9,6	−0,5
Sum	**394,9**	**421,9**	**535,5**	**−100,2**	**435,2**	**−13,3**

Kommentar til status økonomi

Byrådsavdeling for barnehage og skole gikk med et merforbruk på 12,3 millioner kroner på tjenesteområde 01C spesialpedagogiske tjenester i 2024. Tjenesteområdet består av sentrale poster i byrådsavdelingen og Etat for spesialpedagogiske tjenester med underliggende resultatenheter, dvs. de fire pedagogisk psykologiske sentrene (PPS), Bergen voksenopplæring og Syns- og audiopedagogiske tjeneste (SAPT). Bergen voksenopplæring blir flyttet til Byrådsavdeling for Barnevern, Sosiale tjenester og Mangfold fra 2025.

PPS har ansvar for spesialpedagogisk hjelp i alle barnehager i Bergen der det er barn med vedtak om slik hjelp. De åtte bydelsvise pedagogiske fagsentrene er organisert som del av de fire PPS. Etat for spesialpedagogisk hjelp fatter vedtak om spesialpedagogisk hjelp basert på sakkyndig vurdering fra PP-tjenesten. I 2016 ble det gjort endringer i barnehageloven, og i etterkant har det vært en voldsom vekst både i antall barn som får spesialpedagogisk hjelp, og i antall timer som gis per vedtak. Gjennom 2024 har antallet vedtak vært stabilt, men omfanget i vedtakene har økt. I løpet av 2024 ble det avsatt 38 mill. ekstra til formålet, men til tross for dette har fagsentrene et merforbruk på 8,7 mill. kroner.

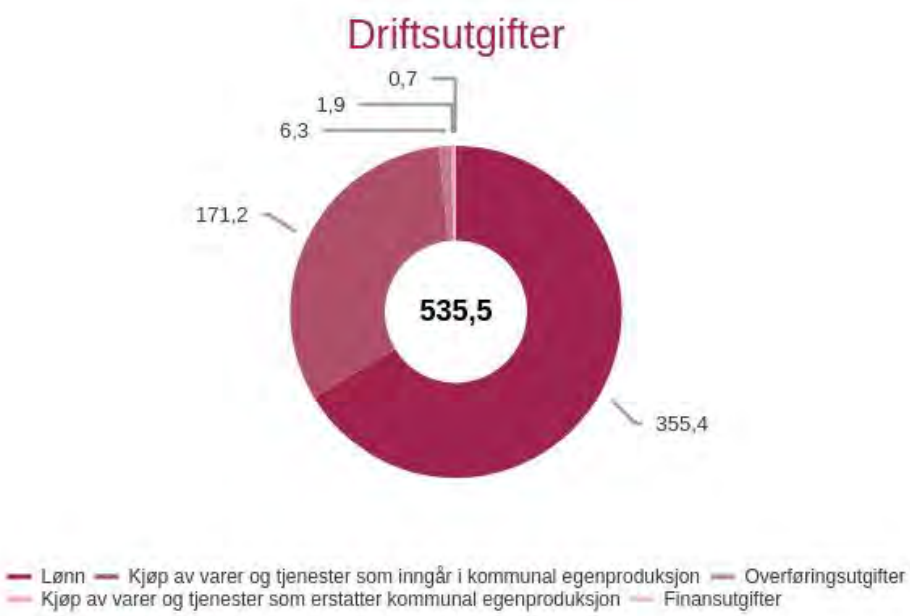
Byrådsavdelingen har sentralt et merforbruk på 2,2 millioner kroner. Hovedsakelig er dette knyttet til husleie ved en av kommunens PPS som er for lavt budsjettert.

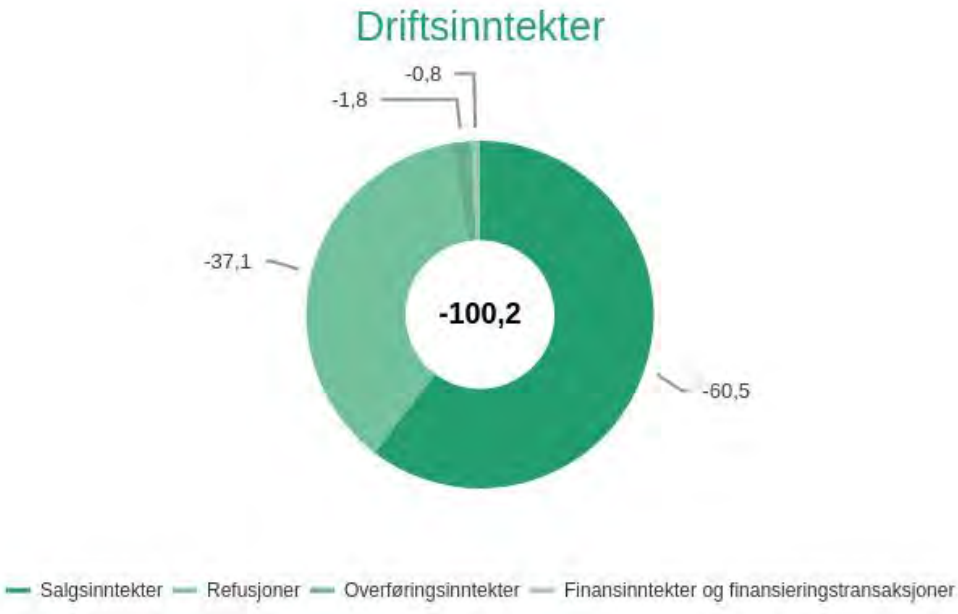
Etat for spesialpedagogiske tjenester har et merforbruk på 1,9 millioner kroner i 2024. Merforbruket er hovedsakelig knyttet til kostnader ved transport av barnehagebarn, som har rett på transport til og fra barnehagene.

På **sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen**) skyldes avviket restmidler fra lønnsavsetning som er fordelt til tjenesteområdene. Årsaken til avvik på lønn er økt arbeidsgiveravgift for lønn over 800 000,- og merutgifter til variabelt lønnsoppgjør, som følge av høy bruk av vikarer.

Oversikt driftsutgifter og -inntekter (graf)

Detaljvisning drift (graf)



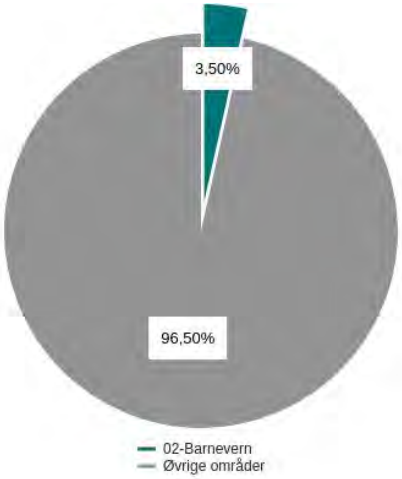


Status mål

Hovedmål	Operativt mål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Resultat 2024	Statusbeskrivelse mål
En rettferdig og inkluderende by	Ansatte skal ha et godt og inkluderende arbeidsmiljø	Sykefravær blant ansatte	13,4 %	10,5 %	13,1 %	Sykefravær samlet for 2024.
		Score fra medarbeiderundersøkelsen 10 faktor: Mestringsorientert ledelse	4,5	4,5	3,8	Resultatet er basert på medarbeiderundersøkelsen gjennomført høsten 2024 samlet for Etat for spesialpedagogiske tjenester. Neste medarbeiderundersøkelse gjennomføres høsten 2026.
		Score fra medarbeiderundersøkelsen 10 faktor: Rolleklarhet	4,5	4,5	4,0	Resultatet er basert på medarbeiderundersøkelsen gjennomført høsten 2024 samlet for Etat for spesialpedagogiske tjenester. Neste medarbeiderundersøkelse gjennomføres høsten 2026.
	Barnehagebarn og grunnskoleelever møter voksne som hjelper barn som ikke har det bra, som passer på at alle kan delta og som lytter til barn og tar de på alvor	Andel saker med saksbehandlingstid innenfor 3 måneder	39,0 %	40,0 %	37,0 %	Det er forskjeller mellom de fire PPS kontorene. PPS sør og PPS nord har lavere måloppnåelse, og det jobbes systematisk med å få ned ventetiden ved disse kontorene. Det pågår et forbedringsprosjekt (LEAN) for å effektiviseres saksbehandlingen. Samtidig er PPS sør og PPS nord styrket med to stillinger hver, og PPS sentrum og PPS vest bidrar med saksbehandlingskapasitet for å få ned ventetiden i sør og nord.

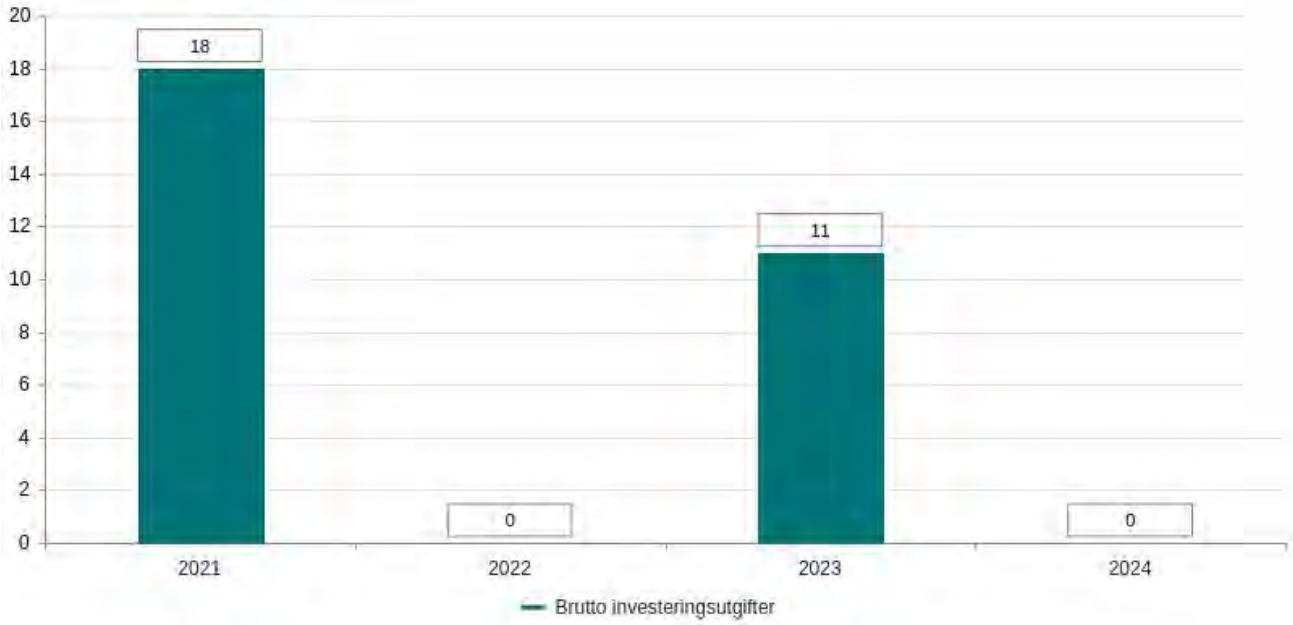
02-Barnevern

Brutto driftsutgifter i % av kommunens totale utgifter



Brutto investeringsutgifter

Beløp i 1000 kr



Om tjenesteområdet

Den kommunale barneverntjenestens hovedoppgave er å sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling får nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse til rett tid. Tjenesten skal vurdere bekymringsmeldinger, foreta undersøkelser av barnets omsorgssituasjon, fatte vedtak etter lov om barneverntjenester, forberede saker for behandling i Barneverns- og helsenemnda, og iverksette og følge opp tiltak.

Barnevernet i Bergen er organisert i fire lokale barnevernstjenester, barneverntjeneste for enslige mindreårige flyktninger og en byomfattende enhet for barnevernvakt, utekontakt og fosterhjemsveiledning og -tilsyn.

De fleste av kommunens helse- og omsorgstjenester for barn og unge og barneverntjenester driftes fra Etat for barn og familie. Ulike tjenester for barn og unge under flere budsjettområder påvirker hverandre gjensidig, og utgiftene må ses i sammenheng.



MODULUS BARN: I januar åpnet byråd Charlotte Spurkeland for bruk av det nye systemet Modulus barn for barneverntjenesten i Bergen. Samtidig orienterte etatsdirektør Rønnaug Frøiland og leder for barneverntjenesten i Bergenhus og Årstad Hallgeir Holmefjord byråden og byrådsleder Christine Meyer om utviklingsarbeidet som var gjort i barnevernet det siste året. Foto: Birgit Kårbø

Viktige begivenheter

- Fagsystemet Modulus Barn er implementert i barnevernet og har erstattet fagsystemet Familia.
- Tiltaket «Dialogprosess» fra Handlingsplan for barnevernet ble iverksatt som pilot i ett byområde. Det er inngått samarbeid med Universitetet i Stavanger for å forske på tiltaket. Det er gjennomført opplæring for ansatte, og erfaringene med utprøving av metoden i konkrete saker er positive så langt.
- Alle barnevernstjenestene deltar i Nasjonalt tilsyn i regi av Statsforvalteren. Dette er arbeid med internkontroll som startet i 2024 og holder frem i 2025. Tjenestene skal identifisere forbedringsområder og følge opp tiltaksplaner.
- Etat for barn og familie har fortsatt forbedringsarbeidet som startet i 2023. Den enkelte enhet har utarbeidet og revidert handlingsplaner ut fra de prioriterte områdene “Ledelse og styring”, “Rekruttere og beholde”, “Kvalitet og internkontroll” og “HMS”.
- Det ble høsten 2024 igangsatt ulike tiltak med formål om å blant annet forebygge turnover. Dette er:
    - Ansettelse av egen veileder i full stilling for å styrke arbeidsmiljø og gi bedre støtte til ansatte i Fyllingsdalen og Laksevåg.
    - Spesialisering av avdelinger for ettervern og fosterhjem i Bergenhus og Årstad, samt avdelinger for undersøkelse og tiltak i Arna og Åsane

- Utprøving av ny trainee-ordning "Trainee 2.0"
- Pilotering av nærværsprosjektet i Fana og Ytrebygda

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
Helårsvirkning av realendringer i årets budsjett				
Tilpasning til aktivitetsnivå for barnevernstjenesten	10 000	10 000	0	Tiltaket er iverksatt, og midlene er gått til fosterhjemsplasseringer, miljøterapeutiske tiltak og beredskapshjem. Behovet skyldes at det er flere som har rett til tjenestene, og flere med rett til mer omfattende tjenestebehov.
Familiens hus i Fyllingsdalen og Laksevåg - Etterjustering av husleie	525	525	0	Tiltaket er iverksatt, og midlene er gått til økt husleie som følge indeksregulering av husleiekontrakt, og tilpasninger av lokaler som faktureres over husleien.
Familiens hus i Bergenhus og Årstad - Ny oppmåling av bruksareal	600	600	0	Tiltaket er iverksatt, og midlene er gått til formålet.
Tilpasning til aktivitetsnivå for barnevernstjenesten	8 300	8 300	0	Tiltaket er iverksatt, og midlene er gått til fosterhjemsplasseringer, miljøterapeutiske tiltak og beredskapshjem. Behovet skyldes at det er flere som har rett til tjenestene, og flere med rett til mer omfattende tjenestebehov.
Ekstern gjennomgang av kommunikasjon til og fra barnevernet	500	500	0	Barnevernet i Bergen kommune hadde våren/sommeren 2023 flere uønskede hendelser (avvik) for kommunikasjon til og fra barnevernet som også var omtalt i media. Byrådet besluttet å gjennomføre en ekstern gransking av barnevernets interne og eksterne kommunikasjon. Granskningen bestod av en helhetlig gjennomgang av kommunikasjon til og fra barnevernet i Bergen, hvor en skulle identifisere eventuelle gjenstående sårbarheter og anbefale tiltak for å redusere eller fjerne sårbarhetene. Rapporten viste til flere konkrete anbefalinger og forslag til risikoreduserende tiltak. Noen av disse er knyttet til bruken av kommunens saksbehandlingssystem, samt presiseringer i rutiner ved for eksempel fravær og bruken av tjenestetelefoner. Barnevernet jobber kontinuerlig med å følge opp anbefalingene i rapporten og hadde en god dialog med revisjonsansvarlige underveis, slik at flere punkter ble tatt tak i etter hvert som de har blitt avdekket. Resten av forbedringstiltakene ble integrert som en del av pågående forbedringsarbeidet i barnevernet. Oppdraget ble avsluttet i andre kvartal 2024.

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
Bosetting av flyktninger 2023 - Enslige mindreårige	8 300	8 300	0	Tiltaket er iverksatt, og midlene er gått til formålet. Ny institusjon ble etablert og satt i drift i 2023. I 2024 har tiltaket hatt helårsdrift.
Sum	**28 225**	**28 225**	**0**	
Tilpasning til aktivitetsnivå				
DigiBarnevern	4 500	4 500	0	Tiltaket er iverksatt, og midlene er gått til formålet. Modulus Barn ble innført våren 2024 og har erstattet fagsystemet Familia.
Nødvendig tilpasning av integreringsaktivitet	−2 700	−2 700	0	Bystyret vedtok i det reviderte budsjettet at en ikke kunne trekke ned budsjettet på grunn av store ankomster av flyktninger.
Bosetting av flyktninger 2025 - Enslige mindreårige	7 500	142	7 358	Tiltaket ble forsinket og størstedelen av midlene forble derfor ubrukt. Enheten overtok huset til en ny institusjon med fire plasser for enslige mindreårige i Bergen fra 7. november 2024. Det planlegges full oppstart fra 1. mai 2025.
Samlokalisering - Barnevernstjenesten Fana Ytrebygda	200	200	0	Tiltaket er iverksatt, og midlene gikk til formålet. Barnevernstjenesten i Fana/Ytrebygda er flyttet inn i de nye lokalene.
Fosterhjemsveiledning og FACT Ung - Nye lokaler i Aasegården	650	650	0	Tiltaket er iverksatt, og midlene er gått til formålet.
Sum	**10 150**	**2 792**	**7 358**	
Nye tiltak				
Krav om masterutdanning i barnevernet	2 625	572	2 053	Ansatte i fagstilling i barnevernstjenesten med relevant master gis innplassering i masterkode med tilhørende avlønning. Kun deler av midlene medgikk i 2024, som følge av delårseffekt for 18 nyansatte med tiltredelse i løpet av året.
Innføre modellen «Dialogprosess» som pilot	1 000	140	860	Tiltaket ble igangsatt, men kun med en mindre delårsvirkning knyttet til kurs og dialogmøter. Tiltaket krevede en del forarbeid før det ble iverksatt høsten 2024.
Sum	**3 625**	**712**	**2 913**	
Nye engangstiltak				
Traineestillinger i barnevernet	2 400	2 400	0	Tiltaket er iverksatt og midlene er gått til formålet. Seks traineer tiltrådte 01.september 2024.
Sum	**2 400**	**2 400**	**0**	
Effektivisering				
Oppgavegjennomgang i kommunen	−348	−348	0	Bystyret har vedtatt at de administrative kostnadene i byrådsavdelingene skal reduseres, blant annet ved å holde administrative stillinger vakante ved varig eller midlertidig ledighet. Av et totalt innsparingskrav på 95 mill. ble 30. mill. fordelt ut i detaljeringen av vedtatt budsjett i februar, mens de ytterligere 65 mill. ble fordelt i august 2024. I revidert budsjett 2024 ble det innført generell

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
				ansettelsesstopp for administrative stillinger i hele organisasjonen. Byrådsavdelingene melder om at innsparingskravet er tilnærmet innfridd. Stillinger er holdt vakant ved ledighet, og for administrative stillinger har det vært restriktiv bruk av vikarer. I tillegg har avdelingene brukt mindre på kurs og samlinger, konsulentbruk, reiseaktivitet og andre utgifter som ikke er strengt nødvendig.Byrådsavdelingene har håndtert innsparingskravet ulikt mht. fordeling og rapportering i sine tjenester. I sum rapporteres det om forventet effekt på 93,4 mill. som gir et negativt avvik på 1,6 mill. i 2024.
Sum	**−348**	**−348**	**0**	
Sum tiltak	**44 052**	**33 781**	**10 271**	

Rammeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå				
Digibarnevern	350	350	0	Tiltaket er iverksatt, og midlene er gått til formålet. Modulus Barn ble innført våren 2024 og har erstattet fagsystemet Familia.
Bosettingssaken 2024 - Enslige mindreårige	4 211	4 211	0	Tiltaket er iverksatt, og midlene er gått til formålet.
Fosterhjem, miljøterapeutiske tiltak og institusjonsplasser	19 300	19 300	0	Tiltaket er iverksatt, og midlene er gått til formålet.
Lavterskeltjenester til ukrainske barn, unge og deres familier	1 952	1 952	0	Tiltaket er iverksatt, og midlene er gått til formålet.
Fosterhjem, miljøterapeutiske tiltak og beredskapshjem	18 310	18 310	0	Tiltaket er iverksatt, og midlene er gått til formålet.
Sikkerhet, vektertjenester ved barnevernstjenestene	2 500	2 500	0	Tiltaket er iverksatt, og midlene er gått til formålet.
Sum	**46 623**	**46 623**	**0**	
Effektivisering				
Reduksjon av varighet av hjelpetiltak	−3 000	−433	−2 567	Barneverntjenesten jobber kontinuerlig med å evaluere tiltak og utvikle felles forståelse for når hjelpetiltak skal innvilges og avsluttes. Arbeidet med å redusere varighet av hjelpetiltak har tatt lengre tid enn forutsatt og konsekvensen er at tjenesten kun klarte å realisere en mindre del av besparelsen.
Sum	**−3 000**	**−433**	**−2 567**	
Kutt				
Kutt i kontorfaglig avdeling	−430	−430	0	Tiltaket er iverksatt.

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
Kurs og konferanser	−660	−660	0	Tiltaket er iverksatt.
Sum	**−1 090**	**−1 090**	**0**	
Sum tiltak	**42 533**	**45 100**	**−2 567**	

Utvikling og utfordringer

I statusmelding for barnevernet som legges frem for bystyret i junimøtet vil det komme utfyllende informasjon om utvikling og utfordringer.

Tjenesteutvikling og samarbeid

Kommunen har som et resultat av barnevernsreformen fått et større ansvar for barnevernet, både faglig og økonomisk. Barnevernsreformens intensjoner om tidlig innsats og bruk av færre kostnadskrevende tiltak er en langsiktig satsning som krever en innsats fra flere tjenester i kommunen.

Selv om andelen av barn og unge som får oppfølging fra barnevernet minker, har det vært en økning av barn med behov for mer omfattende hjelp. Dette har gjenspeilet seg i både kapasitetsutfordringer og et merforbruk i kostnader til kommunens barnevern, særlig for barn som ikke bor i sitt biologiske hjem. Flere barn og unge har også hatt behov for miljøterapeutiske tiltak, og har i økende grad mottatt tiltak i kommunal regi.

Barne-, ungdoms- og familieetaten (Bufetat) hadde i første halvåret store utfordringer med å levere tiltak til barn og unge, noe Bergen kommune har adressert både til Bufetat og ansvarlig departement. I andre halvdel av 2024 har dette bedret seg, og flere barn og unge med rett til statlig barneverntiltak har fått tilbud om dette. Dette viser seg også i økte kostnader da statlige tiltak er kostnadskrevende.

Mange barn som får oppfølging fra barnevernet har rettigheter etter andre lovverk og tjenester, og forskning viser at barn som mottar hjelp fra barnevernet også har høyere forekomst av helseplager. I 2024 ble det iverksatt et arbeid i Etat for barn og familie for å implementere *Nasjonalt forløp for barnevern – kartlegging og utredning av psykisk, somatisk og seksuell helse, tannhelse og rus*. Det er nedsatt en arbeidsgruppe som skal se på samarbeidsavtaler, utforme prosedyrer og utarbeide forslag til modeller for det nasjonale forløpet i Bergen. Endelig beslutning for hvordan arbeidet skal rigges gjøres i 2025.

De siste årene har det vært en økning i kriminalitet blant barn og unge, noe som også berører barnevernet. Selv om det ikke har vært en signifikant økning i antall bekymringsmeldinger, har andelen meldinger som har omfattet rus, kriminalitet og atferdsvansker økt. Noen av barna som strever med rus og kriminalitet har behov for tiltak i statlig barnevern og/eller kriminalomsorgen.

Barnevernet både nasjonalt og lokalt har fått kritikk for manglende systematikk og dokumentasjon av arbeidet. I 2024 startet innfasingen av fagsystemet Modulus Barn. Det nye fagsystemet inneholder en rekke funksjoner som bidrar til bedre systematikk og oversikt i saksbehandlingen for både ledere og ansatte, og har innebygd støttesystemer som for eksempel integrert fagstøtte gjennom Barnevernfaglig kvalitetsmodell (BFK). Der ligger all faglig og juridisk støtte oversiktlig satt opp for den ansatte, noe som gjør det enklere å sortere, navigere og finne den faglige og juridiske støtten den ansatte trenger i sitt arbeid.

Barnevernstjenesten for enslige mindreårige bosatte 27 enslige mindreårige flyktninger i 2024. Halvparten av de enslige mindreårige kom fra Ukraina, de øvrige kom hovedsakelig fra Syria og Afghanistan. Barneverntjenesten har en bred tiltaksvifte, og de nybosatte har fått tilpassede bo- og omsorgsløsninger. I 2024 ble flere enn tidligere bosatt i vertsfamilier.

Kompetanse og rekruttering

Det har vært perioder med høyt fravær og turnover i barnevernstjenesten i 2024. Det har vært en økende trend i sykefraværet de siste årene. Det er langtidsfraværet som øker mest. Ved årsslutt var det samlede sykefraværet på 17,2%. Selv om turnover er høy er det en reduksjon på turnover siden 2023 (72) til 2024 (41). Stor utskiftning av ansatte utfordrer tjenestens samlede kompetanse og kapasitet. Ustabilitet i bemanningen fører til høyere arbeidsbelastning, noe som ble bekreftet i medarbeiderundersøkelsen fra november 2024. Flere kort- og langsiktige tiltak er iverksatt for å både håndtere drift, forebygge turnover og sykefravær og for å bidra til rekruttering. Trainee-ordningen ble videreført i 2024, med gode tilbakemeldinger fra både tjenester og traineer, og ansatte rapporterer om god oppfølging gjennom den justerte Mentorordningen. Bemanningsutfordringene vanskeliggjør utvikling av tjenesten i tråd med behov, ønsker og vedtatte satsninger.

Innen 2031 skal alle som arbeider med barneverntjenestens kjerneoppgaver innfri barnevernlovens krav om relevant mastergrad eller tilsvarende relevant videreutdanning og praksis. Tall fra SSB for 2023 (oppdaterte tall kommer i mars 2025) viser at av barnevernets 426 årsverk innfrir 110 årsverk kompetansekravet. Dette viser at barnevernet er på vei til å innfri kravet innen 2031, dersom tjenesten ikke mister kompetansen gjennom at ansatte slutter. Behovet for å sikre ansatte kompetanseheving for å innfri kompetansekravet må imidlertid balanseres opp mot krav til å produsere og levere tjenester.

Aktivitetsnøkkeltall

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2021	Resultat 2022	Resultat 2023	Resultat 2024
Barn (0-17 år) med undersøkelse i løpet av året	2 045	1 987	2 146	1 904
Barn og unge (0-24 år) med barneverntiltak i løpet av året	2 305	2 050	1 963	1 884
Barn og unge (0-24 år) med barneverntiltak per 31.12	1 623	1 375	1 387	1 319
Barn og unge (0-24 år) med hjelpetiltak i løpet av året	1 830	1 685	1 603	1 556
Barn og unge (0-24 år) med omsorgstiltak i løpet av året	402	365	360	328

Kostra Nøkkeltall

	Bergen 2023	Bergen 2024	Oslo kommune	Trondheim	Stavanger	ASSS uten Oslo
Prioritet						
Andel netto driftsutgifter til saksbehandling (funksjon 244)	36,6 %	33,3 %	42,7 %	28,9 %	33,8 %	
Netto driftsutgifter (funksjon 244, 251, 252) per barn med tiltak *)	483 426	537 391	469 178	464 937	465 522	
Netto driftsutgifter per innbygger 0-17 år, barnevernstjenesten *)	17 160	18 362	15 492	16 315	14 872	
Produktivitet						
Barn med undersøkelse eller tiltak per årsverk (funksjon 244)	13,2	12,8	12,3	12,0	14,8	

Brutto driftsutgifter til tiltak (funksjon 251, 252) per barn med tiltak *)	314 447	364 592	272 542	335 461	318 531
Dekningsgrad					
Andel barn med barnevernstiltak pr 31.12 ift. innbyggere 0-17 år	1,9 %	1,8 %	1,6 %	1,8 %	1,8 %
Barn med undersøkelse ift. antall innbyggere 0-17 år	3,9 %	3,5 %	3,9 %	3,2 %	3,3 %
Kvalitet					
Stillinger med fagutdanning per 1 000 barn 0-17 år	6,9	7,9	5,7	7,6	5,4

**) Inflasjonsjustert med deflator*

Status økonomi per tjeneste

Beløp i mill. kr

			Regnskap 2024			
Tjeneste	**Regnskap 2023**	**Justert bud. 2024**	**Utgifter**	**Inntekter**	**Regnskap**	**Avvik i kr**
Barneverntjeneste	308,0	335,9	374,3	−47,3	327,0	8,9
Barnevernvakt	14,8	15,3	17,1	−3,1	14,0	1,4
Tiltak i familien	82,8	81,9	87,9	−4,1	83,8	−1,9
Tiltak utenfor familien	492,8	573,5	615,6	−23,1	592,4	−18,9
Psykiske helsetjenester og tjenester til utviklingshemmede i institusjon og familiehjem (Barnevernet	1,5	5,4	8,1	0,0	8,1	−2,6
Sum	**899,9**	**1 012,1**	**1 102,9**	**−77,7**	**1 025,2**	**−13,1**

Status økonomi per avdeling

Beløp i mill. kr

			Regnskap 2024			
Byrådsavdeling	**Regnskap 2023**	**Justert bud. 2024**	**Utgifter**	**Inntekter**	**Regnskap**	**Avvik i kr**
1-Byrådsleders avdeling	8,6	7,9	9,4	−0,4	9,0	−1,1
2-Byrådsavdeling for finans	−4,2	−4,0	1,0	−5,0	−4,0	0,0
6-Byrådsavdeling for barnevern, sosiale tjenester og mangfold	937,5	990,6	1 077,8	−72,5	1 005,3	−14,7
90-Fellesposter - bykassen	−42,0	17,6	14,6	0,3	14,9	2,7
Sum	**899,9**	**1 012,1**	**1 102,9**	**−77,7**	**1 025,2**	**−13,1**

Kommentar til status økonomi

Byrådsavdeling for barnevern, sosiale tjenester og mangfold rapporterer et merforbruk på 14,7 millioner kroner innenfor tjenesteområdet.

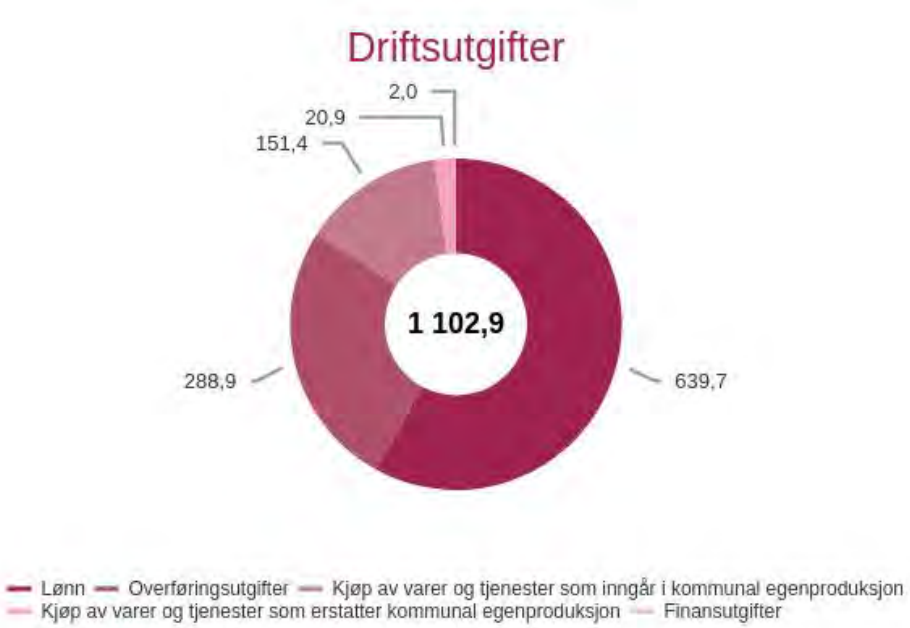
Merforbruket skyldes hovedsakelig en økning i behovet for plasseringer i statlige institusjoner og beredskapshjem levert av Bufetat, frikjøpte fosterhjem, miljøterapitjenester, avlastningstjenester og lavere tilskudd for bosetting av personer med nedsatt funksjonsevne enn forutsatt.

Under **Byrådsleders avdeling** gjelder dette utgifter ved Kommuneadvokaten, som er prosessfullmektig for kommunen i saker om tvangsinngrep etter barnevernsloven og helse- og omsorgstjenesteloven. Merforbruket på kr. 1,1 mill. skyldes i hovedsak arbeid med flere erstatningssaker knyttet til barnevernsområdet samt behov for kjøp av ekstern advokatbistand.

På **sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen)** skyldes avviket at det gjenstår budsjettmidler til ikke-igangsatte tiltak i 2024 (5,7 mill.). Status for tiltak i årets budsjett kommer frem av tabellen *Nye tiltak i årets budsjett*. I tillegg er det restmidler fra lønnsavsetning som er fordelt til tjenesteområdene (-1,4 mill.). Årsaken til avvik på lønn er økt arbeidsgiveravgift for lønn over 800 000,- og merutgifter til variabelt lønnsoppgjør, som følge av høy bruk av vikarer. I tillegg skyldes avviket periodisering av variabel lønn (-1,7 mill.). Dette er utgifter fra 2024 som er fakturert i 2025 som periodiseres til riktig år

Oversikt driftsutgifter og -inntekter (graf)

Detaljvisning drift (graf)





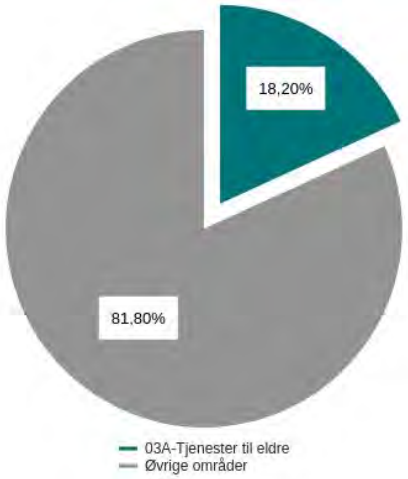
Status mål

Hovedmål	Operativt mål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Resultat 2024	Statusbeskrivelse mål
En rettferdig og inkluderende by	Kommunen fremmer medvirkning for barn, unge og deres familier	Andel barn flyttet til slekts- og nettverksfosterhjem siste tertial	54,0 %	70,0 %	79,0 %	Resultatet for 2024 er bedre enn oppsatt mål. Dette er som følge av et målrettet arbeid i tråd med gjeldende regelverk og føringer.
		Antall barn som har fått gjennomført familieråd siste tertial	40	140	66	Måloppnåelse er ikke oppfylt. Det har vært forskjeller mellom byområdene i bruken av familieråd som metode. Det er iverksatt et arbeid i tjenestene for å sikre lik praksis som det byområdet som har flest gjennomførte familieråd. Det har blitt arbeidet godt og systematisk med dette, også i samarbeid med Bufetat. Dette har resultert i økt bruk av modellen i enkelte enheter. Familieråd er imidlertid et frivillig tilbud som enkelte takker nei til.
	Kommunens ressurser benyttes likeverdig og bærekraftig	Andel barn med vedtak om hjelpetiltak der hjelpen fås fra Barne- og familiehjelpen pr. dato	42,0 %	50,0 %	31,0 %	Resultatet for 2024 ligger under vedtatt mål, selv om antall barn som får tiltak i Barne- og familiehjelpen er relativ stabilt. Tjenestene erfarer at familienes utfordringer og behov er mer alvorlige og sammensatte enn tidligere. Det er lokale variasjoner i den gjennomsnittlige tiltakslengden, og enkelte steder har det vært ventetid på iverksettelse av vedtak.
		Andel barn med vedtak om hjelpetiltak der hjelpen fås fra Utekontaktens tiltaksavdeling pr. dato		35,0 %	21,0 %	Det er ikke måloppnåelse for 2024 for disse hjelpetiltakene. Hovedårsaken til dette er at en større andel av barn og familier har store og sammensatte utfordringer, noe som har lagt press på tiltakets kapasitet innenfor vedtatt budsjettramme.
		Andel barn med vedtak om plassering som bor i institusjon pr. dato		10,0 %	13,0 %	Bergen kommune ønsker primært å tilby fosterhjemsplassering til barn som ikke kan bo hjemme.

Hovedmål	Operativt mål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Resultat 2024	Statusbeskrivelse mål
						Antall plasseringer er gradvis redusert i løpet av de siste årene, men det er fremdeles barn og unge som har komplekse utfordringer og behov for insititusjonstilbud over anslått mål. Bufetat har bedret kapasiteten sin i 2024 og har levert institusjonsplasser i tråd med bistandsplikten, noe som også fører til at flere med rett til institusjonsplass har fått dette.
		Andel hasteflyttinger drøftet i Tverretatlig hasteteam siste tertial		60,0 %	8,0 %	Forebygging av akuttplasseringer og sikring av likeverdige faglige vurderinger på tvers av barnevernstjenestene er et viktig mål for kommunen. Det er derfor satt et ambisiøst mål for bruken av Tverretatlig hasteteam. Vi er langt fra måloppnåelse og en mulig forklaring kan være at det også er etablert andre tverrfaglige samarbeidsfora. Ordningen har ikke vært evaluert og justert siden oppstart. Det pågår nå en evaluering av ordningen i samarbeid med Helse Bergen, Bufetat og kommunale tjenester.

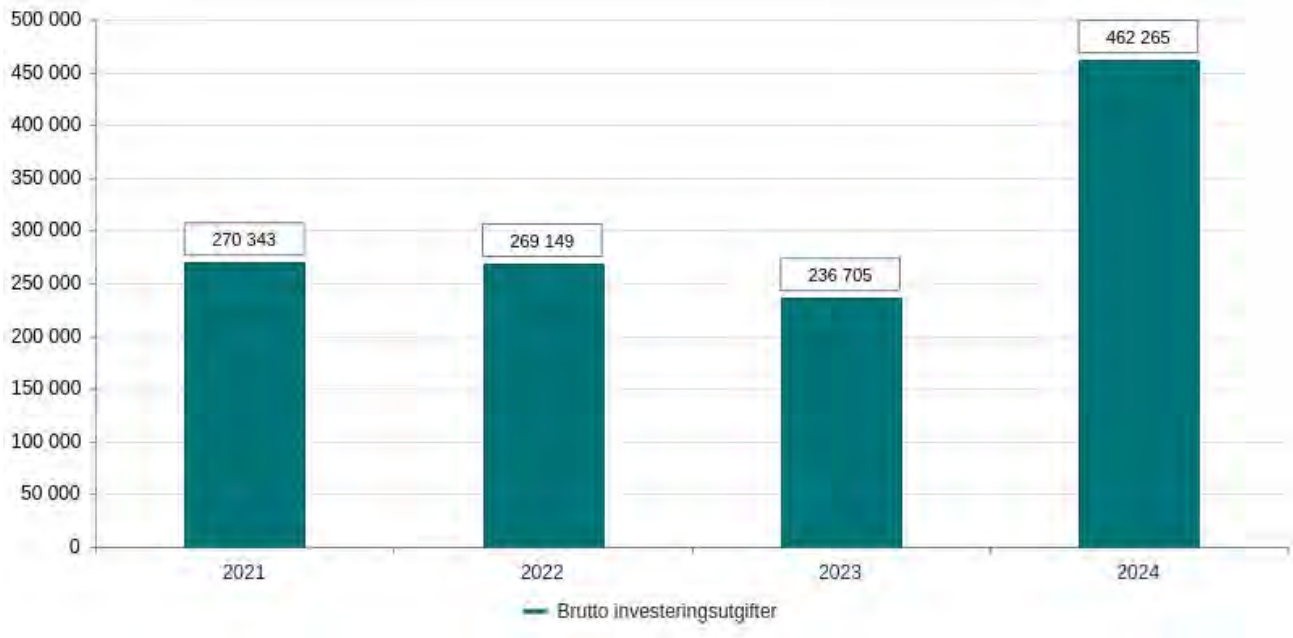
03A-Tjenester til eldre

Brutto driftsutgifter i % av kommunens totale utgifter



Brutto investeringsutgifter

Beløp i 1000 kr



Om tjenesteområdet

Tjenesteområde 03A omfatter kommunale helse- og omsorgstjenester for hjemmeboende innbyggere over 65 år og beboere i helseinstitusjoner. Tjenestene inkluderer helsehjelp og praktisk bistand i hjemmet, avlastningstilbud og aktivitetstilbud. Disse tilbudene er tilpasset eldre med ulike helseutfordringer og nedsatt funksjonsevne, og bidrar til at flere kan bo hjemme lengre.

Bergen kommune tilbyr også ulike typer omsorgsboliger og helseinstitusjoner. Behandlingssentre tilbyr korttidsopphold, mens sykehjem dekker behovet for langtidsopphold. Ansvaret for tjenester til personer med rusavhengighet og psykiske lidelser ligger hos Byrådsavdeling for arbeid, sosial og mangfold (BBSM). Det er inngått en samarbeidsavtale som innebærer at enkelte hjemmebaserte tjenester tildelt av BBSM utføres av BEHO. Disse tjenestene faktureres internt.

Viktige begivenheter

- Prosjektet Innovation in municipal home-based healthcare services (INCA) vant Kunnskapskommunens forsknings- og innovasjonspris for 2024. I Bergen kommune er navnet HeltOm på innovasjonsprosjektet der hjemmetjenestene nå er organisert i helsetjenesteteam og omsorgsteam. Organisasjonsmodellen er innført i hele kommunen.
- Hjemmetjenestene fikk yttertøy i november 2024, som skal holde dem varme og tørre når de er på rundene sine.
- Byrådet bevilget 40 millioner kroner til innføring av servicemedarbeidere på behandlingssentrene og langtidssykehjem.
- Torsdag 18. april fikk helsebyråden Marte Monstad æren av å legge ned grunnsteinen for Midtbygda behandlingssenter, som skal inneholde 100 korttidsplasser, aktivitetssenter, kafé og rehabiliteringssenter.



Hjemmetjenestemne fikk yttertøy i november 2024. Foto: Bergen kommune

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
Nye tiltak				
Åsaheimen - Nytt sykehjem	5 800	5 800	0	Sykehjemmet startet opp våren 2023, og beløpet gjelder helårseffekten av dette.
Slettemarken sykehjem - utvidet drift	16 900	16 900	0	Slettemarken sykehjem har flyttet til tidligere Storetveit sykehjem. Der er det flere rom/senger tilgjengelig og sykehjemmet har utvidet driften.
Sykehjemsprester - gjenopptar avtale	750	750	0	Avtalen er gjenopptatt, og kostnadene er påløpt.
Tilpasninger til nasjonale e-helseløsninger	2 000	76	1 924	Arbeidet med å tilpasse kommunens ikt-systemer til nasjonale e-helseløsningene er blitt forsinket som følge av manglende tekniske avklaringer.
Skifte trygghetsalarmer - oppgradere fra 2G til 4G	2 380	2 380	0	Anskaffelsen av nye trygghetsalarmer er gjennomført. Selve utskiftingen av alarmer hjemme hos brukerne er i gang, og vil bli avsluttet i 2025.
Behandlingssentre - Styrket grunnbemanning	15 000	14 644	356	Ansettelse av servicemedarbeidere i behandlingssentre og sykehjem er gjennomført. Sen rekruttering førte til at ikke alle midlene ble brukt i 2024.
Økte tjenester til hjemmeboende	69 700	69 700	0	Tjenesten til hjemmeboende brukere er styrket. Må sees i sammenheng med "Effekt av forebyggende tiltak og nye arbeidsmetoder".
Styrket grunnbemanning sykehjem	25 000	25 000	0	Ansettelse av servicemedarbeidere i behandlingssentre og sykehjem er gjennomført.
Midtbygda sjukeheim - avvikling	−6 500	−6 500	0	Sykehjemmet ble avviklet våren 2023, og beløpet gjelder helårseffekten av dette.
Metodisthjemmet - Tilbygg og rehabilitering	24 625	24 625	0	Utvidet drift ved sykehjemmet startet opp i januar 2024, etter at det har vært gjennomført et omfattende rehabiliterings- og tilbyggsprosjekt. Dette prosjektet har økt kapasiteten ved sykehjemmet.
Forprosjekt - nytt pleie og omsorgssystem (erstatning for Visma Profil)	2 500	2 500	0	Prosjektet gjennomføres iht til planen.
Sum	**158 155**	**155 875**	**2 280**	
Tilpasning til aktivitetsnivå				
EBE - Justering av FDV-ramme for endringer i byggporteføljen	−3 200	−3 200	0	Endringen er innarbeidet som en del av årsbudsjettet til Etat for bygg og eiendom
EBE - Strømsparingstiltak i kommunale bygg	4 800	4 800	0	Reduksjon i energiforbruk ble målt til 9,8% i 2024 sammenlignet med 2019 (referansenivået). Det er ikke mulig å tallfeste besparelsen i kroner, fordi det ikke er mulig å skille effekt av strømsparing fra effekt av energieffektivisering.
Landås Menighets eldresenter - Konseptvalgutredning	−300	−300	0	Arbeidet startet opp i 2023, og ble avsluttet i 2024. Reduksjonen som framkommer

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
				skyldes at det ble brukt mindre i 2024 enn i 2023.
Privat ideelle virksomheter - økte lokalkostnader	2 000	2 000	0	De økte kostnadene er påløpt, og leieutgiftene har økt.
Sum	**3 300**	**3 300**	**0**	
Nye engangstiltak				
Prosjekt for mat på sykehjem	1 000	0	1 000	Det har tatt lengre tid enn planlagt å få avklart innholdet i prosjektet, og oppstarten har dermed blitt forsinket.
Nye avtaler med privatideelle sykehjem	1 000	0	1 000	Tiltaket er forsinket og midlene ble ikke benyttet i 2024.
Sum	**2 000**	**0**	**2 000**	
Kutt				
Redusere planlagte helsevikarstillinger i Bemanningstjenester	−1 000	−1 000	0	Kuttet innarbeidet i rammen og realisert slik som angitt i tiltaket
Sum	**−1 000**	**−1 000**	**0**	
Helårsvirkning av realendringer i årets budsjett				
Tomtesøk 2 nye sykehjem	3 400	3 240	160	Prosjektet gjennomføres etter planen. Prosjektet avsluttes i 2025.
Sum	**3 400**	**3 240**	**160**	
Effektivisering				
Reversering av kutt i budsjettrammen til sykehjem	10 970	10 970	0	Tiltaket gjelder reversering av effektiviseringskravet “Reduserte utgifter til vikarer og overtid”.
Bo lenger hjemme - Effekt av forebyggende tiltak og nye arbeidsmetoder	−13 000	−13 000	0	Tiltakene er iverksatt. Må sees i sammenheng med tiltaket “Økte tjenester til hjemmeboende”.
Oppgavegjennomgang i kommunen	−1 009	−1 009	0	Bystyret har vedtatt at de administrative kostnadene i byrådsavdelingene skal reduseres, blant annet ved å holde administrative stillinger vakante ved varig eller midlertidig ledighet. Av et totalt innsparingskrav på 95 mill. ble 30. mill. fordelt ut i detaljeringen av vedtatt budsjett i februar, mens de ytterligere 65 mill. ble fordelt i august 2024. I revidert budsjett 2024 ble det innført generell ansettelsesstopp for administrative stillinger i hele organisasjonen. Byrådsavdelingene melder om at innsparingskravet er tilnærmet innfridd. Stillinger er holdt vakant ved ledighet, og for administrative stillinger har det vært restriktiv bruk av vikarer. I tillegg har avdelingene brukt mindre på kurs og samlinger, konsulentbruk, reiseaktivitet og andre utgifter som ikke er strengt nødvendig. Byrådsavdelingene har håndtert innsparingskravet ulikt mht. fordeling og rapportering i sine tjenester. I sum rapporteres det om forventet effekt på

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
				93,4 mill. som gir et negativt avvik på 1,6 mill. i 2024.
EBE - Ytterligere 10 % reduksjon i energiforbruk i kommunale bygg	−340	−340	0	Reduksjon i energiforbruk ble målt til 9,8% i 2024 sammenlignet med 2019 (referansenivået). Det er ikke mulig å tallfeste besparelsen i kroner, fordi det ikke er mulig å skille effekt av strømsparing fra effekt av energieffektivisering.
Reduserte utgifter til vikarer og overtid	−10 970	−10 970	0	Effektiviseringstiltaket ble reversert. Se linjen "Reversering av kutt i budsjettrammen til sykehjem".
Sum	**−14 349**	**−14 349**	**0**	
Sum tiltak	**151 506**	**147 066**	**4 440**	

Rammeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå				
Helse- og omsorgstjenester til Ukrainske flyktninger	4 860	4 860	0	Utgiftene er påløpt, og midlene er brukt til formålet.
Ekstraordinær sommergodtgjørelse BEHO 2024	2 897	2 897	0	Sommergodtgjørelsen ble utbetalt etterskuddsvis og midlene ble brukt til formålet.
Oppbudsjettering av hjemmebaserte tjenester	30 000	30 000	0	Styrking av budsjett i revidert budsjett på grunn av høyt sykefravær, og økte kostnader til vikarer og overtid.
Sum	**37 757**	**37 757**	**0**	
Effektivisering				
Multidose - effekt av økt utbredelse	−10 000	−10 000	0	Tiltaket er iverksatt og effekten tas ut gradvis etterhvert som flere og flere brukere kan benytte seg av multidose.
Sum	**−10 000**	**−10 000**	**0**	
Inntektsendringer				
Ressurskrevende tjenester - toppfinansieringsordningen - endret modell	1 014	1 014	0	Staten har endret modellen for å beregne kommunenes refusjoner og inntekten har blitt redusert.
Sum	**1 014**	**1 014**	**0**	
Sum tiltak	**28 771**	**28 771**	**0**	

Utvikling og utfordringer

Antallet eldre vil øke betydelig i årene fremover, noe som fører til økt etterspørsel etter helse- og omsorgstjenester. Helsepersonellkommisjonens rapportNOU 2023:4, Tid for handling, understreker de store utfordringene knyttet til en aldrende befolkning og begrenset tilgang på arbeidskraft. Bergen kommune står overfor store rekrutteringsutfordringer, særlig når det gjelder helsefagarbeidere og sykepleiere.

For å møte disse rekrutteringsutfordringene valgte byrådet å bevilge 40 millioner til å øke grunnbemanningen med servicemedarbeidere på behandlingssentrene og sykehjemmene. Dette resulterte i ansettelse av rundt 40 årsverk med servicemedarbeidere, som utfører praktiske oppgaver som ikke krever helsefaglig utdanning.

Teamorganisering og oppgavedeling i helse-og omsorgstjenestene

Når innbyggere søker om helse- og omsorgstjenester, får de rask hjelp av et tverrfaglig vurderingsteam. Teamet kartlegger hjelpebehovet og gir nødvendige tjenester i inntil fire uker, med mål om at den enkelte skal mestre hverdagen og bli mest mulig selvhjulpen. I 2024 fikk 2666 hjelp av vurderingsteam.

I 2024 ble de siste bydelene organisert i helsetjenesteteam og omsorgsteam (HeltOm). Dermed har Bergen kommune fullført innføringen av en ny organisasjonsmodell i hjemmetjenestene. Helsefagarbeidere og assistenter i omsorgsteamene har overtatt flere oppgaver fra sykepleierne og jobber nå mer selvstendig enn før. Samtidig kan sykepleierne i helsetjenesteteamene bruke sin kompetanse mer målrettet, noe som også har gjort det lettere å rekruttere sykepleiere. Ved årsskiftet mottok 4147 brukere hjelp, en reduksjon i underkant av 0,8 prosent sammenlignet med året før.

Forskning på tjenestene

NORCE og Senter for omsorgsforskning Vest har forsket på innføringen av helsetjenesteteam og omsorgsteam gjennom prosjektet INCA. I løpet av fire år har NORCE fulgt HeltOm-prosjektet i Etat for hjemmebaserte tjenester og bidratt til en kunnskapsbasert utvikling av modellen. Prosjektet ble avsluttet 31. desember 2024.

Helseteknologi

Helseteknologi inkluderer velferdsteknologi, digitale samhandlingsløsninger og utstyr som brukes til å organisere helse- og omsorgstjenester. Den bidrar til at personer med nedsatt funksjonsevne får en enklere hverdag, samtidig som den kan effektivisere og lette arbeidsdagen for helsepersonell.

Ved utgangen av 2024 hadde 4801 innbyggere kommunale trygghetsalarmer, av disse hadde 3952 trygghetsalarm med røyksensor. Antallet som mottok trygghetspakker var 159, en liten økning fra året før. Samtidig hadde 312 personer medisineringsstøtte, som utgjorde en liten nedgang. Antallet som benyttet lokaliseringsteknologi (GPS) økte derimot betydelig til 371 personer. Responssenteret håndterte og løste om lag 96 prosent av alarmene uten behov for involvering fra hjemmebaserte tjenester.

Boliger for eldre

Bergen kommune tilrettelegger private boliger og leier ut omsorgsboliger med livsløpsstandard. Beboere i omsorgsboliger får nødvendig bistand fra hjemmetjenestene og har tilgang til fellesarealer med miljøtilbud. I tillegg har kommunen boliger med stedlig bemanning, som omsorgssenter, omsorg pluss boliger, bofellesskap og bokollektiv. Ved utgangen av 2024 ventet 56 personer på omsorgsbolig og 18 på omsorg pluss bolig. Flere av dem fikk tilbud om bolig, men valgte å takke nei i påvente av et annet tilbud.

Sykehjem og behandlingssenter

I 2024 disponerte Bergen kommune 2413 sykehjemsplasser fordelt på kommunale og private ideelle sykehjem. Om lag 20 prosent av sykehjemsplassene er korttids- og rehabiliteringsplasser på behandlingssenter. 90 søkere ventet på langtidsplass i desember 2024. De fleste av dem var innlagt i behandlingssentre i påvente av plass. I snitt ventet 16 søkere i eget hjem. For å bedre kapasiteten og redusere ventelistene arbeider Bergen kommune med flere utbyggingsprosjekter:



GRUNNSTEIN: Marte Monstad, byråd for eldre, helse og omsorg, legger ned grunnsteinen for Midtbygda behandlingssenter.
Bilde: Nina Johnsen

- Hordnestunet: Rehabiliteringsarbeid pågikk gjennom hele 2024, og sykehjemmet ble klart for innflytting for 20 beboere 6. januar 2025.
- Midtbygda sykehjem: På tomten bygges et nytt behandlingssenter med 100 plasser, med planlagt ferdigstillelse i 2027.
- Slettemarken sykehjem: Dagens bygg med 30 plasser rives og erstattes av et nytt bygg med 100 plasser. Estimert ferdigstillelse i 2028.
- Frieda Fasmers minne: Eksisterende sykehjem med 66 plasser erstattes med et nytt bygg med 90 plasser. Planlagt ferdigstillelse i desember 2028.
- Stiftelsen Betanien Bergen: Bergen kommune har inngått en intensjonsavtale med stiftelsen om å realisere et nytt sykehjem ved ombruk og ombygging av to eksisterende bygg.
- Loddefjordåsen sykehjem: Blir et nytt sykehjem med 100 plasser som blir nabo til nye Frieda Fasmers minne.
- Nytt sykehjem: Det skal bygges ytterligere et sykehjem med plass til 100-150 plasser og aktuelle tomter vurderes.
- Odinsvei: Det utredes om en tomt ved siden av Odinsvei sykehjem kan egne seg for et mindre sykehjem som kan driftes sammen med det eksisterende.

Rekruttere og beholde

Bergen kommune har en strategi for heltidskultur der hele og faste stillinger skal være normen. Den gjennomsnittlige stillingsandelen per 31.12.24 var på 78,8 prosent i hjemmebaserte tjenester og 77,8 prosent i sykehjem. Innen 2027 er målet at gjennomsnittlig stillingsandel har økt til 80 prosent.

For tredje året på rad arrangerte Bergen kommune en fagsamling for helsefagarbeider-lærlinger. Lærlingene fikk informasjon om jobbmuligheter i kommunen. Hele 91 prosent av de inviterte meldte sin interesse for jobb i kommunehelsetjenesten etter bestått fagprøve.

Bergen kommune arrangerte sin første karrieredag for assistenter i helse- og omsorgstjenestene høsten 2024. Dette er et viktig tiltak i arbeidet for å beholde ansatte. 36 assistenter fra Etat for tjenester for utviklingshemmede, Etat for behandlingssentre og sykehjem, samt Etat for hjemmebaserte tjenester, deltok. Temaet for dagen var veien til fagbrev som helsefagarbeider, og deltakerne fikk informasjon om ulike veier til fagbrevet, inkludert praksiskandidatordningen, helsefagteoriundervisning, helseassistentrollen, språkkrav og fagbrev på jobb.



På karrieredagen for assistenter i helse og omsorgstjenestene, høsten 2024. Fra venstre Gunn-Brit Grøvan, Kristin Lawther og Janniche Fure, rådgivere fra Byrådsavdeling for eldre, helse og omsorg som stod for gjennomføringen. Foto: privat

Aktivitetsnøkkeltall

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2021	Resultat 2022	Resultat 2023	Resultat 2024
Antall brukere som har fått oppfølging av vurderingsteam i løpet av året	2 946	2 949	2 777	2 666
Antall brukere som har fått tjenesten hverdagsrehabilitering i løpet av året	388	382	408	490
Antall institusjonsplasser og boliger med heldøgnsomsorg i forhold til antall innbyggere 80 år og over (dekningsgrad).	21,7 %	21,4 %	20,9 %	20,4 %
Antall omsorg pluss-boliger 31.12	267	267	267	267
Antall omsorgsenterplasser 31.12	35	35	35	35
Antall sykehjemsplasser 31.12	2 392	2 386	2 381	2 413
Dagaktivitetstilbud - andel innbyggere 80-89 år utenfor institusjon som har dagaktivitetstilbud	4,3 %	4,4 %	4,8 %	4,5 %
Dagaktivitetstilbud - andel innbyggere 90 år og eldre utenfor institusjon som har dagaktivitetstilbud	11,0 %	11,5 %	14,6 %	14,4 %
Hjemmetjenester pr 31.12 - Antall innbyggere 90 år og over som mottar helsetjenester	823	743	670	636
Hjemmetjenester pr 31.12 - Antall innbyggere 67 - 79 år som mottar helsetjenester	1 213	1 184	1 123	1 129
Hjemmetjenester pr 31.12 - Antall innbyggere 67 - 79 år som mottar praktisk hjelp - daglige gjøremål	943	1 126	1 405	1 411
Hjemmetjenester pr 31.12 - Antall innbyggere 80 - 89 år som mottar helsetjenester	1 521	1 415	1 217	1 269
Hjemmetjenester pr 31.12 - Antall innbyggere 80 - 89 år som mottar praktisk hjelp - daglige gjøremål	1 378	1 552	1 869	1 910
Hjemmetjenester pr 31.12 - Antall innbyggere 90 år og over som mottar praktisk hjelp - daglige gjøremål	806	894	999	945
Trygghetsalarm - andel innbyggere 80-89 år utenfor institusjon som har trygghetsalarm	22,2 %	22,4 %	22,5 %	22,1 %
Trygghetsalarm - andel innbyggere 90 år og eldre utenfor institusjon som har trygghetsalarm	64,9 %	65,8 %	67,7 %	66,1 %

Kostra Nøkkeltall

	Bergen 2023	Bergen 2024	Oslo kommune	Trondheim	Stavanger	ASSS uten Oslo
Prioritet						
Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner, pleie- og omsorgtjenesten (B) *)	26 344	26 018	21 453	21 595	22 503	23 763
Produktivitet						
Korrigerte brutto driftsutgifter, institusjon, pr. kommunal plass *)	1 569 405	1 502 108	1 845 991	1 530 019	1 556 827	
Dekningsgrad						
67-79 år Heimeteneste Omsorgstjenester - brukere per 1000 innbyggere (antall)	58,3	57,6	61,3	54,8	60,7	
Andel av alle brukere som har omfattende bistandsbehov (B)	34,4 %	37,6 %	34,4 %	34,2 %	24,8 %	32,6 %
over 80 år Heimeteneste Omsorgstjenester - brukere per 1000 innbyggere (antall)	248,5	238,7	230,1	228,2	234,6	

over 80 år Institusjonstenester Omsorgstjenester - brukere per 1000 innbyggere (antall)	130,6	124,9	111,9	122,5	121,1	
Plasser i institusjon i prosent av innbyggere 80 år over (B)	19,8 %	19,5 %	16,6 %	18,1 %	19,7 %	16,6 %
Kvalitet						
Andel brukerrettede årsverk i omsorgstjenesten m/ helsefagutdanning (prosent)	71,0 %	70,3 %	66,1 %	75,3 %	76,2 %	
Legetimer per uke per beboer i sykehjem (timer)	0,86	0,86	0,54	0,75	0,87	

**) Inflasjonsjustert med deflator*

Status økonomi per tjeneste

Beløp i mill. kr

			Regnskap 2024			
Tjeneste	**Regnskap 2023**	**Justert bud. 2024**	**Utgifter**	**Inntekter**	**Regnskap**	**Avvik i kr**
Åpne aktivitetstilbud eldre	10,2	10,7	13,6	−2,6	11,1	−0,4
Dagsenter eldre	75,7	76,3	93,3	−13,0	80,3	−4,0
Miljøtiltak i bolig	40,3	44,1	57,6	−10,0	47,6	−3,5
Andre velferdstiltak eldre	43,4	57,7	92,4	−48,3	44,2	13,6
Hverdagsrehabilitering	17,2	20,5	22,0	−2,8	19,2	1,3
Sykehjem døgnopphold eldre	2 387,5	2 306,9	3 088,2	−783,1	2 305,1	1,8
Utskrivningsklare pasienter i somatiske sykehus	6,2	5,8	4,2	0,0	4,2	1,6
Praktisk hjelp og bistand eldre	85,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Heldøgnsbemannede omsorgsboliger (omsorg+)	170,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Hjemmesykepleie eldre	1 202,8	−1,2	0,0	0,0	0,0	−1,2
Heldøgnsbemannede omsorgsboliger eldre (omsorg+)	0,0	169,3	193,2	−24,4	168,9	0,4
Praktisk hjelp og bistand eldre	0,0	84,9	168,7	−87,5	81,2	3,7
Personlig assistent (BPA) - eldre	0,0	16,6	18,2	−1,0	17,2	−0,6
Hjemmesykepleie eldre	0,0	1 209,3	1 438,1	−194,2	1 243,9	−34,6
Byggdrift sykehjem	330,2	375,9	397,7	−47,8	349,8	26,0
Byggdrift aldershjem	0,2	0,2	0,2	0,0	0,2	0,0
Byggdrift omsorgsboliger	−15,8	8,4	100,4	−99,4	0,9	7,4
Byggdrift Heldøgnsbemannede omsorgsboliger (omsorg+)	−4,3	−27,4	29,1	−61,9	−32,8	5,4
Byggdrift trygdeboliger	−4,1	−7,1	15,8	−23,5	−7,7	0,6
Sum	**4 345,3**	**4 350,8**	**5 732,8**	**−1 399,4**	**4 333,4**	**17,4**

Status økonomi per avdeling

Beløp i mill. kr

			Regnskap 2024			
Byrådsavdeling	**Regnskap 2023**	**Justert bud. 2024**	**Utgifter**	**Inntekter**	**Regnskap**	**Avvik i kr**
1-Byrådsleders avdeling	35,5	36,1	52,3	−17,7	34,6	1,5
2-Byrådsavdeling for finans	186,9	192,6	417,5	−231,8	185,7	6,9
3-Byrådsavdeling for eldre, helse og omsorg	3 968,3	4 093,1	5 226,8	−1 149,6	4 077,2	16,0
7-Byrådsavdeling for næring, kultur og idrett	1,9	1,4	1,5	0,0	1,5	0,0
90-Fellesposter - bykassen	152,7	27,6	34,8	−0,3	34,5	−6,9
Sum	**4 345,3**	**4 350,8**	**5 732,8**	**−1 399,4**	**4 333,4**	**17,4**

Kommentar til status økonomi

Byrådsavdeling for eldre, helse og omsorg rapporterer et samlet mindreforbruk på tjenesteområdet.

Det er både mer- og mindreforbruk på de ulike tjenestene. Det er samlet sett merutgifter innenfor de tradisjonelle hjemmebaserte tjenestene. Disse merutgiftene skyldes rekrutteringsutfordringer av kvalifisert personell og høyt sykefravær. Dette medfører store utgifter til overtid og kjøp av dyre vikarløsninger. Disse merutgiftene blir oppveiet av lavere utgifter til støttetjenester (som blant annet støttekontakt etc.), utskrivningsklare pasienter i sykehus, og bygningsmessig drift. En del av de lavere utgiftene til bygningsmessig drift skyldes at lokaler, som opprinnelig var innleid til sykehjemsformål, i 2024 har vært benyttet til helsetjenester til flyktninger fra Ukraina.

Byrådsleders avdeling endte med et mindreforbruk på kr. 1,50 mill. på tjenesteområde 03A Tjenester til eldre. Mindreforbruket skyldes i hovedsak vakante lærlingestillinger hos HR Bemanning.

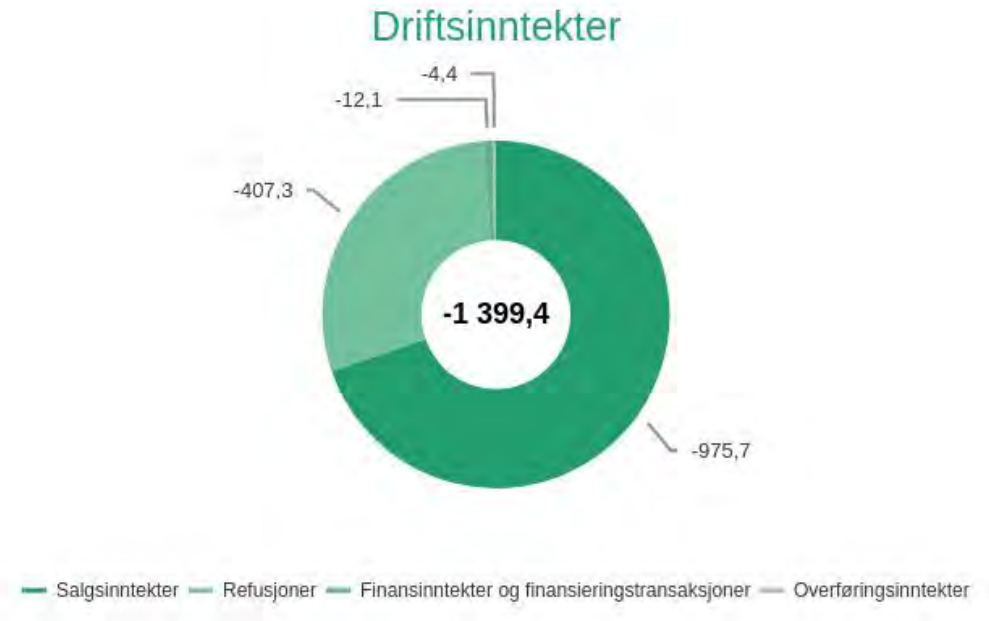
Byrådsavdeling for finans endte med et mindreforbruk på kr 6,9 mill. innenfor 03A Tjenester til eldre. Hovedårsaken er mindreutgifter til energi i sykehjem og omsorgsboliger, som følge av at strømprisene ble noe lavere enn det som var budsjettert.

På **sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen)** skyldes avviket at det gjenstår budsjettmidler til ikke-igangsatte tiltak i 2024 (-3,9 mill.). Status for tiltak i årets budsjett kommer frem av tabellen *Nye tiltak i årets budsjett*. I tillegg er det restmidler fra lønnsavsetning som er fordelt til tjenesteområdene (-5,9 mill.). Årsaken til avvik på lønn er økt arbeidsgiveravgift for lønn over 800 000,- og merutgifter til variabelt lønnsoppgjør, som følge av høy bruk av vikarer. Sist skyldes avviket periodisering av variabel lønn (2,9 mill.). Dette er utgifter fra 2024 som er fakturert i 2025 som periodiseres til riktig år

Oversikt driftsutgifter og -inntekter (graf)

Detaljvisning drift (graf)





Status mål

Hovedmål	Operativt mål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Resultat 2024	Statusbeskrivelse mål
En rettferdig og inkluderende by	Eldre skal få bo hjemme så lenge de mestrer det	Andel innbyggere 80-89 år som ikke bor i institusjon	92,3 %	92,8 %	92,7 %	Pr. 01.01.2025 bor 92,7 % av innbyggerne i Bergen kommune i alderen 80-89 år utenfor institusjon. Det er fire tideler mer enn pr. 01.01.2024.
		Andel innbyggere 90 år og eldre som ikke bor i institusjon	74,0 %	74,9 %	73,0 %	Pr. 01.01.2025 bor 73,0 % av innbyggerne i Bergen kommune som er 90 år og eldre utenfor institusjon. Det er ett prosentpoeng mindre enn pr. 01.01.2024.
	Øke mestring og selvstendighet	Antall brukere av lokaliseringsteknologi	307	350	371	Pr. 3. tertial har 371 brukere tjenesten lokaliseringsteknologi. Dette er 64 flere enn på samme tidspunkt i fjor.
		Antall brukere av medisineringsstøtte	329	450	312	Pr. 3. tertial har 312 brukere tjenesten medisineringsstøtte. Dette er en nedgang fra 17 brukere målt mot samme tidspunkt i fjor.
		Antall brukere av trygghetspakker (unntatt røyksensor)	154	230	159	Pr. 3. tertial har 159 brukere tjenesten trygghetspakker. Dette er fem flere enn på samme tidspunkt i fjor.
Norges grønneste storby	Reduserte utslipp av klimagasser fra kommunens bilpark	Andel el-biler i Etat for hjemmebaserte tjenester	96,9 %	97,0 %	97,0 %	Andel el-biler i Etat for hjemmebaserte tjenester er 97,0 % pr. 3. tertial. Dette er opp en tidel sammenliknet med samme tidspunkt i fjor. Alle biler som benyttes til hjemmesykepleie-oppdrag er elektriske.
Trygg økonomistyring	Heltidskultur - øke gjennomsnittlig stillingsstørrelse	Gjennomsnittlig stillingsprosent i Etat for hjemmebaserte tjenester (faste stillinger, eks. studentstillinger, avlastere og oppdragstakere)	78,6 %	76,0 %	78,8 %	Etat for hjemmebaserte tjenester har pr. 3. tertial en gjennomsnittlig stillingsstørrelse på 78,8 %. Dette er opp en tidel sammenliknet med samme tidspunkt i fjor.
		Gjennomsnittlig stillingsprosent i Etat for sykehjem (faste	76,4 %	78,0 %	77,9 %	Etat for sykehjem har pr. 3. tertial en gjennomsnittlig stillingsstørrelse på 77,8 %.

Hovedmål	Operativt mål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Resultat 2024	Statusbeskrivelse mål
		stillinger, eks. studentstillinger, avlastere og oppdragstakere)				Dette er opp fra 74,8 % på samme tidspunkt i fjor.

Status merknader

Verbalvedtak

"-" vises der det ikke er registrert data
Beløp i 1000

Oppdrag	Statusbeskrivelse
1.T 2024 Merknad 1. Ansattundersøkelser Trivsel for ansatte og lavere sykefravær skal være et sentralt mål for ledere. Kommunen må derfor jobbe med tiltak rundt ledelsen i tjeneste-enheter med høyt sykefravær. Bystyret ønsker å lære mer om sykehjem som arbeidsplasser og få ansattes syn på sykefraværet der. Bystyret ber byrådet snarest gjennomføre ansattundersøkelser på ett sykehjem med lavt sykefravær, og ett på et sykehjem med høyt sykefravær. Funnene skal så sammenliknes og brukes i nærversprosjektet.	Byrådet har gjennomført en ansattundersøkelse på to sykehjem, ett med lavt sykefravær og ett med høyt sykefravær. Vi har sett på måten sykehjemmene er organisert på, om sykehjemmet har vært gjennom omstilling og graden av stabilitet i ansattgruppen. Det er gjennomført intervjuer av enhetsleder og verneombud på begge enhetene. Undersøkelsene viser at sykehjemmet med lavt sykefravær har, med unntak av resultatenhetsleder har en stabil mellomledergruppe. Disse mellomlederne er erfarne og har lang fartstid og nyansatte er rekruttert fra nivået under. Enheten har i liten grad brukt vikarer fra vikarbyrå, men har en liste med kjente vikarer. Sykehjemmet med høyt sykefravær har vært gjennom en rekke omstillinger de siste årene, hatt tre enhetsledere de siste 4 årene og mange utskiftinger i mellomledergruppen. Mellomledergruppen har også vært preget av sykefravær og lite kontinuitet, noe som har ført til utrygghet blant de ansatte. Rapporten er oversendt nærværsprosjektet.
VB2024 Merknad 7. Prosjekt for mat på sykehjem - Bystyret ber byrådet om å iverksette et prosjekt om hvordan man kan styrke ernæringstilbudet på sykehjemmene i Bergen.	Byrådet har iverksatt et prosjekt i Etat for behandlingssentre og sykehjem for å styrke kompetansen i matomsorg og ernæring, med særlig fokus på nyansatte servicemedarbeidere. I 2024 ble det primært gjennomført fagdag og opplæring i matfaglig arbeid for nyansatte servicemedarbeidere. Prosjektet fortsetter i 2025, og det vil bli ansatt en klinisk ernæringsfysiolog som ressurs i Etat for behandlingssentre og sykehjem. Byrådet tar sikte på at dette skal være en varig ressurs. Hovedarbeidsoppgaver vil være å sikre gode rutiner for ernæringsarbeid og måltider, blant annet dialog mellom kjøkken og pleie på sykehjem, og forbedringspunkt påpekt i forvaltningsrevisjon fra 2023 på systematisk og individuelt ernæringsarbeid. Ressursen skal bidra i å utarbeide en kompetanseplan i mat og ernæringsarbeid for servicemedarbeidere, for å sikre kvalitet, god oppgavedeling og hindre uønsket variasjon mellom enheter rundt mattilbudet. Dette er en helhetlig satsing som vil legge grunnlaget for varige forbedringer i ernæringsarbeidet. Gjennom systematisk kompetansebygging, tverrfaglig samarbeid og oppfølging av nasjonale retningslinjer, sikres en

Oppdrag	Statusbeskrivelse
	bærekraftig utvikling av kvaliteten på mat- og ernæringsoppfølgingen over tid, herunder brukers egne ønsker og behov.

Investeringer

Beløp i mill. kr

		Totalbudsjett					Årets budsjett		
Investering	**Saksref.**	**Godkj.vedtak**	**Vedtatt**	**Totalprognose**	**Vedtatt ferdigår**	**Estimert ferdigkvartal**	**Just. bud.**	**Regnskap**	**Avvik i kr**
Anskaffelse av sykehjem - ekstern utlysning		IA	0,5	9,5	2025	4.kv. 2025	0,5	0,0	0,5
Engensenteret nytt sykehjem - konseptvalgutredning		IA	6,2	6,2	2025	4.kv. 2025	0,3	0,1	0,2
ENØK-prosjekter		-	-	-	Løpende	Løpende	8,7	6,3	2,4
ENØK-tiltak kommunale bygg og boliger		IA	0,3	0,3	2021	Ferdig	0,0	0,0	0,0
Fageråshjemmet - prosjektutvikling		IA	989,4	998,9	2024	Ferdig	14,0	14,4	−0,5
Ferdigstille internettoppkobling alle sykehjem		IA	7,6	7,6	2019	Ferdig	6,1	6,1	0,0
Frieda Fasmer, nytt sykehjem		IA	1 060,3	1 041,8	2030	4.kv. 2025	20,0	22,5	−2,5
Haugatun flerbruksbygg - prosjektutvikling		IA	10,8	110,6	2024	2.kv. 2029	0,8	1,9	−1,1
Hordnestunet - oppgradering og ombygging	BY 311/23	70,0	70,0	70,0	2021	1.kv. 2025	56,1	49,7	6,4
Kalfaret sykehjem - oppgradering	BR 1239/22	20,0	20,0	20,0	2020	Ferdig	2,5	1,4	1,0
Midtbygda sjukeheim, riving og nybygg	BY 93/23	993,0	993,0	993,0	2027	1.kv. 2027	310,0	346,9	−36,9
Mindemyren flerbruksbygg - prosjektutvikling		IA	42,6	3,5	2022	4.kv. 2027	0,0	0,0	0,0
Mindre bygginvesteringer - sekkepost		-	-	-	Løpende	Løpende	16,9	8,0	8,9
Sykehjem og Dagsentre - Oppgradering av uteområder		-	-	-	Løpende	Løpende	0,1	0,0	0,1
Tilpasning av lokaler - sekkepost		-	-	-	Løpende	Løpende	5,1	3,5	1,6
Åsaheimen	BY 295/17	549,8	667,7	667,7	2021	2.kv. 2025	37,6	0,7	36,9
Sum øvrige prosjekter							0,0	0,5	−0,5
Sum							**478,6**	**462,3**	**16,3**

Statustekst investeringer

Anskaffelse av sykehjem - ekstern utlysning
For å øke tempoet i utbyggingen av nye sykehjemsplasser, har byrådet foreslått å invitere inn private aktører til å samarbeide om et større sykehjemsprosjekt. Det legges derfor opp til å gjennomføre en ekstern utlysning etter et sykehjem med inntil 200 plasser. Det er satt av midler til å utarbeide et utlysningsgrunnlag, med siktemål om at en slik utlysing kan skje i løpet av 2. halvår 2025. Midler tilgjennomføringen av utlysningen inngåri sekkepost inntil videre. Totalprognose er justert i tråd med gjeldende handlings- og økonomiplan (2025-28).

Engensenteret nytt sykehjem - konseptvalgutredning
I gjeldende handlings- og økonomiplan (2025-28) er det vedtatt at konseptvalgutredningen ikke vil bli gjennomført. Regnskap reflekterer påløpte kostnader i prosjektet.

ENØK-prosjekter
Bevilgningen går over mange ulike tjenesteområder.

I Bergen kommune sin tidligere Klima- og miljøhandlingsplan var det et mål å redusere energiforbruket i kommunens bygg med 15 % innen utgangen av 2020 og med 25 % innen 2030. Typiske ENØK-tiltak som skal gjennomføres er:

- Skifte ut defekt luft/vann-varmepumpe, ombygging varmesentral
- Tiltak for å kontrollere radon i utsatte bygg
- Bytte eldre varmegjenvinner mot roterende gjenvinner i ventilasjonsanlegg
- Innregulering av varmeanlegg
- Nyinstallasjon og utskiftning av anlegg for sentral driftsstyring (SD-anlegg)
- Installasjon av solfangere
- Enkel automatisering av styring av panelovner
- Installere varmepumpe i bygg med vannbåren varme

Det er i 2024 fattet gjennomføringsvedtak for 20 nye tiltak. Videre pågår det flere utredninger. Med bakgrunn i lovkrav som gjør at lyskilder og armaturer bør oppgraderes til LED, var blant annet dette et prioritert formål for nye prosjekter i 2024. Som følge av noe senere fremdrift enn planlagt i enkelte prosjekter ble deler av midlene på budsjettposten flyttet til 2025 i forbindelse med 2. tertial 2024.

Fageråshjemmet - prosjektutvikling
Det er besluttet å rive eksisterende Slettemarken sykehjem, omsorgsblokken og Telenor-bygget for å bygge Fageråshjemmet, et nytt sykehjem med 100 plasser. Reguleringsarbeid pågår og planforslaget er sendt til 2. gangs behandling. Ny plan er forventet vedtatt av bystyret i 2025. Parallelt arbeides det med forprosjekt og kostnadsbesparende tiltak for å redusere investeringsramme i tråd med gjeldende handlings- og økonomiplan (2025-28). Budsjettposten skal dekke kostnader til planlegging og utvikling av prosjektet, mens budsjett for gjennomføringsfasen ligger i sekkepost inntil videre. Totalprognose er justert i tråd med gjeldende handlings- og økonomiplan (2025-28).

Ferdigstille internettoppkobling alle sykehjem
Prosjektet ble ferdigstilt i 2024.

Frieda Fasmer, nytt sykehjem
Det er planlagt oppføring av et nytt behandlingssenter med 90 plasser på nabotomten til Frieda Fasmers Minne da det eksisterende sykehjemmet er uegnet for moderne sykehjemsdrift. Tiltaket har krevd

detaljregulering, og i ny plan vedtatt juni 2024 fremkommer omfattende krav til omlegging og opparbeidelse av infrastruktur. Disse rekkefølgekravene inngår i egen budsjettpost. Prosjektet har nylig skiftet navn til Loddefjordåsen behandlingssenter. I 2024 har forprosjektet blitt ferdigstilt og det har vært arbeidet med kostnadsbesparende tiltak for å redusere investeringsrammen i tråd med gjeldende handlings- og økonomiplan (2025-28). Årets merforbruk skyldes høyere aktivitet enn anslått. Årsavvik medfører ikke økning av totalprognose. Totalprognose er justert i tråd med gjeldende handlings- og økonomiplan (2025-28).

Haugatun flerbruksbygg - prosjektutvikling
Det jobbes med å utvikle skisseprosjekt for et flerbruksbygg på Haugatun. Prosjektet inkluderte opprinnelig kun barnehage, men ble utvidet til et flerbrukshus for barnehage og sykehjem. Totalbudsjett er justert tilsvarende, med en fordeling mellom tjenesteområdene barnehage og tjenester til eldre. I vedtatt handlings- og økonomiplan er det innarbeidet en 5 % nedjustering av ubrukte budsjettmidler til sykehjemsdelen av prosjektet. Årets merforbruk skyldes høyere aktivitet enn anslått. Årsavvik medfører ikke justering av totalprognose. Totalprognose er justert i tråd med gjeldende handlings- og økonomiplan (2025-28).

Hordnestunet - oppgradering og ombygging
Hordnestunet har utfordringer med hensyn til å oppfylle diverse brannkrav, herunder seksjoneringsvegger med mer. Det pågår en større utbedring av bygget slik at det kan tas i bruk til permanent sykehjem for pleietrengende pasienter med rushistorikk.

Kontrakt ble signert høsten 2023, og fremdriften er iht. til planen som da ble lagt. Prosjektet ble i hovedsak ferdigstilt i løpet av 4. kvartal 2024. Erfaringsmessig vil det påløpe noen kostnader i ettertid knyttet til sluttoppgjøret, og det ligger derfor igjen kr 2 mill. til formålet i 2025.

Kalfaret sykehjem - oppgradering
Prosjektet gjelder etablering av nytt trappehus og heis ved Kalfaret sykehjem. Tiltaket har tatt noe lengre tid enn tidligere forutsatt, men var i hovedsak fullført 4. kvartal 2024. Det forventes at prosjektet ferdigstilles innenfor budsjett.

Midtbygda sjukeheim, riving og nybygg
Midtbygda behandlingssenter, som bygges ved sykehjemmet Åsaheimen, vil ha 100 korttidsplasser, kafé, dagsenter og rehabiliteringssenter. Gjennomføringsvedtak ble fattet i mars 2023, og valgt entreprenør startet opp i 4. kvartal 2023. Det har vært høy aktivitet på byggeplass i 2024. Årets merforbruk skyldes høyere aktivitet enn anslått. Årsavvik medfører ikke justering av totalprognose eller ferdigstillelsesdato.

Mindemyren flerbruksbygg - prosjektutvikling
Bergen kommune har anskaffet den tidligere postterminalen på Mindemyren for å imøtekomme behov for kommunale tjenester i det nye byutviklingsområdet. Bystyret vedtok i juni 2021 (sak 209/21) å gå videre med et generasjonskonsept som består av skole for 450 elever, idrettshall, allrom og kultursal, frivillighetssentral, samt Omsorg+ med dagaktivitetssenter. Etter en helhetlig vurdering av drift og investeringer innenfor helse og omsorg foreslår byrådet å prioritere utbygging av sykehjemsplasser i årene som kommer. De 32 Omsorg+- boligene og dagaktivitetssenteret foreslås derfor ikke realisert i første omgang. Avsetning av midler til gjennomføringsfasen er justert for at prosjektdelen relatert til tjenester for eldre er tatt ut. Det er også foretatt en gjennomgang av rom- og funksjonsprogram for planlagte skolebygg i Bergen kommune, med sikte på å redusere arealet. Gjennomsnittlig er arealet redusert med 10 %. Prosjektomfang er dermed endret både med hensyn til areal og funksjon. Dette er lagt til grunn for kostnadsestimat og i videre prosjektutvikling. Budsjettposten skal dekke kostnader til planlegging og utvikling av prosjektet, mens gjennomføringsfasen inngår i sekkepost inntil videre. Årets

merforbruk skyldes høyere aktivitet enn anslått. Årsavvik medfører ikke justering av totalprognose. Totalprognose er justert i tråd med gjeldende handlings- og økonomiplan (2025-28).

Mindre bygginvesteringer - sekkepost
Midlene benyttes til å gjennomføre rehabiliteringsprosjekter og andre oppgraderinger i kommunens bygningsmasse og kan bli brukt på alle tjenesteområder i kommunen.
Midlene benyttes også til å bytte ut, eller oppgradere, tekniske anlegg med utgått levetid. Eksempler på dette er brannvarslingsanlegg, elektriske anlegg, pasientvarslingsanlegg, ventilasjonsanlegg, SD-anlegg, heiser og investeringer knyttet opp mot digitalisering. Det utarbeides årlige vedlikeholdsplaner og prioriteringer basert på tekniske tilstandskartlegginger og kommunens fremtidige arealbehov.

Det er i 2024 bevilget midler til ca. 80 enkelttiltak fra budsjettposten. De største prosjektene er oppgradering og utbedring av ventilasjonsanlegg ved Garnes-, Nygårdslien- og Olsvik skole. Videre er det bevilget større beløp til tiltak på blant annet Eventyrskogen, Li skole, Bergen Brannstasjon, Sandviken sjøbad, Allehelgensgate 5, Klostergarasjen og Årstad Brannstasjon barnehage.

Det også benyttet midler i 2024 ved Skur 14. Bergen kommune tok på nyåret tilbake arealene fra daværende leietaker, for å drifte det tilbudet som er etablert i lokalene videre på kommunens hånd gjennom Kulturetaten. Som ledd i avslutningen av leieforholdet kjøpte kommunen ut og overtok de bygningsmessige påkostningene som var blitt utført på leietakers hånd. Disse inkluderte blant annet 25 lydisolerte øvingsrom, lydstudio, og en fullt utrustet konsertscene med tilhørende lys- og lydutstyr.

Sykehjem og Dagsentre - Oppgradering av uteområder
Ved Sykehjemmene er det ofte store sansehager som krever oppfølging, og hvor det vil være behov for oppgradering for å få bedre funksjon i forhold til brukerne. Det er også utfordringer knyttet til uteområdet for andre tilbud til eldre og andre kommunale brukere.

Prosjekt ved Løvåsen sykehjem er fullført i 2024. Det pågår prosjekter ved henholdsvis Åstveit- og Ulset sykehjem.

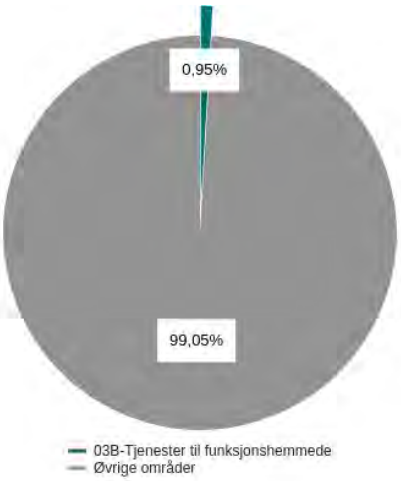
Fra og med 2025 er det vedtatt at denne budsjettposten skal slås sammen med, og inngå i, budsjettposten *Mindre bygginvesteringer*.

Tilpasning av lokaler - sekkepost
Budsjettet gjelder blant annet ombygging ved Bergen helsehus for å få etablert flere operatørplasser ved Legevaktsentralen. Dette arbeidet vil bli gjennomført i 2025.

Åsaheimen
Åsaheimen er et nytt og moderne behandlingssenter med 80 korttidsplasser og 20 plasser for yngre beboere i bokollektiv. Bygget ble overlevert til bestiller i 2023. Årets mindreforbruk skyldes at gjenstående tomtekjøp ikke er avsluttet i 2024. Årsavvik medfører ikke justering av totalprognose og antatt ferdigstillelsesdato er 2. kvartal 2025.

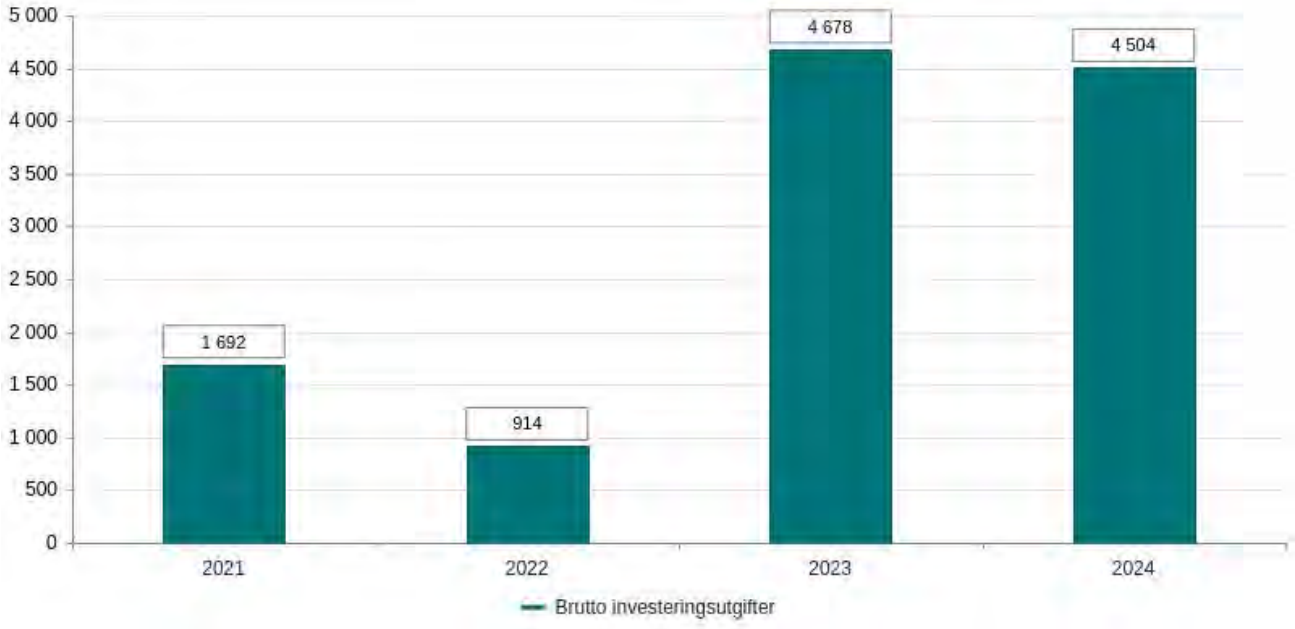
03B-Tjenester til funksjonshemmede

Brutto driftsutgifter i % av kommunens totale utgifter



Brutto investeringsutgifter

Beløp i 1000 kr



Om tjenesteområdet

Tjenesteområdet omfatter noen av tjenestene som kan bidra til at personer med ulike typer funksjonsnedsettelser kan mestre daglige aktiviteter og delta sosialt og i samfunnet: Brukerstyrt personlig assistanse (BPA), rådgivningstjenester for hørselshemmede og døvblinde, boliger for personer med funksjonsnedsettelse, aktivitetssenter for personer med fysisk funksjonsnedsettelse og ledsagerbevis.

Viktige begivenheter

- Gjennomført brukerundersøkelse blant brukere av tjenesten BPA (Brukerstyrt personlig assistanse). Resultatene viser at 97 prosent av respondentene var svært godt eller godt fornøyd med hvordan BPA-ordningen fungerer.

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
Helårsvirkning av realendringer i årets budsjett				
Brukerstyrt personlig assistent (BPA)	50 320	50 320	0	Beløpet gjelder videreføring av styrking i revidert budsjett 2023. Veksten i BPA-utgifter fortsetter og utgiftene har påløpt.
Barnekoordinator	8 900	8 900	0	Tiltaket er fullt ut iverksatt.
Brukerstyrt personlig assistent (BPA) - Økte utgifter	1 720	1 720	0	Veksten i utgifter er påløpt.
Sum	**60 940**	**60 940**	**0**	
Kutt				
Brukerstyrt personlig assistent (BPA) - Gjennomgang av utmålingspraksis	−1 970	0	−1 970	De har vært gjennomført en gjennomgang av utmålingspraksis, slik som forutsatt. Det har vært møter med relevante aktører, blant annet Statsforvalteren. Brukerne har vedtak om antall timer med hjelp og endingen vil ikke kunne gjennomføres før vedtakene fornyes.
Sum	**−1 970**	**0**	**−1 970**	
Sum tiltak	**58 970**	**60 940**	**−1 970**	

Rammeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå				
BPA - vekst i nye brukere og timer	7 801	7 801	0	Veksten i utgifter er påløpt.
BPA - vekst i nye brukere og timer	5 000	5 000	0	Veksten i utgifter er påløpt.
Sum	**12 801**	**12 801**	**0**	
Sum tiltak	**12 801**	**12 801**	**0**	

Utvikling og utfordringer

Brukerstyrt personlig assistanse (BPA) er en alternativ måte å organisere praktisk bistand og opplæring på. BPA er rettet mot personer med langvarig og stort behov for personlig assistanse, både i og utenfor hjemmet. Bergen kommune har brukervalg på BPA der brukerne kan velge kommunal eller privat leverandør. De fleste av brukerne velger privat leverandør. Per 31.12.2024 hadde 147 brukere vedtak om BPA. Det har siden 2019 vært en markant økning i antall brukere med BPA, noe som har medført en sterk kostnadsvekst knyttet til BPA-ordningen.

Den årlige brukerundersøkelsen blant BPA-brukere i 2024 hadde en svarprosent på 45 prosent. 68 prosent av respondentene svarte at BPA-ordningen fungerte svært godt og 29 prosent at den fungerte godt. 2 prosent svarte at den fungerte mindre godt. 16 personer klaget på vedtaket om BPA i 2024 og 11 av disse fikk medhold.

Rådgivningskontor for hørselshemmede og døvblinde er et lavterskeltilbud for personer med alle typer og grader av hørselshemming og døvblindhet. Rådgivningskontoret ble i 2023 styrket med 0,4 årsverk hørselskompetanse, som en del av kommunens arbeid med å videreutvikle kommunens tjenester for personer med hørselsnedsettelse og døvblindhet.

Kommunen har tre bokollektiv for personer med omfattende fysisk funksjonsnedsettelse, med til sammen 29 boenheter. I forbindelse med avvikling av Midtbygda sjukeheim er de 16 plassene ved bokollektivet der midlertidig flyttet til Åsaheimen. Som erstatning for bokollektivet ved Midtbygda sjukeheim skal det bygges et nytt selvstendig bofelleskap i et ordinært bomiljø. Det har vært en utfordring å finne egnede tomter hvor dette prosjektet kan realiseres. Det nye bofellesskapet vil gjøre at beboerne får et kvalitetsmessig bedre botilbud.

Stiftelsen Dagsenteret for fysisk funksjonshemmede i Bergen får tilskudd fra Bergen kommune. På dagsenteret står trivsel, aktivitet og fellesskap i fokus. Dagsenteret har plass til inntil 65 brukere, fordelt på ukens dager.

Ledsagerbevis skal bidra til at personer med funksjonsnedsettelse som er helt avhengig av følge, skal ha anledning til å delta i samfunnet uten å måtte betale for ledsager.

Aktivitetsnøkkeltall

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2021	Resultat 2022	Resultat 2023	Resultat 2024
Antall boliger/plasser for funksjonshemmede med heldøgns omsorg	29	29	29	29
Gjennomsnittlig antall timer brukerstyrt personlig assistanse (BPA) pr. mottaker pr. uke	63	63	64	66
Mottakere av brukerstyrt personlig assistanse (BPA)	97	115	137	147
Antall timer brukerstyrt personlig assistanse (BPA) totalt pr. uke	6 152	7 270	8 840	9 662

Status økonomi per tjeneste

Beløp i mill. kr

Tjeneste	Regnskap 2023	Justert bud. 2024	Regnskap 2024 Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
Åpne aktivitetstilbud funksjonshemmede	0,0	−0,3	0,1	0,0	0,1	−0,4
Dagsenter funksjonshemmede	3,6	4,3	5,0	−0,6	4,4	−0,1
Andre velferdstiltak funksjonshemmede	3,6	5,4	3,8	−0,2	3,6	1,8
Sykehjem døgnopphold funksjonshemmede	36,8	36,5	38,1	−4,2	33,9	2,6
Praktisk hjelp og bistand funksjonshemmede	22,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Personlig assistent	152,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Hjemmesykepleie funksjonshemmede	1,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Heldøgnsbemannede omsorgsboliger - funksjonshemmede	0,0	24,7	39,8	−17,0	22,8	1,8
Personlig assistent (BPA)	0,0	185,5	210,9	−29,1	181,8	3,8
Hjemmesykepleie funksjonshemmede	0,0	0,3	0,5	−0,1	0,4	−0,1
Byggdrift bofellesskap for funksjonshemmede	−2,0	−1,9	0,2	−2,2	−2,0	0,0
Sum	**218,3**	**254,4**	**298,3**	**−53,4**	**245,0**	**9,4**

Status økonomi per avdeling

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2023	Justert bud. 2024	Regnskap 2024 Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
1-Byrådsleders avdeling	0,6	1,6	2,1	−0,5	1,6	0,0
2-Byrådsavdeling for finans	−2,0	−1,8	0,5	−2,2	−1,8	0,0
3-Byrådsavdeling for eldre, helse og omsorg	218,1	254,0	294,8	−50,7	244,1	9,9
6-Byrådsavdeling for barnevern, sosiale tjenester og mangfold	0,2	0,2	0,2	0,0	0,2	0,0
90-Fellesposter - bykassen	1,5	0,4	0,8	0,0	0,9	−0,5
Sum	**218,3**	**254,4**	**298,3**	**−53,4**	**245,0**	**9,4**

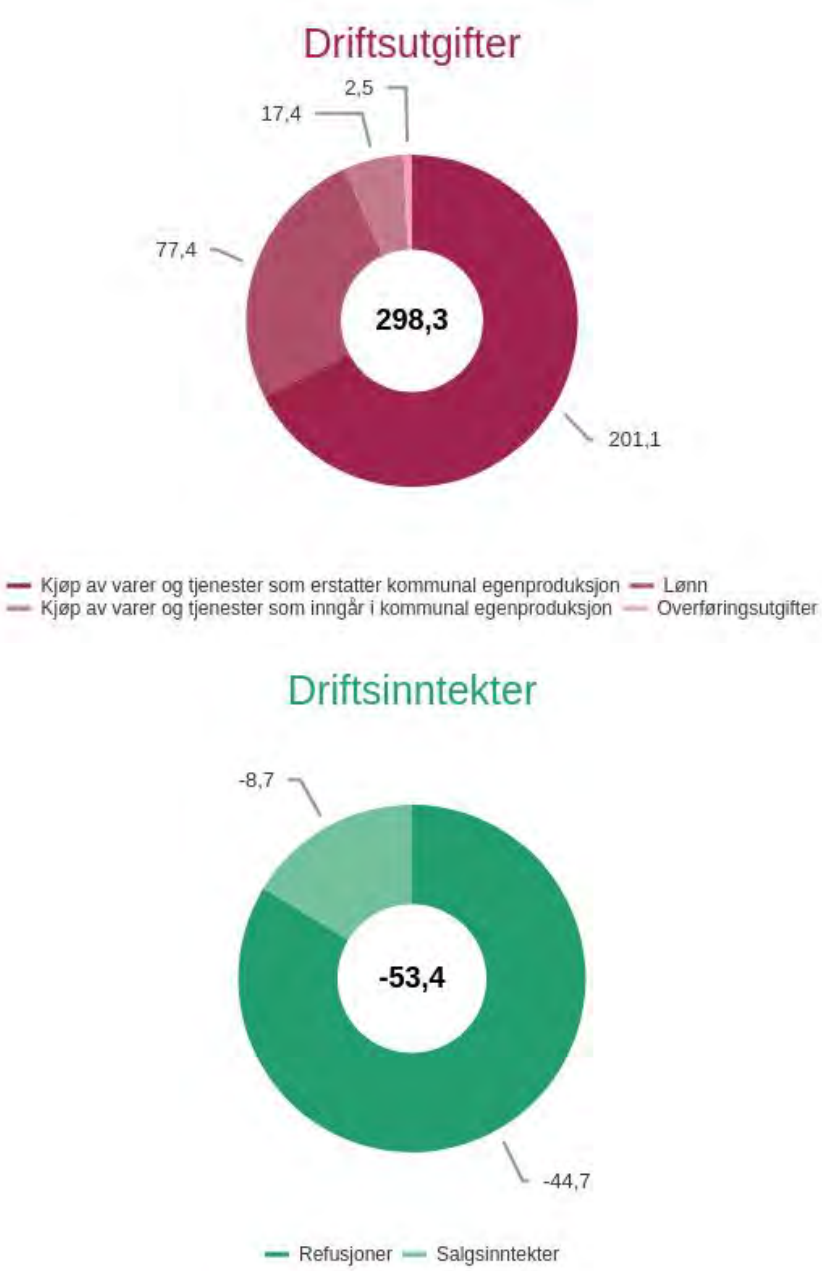
Kommentar til status økonomi

Byrådsavdeling for eldre, helse og omsorg rapporterer mindreforbruk på tjenesteområdet. Det har vært en sterk vekst i utgiftene til ordningen "Brukerstyrt personlig assistanse" de siste årene, og budsjettet har blitt styrket gjennom året. Utgiftsveksten fra 2023 til 2024 har vært på nesten 20 prosent. Mindreforbruket på tjenesteområdet i 2024 skyldes i stor grad en økning i avregningen fra de private BPA-leverandørene når det gjelder ubrukte timer, samt lavere utgift til funksjonshemmede i sykehjem og omsorgsboliger.

På **sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen)** skyldes avviket restmidler fra lønnsavsetning som er fordelt til tjenesteområdene. Årsaken til avvik på lønn er økt arbeidsgiveravgift for lønn over 800 000,- og merutgifter til variabelt lønnsoppgjør, som følge av høy bruk av vikarer.

Oversikt driftsutgifter og -inntekter (graf)

Detaljvisning drift (graf)



Investeringer

Beløp i mill. kr

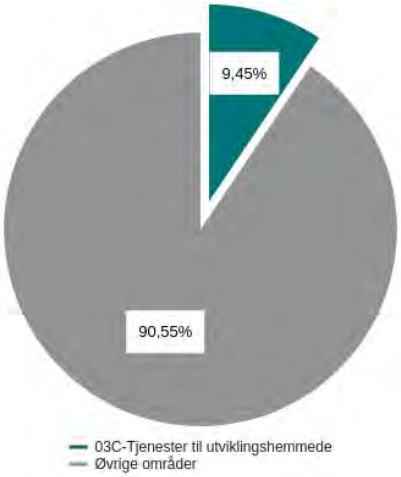
		Totalbudsjett					Årets budsjett		
Investering	**Saksref.**	**Godkj.vedtak**	**Vedtatt**	**Totalprognose**	**Vedtatt ferdigår**	**Estimert ferdigkvartal**	**Just. bud.**	**Regnskap**	**Avvik i kr**
Bofellesskap for personer med funksjonsnedsettelser		115,0	19,7	19,9	2026	4.kv. 2026	4,3	4,5	−0,2
Sum							**4,3**	**4,5**	**−0,2**

Statustekst investeringer

Bofellesskap for personer med funksjonsnedsettelser
Det skal etableres et bofellesskap i Rollandslia tiltenkt unge funksjonshemmede med 16 boenheter samt tilhørende personalbase. Prosjektet er i planleggingsfasen og det jobbes med avklaringer i forhold til vei- og grunnforhold. Byggestart er forventet i 2028. Totalprognose er justert i tråd med gjeldende handlings- og økonomiplan (2025-28).

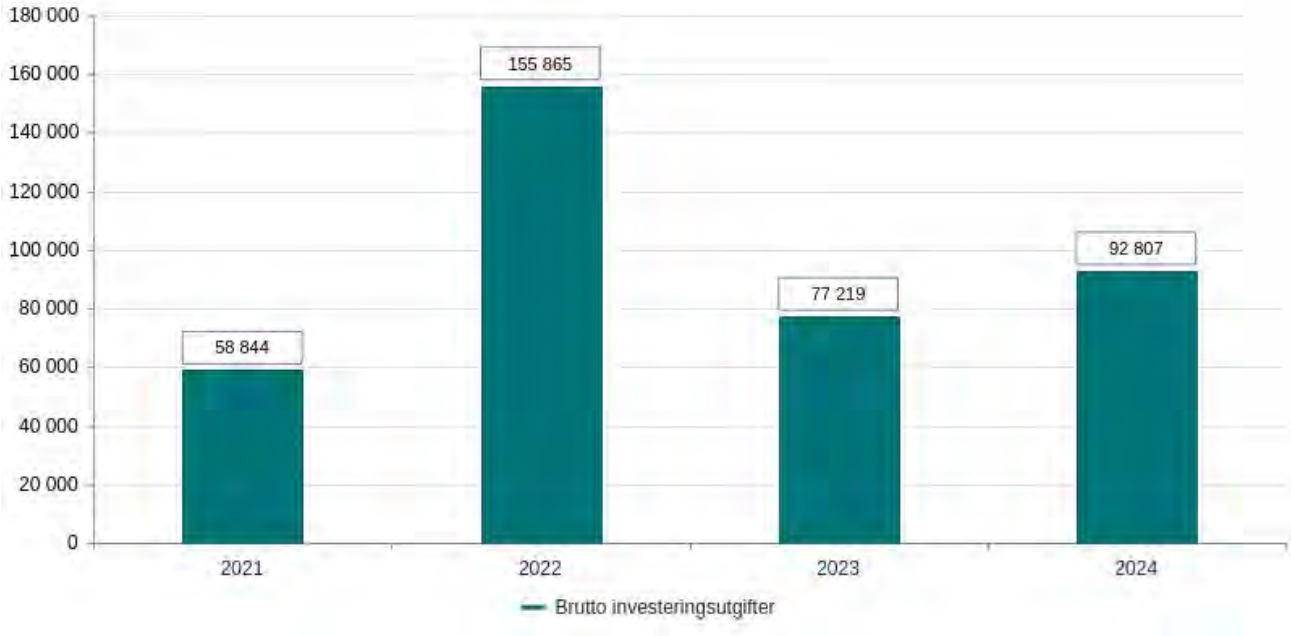
03C-Tjenester til utviklingshemmede

Brutto driftsutgifter i % av kommunens totale utgifter



Brutto investeringsutgifter

Beløp i 1000 kr



Om tjenesteområdet

Kommunens samfunnsoppdrag på dette området inkluderer ulike helse- og omsorgstjenester, kommunale serviceytelser og tjenestekoordinering for personer med utviklingshemming. Tjenester gis ofte gjennom hele livet. Kommunen gir tjenester i avlastningsbolig, i foreldrehjem, privat eiet eller leiet bolig, kommunale og privat-ideelle bofellesskap, og private bogrupper med kommunal tjenestebase. Kommunen tilbyr også besøkshjem, dagsenter, og fritidsaktiviteter.

Helse- og omsorgstjenester inkluderer praktisk- og personlig bistand, nødvendig helsehjelp, støttekontakt og avlastningstjenester for foreldre/foresatte hvis personen bor i foreldrehjem. Kommunale serviceytelser inkluderer velferdsteknologi, aktivitetstilbud på dagtid, kommunal omsorgsbolig, ledsagerbevis og arbeidskjøring til varig tilrettelagt arbeid (VTA). Tjenestekoordinering gjennomføres blant annet gjennom deltakelse i ansvarsgruppe og utarbeidelse og bruk av individuell plan. Målgruppens behov for tjenester er sammensatt og må tilpasses gjennom livsløpet.

Viktige begivenheter

- Gjennom satsingen *Boligløftet* er det i 2024 etablert to nye bofellesskap i *Åstveittunet* og ett nytt bofellesskap i *Professor Dahls gate 32.* Det er i tillegg etablert en ny leilighet i det eksisterende bofellesskapet *Breisteinsvegen 190*.
- Ny organisering av Etat for tjenester til utviklingshemmede (ETTU) implementert med virkning fra 1. januar 2024.
- I forbindelse med implementering av Helsedirektoratets veileder *Gode helse- og omsorgstjenester for personer med utviklingshemming ble det g*jennomført omfattende kartlegging på tvers av ulike nivå i ETTU.
- En ny amatørkulturguide om inkludering av personer med utviklingshemming ble utarbeidet i samarbeid med Amatørkulturrådet våren 2024 og lansert på Amatørkulturkonferansen i september.
- Fire nye ansatte i ETTU startet på instruktørutdanning i *Møte med aggresjonsproblematikk (MAP)* og med det har etaten 11 MAP-instruktører som jobber videre med kompetanseheving for ansatte i tjenestene.

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
Nye tiltak				
Tjenester i Privatinitierte boligløsninger	9 001	7 179	1 822	Sandsliåsen 8 har startet opp med deltårseffekt i 2024.
Etablere trådløst nett på alle tjenestesteder i Etat for tjenester til utviklingshemmede	1 400	600	800	Investeringen gjennomføres i 2024, kun en mindre delårsvirkning av økte driftsutgifter i 2024
Boligløftet Bergen - Landåsveien 33	14 465	14 465	0	Bofellesskapet har vært i drift med helårseffekt i 2024
Boligløftet Bergen - Krohnåstoppen 6	7 458	7 458	0	Bofellesskapet er startet opp og har hatt helårseffekt i 2024.
EBF - FDV-kostnader - nye boliger	404	404	0	Boligene er satt i ordinær drift og endringen i FDV-utgifter er innarbeidet budsjettrammen
Boligløftet Bergen - Åstveittunet 1	8 972	5 250	3 722	Bofellesskapet har startet opp, men har ikke hatt full drift i 2024.
Boligløftet Bergen - Åstveittunet 2	8 972	5 250	3 722	Bofellesskapet har startet opp, men har ikke hatt full drift i 2024.
Boligløftet Bergen - Prof. Dahlsgate	8 922	0	8 922	Bofellesskapet har ikke startet opp i 2024.

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
Boligløftet Bergen - Krohnåstoppen 4	7 448	7 448	0	Bofellesskapet er startet opp og har hatt helårseffekt i 2024.
Sum	**67 041**	**48 053**	**18 988**	
Effektivisering				
Effektivisering i tjenestene (forenkle, fornye og forbedre)	−2 000	0	−2 000	Etaten jobber kontinuerlig med forbedringsarbeid. Gevinstene som hentes ut er økt kvalitet i tjenestene. Tjenesteområdet er i vekst, og så langt har det ikke vært mulig å identifisere gevinster i form av lavere utgifter.
Oppgavegjennomgang i kommunen	−148	−148	0	Bystyret har vedtatt at de administrative kostnadene i byrådsavdelingene skal reduseres, blant annet ved å holde administrative stillinger vakante ved varig eller midlertidig ledighet. Av et totalt innsparingskrav på 95 mill. ble 30. mill. fordelt ut i detaljeringen av vedtatt budsjett i februar, mens de ytterligere 65 mill. ble fordelt i august 2024. I revidert budsjett 2024 ble det innført generell ansettelsesstopp for administrative stillinger i hele organisasjonen. Byrådsavdelingene melder om at innsparingskravet er tilnærmet innfridd. Stillinger er holdt vakant ved ledighet, og for administrative stillinger har det vært restriktiv bruk av vikarer. I tillegg har avdelingene brukt mindre på kurs og samlinger, konsulentbruk, reiseaktivitet og andre utgifter som ikke er strengt nødvendig. Byrådsavdelingene har håndtert innsparingskravet ulikt mht. fordeling og rapportering i sine tjenester. I sum rapporteres det om forventet effekt på 93,4 mill. som gir et negativt avvik på 1,6 mill. i 2024.
Sum	**−2 148**	**−148**	**−2 000**	
Inntektsendringer				
EBF - Husleieinntekter - nye boliger	−905	−905	0	Helårsvirkning av endringer i husleieinntekter for Landåsveien 33 og Krohnåstoppen bofellesskap er innarbeidet i budsjettrammen.
Sum	**−905**	**−905**	**0**	
Helårsvirkning av realendringer i årets budsjett				
Styrking av budsjettet til tjenester i privatinitierte boligløsninger startet opp i 2022	7 265	7 265	0	Tiltaket er startet opp og utgiftene påløper i 2024.
Brukerstyrt personlig assistent (BPA)	13 136	13 136	0	Beløpet gjelder videreføring av styrking i revidert budsjett 2023. Veksten i BPA-utgifter fortsetter og utgiftene har påløpt.
Dagsenter i Bergen nord- økte husleieutgifter	3 000	2 500	500	Eidsvåg dagsenter har flyttet inn i nye lokaler i 2024. Delårseffekt av økt husleie.

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
Økte tjenester til bruker i spesialisert tiltak	992	992	0	Beløpet gjelder videreføring av styrking i revidert budsjett 2023.
Nye dagsenterbrukere fra høsten 2023	5 760	5 760	0	Gjelder helårsvirkning av tiltak fra 2023. Utgiftene er påløpt.
Brukerstyrt personlig assistent (BPA) - Økte utgifter	6 260	6 260	0	Beløpet gjelder videreføring av styrking i tertialrapport 2/2023. Veksten i BPA-utgifter fortsetter og utgiftene har påløpt.
Tilsyn i videregående skole (TIV)	2 000	2 000	0	Beløpet gjelder videreføring av styrking i tertialrapport 2/2023.
Ny bruker i bolig - avvikling av kjøpt tiltak	2 900	2 900	0	Beløpet gjelder videreføring av styrking vedtatt i tertialrapport 2/2023.
Sum	**41 313**	**40 813**	**500**	
Nye engangstiltak				
Tilskudd til konkrete mottakere i budsjettavtalen mellom H, FrP, SP, BL, INP og PP	800	800	0	Tilskudd til TV Bra er utbetalt.
Sum	**800**	**800**	**0**	
Sum tiltak	**106 100**	**88 612**	**17 488**	

Rammeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå				
Støttekontakter - Midler til fast ansettelse - omdisponeres	−5 000	−5 000	0	Midlene er omdisponert.
Ekstraordinær sommergodtgjørelse BEHO 2024	1 930	1 930	0	Sommergodtgjørelsen ble utbetalt etterskuddsvis og midlene ble brukt til formålet.
BPA - vekst i nye brukere og timer	4 745	4 745	0	Veksten i utgifter er påløpt.
Sum	**1 675**	**1 675**	**0**	
Inntektsendringer				
Ressurskrevende tjenester - toppfinansieringsordningen - endret modell	5 996	5 996	0	Staten har endret modellen for å beregne kommunenes refusjoner og inntekten har blitt redusert.
Sum	**5 996**	**5 996**	**0**	
Sum tiltak	**7 671**	**7 671**	**0**	

Utvikling og utfordringer

Økt behov for tjenester

Behovet for tjenester til personer med utviklingshemming øker. *Individbasert pleie- og omsorgsstatistikk (IPLOS)* viser at vurderinger av brukernes funksjonsnivå tilsier at behovet for bistand fortsatt øker. Det

har de siste årene vært en økning i antall personer med utviklingshemming som har vedtak om bruk av tvang etter helse- og omsorgstjenesteloven kapittel 9, men i 2024 har det vært en liten nedgang. Vedtak om Brukerstyrt personlig assistanse (BPA) for personer med utviklingshemming har økt betydelig, med nesten en dobling for denne brukergruppen de siste to årene.

Gjennom satsingen *Boligløftet* er det nå etablert 101 av 130 planlagte nye tilrettelagte leiligheter. Ventelister og ventetid på både bolig og avlastningstjenester har blitt redusert de siste årene som følge av satsingen, men i 2024 har reduksjonen avtatt på noen områder og det har vært noe økning på andre. Videre reduksjon i ventelister og ventetid som følge av realisering av Boligløftet er avgjørende for at at flere personer med utviklingshemming skal kunne få riktig tjeneste, i rett omfang og til riktig tid.

Behov for mer sammensatte tjenester

Etat for tjenester til utviklingshemmede melder om utfordringer med personer som har flere diagnoser. Dette gjelder spesielt personer som har psykiske lidelser og rusutfordringer i tillegg til lett utviklingshemming - og som har atferdsproblemer. Det er krevende for kommunen å gi forsvarlige tjenester til personer med slike omfattende og sammensatte behov. Nedbygging av sengeplasser i spesialisthelsetjenesten medfører også økt press på kommunale tjenester til denne brukergruppen. Som del av det å kvalitetssikre tjenestene til denne målgruppen, satser tjenesten på kompetanseheving og gir ansatte kurs i *Møte med aggresjonsproblematikk (MAP)*. Ansatte får også tilbud om andre relevante kurs og utdanninger. På lenger sikt er det et mål å etablere botilbud som er bedre tilrettelagt for brukere med denne typen utfordringer.

Mangel på kvalifisert arbeidskraft



Christine Ulveseth, avdelingsleder ved Fantoftåsen bofellesskap, har jobbet systematisk for å styrke nærværet på arbeidsplassen. – Den viktigste jobben er å bygge gode relasjoner med de ansatte, slik at vi åpner for dialog basert på tillit og åpenhet, sier hun. Foto: Nina Johnsen

Det er stor mangel på kvalifisert arbeidskraft i helse- og omsorgstjenestene. I tjenestene til personer med utviklingshemming var det per september 2024 hele 275 ledige stillinger fordelt på 159 årsverk. Mangelen var størst på helgeassistenter (117 stillinger), vernepleiere (45 stillinger) og helsefagarbeidere (34 stillinger). Ledige stillinger har ført til betydelig økning i kjøp av eksterne vikartjenester, samtidig som bruk av interne vikarer (herunder også overtid) har gått ned det siste året. Vikarbehovet har også sammenheng med høyt sykefravær på tjenesteområdet, som ved utgangen av 2024 var på 11,9 prosent. Sykefraværet var likevel 1 prosent lavere enn samme periode året før. Tjenestene jobber aktivt med bemanningsutfordringene og har en positiv utvikling i både andel ansatte i heltidsstilling, gjennomsnittlig stillingsprosent og bruk av langvakter.

Tilpasning til en krevende økonomisk situasjon

Bergen kommune står i en økonomisk situasjon som krever tøffe prioriteringer i kommunens helse- og omsorgstjenestetilbud. Byrådet har vedtatt flere tiltak for å sikre tilpasning til en økonomisk bærekraftig utvikling, blant annet reduksjon i administrative funksjoner og vurdering av kriterier for tildeling av tjenester og utmåling.

Aktivitetsnøkkeltall

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2021	Resultat 2022	Resultat 2023	Resultat 2024
Antall personer som mottar én eller flere tjenester fra ETTU	1 335	1 365	1 405	1 419
Gjennomsnittlig funksjonsvurdering (IPLOS-skår) for tjenestemottakere tilknyttet ETTU	3,82	3,82	3,86	3,93
Antall kommunale tjenestebaser tilknyttet private bogrupper	11	14	14	15
Antall beboere i private bogrupper med kommunal tjenestebase	73	116	116	123
Antall personer med utviklingshemming som har støttekontakt	538	548	538	537
Antall personer med dagsenterplass (kommunale og privat-ideelle)	436	421	353	418

Institusjoner og boliger med heldøgns omsorg

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2021	Resultat 2022	Resultat 2023	Resultat 2024
Antall bofellesskap med kommunal tildelingsrett (kommunale og privat-ideelle bofellesskap)	86	86	88	89
Antall beboere i bofellesskap (kommunale og privat-ideelle)	545	540	553	558
Gjennomsnittlig ventetid på bolig (dager)	1 254	1 091	763	785
Antall avlastningsplasser (antall enerom) (kommunale, privat-ideelle og privat-kommersielle)	63	63	58	58
Antall avlastningsdøgn tildelt totalt i avlastningsbolig	22 910	20 753	19 600	19 965
Antall personer som venter på oppstart eller økning av avlastning i avlastningsbolig	64	58	60	70
Gjennomsnittlig ventetid for personer som er godkjent for oppstart eller økning i avlastning og som venter på avlastning (dager)	513	396	277	286

Status økonomi per tjeneste

Beløp i mill. kr

Tjeneste	Regnskap 2023	Justert bud. 2024	Regnskap 2024 Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
Dagsenter utviklingshemmede	253,5	258,5	297,1	−29,4	267,7	−9,2
Aktivitetssenter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Andre velferdstiltak utviklingshemmede	23,2	30,3	40,0	−15,5	24,5	5,8
Tiltak i avlastningsbolig	210,9	223,0	260,0	−35,7	224,2	−1,2
Tiltak i barnebolig	27,0	25,3	18,4	−1,3	17,1	8,3
Utskrivningsklare pasienter innen tjenester til utviklingshemmede	0,0	0,0	4,7	0,0	4,7	−4,7
Personlig assistent utviklingshemmede	39,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Praktisk bistand utviklingshemmede	1 444,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Praktisk bistand utviklingshemmede	0,0	1 458,8	2 078,6	−575,3	1 503,4	−44,6
Personlig assistent utviklingshemmede	0,0	65,5	63,6	−0,7	62,9	2,6
Hjemmetjenester - ambulante-utviklingshemmede	0,0	43,0	61,3	−7,5	53,9	−10,9
Avlastning utenfor institusjon - utviklingshemmede	0,0	12,9	22,6	−11,4	11,2	1,8
Byggdrift avlastningsboliger	1,3	1,1	1,6	−0,3	1,3	−0,2
Byggdrift bofellesskap for utviklingshemmede	−10,8	−19,3	130,3	−140,9	−10,7	−8,6
Sum	**1 989,4**	**2 099,2**	**2 978,3**	**−818,0**	**2 160,3**	**−61,1**

Status økonomi per avdeling

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2023	Justert bud. 2024	Regnskap 2024 Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
1-Byrådsleders avdeling	11,4	9,6	14,9	−5,3	9,6	0,0
2-Byrådsavdeling for finans	−26,7	−19,6	130,0	−142,8	−12,8	−6,8
3-Byrådsavdeling for eldre, helse og omsorg	1 941,9	2 060,5	2 784,2	−669,7	2 114,6	−54,1
90-Fellesposter - bykassen	62,8	48,7	49,2	−0,3	49,0	−0,2
Sum	**1 989,4**	**2 099,2**	**2 978,3**	**−818,0**	**2 160,3**	**−61,1**

Kommentar til status økonomi

Byrådsavdeling for eldre, helse og omsorg rapporterer merforbruk på tjenesteområdet.

Tjenesteområdet har med seg et vedvarende økt aktivitetsnivå inn i 2024. I hovedsak er dette knyttet til endrede behov hos brukere, som medfører økt omfang av lovpålagte tjenester. De økte utgiftene blir i 2024 delvis kompensert av avregning ressurskrevende brukere 2023 på 27 mill. som en éngangssum.

Tjenesteområdet har utfordringer knyttet til rekruttering. Mange vakante stillinger gjør at vikarbruken er høy, og det kjøpes langt mer vikartjenester enn tidligere år.

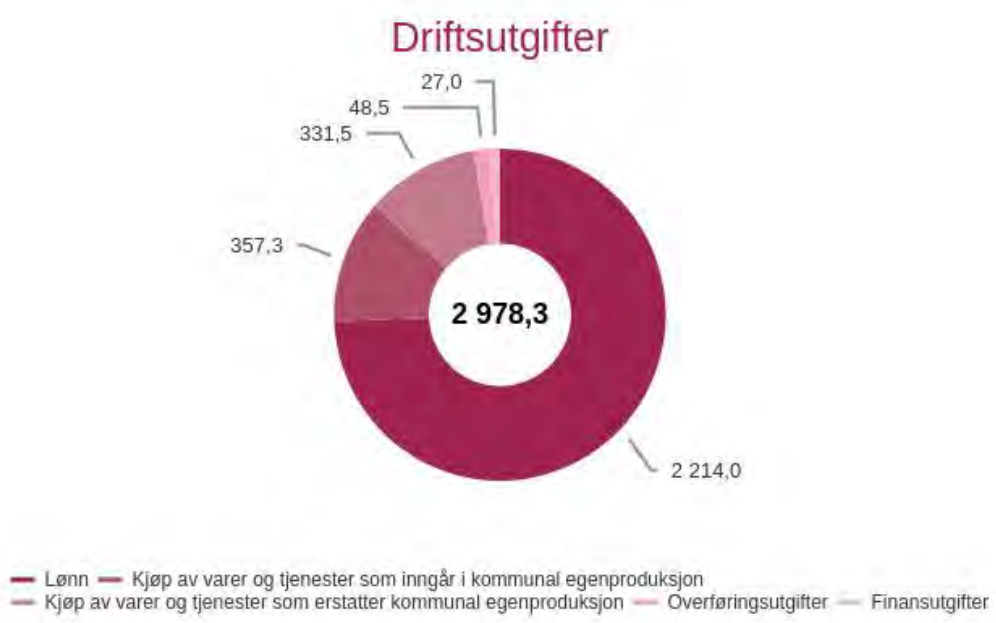
Økt omfang av ressurskrevende enkeltsaker utfordrer en allerede presset bemanningssituasjon. Det utfordrer også budsjettrammene for tjenesteområdet, da disse utgiftene bare delvis blir kompensert av toppfinansiering fra Helsedirektoratet.

Byrådsavdeling for finans ved endte med et merforbruk på kr 6,8 mill. innenfor 03C Tjenester til utviklingshemmede. Årsaken er at det har vært nødvendig å gjennomføre større rehabiliteringer og ombygginger av personalbaser i bofellesskap for utviklingshemmede enn det som var budsjettert. Etat for boligforvaltning har dekket inn merforbruket gjennom mindreforbruk på andre tjenesteområder.

På **sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen)** skyldes avviket at det gjenstår budsjettmidler til ikke-igangsatte tiltak i 2024 (10,6 mill.). Status for tiltak i årets budsjett kommer frem av tabellen *Nye tiltak i årets budsjett*. I tillegg er det restmidler fra lønnsavsetning som er fordelt til tjenesteområdene (-4,7 mill.). Årsaken til avvik på lønn er økt arbeidsgiveravgift for lønn over 800 000,- og merutgifter til variabelt lønnsoppgjør, som følge av høy bruk av vikarer. Videre skyldes avviket periodisering av variabel lønn (-3,9 mill.). Dette er utgifter fra 2024 som er fakturert i 2025 som periodiseres til riktig år. Sist skyldes avviket en feilføring av budsjettert utgift (-2,3 mill.). Utgiften skal føres på tjenesteområde 09 - Boligtiltak, slik at et tilsvarende avvik med motsatt fortegn finnes der.

Oversikt driftsutgifter og -inntekter (graf)

Detaljvisning drift (graf)





Status mål

Hovedmål	Operativt mål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Resultat 2024	Statusbeskrivelse mål
En rettferdig og inkluderende by	Boligløftet Bergen	Antall personer med vedtak om boligbehov som står på venteliste (totalt)	90	55	99	Pr. 3. tertial var det til sammen ni flere personer på venteliste enn på samme tidspunkt året før.
		Antall personer ved vedtak om boligbehov som står på venteliste, som ikke har eksisterende botilbud	73	47	77	Pr. 3. tertial var det fire flere personer på venteliste enn på samme tidspunkt året før som ikke hadde eksisterende botilbud.
		Antall personer ved vedtak om boligbehov som står på venteliste, som ønsker å bytte botilbud	17	8	22	Pr. 3. tertial var det fem flere personer enn på samme tidspunkt året før som ønsket å bytte botilbud. Enkelte ønsker kun en annen leilighet i samme bofellesskap.
	Brukere skal ha færre ansatte å forholde seg til	Antall ansatte som jobber langvakter dagtid på 10 timer eller mer	1 351	1 550	1 463	Det jobbes godt med turnusarbeid i etaten, med fokus på heltidskultur.
	Heltidskultur - øke gjennomsnittlig stillingsstørrelse (Etat for tjenester til utviklingshemmede)	Gjennomsnittlig stillingsprosent i Etat for tjenester til utviklingshemmede (faste stillinger, eks. studentstillinger, avlastere og oppdragstakere)	69,3 %	68,9 %	71,0 %	Etat for tjenester til utviklingshemmede har pr. 3. tertial en gjennomsnittlig stillingsstørrelse 71 % og har en god utvikling i retning heltidskultur.

Investeringer

Beløp i mill. kr

		Totalbudsjett					Årets budsjett		
Investering	**Saksref.**	**Godkj.vedtak**	**Vedtatt**	**Totalprognose**	**Vedtatt ferdigår**	**Estimert ferdigkvartal**	**Just. bud.**	**Regnskap**	**Avvik i kr**
"Boligløftet Bergen" - nye boliger		-	-	-	Løpende	Løpende	8,1	5,7	2,3
Aktivitets- og overnattingstilbud for barn og unge - prosjektutvikling		IA	20,0	0,0	2026	4.kv. 2027	0,5	0,2	0,3
Biler til transport av utviklingshemmede		-	-	-	Løpende	Løpende	1,5	1,4	0,1
Boligplan - Tjenester til utviklingshemmede - sekkepost		-	-	-	Løpende	Løpende	6,6	10,0	−3,3
Breisteinvegen 190 - tjenestebase bofellesskap	BR 1226/23	19,8	19,8	20,4	2026	1.kv. 2025	13,6	14,8	−1,2
Etablere trådløst nett på alle tjenestesteder i Etat for tjenester til utviklingshemmede	0	IA	4,0	4,0	2024	4.kv. 2026	1,5	1,4	0,1
Haugland bofelleskap	BY 36/24	219,1	219,1	219,1	2025	4.kv. 2026	31,5	22,6	8,9
Johan Berentsensvei 87	2020/48054-64	IA	1,1	1,1	2024	Ferdig	1,0	1,0	0,0
Kirkebirkeland bofellesskap	2023/278899-15	IA	2,4	2,4	2024	Ferdig	2,4	2,5	−0,1
Krohnåstoppen bofellesskap for utviklingshemmede	BY 263/20	128,2	114,8	114,8	2024	Ferdig	0,5	0,6	−0,1
Landåsveien 33 - Bofellesskap for utviklingshemmede	BY 216/21	111,1	80,3	80,3	2019	Ferdig	−2,4	−3,5	1,1
Leirviksåsen 11,13 og 15	2023/278899-21	IA	30,0	30,0	2026	4.kv. 2026	0,5	0,2	0,2
Midtunvegen bofelleskap	BY 56/24	133,5	133,5	133,5	2023	2.kv. 2028	5,1	5,0	0,1
Mindre bygginvesteringer - sekkepost		-	-	-	Løpende	Løpende	1,7	2,3	−0,7
Nedre Totland bofellesskap	BY 133/24	104,5	104,5	104,5	2025	4.kv. 2026	6,8	4,8	2,0
Olsvikåsen 30	2020/48054-43	IA	6,3	6,3	2024	Ferdig	5,1	5,2	0,0
Professor Dahlsgt. 32	2023/278899-2	IA	6,3	6,3	2026	4.kv. 2026	6,2	4,4	1,8
Svaneviksveien 4 bofellesskap	2023/278899-3	IA	6,2	6,2	2025	1.kv. 2025	5,0	6,6	−1,6
Teigane bofellesskap	BY 317/23	92,6	83,1	92,6	2025	1.kv. 2028	2,0	1,6	0,4
Øvre Fantoftåsen 48	2023/278899-71	IA	5,1	5,1	2026	4.kv. 2026	5,1	0,1	4,9
Åstveittunet 57-82 bofellesskap	2023/278899-1	IA	13,0	13,0	2026	4.kv. 2026	12,7	5,9	6,8
Sum							**114,9**	**92,8**	**22,1**

Statustekst investeringer

"Boligløftet Bergen" - nye boliger
Målet for prosjektet 'Boligløftet Bergen' var å fremskaffe 130 boliger til personer med utviklingshemming. Midlene i budsjettposten skulle anvendes til å planlegge, regulere, prosjektere og byggekjøpe nye bofellesskap til utviklingshemmede. Budsjettmidlene er blitt overført til konkrete investeringer når prosjektet var ferdig bearbeidet og godkjent for gjennomføring. Alle planlagte prosjekter er under gjennomføring, og dermed skilt ut fra sekkeposten. Totalprognose er justert i tråd med gjeldende handlings- og økonomiplan (2025-28).

Aktivitets- og overnattingstilbud for barn og unge - prosjektutvikling
Det er planlagt et aktivitets - og overnattingstilbud for barn og unge i Fredlundsveien. Bygget har stort behov for rehabilitering, og det ønskes primært å løse romprogram innenfor eksisterende bygg. I reguleringsplanen tas det likevel høyde for nok bruksareal til et tilleggsbygg. Tilbudet skal romme flere tjenester og aktiviteter, der fleksibel bruk og universell utforming er sentralt. Foreløpige planer for tilbudet inkluderer seks timeavlastningsplasser og fire døgnavlastningsplasser for barn og unge med psykiske og fysiske utfordringer. Budsjettposten skal dekke kostnader til planlegging og utvikling av prosjektet, mens midler til gjennomføring ligger i sekkepost inntil videre. Prosjektets årsprognose er redusert i samsvar med gjeldende handlings- og økonomiplan (2025-28). Årets mindreforbruk skyldes lavere aktivitet enn antatt. Prosjektet forventer byggestart i 2027, noe som medfører en forskyvning av antatt tidspunkt for ferdigstillelse. Totalprognose er justert i tråd med gjeldende handlings- og økonomiplan (2025-28). Tidligere påløpte utgifter er belastet tjenester til utviklingshemmede og fremtidig budsjett er justert og overført til psykisk helse.

Biler til transport av utviklingshemmede
Det ble kjøpt og levert to minibusser i 2024.

Boligplan - Tjenester til utviklingshemmede - sekkepost
Investeringen i 2024 gjelder kjøp av tjenestebase og treningsleilighet i Ytrebygda.

Breisteinvegen 190 - tjenestebase bofellesskap
Breistein bofellesskap består i dag av seks leiligheter for utviklingshemmede, hvorav en av leilighetene benyttes som tjenestebase for ansatte. For å sikre bedre arbeidsforhold for de ansatte, samt tilføre en ekstra boenhet, er det bygget ny tjenestebase som et tilbygg i tilknytning til eksisterende bofellesskap. Bygget forventes ferdigstilt 1. kvartal 2025, og de siste økonomiske forpliktelser forventes avsluttet i 2026. Årets merforbruk skyldes høyere aktivitet enn antatt. Årsavviket medfører ikke justering av totalprognose. Totalprognose er justert i tråd med gjeldende handlings- og økonomiplan (2025-28).

Etablere trådløst nett på alle tjenestesteder i Etat for tjenester til utviklingshemmede
Det pågår et prosjekt for å etablere trådløst nett på alle tjenestesteder. Prosjektet startet opp i 2024 og vi bli sluttført i 2025.

Haugland bofelleskap
Det er planlagt et nytt bofellesskap for funksjonshemmede i Ytre Arna. Gamle Haugland skole skal rehabiliteres kombinert med nybygg på tomten, og det skal bygges 12 leiligheter fordelt på to bofellesskap med personalbaser. På eiendommen ligger det også en gymsal som var del av skolebebyggelsen, denne skal bevares både for beboere i bofellesskapet og for nærmiljøet. Ombygging av gymsalen er skilt ut på egen budsjettpost. Prosjektet inngår som en del av "Boligløftet Bergen", et boligpolitisk tiltak som har som formål å avvikle kø for bolig til personer med utviklingshemming. Prosjektet startet byggearbeider i 2024. Årets mindreforbruk skyldes lavere aktivitet enn anslått.

Årsavviket medfører foreløpig ikke justering av totalprognose eller endring i antatt tidspunkt for ferdigstillelse.

Johan Berentsensvei 87
Prosjekt "oppgradering av fellesarealer og kjøkken i Johan Berentsensvei bofellesskap" er avsluttet i 2024.

Kirkebirkeland bofellesskap
Det er etablert nye garderober/WC, nytt medisinrom og ombygging av fellesrom i Kirkebirkeland bofellesskap for å tilfredsstille gjeldene regelverk for arbeidsplasser. Prosjektet ble avsluttet i 2024

Krohnåstoppen bofellesskap for utviklingshemmede
Det er etablert to nye bofellesskap med totalt 16 leiligheter i Øvre Krohnåsen 4 og 6 i Fana bydel. Bofellesskapene har et felles underjordisk parkeringsanlegg og uteområde. Byggene ble tatt i bruk juni 2023. Siste økonomiske forpliktelser ventes ferdigstilt i 2025.

Landåsveien 33 - Bofellesskap for utviklingshemmede
Landåsveien 33 ble tidligere benyttet av Landås skole, men har vært fraflyttet siden det nye skolebygget ble tatt i bruk. Bygget er totalrehabilitert og ombygget til bofellesskap for utviklingshemmede med totalt ni leiligheter. Bygget ble tatt i bruk juni 2023 og de siste økonomiske forpliktelser vil bli ferdigstilt i 2025. Årsavviket skyldes mottatt dagmulkt i forbindelse med forsinkelser i prosjektet.

Leirviksåsen 11,13 og 15
I 2024 har det startet opp et prosjekt hvor boligene skal totalombygges til barneboliger/avlastningsboliger for målgruppen mennesker med psykisk utviklingshemming. Foreløpig er prosjektet under prosjektering og en forventer at prosjektet lyses ut som totalentreprise vår/sommer 2025 med ferdigstilling tidligst høst 2026.

Midtunvegen bofelleskap
Det er planlagt et nytt bofellesskap på en tomt ved Fana Herredshus i Midtunvegen. Anlegget skal omfatte åtte boenheter for utviklingshemmede med tilhørende fellesareal og personalfasiliteter. Prosjektet inngår som en del av "Boligløftet Bergen", et boligpolitisk tiltak som har som formål å avvikle kø for bolig til personer med utviklingshemming. Prosjektet har forventet byggestart i løpet av 2025. Endring i ferdigstillelsesdatoen er betinget av at tilhørende rekkefølgekrav fullføres før byggestart.

Mindre bygginvesteringer - sekkepost
Midlene benyttes til å gjennomføre rehabiliteringsprosjekter og andre oppgraderinger i kommunens bygningsmasse og kan bli brukt på alle tjenesteområder i kommunen.
Midlene benyttes også til å bytte ut, eller oppgradere, tekniske anlegg med utgått levetid. Eksempler på dette er brannvarslingsanlegg, elektriske anlegg, pasientvarslingsanlegg, ventilasjonsanlegg, SD-anlegg, heiser og investeringer knyttet opp mot digitalisering. Det utarbeides årlige vedlikeholdsplaner og prioriteringer basert på tekniske tilstandskartlegginger og kommunens fremtidige arealbehov.

Det er i 2024 bevilget midler til ca. 80 enkelttiltak fra budsjettposten. De største prosjektene er oppgradering og utbedring av ventilasjonsanlegg ved Garnes-, Nygårdslien- og Olsvik skole. Videre er det bevilget større beløp til tiltak på blant annet Eventyrskogen, Li skole, Bergen Brannstasjon, Sandviken sjøbad, Allehelgensgate 5, Klostergarasjen og Årstad Brannstasjon barnehage.

Det også benyttet midler i 2024 ved Skur 14. Bergen kommune tok på nyåret tilbake arealene fra daværende leietaker, for å drifte det tilbudet som er etablert i lokalene videre på kommunens hånd gjennom Kulturetaten. Som ledd i avslutningen av leieforholdet kjøpte kommunen ut og overtok de

bygningsmessige påkostningene som var blitt utført på leietakers hånd. Disse inkluderte blant annet 25 lydisolerte øvingsrom, lydstudio, og en fullt utrustet konsertscene med tilhørende lys- og lydutstyr.

Nedre Totland bofellesskap
Det er planlagt et nytt bofellesskap for utviklingshemmede på Nedre Totland. Det gamle skolebygget på Riple skal være personalbase for ansatte, mens seks leiligheter i bofellesskapet etableres i et nybygg. Prosjektet inngår som en del av "Boligløftet Bergen", et boligpolitisk tiltak som har som formål å avvikle kø for bolig til personer med utviklingshemming. Prosjektet hadde byggestart i 2024, men fremdrift har vært lavere enn antatt som følge av at entreprenøren i 2024 igangsatte en rekonstruksjon. Årets mindreforbruk skyldes lavere aktivitet enn anslått. Årsavviket medfører foreløpig ikke justering av totalprognose eller endring i antatt tidspunkt for ferdigstillelse.

Olsvikåsen 30
Ombygging av personalfasiliteter i Olsvik bofellesskap ble sluttført i 2024. Tilbakemelding fra ansatte og brukere er at man er svært fornøyd og prosjektet er derfor avsluttet fra EBF sin side.

Professor Dahlsgt. 32
Det skal etableres et bofellesskap for perser med utviklingshemming i Professor Dahls gate, Prosjektet skal erstatte Unneland bofellesskap som er tatt ut av boligløftet. 10 av leilighetene i nr. 32 skal benyttes til bofellesskap, hvorav 9 er til beboere og en er til personalfasiliteter som etableres i samsvar med gjeldende regelverk for arbeidsplasser.

Svaneviksveien 4 bofellesskap
Det pågår et større prosjekt under arbeid for å tilrettelegge bofellesskapet etter pålegg fra arbeidstilsynet i tillegg til at man nå sprinkler bofellesskapet for å bedre brannsikkerheten. Arbeidet forventes ferdigstilt i mars/april 2025

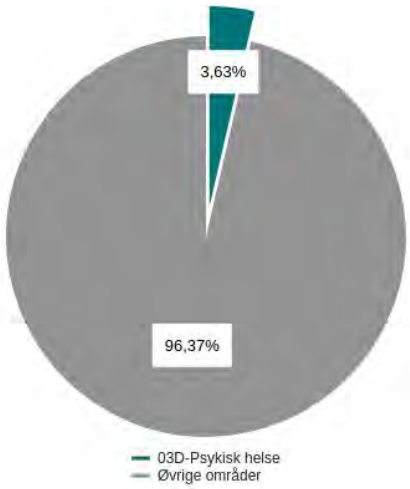
Teigane bofellesskap
Det er planlagt et nytt bofelleskap for utviklingshemmede i Indre Arna. Det skal etableres seks boenheter og en personalbase. Prosjektet inngår som en del av "Boligløftet Bergen", et boligpolitisk tiltak som har som formål å avvikle kø for bolig til personer med utviklingshemming. Konkurranse for totalenteprise ble gjennomført våren 2024. Anskaffelsesprosessen ble imidlertid utsatt da mottatte tilbud viste en totalkostnad over prosjektets budsjett. Som følge av dette har det foregått en intern prosjektgransking høsten 2024, med anbefalte kutt og besparelser. Det forventes utlysning av ny konkurranse og byggestart i løpet av 2025. Årets mindreforbruk skyldes lavere aktivitet enn anslått. Årsavviket medfører foreløpig ikke justering av totalprognose eller endring i antatt tidspunkt for ferdigstillelse. Totalprognose er justert i tråd med gjeldende handlings- og økonomiplan (2025-28).

Øvre Fantoftåsen 48
Dette prosjektet som handler om ombygging av personalfasiliteter i bofellesskapet er i oppstartsfasen. Det avventes nå et svar fra Arbeidstilsynet før en søker igangsettingstillatelse.

Åstveittunet 57-82 bofellesskap
Kommunen er i gang med et større ombyggingsprosjekt hvor en omgjør Åstveittunet fra omsorgsboliger til 3 bofellesskap for psykisk utviklingshemmede med en større felles personalbase. Pr dags dato er 13 av 26 boliger ferdig. Det er usikkert når prosjektet er ferdigstilt da en tar boenhet for boenhet etterhvert som beboerne i omsorgsboligene flytter ut.

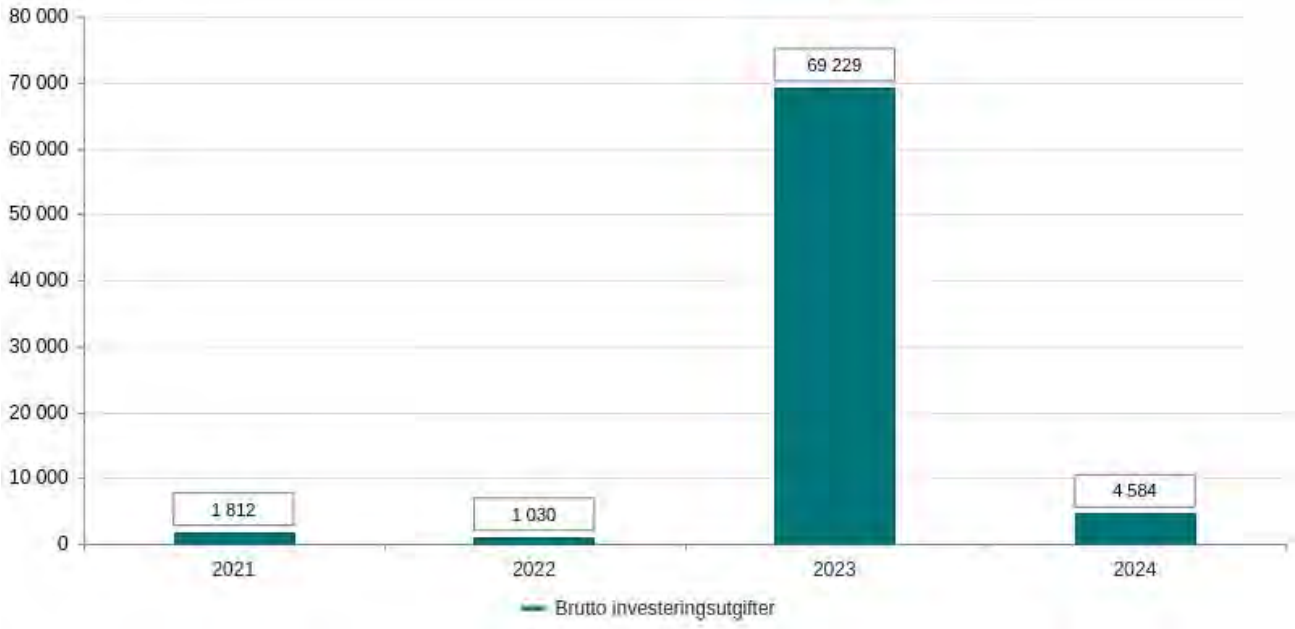
03D-Psykisk helse

Brutto driftsutgifter i % av kommunens totale utgifter



Brutto investeringsutgifter

Beløp i 1000 kr



Om tjenesteområdet

Psykisk helse - barn og unge
Lovpålagte helse- og omsorgstjenester til barn og unge med psykiske lidelser har vært levert og fulgt opp av Barne- og familiehjelpen i hvert byområde. Tjenestene inkluderer hjelpetiltak som støttekontakt, miljøterapi, avlastning, koordinering og langvarig oppfølging, omsorgslønn og BPA-ordning (brukerstyrt

personlig assistent). I tillegg er avdelingen FACT-ung (fleksibelt aktivt oppsøkende behandlingsteam) for unge med sammensatte rus- og psykiske lidelser lagt til Utekontakten i et forpliktende samarbeid med spesialisthelsetjenesten.

Forebyggende og tidlig psykisk helsetilbud til barn og unge omtales under budsjettområde 05A Forebyggende helsearbeid.

Psykisk helsetjeneste for voksne er organisert i fire geografiske byområder, og inkluderer en byomfattende enhet for institusjonsbaserte botilbud. De fire byområdene omfatter oppfølgingstjeneste, aktivitetssenter og ulike tilrettelagte botilbud.

Tjenestene omfatter både lovpålagte og ikke lovpålagte tjenester. Lovpålagte tjenester er individuell oppfølging, tilrettelagte botilbud, institusjonsplasser, støttekontakter, brukerstyrt personlig assistent (BPA), avlastning og gruppetilbud. Ikke-lovpålagte tjenester inkluderer Rask psykisk helsehjelp (RPH), aktivitetssenter, Bergen Recoveryskole (BRC) og individuell jobbstøtte (IPS). Bydelene har kriseteam som trer i funksjon ved alvorlige ulykker, selvmord, overdosedødsfall og annen brå død.



RASK PSYKISK HELSEHJELP er ett av kommunens lavterskeltilbud innen psykisk helse, og retter seg mot personer med lette til moderate symptomer. Tilbudet består av kurs i grupper og assistert selvhjelp. I 2024 ble målgruppen utvidet til å gjelde unge 16-24 år fra alle bydeler i Bergen. Foto: unsplash

Hovedmålet for de psykiske helsetjenestene til voksne er å tilrettelegge for at hver enkelt som benytter seg av tjenesten skal oppnå mestring og mening i hverdagen. Dette krever stor grad av fleksibilitet og individuelt tilpassede tjenester. De kommunale psykiske helsetjenestene skal fortsatt vektlegge god brukermedvirkning, og ansette medarbeidere med brukererfaring.

Viktige begivenheter

Helse- og omsorgstjenester til barn og unge med psykiske lidelser

- På bakgrunn av en utredning av behov for å styrke faglig og økonomisk styring og samordning av helse- og omsorgstjenestene for barn og unge med psykiske lidelser, er disse tjenestene omorganisert og samlet i en ny byomfattende resultatenhet fra årsskiftet 24/25.

- Det er etablert et samarbeid mellom ti etater på direktørnivå i fire byrådsavdelinger for å styrke kjennskapen til hverandre og sikre en tverrfaglig tilnærming til arbeidet med barn og unge og deres familie. Dette samarbeidsnettverket fikk i 2024 tildelt ansvaret for å følge opp Strategi for oppvekst med tilhørende handlingsplaner. Det er en forutsetning for godt tverrsektorielt samarbeid og i tråd med mål i Strategi for oppvekst.

Helse- og omsorgstjenester til voksne med psykiske lidelser

- Spesielt fokus på pårørendesatsing i tjenestene
- FACT Allmenn hadde sitt første år som prosjekt
- Gjort et arbeid for å sikre at innbyggere som mottar tjenester som får samme vedtak på tjenestene og mottar et likeverdig tilbud uavhengig av hvilken tjenesteleverandør som står for leveransen
- Rask psykisk helsehjelp ble utvidet til unge fra 16 til 23 år i alle bydeler
- Økt fokus på evaluering av vedtak, slik at personer som tilfriskes får tjenester på et lavere omsorgsnivå

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
Helårsvirkning av realendringer i årets budsjett				
Hjemmesykepleie og praktisk bistand hushold voksen	6 000	6 000	0	Tiltaket er iverksatt, og midlene har gått til formålet.
Årsverk i Forvaltning psykisk helse og rustjenester voksne	1 200	1 200	0	Tiltaket er iverksatt, og midlene har gått til formålet.
Brukerstyrt personlig assistent (BPA) Psykisk helse barn og unge	1 236	1 236	0	Tiltaket er iverksatt, og midlene har gått til formålet.
Enetiltak i psykisk helse	5 100	5 100	0	Tiltaket er iverksatt, og midlene har gått til formålet.
Brukerstyrt personlig assistent (BPA) Psykisk helse barn og unge	1 800	1 800	0	Tiltaket er iverksatt, og midlene har gått til formålet.
Tilpasning til aktivitetsnivå som følge av større utfordringer i tjenesten	4 344	4 344	0	Det var fortsatt et høyt aktivitetsnivå, og midlene har gått til formålet.
Bo- og tjenestetilbud psykisk helse voksne	650	650	0	Tiltaket er iverksatt, og midlene har gått til formålet.
Olav Bjordalsvei avlastningsbolig til barn og unge	1 264	1 264	0	Tiltaket er iverksatt, og midlene har gått til formålet.
Tilpasning til aktivitetsnivå for psykisk helse barn og unge	50 000	50 000	0	Det er fortsatt et høyt aktivitetsnivå, og midlene har gått til formålet.
Styrking av administrativ kapasitet	3 000	3 000	0	Tiltaket er iverksatt, og midlene har gått til formålet.
Årsverk i Forvaltningsenhet psykisk helse til barn og unge	2 000	2 000	0	Tiltaket er iverksatt, og midlene har gått til formålet.
Brukerstyrt personlig assistent (BPA)	4 100	4 100	0	Det var en fortsatt høy aktivitet, og økningen i antall BPA har nå helårsvirkning. Midlene har gått til formålet.

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
Sum	**80 694**	**80 694**	**0**	
Tilpasning til aktivitetsnivå				
Rask psykisk helsehjelp	800	800	0	Tiltaket er iverksatt, og midlene har gått til formålet.
Samlokalisering Psykisk helse vest	1 800	1 800	0	Tiltaket er iverksatt, og midlene har gått til formålet.
Styrke forvaltning psykisk helse voksne	900	900	0	Tiltaket er iverksatt, og midlene har gått til formålet.
Fosterhjemsveiledning og FACT Ung - Nye lokaler i Aasegården	650	650	0	Tiltaket er iverksatt, og midlene har gått til formålet.
Sum	**4 150**	**4 150**	**0**	
Nye tiltak				
Omdisponering tilskuddslisten	250	250	0	Tiltaket er iverksatt, og midlene har gått til formålet.
Nytt bo- og tjenestetilbud for enkeltbruker	6 243	2 664	3 579	Det nye bo- og tjenestetilbud hadde oppstart i september 2024.
Tilskudd Studentsamskipnaden på Vestlandet	700	700	0	Tiltaket er iverksatt, og midlene har gått til formålet.
FACT Ung	1 859	1 859	0	Tiltaket er iverksatt, og midlene har gått til formålet.
Utvidelse av Rask psykisk helsehjelp	6 000	5 441	559	Tiltaket er delvis iverksatt, og 3 millioner gikk til formålet, se også tabell under om endring gjennom året. Det er engasjert tre ansatte som vil jobbe med Rask psykisk helsehjelp i tråd med formålet.
Sum	**15 052**	**10 914**	**4 138**	
Nye engangstiltak				
Tilskudd til Pitstop	350	350	0	Midlene har gått til formålet.
Tilskudd til konkrete mottakere i budsjettavtalen mellom H, FrP, SP, BL, INP og PP	1 900	1 900	0	Midlene har gått til formålet.
Sum	**2 250**	**2 250**	**0**	
Effektivisering				
Forventet effektivisering i tjenestene	−4 930	−4 930	0	Tiltaket er iverksatt uten fremviste effektiviseringsgevinster, og innsparingskravet ble kompensert i revidert budsjett.
Oppgavegjennomgang i kommunen	−118	−118	0	Bystyret har vedtatt at de administrative kostnadene i byrådsavdelingene skal reduseres, blant annet ved å holde administrative stillinger vakante ved varig eller midlertidig ledighet. Av et totalt innsparingskrav på 95 mill. ble 30. mill. fordelt ut i detaljeringen av vedtatt budsjett i februar, mens de ytterligere 65 mill. ble fordelt i august 2024. I revidert budsjett 2024 ble det innført generell ansettelsesstopp for administrative stillinger i hele organisasjonen. Byrådsavdelingene melder om at innsparingskravet er tilnærmet innfridd.

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
				Stillinger er holdt vakant ved ledighet, og for administrative stillinger har det vært restriktiv bruk av vikarer. I tillegg har avdelingene brukt mindre på kurs og samlinger, konsulentbruk, reiseaktivitet og andre utgifter som ikke er strengt nødvendig. Byrådsavdelingene har håndtert innsparingskravet ulikt mht. fordeling og rapportering i sine tjenester. I sum rapporteres det om forventet effekt på 93,4 mill. som gir et negativt avvik på 1,6 mill. i 2024.
Sum	**−5 048**	**−5 048**	**0**	
Kutt				
Tilskudd Mental helse Bergen, Treffstedet loftet	−890	−890	0	Tiltaket ble avviklet, og derfor ble ikke tilskudd til organisasjonen videreført.
Sum	**−890**	**−890**	**0**	
Sum tiltak	**96 209**	**92 071**	**4 138**	

Rammeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå				
Utsette utvidelse av Rask psykisk helsehjelp	−3 500	−3 500	0	Utvidelsen av Rask psykisk helsehjelp er utsatt, og besparelsen ble realisert.
Tilpasning til aktivitetsnivå psykisk helse voksne	3 600	3 600	0	Tiltaket er iverksatt, og midlene har gått til formålet.
Husleie Kringsjåveien bofellesskap	211	211	0	Tiltaket er iverksatt, og midlene har gått til formålet.
Ny bruker og tilpasning til aktivitetsnivå på resterende kjøpeplasser	2 474	2 474	0	Tiltaket er iverksatt, og midlene har gått til formålet.
Styrket bemanning i bofellesskap	1 750	1 750	0	Tiltaket er iverksatt, og midlene har gått til formålet.
Tilpasning til aktivitetsnivå for psykisk helse barn og unge	48 839	48 839	0	Tiltaket er iverksatt, og midlene har gått til formålet.
Utskrivningsklare pasienter	10 000	10 000	0	Midlene har gått til betaling av utskrivningsklare pasienter i 2024.
BPA Psykisk helse barn og unge	1 628	1 628	0	Tiltaket er iverksatt, og midlene gikk til formålet.
Sum	**65 002**	**65 002**	**0**	
Nye tiltak				
Utbedring av tjenestebygg ved bofelleskap	2 000	1 128	872	Arbeid med Vestlundtoppen bofellesskap hadde oppstart i 2024 men ble forsinket og ikke ferdigstilt innenfor året.
Sum	**2 000**	**1 128**	**872**	
Kutt				
Kurs og konferanser	−110	−110	0	Effektuert ved redusert deltagelse på kurs og seminarer i 2024.
Sum	**−110**	**−110**	**0**	

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
Sum tiltak	66 892	66 020	872	

Utvikling og utfordringer

Helse- og omsorgstjenester til barn og unge med psykiske lidelser

Barn med psykiske lidelser har ofte sammensatte utfordringer og behov for samordnet innsats og psykisk helsehjelp. Både barna og familiene kan ha behov for samtidige hjelpetilbud fra ulike instanser og tjenester.

Flere barn og unge med alvorlige psykiske lidelser

Antall barn som søkte vedtakspliktige tjenester etter helse- og omsorgstjenesteloven i 2024 økte med 18,2 prosent fra 2023. De som søker har mer omfattende og sammensatte behov. Antall vedtak om støttekontakt og avlastning har hatt en liten nedgang, henholdsvis 21,4 prosent og 3,6 prosent. Men flere barn og familier får andre vedtakspliktige tjenester, som praktisk bistand hjemme, BPA og omsorgsstønad.

Økningen i antall barn, skyldes at flere barn og unge utredes for autismespekterforstyrrelser, en gruppe som nå utgjør majoriteten av barn og foreldre som får enkeltvedtak. Statistisk sett har 70 prosent av disse barna også ulike grader av psykisk utviklingshemming. Flere familier har også fått kjennskap til tjenestene.

At flere barn diagnostiseres med alvorlige psykiske lidelser, legger press både på kommunens, spesialisthelsetjenestens og det statlige barnevernets kapasitet og tilbud.

Nødvendig mangfold av tiltak for barn og unge med psykiske lidelser

Barna og familiene kan ha behov for avlastende hjelpetiltak, veiledning og koordinert oppfølging. Noen barn trenger miljøterapeutisk oppfølging fra ansatte med mer kompetanse enn det en ordinær støttekontakt kan gi. Noen barn og familier har behov for avlastning av kortere varighet, mens andre har behov for lengre opphold i avlastningsbolig.

Barn og familier som ikke får vedtak om døgnavlastning og besøkshjem (tiltak utenfor familien), kan få timeavlastning og omsorgslønn. For de som ikke mottar døgnavlastning og besøkshjem øker risikoen for slitasje i familien, og behov for mer omfattende tiltak kan øke.

For noen barn og deres familier kan behovene være akutte. Kommunen har ikke alltid tilgang til passende tiltak eller tilstrekkelig kapasitet selv, og må kjøpe tiltakene eksternt. Det har i perioder vært utfordrende å tilby både støttekontakt med tilstrekkelig kompetanse, og avlastning i det omfang som er ønskelig.

Krevende prioriteringer innen psykisk helse

Utviklingen gir stort press på kommunens tiltaksapparat, både faglig og økonomisk. Situasjonen påvirker ventetid for igangsetting av hjelpetiltak. Noen må vente lengre, fordi tjenestene må prioritere de sykeste. Utviklingen får også stor betydning for det handlingsrommet som er nødvendig for å realisere intensjoner og mål om forebyggende arbeid, tidlig innsats og samarbeid, som beskrevet i Strategi for oppvekst og handlingsplanene som ble vedtatt i slutten av 2023.

Utvikling av kommunens tjenester

Den sterke veksten i dette tjenesteområdet innebærer at de ansvarlige tjenestene setter søkelys på økonomi, utmåling av tjenester og effektiv utnyttelse av tjenestetilbudet. Flere tiltak er satt i verk, blant annet prioriteringsutvalg og arbeidsprosesshefte for forvaltning og barne- og familiehjelpen. Samarbeidsfora for barnevernstjenestene og forvaltningen er etablert. Det er inngått nye rammeavtaler for døgnavlastning i 2024.

Oppbygningen og utvidelse av et FACT-ung team (fleksibelt aktivt oppsøkende behandlingsteam) har økt kompetanse og kapasitet til å følge opp ungdom med alvorlige og sammensatte rus- og psykiske lidelser, der mange har falt fra skolegang og trenger helhetlig bistand for å komme over i utdanning eller arbeid.

Helse- og omsorgstjenester til voksne med psykiske lidelser

Kommunen står i en utfordrende økonomisk situasjon. Det betyr at en må sikre rett utmåling med mål om effektivisering og besparelser slik at alle som har behov for det, får nødvendig og forsvarlig helsehjelp. Dette får spesielt betydning med tanke på at det i løpet av 2024 har vært et økende press på psykiske helsetjenester. En økende andel innbyggere har blitt diagnostisert med alvorlige psykiske lidelser og samtidige tilleggsutfordringer som lettere utviklingshemming, autismespekterforstyrrelser, rusutfordringer og/eller forhøyet risiko for voldsutøvelse. Dette har medført behov for økt kompetanse hos ansatte, og i noen tilfeller økt bemanning for å sikre forsvarlige tjenester og ivareta et forsvarlig arbeidsmiljø.

Mangel på kommunale boliger og lav kapasitet på ambulante tjenester har gjort det utfordrende å lykkes med målet om å gi tjenester på lavere omsorgsnivå for alle personer som har tilfrisknet. Mangel på tilrettelagte boliger for personer med forhøyet risiko for voldsutøvelse og ansatte med riktig kompetanse i dette feltet har ført til at Bergen kommune ikke har klart å ta imot alle utskrivningsklare pasienter fra spesialisthelsetjenesten.

Den økende andelen innbyggere med alvorlige psykisk lidelser og samtidige tilleggsdiagnoser gjenspeiles i ventelisten for tilrettelagte botilbud og institusjoner (bosenter) innen psykisk helse. I 2024 har det til enhver tid stått 50 personer på venteliste for disse tilbudene.

En kartlegging av tilrettelagte botilbud og bosentre har avdekket at samtlige tilbud har hatt avvik av ulik alvorlighetsgrad på lovkrav i henhold til arbeidsmiljøloven og arbeidsplassforskriften. Ingen av byggene har vært egnet til å bosette personer med særlig forhøyet risiko for voldsutøvelse, og det er utfordrende å sikre et forsvarlig tjenestetilbud for målgruppen og et trygt arbeidsmiljø for ansatte. For å sikre en bedring av arbeids- og boforhold har Byrådsavdeling for barnevern, sosiale tjenester og mangfold sammen med Byrådsavdeling for finans etablert et prosjekt for å bedre situasjonen. Prosjektet skal lage en realistisk plan og gjennomføre utbedring av byggene for å sikre gode bo- og tjenestetilbud og arbeidsplasser i et trygt og sikkert arbeidsmiljø. Arbeidet med de høyest prioriterte botiltakene er allerede satt i gang.

Flere tiltak er også iverksatt på systemnivå for å levere et forsvarlig tjenestetilbud, bl.a. tettere samhandling med spesialisthelsetjenesten i særlige krevende enkeltsaker, og kompetansehevende tiltak for medarbeidere. Mestring av aggresjonsproblematikk (MAP) er et modulbasert opplæringsprogram som de fleste ansatte har deltatt på.

Forebyggende lavterskeltilbud innen psykisk helsehjelp ved aktivitetssenter psykisk helse, ulike gruppetilbud, Bergen Recoveryskole, og Rask Psykisk Helsehjelp har vært tiltak for å sikre psykisk helsehjelp til innbyggere.

En økende andel av kommunens innbyggere med alvorlige psykiske lidelser har blitt eldre, og mange har hatt et økt behov for hjemmesykepleie og psykogeriatriske plasser på sykehjem.

Det har over lengre tid vært meldt om utfordringer knyttet til å sikre et helhetlig og sømløst tilbud til den økende andel innbyggere med samtidig rus- og psykiske helseutfordringer (ROP). For å få bedre innsikt i problematikken ble det gjennomført et analysearbeid gjennom prosjektet "Brukerreisen ROP" der det ble kartlagt utfordringer og problemområder ved dagens tjenestetilbud. I 2024 startet prosjekt "ROP Brukerreisen 2.0" som skal jobbe med å beskrive og pilotere tiltak for å løse de viktigste utfordringene i det kommunale tjenestetilbudet til målgruppen.

Aktivitetsnøkkeltall

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2021	Resultat 2022	Resultat 2023	Resultat 2024
Antall barn og unge i Barne- og familiehjelpen som har koordinering	184	235	173	233
Antall barn og unge i målgruppen med vedtak etter helse - og omsorgsloven	542	550	820	969
Antall barn og unge med vedtak om støttekontakt (individuelt og i gruppe)	244	245	342	269
Antall innbyggere fra 24 år som har mottatt behandling hos Rask psykisk helsehjelp	0	435	487	339
Antall innbyggere i aldersgruppen 16-23 år som har mottatt behandling hos Rask psykisk helsehjelp	0	85	72	49
Antall innbyggere over 16 år som har mottatt behandling hos Rask psykisk helsehjelp	0	520	559	388
Antall saker etter død ved selvmord som utløser oppfølging fra lokalt kriseteam	16	25	26	26
Antall saker etter dødelig overdose som utløser oppfølging fra lokalt kriseteam	1	15	7	7
Antall saker som utløser oppfølging fra lokalt kriseteam uavhengig av årsak	45	70	74	43
Antall vedtak til barn om avlastning (timeavlastning i hjemmet/utenfor hjemmet, helgeavlastning, døgnavlastning)	209	210	250	241
Antall voksne innbyggere som har vedtak med tjenestekode psykiatrisk sykepleie (PSS)				1 248
Antall voksne innbyggere som har vedtak om bosenter med tjenestekode SHBLO				80
Antall voksne innbyggere som har vedtak om brukerstyrt personlig assistanse med tjenestekode BPA				5
Antall voksne innbyggere som har vedtak om rehabilitering i institusjon med tjenestekode BRPH				10

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2021	Resultat 2022	Resultat 2023	Resultat 2024
Antall voksne innbyggere som har vedtak om støttekontakt psykisk helse med tjenestekode STKPSS				236
Antall voksne innbyggere som mottar dagsentertjenester med tjenestekode med DAP				260

Status økonomi per tjeneste

Beløp i mill. kr

			Regnskap 2024			
Tjeneste	Regnskap 2023	Justert bud. 2024	Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
Åpne aktivitetstilbud psykisk helse	18,1	18,0	20,3	−3,2	17,1	0,9
Dagsenter psykisk helse	0,0	0,1	0,1	0,0	0,1	0,0
Andre velferdstiltak psykisk helse	61,9	66,8	81,0	−15,6	65,4	1,4
Tiltak i avlastningsbolig for barn og unge	69,0	73,6	122,8	−34,8	88,0	−14,4
Boform heldøgns omsorg (institusjon KHL)	162,8	178,1	274,5	−111,6	162,9	15,2
Utskrivningsklare pasienter innen psykisk helse og rus	20,2	20,4	27,0	0,0	27,0	−6,6
Praktisk hjelp og bistand psykisk helse	211,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Personlig assistent psykisk helse	3,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Hjemmesykepleie psykisk helse	138,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Psykiske helsetjenester for barn og unge	30,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Praktisk hjelp og bistand psykisk helse	0,0	243,1	308,1	−46,7	261,4	−18,3
Personlig assistent psykisk helse (BPA)	0,0	12,7	10,5	−0,2	10,2	2,5
Hjemmesykepleie psykisk helse	0,0	187,9	203,6	−21,6	182,0	5,9
Psykiske helsetjenester for barn og unge	0,0	48,4	53,0	−9,4	43,6	4,9
Byggdrift boform heldøgns omsorg (inst KHL)	0,0	1,1	1,3	−0,2	1,1	0,0
Byggdrift bofellesskap for mennesker med psykiske lidelser	−4,0	−13,3	40,9	−53,8	−12,9	−0,4
Sum	**712,3**	**836,9**	**1 143,1**	**−297,1**	**846,0**	**−9,0**

Status økonomi per avdeling

Beløp i mill. kr

			Regnskap 2024			
Byrådsavdeling	Regnskap 2023	Justert bud. 2024	Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
1-Byrådsleders avdeling	1,0	1,2	1,3	−0,1	1,2	0,0
2-Byrådsavdeling for finans	−19,6	−18,7	40,5	−58,9	−18,4	−0,4
3-Byrådsavdeling for eldre, helse og omsorg	28,2	30,1	37,3	−9,4	27,9	2,3
6-Byrådsavdeling for barnevern, sosiale tjenester og mangfold	722,7	814,8	1 054,8	−228,5	826,3	−11,5
90-Fellesposter - bykassen	−19,9	9,5	9,2	−0,3	9,0	0,6
Sum	**712,3**	**836,9**	**1 143,1**	**−297,1**	**846,0**	**−9,0**

Kommentar til status økonomi

Byrådsavdeling for eldre, helse og omsorg rapporterer mindreforbruk på tjenesteområdet.

Mindreforbruket skyldes at utgifter til tjenester for beboere i en omsorgsbolig som er budsjettert på dette tjenesteområde, har blitt belastet på tjenesteområde 03C.

Byrådsavdeling for barnevern, sosiale tjenester og mangfold rapporterer et merforbruk på 11,5 millioner innenfor tjenesteområdet. Merforbruket fordeler seg med 7,6 millioner innen tiltak til barn og unge, og 3,9 mill. innen tiltak til voksne.

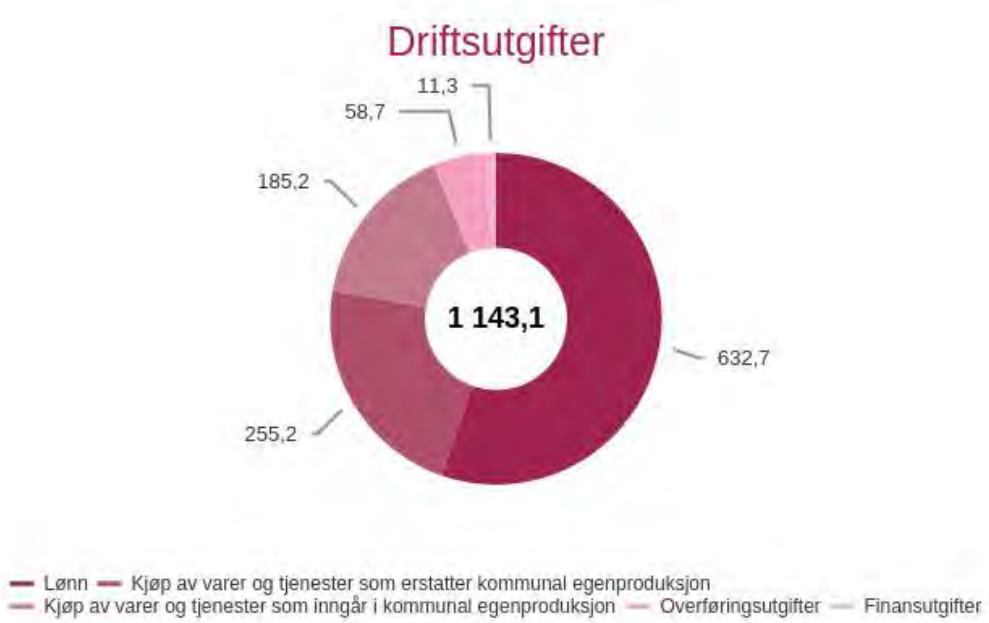
Tiltak til barn og unge
Merforbruket skyldes hovedsakelig økt bruk av døgnavlastning, med både flere barn som får vedtak, og et mer omfattende tjenestetilbud per barn grunnet mer komplekse utfordringer. I tillegg har antall familier som får omsorgsstønad for barn med vedtak etter Helse- og omsorgstjenesteloven (HOL) økt.

Tiltak til voksne
Merforbruket skyldes hovedsakelig økte utgifter til utskrivningsklare pasienter, som delvis reduseres som følge av mindre utgifter til personlig assistent og hjemmesykepleie. Det har vært et høyt antall brukere i bofellesskap med behov for mer omfattende tjenester og sikkerhetstiltak enn forutsatt.

På **sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen)** skyldes avviket at det gjenstår budsjettmidler til ikke-igangsatte tiltak i 2024 (2,2 mill.). Status for tiltak i årets budsjett kommer frem av tabellen *Nye tiltak i årets budsjett*. I tillegg er det restmidler fra lønnsavsetning som er fordelt til tjenesteområdene (-1,3 mill.). Årsaken til avvik på lønn er økt arbeidsgiveravgift for lønn over 800 000,- og merutgifter til variabelt lønnsoppgjør, som følge av høy bruk av vikarer. Sist skyldes avviket periodisering av variabel lønn (-0,4 mill.). Dette er utgifter fra 2024 som er fakturert i 2025 som periodiseres til riktig år

Oversikt driftsutgifter og -inntekter (graf)

Detaljvisning drift (graf)





Status mål

Hovedmål	Operativt mål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Resultat 2024	Statusbeskrivelse mål
En rettferdig og inkluderende by	Andel voksne innbyggere som mottar lovpålagte tjenester med psykiatrisk sykepleie, bosenter og rehabilitering i institusjon (PSS, SHBLO og BRPH) som selv opplever å være i meningsfull aktivitet	Antall brukere som mottar lovpålagt tjeneste (Bosenter, tilrettelagt botilbud, vedtak om individuell oppfølging) som selv opplever å være i meningsfull aktivitet / Totalt antall brukere som mottar disse tjenestene	63,0 %	90,0 %	80,0 %	Resultatet ligger under vedtatt mål. Det er gjennomført en manuell kartlegging, og 56% har svart på spørsmålet om de opplever meningsfull aktivitet.
	Antall voksne beboere som flytter ut fra bosenter til tilrettelagt bolig grunnet tilfriskning	Antall beboere som flytter ut fra bosenter til tilrettelagt bolig grunnet tilfriskning	1	3	2	Resultat under vedtatt mål.
	Antall voksne beboere som flytter ut fra tilrettelagte botilbud grunnet tilfriskning	Antall beboere som flytter ut fra tilrettelagte botilbud grunnet tilfriskning	7	8	6	Resultat under vedtatt mål.
	Barn og unge med sammensatte behov og deres familier får samordnete tjenester	Antall ansvarsgrupper og Individuell Plan (IP) som koordineres av ansatt i Barne- og familiehjelpen	200	210	233	Måloppnåelsen er 16,5 prosent over fjorårets resultat.
	Kommunen fremmer medvirkning for barn, unge og deres familier	Andel av barn og unge (etter fylte 10 år) med vedtak etter helse- og omsorgslov som deltar i utforming og/eller evaluering av tiltaksplan for vedtaket	68,0 %	80,0 %	72,0 %	De aller fleste barn og unge i målgruppen får tilbud om å delta i utforming og/eller evaluering av tiltaksplan når de får nye vedtak. Ikke alle som får tilbud om å medvirke, ønsker dette. Vi ser en bedring på 4 prosentpoeng fra årsresultatet i 2023. Måloppnåelse varierer mellom byområdene, og lav måloppnåelse i enkelte bydeler følges opp.
	Kommunens ressurser benyttes likeverdig og bærekraftig	Andel barn og unge med vedtak etter helse- og omsorgsloven som er effektuert innen 3 mnd.	57,0 %	86,0 %	74,0 %	Det er utfordrende å rekruttere kompetente støttekontakter og sikre tilstrekkelig plasser i avlastningsordninger. De som søker har mer sammensatte lidelser, med økt krav til

Hovedmål	Operativt mål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Resultat 2024	Statusbeskrivelse mål
						kompetanse hos den som skal være støtteperson. Det er variasjoner mellom byområdene. Det arbeides kontinuerlig med rekrutteringsutfordringer og utvikling av tjenestetilbudet.

Investeringer

Beløp i mill. kr

		Totalbudsjett					Årets budsjett		
Investering	**Saksref.**	**Godkj.vedtak**	**Vedtatt**	**Totalprognose**	**Vedtatt ferdigår**	**Estimert ferdigkvartal**	**Just. bud.**	**Regnskap**	**Avvik i kr**
Aktivitets- og overnattingstilbud for barn og unge - prosjektutvikling		IA	0,0	15,5	2026	4.kv. 2027	0,0	0,0	0,0
Boliger til utskrivningsklare pasienter, psykisk helse		IA	91,0	91,0	2020	Ferdig	25,0	0,0	25,0
Mindre bygginvesteringer - sekkepost		-	-	-	Løpende	Løpende	3,4	4,6	−1,2
Sum							**28,4**	**4,6**	**23,8**

Statustekst investeringer

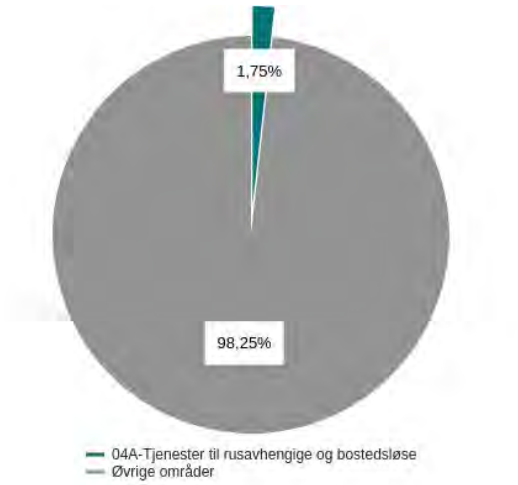
Mindre bygginvesteringer - sekkepost
Midlene benyttes til å gjennomføre rehabiliteringsprosjekter og andre oppgraderinger i kommunens bygningsmasse og kan bli brukt på alle tjenesteområder i kommunen.
Midlene benyttes også til å bytte ut, eller oppgradere, tekniske anlegg med utgått levetid. Eksempler på dette er brannvarslingsanlegg, elektriske anlegg, pasientvarslingsanlegg, ventilasjonsanlegg, SD-anlegg, heiser og investeringer knyttet opp mot digitalisering. Det utarbeides årlige vedlikeholdsplaner og prioriteringer basert på tekniske tilstandskartlegginger og kommunens fremtidige arealbehov.

Det er i 2024 bevilget midler til ca. 80 enkelttiltak fra budsjettposten. De største prosjektene er oppgradering og utbedring av ventilasjonsanlegg ved Garnes-, Nygårdslien- og Olsvik skole. Videre er det bevilget større beløp til tiltak på blant annet Eventyrskogen, Li skole, Bergen Brannstasjon, Sandviken sjøbad, Allehelgensgate 5, Klostergarasjen og Årstad Brannstasjon barnehage.

Det også benyttet midler i 2024 ved Skur 14. Bergen kommune tok på nyåret tilbake arealene fra daværende leietaker, for å drifte det tilbudet som er etablert i lokalene videre på kommunens hånd gjennom Kulturetaten. Som ledd i avslutningen av leieforholdet kjøpte kommunen ut og overtok de bygningsmessige påkostningene som var blitt utført på leietakers hånd. Disse inkluderte blant annet 25 lydisolerte øvingsrom, lydstudio, og en fullt utrustet konsertscene med tilhørende lys- og lydutstyr.

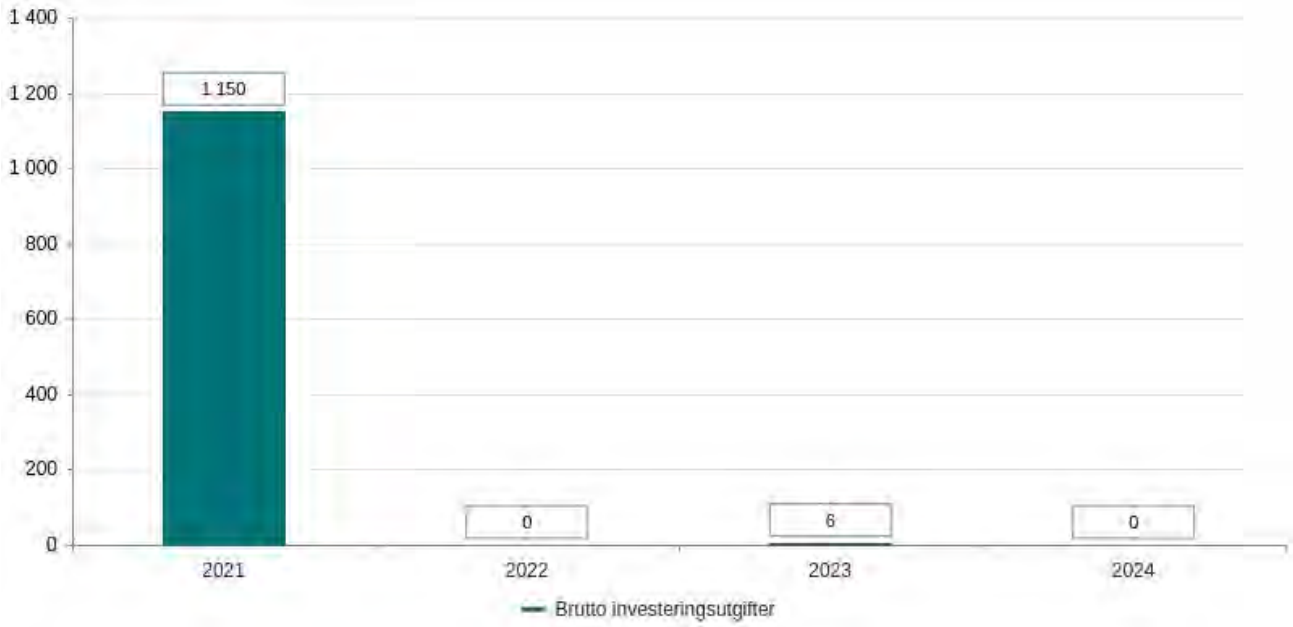
04A-Tjenester til rusavhengige og bostedsløse

Brutto driftsutgifter i % av kommunens totale utgifter



Brutto investeringsutgifter

Beløp i 1000 kr



Om tjenesteområdet

Tjenesteområdet omfatter individuelle og gruppebaserte tjenester til personer med rusutfordringer. Tjenestene innebærer blant annet: oppsøkende og rusforebyggende arbeid mot ungdom, bo-oppfølging, ulike ambulante tjenester, tilrettelagte botilbud med bemanning, rehabiliterende bo- og oppfølgingstiltak, bo- og/eller omsorgs/rehabiliteringstilbud, heldøgns helse- og omsorgstjenester,

rehabiliterende arbeids- og aktivitetstiltak, mottak- og oppfølgingssentere (MO-senter) og brukerrom for trygge inntak av rusmidler.

Både Etat for sosiale tjenester og Etat for psykisk helse og rustjenester har ansvar for enheter som gir og koordinerer tjenester til personer over 18 år med rusutfordringer, samt et felles ansvar for tjenester til personer med samtidig rus- og psykiske lidelser (ROP). I tillegg har Etat for barn og familie ansvaret for rus- og kriminalitetsforebyggende arbeid for unge under 25 år. Samtlige etater er organisert under Byrådsavdeling for barnevern, sosiale tjenester og mangfold (BBSM).

I arbeidet med å skape koordinerte og sammenhengende tjenester og forløp, har byrådet lagt til rette for langsiktig og strukturert samarbeid mellom kommunen, andre offentlige instanser, frivillige/ideelle-, pårørende- og brukerorganisasjoner.

Viktige begivenheter

- Bergen bystyre vedtok i september saken «Felles innsats mot ungdomskriminalitet».
- MO Gyldenpris feiret 30 års jubileum, Botreningssenteret på Gyldenpris feiret 25 års jubileum, Sosiale Botjenester, MO Nesttun og MO Wergeland feiret 10 års jubileum og MO Eidsvåg feiret 5 års jubileum.
- Det ble gjennomført en faglig utredning om etablering av et sentrumsnært MO senter som konkluderte med en positiv anbefaling i denne retningen.
- Kommunen hadde økt fokus på pårørendearbeid i tjenestene under Etat for psykisk helse og rustjenester. Hensikten var å forbedre pårørendesamarbeid med mål å utvikle et system for å gi god informasjon om veiledning, rettigheter, og hjelpetilbud til pårørende. Dette for å forebygge at pårørende utvikler egne helseproblemer og for at kvaliteten på tjenestene styrkes ved samarbeid med pårørende. Det ble etablert flere piloter som tester ut tiltakene, og disse vil evalueres underveis i samarbeid med pårørende og pårørendeorganisasjonene. Arbeidet vil fortsette i 2025.
- I februar åpnet akuttovernattingstilbudet Natthuset i sentrum. Dette er et brukerstyrt tilbud til bostedsløse rusmiddelavhengige som driftes av Huset Bergen AS på oppdrag fra Bergen kommune. Tilbudet betegnes som nybrottsarbeid da det kun er personer med erfaringskompetanse i form av egenerfaring eller pårørendeerfaring som drifter tilbudet. I kjølvannet av dette er det startet et arbeid som handler om å øke samhandlingen mellom personer med erfaringskompetanse og ansatte i kommunens tjenester. Formålet er å sammen kunne gi bedre hjelp til rusmiddelavhengige som er bostedsløse.
- I forbindelse med åpning av nyrestaurert Korskirke og tilhørende kirkegård i desember økte politiet sin tilstedeværelse i Vågsbunnen, noe som førte til lavere kriminalitet, mer ro i området, og økt bruk av de øvrige kommunale tilbudene for personer i aktiv rus, spesielt MO Gyldenpris.
- Prosjekt Brukerreisen ROP 2.0 har startet opp. Dette er et samarbeidsprosjekt mellom byrådsavdelingen, Etat for sosiale tjenester, inkludert Boligkontoret, og Etat for psykisk helse og rustjenester. Målet er at personer med ROP- utfordringer (rus- og psykiske lidelser) skal oppleve helhetlige kommunale tjenester og få tilpassede tjenester fra ulike aktører, slik at de får det rette tjenestetilbudet og at de kan leve mest mulig selvstendig.



Botreningssenteret på Gyldenpris inviterte til konferanse om relasjonsbygging da de markerte 25 år med vellykket drift i september. Her ser vi foredragsholder Sari Lindemann sammen med sosialbyråd Charlotte Spurkeland, kommunaldirektør for barnevern, sosiale tjenester og mangfold Belen Birkenes og leder for Botreningssenteret Siv Myking. Foto: Birgit Kårbø

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
Helårsvirkning av realendringer i årets budsjett				
Sikringstiltak botilbud innen rus	6 000	6 000	0	Tiltaket er iverksatt, og midlene har gått til formålet.
Nye enetiltak innen rusfeltet	8 916	8 916	0	Tiltaket er iverksatt, og midlene har gått til formålet.
Sum	**14 916**	**14 916**	**0**	
Tilpasning til aktivitetsnivå				
Tilpasning til aktivitetsnivå botiltak	5 000	5 000	0	Tiltaket er iverksatt, og midlene har gått til formålet.
Nye enetiltak innen rusfeltet	3 940	3 940	0	Tiltaket er iverksatt, og midlene har gått til formålet.
Opphør av enetiltak	−1 296	−1 296	0	Tiltaket opphørte i 2023.
Sum	**7 644**	**7 644**	**0**	
Nye tiltak				
Sikringstiltak i botiltak	3 600	1 500	2 100	Tiltaket dekket kommunal andel av vakthold ved tiltaket.
Omdisponering tilskuddslisten	100	100	0	Midlene har gått til formålet.
Styrket bemanning i Bjørnsons gate	7 500	4 493	3 007	Tiltaket ble delvis iverksatt og full styrking utsatt grunnet ombygging av boligene. Det er gjennomført en ansettelsesprosess, og

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
				fire stillinger er tiltrådt. Midler har også medgått til å finansiere erstatningslokaler for beboere under oppussingen av Bjørnsonsgate.
Tilskudd til Huset Bergen AS	2 750	2 750	0	Midlene har gått til formålet.
Gatelaget	330	330	0	Tiltaket er iverksatt, og midlene medgikk til formålet
Boligprogrammet 250 - Steinsvikkroken	2 500	392	2 108	Tiltaket er forsinket og kommer i hovedsak til å utføres i 2025.
Sum	**16 780**	**9 565**	**7 215**	
Nye engangstiltak				
Engangstiltak i Vågsbunnen	1 500	1 500	0	Midlene har gått til tiltak i regi av Bergen kirkelige fellesråd, Huset Bergen AS, Stiftelsen Kirkens bymisjon og Skostredet velforening.
Engangstilskudd til Blå kors Steg for Steg	500	500	0	Midlene har gått til formålet.
Sum	**2 000**	**2 000**	**0**	
Effektivisering				
Oppgavegjennomgang i kommunen	−201	−201	0	Bystyret har vedtatt at de administrative kostnadene i byrådsavdelingene skal reduseres, blant annet ved å holde administrative stillinger vakante ved varig eller midlertidig ledighet. Av et totalt innsparingskrav på 95 mill. ble 30. mill. fordelt ut i detaljeringen av vedtatt budsjett i februar, mens de ytterligere 65 mill. ble fordelt i august 2024. I revidert budsjett 2024 ble det innført generell ansettelsesstopp for administrative stillinger i hele organisasjonen. Byrådsavdelingene melder om at innsparingskravet er tilnærmet innfridd. Stillinger er holdt vakant ved ledighet, og for administrative stillinger har det vært restriktiv bruk av vikarer. I tillegg har avdelingene brukt mindre på kurs og samlinger, konsulentbruk, reiseaktivitet og andre utgifter som ikke er strengt nødvendig. Byrådsavdelingene har håndtert innsparingskravet ulikt mht. fordeling og rapportering i sine tjenester. I sum rapporteres det om forventet effekt på 93,4 mill. som gir et negativt avvik på 1,6 mill. i 2024.
Sum	**−201**	**−201**	**0**	
Kutt				
Omdisponering tilskuddslisten	−400	−400	0	Nedtrekket ble realisert i 2024.
Sum	**−400**	**−400**	**0**	
Sum tiltak	**40 738**	**33 523**	**7 215**	

Rammeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå				
Botilbud etter helse og omsorgstjenesteloven	14 000	14 000	0	Tiltaket er iverksatt, og midlene har gått til formålet.
Nytt enetiltak	2 940	1 950	990	Nytt enetiltak med forsinket oppstart. Tiltaket startet opp i oktober 2024.
Utgifter ved oppgradering/ombygging av Bjørnsonsgate	2 000	2 000	0	Tiltaket er iverksatt, og midlene har gått til formålet.
Utsette utbedring av kjøkken på MO Gyldenpris	−1 700	−1 700	0	Midlene er trukket inn i 2024
Kostnadsendring eksisterende enetiltak	1 000	1 000	0	Tiltaket er iverksatt, og midlene har gått til formålet.
Sum	**18 240**	**17 250**	**990**	
Nye tiltak				
Ressurskrevende tjenester - toppfinansieringsordningen - endret modell	273	273	0	Staten har endret modellen for å beregne kommunenes refusjoner og inntekten har blitt redusert.
Sum	**273**	**273**	**0**	
Kutt				
Kurs og konferanser	−110	−110	0	Kutt effektuert ved redusert kurs og seminar i 2024
Sum	**−110**	**−110**	**0**	
Sum tiltak	**18 403**	**17 413**	**990**	

Utvikling og utfordringer



Politibil ved Lagunen. Foto: Andrew M.S. Buller

Byrådet la frem saken «Felles innsats mot ungdomskriminalitet» som bystyret vedtok i september 2024. Saken ble til som følge av en urovekkende utvikling i kriminalitet utført av barn og unge, særlig de under 15 år. Flere av tiltakene som ble vedtatt i saken ble igangsatt i 2024, og følges opp gjennom blant annet SLT-arbeidet (Samordning av lokale rus- og kriminalitetsforebyggende tiltak). Blant annet ble det etablert en pilot for tett og koordinert individuell oppfølging av barn og unge som er i gjentatt kontakt med politiet. Gjennom en helhetlig tilnærming tilbys både ungdom, søsken og deres foresatte oppfølging, og det samarbeides tett med relevante samarbeidspartnere. Dette kommer i tillegg til kommunens individuelle oppfølging av barn og unge gjennom ulike tilbud. Videre ble det igangsatt en Hurtig Kartlegging og Handling (HKH) om temaet ran blant mindreårige. Resultatene er ventet å bli presentert i starten av 2025.

Kommunen har fortsatt å satse på oppsøkende sosialt arbeid, særlig gjennom utekontakten. Oppsøkende arbeid er en utprøvd og hensiktsmessig arbeidsform i kommunen for å nå ut og bygge relasjoner og tillit til barn og ungdom i utsatte miljøer. Metoden bidrar til å fange opp barn og unge tidlig for å forebygge negativ atferd og utvikling. En del av arbeidet blir å koble de som strever til hjelpeapparatet. Kommunen hadde særskilt fokus på å styrke det digitale oppsøkende sosialt arbeidet som en metode for å bli bedre kjent med de utfordringene som møter utsatte barn og unge og igangsette nødvendige tiltak.

Samarbeid med frivilligheten for å demme opp for utenforskap har vært en særlig innsats, og i desember 2024 ble Bergen kommunes første frivilligbørs arrangert som en oppfølging av saken om ungdomskriminalitet.



Gjennom å arrangere frivilligbørs ville kommunen legge til rette for samarbeid mellom frivillige krefter for felles innsats mot ungdomskriminalitet. Foto: Birgit Kårbø

Bergen kommune ble også medlem av Nordic Safe Cities i 2024. Sammen med pågående innsats vil tiltakene i den nevnte saken være viktige for å både forebygge kriminalitet og sikre målrettet hjelp til de som allerede har utfordringer på dette området. Bergen kommune ble i 2024 med i KS sitt storbynettverk om ungdomskriminalitet.

En av hovedutfordringene i Bergen kommune er økende antall bostedsløse, særlig blant personer med rusmiddelavhengighet. Det er mangel på plasser i midlertidig botilbud, og kommunen klarer ikke alltid å

oppfylle hjelpeplikten til å fremskaffe midlertidig botilbud. I 2024 gjorde kommunen en betydelig innsats med å følge opp avvik i tilsyn fra Statsforvalteren knyttet til manglende kapasitet på plasser i midlertidig botilbud og kvalitet i eksisterende tilbud. Økte krav til kvalitet og større kapasitet i kombinasjon med økte døgnpriser medførte økte kostnader for sosialtjenestene, og det var derfor nødvendig å styrke budsjettet for kjøp av botilbud forankret i vedtak i Helse- og omsorgstjenesteloven.

I 2024 måtte kommunen kjøpe flere enetiltak for brukere som kommunen ikke har egnet botilbud til. Enetiltak er svært kostnadskrevende for kommunen, og det arbeides for at anskaffelser skal skje gjennom rammeavtaler for å sikre kommunen best mulig priser, samtidig som kommunen ivaretar et tjenestetilbud av høy kvalitet.

Utfordringene med åpne rusområder fra tidligere år vedvarte gjennom mesteparten av året. Det ble rapportert om flere konflikter og voldshendelser i de etablerte rusmiljøene, og nabolag og forretningsdrivende var sterkt berørt av den negative utviklingen i Vågsbunnen. I forbindelse med åpningen av den nyrestaurerte Korskirken og kirkegården i desember 2024, ble bygge-gjerdene tatt ned. Politiet økte tilstedeværelse i Vågsbunnen for å sikre mot skadeverk på kirken og området rundt. Økt polititilstedeværelse i Vågsbunnen medførte mindre kriminalitet og bedre forhold for nabolaget, samt økt brukt av eksisterende kommunale tiltak for personer i aktiv rus. Det ble registrert betydelig økt antall besøkende til MO Gyldenpris. Dette innebærer at Bergen kommune i større grad må rette oppmerksomheten mot Gyldenpris for å forebygge at det utvikler seg et nytt åpent rusområde i og rundt MO-Gyldenpris, herunder gangtunnelen like ved. Besøk på MO sentrene økte totalt med 6388 besøk sammenlignet med 2023.

Aktivitetsnøkkeltall

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2021	Resultat 2022	Resultat 2023	Resultat 2024
Antall personer i gruppen rusavhengige og bostedsløse med individuell oppfølging i egen bolig	542	645	444	487
Årlig besøk i MO-sentrene	34 444	68 550	39 295	45 683

Status økonomi per tjeneste

Beløp i mill. kr

Tjeneste	Regnskap 2023	Justert bud. 2024	Regnskap 2024 Utgifter	Regnskap 2024 Inntekter	Regnskap 2024 Regnskap	Avvik i kr
Andre velferdstiltak rus	1,7	2,3	2,2	0,0	2,2	0,1
Rusbehandling, råd og veiledning	233,8	282,1	342,8	−70,4	272,4	9,7
Lavterskeltiltak for rusavhengige	96,0	99,6	112,4	−12,9	99,5	0,0
Utekontakt	89,4	38,6	45,2	−8,2	37,1	1,6
Overnattingstilbud til bostedsløse	5,2	12,6	14,3	−2,4	12,0	0,7
Midl opph. m/tils-ikke ind.rettet	14,8	13,7	15,5	−1,2	14,3	−0,6
Botreningstjeneste ikke individrettet	17,3	18,9	20,1	−1,8	18,3	0,6
Sum	**458,0**	**467,9**	**552,6**	**−96,9**	**455,8**	**12,1**

Status økonomi per avdeling

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2023	Justert bud. 2024	Regnskap 2024 Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
1-Byrådsleders avdeling	0,6	0,5	0,5	0,0	0,5	0,0
2-Byrådsavdeling for finans	2,2	1,6	6,1	−4,5	1,6	0,0
6-Byrådsavdeling for barnevern, sosiale tjenester og mangfold	401,5	454,6	537,8	−92,5	445,4	9,3
90-Fellesposter - bykassen	53,8	11,1	8,2	0,1	8,3	2,9
Sum	**458,0**	**467,9**	**552,6**	**−96,9**	**455,8**	**12,1**

Kommentar til status økonomi

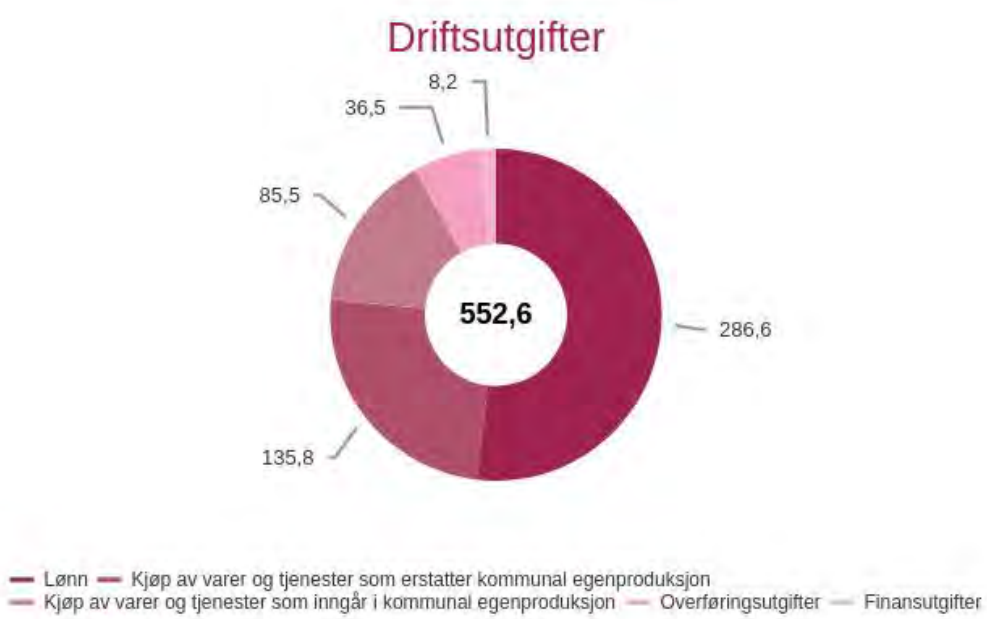
Byrådsavdeling for barnevern, sosiale tjenester og mangfold rapporterer et mindreforbruk på 9,3 mill. innenfor tjenesteområdet. Mindreforbruket fordeler seg på barn og unge med 1,8 mill. og tjenester til voksne med 7,5 mill.

Mindreforbruket for tjenester til voksne skyldes i stor grad vakanser og sykelønn som reduseres av merforbruk knyttet til botilbud etter Helse og omsorgstjenesteloven på ca. 3 mill. Mindreforbruket til barn og unge skyldes lavere lønnsutgifter enn forutsatt.

På **sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen)** skyldes avviket at det gjenstår budsjettmidler til ikke-igangsatte tiltak i 2024 (4,5 mill.). Status for tiltak i årets budsjett kommer frem av tabellen *Nye tiltak i årets budsjett*. I tillegg er det restmidler fra lønnsavsetning som er fordelt til tjenesteområdene (-0,7 mill.). Årsaken til avvik på lønn er økt arbeidsgiveravgift for lønn over 800 000,- og merutgifter til variabelt lønnsoppgjør, som følge av høy bruk av vikarer. Sist skyldes avviket periodisering av variabel lønn (-1,0 mill.). Dette er utgifter fra 2024 som er fakturert i 2025 som periodiseres til riktig år.

Oversikt driftsutgifter og -inntekter (graf)

Detaljvisning drift (graf)





Status mål

Hovedmål	Operativt mål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Resultat 2024	Statusbeskrivelse mål
En rettferdig og inkluderende by	Bedre helsetjenester til rusavhengige personer	Antall konsultasjoner i helserom	2 389	2 400	2 137	MO-sentrene har lavere besøkstall enn før pandemien.
	Flere personer med rusutfordringer skal ut i ordinært arbeid	Antall personer som går ut i ordinært arbeid med bistand fra IPS-jobbspesialist	60,0 %	60,0 %	66,0 %	Årsmålet er nådd.
	Styrke arbeidet med rehabilitering for rusavhengige	Andelen utnyttede plasser i aktivitetssentre i regi av NAV sosialtjeneste	100,0 %	95,0 %	95,0 %	Årsmålet er nådd.
		Antall personer som innvilges opphold i rehabiliteringsinstitusjon årlig	46	40	72	Årsmålet er nådd.
		Gjennomsnittlig botid i rehabiliteringsinstitusjon (mnd.)	3,9	5,0	3,9	Årsmålet ble ikke nådd. Lengden på oppholdet påvirkes av brukernes valg.

Status merknader

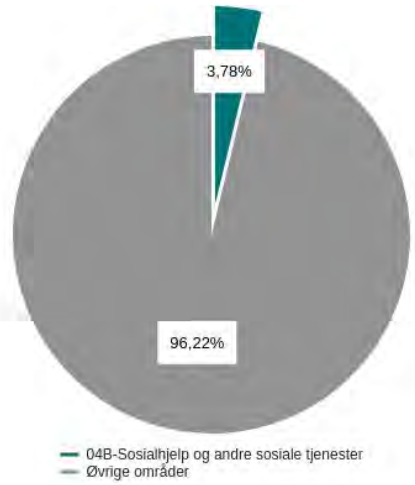
Verbalvedtak

"-" vises der det ikke er registrert data
Beløp i 1000

Oppdrag	Statusbeskrivelse
1.T 2024 Merknad 5. Bydelene I Bergen er vold og rus i ungdomsmiljøer et økende problem. Politiet rapporterer om en økning i 2023 på hele 40% blant politisaker der mistenkte var under 18 år. Ungdommen er også å observere i Vågsbunnen. Bystyret vil at Bergen sentrum og bydelene skal være trygge å bo og vokse opp i. Bystyret ber byrådet følge opp den uro foreldre føler for utviklingen blant unge i bydelene, både ved egne tiltak og ved samarbeid med frivillige.	Byrådet deler bystyrets mål om at det skal være trygt å bo og vokse opp i Bergen. Byrådet la frem en sak om felles innsats mot ungdomskriminalitet som ble vedtatt i Bergen bystyre 04.09.2024. Saken inneholder en innsatspakke som har tiltak knyttet til både individuell oppfølging og koordinering, og tiltak som omhandler samarbeid med blant annet frivilligheten. Flere av tiltakene er iverksatt, og sammen med både nye og pågående tiltak og satsinger er målet at byen skal bli tryggere for barn og voksne.

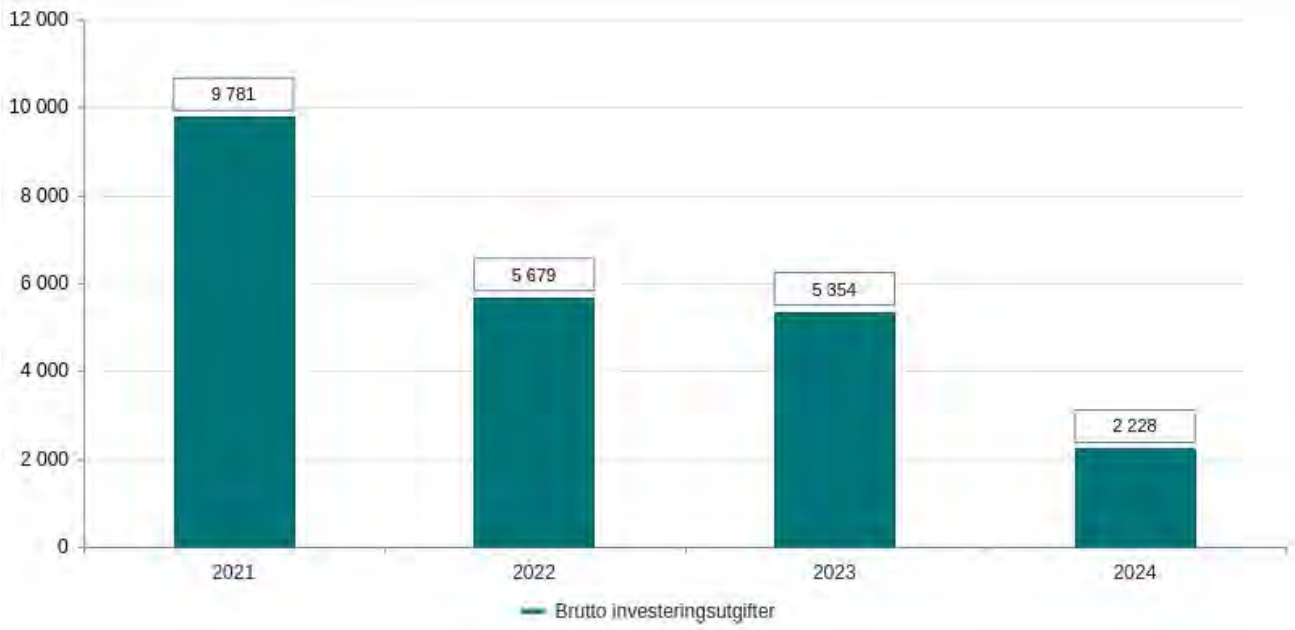
04B-Sosialhjelp og andre sosiale tjenester

Brutto driftsutgifter i % av kommunens totale utgifter



Brutto investeringsutgifter

Beløp i 1000 kr



Om tjenesteområdet

Sosialtjenesten er den kommunale delen av de lokale Nav-kontorene. Tjenesteområdet omfatter økonomisk sosialhjelp, råd og veiledning, midlertidig bolig, arbeid med individuell plan, kvalifiseringsprogram samt bo-oppfølgingstjenester og andre tiltak til personer med rusmiddelavhengiget. Sosialtjenesten skal være et sikkerhetsnett og yte økonomisk sosialhjelp når alle andre inntektsmuligheter er forsøkt. Formålsparagrafen i sosialtjenesteloven sier følgende om sosialtjenesten sitt ansvar:

§ 1. Lovens formål

Formålet med loven er å bedre levekårene for vanskeligstilte, bidra til sosial og økonomisk trygghet, herunder at den enkelte får mulighet til å leve og bo selvstendig, og fremme overgang til arbeid, sosial inkludering og aktiv deltakelse i samfunnet.

Loven skal bidra til at utsatte barn og unge og deres familier får et helhetlig og samordnet tjenestetilbud.

Loven skal bidra til likeverd og likestilling og forebygge sosiale problemer.

Viktige begivenheter

- I 2024 ble det besluttet å etablere Nav Bergen sentrum ved at Nav Bergenhus og Nav Årstad slås sammen og etableres i Nav sine lokaler i Møllendalsveien. Beslutningen ble tatt etter et arealprosjekt gjennomført av partnerskapet mellom Bergen kommune og Nav. Målsetting for prosjektet var å redusere arealkostnader for Nav i sin helhet i Bergen i lys av mange ledige lokaler, ivareta arbeidsmiljø for ansatte og sikre et godt tjenestetilbud for alle brukere.

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
Helårsvirkning av realendringer i årets budsjett				
Tilpasning til aktivitetsnivå økonomisk sosialhjelp	40 000	40 000	0	Det er fortsatt et høyt antall sosialhjelpsmottakere, og midlene har medgått til formålet.
Økt deltakelse i Kvalifiseringsordningen	10 000	0	10 000	Det er en økning av deltakelse i Kvalifiseringsordningen men noe under måltall. Det er kapasitetsutfordringer, etter den store økningen av sosialklienter, som gir deltakelse noe under måltall. Midlene har gått til formålet.
NorA - styrkning av arbeidstiltak	2 000	2 000	0	Tiltaket er iverksatt, og midlene har gått til formålet.
Husleie NAV Årstad	960	960	0	Tiltaket er iverksatt, og midlene har gått til formålet.
Prisjustering livsoppholdssatser økonomisk sosialhjelp	30 100	30 100	0	Tiltaket er iverksatt, hvor økte livsoppholdssatser er videreført til 2024. Midlene har gått til formålet.
Sum	**83 060**	**73 060**	**10 000**	
Tilpasning til aktivitetsnivå				
Tilpasning til aktivitetsnivå økonomisk sosialhjelp	25 783	25 783	0	Det er fortsatt et høyt antall sosialhjelpsmottakere, og midlene har gått til formålet.
Økt deltakelse i Kvalifiseringsordningen	12 460	12 460	0	Det er kapasitetsutfordringer, etter den store økningen av sosialklienter, som gir

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
				deltakelse noe under måltall. Midlene har gått til formålet.
Kvalifiseringsprogram	1 500	1 500	0	Tiltaket må sees sammen med økonomisk sosialhjelp. Det tar tid å identifisere aktuelle deltakere samtidig som antall klienter har hatt en markant økning de siste år.
Sum	**39 743**	**39 743**	**0**	
Nye tiltak				
Omdisponering tilskuddslisten	446	446	0	Midlene har gått til formålet.
Økning av kvalifiseringsstønad	850	850	0	Tiltaket er iverksatt, og midlene har gått til formålet.
Årlig prisjustering av livsoppholdssatsene i økonomisk sosialhjelp	7 500	7 500	0	Midlene har gått til satsjustering fra 01.09.24 og utbetaling av juletillegg desember 2024.
Norsk Folkehjelp Bergen (977257131) – DiMe-prosjektet	400	400	0	Tiltaket er iverksatt, og midlene har gått til formålet.
Bergen Røde Kors - Norsktrening	100	100	0	Tiltaket er iverksatt, og midlene har gått til formålet.
Det jødiske samfunn i Bergen	150	150	0	Tiltaket er iverksatt, og midlene har gått til formålet.
Fellesverket - økt tilskudd	500	500	0	Tiltaket er iverksatt, og midlene har gått til formålet.
Sum	**9 946**	**9 946**	**0**	
Nye engangstiltak				
Tilskudd til konkrete mottakere i budsjettavtalen mellom H, FrP, SP, BL, INP og PP	2 150	2 150	0	Midlene har gått til formålet.
Tilskudd til Springbrett for ungdom.	100	100	0	Tiltaket er iverksatt, og midlene har gått til formålet.
Sum	**2 250**	**2 250**	**0**	
Effektivisering				
Oppgavegjennomgang i kommunen	−342	−342	0	Bystyret har vedtatt at de administrative kostnadene i byrådsavdelingene skal reduseres, blant annet ved å holde administrative stillinger vakante ved varig eller midlertidig ledighet. Av et totalt innsparingskrav på 95 mill. ble 30. mill. fordelt ut i detaljeringen av vedtatt budsjett i februar, mens de ytterligere 65 mill. ble fordelt i august 2024. I revidert budsjett 2024 ble det innført generell ansettelsesstopp for administrative stillinger i hele organisasjonen. Byrådsavdelingene melder om at innsparingskravet er tilnærmet innfridd. Stillinger er holdt vakant ved ledighet, og for administrative stillinger har det vært restriktiv bruk av vikarer. I tillegg har avdelingene brukt mindre på kurs og samlinger, konsulentbruk, reiseaktivitet og andre utgifter som ikke er strengt nødvendig.Byrådsavdelingene har håndtert

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
				innsparingskravet ulikt mht. fordeling og rapportering i sine tjenester. I sum rapporteres det om forventet effekt på 93,4 mill. som gir et negativt avvik på 1,6 mill. i 2024.
Sum	**−342**	**−342**	**0**	
Kutt				
Reversering av ekstra strømstøtte	−8 000	−8 000	0	Tiltaket er iverksatt innenfor rammen til økonomisk sosialhjelp.
Omdisponering tilskuddslisten	−396	−396	0	Nedtrekket ble realisert i 2024.
Markering av den internasjonale migrasjonsdagen	−72	−72	0	Tilskuddsordningen er avsluttet.
Bergen Røde Kors – Flyktningguide	−500	−500	0	Tilskudd til dette tiltaket ble redusert grunnet mindre omfang i ordningen – særlig gjelder dette deltakere i introduksjonsprogrammet. Tiltaket er innarbeidet i rammen.
Sum	**−8 968**	**−8 968**	**0**	
Sum tiltak	**125 689**	**115 689**	**10 000**	

Rammeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå				
Tilpasning til aktivitetsnivå sosialhjelp	14 745	14 745	0	Midlene har gått til økonomisk sosialhjelp i 2024. Økning av antall klienter, økning av stønadslengde, økning av snittutbetaling samt økt antall flyktninger i fra Ukraina ga økonomisk sosialhjelp et merforbruk i 2024.
Økt ressursbehov ved Krisesenter for Bergen og omegn	1 950	1 950	0	Tiltaket er iverksatt, og midlene har gått til formålet.
Tilpasning til aktivitetsnivå økonomisk sosialhjelp	48 000	48 000	0	Klientutvikling, snittutbetaling og stønadslengde er økende. Midlene har gått til formålet.
Tilpasning til aktivitetsnivå i Kvalifiseringsordningen	10 000	6 000	4 000	Det er et mål å ha 600 deltakere i kvalifiseringsprogram pr måned. I starten av 2024 var det ca. 600 deltakere i program hver måned, men utover året ble deltakere i kvalifiseringsprogram pr måned noe redusert og er forklaringen på avviket. Kapasitetsutfordringer i NAV er medvirkende årsak til mindreforbruk. I desember 2024 var det 549 deltakere i program.
Sum	**74 695**	**70 695**	**4 000**	
Nye tiltak				

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
Økte ressurser for å følge opp økning i antall sosialhjelpsmottakere	2 500	2 500	0	Rekrutteringsprosessen er ferdig og midlene har gått til formålet.
Sum	**2 500**	**2 500**	**0**	
Nye engangstiltak				
Tiltak for trygg deltakelse i Regnbuedagene	230	230	0	Tiltaket er iverksatt, og midlene har gått til formålet.
Sum	**230**	**230**	**0**	
Kutt				
Kurs og konferanser	−600	−600	0	Effektuert ved redusert bruk av kurs og seminarer i 2024.
Sum	**−600**	**−600**	**0**	
Sum tiltak	**76 825**	**72 825**	**4 000**	

Utvikling og utfordringer

I 2024 ble det registrert en økning i antall personer som mottok økonomisk sosialhjelp, samt en vesentlig økning i antall brukere med kort botid i Norge. Dette resulterte i en videre økning av arbeidsmengden til alle Nav-kontorene.

Antallet sosialhjelpsmottakere som mottok økonomisk sosialhjelp var i 2024 totalt 8 101 personer. Dette er en økning fra 2023 med 502 personer. Av de som mottok økonomisk sosialhjelp i 2024 så var det 1042 ukrainske flyktninger, en økning med 415 personer fra 2023. Det var 46 550 søknader om økonomisk sosialhjelp i 2024. I 2023 var det 40 388 søknader. Det forventes at antallet som har behov for økonomisk sosialhjelp vil øke ytterligere i 2025 på grunn av fortsatt høy bosetting av ukrainske flyktninger.

Totalt var det 1 449 (foreløpige KOSTRA-tall) personer i alderen 18-24 år som mottok økonomisk sosialhjelp, mot 1 410 i 2023. I løpet av året var det 560 personer i alderen 18-24 år som hadde økonomisk sosialhjelp som hovedinntekt, som er en oppgang fra 2023 da antallet var 549.

Antall husstander med forsørgeransvar som mottar økonomisk sosialhjelp gikk ned fra 999 i 2022 til 960, og totalt antall berørte barn under 18 år gikk ned fra 1 737 i 2023 til 1 614 i 2024.

34 % av sosialhjelpsmottakerne hadde sosialhjelp som hovedinntekt og 29,3 % hadde trygd eller pensjon som viktigste hovedinntekt. 14,8 % hadde arbeid som hovedinntekt.

Utgiftene til økonomisk sosialhjelp gikk opp fra ca. 459 mill. i 2023 til 562 mill. i 2024. Økningen kommer bl.a. av økning i sosialhjelpssatsene fra 1. september 2024, og flere mottakere av økonomisk sosialhjelp. Snitt stønadslengde gikk opp fra 4,91 måneder i 2023 til 5,22 måneder i 2024. Andelen med innvandrerbakgrunn som mottok økonomisk sosialhjelp økte fra 62 % i 2023 til 65 % i 2024.

I løpet av året deltok 838 personer i kvalifiseringsprogrammet, nesten helt likt som i 2023 da antallet var 840. Utgiftene til kvalifiseringsstønad økte fra 129 mill. i 2023 til 139 mill. i 2024. Kvalifiseringsprogrammet er for de mellom 18-67 år som trenger ekstra støtte for å kunne komme ut i arbeid. For å kunne få kvalifiseringsprogram må en ha vesentlig nedsatt arbeids- og inntektsevne og ha behov for tett oppfølging. Kvalifiseringsprogrammet inneholder arbeidsrettede tiltak,

opplæringsaktiviteter, individuell oppfølging og veiledning. Programmet kan også inneholde norskopplæring, bo-oppfølging og opplæring i personlig økonomi.

Bergen kommunes kartlegging av bostedsløse viste at det i november 2024 var 554 personer uten fast bosted i Bergen kommune. Ca. 80% av disse bodde i enten midlertidige botilbud eller hos venner/familie. I 2024 var det en økning i antall personer som trenger et midlertidig botilbud og antall som benyttet seg av et slikt tilbud økte fra 483 personer i 2023 til 507 personer. Utgiftene til midlertidig botilbud økte også fra 51,9 mill. i 2023 til 69,1 mill. Gjennomsnittlig botid i midlertidige botilbud var 3,92 måneder.

Det økte behovet for midlertidig botilbud har sammenheng med at det er flere som har behov for kommunal bolig, og at det er større konkurranse om private leieleiligheter.

Krisesenteret fikk midler til 7,5 nye årsverk i 2024. Økning i årsverk har sammenheng med en vesentlig økning i etterspørsel og belegg sammenlignet med foregående år. Videre har krisesenteret botilbud på tre lokasjoner i tillegg til hovedhuset, og har dermed tilbud til kvinner, menn, samt kvinner og menn i aktiv rus. Det er flere utfordringer med eksisterende bygg/lokasjoner, og det er et pågående arbeid i kommunen for å finne plassering av et nytt og mer hensiktsmessig bygg for krisesentertilbud.

Aktivitetsnøkkeltall

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2021	Resultat 2022	Resultat 2023	Resultat 2024
Andel sosialhjelpsmottakere med sosialhjelp som hovedinntektskilde (%)	35,3 %	39,0 %	34,1 %	34,0 %
Antall nyregistrert klienter med utbetaling	1 834	1 919	2 226	2 738
Antall sosialhjelpsmottakere	6 747	6 900	7 599	8 101
Gjennomsnittlig stønadslengde (mnd)	5,2	4,9	4,9	5,2
Snitt netto utbetalt økonomisk sosialhjelp pr. mottaker	57 907	53 700	60 357	69 458

Kostra Nøkkeltall

	Bergen 2023	Bergen 2024	Oslo kommune	Trondheim	Stavanger	ASSS uten Oslo
Prioritet						
Netto driftsutgifter til sosialtjenesten pr. innbygger 20-66 år (B) *)	9 797	9 995	12 290	8 266	10 397	8 991
Netto driftsutgifter til økonomisk sosialhjelp pr innbygger 20-66 år (B) *)	2 793	3 204	4 605	3 030	4 252	3 324
Produktivitet						
Brutto driftsutgifter til økonomisk sosialhjelp pr. mottaker (B) *)	73 037	79 122	95 410	72 745	80 675	76 780
Dekningsgrad						
Andel mottakere med sosialhjelp som hovedinntektskilde (B)	34,1 %	34,1 %	36,3 %	35,4 %	42,0 %	36,0 %
Andelen sosialhjelpsmottakere 18-24 år, av innbyggerne (19)-24 år (B)	4,8 %	4,9 %	5,5 %	4,8 %	6,2 %	5,2 %

Gjennomsnittlig stønadslengde for mottakere med sosialhjelp som hovedinntekt (måneder)	7,6	8,0	7,4	5,7	7,0	
Mottakere av kvalifiseringsstønad per 1000 innbyggere 20-66 år (B)	4,2	4,4	4,5	3,1	4,6	3,9
Grunnlagsdata (Nivå 3)						
Gjennomsnittlig utbetaling per stønadsmåned (kr) *)	11 772	12 321	14 464	13 861	13 511	
Samlet stønadssum (bidrag + lån) *)	511 346 848	599 661 932	2 284 021 616	372 250 376	411 040 824	2 950 359 176
Sosialhjelpsmottakere	7 599	8 101	25 085	6 136	5 073	41 316

**) Inflasjonsjustert med deflator*

Status økonomi per tjeneste

Beløp i mill. kr

			Regnskap 2024			
Tjeneste	**Regnskap 2023**	**Justert bud. 2024**	**Utgifter**	**Inntekter**	**Regnskap**	**Avvik i kr**
Sosial rådgivning og veiledning	297,9	301,4	349,2	−53,9	295,2	6,2
Støtte til krisetiltak	24,3	24,3	40,6	−17,8	22,8	1,5
Kvalifiseringsordningen	176,2	203,4	201,2	−11,2	190,0	13,4
Økonomisk sosialhjelp - individrettet	457,5	543,1	598,8	−36,1	562,7	−19,6
Sum	**955,8**	**1 072,3**	**1 189,8**	**−119,0**	**1 070,7**	**1,6**

Status økonomi per avdeling

Beløp i mill. kr

			Regnskap 2024			
Byrådsavdeling	**Regnskap 2023**	**Justert bud. 2024**	**Utgifter**	**Inntekter**	**Regnskap**	**Avvik i kr**
1-Byrådsleders avdeling	0,5	0,6	0,6	0,0	0,6	0,0
2-Byrådsavdeling for finans	11,3	9,5	16,8	−7,3	9,5	0,0
6-Byrådsavdeling for barnevern, sosiale tjenester og mangfold	931,6	1 055,7	1 164,7	−109,7	1 055,0	0,7
7-Byrådsavdeling for næring, kultur og idrett	4,3	−0,2	0,0	−0,6	−0,6	0,5
90-Fellesposter - bykassen	8,1	6,7	7,7	−1,4	6,3	0,4
Sum	**955,8**	**1 072,3**	**1 189,8**	**−119,0**	**1 070,7**	**1,6**

Kommentar til status økonomi

Byrådsavdeling for barnevern, sosiale tjenester og mangfold rapporterer et mindreforbruk på 0,7 millioner kroner innenfor tjenesteområdet.

Mindreforbruket skyldes hovedsakelig reduserte lønnskostnader ved Nav som følge av vakanser og refusjon av sykelønn, og lavere driftskostnader enn forutsatt ved Krisesenteret. Samlet hadde økonomisk sosialhjelp og kvalifiseringsordningen et merforbruk på 3,3 mill etter betydelige budsjettjusteringer gjennom året. Et lavere antall deltakere til kvalifiseringsprogrammet (KVP) enn forutsatt, medførte et mindreforbruk på 14,1 millioner kroner. Utfordringer med å få identifisert kvalifiserte deltakere til kvalifiseringsprogrammet skyldtes bl.a. manglende kapasitet i sosialtjenesten som følge av et høyt antall sosialhjelpsmottakere. Økonomisk sosialhjelp har et merforbruk på 17,4 millioner kroner som skyldes økning i klienter, stønadslengde, gjennomsnittlig utgifter, og høyere kostnader til midlertidig botilbud.

Det høye antallet mottakere av økonomisk sosialhjelp skyldes høy bosetting av flyktninger, spesielt fra Ukraina, og en strammere økonomi generelt i samfunnet. Det har vært en økning på 502 unike mottakere av økonomisk sosialhjelp: fra 7.599 i 2023 til 8.101 i 2024. Totalt var det 1.042 ukrainske flyktninger som mottok til sammen 91,9 mill. i økonomisk sosialhjelp.

Den høye gjennomsnittlige utbetalingen per bruker skyldes økning i livsoppholdssatser, generell inflasjon og betydelig økt bruk av midlertidig botilbud.

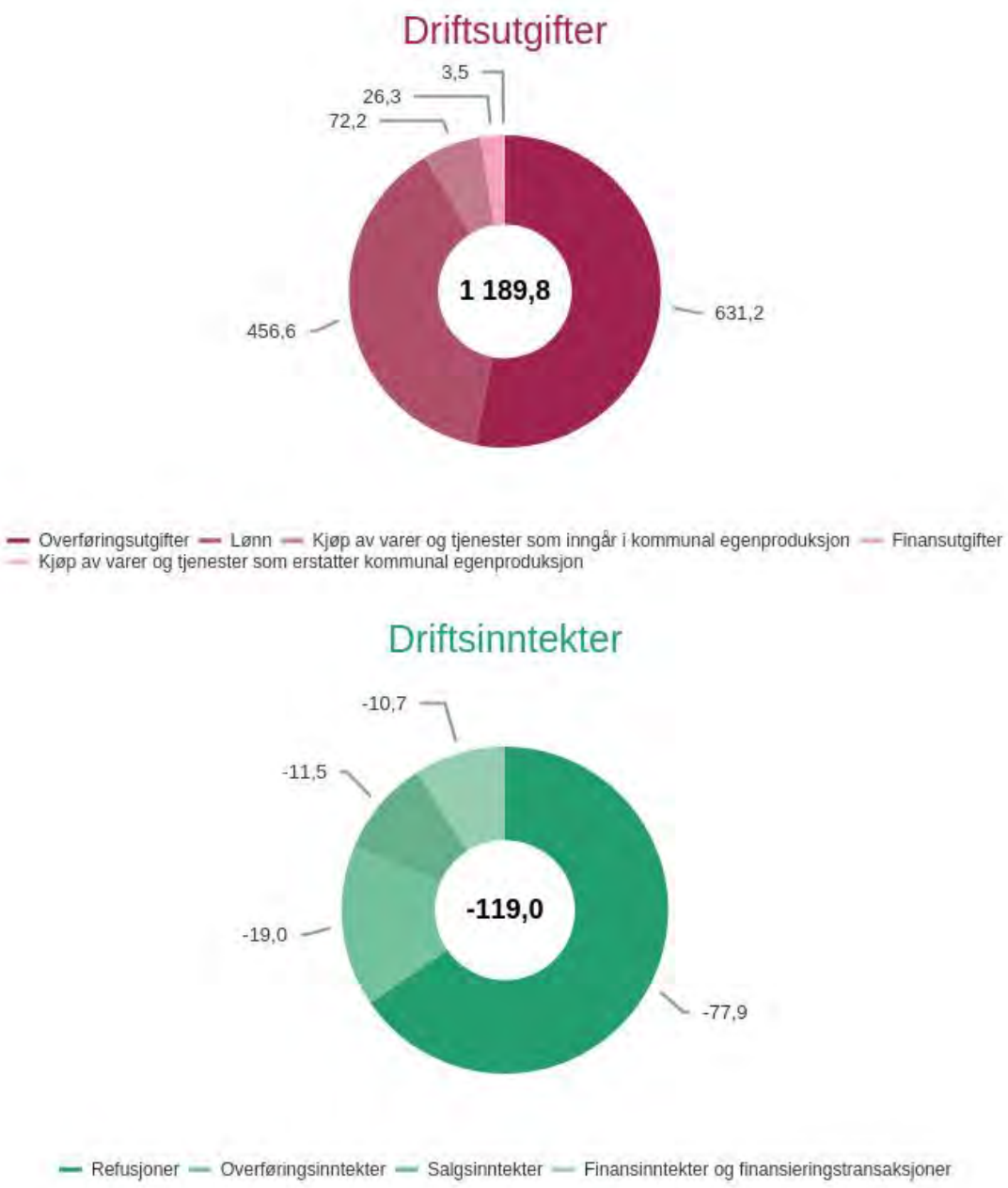
Den lange stønadslengden for mottakere med sosialhjelp som hovedinntekt skyldes en stor andel flyktninger som har utfordringer med å bli selvhjulpne. I tillegg er det høyt press på ansatte som utformer vedtak, noe som resulterer i redusert tid til tett oppfølging og identifisering av gode tiltak som kan forkorte stønadslengden.

Det høye antallet brukere i midlertidig botilbud skyldes et mindre tilgjengelig boligmarked for vanskeligstilte, hvor kommunen har også ansvar for å fremskaffe boliger til flyktninger fra Ukraina.

På **sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen)** skyldes avviket at det gjenstår budsjettmidler til ikke-igangsatte tiltak i 2024 (0,9 mill.). Status for tiltak i årets budsjett kommer frem av tabellen *Nye tiltak i årets budsjett*. I tillegg er det restmidler fra lønnsavsetning som er fordelt til tjenesteområdene (-1,5 mill.). Årsaken til avvik på lønn er økt arbeidsgiveravgift for lønn over 800 000,- og merutgifter til variabelt lønnsoppgjør, som følge av høy bruk av vikarer. Sist skyldes avviket periodisering av variabel lønn (1,2 mill.). Dette er utgifter fra 2024 som er fakturert i 2025 som periodiseres til riktig år.

Oversikt driftsutgifter og -inntekter (graf)

Detaljvisning drift (graf)



Status mål

Hovedmål	Operativt mål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Resultat 2024	Statusbeskrivelse mål
En rettferdig og inkluderende by	55 % av kvalifiseringsprogrammene skal inneholde statlige tiltak	Andel deltakere med statlige tiltak i kvalifiseringsprogrammet	38,0 %	55,0 %	37,7 %	Ligger en god del under fastsatt mål. Grunnen er at Bergen har flere egne mer treffsikre og individuelt tilpassede tiltak enn mange statlige tiltak.
	Flere i arbeid og aktivitet, færre på stønad	Antall deltakere som har deltatt i kvalifiseringsprogrammet	730,0	730,0	838,0	Årsmålet er nådd grunnet et økende behov av personer som trenger kvalifiseringsprogram for å kunne komme ut i arbeid og aktivitet.
	Gjennomsnittlig botid i midlertidig botilbud (mnd.)	Gjennomsnittlig oppholdstid i midlertidig botilbud skal ikke overstige 2,8 mnd.		2,8	3,9	Vi ligger en god del over årsmålet. Det er for tiden høyt press på bruken av midlertidig botilbud og fremskaffing av egnede boliger til målgruppen er utfordrende.
	Minst 70% av søknader om økonomisk sosialhjelp skal fremsettes i den digitale løsningen	Andel digitale søknader om økonomisk sosialhjelp	72,3 %	70,0 %	73,8 %	Årsmålet er nådd.
	Reduksjon av stønadslengde for brukere i alderen 18-24 år som mottaker økonomisk sosialhjelp	Gjennomsnittlig stønadslengde mottakere 18-24 år	4,8	4,5	4,9	Vi ligger over årsmålet. Vi har en økning i stønadslengde i alle aldersgrupper grunnet betydelig øking av sosialhjelpsmottakere.

Investeringer

Beløp i mill. kr

		Totalbudsjett			Årets budsjett				
Investering	**Saksref.**	**Godkj.vedtak**	**Vedtatt Totalprognose**		**Vedtatt ferdigår**	**Estimert ferdigkvartal**	**Just. bud.**	**Regnskap**	**Avvik i kr**
Aktivitetsbaserte arbeidsplasser, samlokalisering – BBSM		IA	14,2	14,2	2022	Ferdig	0,0	0,2	−0,2
Krisesenter for Bergen og omegn - prosjektutvikling		IA	20,9	58,3	2025	2.kv. 2028	1,6	2,0	−0,4
Sum							**1,6**	**2,2**	**−0,6**

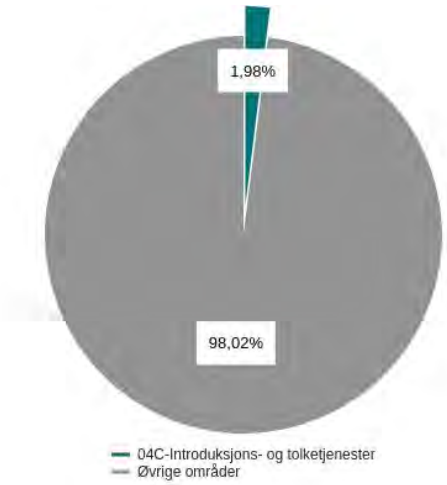
Statustekst investeringer

Aktivitetsbaserte arbeidsplasser, samlokalisering – BBSM
Det er investert i inventar og IKT-utstyr i aktivitetsbaserte arbeidslokaler ved samlokaliseringer av tjenester. Samlokaliseringene ble vedtatt for å gi gevinster i form av økt kvalitet. Samlokalisering av Psykisk helse Bergen Vest ble ferdigstilt 4. kvartal 2024, og det meldes mindreforbruk av investeringsbudsjettet. Årsaken til mindreforbruk skyldes lavere utgifter til inventar og utstyr enn først anslått.

Krisesenter for Bergen og omegn - prosjektutvikling
Bergen kommune er vertskommune for krisesentertilbud for flere nabokommuner. Byrådet har startet et prosjekt hvor det er foretatt tomtesøk, og en konseptvalgsutredning pågår for å etablere et fremtidig Familiesenter (Krisesenter). Flere målgrupper skal samles på det nye senteret. Nytt bygg skal sikre og imøtekomme krav i krisesenterloven og arbeidsplassforskrift. Utredningen er forventet ferdigstilt i løpet av 2025, hvor resterende midler i denne budsjettposten skal dekke kostnader knyttet til videre planlegging og utvikling av valgt konsept. Budsjett for gjennomføringsfasen inngår i egen sekkepost. Årets merforbruk skyldes høyere aktivitet enn anslått. Årsavviket medfører ikke justering av totalprognose. Totalprognose er justert i tråd med gjeldende handlings- og økonomiplan (2025-28).

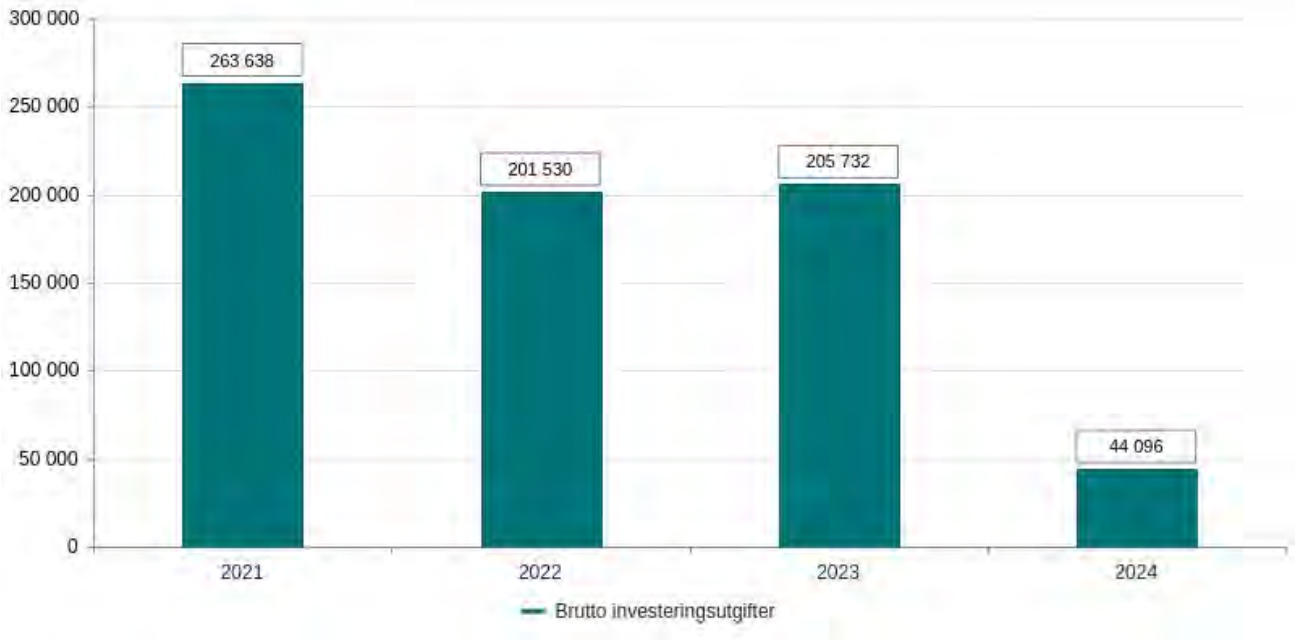
04C-Introduksjons- og tolketjenester

Brutto driftsutgifter i % av kommunens totale utgifter



Brutto investeringsutgifter

Beløp i 1000 kr



Om tjenesteområdet



Bergen Inkluderingssenter (BIS), Foto: Andrew M.S.Buller

Tjenesteområdet Introduksjons- og tolketjenester yter en stor del av de kommunale tjenestene til nyankomne innvandrere og flyktninger. Tjenestene omfatter bosetting av nyankomne flyktninger, introduksjonsprogram for flyktninger, opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere, forberedende opplæring for voksne (tidligere kalt grunnskoleopplæring for voksne) og tolketjenester.

Flyktninger, tidligere asylsøkere og personer med midlertidig kollektiv beskyttelse som er bosatt med offentlig hjelp, har rett og plikt til introduksjonsprogram jf. integreringsloven. Dette gjelder også familiegjenforente med personer som har rett og plikt til program. For fordrevne fra Ukraina med kollektiv beskyttelse er det et eget midlertidig kapittel i integreringsloven.

Voksne innvandrere mellom 18 og 67 år som har en oppholdstillatelse som danner grunnlag for permanent opphold i Norge, har rett og/eller plikt til norskopplæring jf. integreringsloven.

Bergen læringssenter for norsk og samfunnskunnskap og Introduksjonssenteret for flyktninger forvalter ordningene i integreringsloven. Læringssenteret gir også norskopplæring til betalingselever som faller utenfor ordningen med rett til gratis norskopplæring.

Grunnskolen for voksne tilbyr forberedende opplæring i fag eller grunnleggende ferdigheter til voksne som trenger dette, jf. opplæringsloven.

Tolketjenesten leverer tolk til alle kommunale tjenesteytere når disse mangler språkfellesskap med sine tjenestemottakere. Ved kapasitet selges også tjenester til oppdragsgivere utenfor kommunen.

Viktige begivenheter

- Det kom mange fordrevne fra Ukraina også i 2024.
- Kommunen bosatte 894 flyktninger i 2024, 938 inkludert familiegjenforente.

- Totalt er de bosatte i 2024 fra 25 ulike landgrupper. Av disse er 768 flyktninger fra Ukraina med kollektiv beskyttelse.
- Bergen inkluderingssenter åpnet i april 2024 i den tidligere lærerhøyskolen på Landås. Introduksjonssenteret for flyktninger, Bergen læringssenter, Grunnskole for voksne, Senter for migrasjonshelse og etatsadministrasjonen ved Etat for inkludering flyttet inn på senteret i løpet av året.
- Tolketjenesten har hatt rekordstor oppdragsmengde med over 29 000 oppdrag i 2024. 87% av alle oppdragene tolkes nå på telefon/skjerm.



Åpning av Bergen Inkluderingssenter (BIS). Foto: Norah Romero

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
Helårsvirkning av realendringer i årets budsjett				
Grunnskolen for voksne - økt husleie	500	500	0	Tiltaket ble iverksatt, og midlene har gått til formålet. Leieavtalen for Grunnskolen for voksne ble forlenget ut 2024.
Sum	**500**	**500**	**0**	
Tilpasning til aktivitetsnivå				
Korrigering budsjettramme - Tolketjenesten	120	120	0	Tiltaket ble iverksatt, og midlene har gått til formålet. Tolketjenesten i Bergen kommune har investert mye i å kvalifisere tolkene som jobber der til å oppfylle kravene til den nye tolkeloven og det var behov for kompetansehevende tiltak.
Økte utgifter ved Etat for inkludering som følge av krigen i Ukraina	3 000	3 000	0	Tiltaket ble iverksatt, og midlene har gått til formålet.
Bergen inkluderingssenter	−19 776	−19 776	0	Tiltaket ble iverksatt. Innflytting i Bergen inkluderingssenter i 2024 medførte bortfall av tidlige leieutgifter i fraflyttede lokaler og nye midler til senterledelse, kantinedrift, renhold og vektertjeneste.
Reversering av nedtrappingsplan knyttet til integreringstilskudd	−5 000	−5 000	0	På grunn av vedtak om bosetting av 1000 flyktninger i 2024 var det ikke mulig å realisere nedjustering av budsjettet.
Etat for inkludering: flytting til Bergen inkluderingssenter på Landås	−600	−600	0	Midlene var engangstiltak i 2023 og er fra 2024 innarbeidet i nytt tiltak.
Sum	**−22 256**	**−22 256**	**0**	
Nye tiltak				
Bergen inkluderingssenter	12 900	12 900	0	Tiltaket ble iverksatt, og midlene har gått til formålet. Innflytting i Bergen inkluderingssenter medfører bortfall av tidlige leieutgifter i fraflyttede lokaler og nye midler til senterledelse, kantinedrift, renhold og vektertjeneste.
Sum	**12 900**	**12 900**	**0**	
Nye engangstiltak				
Økte utgifter ved Etat for inkludering som følge av krigen i Ukraina	113 156	113 156	0	Tiltaket ble iverksatt, og midlene har gått til formålet.
Bergen inkluderingssenter	500	500	0	Tiltaket ble iverksatt, og midlene har gått til formålet. Innflytting i Bergen inkluderingssenter medfører bortfall av tidlige leieutgifter i fraflyttede lokaler og nye midler til senterledelse, kantinedrift, renhold og vektertjeneste.
Sum	**113 656**	**113 656**	**0**	

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
Effektivisering				
Oppgavegjennomgang i kommunen	−25	−25	0	Bystyret har vedtatt at de administrative kostnadene i byrådsavdelingene skal reduseres, blant annet ved å holde administrative stillinger vakante ved varig eller midlertidig ledighet. Av et totalt innsparingskrav på 95 mill. ble 30. mill. fordelt ut i detaljeringen av vedtatt budsjett i februar, mens de ytterligere 65 mill. ble fordelt i august 2024. I revidert budsjett 2024 ble det innført generell ansettelsesstopp for administrative stillinger i hele organisasjonen. Byrådsavdelingene melder om at innsparingskravet er tilnærmet innfridd. Stillinger er holdt vakant ved ledighet, og for administrative stillinger har det vært restriktiv bruk av vikarer. I tillegg har avdelingene brukt mindre på kurs og samlinger, konsulentbruk, reiseaktivitet og andre utgifter som ikke er strengt nødvendig.Byrådsavdelingene har håndtert innsparingskravet ulikt mht. fordeling og rapportering i sine tjenester. I sum rapporteres det om forventet effekt på 93,4 mill. som gir et negativt avvik på 1,6 mill. i 2024.
Sum	**−25**	**−25**	**0**	
Sum tiltak	**104 774**	**104 774**	**0**	

Rammeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå				
Konsekvenser av høy bosetting av flyktninger - Introduksjonssenteret	107 700	107 700	0	Tiltaket ble iverksatt, og midlene har gått til formålet. Budsjettjusteringen fordeler seg med ca. 45 mill. i lønnsutgifter hos Introduksjonssenteret, 30,3 mill. i lovpålagt introduksjonsstønad til deltakere i introduksjonsprogrammet, samt 32,4 mill. til lovpålagt startstønad som utbetales til bosatte flyktninger som venter på å få komme i introduksjonsprogram.
Bergen Inkluderingssenter drift	3 587	3 587	0	Tiltaket ble iverksatt, og midlene har gått til formålet. Bergen inkluderingssenter (BIS) åpnet i april 2024 og behovet for midler til drift av senteret ble vedtatt i sak om bosetting av flyktninger 2024. Dette er nødvendige midler for å drifte senteret i en periode med historisk høye ankomster av flyktninger til Bergen.

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
Konsekvenser av høy bosetting av flyktninger - Grunnskolen for voksne	11 000	7 300	3 700	Tiltaket ble iverksatt, og husleiekontrakten ble avsluttet ved utgangen av 2024. I husleiekontrakten ble det avtalt en lavere husleie fra juli, noe som gir en reduksjon i kostnadene.
Konsekvenser av høy bosetting av flyktninger - Bergen læringssenter	5 000	5 000	0	Tiltaket ble iverksatt, og midlene har gått til formålet. Som følge av den store aktiviteten knyttet til høye bosettingstall i 2024 var det et merforbruk av midlertidige pedagogiske ressurser ved Bergen Læringssenter.
Konsekvenser av høy bosetting av flyktninger	2 160	2 160	0	Tiltaket ble iverksatt, og midlene har gått til formålet. En vesentlig andel av de ukrainske flyktningene som kommer til Bergen har behov for omfattende helse- og omsorgstjenester fra kommunen. For å samordne bosettingen av denne sårbare flyktninggruppen er det ansatt en prosjektleder i 100% stilling som jobber på tvers av tjenestene. Det ble også engasjert en prosjektleder for flytting av tjenestene til Bergen inkluderingssenter.
Flytteutgifter Etat for Inkludering	2 200	2 200	0	Tiltaket ble iverksatt, og midlene har gått til formålet.
Ombygging Bergen inkluderingssenter	3 000	1 500	1 500	Tiltaket ble iverksatt. 1,5 millioner er overført til 2025, da ombyggingen ikke ble fullført i 2024.
Sum	**134 647**	**129 447**	**5 200**	
Nye engangstiltak				
Bergen Inkluderingssenter - Oppstart	600	600	0	Tiltaket ble iverksatt, og midlene har gått til formålet. Bergen Inkluderingssenter (BIS) åpnet i april 2024 og behovet for tilleggsmidler knyttet til drift av senteret ble vedtatt i sak om bosetting av flyktninger 2024. For å avhjelpe senterleder ble det overført en medarbeider fra kulturetaten i 2024.
Sum	**600**	**600**	**0**	
Kutt				
Kurs og konferanser	−100	−100	0	Effektuert ved redusert bruk av kurs og seminarer i 2024.
Sum	**−100**	**−100**	**0**	
Sum tiltak	**135 147**	**129 947**	**5 200**	

Utvikling og utfordringer

Bergen bystyre vedtok i møte 6. mars at Bergen kommune skulle bosette 1000 flyktninger i 2024. 25 av disse skulle være enslige mindreårige, og fem av disse igjen under 15 år. Resultatet i 2024 ble 894 bosatte flyktninger, hvor 27 av disse var enslige mindreårige. I tillegg ble det bosatt 44 familiegjenforente. Bergen har mellom februar 2022 og desember 2024 bosatt over 2800 flyktninger. Den vedvarende høye bosettingen gjorde at det var stort press på tjenestene som jobber med fremskaffing av boliger til denne målgruppen. Antall flyktninger som fant seg bolig selv, såkalt avtalt

selvbosetting, gikk betydelig ned etter at mottakene i Bergen sentrum ble lagt ned sommeren 2024. Boligfremskaffing til flyktninger i 2024 var også en krevende oppgave på grunn av stort press i leiemarkedet og stort behov for kommunale boliger til andre grupper.

Kommunen hadde også i 2024 stort fokus på å sikre at flest mulig av de ukrainske flyktningene kommer over i ordinær jobb og utdanning. De fleste som kommer har god utdannelse, men det er store utfordringer knyttet til språk og det å finne sin plass i det norske arbeidslivet. Dette krever et bredt samarbeid mellom både kommunale tjenester, andre offentlige etater og samfunnet ellers. Flere er også over 55 år og har dermed ikke samme tilgang på introduksjonsprogrammet, og er vanskeligere å inkludere i arbeidslivet.

I april 2024 åpnet Bergen inkluderingssenter på Landås. Det nye senteret huser de fleste tjenestene knyttet til inkludering av flyktninger og innvandrere, og er et senter for hele Bergen. Den tidligere lærerskolen på Landås åpner for utstrakt sambruk mellom tjenestene som jobber med å ta imot nyankomne flyktninger og innvandrere, og andre kommunale tjenester innen idrett, kultur og helse. Senteret er et bygg som fremmer inkludering, mangfold og verdighet sammen med nærmiljø, frivillige lag og organisasjoner.

Driften av tjenestene under dette tjenesteområdet er preget av store svingninger i tallet på innvandrere og flyktninger. De vedvarende høye ankomstene fra 2022 og frem til i dag gjør at det er vesentlig flere brukere av tjenestene til Etat for inkludering enn det var da Bergen inkluderingssenter ble planlagt. Derfor er det en del utfordringer knyttet til kontorplasser og undervisningslokaler i det nye senteret. Den midlertidige plassutfordringen ble løst ved å omdisponere eksisterende arealer på Bergen inkluderingssenter, samt midlertidig videreføring av en leiekontrakt ved en annen lokasjon.

Innflyttingsprosessen og innføringen av struktur for bruk og drift av Bergen inkluderingssenter var Etat for inkludering sin hovedprioritet i 2024, i tillegg til de lovpålagte tjenestene. De høye ankomsttallene og endring av regelverket for flyktninger med midlertidig kollektiv oppholdstillatelse stilte også nye krav til metoder og samarbeidsformer for målet om å få flere flyktninger i arbeid.

Bosetting og integrering av flyktninger har store konsekvenser for de fleste av kommunens tjenester, både organisatorisk og økonomisk. Selv om kommunen mottar statlige integreringstilskudd som skal dekke utgiftene til bosetting og integrering, dekker ikke tilskuddene kommunens utgifter. Se kapittelet "økonomiske konsekvenser av flyktningsituasjonen" for mer informasjon.

Aktivitetsnøkkeltall

Bergen Læringssenter for norsk og samfunnskunnskap

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2021	Resultat 2022	Resultat 2023	Resultat 2024
Antall deltakere i opplæring i norsk/samfunnskunnskap	903	960	1 500	1 332

Grunnskoleopplæring for voksne

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2021	Resultat 2022	Resultat 2023	Resultat 2024
Antall deltakere i forberedende opplæring	373	364	235	205

Introduksjonssenteret for flyktninger

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2021	Resultat 2022	Resultat 2023	Resultat 2024
Andel av totalt bosatte fordelt på boligtype - bolig fremskaffet av flyktninger (avtalt selvbosetting)	5,0 %	49,0 %	35,0 %	21,0 %
Andel av totalt bosatte fordelt på boligtype - bolig fremskaffet av kommunen			65,0 %	79,0 %
Andel overgang til arbeid/utdanning etter avsluttet introduksjonsprogram	49,0 %	53,0 %	53,0 %	32,0 %
Antall aktive deltakere i introduksjonsprogram (ved årsslutt)	242	344	600	464
Antall deltakere som har avsluttet introduksjonsprogram	177	144	350	649
Antall familiegjenforente med flyktninger	31	35	80	44
Totalt bosatte flyktninger jf. bystyrevedtak (ikke medregnet familiegjenforente)	148	735	1 037	894

Tolketjenesten

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2021	Resultat 2022	Resultat 2023	Resultat 2024
Andel tolkeoppdrag gjennomført som telefontolking	63,0 %	65,0 %	77,0 %	87,0 %
Andel tolkeoppdrag utført av kvalifisert tolk	69,0 %	76,0 %	77,0 %	88,0 %
Totalt gjennomførte tolkeoppdrag	16 356	19 376	24 000	29 302

Kostra Nøkkeltall

	Bergen 2023	Bergen 2024	Oslo kommune	Trondheim	Stavanger	ASSS uten Oslo
Andre nøkkeltall						
Flyktninger - Anmodning om bosetting - antall personer	1 200	1 200	1 650	845	950	6 380
Flyktninger - Vedtak om bosetting - antall personer	1 200	1 000	1 648	845	750	5 425

Status økonomi per tjeneste

Beløp i mill. kr

			Regnskap 2024			
Tjeneste	Regnskap 2023	Justert bud. 2024	Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
Grunnskoleopplæring for voksne	67,8	60,1	68,9	−10,4	58,5	1,6
Norskopplæring for voksne innvandrere	56,8	83,0	170,8	−104,8	66,0	17,0
Tolketjeneste	55,5	56,7	60,4	−3,4	57,1	−0,4
Introduksjonsordningen	210,1	257,3	280,5	−18,3	262,2	−4,9
Andre ytelser til livsopphold for flyktninger	44,1	45,4	44,1	−1,7	42,4	3,0
Utgifter til asylmottak m.m.	0,0	−0,3	0,0	0,0	0,0	−0,3
Sum	**434,3**	**502,2**	**624,7**	**−138,5**	**486,2**	**16,0**

S

tatus økonomi per avdeling

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2023	Justert bud. 2024	Regnskap 2024 Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
1-Byrådsleders avdeling	0,5	0,6	0,6	0,0	0,6	0,0
2-Byrådsavdeling for finans	0,9	2,9	14,6	−11,6	2,9	0,0
6-Byrådsavdeling for barnevern, sosiale tjenester og mangfold	431,1	492,8	602,9	−126,8	476,1	16,7
7-Byrådsavdeling for næring, kultur og idrett	0,4	1,5	1,1	0,0	1,1	0,4
90-Fellesposter - bykassen	1,3	4,4	5,6	−0,1	5,5	−1,1
Sum	**434,3**	**502,2**	**624,7**	**−138,5**	**486,2**	**16,0**

Kommentar til status økonomi

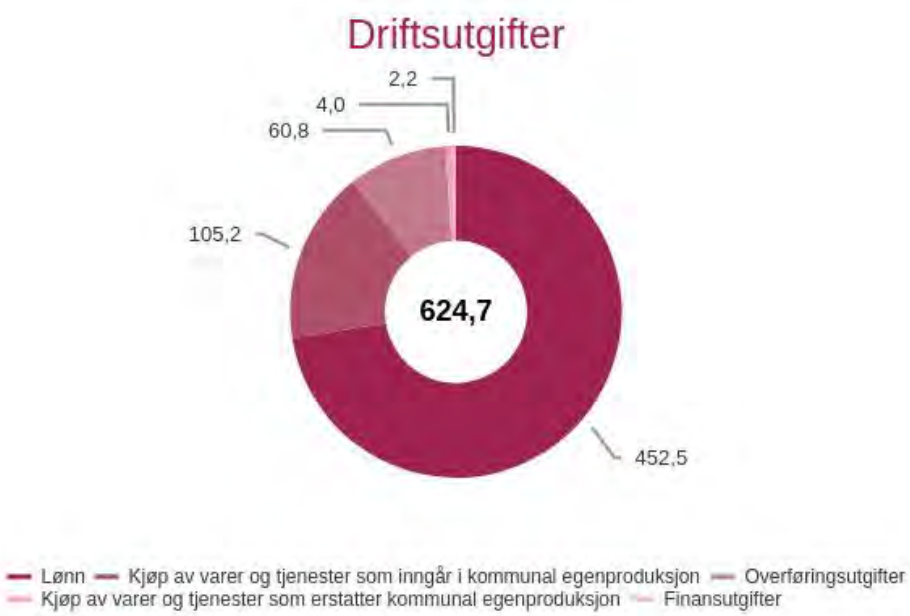
Byrådsavdeling for barnevern, sosiale tjenester og mangfold rapporterer et mindreforbruk på 16,7 millioner kroner innenfor tjenesteområdet.

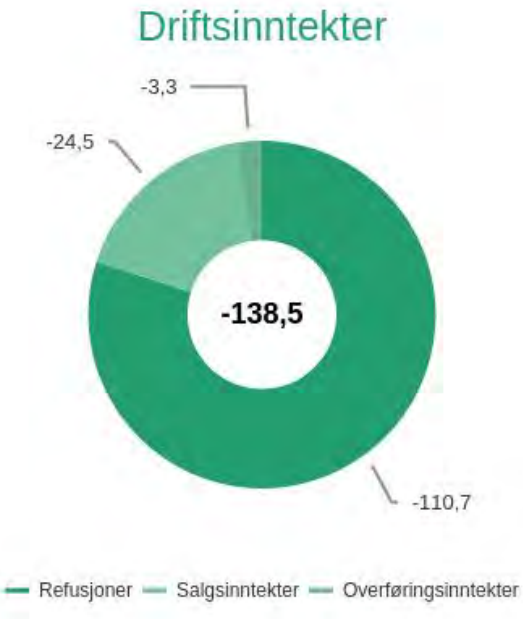
Hovedårsaken til mindreforbruket er høyere inntekter enn forutsatt fra norsktilskudd til norskopplæring for voksne innvandrere. Dette statlige tilskuddet går inn i rammen til tjenesten. Deler av mindreforbruket skyldes at lavere bosetting enn forutsatt også gav lavere utgifter til etablering og startstønad. Det vises til at regnskapet for dette området må sees i sammenheng med inntektene knyttet til bosetting av flyktninger gjennom integreringstilskuddet. Budsjettet for dette feltet ble justert betydelig i revidert budsjett som følge av bystyrets vedtak i bosettingssaken.

På **sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen)** skyldes avviket restmidler fra lønnsavsetning som er fordelt til tjenesteområdene. Årsaken til avvik på lønn er økt arbeidsgiveravgift for lønn over 800 000,- og merutgifter til variabelt lønnsoppgjør, som følge av høy bruk av vikarer.

Oversikt driftsutgifter og -inntekter (graf)

Detaljvisning drift (graf)





Status mål

Hovedmål	Operativt mål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Resultat 2024	Statusbeskrivelse mål
En rettferdig og inkluderende by	En raus og inkluderingend by for mennesker som har behov for beskyttelse.	Totalt bosatte flyktninger jf. bystyrevedtak (ikke medregnet familiegjenforening)	1 037	1 000	894	Det ble bosatt 894 flyktninger i 2024. Dette utgjør 89,4 % av det årlige bosettingsvedtaket på 1000. Mye av årsaken til at det ble bosatt færre enn 1000 flyktninger i 2024 er mangel på boliger.
	Robust tilknyttning til arbeidslivet og samfunnet for alle flyktninger og innvandrere i Bergen.	Andel som består språkprøve på nivå A2 skriftlig og B1 muntlig.	70,0 %	80,0 %	67,0 %	67 % av de som har tatt norskprøve i 2024 har fått B1 eller høyere på muntlig norskprøve. 94 % av de som har tatt norskprøve i 2024 har fått A2 eller høyere på skriftlig norskprøve.
		Andel som består språkprøve på nivå B2 muntlig.	90,0 %	90,0 %	30,0 %	30% av de som har tatt norskprøve i 2024 har fått B2 eller høyere på muntlig norskprøve.
		Antall i ordinært arbeid eller utdanning etter gjennomført introduksjonsprogram.	41,0 %	53,0 %	32,0 %	32 % av de 608 deltakerne som har avsluttet introduksjonsprogram i 2024, har gått over til arbeid eller utdanning. Kun en liten andel av disse er gått over til ordinær utdanning. De fleste deltakerne har hatt kort programtid og har behov for noe mer norskopplæring.

Investeringer

Beløp i mill. kr

		Totalbudsjett					Årets budsjett		
Investering	Saksref.	Godkj.vedtak	Vedtatt	Totalprognose	Vedtatt ferdigår	Estimert ferdigkvartal	Just. bud.	Regnskap	Avvik i kr
Bergen Inkluderingssenter	BY 111-19	889,0	927,6	927,6	2021	Ferdig	44,0	44,1	−0,1
Sum							**44,0**	**44,1**	**−0,1**

Statustekst investeringer

Bergen Inkluderingssenter



Bergen Inkluderingssenter - Fotograf: Hugo Lütcherath

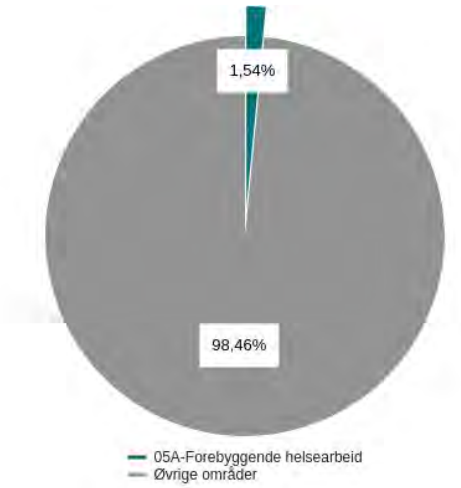
Det er foretatt ombygging og rehabilitering av den tidligere lærerhøyskolen på Landås. Bygget er tatt i bruk våren 2024. Det pågår utførelse av tilleggsarbeider, og de siste økonomiske forpliktelser ventes å bli avsluttet i løpet av 2025.



Interiørbilde Bergen Inkluderingssenter - Fotograf: Hugo Lütcherath

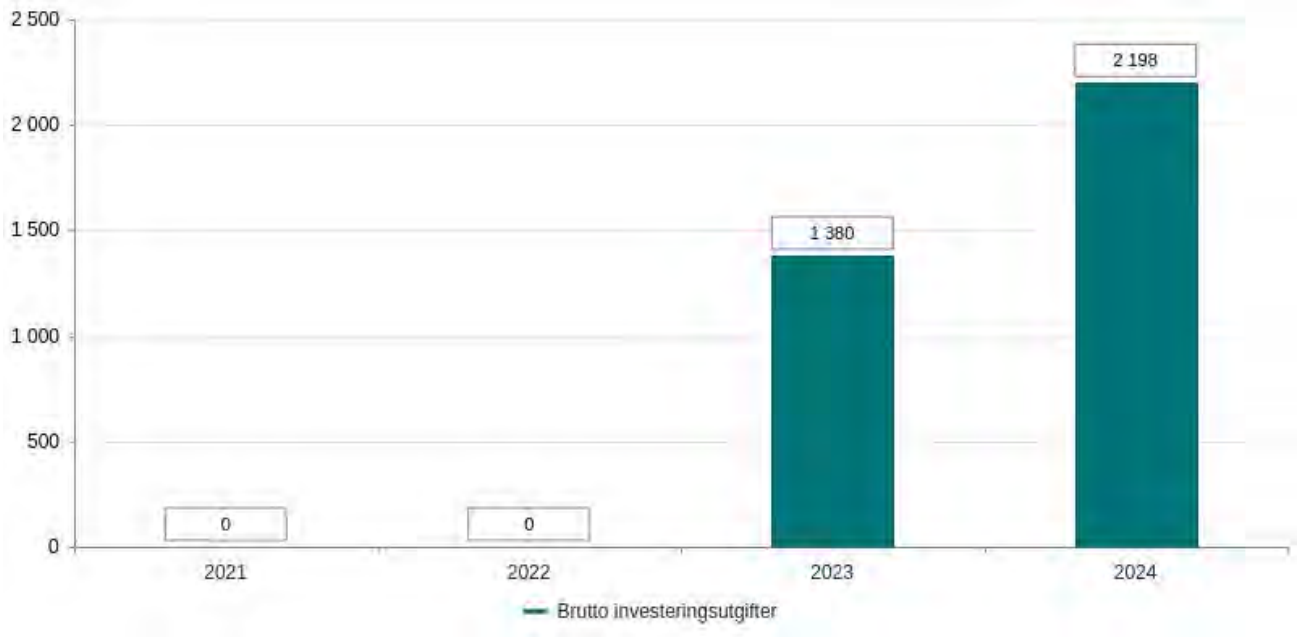
05A-Forebyggende helsearbeid

Brutto driftsutgifter i % av kommunens totale utgifter



Brutto investeringsutgifter

Beløp i 1000 kr



Om tjenesteområdet

Forebyggende helsearbeid handler om å fremme helse og livskvalitet i befolkningen og forebygge risiko for sykdom og skade. Dette tjenesteområdet beskriver kommunens folkehelsearbeid og samfunnsmedisinske oppgaver - inkludert smittevern, miljørettet helsevern, Senter for migrasjonshelse og Frisklivssentralen.

Tjenesteområdet omfatter Barne- og familietjenesten som tilbyr svangerskaps- og barselomsorg, helsestasjon 0-5 år, skolehelsetjeneste og helsestasjon for ungdom. I forlengelse av de universelle og forebyggende helsetilbudene har kommunen tverrfaglige lavterskeltjenester som tilbyr informasjon, samtaler og grupper til barn og deres foreldre samt unge opp til 25 år. Hjelpen er knyttet til psykisk helse og psykososiale utfordringer, begynnende rusproblematikk og utfordringer i familien og tilbys ved Barne- og familiehjelpen og Ung Arena. Dette er gratis tilbud som den enkelte selv kan oppsøke - uten henvisning.

Viktige begivenheter

- Publiserte ny og heldigital Folkehelseoversikt for Bergen kommune
- Gjennomførte spørreundersøkelse om helse og livskvalitet blant eldre i Bergen
- Gjennomførte massevaksinering av barnehageansatte mot kikhoste

- Smittevernkontoret tilbød "drop-in" vaksinering mot influensa og koronaGodt oppmøte på temakafé for seniorer
- I skolehelsetjenesten i grunnskolen ble undervisningsmodulen *helhetlig seksualitetsundervisning* tatt i bruk fra høsten 2024. Undervisningen fremmer seksuell helse og forebygger vold og overgrep
- Helsestasjon for ungdom og studenter ved familiens hus i Møllendal utvidet sine åpningstider på dagtid etter ønske fra målgruppen.
- Nytt tilbud i barnevaksinasjonsprogrammet med kikhostevaksine til gravide ble innført fra 1. mai 2024.
- Svangerskapsomsorg og helsestasjon 0-5 år tok i bruk universelt voldsforebyggende verktøy. Programmet skal styrke foreldre til å håndtere krevende situasjoner, og forebygge vold mot barnet.



Helsesykepleiere på test-dag for gonorè. Skolehelsetjenesten har utarbeidet et nytt undervisningsopplegg for helhetlig seksualitetsundervisning som de anbefaler at bergensskolene tar i bruk. Arbeidsgruppen har bestått av helsesykepleierne Agnes C. W. Giertsen, Susanne Mead, Anne-Marie Mjørlaug, avdelingsleder Janelle D. Nes, avdelingsleder Therese Vågenes.

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
Helårsvirkning av realendringer i årets budsjett				
Ukraniske flyktninger - Helsetilskudd (utgående engangstiltak 2024)	−8 640	0	−8 640	Kommunen får ikke helsetilskudd i 2024. Dette skyldes at det statlige transittmottaket på Flesland ble lagt ned 01.01.2024.
Gjenåpning av helsestasjon i Fyllingsdalen og Laksevåg byområde	300	300	0	Tiltaket er iverksatt, og midlene har gått til formålet.
Familiens hus i Fyllingsdalen og Laksevåg - Etterjustering av husleie	525	525	0	Tiltaket er iverksatt, og midlene har gått til formålet.
Familiens hus i Bergenhus og Årstad - Ny oppmåling av bruksareal	600	600	0	Tiltaket er iverksatt, og midlene er gått til formålet.
Doble husleier etter innflytting i Familiens hus	2 105	2 105	0	Tiltaket er iverksatt, og midlene er gått til formålet.
Tilpasning til aktivitetsnivået i helsestasjon- og skolehelsetjenesten	11 500	11 500	0	Tiltaket er iverksatt, og midlene har gått til formålet.
Tiltak for flyktninger fra Ukraina (utgående engangstiltak 2024)	28 640	28 640	0	Utgiftene er påløpt, og midlene er brukt til formålet.
Sum	**35 030**	**43 670**	**−8 640**	
Nye tiltak				
Innføre samarbeidsmodeller i oppvekstsjenestene som sikrer gode samhandlingsforløp	1 000	0	1 000	Tiltaket er ikke iverksatt grunnet kapasitetsutfordringer.
Ta i bruk verktøy som styrker oppdagelse av ressurser og belastninger i familien	500	0	500	Tiltaket er ikke iverksatt grunnet kapasitetsutfordringer.
Sum	**1 500**	**0**	**1 500**	
Effektivisering				
Oppgavegjennomgang i kommunen	−479	−479	0	Bystyret har vedtatt at de administrative kostnadene i byrådsavdelingene skal reduseres, blant annet ved å holde administrative stillinger vakante ved varig eller midlertidig ledighet. Av et totalt innsparingskrav på 95 mill. ble 30. mill. fordelt ut i detaljeringen av vedtatt budsjett i februar, mens de ytterligere 65 mill. ble fordelt i august 2024. I revidert budsjett 2024 ble det innført generell ansettelsesstopp for administrative stillinger i hele organisasjonen. Byrådsavdelingene melder om at innsparingskravet er tilnærmet innfridd. Stillinger er holdt vakant ved ledighet, og for administrative stillinger har det vært

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
				restriktiv bruk av vikarer. I tillegg har avdelingene brukt mindre på kurs og samlinger, konsulentbruk, reiseaktivitet og andre utgifter som ikke er strengt nødvendig.Byrådsavdelingene har håndtert innsparingskravet ulikt mht. fordeling og rapportering i sine tjenester. I sum rapporteres det om forventet effekt på 93,4 mill. som gir et negativt avvik på 1,6 mill. i 2024.
Sum	**−479**	**−479**	**0**	
Sum tiltak	**36 051**	**43 191**	**−7 140**	

Rammeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå				
Vaksinering Covid-19	1 500	1 500	0	Utgiftene er påløpt, og midlene er brukt til formålet.
Helse- og omsorgstjenester til Ukrainske flyktninger	8 500	8 500	0	Utgiftene er påløpt, og midlene er brukt til formålet.
Helsestasjon- og skolehelsetjenestetilbud til ukrainske flyktninger	7 889	7 889	0	Tiltaket er iverksatt, og midlene har gått til formålet.
Sum	**17 889**	**17 889**	**0**	
Inntektsendringer				
Helse- og omsorgstjenester til Ukrainske flyktninger	700	700	0	Utgiftene er påløpt, og midlene er brukt til formålet.
Sum	**700**	**700**	**0**	
Sum tiltak	**18 589**	**18 589**	**0**	

Utvikling og utfordringer

Befolkningens helsetilstand og dens fordeling gjenspeiler samfunnets utviklingstrender. Den vedvarende høye inflasjonen og økte levekostnader det siste året har vært krevende og uforutsigbare for mange. Den økonomiske situasjonen i Norge har ført til at flere sliter med bekymringer knyttet til egen privatøkonomi. Flere enn tidligere uttrykker nå uro, spesielt unge, som i tillegg er bekymret for krig, global uro og klimaendringer. Dette har en direkte innvirkning på både helse og livskvalitet i befolkningen.

I 2024 kom det færre Ukrainske flyktninger til Bergen fordi desentralisert ankomstregistrering for flyktninger ved Flesland ble avsluttet ved inngangen til året. Venteinnkvarteringen på Scandic Kokstad, som var opprettet i tilknytning til desentralisert ankomstregistrering, ble da også avsluttet. I 2024 ble like under 900 flyktninger bosatt i Bergen. Krigen i Ukraina førte til en økning i antall flyktninger med omfattende behov for helsetjenester og koordinering. Mange har sammensatte helseutfordringer, som kreft, demens, psykisk lidelser og funksjonsnedsettelser, noe som har stilt større krav til tverrfaglig samhandling på ulike tjenestenivåer. På grunn av færre flyktninger som ankom landet og nedleggelsen av ankomstregistreringen på Flesland og akuttinnkvarteringene på hotell, nedskalerte Senter for

Migrasjonshelse (SEMI) tjenesten. Mangelen på tolker i 2022/23 førte til at SEMI opprettet en gruppe med tospråklige ressurser. Da det ikke lenger var samme mangel på tolker i 2024, ble denne gruppen avviklet i løpet av sommeren. Et fastlegekontor ble etablert ved Alrek legesenter, som er samlokalisert med SEMI på Haraldsplass Diakonale Sykehus. Dette gjorde det mulig for SEMI å redusere legestaben fra tre til ett årsverk.

Ny og digitalisert folkehelseoversikt

I begynnelsen av februar la byrådet frem resultatene fra folkehelseoversikten for Bergen. Det er første gang folkehelseoversikten har vært heldigital. Bakom nyvinningen stod en arbeidsgruppe i Byrådsavdeling for eldre, helse og omsorg (BEHO) bestående av representanter fra tre ulike seksjoner som har samlet helsedata og presentert innholdet digitalt.

Innbyggere i Bergen har god helse og livskvalitet, men det er ulikheter knyttet til både alder, utdanningsnivå og bosted. Som i tidligere rapporter ser man en tydelig tendens til geografisk opphopning av faktorer som påvirker helsen negativt. De viktigste utfordringene for folkehelsen i Bergen handler om at det fortsatt er store sosiale helseforskjeller i befolkningen. Det betyr at helse, men også livskvalitet påvirkes av sosioøkonomiske faktorer. De viktigste er arbeid, utdanning og inntekt. Folk med gode levekår lever lengre, er lykkeligere og har bedre helse. Flere eldre og lave fødselstall gir utfordringer for fremtidens helse- og velferdstjenester, selv om økningen i antall eldre også er et symbol på at Norge og Bergen er et godt sted å vokse opp i, og bli gammel i. Flere barn og unge rapporterer om mobbing, ensomhet og psykiske plager. Alt for mange barn i Bergen lever i lavinntektsfamilier. Blant disse var seks av ti barn med innvandrerbakgrunn. Flere fullførte videregående skole, men sosiale forskjeller og innvandrerbakgrunn har fortsatt innvirkning på barn og unges skoleprestasjoner og fullføringsgrad. Alt for få bergensere levde i tråd med nasjonale anbefalinger om fysisk aktivitet og kosthold. Generelt er det en utfordring både nasjonalt, men også her i Bergen at mange sliter med overvekt og fedme, og mange er inaktive.

Tidlig innsats, og helsefremmende og forebyggende arbeid skaper robusthet i befolkningen, reduserer sosiale forskjeller, forebygger utenforskap og reduserer behovet for helse- og omsorgstjenester. Dette er viktig både for den enkelte innbygger, men også for at vi fremover skal kunne opprettholde offentlige velferdstjenester på samme nivå som i dag.

I 2024 gjennomførte Statsforvalterentilsyn med kommunene sitt systematiske folkehelsearbeid for å fremme barn og unges psykiske helse. Alle kommunene i Vestland svarte på kartleggingen, som også undersøkte om kommunene har en oppdatert folkehelseoversikt og oversikt over helsetilstanden til barn og unge.



UTVIKLINGSARBEID: Finn Markussen, Mette Christophersen Tollånes, Margrethe Moss-Iversen Lundegård, Mads Munkejord og Michelle Hansen i Byrådsavdeling for eldre, helse og omsorg har hatt ansvaret for å utvikle den nye og heldigitale versjonen av folkehelseoversikten. BILDE: NINA JOHNSEN



Byrådet presenterte den nye folkehelseoversikten for Bergen kommune på en pressekonferanse i februar 2024. På bildet f. v. er Byråd for byutvikling; Christine Kahrs, Byråd for barnehage og skole; Daniel Hägglund, Byråd for barnevern, sosiale tjenester og mangfold; Charlotte Spurkeland og Byråd for eldre, helse og omsorg; Marte Joan Monstad.

Nasjonalt utbrudd av kikhoste

Smitten av kikhoste økte kraftig i hele landet, og også her i Bergen. Den voksne delen av befolkningen anbefales å friske opp vaksiner fra barnevaksinasjonsprogrammet hvert 10 år, likevel manglet tre av fire påfyll av vaksine mot kikhoste i følge Folkehelseinstituttet.

Bergen kommune gjennomførte vaksinasjonstiltak i barnehage for å bekjempe smitteutbruddet. Rundt 2.500 ansatte i barnehagene i Bergen fikk tilbud om vaksinering mot kikhoste på grunn av det pågående nasjonale utbruddet. Vaksineringen foregikk i barnehagene der de voksne jobber for å unngå uheldig påvirkning på driften i barnehagene. I november reiste fem vaksineteam fra Smittevernkontoret rundt til de 239 kommunale og private barnehagene i Bergen, inkludert de 15 åpne barnehagene.

Barnevaksinasjonsprogrammet inkluderte kikhostevaksine til gravide i sitt program, og alle gravide fikk fra 1. mai 2024 tilbud om gratis vaksine i svangerskapsuke 24 på helsestasjonene. I mai/juni tilbød Bergen kommune Drop-in vaksinering for gravide, hvor totalt 500 fikk vaksine, slik at flest mulig skulle være beskyttet før kikhostesesongen var fullt i gang.



Influensa og Korona: Hos Smittevernkontoret kunne innbyggere over 65 år og personer i risikogrupper benytte seg av et nytt "Drop-in" tilbud for å få vaksine mot influensa og Korona. Vaksinering Helsehuset høsten 2024 foto: Kjetil Helland

Forebyggende helsetjenester for barn, unge og deres familier

Barnevernsreformen omtales som en oppvekstreform og har som mål å øke forebyggende aktivitet i alle grunntjenester for barn og unge og deres familier. Utviklingen viser at henvendelsene til lavterskeltilbudene i barne- og familietjenesten har økt betraktelig de siste årene. Stadig flere etterspør kontakt gjennom digitale og fysiske ekstrakonsultasjoner. Samtidig ses nasjonalt (og globalt) en økt forekomst av depresjons- og angstplager hos den unge befolkningen, spesielt blant jenter og unge kvinner. Dette kan være med å forklare økning i henvendelser fra barn og unge, gravide og foreldre.

Økningen er i tråd med ønsket utvikling om å gi tidlig hjelp, samtidig har det gitt lengre ventetid og lagt større press på kapasiteten i tjenesten.

I 2024 var det en spisset innsats for å forbygge kriminalitetsutvikling blant barn og unge. I dette pågående arbeidet utviklet kommunen både brede forebyggende tiltak, og gjennomførte en forsterket innsats rettet mot særlig utsatt ungdom, omtalt under tjenesteområde 04A. Barne- og familietjenesten og kommunens øvrige forebyggende tjenester, er sentrale i dette arbeidet og har en viktig rolle for å bidra til trivsel og helse samt utjevning av sosiale forskjeller. Et eksempel på et forebyggende tiltak er Livet på timeplanen som gjennomføres ved alle grunnskolene i Bergen kommune i samarbeid med RVTS og RKBU. Tiltaket kurser alle ansatte i kommunikasjon om vanskelige tema, der hovedfokus er på selvmordsforebygging.

Den var en bekymringsfull økning i gonore blant ungdom i 2022-2023, som har stabilisert seg i 2024. Skolehelsetjenesten og helsestasjon for ungdom og studenter (HFU-S) hadde fremdeles søkelys på testing og forebygging av gonore, og HFU-S styrket tilbudet med utvidede åpningstider på dagtid fra august 2024. Andel av gutter som testet seg var 25 prosent.

Folkehelseprosjekt – «Sammen for de minste»

Prosjektet ledes av Bergen kommune i samarbeid med Folkehelseinstituttet, Høgskulen på Vestlandet, Regionalt kompetansesenter for barn og unge og Vestland fylkeskommune. Målet for prosjektet er å utvikle en felles læringsressurs for ansatte som arbeider med barn 0-5 år i Bergen kommune. Felles kunnskap og bevissthet om hva som ivaretar barns rettigheter, livskvalitet og mestring vil danne grunnlag for styrket samarbeid rundt de minste barna. Prosjektet er kunnskapsbasert, tuftet på tydelig brukermedvirkning og forventes å ferdigstilles i 2025.

Aktivitetsnøkkeltall

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2021	Resultat 2022	Resultat 2023	Resultat 2024
Andel barnehager som er risikovurdert i forhold til totalt antall barnehager	94,0 %	96,5 %	100,0 %	100,0 %
Andel skoler som er risikovurdert i forhold til totalt antall skoler	83,0 %	86,5 %	89,0 %	100,0 %
Antall barn og unge 0-23 år som får psykisk helse lavterskeltilbud fra Barne- og familiehjelpen/Ung Arena	0	1 912	2 886	3 127
Antall barnehager som har hatt tilsyn de siste 12 måneder	35	34	34	19
Antall skoler som har hatt tilsyn siste 12 måneder	17	17	25	18
Antall årsverk av psykologer i Etat for barn og familie (stab og tjenester)	31	32	34	32
Antall årsverk i skolehelsestjenesten (uten ledelse)	82	82	85	82
Antall årsverk i skolehelsetjenesten på videregående skole (uten ledelse)	21	22	22	19
Antall årsverk ved helsestasjon 0-5 år (uten ledelse)	108	108	105	105
Frisklivs- og mestringssenteret - antall individuelle oppfølginger de siste 12 måneder	1 218	1 440	2 300	877
Frisklivs- og mestringssenteret - antall kurstimer de siste 12 måneder	250	190	500	280
Frisklivs- og mestringssenteret - antall treningstimer de siste 12 måneder	1 255	750	1 355	1 049

Kostra Nøkkeltall

	Bergen 2023	Bergen 2024	Oslo kommune	Trondheim	Stavanger	ASSS uten Oslo
Prioritet						
Netto driftsutg til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetj. pr. innb 0-20 år (B) *)	4 170	3 955	5 404	3 690	4 836	3 879
Netto driftsutgifter til forebyggende arbeid, helse pr. innbygger (B) *)	461	421	529	588	663	598
Dekningsgrad						
Hjemmebesøk nyfødte Andel barn (prosent)	93,0 %	94,2 %	81,8 %	88,2 %	79,6 %	
Jordmor avtalte årsverk i helsestasjons- og skolehelsestjenesten per 10 000 innbyggere 0-5 år (årsverk) (B)	21,3	22,0	20,1	17,9	17,4	18,2
Undersøkt grunnskole 1. trinn Andel barn (prosent)	101,2 %	161,5 %	110,6 %	89,4 %	60,1 %	
Undersøkt ved 2-års alder Andel barn (prosent)	102,3 %	96,1 %	103,5 %	97,8 %	98,8 %	
Undersøkt ved 4-års alder Andel barn (prosent)	102,1 %	95,2 %	98,4 %	104,6 %	101,0 %	
Årsverk av helsesøstre pr. 10 000 innbyggere 0-5 år. Funksjon 232 (B)	98,3	88,3	88,1	98,3	76,6	88,2
Årsverk av leger pr. 10 000 innbyggere 0-5 år. Funksjon 232 (B)	8,7	6,7	6,2	8,5	8,6	6,9
Kvalitet						
Avtalte årsverk i helsestasjons- og skolehelsetjenesten per 10 000 innbyggere 0-20 år (årsverk)	71,3	70,3	56,4	41,0	46,9	
Hjemmebesøk av jordmor innen tre døgn etter hjemkomst Andel barn (prosent)	64,3	56,3	65,6	63,0	55,8	

**) Inflasjonsjustert med deflator*

Status økonomi per tjeneste

Beløp i mill. kr

			Regnskap 2024			
Tjeneste	**Regnskap 2023**	**Justert bud. 2024**	**Utgifter**	**Inntekter**	**Regnskap**	**Avvik i kr**
Helsestasjon	147,1	148,8	203,4	−57,5	145,8	2,9
Skolehelsetjeneste	108,5	109,0	116,0	−8,3	107,7	1,3
Helsestasjon for ungdom	6,5	6,6	7,8	−0,9	6,9	−0,3
Smittevern	29,0	15,2	32,8	−9,2	23,6	−8,4
Miljørettet helsevern	6,6	6,0	14,8	−7,4	7,4	−1,5
Forebyggende arbeid helse og sosial	70,4	87,7	110,0	−30,2	79,9	7,8
Sum	**368,1**	**373,2**	**484,8**	**−113,4**	**371,3**	**1,9**

Status økonomi per avdeling

Beløp i mill. kr

			Regnskap 2024			
Byrådsavdeling	**Regnskap 2023**	**Justert bud. 2024**	**Utgifter**	**Inntekter**	**Regnskap**	**Avvik i kr**
1-Byrådsleders avdeling	3,7	2,0	2,0	0,0	2,0	−0,1
2-Byrådsavdeling for finans	−2,9	−3,0	1,7	−4,7	−3,0	0,0
3-Byrådsavdeling for eldre, helse og omsorg	85,1	89,8	133,4	−38,5	95,0	−5,1
6-Byrådsavdeling for barnevern, sosiale tjenester og mangfold	269,2	282,3	345,9	−70,3	275,6	6,7
7-Byrådsavdeling for næring, kultur og idrett	−0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
90-Fellesposter - bykassen	13,3	2,1	1,7	0,0	1,8	0,3
Sum	**368,1**	**373,2**	**484,8**	**−113,4**	**371,3**	**1,9**

Kommentar til status økonomi

Byrådsavdeling for eldre, helse og omsorg rapporterer merforbruk på tjenesteområdet.

Merforbruket skyldes i hovedsak merutgifter knyttet til håndtering av flyktningestrømmen fra Ukraina. En del av merutgiftene skyldes at noen helsetjenester til flyktninger fra Ukraina har benyttet lokaler opprinnelig innleid til sykehjemsformål og at disse utgiftene dermed er budsjettert på et annet tjenesteområde.

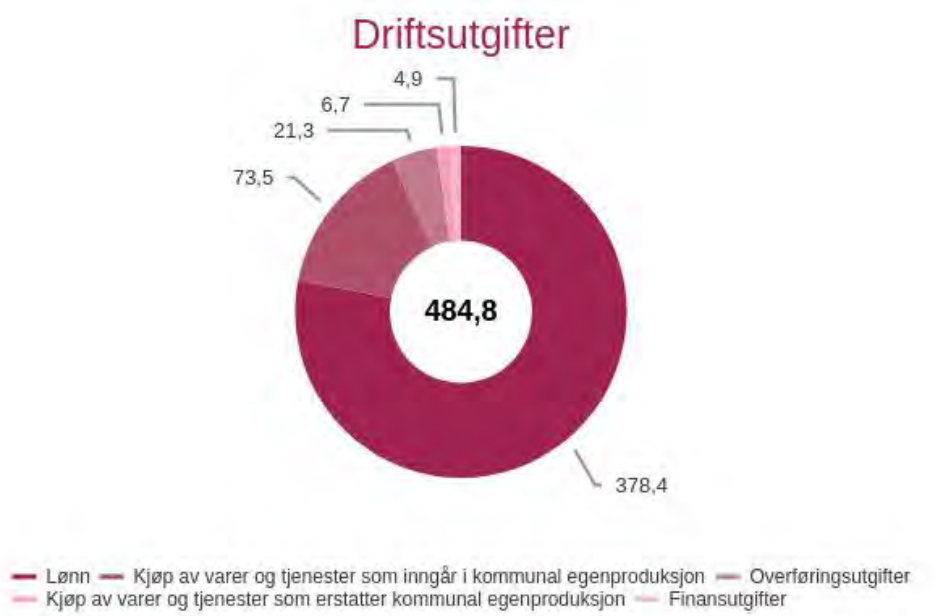
Byrådsavdeling for barnevern, sosiale tjenester og mangfold rapporterer et mindreforbruk på 6,7 millioner kroner innenfor tjenesteområdet.

Hovedårsaken til mindreforbruket er vakante stillinger og sykefravær uten bruk av vikarer på helsestasjoner og i forebyggende helsearbeid, samt mindreforbrukt på kjøp av varer og tjenester.

På **sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen)** skyldes avviket at det gjenstår budsjettmidler til ikke-igangsatte tiltak i 2024 (0,8 mill.). Status for tiltak i årets budsjett kommer frem av tabellen *Nye tiltak i årets budsjett*. I tillegg er det restmidler fra lønnsavsetning som er fordelt til tjenesteområdene (-0,5 mill.). Årsaken til avvik på lønn er økt arbeidsgiveravgift for lønn over 800 000,- og merutgifter til variabelt lønnsoppgjør, som følge av høy bruk av vikarer.

Oversikt driftsutgifter og -inntekter (graf)

Detaljvisning drift (graf)





Status mål

Hovedmål	Operativt mål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Resultat 2024	Statusbeskrivelse mål
En rettferdig og inkluderende by	Barn og unge med sammensatte behov og deres familier får samordnete tjenester	Antall ansvarsgrupper og Individuell Plan (IP) som koordineres av ansatt i helsestasjon- og skolehelsetjenesten		200	127	Årsmålet på koordinering av ansvarsgrupper og IP for barn og familier i helsestasjonstjenesten er ikke nådd med 127 av 200. Ansettelse av flere barnekoordinatorer (under tjenesteområdet 05B) forklarer nedgangen.
	Kommunen driver godt helsefremmende og forebyggende arbeid for barn, unge og deres familier	Andel av gravide som følges opp i helsestasjonens svangerskapsomsorg som kartlegges for voldserfaringer	71,0 %	97,0 %	77,0 %	Kartlegging av gravide har et årsresultat på 77 prosent. Vi ser at kartlegging er lavest i andre tertial (50 %) noe som kan ha sammenheng med ferieavvikling og redusert tilbud. Dersom den gravide får jordmoroppfølging sent i svangerskapet er det en større risiko for at kartleggingen ikke blir gjennomført. Det jobbes kontinuerlig med å styrke rapporteringen i tjenestene.
		Andel par som får sitt første barn sammen som deltar på kurset Godt Samliv		28,0 %	0,0 %	Dette målet har ikke latt seg måle, og utgår fra og med 2025.
	Kommunens ressurser benyttes likeverdig og bærekraftig	Antall barn og unge 0-23 år som får psykisk helse lavterskeltilbud fra kommunens egne tjenester	2 886	3 100	4 038	Årsmålet er nådd med 4038 barn og unge som har fått et psykisk helse lavterskeltilbud i 2024. Dette er en økning på 40% sammenlignet med 2023.
	Styrke fallforebyggende arbeid blant eldre	Antall personer som benytter seg av "Sterk og stødig"	465	450	470	470 personer har deltatt på "Sterk og stødig" i løpet av 2024. Dette er 5 flere personer enn i 2023.
		Antall personer som benytter seg av "Trygg på to bein (T2B)"	133	170	132	132 personer har fullført tilbudet i løpet av 2024. Det er tilnærmet det samme som året før.

Investeringer

Beløp i mill. kr

		Totalbudsjett					Årets budsjett		
Investering	Saksref.	Godkj.vedtak	Vedtatt	Totalprognose	Vedtatt ferdigår	Estimert ferdigkvartal	Just. bud.	Regnskap	Avvik i kr
Mindre bygginvesteringer - sekkepost		-	-	-	Løpende	Løpende	1,9	2,2	−0,3
Sum							**1,9**	**2,2**	**−0,3**

Statustekst investeringer

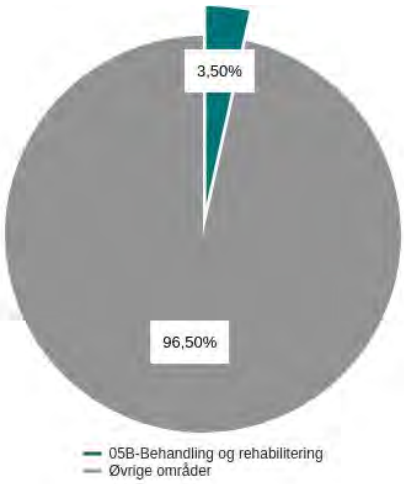
Mindre bygginvesteringer - sekkepost
Midlene benyttes til å gjennomføre rehabiliteringsprosjekter og andre oppgraderinger i kommunens bygningsmasse og kan bli brukt på alle tjenesteområder i kommunen.
Midlene benyttes også til å bytte ut, eller oppgradere, tekniske anlegg med utgått levetid. Eksempler på dette er brannvarslingsanlegg, elektriske anlegg, pasientvarslingsanlegg, ventilasjonsanlegg, SD-anlegg, heiser og investeringer knyttet opp mot digitalisering. Det utarbeides årlige vedlikeholdsplaner og prioriteringer basert på tekniske tilstandskartlegginger og kommunens fremtidige arealbehov.

Det er i 2024 bevilget midler til ca. 80 enkelttiltak fra budsjettposten. De største prosjektene er oppgradering og utbedring av ventilasjonsanlegg ved Garnes-, Nygårdslien- og Olsvik skole. Videre er det bevilget større beløp til tiltak på blant annet Eventyrskogen, Li skole, Bergen Brannstasjon, Sandviken sjøbad, Allehelgensgate 5, Klostergarasjen og Årstad Brannstasjon barnehage.

Det også benyttet midler i 2024 ved Skur 14. Bergen kommune tok på nyåret tilbake arealene fra daværende leietaker, for å drifte det tilbudet som er etablert i lokalene videre på kommunens hånd gjennom Kulturetaten. Som ledd i avslutningen av leieforholdet kjøpte kommunen ut og overtok de bygningsmessige påkostningene som var blitt utført på leietakers hånd. Disse inkluderte blant annet 25 lydisolerte øvingsrom, lydstudio, og en fullt utrustet konsertscene med tilhørende lys- og lydutstyr.

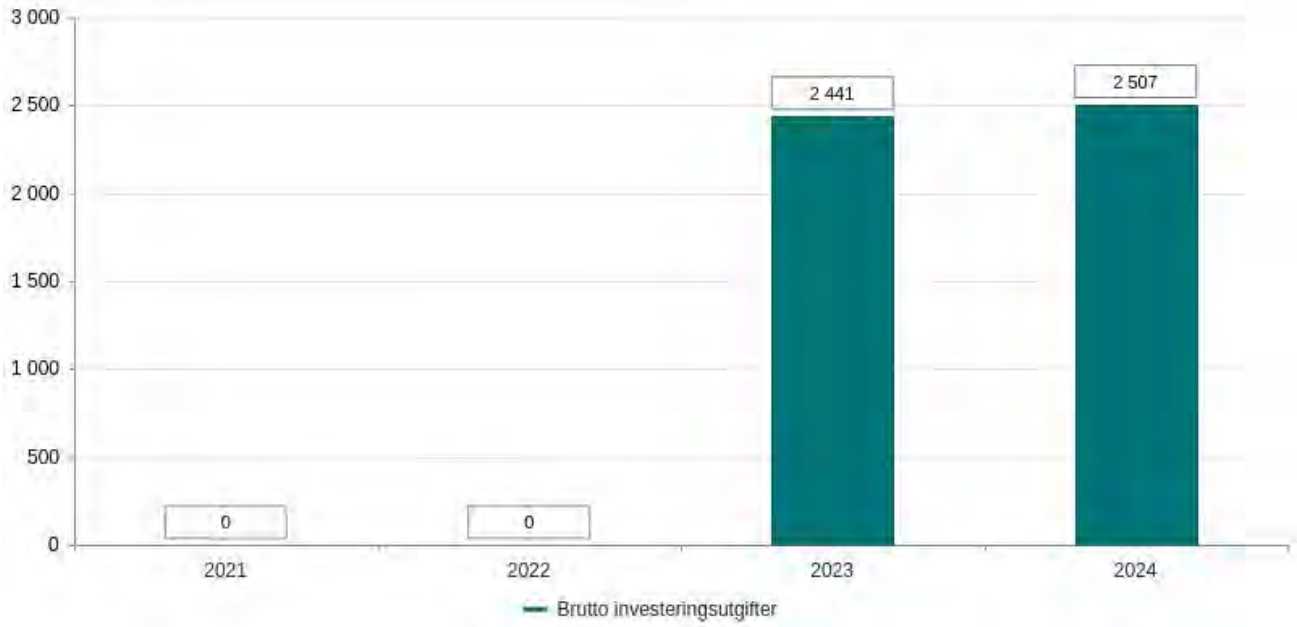
05B-Behandling og rehabilitering

Brutto driftsutgifter i % av kommunens totale utgifter



Brutto investeringsutgifter

Beløp i 1000 kr



Om tjenesteområdet

Tjenesteområdet består av allmennlegetjeneste, legevakttjeneste, øyeblikkelig hjelp døgntilbud, fengselshelsetjeneste, ergo- og fysioterapitjeneste, kommunal hjelpemiddelservice og Koordinerende enhet for habilitering og rehabilitering (KE). Tjenestene skal gi barn, unge, voksne og eldre tilbud om diagnostikk, behandling og medisinsk, sosial og psykososial habilitering, rehabilitering og koordinering,

herunder barnekoordinator. Virksomheten er bred og sammensatt, og innebærer samarbeid på tvers av etater, tjenester og tjenestenivå.

Viktige begivenheter

- Det er etablert et nytt fastlegekontor på Danmarksplass, VIMS Allmennleger AS. Det nye senteret består av seks leger, to sykepleiere, helsesekretærer, ernæringsfysiolog og psykolog, som sammen utgjør et bredt tilbud.
- Prosjektet FRONESIS jobber med å få flere praksisplasser og bedre veiledning for medisinstudenter på fastlegekontorene. FRONESIS har utvikle masteremnet «Praksisrettleiarutdanning i allmennmedisin», PRAM620. Våren 2024 ble det godkjent som et emne på 10 studiepoeng ved UiB.
- Bergen legevakt tester ut ny pasientvurdering, der sykepleiere gir råd om når det er trygt for pasienten å dra hjem.
- Høsten 2024 ble en del oppgaver og ansatte i Ergo- og fysioterapitjenesten for voksne overført til Vurderingsteamene.
- Gjennom 2024 arbeidet tjenestene videre med å følge opp veilederen "Samarbeid til barns beste". Her var flyktninger fra Ukraina en stor brukergruppe. Høsten 2024 ble det ansatt fem nye barnekoordinatorer i KE, som betyr at tjenesten per utgangen av 2024 har åtte barnekoordinatorer (heltidsstillinger).
- Det ble etablert et systematisert samarbeid mellom ti etater på direktørnivå i fire byrådsavdelinger for å styrke kjennskapen til hverandre og sikre en tverrfaglig tilnærming til arbeidet med barn og unge og deres familier. Dette er en forutsetning for godt tverrsektorielt samarbeid og i tråd med mål i Strategi for oppvekst.

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
Helårsvirkning av realendringer i årets budsjett				
Oppbudsjettering av allmennlegetjenesten	15 000	15 000	0	Budsjettet er styrket som følge av et allerede økt aktivitetsnivå.
Sum	**15 000**	**15 000**	**0**	
Tilpasning til aktivitetsnivå				
Allmennlegetjenesten - økning som følge av befolkningsvekst	1 560	1 560	0	Utgiftene er påløpt i tråd med at befolkningen øker.
Nasjonale e-helseløsninger - kostnadsvekst	3 960	0	3 960	Utgiftene til de nasjonale e-helseløsningene ble lavere enn forventet i 2024. Dette skyldes tilbakebetaling av tidligere innbetalinger og forsinkelser i investeringer. Utgiftene vil påløpe i 2025.
Sum	**5 520**	**1 560**	**3 960**	
Nye tiltak				
Allmennlegetjenesten - økt antall leger i spesialisering (LIS1)	2 682	893	1 789	Sen oppstart av stillingene gjør at kun en mindre del av beløpet er benyttes i 2024.

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
Fastlegeordningen - økning og endring av basistilskuddet	17 486	17 486	0	Det nye basistilskuddet ble innført med virkning fra 1.mai 2023, og beløpet gjelder helårseffekt i 2024.
Sum	**20 168**	**18 379**	**1 789**	
Nye engangstiltak				
Tilskudd til konkrete mottakere i budsjettavtalen mellom H, FrP, SP, BL, INP og PP	500	500	0	Midlene har gått til formålet.
Sum	**500**	**500**	**0**	
Effektivisering				
Oppgavegjennomgang i kommunen	−157	−137	−20	Bystyret har vedtatt at de administrative kostnadene i byrådsavdelingene skal reduseres, blant annet ved å holde administrative stillinger vakante ved varig eller midlertidig ledighet. Av et totalt innsparingskrav på 95 mill. ble 30. mill. fordelt ut i detaljeringen av vedtatt budsjett i februar, mens de ytterligere 65 mill. ble fordelt i august 2024. I revidert budsjett 2024 ble det innført generell ansettelsesstopp for administrative stillinger i hele organisasjonen. Byrådsavdelingene melder om at innsparingskravet er tilnærmet innfridd. Stillinger er holdt vakant ved ledighet, og for administrative stillinger har det vært restriktiv bruk av vikarer. I tillegg har avdelingene brukt mindre på kurs og samlinger, konsulentbruk, reiseaktivitet og andre utgifter som ikke er strengt nødvendig.Byrådsavdelingene har håndtert innsparingskravet ulikt mht. fordeling og rapportering i sine tjenester. I sum rapporteres det om forventet effekt på 93,4 mill. som gir et negativt avvik på 1,6 mill. i 2024.
Sum	**−157**	**−137**	**−20**	
Kutt				
Tilskudd til Kirkens bymisjon Helsesenter for papirløse migranter	−1 018	−1 018	0	Nedtrekket ble realisert i 2024.
Sum	**−1 018**	**−1 018**	**0**	
Sum tiltak	**40 013**	**34 284**	**5 729**	

Rammeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå				
Fastlegeordningen - vikarutgifter leger for å	7 000	7 000	0	Budsjettet er styrket som følge av et allerede økt aktivitetsnivå.

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
opprettholde drift på fastlegekontor				
Ekstraordinær sommergodtgjørelse BEHO 2024	2 854	2 854	0	Sommergodtgjørelsen ble utbetalt etterskuddsvis og midlene ble brukt til formålet.
Oppbudsjettering av allmennlegetjenesten	10 000	10 000	0	Budsjettet er styrket som følge av et allerede økt aktivitetsnivå.
Helse- og omsorgstjenester til Ukrainske flyktninger	707	707	0	Utgiftene er påløpt, og midlene er brukt til formålet.
Hjelpemiddelhuset - Økt volum på fordeling av hjelpemidler	3 679	3 679	0	Budsjettet er styrket som følge av et allerede økt aktivitetsnivå.
Ergo- og fysioterapitjenester til ukrainske barn, unge og deres familier	748	748	0	Tiltaket er iverksatt, og midlene har gått til formålet.
Sum	**24 988**	**24 988**	**0**	
Sum tiltak	**24 988**	**24 988**	**0**	

Utvikling og utfordringer

Rehabilitering til voksne og eldre

Etat for vurdering og rehabilitering har i 2024 videreført systematisk arbeid med kvalitetsforbedring med fokus på intern samhandling, gode pasientforløp, lederutvikling og tillit og faglighet. Kraftsenter for rehabilitering har jobbet med tverrfaglig og tverretatlig utviklingsarbeid og kvalitetsforbedring.

Etaten har gjennom året arbeidet med å planlegge og gjennomføre oppdrag knyttet til å overføre oppgaver og ansatte fra Ergo- og fysioterapitjenesten til Vurderingsteamene. Vurderingsteamene fikk fra september 2024 ansvar for å ta i mot og følge opp henvendelser om ergoterapi og fysioterapi, i tillegg til søknader om helse- og omsorgstjenester, for voksne og eldre brukere. Foreløbige resultater viser at antall brukere på venteliste for ergoterapi og fysioterapi har gått ned siden denne omorganiseringen.

Kommunen hadde i 2024 driftsavtale med 167 avtalefysioterapeuter fordelt på 139 årsverk. Fysioterapitilbudet skal, med tanke på kompetanse og dekningsgrad, være mest mulig likt fordelt i de ulike bydelene.

Kommunen står i en utfordrende økonomisk situasjon og det er igangsatt arbeid med strukturtiltak, omstilling og endringer på en rekke områder. For å kutte i administrative ressurser ble det i oktober 2024 besluttet å avvikle Etat for vurdering og rehabilitering. Etatens oppgaver og tjenester skal i starten av 2025 overføres til andre etater. Kraftsenteret for rehabilitering ble i desember 2024 besluttet avviklet.



Foto: Endre Hovland

Kommunalhjelpemiddelservice har fått ny lager- og logistikkløsning

Tjenesten består av to underavdelinger: Hjelpemiddelhuset og Serviceteknisk avdeling. Hjelpemiddelhuset har ansvar for formidling og transport av hjelpemidler. Serviceteknisk avdeling har ansvar for installasjon og reparasjon av hjelpemidler og trygghetsalarmer, samt montering og utprøving av velferdsteknologi.

Serviceteknisk avdeling hadde 22400 serviceoppdrag i 2024, en liten øking fra 2023. Bruker eller pårørende kan selv møte opp på Hjelpemiddelhuset for få faglig bistand og hente hjelpemidler.

I 2023 gjennomførte Bergen kommune en utredning på Hjelpemiddelhuset for å kartlegge utfordringer i driften og identifisere behov og tiltak for en bedre hjelpemiddelformidling. I løpet av 2024 har Hjelpemiddelhuset tatt i bruk Påkobla, en digital lager – og logistikkløsning. Oppstarten har gitt verdifull innsikt i hvordan systemet fungerer. De som bruker Påkobla, har bidratt til forbedring og videreutvikling av løsningen. Bergen kommune samarbeider med Kristiansund kommune om nye funksjoner, for å gjøre Påkobla til en helhetlig digital løsning for hjelpemiddelhåndtering. For 2025 planlegger prosjektet å fortsette utrullingen. Prioriteten vil være å fokusere på opplæring av ansatte for å sikre en smidig overgang til den digitale plattformen. Testing på tvers av tjenester vil sikre at systemet fungerer best mulig før full innføring av løsningen

Øyeblikkelig hjelp - legevakttjenester

Bergen legevakt består av allmennlegevakt, legevaktsentral, Legevakttjeneste for sykehjem og palliative hjemmeboende, Livskrisehjelpen, utrykningsfunksjon med legebil og legevaktstasjoner i Åsane, Fana og Loddefjord. Bergen legevakt drifter også overgrepsmottaket på vegne av Helse Bergen.

Bergen legevakt hadde 91 725 konsultasjoner i 2024. Overgrepsmottaket hadde 207 pasienter i 2024, en nedgang fra 230 pasienter i 2023. Livskrisehjelpen hadde 3265 konsultasjoner i 2024. En nedgang med 365 konsultasjoner fra 2023.

Bergen legevakt har ordningen "Ring først", hvor pasienter ringer før de kommer på legevakten. Tall fra Helsedirektoratet viser at legevaktsentralen mottok 159 320 samtaler i 2024. Det er en nedgang når vi sammenligner med de to siste årene.

Det er et forskriftsfestet krav om at alle samtaler til 116117 skal besvares innen to minutter. Bergen Legevakt jobber med å innfri kravet. I 2022 var svarprosenten 40%. I 2023 økte den til 48%. Helsedirektoratets oversikt Anrop og svartid -Legevakt viser at i 2024 ligger svarprosenten ved Bergen legevakt fortsatt på 48 %. Det er høyere enn byer vi kan sammenligne oss med, som Oslo og Trondheim. Legevakten jobber med utvidelse av kompetanse og nye, større lokaler til legevaktsentralen.



Foto: Julie Nordli

Økning i antall fastlegehjemler og god rekruttering til spesialisering i allmennmedisin

Kapasiteten i fastlegeordningen i Bergen kommune har vært utfordrende over tid. Bergen kommune har som mål å oppnå fem prosent listeledighet, men siden januar 2021 har den høyeste listeledigheten vært på kun 0,6 prosent. For å forbedre situasjonen har Bergen kommune hatt en tiltakspakke for fastleger siden 2021. I 2024 ble det i tillegg vedtatt en strategi for fastlegeordningen for perioden 2024-2028. Tiltakspakken og strategien inneholder tiltak for å sikre en god og varig fastlegeordning.

Bergen kommune får stadig flere fastleger og antall fastlegehjemler har økt fra 259 i 2023 til 272 i 2024. Per desember 2024 er det ni ledige fastlegehjemler, fem færre enn på samme tid i 2023. De ledige hjemlene betjenes av vikarer. Flere av de nyetablerte fastlegene ønsker kortere pasientlister enn sine forgjengere. Det fører til at det fortsatt er få ledig plasser på listene til fastlegene. Per 1. januar 2025 er listeledigheten på 0,16 prosent.

Bergen kommune har svært god rekruttering til allmennleger i spesialisering (ALIS). Ved utgangen av 2024 var det 130 ALIS på ulike læringsarenaer i kommunen. Flere ALIS bidrar til at det blir flere fastleger.



Foto: Arild Iversen

Økt behov for fengselshelsetjenester

Fengselshelsetjenesten drives av Bergen kommune med tilskudd fra staten. Bergen kommune har ansvar for å gi helsetjenester til innsatte i Bergen og Bjørgvin fengsel.

Bergen fengsel er et høysikkerhetsfengsel med maksimal kapasitet på 221 innsatte. Bjørgvin fengsel er et lavsikkerhetsfengsel hvor det er plass til 90 innsatte. I tillegg er én av to nasjonale ungdomsenheter lokalisert i Bjørgvin fengsel, med fire plasser til innsatte mellom 15 og 18 år. I 2024 var det til sammen 709 nye innsettelser i de tre enhetene.

Hovedfokuset til Fengselshelsetjenesten i 2024 var forebyggende- og helsefremmende arbeid. I tillegg har det vært et økt fokus på kvinnehelse. Tjenesten har, i samarbeid med Kriminalomsorgen, lagt vekt på tilrettelegging av soningsforhold til innsatte med større hjelpebehov. Forekomsten av rus- og psykiske lidelser blant innsatte i norske fengsler er høyere enn i befolkningen ellers. Samtidig er gjennomsnittsalderen til innsatte i norske fengsler økende. Staten økte tilskuddet med 1,5 millioner fra 2023 til 2024. For å sikre et økt behov for helse og omsorgstjenester til innsatte, har kommunen likevel måtte supplere det statlige tilskuddet med 2,5 mill. i 2024.

Koordinerende enhet for habilitering og rehabilitering (KE)

Koordinerende enhet (KE) har overordnet ansvar for arbeidet med individuell plan, og for oppnevning, opplæring og veiledning av koordinator og barnekoordinator etter Helse- og omsorgstjenesteloven § 7-3. Ansvaret gjelder alle aldersgrupper. KE har også et systemansvar for oppfølging av barn som pårørende for å sikre kommunens plikter etter Helsepersonelloven §10 a.

Byrådet besluttet i februar 2024 å flytte KE fra Byrådsavdeling for eldre, helse og omsorg (BEHO) til Byrådsavdeling for barnevern, sosiale tjenester og mangfold (BBSM), ved Etat for barn og familie. Styringsgruppen består av kommunaldirektørene for BBSM, Byrådsavdeling for barnehage og skole (BBS) og Byrådsavdeling for eldre, helse og omsorg (BEHO). Koordinerende enhet fikk i 2024 også ansvar for koordinering av arbeid med barn som pårørende, og utredning av særskilt ressurskrevende helsesaker i forbindelse med bosetting av flyktninger.



NY ENHET FOR KOORDINERING: Koordinerende enhet for behandling og rehabilitering (KE) ble flyttet til Etat for barn og familie høsten 2024. Den nye enheten skal koordinere tjenester for både barn, voksne, eldre og flyktninger med store helseutfordringer. Enhetsleder er Anita Bjørsvik. Foto: Birgit Kårbø

Behandling, rehabilitering og koordinering til barn og unge

Barn og unge med sammensatte hjelpebehov, funksjonsnedsettelser og kroniske sykdommer og deres familier kan i tillegg til andre helse- og omsorgstjenester – som for eksempel ergo- og fysioterapi - be om å få tildelt barnekoordinator. Dette er en utvidet koordinatorordning til den som allerede er etablert gjennom koordinatorer for Individuell Plan (IP). Barnekoordinatorens hovedoppgave er å koordinere de ulike velferdstjenestene som barnet og familien trenger, og kan tildeles allerede før barnet er født. Antall familier med behov for barnekoordinator økte videre i 2024. Kommunen styrket barnekoordinatorordningen i 2024 ved å ansette flere barnekoordinatorer. I løpet av 2024 fikk 153 familier barnekoordinator og tjenesten kan også tilbys fra andre ansatte med relevant kompetanse fra de ulike tjenestene. Ved utgangen av 2024 ventet 98 barn/familier på tildeling av barnekoordinator og tjenestene arbeider med å få ned venteliste og ventetid. Målgruppen kan også få koordinerende bistand gjennom ansvarsgrupper og ordinær Individuell Plan (IP), og samlet sett ser vi en økning på antall barn og unge som får koordinerende bistand.

Aktivitetsnøkkeltall

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2021	Resultat 2022	Resultat 2023	Resultat 2024
Antall barn med fysioterapitjenester - Barne- og familietjenesten	2 051	2 060	2 307	2 380
Antall barn og unge med ergoterapitjenester - Barne- og familietjenesten	580	590	804	765
Antall brukere med tjenester fra innsatsteamet	250	230	233	222
Antall fastleger	251	256	259	272
Antall hjelpemidler som lånes ut på korttidsutlån pr. år	5 866	7 039	4 611	4 706
Antall oppdrag utført av servicemanntjenesten	22 800	22 450	21 601	22 400
Antall pasientkontakter ved Bergen legevakt	106 827	100 129	100 408	91 725
Antall samtaler på Legevaktens nummer 116117	104 982	173 773	164 409	159 320
Antall voksne med ergoterapiterapitjenester-Habiliterings- og rehabiliteringstjenesten	4 093	4 181	3 381	2 396
Antall voksne med fysioterapitjenester-Habiliterings- og rehabiliteringstjenesten	5 214	4 973	4 037	3 624

Kostra Nøkkeltall

	Bergen 2023	Bergen 2024	Oslo kommune	Trondheim	Stavanger	ASSS uten Oslo
Prioritet						
Netto driftsutg til diagnose, behandling og rehabilitering pr. innbygger (B) *)	2 716	2 643	2 557	2 882	2 697	2 706
Dekningsgrad						
Årsverk av leger pr. 10 000 innbyggere. Funksjon 241	9,7	10,1	8,4	7,7	9,8	
Kvalitet						
Antall åpne fastlegelister	1	0	150	2	1	106
Avtalte fysioterapeutårsverk per 10 000 innbyggere (årsverk)	8,7	8,5	8,6	10,2	9,4	
Reservekapasitet fastlege	99,0	100,0	103,0	100,0	100,0	

**) Inflasjonsjustert med deflator*

Status økonomi per tjeneste

Beløp i mill. kr

			Regnskap 2024			
Tjeneste	Regnskap 2023	Justert bud. 2024	Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
Legetjeneste	499,2	529,4	738,9	−195,4	543,5	−14,1
Fengselshelsetjeneste	3,8	0,1	20,5	−17,9	2,6	−2,6
Fysioterapitjeneste	159,9	172,0	201,9	−32,8	169,1	3,0
Ergoterapitjeneste	42,0	41,3	44,2	−3,7	40,6	0,7
Formidling av tekniske hjelpemidler	20,6	21,0	23,5	−3,5	20,0	1,0
Øyeblikkelig helsehjelp døgntilbud	64,0	60,6	73,3	−6,3	67,0	−6,4
Sum	**789,5**	**824,5**	**1 102,4**	**−259,6**	**842,8**	**−18,4**

Status økonomi per avdeling

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2023	Justert bud. 2024	Regnskap 2024 Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
1-Byrådsleders avdeling	0,7	0,8	0,8	0,0	0,8	0,0
2-Byrådsavdeling for finans	−1,0	−1,6	0,7	−2,3	−1,6	0,0
3-Byrådsavdeling for eldre, helse og omsorg	749,9	780,5	1 049,0	−248,0	801,1	−20,5
4-Byrådsavdeling for barnehage og skole	0,0	0,0	0,0	−0,1	−0,1	0,1
6-Byrådsavdeling for barnevern, sosiale tjenester og mangfold	33,0	37,7	46,8	−9,4	37,4	0,3
90-Fellesposter - bykassen	6,9	7,1	5,0	0,2	5,2	1,8
Sum	**789,5**	**824,5**	**1 102,4**	**−259,6**	**842,8**	**−18,4**

Kommentar til status økonomi

Byrådsavdeling for eldre, helse og omsorg rapporterer merforbruk på tjenesteområdet.

Merforbruket skyldes i all hovedsak store rekrutteringsutfordringer av helsepersonell ved Bergen Legevakt, Enhet for allmennmedisin, Kommunal allmennmedisinsk sengepost og fastleger i fastlegeordningen. Dette medfører at man må iverksette dyre løsninger i form av overtidsbruk og kjøp av vikartjenester.

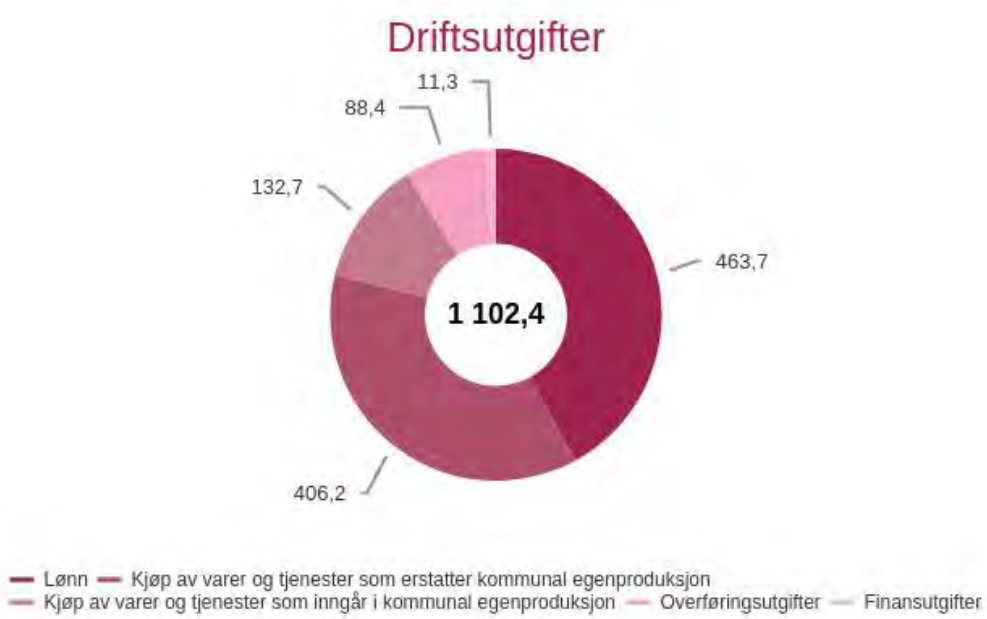
Den statlige finansieringen av fengselshelsetjenesten blir stadig dårligere, og 2,5 mill. av merforbruket knytter seg til denne tjenesten.

Byrådsavdeling for barnevern, sosiale tjenester og mangfold melder et mindreforbruk på 0,3 mill. innenfor tjenesteområdet på lønnsutgifter.

På **sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen)** skyldes avviket at det gjenstår budsjettmidler til ikke-igangsatte tiltak i 2024 (3,2 mill.). Status for tiltak i årets budsjett kommer frem av tabellen *Nye tiltak i årets budsjett*. I tillegg er det restmidler fra lønnsavsetning som er fordelt til tjenesteområdene (-1,2 mill.). Årsaken til avvik på lønn er økt arbeidsgiveravgift for lønn over 800 000,- og merutgifter til variabelt lønnsoppgjør, som følge av høy bruk av vikarer. Sist skyldes avviket periodisering av variabel lønn (-0,2 mill.). Dette er utgifter fra 2024 som er fakturert i 2025 som periodiseres til riktig år.

Oversikt driftsutgifter og -inntekter (graf)

Detaljvisning drift (graf)





Status mål

Hovedmål	Operativt mål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Resultat 2024	Statusbeskrivelse mål
En rettferdig og inkluderende by	Barn og unge med sammensatte behov og deres familier får samordnete tjenester	Antall ansvarsgrupper og Individuell Plan (IP) som koordineres av ansatt i ergo-fysioterapitjenesten for barn og unge, inkludert barnekoordinator		160	290	Årsmålet på koordinering av ansvarsgrupper og IP for barn og familier i ergo-fysioterapitjenesten er oppfylt. Oppgangen forklares ved ansettelse av flere barnekoordinatorer på dette tjenesteområdet.
	God fastlegeordning som sikrer innbyggerne reell valgmulighet til å velge fastlege i rimelig avstand.	Andel ledige plasser hos fastlege	0,2 %	0,5 %	0,2 %	Ved utgangen av 3. tertial var det 475 ledige plasser hos fastlegene i Bergen. Det er om lag på samme nivå som året før.
	Gode øyeblikkelig hjelp helsetjenester	Besvare telefoner på legevaktsentralen innen to minutter	48,7 %	80,0 %	48,0 %	Ved utgangen av 3. tertial er 48 % av alle telefonhenvendelser på legevakten besvart innen 2 minutter. Dette er om lag det samme som på tilsvarende tidspunkt i fjor.
	Personer med rett til og ønske om individuell plan og/eller koordinator skal få tilbud om dette.	Antall gjennomførte opplæringstreffpunkt (grunnkurs koordinator og møteplass for koordinatorer) pr. år	7,0	12,0	7,0	Det er gjennomført syv opplæringstreffpunkt i løpet av året, det samme som året før.

Investeringer

Beløp i mill. kr

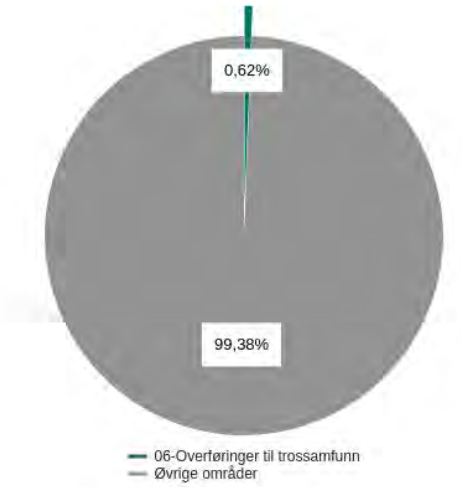
		Totalbudsjett					Årets budsjett		
Investering	**Saksref.**	**Godkj.vedtak**	**Vedtatt Totalprognose**		**Vedtatt ferdigår**	**Estimert ferdigkvartal**	**Just. bud.**	**Regnskap**	**Avvik i kr**
Tilpasning av lokaler - sekkepost		-	-	-	Løpende	Løpende	4,6	2,5	2,1
Sum							**4,6**	**2,5**	**2,1**

Statustekst investeringer

Tilpasning av lokaler - sekkepost
Budsjettet gjelder blant annet ombygging ved Bergen helsehus for å få etablert flere operatørplasser ved Legevaktsentralen. Dette arbeidet vil bli gjennomført i 2025.

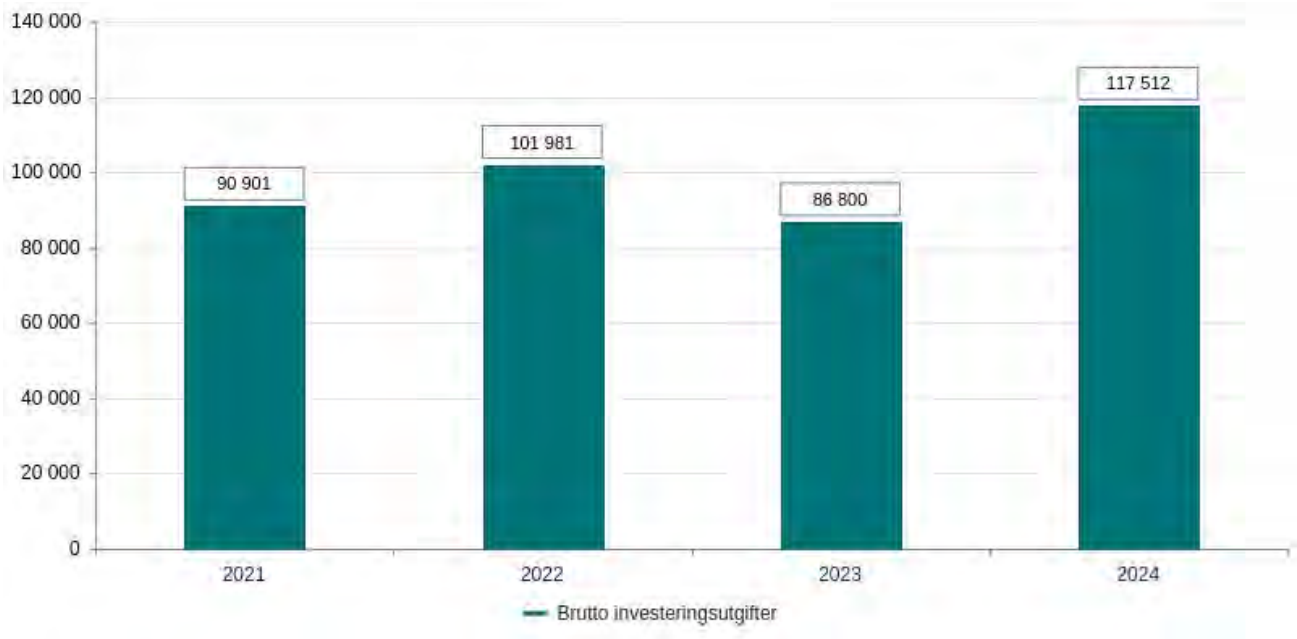
06-Overføringer til trossamfunn

Brutto driftsutgifter i % av kommunens totale utgifter



Brutto investeringsutgifter

Beløp i 1000 kr



Om tjenesteområdet

Over 470 tros- og livssynssamfunn har medlemmer i Bergen. Den norske kirke/Bergen kirkelige fellesråd er det største trossamfunnet med 25 menigheter.

Det store mangfoldet av tros- og livssynssamfunn i byen reflekterer at Bergen er en interkulturell by, hvor tros- og livssynssamfunnene er viktige lokale fellesskap for store og små befolkningsgrupper. Bergen kommune yter lovfestet tilskudd til Den norske kirke. Bergen kommune gir videre tilskudd til Bergen kirkelige fellesråd til gravferd for alle, til Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn, Kirkelig dialogsenter og tilskudd til restaurering av middelalderkirkene.Professor Alf Tore Hommedal, Biskop Ragnhild Jepsen og domkantor Kjetil Almenning sang på Shetlandslarsens brygge da verdibrevene ankom med båt fra Moster. Markeringen var en del av «Verdiåret 2024», som markerer 1000-årsjubileet for kristenretten og 750-årsjubileet for Magnus Lagabøtes landslov.



Professor Alf Tore Hommedal, Biskop Ragnhild Jepsen og domkantor Kjetil Almenning sang på Shetlandslarsens brygge da verdibrevene ankom med båt fra Moster. Markeringen var en del av «Verdiåret 2024», som markerer 1000-årsjubileet for kristenretten og 750-årsjubileet for Magnus Lagabøtes landslov. Ordfører i Bergen og fylkesordfører i Vestland tilstede. Foto Gyrid Cecilie Nygård

Viktige begivenheter

- **Sædalen** kirke ble innviet 3.november. I ukene etter åpningen har kirken vært full av liv – et samlingspunkt for mennesker i alle aldre.
- **Korskirken og Korskirkegården** ble gjenåpnet den 8. desember, etter å ha vært stengt for rehabilitering. Som en del av prosjektet er både Korskirkegården og kirken rehabilitert og gjort mer åpen og tilgjengelig.
- **Kirkebevaringsfondet** er en ny statlig medfinansieringsordning til rehabilitering av kulturhistorisk viktige kirker. De delte ut sine første penger i 2024. I Bergen har vi 20 kirker som kan få tilskudd fra fondet. I 2024 fikk vi penger til siste del av rehabilitering Korskirken, og til oppstart av rehabilitering Johanneskirken. Prosjektstart ble markert med statsråd Kjersti Toppe og byråd Reidar Digranes den 18. november.
- **Møllendal gravplass** sitt 150 års jubileum ble markert med foredrag og omvisning/ historevanding på gravplassen i september.

- **Kirken som kulturaktør.** På landsbasis er Den norske kirkes bidrag til verdiskaping på hele 1,1 milliarder kroner. Lokalt ser vi en økende interesse for musikk- og kulturtilbud i kirkene, og nær 90 000 tilhørere/deltakere ble registrert i 2024. De to viktigste festivaler var Påskefest om våren og Kirkeautunnalen i september. Under sistnevnte ble kirkemusikknestor Egil Hovland, som ville fylt 100 år i 2024, markert med en storslått korkonsert i Bergen domkirke.
- **Verdiåret 2024.** I 2024 markerte Den norske kirke både 1000-årsjubileet for innføring av kristen retten i Norge og 750 årsjubileet for Lagabøtes landslov. I Bergen ble jubileene bl.a. markert med møteserier, undervisningsmateriell og verdiseilas.
- **BKF jobber med å redusere klimafotavtrykk:** Fra 2016 til 2023 reduserte Bergen kirkelige fellesråd sitt klimafotavtrykk med 32 prosent. I 2024 er dette ytterligere redusert gjennom ulike tiltak. Strømforbruket er redusert. Bergvarme og luft-luft varmepumper er installert. Solceller installert i flere kirker. Møllendal krematorium benytter ikke lenger fossilt brensel, men Biodiesel (HVO100) .



Sædalen kirke ble innviet 3.november, fylt til randen av mennesker, takknemlighet, kirkekaffi og en god dose salig kaos. I ukene etter åpningen har kirken vært full av liv – et samlingspunkt for mennesker i alle aldre. Foto Gyrid Cecilie Nygaard



Møllendal gravplass ble innviet 7. september i 1874, og på dagen 150 år etter åpningen av Møllendal gravplass – byens største gravplass – markerte Gravplassmyndigheten i Bergen begivenheten med byrådshilsen, foredrag og gravplassvandring. Etter markeringen tok Jo Gjerstad med seg forsamlingen på en spennende gravplassvanding. Foto Gyrid Cecilie Nygaard.

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
Nye tiltak				
Drift nye Sædalen kirke	300	300	0	Innarbeidet i kvartalsvise overføringer til BKF.
Drift nye felt på gravplassene	1 000	1 000	0	Innarbeidet i kvartalsvise overføringer til BKF.
Sum	**1 300**	**1 300**	**0**	
Nye engangstiltak				
Tilskudd til konkrete mottakere i budsjettavtalen mellom H, FrP, SP, BL, INP og PP	800	800	0	Tilskudd overført Bergen Kirkelige Fellesråd.
Sum	**800**	**800**	**0**	
Kutt				
Reduksjon tilskudd Bergen kirkelige fellesråd	−505	−505	0	Tilskudd overført Bergen Kirkelige Fellesråd redusert tilsvarende.

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
Sum	**−505**	**−505**	**0**	
Sum tiltak	**1 595**	**1 595**	**0**	

Utvikling og utfordringer

Den norske kirke i Bergen

I 2024 hadde Den Norske kirke 177 391 medlemmer i Bergen. Med sine 25 menigheter rundt om i bydelene er det aktivitet i 35 kirker og 17 menighetshus. Menighetene tilbyr gudstjenester, begravelsesseremonier, konfirmasjon, bryllup og dåp, samt et omfattende aktivitetstilbud for barn, unge, studenter, familier og eldre. Det er aktivitet i kirkene 7 dager i uken, og gjennom året besøker over 800 000 mennesker kirkene. Kirken i Bergen bidrar sterkt til å bygge trygge og gode lokalsamfunn, der mennesker i alle livsfaser er velkommen til å delta.

Gravplassmyndigheten

Bergen kirkelige fellesråd sin gravplassavdeling har ansvar for de 28 gravplassene som er i Bergen, samt for drift av Møllendal krematorium og fire seremonirom i kapellene. Gravplassmyndigheten leverer gravplasstjenestene grav og kremasjon, i tillegg til oppgavene knyttet til saksbehandling, veiledning og informasjon. Hvert år dør det ca 2000-2200 bergensere, og av disse blir nesten 80% kremert mens vel 20% gravlagt i kistegrav. Totalt antall kremasjoner hvert år er på rundt 2500, av disse er vel 30% utenbys boende. Kremasjonsandelen øker.

Utvikling og utfordringer

2024 var et «aktivt» år for kirken i Bergen. Gudstjenestedeltakelsen i byen sett under ett økte med 2% til 190 722 for året, og gjennomsnittlig antall deltakere per gudstjeneste lå på 95 mot 83 året før. Antall registrerte og aktive frivillige gikk opp fra 3260 i 2023 til 3724 i 2024, en økning på 14 %.

Kirken driver et utstrakt kulturarbeid, og i 2024 økte antall tilhørere/deltakere på konsert- og kulturarrangementer med 10% fra 81 912 til 89 979.

Det pågår flere større prosjekter på gravplass, bl.a. utvidelse av Fyllingsdalen gravplass som også får urnevegg som nytt tilbud i Bergen. Mye av investeringsmidlene brukes imidlertid til rehabilitering og omgjøring av eksisterende gravareal, noe som i 2024 resulterte i 663 nye urnegraver.

Navnet minnelund er et tilbud som benyttes i stadig større grad. I 2024 var 18 % av alle gravleggінger gjort i navnet minnelund, mot 15,5% året før. Dette gir behov for flere navnede minnelunder. På grunn av nedtrekk i investeringsbudsjettet ble det ikke ferdigstilt noen navnete minnelunder i 2024.

De siste årene har den reelle lønns- og prisveksten vært høyere enn den årlige endringen i rammetilskuddene til Bergen kirkelige fellesråd. I tillegg er strømstøtten tatt bort. Til tross for nedbemanning i administrative ressurser, innføring av nye digitale løsninger og kontinuerlig fokus på effektivisering, er det stadig mer krevende å opprettholde dagens aktiviteter, drift og vedlikehold innenfor driftsrammen. I 2024 ble flere vedlikeholdsoppgaver utsatt og stillinger holdt vakante for å spare penger. Johanneskirken er et viktig kulturhistorisk bygg og et møtested som trenger rehabilitering. Mandag 18. november markerte statsråd Kjersti Toppe og kulturbyråd i Bergen Reidar

Digranes prosjektåpning for arbeidet med hver sin slagbor, for å fjerne noe av betongen på kirken. Den omfattende rehabiliteringen vil ta fem år.



Johanneskirken er et viktig kulturhistorisk bygg og et møtested som trenger rehabilitering. Mandag 18. november markerte statsråd Kjersti Toppe og kulturbyråd i Bergen Reidar Digranes prosjektåpning for arbeidet med hver sin slagbor, for å fjerne noe av betongen på kirken. Den omfattende rehabiliteringen vil ta fem år. Fotor Gyrid Cecilie Nygaard



Søndag 8. desember åpnet Bergens eldste kirke, Korskirken, igjen, etter å ha vært under oppussing siden 2015, og stengt i nesten to år. Kirken har fått en rekke universelle tilrettelegginger, og det har blitt malt innvendig, glassmalerier har blitt restaurert og takstein byttet ut. Kirken brukes til daglig av Kirkens bymisjon, og strålte under gjenåpningen. Foto Gyrid Cecilie Nygaard.

Aktivitetsnøkkeltall

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2021	Resultat 2022	Resultat 2023	Resultat 2024
Andel befolkningen som det er gravreserver til	3,0 %	3,0 %	6,0 %	7,0 %
Andel gravlagt i navnet minnelund	9,4 %	10,0 %	15,0 %	18,0 %
Antall besøk på kulturtilbud og arrangemener	26 642	40 000	76 178	89 979
Totalt antall besøkende per år	0	0	800 000	820 000

Tros- og livssynssamfunn

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2021	Resultat 2022	Resultat 2023	Resultat 2024
Antall sosiale tiltak	2 574	2 500	2 552	3 095

Kostra Nøkkeltall

	Bergen 2023	Bergen 2024	Oslo kommune	Trondheim	Stavanger	ASSS uten Oslo
Prioritet						
Netto driftsutgifter per innbygger (393) gravplasser og krematori er (B) *)	211	212	80	184	230	165
Netto driftsutgifter pr. innbygger til Kirke (B) *)	690	668	326	642	697	640
Dekningsgrad						

Medlem og tilhørige i Dnk i prosent av antall innbyggere (B)	61,2 %	60,4 %	41,2 %	61,2 %	56,1 %	57,4 %
Grunnlagsdata (Nivå 3)						
Antall kor for barn og unge	51	36	57	15	37	205
Antall kor for voksne/familiekor	35	36	59	18	25	164
Deltakere på konserter og kulturarrangementer i regi av andre enn menigheten	44 603	47 317	114 221	45 500	31 420	238 529
Deltakere på konserter og kulturarrangementer i regi av menigheten	37 309	43 529	100 138	59 093	32 007	228 589
Deltakere, gudstjenester totalt	186 463	195 432	339 157	160 888	139 362	1 076 543
Konserter og kulturarrangement i regi av andre enn menigheten	267	265	568	197	787	2 255
Andre nøkkeltall						
Kirkelige gravferder i prosent av antall døde	74,6 %	77,2 %	62,5 %	63,3 %	75,3 %	
Konfirmerte i prosent av 15-åringer	47,3 %	47,5 %	24,8 %	44,8 %	47,7 %	
Medlem og tilhørige i Dnk i prosent av antall innbyggere	61,2 %	60,4 %	41,1 %	61,2 %	56,1 %	

**) Inflasjonsjustert med deflator*

Status økonomi per tjeneste

Beløp i mill. kr

			Regnskap 2024			
Tjeneste	**Regnskap 2023**	**Justert bud. 2024**	**Utgifter**	**Inntekter**	**Regnskap**	**Avvik i kr**
Kirkelig administrasjon	19,5	20,2	20,2	0,0	20,2	−0,1
Kirker og menigheter	112,4	112,6	112,6	0,0	112,6	−0,1
Presteboliger	0,4	0,1	0,6	−0,4	0,2	−0,1
Overføring til andre trossamfunn	1,9	0,7	0,7	0,0	0,7	0,0
Gravplasser og krematorier	58,9	62,1	62,2	0,0	62,2	−0,2
Sum	**193,3**	**195,7**	**196,4**	**−0,4**	**196,0**	**−0,4**

Status økonomi per avdeling

Beløp i mill. kr

			Regnskap 2024			
Byrådsavdeling	**Regnskap 2023**	**Justert bud. 2024**	**Utgifter**	**Inntekter**	**Regnskap**	**Avvik i kr**
2-Byrådsavdeling for finans	−1,0	−1,2	−0,8	−0,4	−1,2	0,0
6-Byrådsavdeling for barnevern, sosiale tjenester og mangfold	0,7	0,7	0,7	0,0	0,7	0,0
7-Byrådsavdeling for næring, kultur og idrett	192,2	195,1	195,1	0,0	195,1	0,0
90-Fellesposter - bykassen	1,4	1,1	1,4	0,0	1,4	−0,3
Sum	**193,3**	**195,7**	**196,4**	**−0,4**	**196,0**	**−0,4**

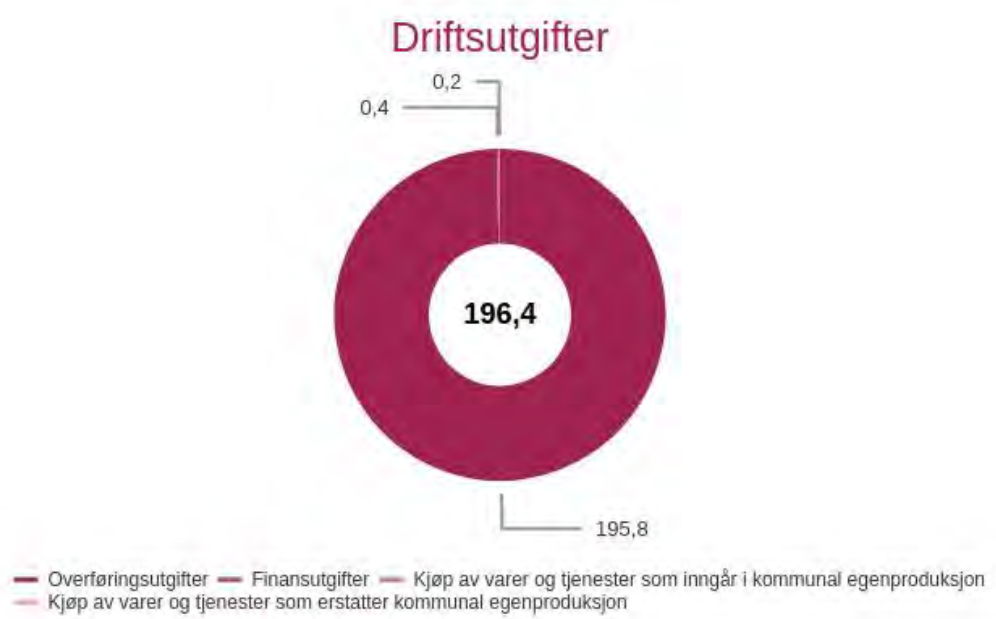
Kommentar til status økonomi

Byrådsavdeling for næring, kultur og idrett. Overføring av tilskudd til Bergen kirkelige fellesråd i henhold til budsjettvedtaket.

På **sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen)** skyldes avviket restmidler fra lønnsavsetning som er fordelt til tjenesteområdene. Årsaken til avvik på lønn er økt arbeidsgiveravgift for lønn over 800 000,- og merutgifter til variabelt lønnsoppgjør, som følge av høy bruk av vikarer.

Oversikt driftsutgifter og -inntekter (graf)

Detaljvisning drift (graf)





Status mål

Hovedmål	Operativt mål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Resultat 2024	Statusbeskrivelse mål
En rettferdig og inkluderende by	Den Norske kirke som sosiale og kulturelle nærmiljøsentre	Antall besøk på kulturtilbud og arrangementer	76 178	80 000	89 979	Årsmål; leveres av ekstern partner.
		Antall sosiale tiltak (diakoni)	2 552	2 900	3 095	Årsmål; leveres av ekstern partner.
		Antall åpne konserter og forestillinger	798	900	820	Årsmål; leveres av ekstern partner.
	Trygg gravferd etter eget valg	Andel av befolkningen det er gravreserver til - lovkrav min. 3%	6,0 %	3,0 %	7,0 %	2024 - Andelen anslås til å være mellom 6 og 7 prosent. Årsmål; leveres av ekstern partner.
		Antall navnede minnelund	9	8	8	Årsmål; leveres av ekstern partner.

Investeringer

Beløp i mill. kr

		Totalbudsjett					Årets budsjett		
Investering	**Saksref.**	**Godkj.vedtak**	**Vedtatt**	**Totalprognose**	**Vedtatt ferdigår**	**Estimert ferdigkvartal**	**Just. bud.**	**Regnskap**	**Avvik i kr**
Gravplassinvestering		-	-	-	Løpende	Løpende	59,5	59,5	0,0
Johanneskirken rehabilitering		IA	59,6	59,6	0	4.kv. 2028	12,3	12,3	0,0
Kirkeinvesteringer		-	-	-	Løpende	Løpende	23,5	23,5	0,0
Middelalderkirker		-	-	-	Løpende	Løpende	22,2	22,2	0,0
Sum							**117,5**	**117,5**	**0,0**

Statustekst investeringer

Gravplassinvestering
Investeringstilskudd til Bergen kirkelige fellesråd (BKF) er overført i tråd med budsjettvedtaket

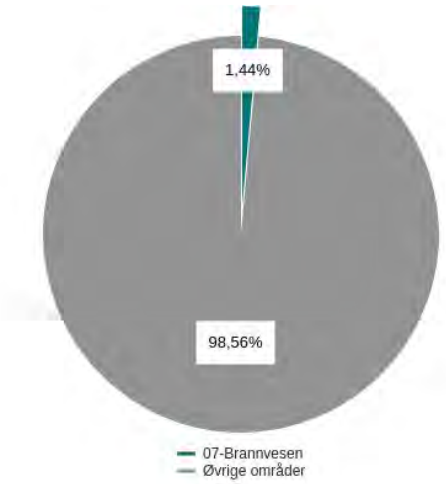
Johanneskirken rehabilitering
Investeringstilskudd til Bergen kirkelige fellesråd (BKF) er overført i tråd med budsjettvedtaket

Kirkeinvesteringer
Investeringstilskudd til Bergen kirkelige fellesråd (BKF) er overført i tråd med budsjettvedtaket

Middelalderkirker
Investeringstilskudd til Bergen kirkelige fellesråd (BKF) er overført i tråd med budsjettvedtaket

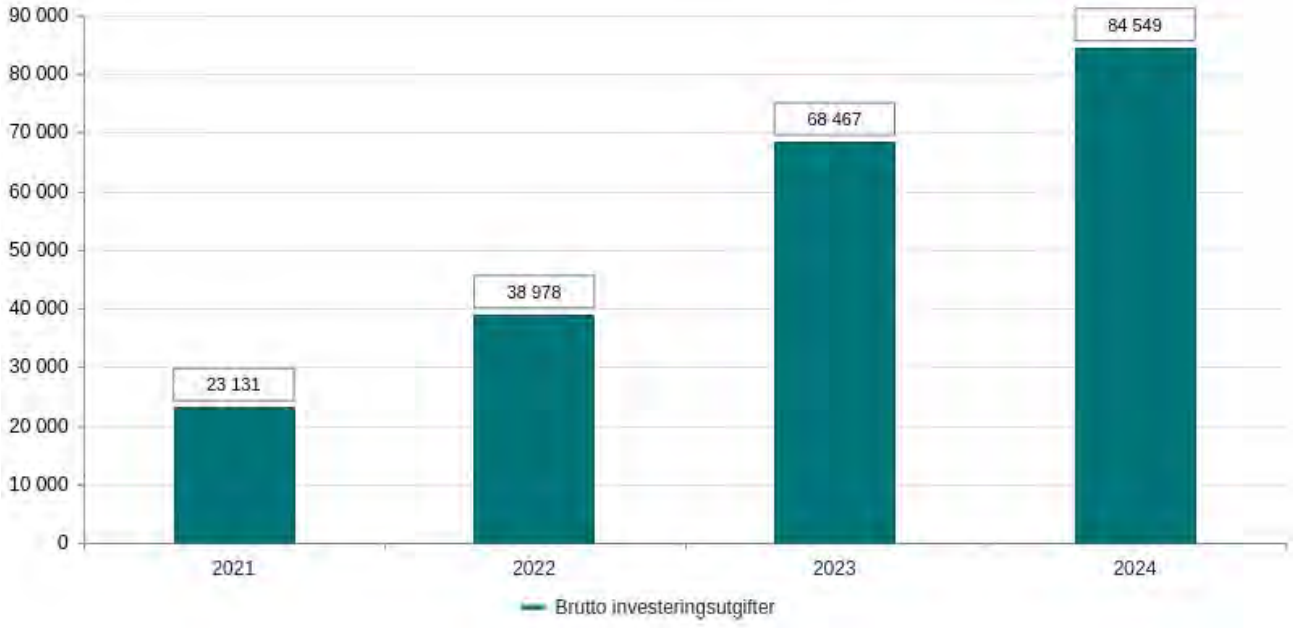
07-Brannvesen

Brutto driftsutgifter i % av kommunens totale utgifter



Brutto investeringsutgifter

Beløp i 1000 kr



Om tjenesteområdet

Bergen brannvesen er kommunens brann- og redningskorps og yter tjenester knyttet til forebygging av og beredskap mot branner og ulykker. Brannkorpset driver også 110 Vest-sentralen for 38 kommuner.

Bergen brannvesen er vertsbrannvesen for Interkommunalt utvalg mot akutt forurensing (IUA) for 20 medlemskommuner, i tillegg til at de leder brannsamarbeidet mellom 18 kommuner i regionen i samarbeidet Vest brann- og redningsregion (VBR). VBR ivaretar brannsjefsfunksjonen og ledelsen av brann- og redningstjenestene i Samnanger, Osterøy og Vaksdal kommune. I tillegg har Bergen brannvesen ansvaret for brann- og ulykkesberedskapen på Lille-Sotra, Tyssøy og Bildøy, samt drift av Bergen legevakts utrykningsbil.

Viktige begivenheter

- 20. februar signerte Bergen brannvesen en samarbeidsavtale med Byrådsavdeling for barnevern, sosiale tjenester og mangfold og byrådsavdeling for eldre, helse og omsorg. Målsettingen er å bedre brannsikkerheten for hjemmeboende, risikoutsatte personer i kommunen.
- 7. mars inngikk Bergen brannvesen og Vest brann- og redningsregion KO (kommunalt oppgavefellesskap) et forpliktende samarbeid med RISE Fire Reseach AS i det internasjonale forskningsprosjektet WildfireSafe om terrengbranner i randsonen mellom bebyggelse og terreng.
- 12. mars ble Bergen brannvesen tildelt oppgaven som et av fem norske praksisbrannvesen for den nye brann- og redningsskolen
- 3. og 4. april ble det gjennomført en storøvelse i Bergen i regi av Kystverket. Øvingsmålet var å sikre at IUA (Interkommunalt utvalg mot akutt forurensning) Bergen region KO og Kystverket sammen er i stand til å lede og organisere en større statlig aksjon med operativ innsats mot akutt forurensning i regionen.
- 10. april ble "Brannordningen, dokumentasjon av brann- og redningstjenesten i Bergen kommune" vedtatt i bystyret. I følge med dette ble det vedtatt at Helhetlig brannsikringsplan for tett trehusbebyggelse i Bergen skal revideres.
- 6.-8. mai ble de siste barnehagedagene gjennomført på hovedbrannstasjonen. Fra 2025 vil førskolebarn få sin brannvernopplæring på Barnas brannstasjon i Fana
- 21. mai ble det inngått et forskningssamarbeid med FRIC om tema knyttet til brannsikkerhet for risikoutsatte personer, vern av kulturbygninger, energilagringssystemer og læring fra branner
- 21.-22. mai gjennomførte IUA Bergen region KO nok en storøvelse i regi av Kystverket. Denne gangen med temaet kriseberedskap i Øygarden nord for Bergen. Equinor Sture og Equinor Mongstad deltok også i fellesøvelsen. Dette var en øvelse på samordning av en tenkt høyrisikohendelse, inkludert akutt forurensing
- 6. juni arrangerte brannvesenet åpen dag på hovedbrannstasjonen for kvinner som er interessert i brannyrket. Dette tiltaket er en del av arbeidet for økt mangfold i Bergen brannvesen.



Åpen dag for kvinner på hovedbrannstasjonen ble arrangert 6. juni. Foto: Siv Kristin Hovland

- 24. september ble det store familiearrangementet Brannvesenets dag arrangert i Nygårdsparken
- 18. oktober ble nye Fana brannstasjon offisielt åpnet
- 7. oktober til 7. november ble kinoreklamen for brannvesenet, "Våg å tørre", med mangfold som tema, vist i forkant av alle filmforestillingene på Bergen kino. Den ble kåret til månedens kinoreklame av Capa.
- 8. november signerte 110 Vest en samarbeidsavtale med NTB om pilot for pressetjeneste i tilknytning til Brannloggen. Med dette vil mediene kunne få meldinger direkte fra 110 Vest, ved at de begynner å bruke NTBs presseklient.



Redaksjonelle medier vil snart motta meldinger direkte fra 110 Vest når nødmeldesentralen tar i bruk NTBs presseklient. Fra venstre: Stine Mjelde, Christian Hilland, Jørgen Dahl Kristensen, Trine S. Sommerlade, Jostein Steinsland Hauge og Kåre Henriksen. Foto: Siv Kristin Hovland

- 13. desember inngikk de fire IUA-regionene Bergen, Nordfjord, Sogn og Sunnfjord og Haugesund en samarbeidsavtale for å styrke slagkraften ved større og langvarige aksjoner langs Vestlandskysten.

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
Helårsvirkning av realendringer i årets budsjett				
Nytt oppdragshåndteringssystem i 110-sentralene - driftskonsekvenser	−500	−500	0	Investeringen er i drift og driftskostnader påløper fortløpende.
Sum	**−500**	**−500**	**0**	
Tilpasning til aktivitetsnivå				
EBE - Justering av FDV-ramme for endringer i byggporteføljen	300	300	0	Endringen er innarbeidet som en del av årsbudsjettet til Etat for bygg og eiendom
NKS IKS 110 - Bergen kommune sin andel av økte kostnader 110 Vest	999	999	0	Tiltaket gjelder Bergen kommune sin andel av økt budsjettramme i IKS 110 Vest og er iverksatt.

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
EBE - Strømsparingstiltak i kommunale bygg	1 600	1 600	0	Reduksjon i energiforbruk ble målt til 9,8% i 2024 sammenlignet med 2019 (referansenivået). Det er ikke mulig å tallfeste besparelsen i kroner, fordi det ikke er mulig å skille effekt av strømsparing fra effekt av energieffektivisering.
Sum	**2 899**	**2 899**	**0**	
Nye tiltak				
Ren og skitten sone i Hovedstasjonen, Åsane, Arna og Laksevåg. Selve ombyggingen	1 000	596	404	Det er gjennomført et midlertidig tiltak i Laksevåg stasjon. Bergen brannvesen har gjennomført en ombygging til en ikke-godkjent midlertidig løsning som vil gi en bedre løsning for å redusere risiko etter hendelser frem til en eventuell ombygging til ren og uren sone i Laksevåg i 2027 eller bygging av ny Bergen Vest brannstasjon.
Sum	**1 000**	**596**	**404**	
Effektivisering				
Oppgavegjennomgang i kommunen	−371	−371	0	Bystyret har vedtatt at de administrative kostnadene i byrådsavdelingene skal reduseres, blant annet ved å holde administrative stillinger vakante ved varig eller midlertidig ledighet. Av et totalt innsparingskrav på 95 mill. ble 30. mill. fordelt ut i detaljeringen av vedtatt budsjett i februar, mens de ytterligere 65 mill. ble fordelt i august 2024. I revidert budsjett 2024 ble det innført generell ansettelsesstopp for administrative stillinger i hele organisasjonen. Byrådsavdelingene melder om at innsparingskravet er tilnærmet innfridd. Stillinger er holdt vakant ved ledighet, og for administrative stillinger har det vært restriktiv bruk av vikarer. I tillegg har avdelingene brukt mindre på kurs og samlinger, konsulentbruk, reiseaktivitet og andre utgifter som ikke er strengt nødvendig. Byrådsavdelingene har håndtert innsparingskravet ulikt mht. fordeling og rapportering i sine tjenester. I sum rapporteres det om forventet effekt på 93,4 mill. som gir et negativt avvik på 1,6 mill. i 2024.
EBE - Ytterligere 10 % reduksjon i energiforbruk i kommunale bygg	−113	−113	0	Reduksjon i energiforbruk ble målt til 9,8% i 2024 sammenlignet med 2019 (referansenivået). Det er ikke mulig å tallfeste besparelsen i kroner, fordi det ikke er mulig å skille effekt av strømsparing fra effekt av energieffektivisering.
Sum	**−484**	**−484**	**0**	
Inntektsendringer				
Balanserte justeringer innenfor selvkostområde feiing	−3 090	−3 090	0	Tiltaket er iverksatt og innarbeidet i brannvesenets budsjett og inngår i gebyrgrunnlaget.
Sum	**−3 090**	**−3 090**	**0**	

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
Sum tiltak	−176	−580	404	

Utvikling og utfordringer

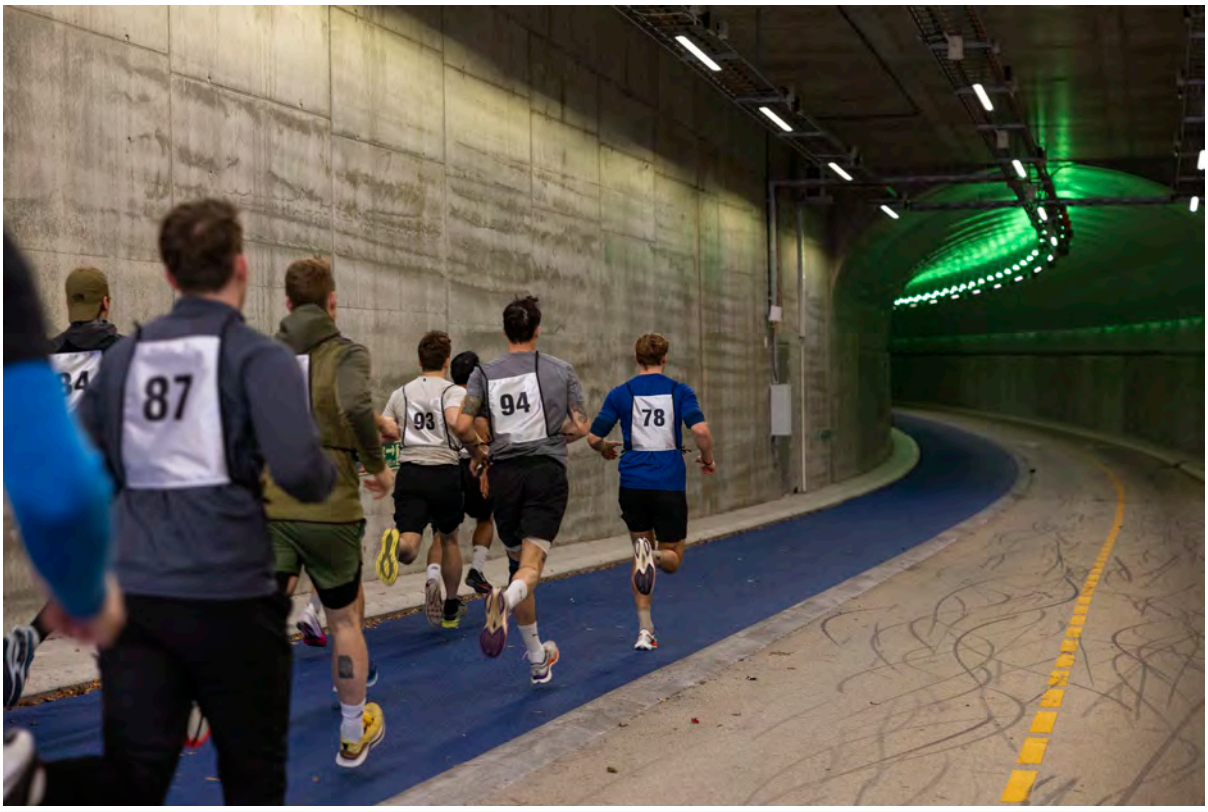
Krevende bemanningssituasjon i beredskap og høyt sykefravær

Nok bemanning og riktig kompetanse er avgjørende for å opprettholde forsvarlig beredskap. Aktiviteten for brannvesenets operative beredskap har i 2024 vært høy.

Kompetansen til beredskapspersonell er svært spesialisert og ofte vanskelig å erstatte ved fravær. Legebilen har gått over til heldøgnsdrift og bemannes av personell fra beredskap. Tjenesten bidrar også til kursing av brannmannskaper i Vest brann- og redningsregion.

2024 var et år med en krevende bemanningssituasjon, blant annet på grunn av et uvanlig høyt sykefravær i sommermånedene, som skapte ekstra utfordringer for bemanningssituasjonen i ferieavviklingen. Brannvesenet har klart å opprettholde minimumsbemanningen med bruk av overtid, men har gjennom året vært for lavt bemannet.

Endringer i pensjonsordningen for beredskapspersonell innebærer at plikten til å gå av ved fylte 60 år er opphevet. Samtidig er utdanningen for brannfolk i Norge i endring. 28. oktober lyste brannvesenet ut ledige stillinger som brannkonstabler, og med dette var det aller siste aspirantopptaket i Bergen brannvesen i gang.



I forbindelse med aspirantopptaket, ble det utført en løpetest i Fyllingsdalstunnelen. Foto: Siv Kristin Hovland

Det er et stort behov for flere nye brannkonstabler og aspirantopptaket vil forhåpentligvis sikre brannvesenet nok ressurser frem til at brannvesenet om et par år kan rekruttere ferdigutdannede konstabler fra Brann- og redningsskolen. Opptaksprøvene fortsetter i 2025 og de nye konstablene vil være på plass fra mai. Fra 2026 vil ferdig utdannede brannfolk fra Brann- og redningsskolen utgjøre størstedelen av brannvesenets rekrutteringsgrunnlag.

Denne kombinasjonen har gjort langsiktig planlegging av bemanningskabalen vanskelig.

Hendelsesbildet i 2024

I tillegg til fire dødsbranner og et høyere antall bygningsbranner enn normalt, var det i denne perioden en dramatisk godstogulykke og kraftig brann i et bygg av kulturhistorisk verdi.

Fredag kveld 22. mars sporet et godstog med containere av ved innløpet til Arnanipa jernbanetunnel. Det ble sendt ut nødvarsel på grunn av mulig farlig stoff i containerne. Et godt stykke ut i forløpet ble et passasjertog med 200 passasjerer oppdaget av brannmannskapene 1 kilometer inne i tunnelen. Det viste seg at stoffet i containerne ikke var farlig og evakuering av passasjerer ble avbrutt.

Onsdag morgen 3. april oppstod en kraftig brann i et verneverdig bygg i Møllendalsveien. Rundt 300 studenter ble evakuert fra Sammen sine studentboliger, som ligger like ved siden av brannstedet. Dessverre gikk betongstøperiet fra 1940-tallet tapt, da det brant ned til grunnen.



Brann i det verneverdige betongstøperiet i Møllendalsveien. Foto: Bergen brannvesen.

Under terrengbrannen på Sotra i mai, deltok store brannstyrker fra både Øygarden brann og redning og Bergen brannvesen i slokkearbeidet. Brannen oppstod i et område ved Foldnes kyrkje, ikke langt fra Sotra kystby og kjøpesenteret Sartor senter

Fire dødsbranner og økning i antall bygningsbranner

I løpet av årets to første måneder omkom fire personer i fire ulike bygningsbranner i Bergen kommune.

I 2024 har det vært et høyere antall bygningsbranner enn tidligere år. Samlet for året oppstod det 173 bygningsbranner, en økning fra 157 bygningsbranner i 2023 og 149 i 2022. Spesielt i årets to første måneder var det uvanlig mange bygningsbranner i Bergen. I løpet av januar og februar i 2024 oppstod det 43 bygningsbranner, mot 21 i tilsvarende periode året før og 25 i 2022. I tillegg pekte april seg også ut med 21 bygningsbranner, som er vesentlig flere enn tidligere aprilmåneder (11 bygningsbranner i april 2023 og 14 i 2022).

Ny utrykningsvei ved Bergen hovedbrannstasjon

I reguleringsplan for området er det vedtatt at utrykningsveien til Bergen hovedbrannstasjon skal deles med BIR og den fremtidige byarenaen. Dette kan forsinke utrykninger og skape farlige situasjoner. I 2023 ble det gitt rammetillatelse til endring av veien, og prosjektet med å etablere en utvidet utrykningsvei, som blir skjermet fra annen trafikk, er nå i gang. Dette vil skape en sikrere trafikksituasjon. Prosjektet startet i 2024 og forventes ferdigstilt i 2025.

Ren og uren sone i brannstasjonene

Arbeidstilsynet krever at arbeidsgivere tilrettelegger for rene og urene soner i brannstasjoner. Verneklær og utstyr som brukes under utrykning blir ofte forurenset med helsefarlige og giftige stoffer. For å beskytte ansatte mot eksponering for slike farer, er det planlagt å etablere rene og urene soner ved hovedbrannstasjonen og brannstasjonene i Åsane, Arna og Laksevåg. Prosjektarbeidet startet i 2024 sammen med Etat for utbygging. Første ombygging settes i verk i Åsane sommeren 2025 og siste delprosjekt skal etter planen avsluttes i Laksevåg i 2027. Dette tiltaket skal sikre en god driftssituasjon for beredskapen i Bergen og beskytte ansatte mot farlige stoffer som brannrøyk, kjemikalier og biologiske faktorer.

Brannsamarbeidet evaluert

14. mars ble evalueringsrapporten av Vest brann- og redningsregion (VBR), utarbeidet av Oslo Economics, lagt frem for styret. Den viste at samarbeidet hadde svært gode resultater:
“At VBR har nådd målene, at deltakerne opplever aktiviteter, produkter og tjenester som verdifulle for sin tjenesteutøvelse gir grunnlag for å si at samarbeidet skaper en tryggere hverdag for innbyggerne i deltakerkommunene.”

Nytt mobilt utstyr og ny regional tjeneste

I november mottok Vest brann- og redningsregion fire mobile skaphengere til skogbrannutstyr, og IUA Bergen region mottok fire tilsvarende hengere til utstyr for å håndtere akutt forurensning. I løpet av andre halvår ble dronetjenesten etablert som en regional tjeneste i Vest brann- og redningsregion med baser i Bergen og på Bømlo.

Satsing på regional kompetanseheving

I juni gjennomførte 19 deltakere Vest brann og redning og 110 Vest sitt pilotkurs for vaktledere og innsatsledere. I tillegg til personell fra region Vest deltok fem vaktledere fra 110-Innlandet, 110-Øst og 110-Midt-Norge. På agendaen var tema som operativ psykologi og ledelse, medietrening og ELS (Enhetlig ledelsessystem). 15. og 16. oktober arrangerte 110 Vest, Vest brann- og redningsregion og IUA Bergen region en stor regional fagsamling på Terminus Hall. 70 deltakere fikk blant annet høre mer om trusselvurderinger i dagens sikkerhetspolitiske situasjon, brannvesenets oppgaver og samarbeid med politi og helse, oppfølging av stortingsmeldingen, brann- og redningsberedskap i veitunneler og restverdiredning.

Alarmtjenester

Nødnumrene ute av drift

8. november opplevde Telenor tekniske problemer som rammet nødnummer over hele landet, også hos 110 Vest. Feilen, som skyldtes en kraftsvikt i Telenors sentral, gjorde at ingen nødtelefoner kunne mottas, og kommunikasjonen med publikum ble brutt i flere timer. Hurtig respons fra blant annet 110 Vest sikret alternative telefonnumre som innbyggerne kunne ringe. Nasjonal kommunikasjonsmyndighet hadde allerede åpnet et tilsyn etter tidligere, lignende tilfeller, og dette tilsynet ble nå utvidet. 110 Vest har i etterkant kartlagt omfang og konsekvenser av bruddet.

Nytt oppdragshåndteringsverktøy i 110 Vest

12. desember satte 110 Vest et nytt oppdragshåndteringsverktøy, LEO (LocusEmergency), i prøvedrift. 110 Vest var siste 110-sentral som tok det nye systemet i bruk, og med dette var LEO på plass i alle 110-sentraler i Norge. Det nye oppdragshåndteringsverktøyet gjør arbeidet enklere for operatørene og åpner for nye muligheter. Operatørene kan nå sende ut ressurser raskere, også på tvers av grensene til de nærliggende 110-sentralene.

Forebygging av branner og ulykker

Innføring av ekstraordinært bålforbud

Vanligvis er det lov til å bruke kommunens tilrettelagte bål- og grillplasser hele året, men mai 2024 kom med varmerekorder, lang tørkeperiode og stor skogbrannfare i Bergen og omegn. Skogbrannfaren var så høy at også bruk av ild på de tilrettelagte bålplassene kunne spre seg til det knusktørre terrenget rundt. Derfor valgte brannvesenet å legge ned forbud å tenne bål eller grille på disse tilrettelagte bål- og grillplassene i Bergen fra og med 22. mai. Seks dager etter var brannfaren tilstrekkelig redusert, og forbudet ble opphevet 28. mai.



Ove Steffensen fra Bergen brannvesen henger opp forbudsplakater på Fløyen. Foto: Siv Kristin Hovland

Midler fra Vestland fylkeskommune til brannsikring av tette trehusmiljø

Bergen brannvesen fikk i 2022 midler over statsbudsjettet til å sikre tette trehusmiljø ved kjøp og installering av komfyrvakter. Over 900 komfyrvakter er installert og arbeidet fortsetter i 2025.

Fortsatt satsing på brannsikkerhet i utleiebolig for studenter

I mai 2024 gjennomførte Bergen brannvesen en større undersøkelse om brannsikkerhet i utleieboliger for studenter, samt om studentenes egne holdninger til brannsikkerhet. Undersøkelsen ble utført av Respons Analyse og omfattet studenter ved alle de store studiestedene i Bergen. Funnene fra undersøkelsen viste blant annet at:

- 39% av de som leier privat ikke har sjekket brannsikkerheten før de flyttet inn.
- hele 39% ikke sjekker om røyk- eller brannvarsler fungerer
- 44% kun har den vanlige utgangen som rømningsvei, eller ikke vet om de har flere.
- overraskende mange, 57 %, oppgav at de brukte komfyren på nattestid når de var trøtte og beruset.

Resultatene av undersøkelsen bekreftet at videre satsing på brannsikkerhet hos denne målgruppen er viktig. Ved studiestart i august var brannvesenet til stede på alle store utdanningsinstitusjoner og holdt foredrag, stod på stand og gav viktige brannsikkerhetstips til studentene. Det ble også delt ut gratis nattmat til studentene ute på byen, mot et løfte om at de ikke brukte komfyren når de kom hjem om natten. I desember ble dette fulgt opp med en stor røykvarsleraksjon. I forkant hadde studenter meldt sin interesse for gratis røykvarslere med 10-års batterier, fordi de manglet eller ikke hadde tilstrekkelig røykvarslere der de bodde. Alle ansatte på brannforebyggende avdeling satte av hele dagen 2.

desember til å dele ut og montere røykvarslere hos rundt 100 studenter og snakke med dem om brannsikkerhet.

Nøkkeltall for brannvesenet

Indikator	2023	2024
Antall bygningsbranner	157	173
Antall feiinger av røykløp	708	613
Antall omkomne i bygningsbranner	3	4
Antall tilsyn i boenheter	7673	7560
Antall tilsyn i særskilte brannobjekt	217	297
Antall utrykningsoppdrag	3284	3341

Aktivitetsnøkkeltall

110-sentralen

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2021	Resultat 2022	Resultat 2023	Resultat 2024
Anrop 110 - sentralen	12 533	13 040	17 637	16 292
Totalt antall utalarmeringer til brann- og redningsoppdrag	7 181	7 982	7 796	7 906

Brannforebyggende arbeid

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2021	Resultat 2022	Resultat 2023	Resultat 2024
Brannforebyggende arbeid, boligtilsyn	3 015	7 402	8 195	8 185
Brannforebyggende arbeid, feiing	9 391	1 432	725	613

Kostra Nøkkeltall

	Bergen 2023	Bergen 2024	Oslo kommune	Trondheim	Stavanger	ASSS uten Oslo
Prioritet						
Netto driftsutgifter til funksjon 338 pr. innbygger *)	75	54	85	122	55	
Netto driftsutgifter til funksjon 339 pr. innbygger *)	917	906	726	814	732	
Dekningsgrad						
Årsverk til funksjon 338 pr. 1000 innbyggere	0,20	0,20	0,13	0,21	0,16	
Årsverk til funksjon 339 pr. 1000 innbyggere	0,70	0,64	0,50	0,43	0,45	
Kvalitet						
Årsgebyr for feiing og tilsyn - ekskl. mva. (kr) *)	1 419	1 467	1 272	485	300	519

**) Inflasjonsjustert med deflator*

Status økonomi per tjeneste

Beløp i mill. kr

			Regnskap 2024			
Tjeneste	**Regnskap 2023**	**Justert bud. 2024**	**Utgifter**	**Inntekter**	**Regnskap**	**Avvik i kr**
Forebygging branner og ulykker	22,3	26,0	28,6	−3,1	25,5	0,5
Feiing og tilsyn	−7,0	−3,9	39,0	−42,9	−3,9	0,0
Beredskap mot branner og ulykker	261,5	245,3	308,0	−62,3	245,7	−0,4
Alarmtjenester	−3,9	3,0	77,3	−73,2	4,1	−1,1
Selvkostrenter - boligbrannsikkerhet	0,0	0,0	0,0	−0,1	0,0	0,0
Sum	**273,0**	**270,4**	**452,9**	**−181,5**	**271,3**	**−0,9**

Status økonomi per avdeling

Beløp i mill. kr

			Regnskap 2024			
Byrådsavdeling	**Regnskap 2023**	**Justert bud. 2024**	**Utgifter**	**Inntekter**	**Regnskap**	**Avvik i kr**
1-Byrådsleders avdeling	1,3	0,9	1,1	−0,1	0,9	0,0
2-Byrådsavdeling for finans	21,1	23,1	28,4	−5,2	23,1	0,0
5-Byrådsavdeling for byutvikling	240,5	245,3	417,5	−170,2	247,3	−2,0
90-Fellesposter - bykassen	10,0	1,1	6,0	−6,0	0,0	1,1
Sum	**273,0**	**270,4**	**452,9**	**−181,5**	**271,3**	**−0,9**

Kommentar til status økonomi

Byrådsavdeling for byutvikling har et samlet merforbruk på 2,0 mill.

Resultatet er en blanding av mer- og mindreforbruk på ulike områder, men mesteparten kan tilskrives økte personalkostnader som følge av høyt fravær og tilknytningskostnader for automatiske brannalarmanlegg med direktevarsling til 110-sentralen i boenheter i tett trehusbebyggelse.

Beredskap mot branner og ulykker
Nok bemanning og riktig kompetanse er avgjørende for å opprettholde forsvarlig beredskap. Aktiviteten for brannvesenets operative beredskap har i 2024 vært høy.

Kompetansen til beredskapspersonell er svært spesialisert og ofte vanskelig å erstatte ved fravær. For å håndtere sommerferieavviklingen ble det ansatt vikarer i beredskap. Sommermånedene juni, juli og august var imidlertid preget av høyt sykefravær, noe som ga utfordringer knyttet til ferieavvikling og opprettholdelse av minimumsbemanning. For å opprettholde minimumsbemanning måtte flere vakter dekkes av overtid. Et uvanlig stort sykefravær på nesten 10 % i sommermånedene gav store utfordringer for bemanning og økonomi.

Dette resulterte i et avvik på 1,3 mill. ved årsslutt.

Alarmtjenester
I brannsikringsplanen er det vedtatt at Bergen brannvesen skal gi fritak for tilknytningsgebyr og årsgebyr for huseiere i tett trehusbebyggelse som installerer automatisk brannalarmanlegg med direktevarsling til 110-sentralen. I brannsikringsplanen ble det estimert at 50 enheter ville koble seg på alarmanlegg. I 2019 fikk kommunen støtte fra Riksantikvaren til å installere automatisk brannalarmanlegg med

direktevarsling til 110-sentralen i boenheter i tett trehusbebyggelse. Grunnet denne støtten er 626 enheter nå tilkoblet.

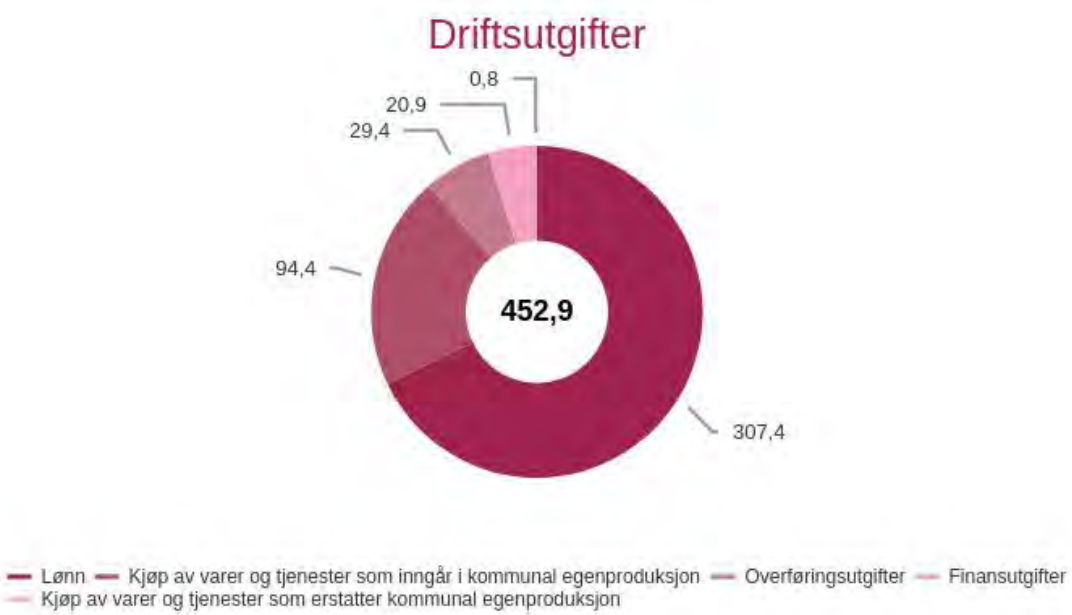
Etableringskostnaden for alarmene er dekket av prosjektmidler fra Riksantikvaren, men tilknytningen til alarmsentralen må dekkes av ansvarlige for tiltaket. Fra 2024 må Bergen kommune betale årsavgiften for disse til 110 Vest. Bergen kommune er den største kommunen i samarbeidet og må kompensere 110 Vest for ekstrabelastningen et slikt lokalt tiltak medfører, da den enkelte kommune ikke har myndighet til å pålegge 110 Vest kostnader for tilleggstjenester.

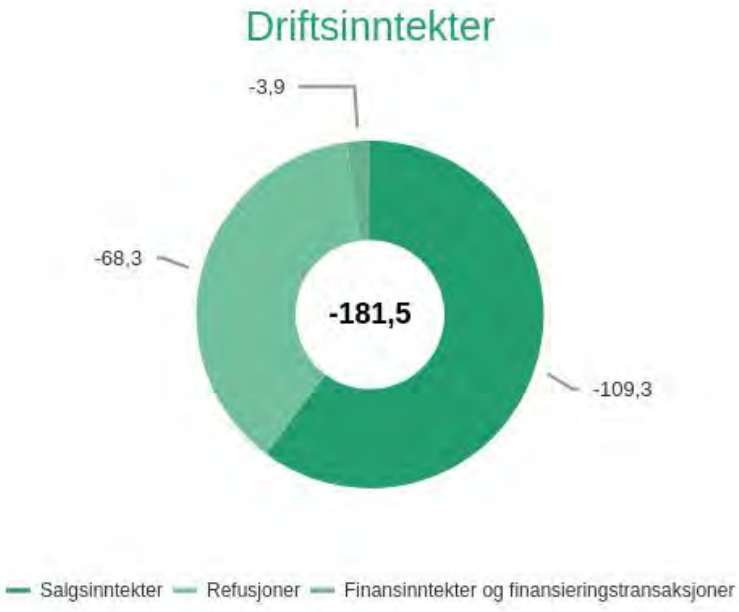
Til sammen resulterte dette i et merforbruk på Alarmtjenester på 1,0 mill. i 2024.

På **sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen)** skyldes avviket restmidler fra lønnsavsetning som er fordelt til tjenesteområdene (-0,4 mill.). Årsaken til avvik på lønn er økt arbeidsgiveravgift for lønn over 800 000,- og merutgifter til variabelt lønnsoppgjør, som følge av høy bruk av vikarer. Deler av avviket kan også knyttes til periodisering av strømutgifter (0,2 mill). Dette er utgifter fra 2024 som er fakturert i 2025 som periodiseres til riktig år. Sist skyldes avviket periodisering av variabel lønn (1,3 mill.). Dette er utgifter fra 2024 som er fakturert i 2025 som periodiseres til riktig år.

Oversikt driftsutgifter og -inntekter (graf)

Detaljvisning drift (graf)





Status mål

Hovedmål	Operativt mål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Resultat 2024	Statusbeskrivelse mål
En rettferdig og inkluderende by	Ingen omkomne som følge av brann.	Antall omkomne som følge av brann (den offisielle statistikken fra Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap)	3	0	4	I løpet av årets to første måneder omkom fire personer i fire ulike bygningsbranner i Bergen kommune. I løpet av 2. og 3. tertial var det ingen omkomne som følge av brann i Bergen kommune.
	Ingen tap av uerstattelige nasjonale kulturverdier i brann.	Antall tap av uerstattelige nasjonale kulturverdier i brann (den offisielle statistikken fra Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap).	2	0	1	03.04.24 brant det i avfallsanlegget til BIR - tap av krigsminnesmerke. I 2. og 3. tertial har det ikke vært tap av uerstattelige kulturminner.

Investeringer

Beløp i mill. kr

		Totalbudsjett					Årets budsjett		
Investering	**Saksref.**	**Godkj.vedtak**	**Vedtatt**	**Totalprognose**	**Vedtatt ferdigår**	**Estimert ferdigkvartal**	**Just. bud.**	**Regnskap**	**Avvik i kr**
110 Vest- nytt alarmmottak		IA	0,2	0,2	2024	Ferdig	0,2	0,0	0,2
Bilpark brann		-	-	-	Løpende	Løpende	14,8	5,0	9,8
ENØK-prosjekter		-	-	-	Løpende	Løpende	0,0	0,7	−0,7
Fana brannstasjon - nybygg	BY 80/19	115,0	155,4	155,4	2020	Ferdig	52,8	65,2	−12,5
Fana Brannstasjon- inventar og utstyr		IA	1,6	1,6	2026	4.kv. 2026	1,6	1,7	−0,1
Mindre bygginvesteringer - sekkepost		-	-	-	Løpende	Løpende	−0,8	6,1	−6,9
Naust til brannbåten (Sjøbrand) – prosjektutvikling		IA	2,1	2,1	2023	Ferdig	2,1	0,0	2,1
Nytt oppdragshåndteringssystem 110 - sentralene		IA	9,5	9,5	2024	Ferdig	3,4	2,1	1,3
Åsane Brannstasjon - ombygging		IA	0,0	74,6	2026	4.kv. 2026	2,2	3,1	−0,9
Sum øvrige prosjekter							−0,2	0,7	−0,9
Sum							**76,1**	**84,5**	**−8,4**

Statustekst investeringer

110 Vest- nytt alarmmottak
Drift av 110-sentralene er i Norge et kommunalt ansvar, jf. brann- og eksplosjonsvernloven § 16.

Det er etablert et felles «Nasjonalt kommunesamarbeid for 110-sentralene IKS», som skal ivareta kommunenes behov for felles anskaffelse av nytt verktøy for oppdrags-håndtering og ny teknisk løsning i landets 110-sentraler. Bystyret vedtok i sak 338/20 at Bergen kommune går inn som deltakerkommune.

Det er besluttet å gå til felles anskaffelse av et nytt alarmsystem, som vil være tett integrert til nytt oppdraghåndteringsystem. Alarmhåndtering representerer en stor del av 110-sentralene og brannvesenets aktivitet, og utgjør opp mot 50% av alle oppdrag og utrykninger brannvesenet og 110-sentralene håndterer. Per nå er det behov for investeringsmidler i en forprosjektfase. Bergen sin andel av dette vil utgjøre kr. 0,2 mill.

Prosjektet har hatt store forsinkelser, som har ført til at ressursen som skal inn i prosjektet er noe utsatt og det er derfor ikke påløpt kostnader i 2024.

Bilpark brann
Bilpark brann er en løpende sekkepost for investeringer som gjelder innkjøp av kjøretøy til brannvesenet. Beløp ombudsjetteres til det enkelte underliggende prosjekt når det er klart for anskaffelse.

I 2024 ble følgende investeringer gjort:

- 4 travaljebiler er anskaffet og plassert i Laksevåg, Fana, Arna og Åsane brannstasjoner.
- Kommandobil til brannsjefen ble kjøpt ut av leasingavtalen
- Etterleveranse i forbindelse med slangevaskemaskinen i Laksevåg

I tillegg var det planlagt anskaffelse av høyderedskap til Laksevåg brannstasjon som skulle leveres i 2024, men leveransen er forsinket og vil komme i 2025.

ENØK-prosjekter
Bevilgningen går over mange ulike tjenesteområder.

I Bergen kommune sin tidligere Klima- og miljøhandlingsplan var det et mål å redusere energiforbruket i kommunens bygg med 15 % innen utgangen av 2020 og med 25 % innen 2030. Typiske ENØK-tiltak som skal gjennomføres er:

- Skifte ut defekt luft/vann-varmepumpe, ombygging varmesentral
- Tiltak for å kontrollere radon i utsatte bygg
- Bytte eldre varmegjenvinner mot roterende gjenvinner i ventilasjonsanlegg
- Innregulering av varmeanlegg
- Nyinstallasjon og utskiftning av anlegg for sentral driftsstyring (SD-anlegg)
- Installasjon av solfangere
- Enkel automatisering av styring av panelovner
- Installere varmepumpe i bygg med vannbåren varme

Det er i 2024 fattet gjennomføringsvedtak for 20 nye tiltak. Videre pågår det flere utredninger. Med bakgrunn i lovkrav som gjør at lyskilder og armaturer bør oppgraderes til LED, var blant annet dette et prioritert formål for nye prosjekter i 2024. Som følge av noe senere fremdrift enn planlagt i enkelte prosjekter ble deler av midlene på budsjettposten flyttet til 2025 i forbindelse med 2. tertial 2024.

Fana brannstasjon - nybygg
Brannstasjonen på Paradis er avviklet, og det er oppført en ny brannstasjon i Rådal i Fana bydel. Den ble tatt i bruk 3. kvartal 2024. Som følge av at utførende entreprenør gikk konkurs høsten 2024 gjenstår noe arbeid, blant annet sluttføring av rekkefølgekrav. Dette forventes gjennomført i løpet av 1. kvartal 2025. Årets merforbruk skyldes tilleggsarbeider på byggeplass og konkurs hos totalentreprenør.



Fana Brannstasjon - Fotograf: Tor Milde

Fana Brannstasjon- inventar og utstyr
I 2024 ble ny Fana brannstasjon åpnet. Det ble bevilget kr 1,6 mill. til kjøp av inventar og utstyr til den nye stasjonen og Barnas brannstasjon som ble etablert der.

Midlene er brukt til tilrettelegging av bedre nødnett, innredning av barnas brannstasjon, treningsapparater og diverse utstyr.

Prosjektet er ferdigstilt desember 2024 og endte med et merforbruk på ca. kr 0,1 mill.

Mindre bygginvesteringer - sekkepost
Midlene benyttes til å gjennomføre rehabiliteringsprosjekter og andre oppgraderinger i kommunens bygningsmasse og kan bli brukt på alle tjenesteområder i kommunen.
Midlene benyttes også til å bytte ut, eller oppgradere, tekniske anlegg med utgått levetid. Eksempler på

dette er brannvarslingsanlegg, elektriske anlegg, pasientvarslingsanlegg, ventilasjonsanlegg, SD-anlegg, heiser og investeringer knyttet opp mot digitalisering. Det utarbeides årlige vedlikeholdsplaner og prioriteringer basert på tekniske tilstandskartlegginger og kommunens fremtidige arealbehov.

Det er i 2024 bevilget midler til ca. 80 enkelttiltak fra budsjettposten. De største prosjektene er oppgradering og utbedring av ventilasjonsanlegg ved Garnes-, Nygårdslien- og Olsvik skole. Videre er det bevilget større beløp til tiltak på blant annet Eventyrskogen, Li skole, Bergen Brannstasjon, Sandviken sjøbad, Allehelgensgate 5, Klostergarasjen og Årstad Brannstasjon barnehage.

Det også benyttet midler i 2024 ved Skur 14. Bergen kommune tok på nyåret tilbake arealene fra daværende leietaker, for å drifte det tilbudet som er etablert i lokalene videre på kommunens hånd gjennom Kulturetaten. Som ledd i avslutningen av leieforholdet kjøpte kommunen ut og overtok de bygningsmessige påkostningene som var blitt utført på leietakers hånd. Disse inkluderte blant annet 25 lydisolerte øvingsrom, lydstudio, og en fullt utrustet konsertscene med tilhørende lys- og lydutstyr.

Naust til brannbåten (Sjøbrand) – prosjektutvikling
Bergen brannvesen har siden 2018 stått uten lokasjon til brannbåten Sjøbrand. Dagens naust er i dårlig forfatning og for lite for Sjøbrand. Oppstart for prosjektet "Naust til brannbåten Sjøbrand - prosjektutvikling" er noe forsinket. Prognosen fra 2. tertial la til grunn at prosjektutviklingen skulle starte i 2024, men dette arbeidet er noe forsinket grunnet reguleringsplanen. Det er derfor ikke brukt midler i 2024.

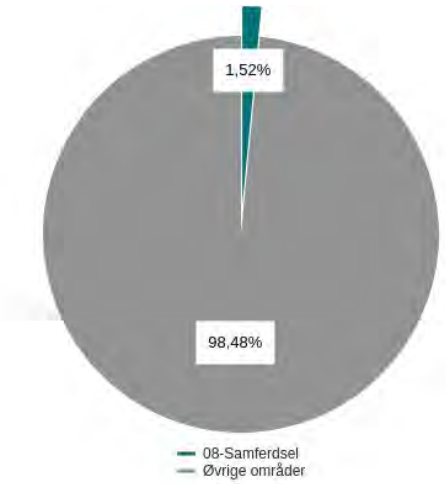
Nytt oppdragshåndteringssystem 110 - sentralene
Prosjektet gjelder etablering av nytt oppdragshåndteringssystem (OHV) for alarmsentralene. OHV er forsinket og har fått en høyere kostnad som følge av målpriskontrakt. Det forventes å ta i bruk nytt OHV innen utgangen av 2024. Grunnet forsinkelsen vil avregning for investeringen mot de andre deltakerkommunene i 110 Vest skje senere enn antatt. Det er fremmet anbefaling til bystyret om at NKS110 IKS skal kunne lånefinansiere investeringene for å unngå at alle kommuner må ha egne investeringer på dette. Denne anbefalingen er nå vedtatt i alle medlemskommunene.

Som en følge av forsinkelsen endte prosjektet med et mindreforbruk i forhold til justert budsjett i 2024.

Åsane Brannstasjon - ombygging
Omfattende forskning viser at brannfolk og er betydelig mer utsatt for å utvikle en rekke kreftsykdommer enn befolkningen generelt. Arbeidstilsynet stiller krav om ren og skitten sone i brannstasjoner som et viktig tiltak for å redusere risikoen. Dette medfører behov for ombygging av brannstasjoner av eldre dato, og tilrettelegging for å tilpasse lokalene til kravet. Denne budsjettposten gjelder ombygging av Åsane brannstasjon, som er skilt ut fra sekkepost i gjeldende handlings- og økonomiplan (2025-28). Forprosjektet har tegnet løsninger som man nå er i gang med å kvalitetssikre. Prosjektet har god fremdrift, og det er forventet byggestart i løpet av 2025. Årets merforbruk skyldes høyere aktivitet enn anslått. Årsavvik medfører ikke justering av totalprognose. Totalprognose er justert i tråd med gjeldende handlings- og økonomiplan (2025-28).

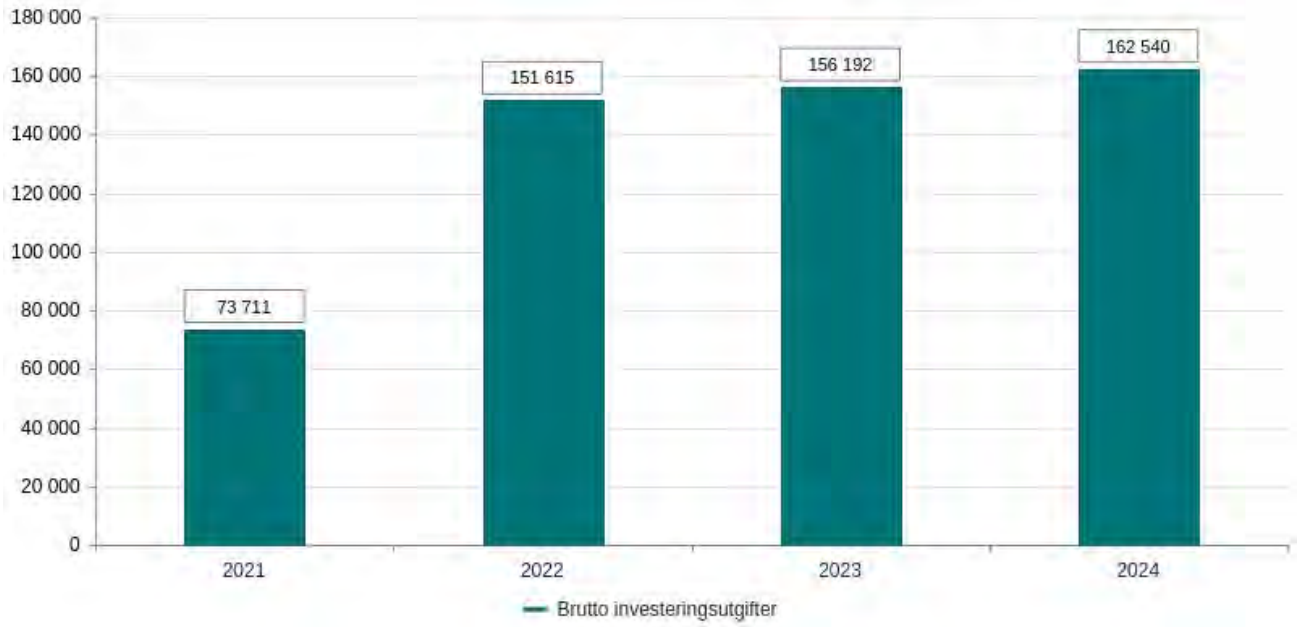
08-Samferdsel

Brutto driftsutgifter i % av kommunens totale utgifter



Brutto investeringsutgifter

Beløp i 1000 kr



Om tjenesteområdet

Tjenesteområdet omfatter bygging, forvaltning, drift og vedlikehold av kommunale veier, gater og broer, inkludert trapper, veimurer, gjerder, fartsdumper, sluker og stikkrenner. Kommunale veier skal være trafikksikre og til enhver tid ha god veibelysning. Det skal tilrettelegges for gange og sykkel, og universell utforming skal ivaretas i størst mulig grad.

Videre omfatter tjenesteområdet håndheving av parkeringsbestemmelsene og deler av politivedtektene. Saksbehandling av søknader om parkeringstillatelse for forflytningshemmede, forvaltning av boligsoneordningen, piggdekkgebyr, utleie og bruk av offentlig areal hører også til tjenesteområdet.

Arbeidet utføres i hovedsak av Bymiljøetaten, men tjenesteområdet krever også bidrag fra og samarbeid med en rekke andre etater og avdelinger i kommunen.

Viktige begivenheter

- **Lyngbøveien**: Prosjektet ble nedskalert og gjenopptatt etter entreprenørens oppbud i 2023, med fokus på redusert veibredde og etablering av fortau.
- **Grimseidvegen mur**: Ny støttemur i naturstein ble etablert for å forbedre trafikksikkerheten etter pålegg fra tilsynsmyndighetene.
- **Trafikksikkerhetstiltak etter innspill fra publikum**: Gjennomført ca. 40 trafikkmålinger og 9 tiltak basert på innbyggerhenvendelser, hovedsakelig fartsreduserende tiltak.
- **Veidrift og veivedlikehold**: Fokus på tilstandskartlegginger og planlegging for økt klimarisiko, samt styrket samarbeid med andre kommunale enheter.
- **Ekstremvær**: Gjennom 2024 har Bymiljøetaten økt innsatsen for å håndtere ekstremvær og etablert samarbeid med Bergen Vann og Brannvesenet for bedre beredskap.
- **Vinterdrift**: Grunnet store variasjonen i temperatur og værforhold var første kvartal av 2024 krevende for vinterdriften, med behov for omdisponering av midler for å sikre forsvarlig drift gjennom året.
- **Murer**: Prosjektet «Alf Bondes Veg Mur» i Ytre Arna ble gjennomført og det pågår en GIS-analyse for å kartlegge murer langs kommunal veg, som til nå har kartlagt 500 murer.
- **Universell utforming av gangfelt**: Det er gjennom prosjektet "Universell utforming av gangfelt" etablert taktile heller på 15 gangfelt i Bergen for å forbedre tilgjengeligheten og oppfylle anbefalinger om universell utforming.



Universell utforming sikrer at fortau og gangfelt er enkle å bruke for alle, uavhengig av funksjonsevne. Foto: Andrea Friestad Nyland

- **Klima- og miljøhensyn innenfor drift og vedlikehold**: I 2024 ble det inngått en 100 % nullutslippskontrakt for drift og vedlikehold av parker og veier i Arna og Åsane, og det ble innført strenge miljøkrav for drift og vedlikehold av kommunale veier i samme område. Dette omfatter blant annet elektrisk vinterdrift av fortau.
- **Dekkefornying**: I 2024 ble det asfaltert 15 veistrekninger tilsvarende nesten 45 000m2, med bruk av LTA - «Low Temperature Asfalt», som er en mer miljøvennlig asfalt på 2 strekninger.
- **Kartlegging av veistandard**: Gjennomført pilotprosjekt i Fyllingsdalen og Ytrebygda for å kartlegge veistandard og restlevetid på veinettet.
- **Vegvær 2.0**: I 2024 fikk Bymiljøetaten utviklet et maskinlæringsprogram, "Vegvær 2.0", som skal optimalisere bestillingen av vintertiltak og forbedre trafikksikkerheten blant annet ved å estimere veibanetemperaturer.
- **Gåbypiloten**: Høsten 2024 ble det startet et prøveprosjekt på Nordnes for å gjøre bydelen mer gangvennlig og fremme gange som transportform året rundt. Prosjektet skal særlig se på vinterdrift og redesign av gater og allmenninger.
- **Etablering av nye veilys - Petedalsmyra**: På bakgrunn av henvendelser fra nærområdet, er det etablert belysning mellom Feråsvegen og fotballbanen på Petedalsmyra, for å øke trygghetsfølelsen i området.
- **Forvaltning av det kommunale, offentlige vegnettet**: Det er i andre halvår 2024 etablert 65 nye parkeringsplasser i sentrum av Bergen, med en estimert årlig merinntekt på kr 3,0 mill.
- **Sykkel**: Det ble i 2024 tilrettelagt 1,1 km for sykkel i bydelene Bergenhus og Laksevåg og gjennomført flere sykkelprosjekter, inkludert sykkelveg med fortau i Dokkeveien og sykkelfelt i Jonas Reins gate/Daniel Hanssens gate.
- **Utleie av små elektriske kjøretøy på offentlig grunn**: Bymiljøetaten har evaluert "Forskrift om utleie av små elektriske kjøretøy på offentlig grunn i Bergen kommune", og startet arbeidet med å revidere forskriften. Forslag til revidert forskrift sendes til politisk behandling i løpet av første halvår 2025.
- **Gange**: Det er tilrettelagt for 1510 meter gange i 2024 og det har pågått prosjektutvikling av 25 gangetiltak, hvorav mange vil komme til utførelse i 2025.
- **Broer og tunneler**: Bymiljøetaten mottok hovedinspeksjonsrapporter for samtlige broer tilknyttet det kommunale vegnettet. I tillegg fikk etaten utført en egen risikorapport med vekt på fare for påkjørsel av kommunale gang- og sykkelbroer
- **Kunst i offentlige rom**: Bymiljøetaten har i 2024 arbeidet tett med kommunens kunstseksjon på prosjekter for kunst i det offentlige rom. Arbeidet inkluderer å tilrettelegge for "Kvinner på sokkel"-prosjektet

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
Helårsvirkning av realendringer i årets budsjett				
Reduksjon i salg av piggdekkoblater (engangsgebyr)	2 000	2 000	0	Tiltaket er iverksatt, salget av piggdekkoblater er lavere enn tidligere år og forventes å forbli på et lavere nivå.
Sum	**2 000**	**2 000**	**0**	

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå				
Parkeringsinntekter	−5 500	−1 400	−4 100	I 2024 endte inntektene fra avgiftsparkering kr 4,1 mill. under inntektskravet. Totalt økte billettinntektene med kr 1,4 mill. fra 2023 til 2024.I forbindelse med budsjettavtalen mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Senterpartiet, Bergenslisten, Industri- og næringspartiet og Pensjonistpartiet ble byrådet bedt om å øke antall parkeringsplasser i kommunen, særlig i sentrumsområdet. I tillegg ble inntektskravet på parkeringsinntekter økt med kr 5,5 mill. Grunnlaget for økningen i inntektskravet var etablering av nye avgiftsbelagte parkeringsplasser.I tråd med budsjettvedtaket ble det i 2024 etablert 65 nye parkeringsplasser i sentrum. Grunnet arbeid med kartlegging av potensielle lokasjoner og lang saksbehandlingstid hos Statens vegvesen for vedtak og godkjenning av skiltplaner ble de nye plassene først etablert mot slutten av året, i tredje tertial.Det er utfordrende å beregne hvor mye parkeringsinntektene økte i 2024 som følge av de nyetablerte parkeringsplassene. Dette skyldes at inntektene fra parkering kommer fra to kilder; parkeringsautomat ved parkeringsplassen eller via kommunens app for parkering; “P i Bergen”. Data fra appen er knyttet opp mot takstgrupper og ikke de enkelte parkeringsplassene. Dermed er det ikke mulig se hvilken parkeringsplass inntekten kommer fra, kun takstgruppen.Dermed er det ikke mulig å si hvor mye av inntektsøkningen på kr 1,4 mill. som kan tilskrives de nye parkeringsplassene.Det er estimert at helårseffekten av de 65 nye parkeringsplassene, er en årlig merinntekt på kr 3,0 mill.
Sum	**−5 500**	**−1 400**	**−4 100**	
Nye tiltak				
Gangveger Loddefjord - Olsvik - driftskonsekvenser	90	90	0	Tiltaket er iverksatt, investeringen er satt i drift
Supplering av lyspunkter på eksisterende anlegg - driftskonsekvens	25	25	0	Tiltaket er iverksatt, investeringen er satt i drift
IT system for bruk av offentlig areal - driftskonsekvens	−460	−460	0	Tiltaket er iverksatt. Dette er en korrigering av driftskonsekvensene av investeringen "IT-system for bruk av offentlig areal".
Boligsoneforskriften, oppheve regel om kun en bil pr. hustand i boligsonene	−500	0	−500	2024 endte med en mindreinntekt på boligsoneavtalene. Det antas at flere husstander som hadde to biler har gått ned til en bil innen regelen ble oppphevet
Sum	**−845**	**−345**	**−500**	

Effektivisering				
Oppgavegjennomgang i kommunen	−627	−627	0	Bystyret har vedtatt at de administrative kostnadene i byrådsavdelingene skal reduseres, blant annet ved å holde administrative stillinger vakante ved varig eller midlertidig ledighet. Av et totalt innsparingskrav på 95 mill. ble 30. mill. fordelt ut i detaljeringen av vedtatt budsjett i februar, mens de ytterligere 65 mill. ble fordelt i august 2024. I revidert budsjett 2024 ble det innført generell ansettelsesstopp for administrative stillinger i hele organisasjonen. Byrådsavdelingene melder om at innsparingskravet er tilnærmet innfridd. Stillinger er holdt vakant ved ledighet, og for administrative stillinger har det vært restriktiv bruk av vikarer. I tillegg har avdelingene brukt mindre på kurs og samlinger, konsulentbruk, reiseaktivitet og andre utgifter som ikke er strengt nødvendig.Byrådsavdelingene har håndtert innsparingskravet ulikt mht. fordeling og rapportering i sine tjenester. I sum rapporteres det om forventet effekt på 93,4 mill. som gir et negativt avvik på 1,6 mill. i 2024.
Sum	**−627**	**−627**	**0**	
Sum tiltak	**−4 972**	**−372**	**−4 600**	

Utvikling og utfordringer

Data og informasjonsflyt

Data brukes aktivt på samferdselsområdet, for å sikre en mer målrettet og effektiv drift. Dette gir raskere, rimeligere og mer oversiktlige tjenester for kommunen, både i søknadsprosesser og tjenestelevering.

Ved leie av kommunal grunn til arrangementer og gravearbeid har digitalisering gjort søknadsprosessene mer effektive og informasjon lettere tilgjengelig i kartløsninger for innbyggere og bedrifter.

For søknader om boligsoneparkering hentes opplysninger automatisk fra offentlige registre. Enkle søknader behandles automatisk, noe som reduserer saksbehandlingstiden og frigjør ressurser til mer komplekse saker.

I 2024 fikk kommunen utviklet et program som skal forbedre trafikksikkerheten ved at vintertiltak settes i gang på riktig sted og til riktig tid. Programmet, kalt "Vegvær 2.0", bruker data om veibanetemperatur, som er en nøkkelfaktor for effektiv vinterdrift, fra eksisterende værstasjoner samt værdata fra Yr. Dette gir et estimat på temperaturen flere steder i kommunen enn tidligere. I vintersesongen 2024–2025 vil programmet bli videreutviklet for å sikre best mulig funksjonalitet.

Forvaltning av det kommunale, offentlige vegnettet

I 2024 har Bymiljøetaten jobbet aktivt for å øke inntektene fra parkeringsavgifter ved å etablere mer offentlig parkering i Bergen sentrum. Prosjektet ble bestilt i slutten av mai og har krevd mye planlegging og trafikkrådgivning, men har hatt god fremdrift. På et halvt år ble 65 nye parkeringsplasser etablert i sentrum, som er estimert å gi en årlig merinntekt på kr 3,0 mill.

Saksbehandlingstiden på vegforvaltning har økt i 2024, på grunn av kapasitets- og kompetanseutfordringer, som følge av kommunens ansettelsesstopp. Det jobbes med å forenkle prosesser og prioritere saker, men kapasitetsmangelen påvirker både private og offentlige utbyggere, samt responstiden på saker og henvendelser fra innbyggerne.

Veidrift og veivedlikehold

Klima- og miljøhensyn innenfor drift og vedlikehold

De siste årene har det vært flere dager med ekstremvær, noe som krever mer arbeid for å holde de kommunale veiene trygge og fremkommelige. Det jobbes hele tiden med tiltak for å håndtere værutfordringer på best mulig måte. Det er nylig etablert et samarbeid mellom Bymiljøetaten, Bergen Vann og Brannvesenet for å styrke forståelsen av hverandres oppgaver og utvikle effektive samarbeidsformer som gagner hele kommunen.

Bymiljøetaten har i 2024 prioritert tilstandskartlegging og planlegging for økt klimarisiko. Det er laget en klimasårbarhetsanalyse for å avgjøre hvilke infrastrukturer som må oppgraderes først.

Arbeidet med nullutslippsteknologi i drift- og vedlikeholdskontrakter er også styrket. I 2024 ble det inngått en 100 % nullutslippskontrakt for parkdrift i Arna og Åsane, samt innført strenge miljøkrav for drift og vedlikehold av kommunale veier. Denne satsingen ble videreført da ny drift- og vedlikeholdskontrakt for parker og veier i Bergenhus og Årstad ble utlyst høsten 2024, med sterk vekt på miljøkrav og nullutslippsløsninger.

Vinterdrift

I første kvartal av 2024 var det vanskelig og kostbart å holde veiene fremkommelige på grunn av store temperatur- og værforandringer. En større del av vinterdriftsbudsjettet ble brukt i denne perioden, og aktiviteten på andre områder innenfor veidrift ble derfor redusert for å sikre nok penger til vinterdriften resten av året. I desember var det lite snø, og det store snøfallet kom først på nyåret 2025, men for vinterdrift endte det med et merforbruk.

Dekkefornying

Bymiljøetaten gjennomfører hvert år asfaltarbeid på de mest kritiske veistrekningene. Asfaltprogrammet er et årlig prosjekt der de mest kritiske strekningene blir prioritert og valgt ut for oppgradering. I 2024 ble 15 veistrekninger asfaltert, fordelt på alle bydeler. Totalt ble nesten 45 000 m² vei oppgradert.

Tre veier (Nansens vei, St. Olavs vei og Idrettsveien) fikk forsterket bærelag for bedre og mer holdbar veistruktur. På Kristoffer Jansons vei og Peter Jebsens veg ble det brukt LTA - «Low Temperature Asfalt», som er en mer miljøvennlig asfalt

Alle planlagte strekninger ble ferdigstilt med god kvalitet innenfor budsjettet.

I 2024 er det gjennomført et pilotprosjekt med kartlegging av veistandard i Fyllingsdalen og Ytrebygda. Prosjektet har gitt en oversikt over lavstandardveier og restlevetiden på veinettet. Denne informasjonen brukes videre for å velge og prioritere veistrekninger i asfaltprogrammet.

Ny gatenormal

Arbeidet med ny "Bergensstandard for veier- og gater" fortsatte i 2024. Den nye standarden vil erstatte dagens standard fra 2005 og vil gi krav og veiledning til utformingen av kommunale veier og gater.

Trafikksikkerhet

Bymiljøetaten har i 2024 gjennomført flere trafikksikkerhetstiltak basert på innbyggerhenvendelser. Prosjektet "Mindre TS-tiltak" omfatter skilting, gangfelt, veg- og gatebelysning og fartsdempende tiltak. Prosjektet består av flere mindre deler, hvor det bestilles trafikktellinger og fartsmålinger for å vurdere behovet for tiltak

I 2024 ble det gjennomført rundt 40 trafikk- og fartsmålinger, som resulterte i ni tiltak, hovedsakelig fartsreduserende.

Trafikksikkerhetsprosjektet Lyngbøveien ble forsinket etter entreprenør Vestafjell AS' konkurs i 2023. I 2024 ble prosjektet grundig gjennomgått og nedskalert, med redusert veibredde og betydelig mindre terrenginngrep. Entreprise for ferdigstillelse av konstruksjoner som tidligere entreprenør hadde påbegynt er igangsatt.



Lyngbøveien mars 2024. Foto: Andrea Friestad Nyland

Murer

Etter pålegg fra tilsynsmyndighetene ble en ny natursteinsmur etablert i Grimseidvegen for bedre trafikksikkerhet. Avkjøringen nedenfor muren er også justert for bedre sikt.

Prosjektet "Alf Bondes Veg Mur" i Ytre Arna omfattet riving og bygging av to betongmurer med en total lengde på 60 meter, samt vann- og avløpsarbeid på den aktuelle veistrekningen. De nye murene vil gi bedre sikkerhet for trafikanter og beboere, siden de gamle hadde store sprekker som kunne føre til brudd i konstruksjonen.

En pågående GIS-analyse (GIS=Geografiske informasjonssystemer) har til nå kartlagt 500 murer langs kommunale veier. Arbeidet gir en oversikt over murer langs kommunale veier for å få et bedre prioriteringsgrunnlag for vedlikehold og fornyelse.

Broer og tunneler

Bymiljøetaten mottok i starten av året inspeksjonsrapporter for alle broer på det kommunale vegnettet. I tillegg ble det utført en risikovurdering som kartla fare for påkjørsel av gang- og sykkelbroer. Rapportene viser at det er et betydelig vedlikeholdsetterslep, og at situasjonen er alvorlig flere steder.

Innenfor tilgjengelige ressurser er 2024 brukt til å gjennomgå rapportene og prioritere hvilke broer som trenger tiltak først. Spesialinspeksjoner og vurdering av nødvendige tiltak er gjennomført på de mest prioriterte broene.

I juli 2023 ble en gang- og sykkelbro i Olsvik påkjørt av en kranbil. Et stort broelement falt ned i veien, og sjåføren omkom. I 2024 har kommunen samarbeidet med politiet under etterforskningen og deltatt i Havarikommisjonens arbeid. Etterforskningen er nå avsluttet, og rapporten ble publisert i desember 2024. Det er også startet forprosjektering av en ny bro i Olsvik.

Detaljprosjekteringen av en ny bro langs Gullfjellsvegen er også påbegynt. Flere broer som har fått anmerkninger under inspeksjonene, blir nå vurdert. Det gjennomføres vedlikeholdsarbeid som skal forlenge levetiden på disse broene.

Tilstandsrapporter for fem tunneler i Arna er også fulgt opp, hvor flere har stort behov for vedlikehold og rehabilitering. En av tunnelene ligger delvis i Vaksdal kommune, og flere av tunnelene er en del av omkjøringsveien for E16. Det er derfor pågående dialog med andre offentlige etater om tiltak og gjennomføring.

Gang- og sykkeltiltak

Bymiljøetaten har gjennomført prosjektet «Universell utforming av gangfelt» for å gjøre det lettere for alle brukere og følge anbefalingene om universell utforming. Taktile heller er etablert på 15 gangfelt i Bergen. Prosjektet vil fortsette i 2025.

Gåbypiloten

Høsten 2024 startet Bymiljøetaten et prøveprosjekt på Nordnes for å gjøre bydelen mer gangvennlig og fremme gange som transportform året rundt. Målet er å finne løsninger som ikke fortrenger andre trafikantgrupper eller bruk. Prosjektet ser på vinterdrift og omforming av gater og allmenninger, og er

forankret i Handlingsplan for gange 2022–2025. Det skal gjennomføres en evaluering som kan gi anbefalinger til resten av byen.

I 2024 ble det gjennomført fotgjengertellinger, intervjuer og fokusgrupper med beboere på Nordnes for å få innspill. Basert på dette er forslag til enkle tiltak på flere allmenninger utviklet, og disse skal prøves ut i 2025, finansiert med eksterne midler og EU-prosjektet Active Cities.

Gangetiltak

Handlingsplan Gange 2022–2025 og Gåstrategien for Bergen rammer inn arbeidet med gange. I 2024 er det tilrettelagt 1510 meter med gangvei, hvor en del av tiltakene også omfatter gang- og sykkelveier. Tiltakene er gjennomført i Dokkeveien, Svanevikspassasjen, Hundestien, Jonas Reins gate og Daniel Hansens gate, samt i Midtkleiva, Fyllingsdalen (2 steder) og Laksevåg (4 steder).

I 2024 har det pågått prosjektutvikling av 25 gangetiltak, hovedsakelig i Åsane, Fyllingsdalen og Laksevåg, og flere av disse vil bli gjennomført i 2025.

I Loddefjord ble den kommunale turstien mellom Vestre Borettslag og Tjønnveiten Borettslag utvidet til 3 meter med rullevennlig grus og bedre belysning. Dreneringsrør og sandfangskummer er lagt i grøftene for å lede overflatevann bort fra veien. Tiltakene gir bedre tilgjengelighet og trygghet for både gående og syklende.

Sykkel

Sykkelgruppen i Bymiljøetaten har i 2024 jobbet med sykkeltiltak, i tråd med sykkelstrategien og handlingsplanen. Gruppen arbeider med infrastruktur, sykkelparkering, oppmerking av sykkeltraseer og dekkefornying. Ved utgangen av året er 28 prosjekter pågående, både enkelttiltak og sammenhengende nett for gående og syklende. I 2024 ble 1,1 km sykkelvei tilrettelagt i Bergenhus og Laksevåg.

Blant tiltakene i 2024 var etablering av sykkelvei med fortau i Dokkeveien og sykkelfelt i Jonas Reins gate/Daniel Hanssens gate. Arbeidet i Lyngfaret startet på nytt etter entreprenørs konkurs i 2023, og arbeidene i Vestre Vadmyra/Hundestien ble ferdigstilt. Prosjektet Nonnekloppen–Florida fikk gjennomføringsvedtak, og kontrakt ble signert. Det ble gjennomført offentlig ettersyn av detaljreguleringsplanen Damsgård–Småpudden høsten 2024.



Dokkeveien har moderat stigning og gir gode forhold for både syklende, fotgjengere, rullestolbrukere og personer med nedsatt mobilitet. Foto: Veronica Ljosheim

Ved utgangen av året er tre anleggsarbeider pågående i gatetunene Jonas Reins gate, Olaf Ryes vei og Lyngfaret.

Utleie og tillatelser

Uteservering

Antall leieavtaler for uteservering økte i 2024, med 156 nye avtaler og økte inntekter på kr 3,0 mill. Etter vedtak i bystyret ble det i 2023 for første gang inngått avtaler om uteservering på Torgallmenningen. Dette ble videreført i 2024, men med noe mindre areal til uteservering. Etter Bymiljøetatens oppfatning fungerte uteserveringen på Torgallmenningen mye bedre i 2024 enn i 2023. Det var større friareal rundt Sjøfartsmonumentet, uteserveringen fremsto mer ryddig, og det har nesten ikke vært negative tilbakemeldinger fra publikum.

Sikring og varsling

Hovedårsaken til økt inntektsnivå fra gategrunnsleie er større riggarealer knyttet til rehabilitering av blant annet Sundt-bygget og tinghuset, samt flere mindre riggarealer i private rehabiliteringsprosjekter.

I 2024 har Bergen kommune utstedt 707 grave- og arbeidsvarslingstillatelser, og har hatt ansvar for kontroller og oppfølging underveis og etter arbeidene. Saksomfanget har vært preget av store og komplekse saker, som i flere tilfeller har krevd forhåndsbefaringer. Disse sakene har vært utfordrende, med hensyn til trafikksikkerhet, fremkommelighet og tilgjengelighet. Et nytt fagsystem har gjort fakturering enklere og mer forutsigbar for entreprenører og tiltakshavere. Det er også jobbet

kontinuerlig med forbedringer i systemet for å forenkle og effektivisere søknadsprosessen og saksbehandlingen.

Utleie av små elektriske kjøretøy på offentlig grunn

"Forskrift om utleie av små elektriske kjøretøy på offentlig grunn i Bergen kommune" er evaluert, og arbeidet med å revidere forskriften er startet.
I driften av tillatelsesordningen jobber kommunen kontinuerlig for framkommelige og trygge offentlige rom. Utleieselskapene følges opp for å sikre at kravene i forskriften blir overholdt. Utleieselskap med tillatelse må betale et gebyr som dekker kommunens utgifter i forbindelse med tillatelsesordningen etter selvkostprinsippet.



Bergen kommune har gitt selskapene Voi og Ryde tillatelse til å drive utleie av små elektriske kjøretøy i perioden 1. april 2024 til og med 31. mars 2026. Foto: Bergen kommune

Nøkkeltall for Bymiljøetaten:

Indikator	2023	2024
Antall km ferdig bygget gangetiltak	2,95	1,51
Antall km ferdig planlagt gangetiltak	0,7	3,5
Antall km ferdig planlagt tilrettelagt for sykkel	3,9	1,0
Antall km tilrettelagt for sykkel	2,7	1,1
Trafikksikkerhetstiltak, sum forbruk drift, mill. kr	30,3	22,7

Trafikksikkerhetstiltak, sum forbruk investering, mill. kr	135,3	102

Aktivitetsnøkkeltall

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2021	Resultat 2022	Resultat 2023	Resultat 2024
Antall ileggelser fra parkeringsovervåking	41 591	42 262	41 588	42 915
Antall klager på ileggelser fra parkeringsovervåking	3 377	3 411	3 198	3 323
Antall meter tilrettelagt for sykkel, årlig. (eksl dekkefornying)	0	3 200	2 700	1 100
Antall piggoblat (sesong og mnd.)	8 890	8 284	9 175	9 627
Antall søknader på HC-kort	987	1 000	1 232	1 370
Kommunal vei og gate, antall km	641	643	644	648
Kommunale veier med belysn., km	641	643	644	648
Renhold av veger, sum forbruk	23,3	23,0	20,5	20,0
Trafikksikkerhetstiltak, sum inv.	26,0	115,0	129,0	102,0
Vedlikehold, sum forbruk i mill.	43,0	50,0	54,0	45,0
Vinterveghold, sum forbruk	41,0	40,0	60,0	54,0

Kostra Nøkkeltall

	Bergen 2023	Bergen 2024	Oslo kommune	Trondheim	Stavanger	ASSS uten Oslo
Prioritet						
Antall km tilrettelagt for syklende siste år (km)	4,0	1,1	11,3	1,3	1,0	49,4
Brutto investeringsutgifter i kr pr. innbyggere, komm. veier og gater *)	543	533	1 567	2 100	2 280	
Produktivitet						
Brutto driftsutgifter i kr pr. km kommunal vei og gate (B) *)	555 652	459 324	1 243 648	643 291	372 523	431 636
Brutto driftsutgifter i kr til gatebelysn. pr. km komm. vei (B) *)	46 316	29 008	58 204	39 915	25 698	31 463
Dekningsgrad						
Antall parkeringsplasser skiltet for forflytningshemmede pr. 10 000 innb (B)	9	9	22	16	14	11
Antall utstedte parkeringstillatelser for forflytningshemmede pr. 10 000 innb (B)	102	101	63	109	63	99
Grunnlagsdata (Nivå 3)						
Kommunale vei er brutto investeringsutgifter beløp (1000 kr) *)	158 466	156 649	1 134 874	454 796	342 290	2 731 781

**) Inflasjonsjustert med deflator*

Status økonomi per tjeneste

Beløp i mill. kr

			Regnskap 2024			
Tjeneste	Regnskap 2023	Justert bud. 2024	Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
Renhold på ikke-kommunal vei	−1,0	0,1	0,6	−1,5	−0,9	1,0
Veilys på ikke-kommunal vei	8,1	7,9	10,9	−2,1	8,9	−0,9

Tjeneste	Regnskap 2023	Justert bud. 2024	Regnskap 2024 Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
Parkering- og myndighetsutøvelse	−251,9	−163,0	88,1	−248,0	−159,9	−3,1
Øvrig veghold	5,7	7,5	23,5	−20,8	2,6	4,8
Bruer, tuneller, vegkonstruksjoner	17,7	15,5	21,5	−2,7	18,8	−3,3
Drenering/overvann	15,1	16,0	15,5	−2,5	12,9	3,1
Trafikksikkerhet inkl. skilting og vegmerking	101,8	102,0	144,0	−49,9	94,1	7,9
Vegdekker	39,4	36,5	41,3	−7,2	34,1	2,4
Renhold veg	20,8	22,1	24,5	−4,4	20,2	1,9
Gatelys	33,1	29,1	39,8	−7,5	32,2	−3,1
Vinterdrift	29,4	32,7	69,6	−30,3	39,3	−6,6
Sum	**18,2**	**106,4**	**479,2**	**−376,9**	**102,4**	**4,0**

Status økonomi per avdeling

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2023	Justert bud. 2024	Regnskap 2024 Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
1-Byrådsleders avdeling	0,2	0,2	0,2	0,0	0,2	0,0
2-Byrådsavdeling for finans	−112,1	−109,9	13,2	−123,1	−109,9	0,0
5-Byrådsavdeling for byutvikling	122,6	213,4	462,5	−253,7	208,7	4,6
90-Fellesposter - bykassen	7,6	2,8	3,4	0,0	3,4	−0,6
Sum	**18,2**	**106,4**	**479,2**	**−376,9**	**102,4**	**4,0**

Kommentar til status økonomi

Byrådsavdeling for byutvikling har samlet sett et mindreforbruk på kr 4,6 mill.

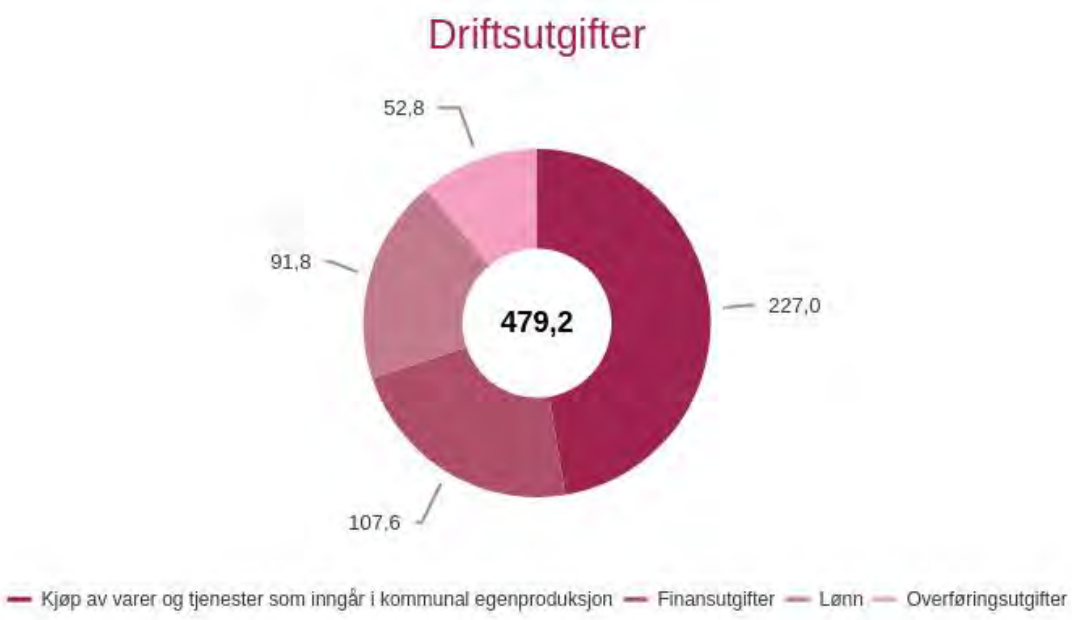
Avviket skyldes flere faktorer. Under følger noen av de større forklaringseffektene.

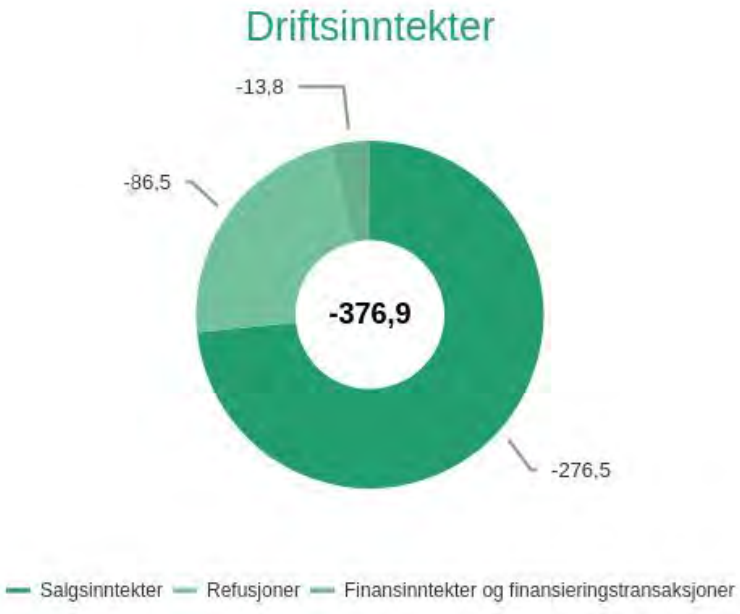
- Strøm og nettleie for gatelys langs kommunale veier hadde et merforbruk på ca. kr 0,9 mill.
- Bysykler viser et merforbruk på kr 1,4 mill. Avtalen med UIP Bergen sykkel ble gjennomgått for å vurdere handlingsrom til å gjøre endringer i leveransen med mål om å redusere kostnadene. Konsekvensen ble en reduksjon i tilbudet ved å fjerne bysykkelstasjonene i Fyllingsdalen og vinterdrift av syklene. Denne endringen vil redusere kostnadene i 2025 tilstrekkelig til at det øvrige tilbudet av bysykler dekkes innenfor indeksjustert budsjett.
- Vinterdrift vei ble ca. kr 6,0 mill. lavere enn meldt pr. 2. tertial, da det store snøfallet først kom rett etter nyttår.
- Samlet er inntektene fra parkering (gebyr, kontrollsanksjoner og avgiftspliktig parkering) kr 0,9 mill. lavere enn budsjettert.
- Inntekter fra salg av boligsoneavtaler viser en mindreinntekt på kr 1,0 mill.
- Salg av piggdekkoblater har en merinntekt på ca. kr 1,8 mill. Mesteparten av den økte inntekten kommer fra salg av sesongoblater
- Riggleie har gitt en merinntekt på kr 1,3 mill.
- Inntekter fra gebyr for arbeidsvarsling, tillatelser og kontroll har gitt en mindreinntekt på kr 1,5 mill. Årsaken til avviket er sammensatt, men henger blant annet sammen med lavere frekvens på fiberutbygging spesielt, samt generell nedgang i utbyggingstakten i nord, i påvente av avklaringer rundt bybanen.
- Uteservering på offentlig grunn har gitt en merinntekt på ca. kr 3,0 mill. De siste års praksis med utvidet areal til uteservering er videreført.

På **sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen)** skyldes avviket avsetning til tap på fordringer knyttet til boligsone/parkering.

Oversikt driftsutgifter og -inntekter (graf)

Detaljvisning drift (graf)





Status mål

Hovedmål	Operativt mål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Resultat 2024	Statusbeskrivelse mål
En attraktiv og levende by	Bergen skal understøtte nullvisjonen om antall hardt skadde eller drepte i trafikken	Nedgang i antallet alvorlige trafikkulykker på kommunale veier i Bergen	2	0	1	Statistikken oppdateres årlig i mai for foregående år. Tall for 2024 blir dermed først tilgjengelig fra og med neste oppdatering i mai 2025. Indikatoren for dette målet gjelder derfor for 2023. For 2023 var det 0 drepte og 1 hardt skadde i trafikken på kommunale veier i Bergen, i henhold til ulykkesstatistikken fra Statens vegvesen. Statistikken hentes fra Vegvesenets statistikkgenerator Trine. Velg Bergen som kommune og vegkategori 4 for å tabellen dette målet baserer seg på.
Norges grønneste storby	Bergen skal ha et sammenhengende og sikkert sykkelnett med god tilgjengelighet og sykkelvennlig utforming.	Antall meter tilrettelagt for sykkel		3 000	1 100	Det er tilrettelagt for sykkel i 1,1 km kommunale gater i 2024. Gatene Dokkeveien, Jonas Reins gate (delvis) og Daniel Hanssens gate, samt gang- og sykkelstien Vestre Vadmyra er tilrettelagt i løpet av året. Avvik fra årsmålet på 3000 meter skyldes forsinkelser i flere prosjekter, blant annet grunnet fornyede gjennomganger av parkeringssituasjonen i aktuelle traséer.
	Bergen skal utvide gangnettet i hele byen	Antall meter tilrettelagt for gange		300	160	Det er ferdigstilt ca. 160 meter med nye gangetiltak i 2024. Nye gangforbindelser som er etablert er ny grussti fra Torgny Segerstedts vei mot Ortuvannet, Svanevikspassasjen ved Solheimvannet og forbindelse mellom Frydenbølien og Gabriel Tischendorfs gate på Laksevåg. Avvik fra årsmålet på 300 meter skyldes forsinkelser i flere prosjekter grunnet krevende interne godkjenningsprosesser, samt

Hovedmål	Operativt mål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Resultat 2024	Statusbeskrivelse mål
						at oppstart av bygging er svært sesongavhengig. I siste periode av 2024 er det utarbeidet flere gjennomføringsvedtak og arbeidet med å gjøre flere gangetiltak byggeklare i 2025.
	I Bergen skal det være god tilgang til sykkelparkering.	Akkumulert antall sykkelparkeringsplasser i sentrum og bydeler	490	530	618	Det ble etablert 128 nye sykkelparkeringsplasser i 2024. Disse er plassert følgende steder: -20 ved Munkebotnsvatnet -18 ved Fysak på Slettebakken. -12 ved Biskopshavn -24 på Helleneset -18 på Hellefjellet -12 ved Kvarven -12 på Vollane. Mål for 2024 ble oppfylt i 2.tertial.
	I Bergen skal gangnettet oppgraderes og utvides for å få flere til å gå	Antall km oppgraderte gangforbindelser	3,0	1,7	1,4	Det er oppgradert for ca. 1350 meter gange i 2024. En del av gangetiltakene er i kombinerte gang- og sykkeltiltak. Det er tilrettelagt for gange i Dokkeveien, Hundestien, Jonas Reins gate og Daniel Hansens gate. Det er også oppgradert/tilrettelagt for gangetiltak/snarveier i Midtkleiva, Fyllingsdalen (1stk) og Laksevåg (3 stk).
	Sykkelandelen i Bergen skal øke til 10 %	Sykkelandel på reiser innenfor Bergen kommune	4,0 %	5,0 %	5,0 %	Reisevaneundersøkelsen for 2023 (tall for Bergen kommune på side 99) viser at andelen reiser som skjer med sykkel i Bergen kommune er økt fra 4 % til 5 %. Det langsiktige målet er at 10 % av reiser i Bergen kommune i 2030 skal skje med sykkel. Det er lagt opp til en gradvis økning på ett prosentpoeng årlig frem mot 2030.

Status merknader

Verbalvedtak

"-" vises der det ikke er registrert data
Beløp i 1000

Oppdrag	Statusbeskrivelse
1.T 2024 Merknad 11. Bysykkelordningen Bystyret ber om en sak hvor bysykkelordningen evalueres og hvor byrådet vurderer hvordan private aktører kan overta avtalen på en best egnet måte på linje med løperhjulordningene.	Det arbeides med et notat som belyser hvordan dagens ordning har fungert, og veien videre for en ny bysykkelordning etter at gjeldende avtale utløper.
1.T 2024 Merknad 13. Avgifter Bystyret vil holde avgifter og bompenger lave for å ikke påføre brukerne en høyere regning enn nødvendig.	Det er ikke utført justeringer utover årlig justering for endring i konsumprisindeksen.
VB2024 Merknad 10. Bilfrie bydeler Bøhmergaten/Løvstakksiden og Nedre - Nygård/Nygårdshøyden Bystyret mener ordlyden på prosjektene er misvisende i forhold til innholdet og ønsker å endre prosjekttitlene til «Opprustning av nærmiljø». Bystyret ber byrådet gjennomgå prosjektene med mål om å redusere antallet parkeringsplasser som fjernes.	Prosjektet omtales nå som Opprusting av nærmiljø på Løvstakksiden, og blir endret slik at det legges til rette for fire flere parkeringsplasser i Søndre Skogveien og Lien. Kontrakt med entreprenør er inngått og byggestart er planlagt i løpet av vinter 2025. Gjennomføringen av gateoppgraderingen (Bymiljøetaten sin del av det samlede tiltaket) vil skje i takt med Bergen Vann sitt prosjekt etter hvert som gateløpene skal reetableres.
VB2024 Merknad 3. Parkering - Bystyret ber byrådet øke antallet parkeringsplasser i kommunen, særlig i sentrumsområdet knyttet til handel, servering samt beboer- og gjesteparkering.	Det er etablert 65 parkeringsplasser som er estimert å gi en inntektsøkning på ca. kr 3,0 mill., og det pågår blant annet søknadsprosesser med å etablere tilsvarende antall parkeringsplasser.
VB2024 Merknad 4. Bysykler - Bystyret ber byrådet gjennomgå avtalen om drift av bysykler med formål om å få til en reforhandling før avtalens utløp. I forbindelse med inngåelse av ny avtale om bysykler ber bystyret byrådet legge frem en sak om hvordan ordningen kan driftes uten at Bergen kommune må ta hele eller deler av kostnaden.	Det arbeides med et notat som belyser hvordan dagens ordning har fungert, og veien videre for en ny bysykkelordning etter at gjeldende avtale utløper

Investeringer

Beløp i mill. kr

		Totalbudsjett					Årets budsjett		
Investering	**Saksref.**	**Godkj.vedtak**	**Vedtatt**	**Totalprognose**	**Vedtatt ferdigår**	**Estimert ferdigkvartal**	**Just. bud.**	**Regnskap**	**Avvik i kr**
Deltakelse i Graveklubbprosjekter		-	-	-	Løpende	Løpende	6,5	5,3	1,2
Digitalisering samferdsel		-	-	-	Løpende	Løpende	8,0	3,9	4,0
Gang- og sykkelveier		-	-	-	Løpende	Løpende	2,7	1,7	1,0
Garnes ungdomsskole, rekkefølgekrav infrastruktur	BY 98/24	88,0	88,0	88,0	2024	3.kv. 2025	7,4	7,8	−0,4
Gneist Arena, rekkefølgekrav	BY 269/24	87,5	57,0	87,5	2025	1.kv. 2026	9,0	7,5	1,5
Handlingsplan for sykkel på kommunalt vegnett		-	-	-	Løpende	Løpende	48,3	21,2	27,1
Infrastrukturtiltak i utbyggingsområder		-	-	-	Løpende	Løpende	2,9	2,6	0,3
IT system for bruk av offentlig areal		IA	0,2	0,2	2024	2.kv. 2025	0,0	−0,1	0,1
Johan Berentsensvei - fortau		IA	11,6	62,5	2028	4.kv. 2027	0,2	3,2	−2,9
Justeringsavtaler veianlegg		IA	47,1	47,1	2020	Ferdig	20,1	20,1	0,0
Klimatilpasning, tiltak		-	-	-	Løpende	Løpende	5,0	0,9	4,1
Klostergarasjen - utskifting av heiser	BR 1205/24	IA	16,0	16,0	2025	4.kv. 2025	5,5	3,7	1,8
Ladeinfrastruktur for bil		-	-	-	Løpende	Løpende	0,3	0,0	0,3
Ladepunkter i boligsoneanlegg		-	-	-	Løpende	Løpende	2,3	1,1	1,3
Loddefjordåsen behandlingssenter - rekkefølgekrav	BY 499/24	114,8	0,0	114,8	2026	3.kv. 2026	3,2	4,0	−0,8
Lyngbøveien - trafikksikring	BY 59/22	144,8	154,9	171,2	2026	2.kv. 2025	20,4	24,1	−3,7
Midtunvegen bofelleskap, rekkefølgekrav og infrastruktur	BR 1009/24	17,1	17,1	17,1	2024	2.kv. 2028	0,2	0,0	0,1
Mindre bygginvesteringer - sekkepost		-	-	-	Løpende	Løpende	−5,5	0,0	−5,5
Mobilitetstiltak Gåbyen		-	-	-	Løpende	Løpende	14,1	10,6	3,5
Mobilpunkter Bergenhus og Årstad	UFKN 126/21	IA	1,1	1,1	2025	4.kv. 2025	0,0	0,0	0,0
Møllendalsbakken		IA	16,2	57,2	2031	4.kv. 2031	0,5	0,5	0,0
Møllendalselven elve- og strandpark		IA	0,5	0,5	2033	4.kv. 2027	0,0	0,0	0,0
Olsvik Gangbro		IA	0,0	25,0	2027	4.kv. 2027	1,5	0,2	1,3
Opprusting av nærmiljø – Bøhmergaten/Løvstakksiden	BY 316/23	85,3	85,3	88,0	2027	4.kv. 2027	0,9	0,4	0,5
Opprusting av nærmiljø – Nedre Nygård/Nygårdshøyden		IA	92,1	93,7	2030	4.kv. 2030	2,9	1,1	1,7
Parker rehabilitering		-	-	-	Løpende	Løpende	2,5	0,0	2,5
Permanent bobilparkering - utredning		IA	1,2	1,2	2025	4.kv. 2025	0,2	0,2	0,0
Rekkefølgekrav Mulen - gjennomføring	BR 43/24	34,5	27,5	27,5	2026	Ferdig	25,2	0,7	24,5
Rolland skole - rekkefølgekrav	2023/249555	8,0	8,0	8,0	2027	1.kv. 2025	5,7	4,6	1,1
Supplering av lyspunkter på eksisterende anlegg	BY 1111/20	-	-	-	Løpende	Løpende	8,7	6,0	2,7
Sykkeltiltak Lyngfaret og Vestre Vadmyra	BR 1195/22	19,0	32,3	32,6	2025	2.kv. 2025	10,6	7,0	3,6
Sykkeltiltak Nonnekloppen til Florida	UFKN 114/24	IA	35,5	35,9	2025	4.kv. 2025	2,6	0,9	1,7
Tiltak for gående		-	-	-	Løpende	Løpende	10,4	8,2	2,2
Trafikksikring		-	-	-	Løpende	Løpende	13,5	9,0	4,5

		Totalbudsjett					Årets budsjett		
Investering	Saksref.	Godkj.vedtak	Vedtatt	Totalprognose	Vedtatt ferdigår	Estimert ferdigkvartal	Just. bud.	Regnskap	Avvik i kr
Utbyggingsavtaler Søreide		-	-	-	Løpende	Løpende	3,5	2,9	0,6
Utbyggingsavtaler Wergeland		-	-	-	Løpende	Løpende	2,1	1,7	0,4
Wergeland – Grunnerverv og forberedende arbeider		52,0	50,2	50,8	2026	4.kv. 2030	0,3	0,1	0,3
Sum øvrige prosjekter							1,1	1,3	−0,2
Sum							**243,0**	**162,5**	**80,5**

Statustekst investeringer

Deltakelse i Graveklubbprosjekter
Det gjennomføres gatefornyelse på deler av Nedre Nygård i Bergen sentrum. Gatefornyelsen gjennomføres som del av etableringen av bossnett v/ BIR og fornying av vann- og avløpsnettet v/ Bergen Vann. Prosjektet omfatter deler av Nygårdsgaten, Jonas Reins gate, Hans Tanks gate, Daniel Hansens gate og Lyder Sagens gate. Byggherreansvaret i prosjektet ligger hos BIR AS.

Prosjektet er i anleggsfase og har fremdrift i henhold til rapportert sluttfrist. I 2024 er store deler av prosjektområdet blitt ferdigstilt. Prosjektet hadde i 2024 lavere utgifter enn budsjett på omlag 1,2 mill grunnet noe usikkerhet rundt viderefaktureringen fra BIR. Prosjektet ferdigstilles i 2025.

Digitalisering samferdsel
Budsjettposten Digitalisering Samferdsel omfatter prosjektene Asset Management, Bydata, Fagsystemer parkering og Sensor HC-plasser.

Asset Management, som skal levere et fagsystem inkludert register for objekter som etaten har ansvar for. Dette prosjektet ble i 2024 forlenget ut 2025. Prosjektet hadde ca 2,2 mill lavere utgifter enn budsjettert for 2024. Dette skyldes hovedsakelig lavere kostnader til integrasjoner og at arbeid med datakatalog, visualiseringer, analyser og rutiner er utsatt til 2025. Det forventes dermed at ubrukte midler blir benyttet i 2025.

Formålet med Bydata er å få på plass et analyse- og beslutningsstøttesystem som samler data fra flere ulike kilder, sammenstiller og presenterer denne som grunnlag for beslutninger og måling av gjennomførte tiltak. Prosjektet hadde omtrent 1 mill lavere utgifter enn budsjettert for 2024 grunnet mindre utgifter til dataplattformen Datasjø og lisenser. Sannsynligvis vil kostnadene materialisere seg under prosjektets varighet etter anskaffe av ytterligere sensordata/telledata. Det forventes dermed at ubrukte midler blir benyttet i 2025.

Prosjektene Sensor HC-plasser og fagsystemer parkering er i avslutningsfase.

Regnskapsført beløp på tjenesteområde 10C Naturforvaltning og parkdrift er en inkurie og tilhører tjenesteområde 08 Samferdsel.

Gang- og sykkelveier
Budsjettposten Gang -og Sykkelveier omfatter prosjektene *Hjertesoner – Investeringer på kommunal veg* og *Opprusting av Nærmiljø – Møhlenpris Fase 2.*

Prosjektet Hjertesoner omfatter etablering av Hjertesone og mindre trafikksikkerhetstiltak ved barneskoler i Bergen kommune. Det ble i 2024 bestilt og utført arbeid på Råvarden, Tertnes, Ådnamarka og Lone skole i forbindelse med behov for justering på noen av de tidlige hjertesonene. Disse skolene har fått forbedret og forsterket lys innenfor deler av sin Hjertesone. Det skal fremover reetableres Hjertesone på Eidsvåg og Kronstad skole etter rehabiliteringsarbeid på skolene. Da etablering av fortau i Lyngbøvegen ikke er ferdigstilt, er ikke Hjertesonen rundt Nygårdslien skole fullstendig. Dette vil gjøres når prosjektet i Lyngbøvegen er utført. Prosjektet er henhold til budsjett .

Opprusting av Nærmiljø – Møhlenpris Fase 2 gjelder utarbeidelse av ny gatebruksplan for Møhlenpris. Prosjektet inkluderer også å gjennomføre flere mindre fysiske tiltak som en del av prosjektet. I 2024 er det gjennomført merknadsbehandling. Lavere utgifter enn budsjettert i 2024 skyldes manglende intern

kapasitet. Ferdigstilling av plandokumenter samt innsending av gatebruksplan for politisk behandling vil skje i løpet av 1.kvartal 2025. Det skal også gjøres mindre tiltak basert på en behandlet gatebruksplan. Ubrukte budsjetttmidler fra 2024 kommer til anvendelse i 2025.

Garnes ungdomsskole, rekkefølgekrav infrastruktur
I arbeidet med ny reguleringsplan for Garnes ungdomsskole er det fremkommet svært omfattende krav til etablering og oppgradering av infrastruktur i form av rekkefølgekrav. Gjennomføringsvedtak ble fattet i april 2024. Det er inngått avtale med valgt entreprenør og arbeidene har nylig startet opp.

Gneist Arena, rekkefølgekrav
Prosjektet gjelder gjennomføringen av rekkefølgekrav som fremkom av reguleringsplanen tilknyttet oppføringen av Gneist Arena. Det er omfattende arbeid knyttet til oppgradering av vei som krever omlegging av infrastruktur. Prosjektet er planlagt gjennomført i to hovedfaser, med full stans og nedrigg i forbindelse med U23 EM på Gneist Arena sommeren 2025. Årets mindreforbruk skyldes lavere aktivtet enn antatt som følge av utsatt oppstart på grunn av manglende godkjenninger og tilkomst til byggeplass. Årsavviket medfører ikke til justering av totalprognose eller endring i antatt tidspunkt for ferdigstillelse. Totalprognose er justert i tråd med gjeldende handlings- og økonomiplan (2025-28).

Handlingsplan for sykkel på kommunalt vegnett
Handlingsplan for sykkel finansieres av statlige belønningsmidler fra Miljøløftet og kommunale midler.

I 2024 er det ferdigstilt sykkelveg med fortau i Dokkeveien, etablert rullevennlig brosteinsdekke i Jonas Riens gate/Daniel Hanssens gate . Det er også oppgradert eksisterende gang- og sykkelsti i Vestre Vadmyra (Hundestien), men denne omtales under budsjettposten Sykkeltiltak Lyngfaret og Vestre Vadmyra. Med dette er det tilrettelagt for sykkel i 1,1 km i 2024. Totalt er det etablert 10 km nett tilrettelagt for sykkel siden handlingsplanens start i 2021.

Avvik mellom budsjett og regnskap i 2024 skyldes i all hovedsak forsinkelser i flere enkeltprosjekter. Særlig er forsinkelsene knyttet mot tilpasninger i prosjektene grunnet parkeringssituasjonen. Det er også forsinkelser grunnet utfordringer med å få på plass leverandører og gjøre nødvendige avklaringer. Mange prosjekter er sesongavhengige og vil ikke kunne utføres om vinteren. De kommer derfor først til utførelse i 2025. Ubrukte midler fra 2024 er bundet opp til aktiviteter og kommer til anvendelse i 2025. Under kommenteres prosjekter med største avvik.

Sykkeltiltak Lien- Småpudden: dette prosjektet skulle egentlig ha startet opp høsten 2024, men er forsinket. Dette skyldes primært utfordringer med å få på plass entreprenør. Prosjektet er også svært sesongavhengig og vil ikke kunne utføres om vinteren. Totalt medfører dette at utførelsen ikke kommer i gang før til våren 2025.

Sykkeltiltal Nymark øst: i 2024 oppstod behov for innledende analyser, som har forskjøvet hovedleveransen i detaljprosjekteringen. Samlet sett gir dette forsinket fremdrift.

Sykkeltiltak Kronstadhøyden: Prosjektet skulle egentlig ha startet opp høsten 2024, men er forsinket. Dette skyldes primært utfordringer med å få på plass entreprenør. Prosjektet er også svært sesongavhengig og vil ikke kunne utføres om vinteren. Totalt medfører dette at utførelsen ikke kommer i gang før til våren 2025. I 2025 er det planlagt anleggsgjennomføring.

Sykkeltiltak Løbergeveien trinn 0: Avklaringer med vegeiere og søknad om tekniske planer har tatt lengre tid enn antatt.

Klage på vedtak og påfølgende klagesaksbehandling har medført forsinket fremdrift i *Sykkeltiltak - Olaf Ryes vei.*
Et av de større endringene i totalprognose skyldes prosjektet Sykkeltilrettelegging i Gabriel Tischendorfs vei og Frydenbølien. Gjennomføring av tiltaket var forutsatt at det ble vedtatt i statsbudsjettet, noe det ikke ble. Prognose er dermed nedjustert inntil prosjektet spilles inn på nytt i Miljøløftet.

I 2025 planlegges det for gjennomføring av et større tiltak i Fyllingsdalen, tiltak i Johan Mohrs gate, Benshaugen, Krohnåsvegen, Lien-Småpudden, Damsgårdsveien del 1, Løbergsveien og Kronstadhøyden. Pågående tiltak i Olaf Ryes vei forventes avsluttet i 2025.

Infrastrukturtiltak i utbyggingsområder
Bergen kommune tar en aktiv rolle i byutviklingen. I større transformasjons- og utbyggingsområder er det behov for omfattende koordinering og planlegging, før tiltak lar seg realisere i tråd med intensjonene i vedtatte planer. Budsjettposten bidrar blant annet til nødvendig planlegging og gjennomføring, spesielt relatert til offentlig teknisk og blågrønn infrastruktur som veier, allmenninger og parker. I 2024 har budsjettmidler blitt benyttet til kartlegging av teknisk infrastruktur i bakken på Laksevåg. Kostnadsanslag danner grunnlag for videre beregning av anleggsbidrag i fremtidige utbyggingsavtaler. Prosjektet hadde litt lavere utgifter enn budsjett i 2024 og disse midlene vil benyttes i 2025 til nylig igangsatt arbeid med prosjektledelse og kostnadsanslag for infrastruktur innen områderegulering for Kristiansholm i Sandviken, og for veianlegg innen reguleringsplan for Sandsliåsen.

IT system for bruk av offentlig areal
Prosjektets hensikt er å levere system for digitale søknader om bruk av offentlige arealer, som f.eks. graving i vei, leie av offentlig plass eller arrangementer, parkeringstillatelser og oppfølging av ileggelser. Systemet skal gi publikum en enklere og bedre opplevelse gjennom fornyede digitale søknadsskjema, og systemet skal legge til rette for bedre flyt og bruk av automatisering i saksbehandlingen. I 2024 har modul for piggdekk ble satt i drift i høst. Denne modulen er for å bestille faktura, først og fremst for bedrifter, men er også tilgjengelig for privatpersoner. Økonomitjenester har tilgjengeliggjort et API slik at vi får bekreftelse når faktura er betalt. Modul for handicap-parkering ble også satt i drift i oktober. Opprinnelig var prosjektet tenkt ferdigstilt 31.12, men grunnet forsinkelser knyttet til økt kompleksitet i løsning, har prosjektet fått forlenget prosjektperioden til våren 2025. Gjenstående arbeid knyttes til leie av grunn, ileggelser og generell prosjektavslutning. Uforutsett fravær på slutten av året medførte forsinket en leveranse og lavere utgifter enn budsjettert i 2024. Midlene kommer til anvendelse i 2025. Prosjektet har ved en inkurie feil i regnskapet på tjenesteområde 08 Samferdsel. Det regnskapsførte beløpet tilhører tjenesteområde 10 C Naturforvaltning og parkdrift.

Johan Berentsensvei - fortau
Prosjektet gjelder opparbeidelse av ca 340 m fortau langs Johan Berentsens veg i Laksevåg bydel.
Ved andre tertial 2024, har det ved en inkurie skjedd en feil i forskyvning av midler fra 2026 og 2025 for å dekke merforbruk i 2024. Dette medførte en reduksjon i justert budsjett for 2024 istedet for en økning. Dette vil bli korrigert i revidert budsjett 2025.

Prosjektet vil i 2025 ha fokus på å ferdigstille prosjektering, få på plass nødvendige byggetillatelser og foreta usikkerhetsanalyse. Totalprognosen er usikker inntil resultat av usikkerhetsanalysen er gjennomført. Det er søkt om midler fra Miljøløftet til bygging av tiltaket. Byggestart planlegges første kvartal 2026 forutsatt finansiering. Totalprognosen er oppdatert etter det som nå ligger i Miljøløftet sitt budsjett for 2025-2028 til bygging av prosjektet.

Klimatilpasning, tiltak
I 2024 er det benyttet midler på prosjektene Løvstien overvann og Separering av overvann fra

Svaneviksveien til Solheimsvannet. Prosjektee hadde lavere utgifter enn budsjettert i 2024 grunnet begrenset prosjektlederkapasitet. Ubrukte midler fra 2024 benyttes i 2025.
Løvstien overvann: I slutten av 2024 ble tiltaket endret fra lukket løsning (rør) til åpen løsning (grøft) og tillatelse til endring ble gitt desember 2024. Det arbeides med forarbeid til anskaffelse av entreprenør og forventet byggestart er våren 2025. Dette er på tjenesteområde 08 - Samferdsel.

Separering av overvann Svaneviksveien: Prosjektet var ferdig i august 2024, og det jobbes nå med utarbeidelse av sluttvedtak. Dette prosjektet er på tjenesteområde 10C . Naturforvaltning og parkdrift.

Justert budsjett har en feil i fordeling mellom tjenesteområder, en reduksjon på tjenesteområde 10D skulle vært gjort på tjenesteområdene 08 og 10C

Klostergarasjen - utskifting av heiser
De fire heisene i Klostergarasjen har vært i bruk helt siden Klostergarasjen ble åpnet i 2005. Heisene har en meget stor belastning og har vært i bruk utover normert levetid. Dette medfører nå utfordringer med drift og vedlikehold av heisene og det er behov for å skifte disse ut som følge av slitasje, elde og manglende tilgang på reservedeler.

Arbeidet med utskifting av heisene startet opp i 2024 og forventes fullført i 2025.

Ladeinfrastruktur for bil
Budsjettposten benyttes til mobil- og ladepunkter i henhold til vedtatt Ladestrategi for Bergen kommune.

Ladepunkter på offentlig vei: I dette prosjektet er det etablert infrastruktur for lading av private elbiler langs kommunal veg i Årstad og Bergenhus bydel. Prosjektet har planlagt, bygd, ferdigstilt og fått overlevert følgende utvidelser av ladepunkt: Øvre Dreggsallmenning, Sydnesplassen og Landåslien. Prosjektet har også bidratt til etablering av nye mobilpunkt: Nymark og Martin Vahls gate. Prosjektet er ferdig og arbeid med sluttvedtak pågår.

Mobilpunktet i Gimleveien : Det skal etableres 6 oppstillingsplasser. Prosjektet gjennomføres sammen med Bergen Vann og anleggsfasen startet sent høsten 2024. Prosjektet har lavere utgifter enn budsjett i 2024. Dette skyldes forsinket fremdrift på grunn av at arbeidet med å få på plass entreprenør har tatt lengre tid enn planlagt. Ubrukte midler i 2024 kommer til anvendelse i 2025. Prosjektet ferdigstilles i 2025.

Prosjektet Sydneshaugen dekker etablering av mobilpunkt i Sydneshaugen samt utplassering av sykkelhangarer. Mobilpunkt er ferdig, men det gjenstår utplassering av to ekstra sykkelhangarer. Resterende midler er tiltenkt utførelsen av dette. Det er planlagt en i Sydneshaugen og en i Sophus Phils gate. I 2025 skal sykkelhangarene settes ut i drift. Prosjektet gjennomføres innenfor rammen for 2025 og i henhold til gjeldende totalramme for prosjektet.

Ladepunkter i boligsoneanlegg
Etablering av ladepunkt inngår som et av mange punkt for å nå kommunen sitt mål om å redusere utslipp på transport- og mobilitetsområdet.

Det pågår planleggingsprosesser, og det ble i 2024 gjennomført fysiske arbeider på Skansedammen, Nye Sandviksvei og Nordnes - hvor prosjektene ved Skansedammen og Nye Sandviksvei ble ferdigstilt.

Loddefjordåsen behandlingssenter - rekkefølgekrav

I vedtatt reguleringsplan for Frieda Fasmer Minne, sak 191/24, er det fremkommet omfattende krav til omlegging og oppgradering av infrastruktur. Eksisterende høyspentkabel over dagens tomt må legges om og veianlegg skal utvides. Rekkefølgekravet og de forberedende arbeidene må utføres før igangsettelse av byggearbeid med nytt behandlingssenter. Gjennomføringsvedtak ble fattet av bystyret i desember 2024, og det ble inngått kontrakt med entreprenør i januar 2025. Årets merforbruk skyldes høyere aktivitet enn anslått. Årsavvik medfører ikke økning av totalprognose eller endring i antatt tidspunkt for ferdigstillelse. Totalprognose er justert i tråd med gjeldende handlings- og økonomiplan (2025-28).

Lyngbøveien - trafikksikring
Entreprenør Vestafjell AS meldte oppbud 30/11-23, og prosjektet stoppet opp. Etter en grundig gjennomgang av prosjektet ble det i august -24 besluttet å gjennomføre detaljprosjektering på en betydelig nedskalering av byggeprosjektet. Prosjektet fokuserer på å etablere fortau i hele prosjektets utstrekning. Det prosjekteres nå en redusert veibredde, for betydelig for mindre terreng inngrep på overside vei, og støttemurer på nedside vei. Resultatet av detaljprosjekteringen vil danne grunnlag for ny usikkerhetsanalyse, og beslutningsunderlag for nytt gjennomføringsvedtak.

Prognosen på kr 171,2 mill kr gjenspeiler et indeksregulert gjennomføringsvedtak på opprinnelig 145 mill kr inkl mva fra våren 2022. Prosjektet fikk en forsert fremdrift i forhold til meldt prognose pr. 2. tertialrapport. Det ble i 2024 startet en entreprise som ferdigstiller konstruksjoner som Vestafjell hadde påbegynt. Det er utført ryddig og tilbakeføring av areal til beboere. I tillegg har det påløpt kostnader til etablert byggherreorganisasjon.

Midtunvegen bofelleskap, rekkefølgekrav og infrastruktur
Det er planlagt etablert et nytt bofellesskap på en tomt ved Fana Herredshus i Midtunvegen. Det fremkommer rekkefølgekrav i reguleringsplanen som må gjennomføres for at byggeprosjektet skal kunne realiseres. Prosjektet planlegger byggestart i løpet av 2025, men fremdriften er avhengig av hovedprosjektet, som er forsinket. Årets mindreforbruk skyldes lavere aktivitet enn anslått. Årsavviket medfører ikke justering av totalprognose. Antatt tidspunkt for ferdigstillelse er justert med bakgrunn i forsinkelse i hovedprosjektet.

Mindre bygginvesteringer - sekkepost
Midlene benyttes til å gjennomføre rehabiliteringsprosjekter og andre oppgraderinger i kommunens bygningsmasse og kan bli brukt på alle tjenesteområder i kommunen.
Midlene benyttes også til å bytte ut, eller oppgradere, tekniske anlegg med utgått levetid. Eksempler på dette er brannvarslingsanlegg, elektriske anlegg, pasientvarslingsanlegg, ventilasjonsanlegg, SD-anlegg, heiser og investeringer knyttet opp mot digitalisering. Det utarbeides årlige vedlikeholdsplaner og prioriteringer basert på tekniske tilstandskartlegginger og kommunens fremtidige arealbehov.

Det er i 2024 bevilget midler til ca. 80 enkelttiltak fra budsjettposten. De største prosjektene er oppgradering og utbedring av ventilasjonsanlegg ved Garnes-, Nygårdslien- og Olsvik skole. Videre er det bevilget større beløp til tiltak på blant annet Eventyrskogen, Li skole, Bergen Brannstasjon, Sandviken sjøbad, Allehelgensgate 5, Klostergarasjen og Årstad Brannstasjon barnehage.

Det også benyttet midler i 2024 ved Skur 14. Bergen kommune tok på nyåret tilbake arealene fra daværende leietaker, for å drifte det tilbudet som er etablert i lokalene videre på kommunens hånd gjennom Kulturetaten. Som ledd i avslutningen av leieforholdet kjøpte kommunen ut og overtok de bygningsmessige påkostningene som var blitt utført på leietakers hånd. Disse inkluderte blant annet 25 lydisolerte øvingsrom, lydstudio, og en fullt utrustet konsertscene med tilhørende lys- og lydutstyr.

Mobilitetstiltak Gåbyen

Mobilitetstiltak Gåbyen er en budsjettpost som finansierer tiltak i Handlingsplan for gange. Noen av prosjektene har finansiering fra Miljøløftet. Budsjettposten har lavere utgifter enn budsjettert i 2024. Dette skyldes lav prosjektlederkapasitet og tilhørende forsinkelser i prosjekter.

Universell utforming – gangfelt. Det ble i 2. tertialrapport skjøvet midler til 2025. Det er blant annet lang leveringstid på granittheller for universell utforming. Det lyses ut en ny anskaffelse i 2025 for resten av de planlagte arbeidene.

Gangveier kollektivtraseer Laksevåg: Den siste tverrforbindelsene krevde mer omfattende prosjektering og ble mer kostbar enn først antatt. Eksisterende trapp i Kringsjåveien viste seg å være i så dårlig forfatning at den måtte rives og etableres ny. I tillegg måtte man foreta fjellsikring for å kunne etablere trapp og samtidig beskytte fotgjengere langs Kringsjåvegen.

Gangetiltak Fridalsveien del 2: Prosjektet skal ruste opp fortauet langs Inndalsveien 105/Fridalsveien 42-44 med nytt dekke, og det vil blant annet etableres benker. Det skal i tillegg etableres vareleveringslomme. Prosjektet påbegynnes i 2025.

Gangeforbindelser - Bergenhus og Arna: Delprosjektene Seimsheia og Persenbakken er nå under prosjektutvikling, antatt byggeoppstart er innen 2025. Endring i totalprognosen er ressurskrevende grunnerverv.

T*rafikksikkerhetstiltak Lyderhornslien fortau*: Prosjektet omfatter etablering av manglende fortausareal mellom Lyderhornslien og Søndre Lyderhornslien, tilrettelagt krysningspunkt, samt overvannshåndtering. Tiltaket forventes ferdig etablert i løpet av første kvartal 2025

Ubrukte midler fra 2024 kommer til anvendelse i 2025.

Mobilpunkter og ladepunkter
Midlene er planlagt benyttet til å realisere lade- og mobilpunkt prosjekter i henhold til vedtatt Ladestrategi. Lav aktivitet knyttet til lade- og mobilpunktprosjekter kommer som en konsekvens av manglende prosjektlederkapasitet til å utføre tiltakene. I 2025 planlegges det å gjennomføre enkelte tiltak. Budsjettpostens totalprognose er justert i henhold til Handlings- og økonomiplan 2025-2028.

Møllendalsbakken
Prosjektets formål er å etablere bedre forhold for gående i Møllendalsbakken. Forprosjekt og grunnavtaler er nesten fullført. Gjennomføring av prosjektet forutsetter ekstern finansiering. Fremdriften og kostnader ved bygging i Møllendalsbakken vil avklares gjennom detaljprosjektering, med planlagt oppstart i 2028. Forbruk i inneværende år er på plan. Med henvisning til vedtatt økonomiplan 2025-2028 er prosjektets omfang endret, fra kun å omfatte tidligfase til nå å omfatte alle prosjektfaser, herunder prosjektering og gjennomføring.

Olsvik Gangbro
Gangbroen ble påkjørt og ødelagt 31.juli 2023. Det skal etableres ny bro samme sted. Kommunen kan, og vil, kreve faktiske utgifter knyttet til ulykken erstattet innen foreldelsesfrist på 3 år etter skadetidspunktet.

Prosjektet hadde lavere utgifter enn budsjettert i 2024. Prosessen med å lyse ut konkurranse ble først gjennomført i september grunnet manglende prosjektlederkapasitet . I 2024 har det dermed kun påløpt kostnader til forprosjekt. Det er inngått kontrakt om prosjektering og detaljprosjektering gjennomføres første halvår 2025. Byggestart er avhengig av hvor lang tid Veidirektoratet vil bruke på godkjenning av prosjektert løsning. Antatt byggestart i løpet av 2026.

Opprusting av nærmiljø – Bøhmergaten/Løvstakksiden
Opprusting av nærmiljø - Løvstakksiden

Prosjektet innebærer opprusting av gateløp, snarveier og parker på Løvstakksiden, mellom Michael Krohns gate og Søndre Skogveien. Prosjektet vil gjøre det mer sikkert og attraktivt å ferdes og oppholde seg i området. Gateopprustningen gjennomføres i forbindelse med at Bergen Vann skal oppgradere og legge ny overvannsledning.

Prosjektet er på plan i forhold til rapportert sluttdato. Prosjektet hadde lavere utgifter enn budsjettert i 2024 som skyldes lavere aktivitet enn opprinnelig forutsatt. Dette skyldes en mer tidkrevende anskaffelsesprosess og tilhørende forskjøvet byggestart. Ubrukte midler skyves og kommer til anvendelse i 2025. Kontrakt med entreprenør er inngått og byggestart er planlagt i løpet av vinter 2025. Gjennomføringen av gateoppgraderingen (Bymiljøetaten sin del av det samlede tiltaket) vil skje i takt med Bergen Vann sitt prosjekt etter hvert som gateløpene skal reetableres.

Opprusting av nærmiljø – Nedre Nygård/Nygårdshøyden
Opprustning av nærmiljø - Nygårdshøyden Sør

Det skal gjennomføres gatefornyelse på deler av Nygårdshøyden i Bergen sentrum. Gatefornyelsen gjennomføres som del av etableringen av bossnett v/ BIR og fornying av vann- og avløpsnettet v/ Bergen Vann. Prosjektet omfatter Strømgaten, Hans Holmboes gate, Herman Foss`gate, Allegaten, Fredrik Meltzers gate og Harald Hårfagres gate. Fra 01.01.2024 ligger byggherreansvaret hos Bergen Vann.

Prosjektet fikk rammetillatelse i slutten av desember 2023. Rammetillatelsen ble påklaget av 5 naboer bl.a. på grunn av bortfall av parkeringsplasser. I påvente av behandling av klagesaken, har sak om gjennomføringsvedtak blitt satt på vent. Klagesaken ble avgjort i januar 2025 der klagen delvis ble tatt til følge. Vedtaket sier bl.a. at eksisterende parkeringsdekning i Strømgaten skal i hovedsak opprettholdes i sin helhet. Parkeringsplasser kan kun unntaksvis og enkeltvis saneres til fordel for helt nødvendig overvanns- og avfallshåndtering, eller annen nødvendig infrastruktur. Før det kan gis igangsettingstillatelse for tiltak på gateplan skal Strømgaten omprosjekteres i tråd med byrådens føringer. Ny situasjonsplan og annet relevant dokumentasjonsgrunnlag oversendes Plan- og bygningsetaten. Det kan gis igangsettingstillatelse for gravearbeider og for tiltak som skal etableres under grunnen. Det må derfor settes i gang en omprosjektering før tiltakene på gateplan kan realiseres.

På grunn av dette har aktiviteten i prosjektet vært lavere enn antatt ved 2. tertialrapport og prosjektet hadde dermed lavere utgifter enn budsjettert i 2024. Midlene kommer til anvendelse senere i budsjettperioden. Så snart det foreligger vedtak om gjennomføring, utlyses anbudskonkurransen. Anleggsfasen planlegges for oppstart i 2025.
Prosjektets totalprognose er i henhold til handlings- og økonomiplan 2025-2028 og påregnelig prisstigning.

Parker rehabilitering
Etterarbeid Biblioteksplassen: Prosjektet omfatter utbedring av universell utforming på Valborg Platous plass i Bergen sentrum, tidligere omtalt som «biblioteksplassen». I 2024 ble de nødvendige utbedringene utført, prosjektet er i sluttfasen. Prosjektet hadde i 2024 lavere utgifter enn budsjettert . Entreprisen ble gjennomført som planlagt og mindreforbruket skyldes ubenyttede usikkerhetsreserver. Midlene skyves til 2025 for å dekke administrative kostnader i forbindelse med avslutning av prosjektet, samt noen sesongavhengige arbeider. Prosjektets totalprognose er på plan, endelig sluttsum justeres ved 1.tertialrapport 2025.

Permanent bobilparkering - utredning
Bobilparkering – konseptutvikling

De siste årene har det vært flere medieoppslag og tilbakemeldinger om uønsket bobilparkering i boligområder og ved friområder. Dette viser at det er mange bobilturister i Bergen, og at det kan være et behov for et bedre tilbud. For å redusere villparkering anses det som viktig at tilbudet etableres nært et kollektivpunkt med akseptabel reisetid til Bergen sentrum. Bymiljøetaten har startet arbeidet med planlegging av bobilparkering og videre arbeid skjer i 2025.

Rekkefølgekrav Mulen - gjennomføring
Prosjektet omhandler rekkefølgekrav som vei, fortau og infrastruktur rundt Varegg Arena i Sandviken. Arbeidene pågår og prosjektet forventes ferdigstilt innenfor budsjett i løpet av april 2025.

Rolland skole - rekkefølgekrav
Det pågår opparbeiding av rundkjøring og bussoppstillingsplass, samt tilpasninger til omkringliggende gangveier, for å kunne transportere elever til og fra erstatningsskole når Rolland skole skal bygges. Prosjektet nærmer seg ferdigstillelse. Årets mindreforbruk skyldes forsinkelser som følge av økte spreningningsarbeider. Forsinkelsen medfører en forskyvning av antatt ferdigstillelsesdato med ett kvartal. Samtidig har tiltak knyttet til forurenset grunn og masseutskiftninger gitt et behov for at prosjektet tilføres midler, da det forventes en overskridelse av totalprognose.

Supplering av lyspunkter på eksisterende anlegg
Prosjektet omfatter etablering av belysningsanlegg som supplementer til eksisterende belysningsanlegg. Tiltakene er et resultat av ønske fra innbyggere om å etablere nye lyspunkt på kommunal eiendom.

I 2024 har blant annet Gravdalsrinden blitt belyst med to ekstra master for tryggere skolevei. Belysning ved Amalie Skrams vei har blitt endret for å redusere lysforurensning inn i nærliggende boliger og det har blitt gjort en utbedring av belysning ved ulike underbelyste overgangsfelt, kryss og snuplasser i ulike bydeler, blant annet Laksevåg og sentrum og Fana. Ubrukte midler i 2024 kommer til anvendelse i 2025 grunnet noen forsinkelser i tildeling av entreprenør grunnet manglende intern kapasitet.

Sykkeltiltak Lyngfaret og Vestre Vadmyra
Prosjektet skal bedre trafikksikkerheten, og da særlig for syklende og gående, blant dem elevene ved Vadmyra skole med gjennomgående fortau, oppmerking og fornyet belysning. Prosjektet er delvis finansiert med midler fra Miljøløftet.

I 2024 er det etablert sammenhengende fortau ved Vadmyra idrettsanlegg. Prosjektet er noe utvidet etter ønsker fra Områdesatsningen og totalprognose øker tilsvarende. Midlene fra områdesatsingen skal benyttes til å tilføre elementer ved Hundestien om balansestokker, tregriser, voltstang og benker.

Konkursen hos forrige entreprenør har medført forsinkelser og det ble skjøvet midler fra 2024 til 2025 i tertialrapport 2-2024. Forsinkelsene ble større enn antatt ved 2. tertialrapport og prosjektet har dermed et avvik mellom budsjett og regnskap. Prosjektet forventes ferdigstilt i løpet av 2025.

Sykkeltiltak Nonnekloppen til Florida
Prosjektet skal etablere sykkelvei med fortau fra Nonneklopp bro til Florida. Prosjektet inngår i Offentlig utbyggingsfase 1, vedtatt i Sykkelstrategi for Bergen Kommune 2020-2030 samt Handlingsplan for sykkel 2021-2024. Prosjektet er delfinansiert med midler fra Miljøløftet.

I 2024 fikk prosjektet gjennomføringsvedtak og det er inngått kontrakt med entreprenør. Prosjektet fikk en forsinket oppstart som skyldes at det tok lengre tid å få gjennomføringsvedtak for prosjektet enn først antatt. Forsinkelsen ble større enn forventet ved 2. tertialrapport. Utbyggingen forventes gjennomført og ferdigstilt i 2025.

Tiltak for gående
Budsjettposten er finansiert med midler fra Miljøløftet og brukes til å gjennomføre tiltak fra Handlingsplan for Gange.

I 2024 er det hentet midler til prosjektene Bergveien, diverse tiltak i Fyllingsdalen, diverse tiltak i Åsane sentrum og Oppgradering gangveier Øvre Stadionveien, Skoglien og Løvstakkveien. I tillegg er det brukt midler til å finansiere kartlegging av gange i flere bydeler.

I Bergveien har man i 2024 bygget og ferdigstilt gangveien/stien. Prosjektet ferdigstilles første halvdel av 2025 på grunn av høy kompleksitet og ressurskrevende avklaringer som har medført noen forsinkelser. Dette skyldes tilpasninger og omprosjektering i anleggsfasen. Prosjektet hadde dermed lavere utgifter enn budsjett for 2024.

I Fyllingsdalen har man oppgradert flere gangforbindelser med utvidet bredde, nytt dekke, håndlist, belysning og trapper. Tiltakene hadde lavere utgifter enn budsjettert i 2024. Dette skyldes manglende intern kapasitet. Prosjektenes totalbudsjett er på plan, ubrukte midler i 2024 vil benyttes i 2025.

Gangetiltak i Åsane sentrum omhandler bygging av 11 gangetiltak i Åsane. Gangetiltakene ble ferdig prosjekt og fikk nødvendige tillatelser i 2024. Avvik mellom regnskap og budsjett for 2024 skyldes forsinket oppstart av byggearbeidene. Prosjektet er planlagt ferdig bygget innen 2025.

Ubrukte midler fra 2024 kommer til anvendelse i 2025.

Trafikksikring
Budsjettposten brukes til større og mindre tiltak som hentes fra Handlingsplaner for trafikksikkerhet. I 2024 er det benyttet midler til Grimseidveien mur og fortau i Søndre Øyjorden. I tillegg hentes midler til bygging av fortau i Apeltunvegen, Mindre trafikksikringstiltak, Bærekraftig bruforvaltning, konseptutvikling og Gatenormal for Bergen .

Byggearbeidene i Grimseidvegen er ferdigstilt og prosjektet er klart til å sluttføres. Det gjenstår arbeid med fradeling og oppmåling av eiendom. Prosjektet har et mindreforbruk på 0,7 mill. fordi kabel- og ledningsaktørene dekket en større del av samlede kostnader enn forutsatt.

I Søndre Øyjorden er oppstart av byggingen satt på pause. Dette skyldes behovet for en ny gjennomgang i tråd med merknad fra Bystyret til handlingsplan for trafikksikkerhet om parkering.

I prosjektet Bærekraftig bruforvaltning ble det høsten 2024 inngått prosjekterings kontrakt for Olsvik gang- og sykkelbru og Gullfjellsvegen bru. I tillegg ble det engasjert konsulenter til å gjøre spesialinspeksjoner og vurderinger på noen bruer (Skaffarmyrane, Tyriveien, Lyngbøveien, Baugtveitgen IV, Olsvikåsen). Det er etablert dialog med konsulenter og Vestland fylkeskommunen for å etablere forebyggende tiltak på bruer som er sårbare for påkjørsel. Prosjektet har 1,3 mill. lavere utgifter enn budsjettert i 2024 som skyldes at det har tatt lengre tid enn antatt å få på plass kontrakter med prosjekterende.

Mindre trafikksikringstiltak: Det ble i 2024 besluttet at det skulle gjennomføres en tilstandskartlegging på selekterte busskur av samme type som var involvert i en hendelse med en rutebuss. Prosjektet har

omlag 1,6 mill lavere utgifter enn budsjettert i 2024, da det ikke ble behov for midlene som ble framskyndet fra 2025 i 2. tertialrapport.

Mulige utfordringer for 2025 kan være behovet for å gjennomgå parkeringssituasjonen for de enkelte trafikksikkerhetstiltak i tråd med bystyret sin merknad til Handlingsplan trafikksikkerhet.

Utbyggingsavtaler Søreide
Søreide - Realisering friområder, Telenorkaien: Det skal etableres et nytt friområde på Telenorkaien (FR1) på Søreide. Prosjektet følger opp forpliktelser i utbyggingsavtaler, arealet ønskes utviklet som et sambruksareal med særlig fokus på eldre barn og ungdom. Prosjekt er i planleggings- og idefase. Prosjektet hadde lavere utgifter enn budsjettert i 2024. Avviket skyldes manglende internkapasitet, midlene skyves og kommer til anvendelse i 2025. Prosjektets totalprognose er på plan. Totalprognosen er samtidig svært usikker, og nærmere anslag spilles inn når prosjektutviklingen er i gang. I 2025 anskaffes miljøtekniske og byromsfaglig utredninger, eventuell gjennomføring av grunnundersøkelser, samt anskaffelse og oppstart av skisseprosjekt.

Søreide sentrum – ervervsprosessen: Prosjektet omhandler erverv av arealer i tråd med realisering av områdeplanen for Søreide sentrum. Arealer som erverves benyttes til friområder og opparbeidelse av teknisk infrastruktur. Prosjektet finansieres i sin helhet fra avsatte utbyggingsavtalemidler for Søreide. Det ble i 2024 gjennomført forhandlinger om frivillige avtaler samt ekspropriasjon, hvor begge disse aktivitetene nå er avsluttet. Ervervsfasen nærmer seg ferdig, og prosjektet avsluttes i 2025. Prosjektet hadde lavere utgifter enn budsjettert for 2024, og resterende budsjettmidler er bundet opp til aktiviteter og kommer til anvendelse i 2025.

Utbyggingsavtaler Wergeland
Wergeland byrom

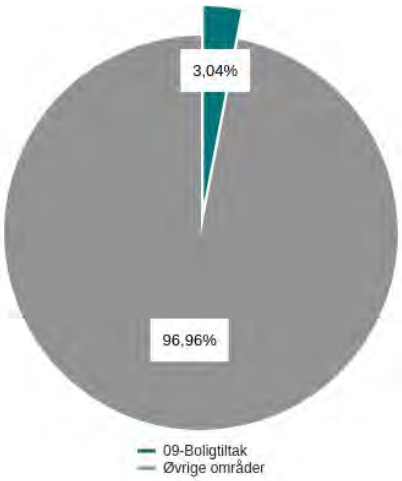
Det skal etableres ny allmenning og byrom på Wergeland. Prosjektet følger opp forpliktelser i utbyggingsavtale. Dette prosjektet omfatter kun tidlig planleggingsfase.
Kapasitetsutfordringer hos leverandør har forsinket ferdigstillelse. Forprosjektet ferdigstilles vår 2025. Prosjektet har dermed lavere regnskap enn budsjett i 2024. Ubenyttede midler kommer til anvendelse i 2025. Totalprognosen er på plan.

Planlagt aktivitet innebærer å ferdigstille forprosjekt og kostnadsestimat, samt å planlegge videre prosjektfremdrift koordinert mot ervervsak for investeringen *Grunnerverv Wergeland.* Budsjettmidler til gjennomføring av tiltaket (videre prosjektering og gjennomføring) er vedtatt i Handlings- og økonomiplan 2025-2028. Satsingen videreføres under investeringen *Grønnallmenningen.*

Wergeland – Grunnerverv og forberedende arbeider
Bergen kommune har inngått utbyggingsavtale med utbyggere på Wergeland, med forpliktelse om å opparbeide offentlig infrastruktur. Deler av infrastrukturen ligger på privat eiendom, og ekspropriasjon av fire eiendommer ble vedtatt av byrådet mars 2023. For tre av eiendommene er det inngått minnelig avtale med grunneierne, og for de to gjenværende vil utmålingen av av erstatning gjøres med bistand fra skjønnsretten. Oppstart av skjønnssaken er satt til 28. januar 2025 .Kostnader i 2024 relaterer seg hovedsakelig til konsulentbistand i forbindelse med forhandlinger og forberedelse av skjønnssak. Kostnadene ble litt høyere enn forventet i 2024. Dette dekkes av prosjektets budsjett for 2025. På grunn av forventning om lang ventetid på saker i skjønnsretten, ble utbetalingstidspunktene antatt å være i 2026. Da skjønnssaken avsluttes i februar, vil utbetalingstidspunktene fremskyndes til 2025.

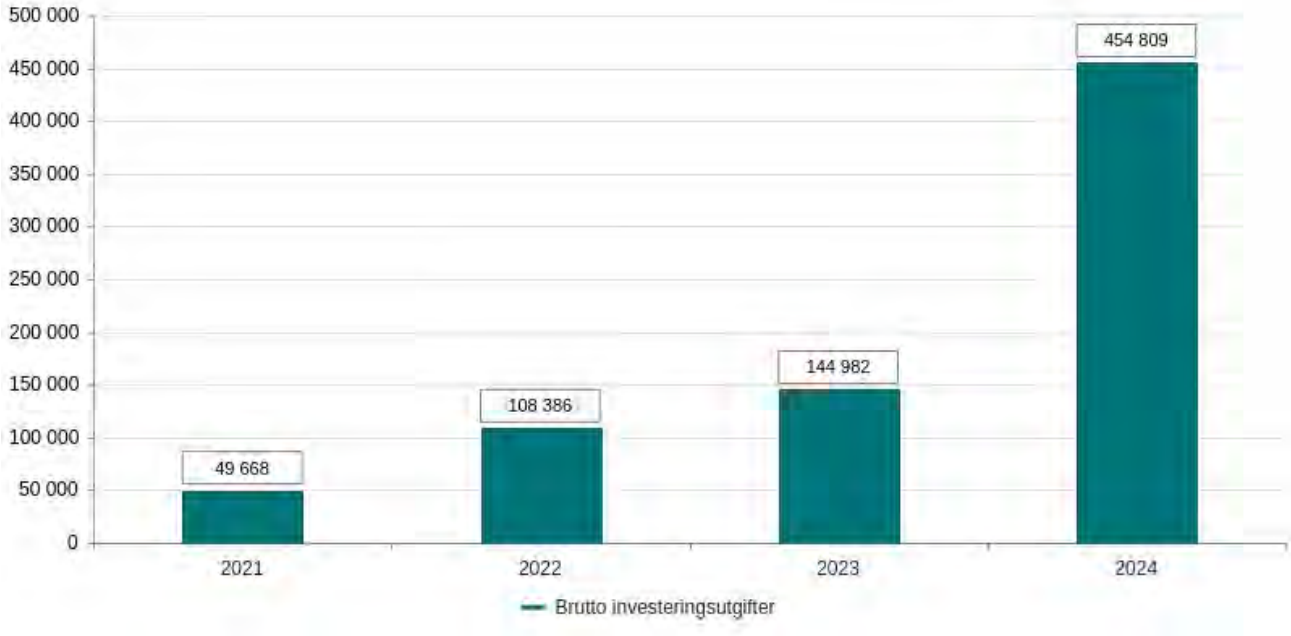
09-Boligtiltak

Brutto driftsutgifter i % av kommunens totale utgifter



Brutto investeringsutgifter

Beløp i 1000 kr



Om tjenesteområdet

Tjenesteområde Boligtiltak omhandler virkemidler og tiltak i kommunen for å gi byens innbyggere et godt og tilpasset sted å bo. Boligvirkemidlene forvaltes av Etat for sosiale tjenester, Etat for boligforvaltning og Etat for utbygging. Boligvirkemidlene er bydekkende og rettet mot enkeltindivider og familier. Tildeling av statlig og kommunal bostøtte, finansiering og utbedring av boliger ved hjelp av startlån og tilskudd, samt tildeling av kommunale utleieboliger utgjør tjenestene til Boligkontoret.

Forvaltning, drift og vedlikehold av kommunenes utleieboliger utgjør tjenestene til Etat for boligforvaltning. Etat for utbygging har ansvar for bygging av nye kommunale utleieboliger.

I juni 2024 vedtok byrådet en oppstartssak om en ny temaplan for det boligsosialt arbeidet. Temaplanen skal være en ny helhetlig strategi for dette feltet.

Viktige begivenheter



SLO SAMMEN TO ETATER: 1. november byttet Boligetaten navn til Boligkontoret, og ble med det en del av Etat for sosiale tjenester. Målet er sterkere tjenester og bedre brukeropplevelser for innbyggerne i Bergen. Her takker direktør for Etat for sosiale tjenester Hilde Skjelvik Larsen avtroppende direktør for Boligetaten Siv Christine Tjønum. Foto: Kjersti Voll

- Den 1. november ble Boligetaten avviklet. Det ble opprettet et ny enhet, Boligkontoret i Etat for sosiale tjenester. Den nye organiseringen har som mål å videreutvikle tjenestetilbudet og styrke samarbeidet med Nav og utvikle bedre tjenester for innbyggerne. Boligkontoret dekker de samme oppgavene som tidligere Boligetaten, og har ansvar for bostøtte, boligtildeling og boligfinansiering.
- Det er blitt kjøpt 16 familieboliger som har redusert tiden barnefamilier venter på tildeling av kommunal utleiebolig.
- Bygging av botiltak i Steinsvikkroken ble satt i gang i 2023 og har pågått gjennom hele 2024, tiltaket åpnes våren 2025. Tiltaket skal gi seks boliger til sårbare personer med samtidig rusproblematikk og utviklingsforstyrrelser.
- I 2024 var det oppstart av bygging av botiltak i Petedalsmyra, som skal gi bolig med personalbase til åtte personer med samtidig rus- og psykiske lidelser (ROP lidelser). Forventet innflytting er 1. kvartal 2026.
- Grunnarbeidene har startet for bygging av fem småhus på Bjørge.

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
Helårsvirkning av realendringer i årets budsjett				
EBF - Overføring av husleieinntekter - innleie av boliger til flyktninger	24 451	24 451	0	Det ble i 2024 foretatt organisatoriske grep for å redusere antall ledd i "innleiekjeden", ved at alle aktiviteter knyttet til fremskaffing av boliger til flyktninger, uansett kjøp eller innleie, ble samlet i i Etat for boligforvaltning. Avviket fremkommer derfor på økonomiplantiltaket knyttet til denne etaten.
EBE - Innleie av boliger til flyktninger - dokumentering av overtakelse	900	900	0	Utgiftene er påløpt hos Etat for bygg og eiendom våren 2024
EBE - Innleie av boliger til flyktninger - estimat på kommende boliger	11 220	11 220	0	Det ble i 2024 foretatt organisatoriske grep for å redusere antall ledd i "innleiekjeden", ved at alle aktiviteter knyttet til fremskaffing av boliger til flyktninger, uansett kjøp eller innleie, ble samlet i i Etat for boligforvaltning. Avviket fremkommer derfor på økonomiplantiltaket knyttet til denne etaten.
EBF - FDV-kostnader - innleie av boliger til flyktninger	3 750	32 298	−28 548	I "bosettingssaken" for 2024 fremgikk det et behov for å fremskaffe omlag 230 boliger til bosetting av flyktninger. Da saken ble vedtatt av Bergen Bystyret i mars 2024 var det ikke avklart hvorvidt boligene skulle fremskaffes ved kjøp, innleie, eller en kombinasjon av begge, da dette ville være avhengig av hva som var tilgjengelig i markedet. Året før, i 2023, ble behovet utelukkende løst ved innleie, og en rekke av innleieboligene ble kontrahert mot slutten av året, men ikke formelt overtatt med oppstart av leiekontrakt før i 2024. Avviket i 2024 skyldes derfor hovedsakelig at langt flere innleieboliger (omlag 125) ble overtatt og satt i ordinær drift, enn det som ble lagt til grunn da tiltaket opprinnelig ble budsjettert. Selv om innsatsen med fremskaffing av boliger i 2024 hovedsakelig baserte seg på kjøp, innebar innfasingen av kontraherte innleieboliger fra 2023 at man i desember 2024 hadde en avtaleportefølje på totalt 259 boliger. Det ble i 2024 også foretatt organisatoriske grep for å redusere antall ledd i "innleiekjeden", ved at alle aktiviteter knyttet til fremskaffing av boliger til flyktninger, uansett kjøp eller innleie, ble samlet i i Etat for boligforvaltning. Avviket fremkommer derfor på økonomiplantiltaket knyttet til denne etaten.

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
EBF - Husleieinntekter - innleie av boliger til flyktninger	−29 700	−41 227	11 527	I "bosettingssaken" for 2024 fremgikk det et behov for å fremskaffe omlag 230 boliger til bosetting av flyktninger. Da saken ble vedtatt av Bergen Bystyret i mars 2024 var det ikke avklart hvorvidt boligene skulle fremskaffes ved kjøp, innleie, eller en kombinasjon av begge, da dette ville være avhengig av hva som var tilgjengelig i markedet. Året før, i 2023, ble behovet utelukkende løst ved innleie, og en rekke av innleieboligene ble kontrahert mot slutten av året, men ikke formelt overtatt med oppstart av leiekontrakt før i 2024. Avviket i 2024 skyldes derfor hovedsakelig at langt flere innleieboliger (omlag 125) ble overtatt og satt i ordinær drift, enn det som ble lagt til grunn da tiltaket opprinnelig ble budsjettert. Selv om innsatsen med fremskaffing av boliger i 2024 hovedsakelig baserte seg på kjøp, innebar innfasingen av kontraherte innleieboliger fra 2023 at man i desember 2024 hadde en avtaleportefølje på totalt 259 boliger.
EBE - Innleie av boliger til flyktninger	22 240	22 240	0	Det ble i 2024 foretatt organisatoriske grep for å redusere antall ledd i "innleiekjeden", ved at alle aktiviteter knyttet til fremskaffing av boliger til flyktninger, uansett kjøp eller innleie, ble samlet i i Etat for boligforvaltning. Avviket fremkommer derfor på økonomiplantiltaket knyttet til denne etaten.
EBF - Lønnskostnader - oppfølging innleie av boliger til flyktninger	1 499	2 828	−1 329	I gjennomføringen av bystyrets vedtak i "bosettingssaken" for 2024, ble det foretatt organisatoriske grep for å redusere antall ledd i "innleiekjeden", ved at alle aktiviteter knyttet til fremskaffing av boliger til flyktninger, uansett kjøp eller innleie, ble samlet i i Etat for boligforvaltning. Dette innebar en høyere ressursbruk i denne etaten enn det som lå til grunn for budsjetteringen av tiltaket. Prosjektet hadde per desember 2024 tilsammen 3,6 stillinger i bruk knyttet til kjøp, drift og oppfølging av leieavtaler med private utleiere. Dette er leieavtaler som løper over 3 år og hvor de første har utløp av kontrakt i mai 2026.
Økning i bostøtte	15 843	15 843	0	Tiltaket er iverksatt, og midlene har gått til formålet.
Sum	**50 203**	**68 553**	**−18 350**	

Tilpasning til aktivitetsnivå

Økt bostøtte ved at kommunale botilbud for personer med utviklingshemming tas i bruk	304	150	154	Tiltaket med å ferdigstille 8 leiligheter i Professor Dahls gate 32, som erstatning for Unneland, ble påbegynt, men forsinket og midlene ble derfor kun delvis brukt i 2024. Det er ferdigstilt leiligheter i Åstveittunet 57-82, som erstatning for Odinsveg bofellesskap 1 og 2. Totalt utgjør det 16

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
				leiligheter. Ettersom nye leiligheter har høyere husleie enn eldre medførte dette økt bostøtte.
EBE - Justering av FDV-ramme for endringer i byggporteføljen	−200	−200	0	Endringen er innarbeidet som en del av årsbudsjettet til Etat for bygg og eiendom
Økt bostøtte grunnet økte sosialhjelpssatser	2 900	2 900	0	Økningen i livsoppholdssatsene økte som forventet også størrelsen på utbetaling av bostøtte.
Økt bostøtte grunnet flere boliger til flyktninger fra Ukraina	4 000	4 000	0	Tiltaket er iverksatt, og midlene har gått til formålet.
Sum	**7 004**	**6 850**	**154**	
Nye tiltak				
Økt bostøtte når nye kommunale utleieboliger tas i bruk	390	0	390	Tiltaket er forsinket, og midlene forventes å medgå til formålet fra 2025. Boligene er prosjektert og byggeprosessen er under arbeid. Forventet ferdigstillelse og innflytning er seks leiligheter og personalbase i Steinsvikkroken i 2. kvartal 2025, fem småhus på Bjørge i 4. kvartal 2025 og åtte leiligheter og personalbase på Petedalsmyra i 1. kvartal 2026.
Tilpasning som følge av lavere refusjoner knyttet til bostøtte	5 000	5 000	0	Statlig refusjon til bostøtte er som forventet redusert.
Sum	**5 390**	**5 000**	**390**	
Effektivisering				
Oppgavegjennomgang i kommunen	−82	−82	0	Bystyret har vedtatt at de administrative kostnadene i byrådsavdelingene skal reduseres, blant annet ved å holde administrative stillinger vakante ved varig eller midlertidig ledighet. Av et totalt innsparingskrav på 95 mill. ble 30. mill. fordelt ut i detaljeringen av vedtatt budsjett i februar, mens de ytterligere 65 mill. ble fordelt i august 2024. I revidert budsjett 2024 ble det innført generell ansettelsesstopp for administrative stillinger i hele organisasjonen. Byrådsavdelingene melder om at innsparingskravet er tilnærmet innfridd. Stillinger er holdt vakant ved ledighet, og for administrative stillinger har det vært restriktiv bruk av vikarer. I tillegg har avdelingene brukt mindre på kurs og samlinger, konsulentbruk, reiseaktivitet og andre utgifter som ikke er strengt nødvendig. Byrådsavdelingene har håndtert innsparingskravet ulikt mht. fordeling og rapportering i sine tjenester. I sum rapporteres det om forventet effekt på 93,4 mill. som gir et negativt avvik på 1,6 mill. i 2024.
Sum	**−82**	**−82**	**0**	
Sum tiltak	**62 515**	**80 320**	**−17 806**	

Rammeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå				
Redusert statlig refusjon for bostøtte til flyktninger fra Ukraina	500	500	0	Husbanken har avviklet de midlertidige høye satsene, og Husbanken har som forventet utbetalt lavere refusjon til Bergen kommune. Midlene har gått til formålet.
Redusert statlig refusjon for bostøtte	11 062	11 062	0	Husbanken har avviklet de midlertidige høye satsene, og Husbanken har som forventet utbetalt lavere refusjon til Bergen kommune. Midlene har gått til formålet.
Sum	**11 562**	**11 562**	**0**	
Nye engangstiltak				
EBE - merbehov innleie av bolig til flyktninger	29 865	29 865	0	Det ble i 2024 foretatt organisatoriske grep for å redusere antall ledd i "innleiekjeden", ved at alle aktiviteter knyttet til fremskaffing av boliger til flyktninger, uansett kjøp eller innleie, ble samlet i i Etat for boligforvaltning. Avviket fremkommer derfor på økonomiplantiltaket knyttet til denne etaten.
Sum	**29 865**	**29 865**	**0**	
Kutt				
Kurs og konferanser	−100	−100	0	Effektuert ved redusert bruk av kurs og seminarer i 2024.
Sum	**−100**	**−100**	**0**	
Sum tiltak	**41 327**	**41 327**	**0**	

Utvikling og utfordringer

Det pågår bygging av kommunale boligprosjekter i Steinsvikkroken og på Petedalsmyra. Totalt for disse to lokasjonene etableres det 14 boliger. I tillegg nærmer det seg byggestart for småhusene på Bjørge. Langt de fleste av dem som har ventet på kommunal bolig i to år eller mer, har sammensatte utfordringer og har behov for et annet tilbud enn det Bergen kommune kan tilby i dag. Dette er boliger til mennesker som har behov for bistand for å opprettholde boforholdet. Boligene skal i hovedsak ha personalbase med døgnbemanning og en hardfør utforming tilpasset målgruppen. De boligene som kommunen skal anskaffe selv gjennom boligprogrammet er derfor svært viktig å få på plass.



Illustrasjon av Steinsvikkroken botiltak. Foto: Henning Larsen AS

Videre, nærmer det seg byggestart for bygging av fem småhus på Bjørge i Fyllingsdalen bydel. I tillegg jobbes det med realisering av flere prosjekter gjennom byggesaker og reguleringsplanarbeid. Kommunens egen byggevirksomhet retter seg mot de som har størst behov for hjelp fra kommunen til å finne egnet bolig. Boligene kommunen selv skal bygge selv, vil være anlegg med tilpasset oppfølging og tjenester for ulike brukergrupper.

Boliger til vanskeligstilte

Bostedsløsekartlegging i uke 48 viste at det var 554 bostedsløse i Bergen kommune. Ved slutten av året var det 337 personer på venteliste for kommunal utleiebolig, av disse var 306 enehusstander og ca. 70 prosent var registrert med psykiske helseutfordringer og/eller rus som hovedårsak til at de trengte bistand til å skaffe bolig.

I 2024 søkte 1179 husstander om kommunal bolig, og antallet søknader har holdt seg stabilt fra år til år. I 2022 var det 62 barnefamilier på ventelisten for bolig, mens det i 2023 var en nedgang til 45 familier og ved utgangen av 2024 var det 31 barnefamilier som ventet på tildeling av bolig. I Handlings- og økonomiplan for 2024 ble det satt av 100 millioner til kjøp av boliger tilpasset store barnefamilier. Boligene skulle være minimum 4-roms boliger, ligge spredt, være egnet og ha god tilgjengelighet. Kjøp av 16 familieboliger i 2024 er grunnen til at antall barnefamilier som står på venteliste for tildeling av kommunal bolig har gått ned. Det er likevel en utfordring at køen for å bytte til mer egnet bolig øker. Årsaken er i all hovedsak at boligen de bor i er for liten eller på andre måter uegnet for barnefamilier.

2024 var i likhet med 2023 preget av flyktningkrise. Det ble totalt tildelt 352 boliger til nyankomne flyktninger. Det ble kjøpt 71 boliger og innleid 258 boliger til bosetting av flyktninger. I tillegg er flyktninger bosatt i kommunale utleieboliger.

I tillegg til at boligkøen økte, økte antall husstander som har ventet mer enn 12 måneder fra 104 til 129, mens antall husstander som har ventet mer enn 24 måneder økte fra 50 til 51. Dette er ikke en ønsket utvikling.

Gjennomsnittlig ventetid for de som venter på å få tildelt kommunal bolig var 16 måneder i 2024. Snittet for de som fikk tildelt bolig i 2023 var 14 måneder.

Etablering av boliger for de mest vanskeligstilte tar lang tid, noe som gjør hverdagen krevende for de innbyggerne som har behov for bistand fra kommunen for å skaffe seg et sted å bo.

En del av de med utfordringer knyttet til rus og psykisk helse kan bo godt i ordinære bomiljø med tilpasset oppfølging og ambulante tjenester, mens andre har behov for mer tilrettelagte botilbud og tjenester. Spesielt innbyggere med rus- og/eller psykiske/kognitive helseutfordringer må vente lenge i boligkø. Den nye temaplanen om det boligsosiale arbeidet som kommunen startet å jobbe med i 2024 vil ha særskilt fokus på å finne nye måter for etablere gode og varige boliger og en sammenhengende tjenestetilbud for særlig sårbare innbyggere.

Bostøtte og startlån

Den kommunale bostøtten i Bergen er unik i norsk sammenheng. Antall husstander som kvalifiserer til den kommunale bostøtten har økt. Noe av økningen i bostøtte kan tilskrives at kommunen har anskaffet flere boliger til flyktninger. Ved innfasing av nye boliger øker utgiftene til kommunal bostøtte.

En ettervirkning av korona er at det også i deler av 2024 var høyere bevilgninger og høyere boutgiftstak og inntektstak for statlig bostøtte. De midlertidig økte satsene for statlig bostøtte ble imidlertid fjernet i løpet av året, noe som har ført til reduksjon i antall mottakere av statlig bostøtte i 2024.

I den norske boligpolitikken er det et mål at flest mulig skal eie egen bolig. Totalt utlån på 726 millioner i startlån var lavere enn forventet. Kommunen lånte inn 950 millioner fra Husbanken i startlånsmidler. Ubrukte midler overføres til 2025. Lavere utlån enn forventet kan ha sammenheng med at det er dyrtid, økte boligpriser, rentestigning og prisstigningen generelt. Bokførte tap er fremdeles på et lavt nivå.

Aktivitetsnøkkeltall

Bostøtte

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2021	Resultat 2022	Resultat 2023	Resultat 2024
Kommunal bostøtte mill. kr.(brutto)	233,5	238,0	172,0	209,0
Kommunal bostøtte, antall	3 398	3 437	3 616	3 785
Statlig andel i %	32,0 %	37,0 %	34,8 %	31,0 %
Statlig andel mill. kr.	71,0	88,0	91,0	94,0
Statlig bostøtte (totalt innvilget) mill. kr.	203,0	243,0	250,0	247,0
Statlig bostøtte, antall mottakere	5 730	6 656	6 981	6 121

Finansiering

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2021	Resultat 2022	Resultat 2023	Resultat 2024
Antall søknader mottatt	1 766	1 800	1 578	1 179
Bokførte tap på lån og garantier (mill. kr.)	1,0	1,0	3,0	2,0
Fra leie til eie, antall	42	42	36	40
Startlån mill. kr.	904	859	807	726
Startlån, antall utbetalt	427	376	355	311
Tilskudd til etablering sum	31	19	13	12
Tilskudd til etablering, antall	97	66	51	36

Kommunale boliger

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2021	Resultat 2022	Resultat 2023	Resultat 2024
Boliger ledig for tildeling, antall	391	547	574	697
Boliger ledig for tildeling, hvorav tildelinger til Introduksjonssenteret	55	168	265	352
Boliger tatt i bruk, nytt boligprogram 250+	50	3	4	3
Fortynning, antall boliger	34	23	4	26
Kommunalt disponerte boliger totalt, antall	3 689	3 638	3 828	4 042

Kvalifiserte boligsøkere

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2021	Resultat 2022	Resultat 2023	Resultat 2024
Antall søknader innvilget (tatt inn i køen)	327	325	281	255
Antall søknader mottatt	1 075	1 179	1 210	1 582
Barnefamilier på venteliste	50	30	45	31
Enslige på venteliste	188	234	274	306
Kvalifiserte boligsøkere - alle	238	296	319	337
Ungdom under 25 år på venteliste	19	4	20	22

Kostra Nøkkeltall

	Bergen 2023	Bergen 2024	Oslo kommune	Trondheim	Stavanger	ASSS uten Oslo
Dekningsgrad						
Kommunalt disponerte boliger per 1000 innbyggere *)	21	20	19	18	26	
Kvalitet						
Beløp per innbygger i startlån videretildelt av kommunen *)	2 884	2 471	2 792	3 423	3 340	

**) Inflasjonsjustert med deflator*

Status økonomi per tjeneste

Beløp i mill. kr

			Regnskap 2024			
Tjeneste	Regnskap 2023	Justert bud. 2024	Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
Kommunale utleieboliger	−68,9	−86,1	436,5	−519,4	−82,9	−3,2
Flyktningeboliger	4,2	33,2	110,0	−72,9	37,2	−4,0
Byggdrift bostedsløse	0,8	−2,4	12,6	−15,8	−3,2	0,8
Byggdrift særskilte botiltak	−5,1	−8,5	21,2	−31,3	−10,1	1,7
Bostøtte	179,9	211,3	324,8	−107,1	217,7	−6,4
Boligfinansiering	18,8	19,6	40,8	−21,9	18,9	0,7
Boligtildeling	7,3	7,7	9,7	−0,7	8,9	−1,2
Mottatte renter/avdrag på formidlingslån	0,0	0,0	2,7	−2,7	0,0	0,0
Sum	**137,1**	**174,8**	**958,3**	**−771,9**	**186,4**	**−11,6**

Status økonomi per avdeling

Beløp i mill. kr

			Regnskap 2024			
Byrådsavdeling	Regnskap 2023	Justert bud. 2024	Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
1-Byrådsleders avdeling	0,0	0,1	0,1	0,0	0,1	0,0
2-Byrådsavdeling for finans	122,5	167,4	783,6	−608,6	175,0	−7,5

Byrådsavdeling	Regnskap 2023	Justert bud. 2024	Regnskap 2024 Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
6-Byrådsavdeling for barnevern, sosiale tjenester og mangfold	209,3	241,4	378,7	−130,9	247,8	−6,4
90-Fellesposter - bykassen	−194,8	−234,1	−204,0	−32,5	−236,5	2,3
Sum	**137,1**	**174,8**	**958,3**	**−771,9**	**186,4**	**−11,6**

Kommentar til status økonomi

Byrådsavdeling for finans endte med et merforbruk på 7,5 mill. innenfor tjenesteområde 09 Boligtiltak. Hovedårsaken til merforbruket er at det ble skaffet til veie flere boliger til flyktninger enn det som var budsjettert. I tillegg har utgiftene til klargjøring av ordinære utleieboliger økt mer enn den generelle prisstigningen.

Generelt har aktivitetsnivået i Etat for boligforvaltning vært høyere enn det som opprinnelig var budsjettert. Dette skyldes at det har vært mulig å søke om ENØK-tilskudd fra Husbanken i forbindelse med planlagt vedlikehold. Etaten fikk innvilget tilskudd til 20 ENØK-prosjekter i 2024. For å gjennomføre prosjektene er uttaket fra disposisjonsfond for vedlikehold av boliger økt opp fra planlagte 7,6 mill til 41,1 mill. Ved årets slutt gjenstod det 67 mill. på disposisjonsfond for vedlikehold av boliger.

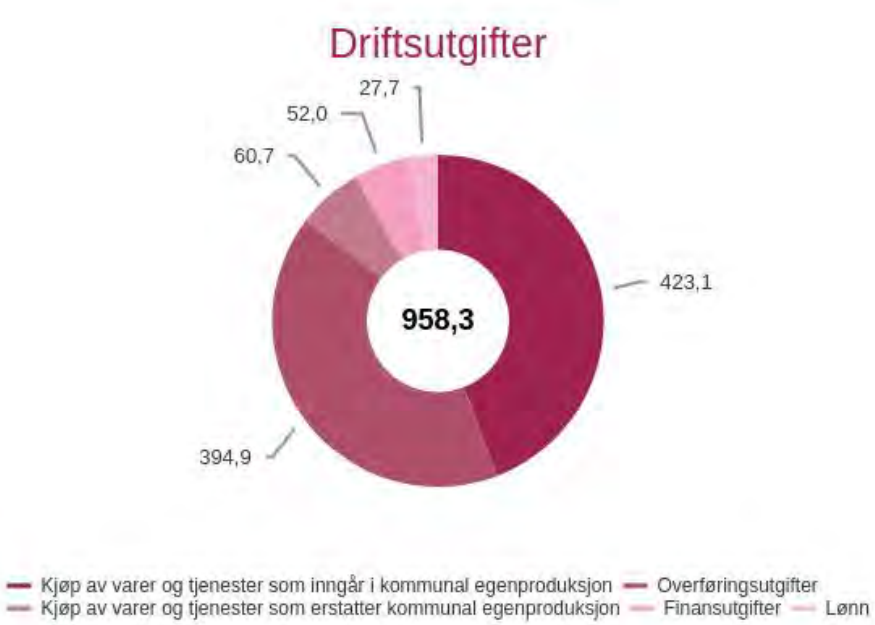
Byrådsavdeling for barnevern, sosiale tjenester og mangfold rapporterer et merforbruk på 6,4 millioner kroner innenfor tjenesteområdet.

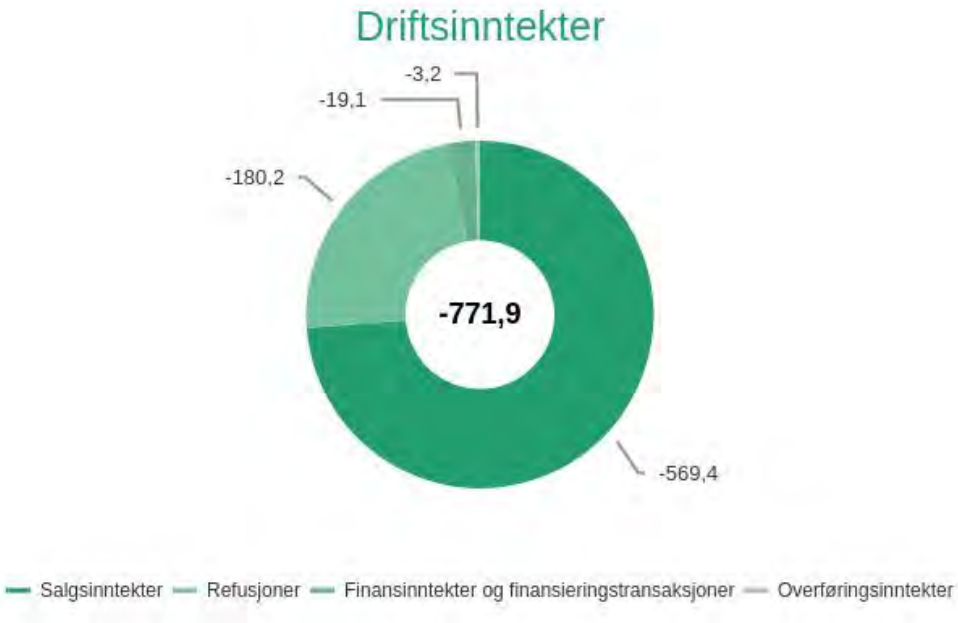
Merforbruket skyldes hovedsakelig økt bostøtte som følge av bosetting av flyktninger, hovedsakelig fra Ukraina. Bosettingen har ført til en økning i antall mottakere av bostøtte og en økning i gjennomsnittlig husleie per mottaker. Økningen i husleie per mottaker skyldes et høyt rentenivå og et stramt utleiemarked. Kommunen søkte boliger fra private utleiefirma for å unngå å konkurrere med studenter, vanskeligstilte og andre i lavprissegmentet. Nyanskaffede boliger har derfor fått en høyere husleie enn eksisterende kommunale boliger, noe som har økt gjennomsnittlig bostøtte per mottaker. Denne strategien ble endret i løpet av 2024.

På **sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen)** skyldes avviket en feilføring av budsjettert utgift på 2,3 mill. Utgiften skal føres på tjenesteområde 03C - Tjenester til utviklingshemmede, slik at et tilsvarende avvik finnes der. Det reell avviket mellom budsjett og regnskap på dette tjenesteområdet er derfor 0 mill.

Oversikt driftsutgifter og -inntekter (graf)

Detaljvisning drift (graf)





Status mål

Hovedmål	Operativt mål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Resultat 2024	Statusbeskrivelse mål
En rettferdig og inkluderende by	"Fra leie til eie" - Flere ut av kommunale utleieboliger	Antall startlån til kommunale leietakere	36	60	40	Antallet husstander som leier kommunal bolig som har fått mulighet til å kjøpe egen bolig er lavere enn målet. Det bør være potensiale for at enda flere kan ta del i ordningen. Vi ser likevel at det for øyeblikket er færre av søkerne til startlån som ender opp som boligeiere.
	Få flere husstander til å søke statlig bostøtte	Antall husstander som mottar statlig bostøtte	6 981	6 225	6 121	Antallet husstander som mottar statlig bostøtte er redusert da midlertidige økte inntektsgrenser /boutgiftstak ble opphevet fra 1.april 2024. Dette har medført at færre får bostøtte i 2. og 3. tertial.
	Høy bruk av Startlånet	Utlånsvolum (i mill. kr.)	807	850	726	Utlån har i 2024 vært lavere enn måltall. 3.tertial i 2024 samsvarer med 3.tertial i 2023, men lavt utlån i 1. og 2. tertial gjør at totalt utlån i 2024 er lavere enn 2023 og tidligere år. Det antas å skyldes få boliger til salgs og høy boliglånsrente som gir lav omsetning av boliger. Kommunen har lånt inn kr. 950 millioner fra Husbanken i startlånsmidler for 2024. Innlån på kr. 950 millioner ble vedtatt i revidert budsjett i bystyremøtet i juni 2023.
	Kortere ventetid for kommunale utleieboliger	Antall som har ventet lenger enn 12 mnd.	104	0	129	Antall husstander som venter på kommunal bolig er økende, og de som venter på bolig har i snitt ventet 16 måneder. Ventetiden er blitt lenger for alle typer husstander, både enehusstander og barnefamilier. Det er mangel på egnede boliger f.eks. med universell utforming og boliger som er egnet for personer med store utfordringer innen psykisk helse / rus. I tillegg tildeles langt flere kommunale utleieboliger til flyktninger.
	Redusere boligkøen for	Antall godkjente husstander med vedtak	319	150	337	Antallet søknader er stabilt, men flere står på venteliste.

Hovedmål	Operativt mål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Resultat 2024	Statusbeskrivelse mål
	kommunale utleieboliger.	om boligtildeling (boligkø).				Når flere boliger tildeles Introduksjonssenteret for flyktninger fører det med seg at færre kommunale boliger kan tildeles andre søkere.
	Redusere ventetiden til de som har ventet lengst på kommunale utleieboliger.	Antall som har ventet lenger enn 24 mnd.	50	0	51	For å redusere ventetiden til dem som har ventet lengst på kommunal bolig er det behov for en differensiert boligportefølje og en grundig gjennomgang av boligbehovet for dem som har ventet lengre enn 24 måneder. Noen vil ha behov for et tilrettelagt botilbud, noen kan bo i en ordinær bolig med eller uten tett oppfølging, mens andre har ønsker og behov som gjør at de må vente lenger. Etter hvert som boligprogrammet blir realisert vil dette vil avhjelpe noe, særlig for de med stort behov.

Investeringer

Beløp i mill. kr

		Totalbudsjett					Årets budsjett		
Investering	**Saksref.**	**Godkj.vedtak**	**Vedtatt**	**Totalprognose**	**Vedtatt ferdigår**	**Estimert ferdigkvartal**	**Just. bud.**	**Regnskap**	**Avvik i kr**
Bjørge, utleieboliger	BY 34/24	52,4	57,6	52,4	2026	2.kv. 2026	3,0	4,1	−1,1
Bjørnsons gate 4	2020/48054-48	IA	21,7	21,7	2025	3.kv. 2025	15,0	4,9	10,1
Boligprogram - 125 nye boliger		-	-	-	Løpende	Løpende	5,5	5,4	0,1
ENØK-tiltak kommunale bygg og boliger		IA	20,0	20,0	2021	Ferdig	0,0	0,0	0,0
Hylkje utleieboliger		IA	131,8	121,3	2026	2.kv. 2028	2,5	1,8	0,7
Kjøp av 3 enkeltboliger		IA	15,0	15,0	2024	Ferdig	8,6	1,2	7,4
Kjøp av boliger - bosetting av flyktninger		IA	365,0	365,0	2025	1.kv. 2025	275,0	265,7	9,4
Kjøp av familieboliger	2023/278899-46	IA	200,0	200,0	2026	4.kv. 2025	100,0	71,4	28,6
Knappentunet kommunale utleieboliger - prosjektutvikling		IA	16,3	16,3	2026	4.kv. 2029	0,6	0,3	0,2
Lonemarka, utleieboliger		IA	93,9	96,4	2025	4.kv. 2027	3,3	3,0	0,3
Møllendalsveien, midlertidig botilbud		IA	80,1	86,5	2025	2.kv. 2027	4,8	5,9	−1,1
Nyhavnsveien 10 - midlertidig botilbud	2020/48054-17	IA	20,5	20,5	2024	Ferdig	0,0	0,0	0,0
Petedalsmyra, utleieboliger	BY 249/23	111,4	111,4	111,4	2024	4.kv. 2025	31,8	37,7	−5,9
Sandbrekkevegen bosenter og utleiebolig		IA	182,7	211,4	2025	3.kv. 2028	3,8	3,4	0,4
Sanddalsringen utleieboliger		IA	200,9	150,9	2024	1.kv. 2028	2,8	2,3	0,5
Skoglien 17	2020/48054-32	IA	8,0	8,0	2026	3.kv. 2026	6,2	2,8	3,5
Steinsvikkroken, utleieboliger	BY 92/23	106,4	106,4	91,4	2024	2.kv. 2025	36,0	42,0	−6,0
Storbotn utleieboliger	BY 238/22	50,2	99,2	50,2	2024	1.kv. 2027	1,6	0,8	0,8
Vestre Sikthaugen 17	2020/48054-34	IA	2,2	2,2	2024	Ferdig	1,3	2,0	−0,7
Sum øvrige prosjekter							0,0	0,2	−0,2
Sum							**501,8**	**454,8**	**47,0**

Statustekst investeringer

Bjørge, utleieboliger
På Bjørge bygges det fem småhus uten personalbase. Målgruppen er personer med rusproblematikk. I 2024 har prosjektet fått rammetillatelse, og arbeid med rekkefølgekrav er gjennomført. Årets merforbruk skyldes høyere aktivitet enn anslått. Antatt tidspunkt for ferdigstillelsesdato er forskjøvet ett kvartal. Totalprognose er justert i tråd med gjeldende handlings- og økonomiplan (2025-28).

Bjørnsons gate 4
Kommunen er i gang med en større rehabilitering av Bjørnsonsgate 4. Beboere er her flyttet ut og prosjektet kan beskrives som en totalrehabilitering av bygget der man også tilrettelegger for personalfasiliteter i henhold til dagens krav. Prosjektet er noe forsinket men har som mål at beboere kan flytte tilbake i løpet av sommeren 2025.

Boligprogram - 125 nye boliger
Målet for prosjektet Boligprogrammet er å fremskaffe 125 kommunale boliger. Boligene skal være differensierte; noen skal bygges i egne anlegg med varierende antall enheter, mens andre anskaffes som enkeltleiligheter. Rød utleieboliger, Dolviken utleieboliger og resterende del av budsjettposten Tomt med prosjekt (nå videreført som Storbotn utleieboliger) er utgått fra investeringsplanen, og tilhørende midler er trekkes inn. Prosjektet Ytre Morvik utleieboliger ble vedtatt trukket inn i 1. tertial/revidert budsjett 2024. Gjenværende prosjekt i denne budsjettposten er Knappentunet samt avsluttende arbeid med reguleringsplan for Dolviken. Årets merforbruk skyldes høyere aktivitet enn anslått. Årsavviket medfører ikke justering av totalprognose. Totalprognose er justert i tråd med gjeldende handlings- og økonomiplan (2025-28).

Hylkje utleieboliger
På Hylkje skal det bygges et botiltak med åtte leiligheter og personalbase. Målgruppen for botiltaket er personer med rusproblematikk. Reguleringsplan er inne til 2. gangs behandling og høsten 2024 ble det startet et arbeid med å kartlegge areal- og kvalitetsreduksjoner i prosjektet. Årets mindreforbruk skyldes lavere aktivitet enn anslått fordi behandling av reguleringsplanen har tatt lengre tid enn antatt. Antatt ferdigstillelsesdato er forskjøvet i tråd med dette. Totalprognose er justert i tråd med gjeldende handlings- og økonomiplan (2025-28).

Kjøp av boliger - bosetting av flyktninger
Det er i 2024 blitt kjøpt totalt 71 boliger til formålet flyktningboliger. Dette er i tråd med bosettingssaken som det er lenke til her. 70 boliger er utleieboliger som inngår i den ordinære porteføljen og en større enebolig er kjøpt for å bosette mindreårige flyktninger. Totalt ble investeringen i 2024 på 268,8 millioner. Ser en bort fra boligen som ble kjøpt til enslige mindreårige flyktninger, ligger snittet på 3,6 millioner pr bolig.

Kjøp av familieboliger
Det ble opprinnelig planlagt å kjøpe 40 familieboliger fordelt på 20 boliger i 2024 og 20 boliger i 2025, men i forbindelse med budsjett 2025 ble bestillingen redusert til 20 boliger totalt. Av disse ble 15 boliger kjøpt i 2024, innenfor de kriterier som er gitt, og planen er å fullføre resten av kjøpene i løpet var våren 2025.

Knappentunet kommunale utleieboliger - prosjektutvikling
Det er behov for en utvidelse av anlegget på Knappentunet for å romme flere beboere med utfordringer innen psykisk helse. Våren 2024 ble det ferdigstilt en konseptvalgutredning for anlegget. Årets

mindreforbruk skyldes lavere aktivitet enn anslått. Årsavvik medfører ikke justering av totalprognose eller antatt tidspunkt for ferdigstillelse.

Lonemarka, utleieboliger
Etter brannen på Lonemarka i august 2021 planlegger kommunen et nytt botiltak med åtte leiligheter og personalbase på samme adresse. Målgruppen for botiltaket er vanskeligstilte med rusproblematikk. Rammetillatelse ble gitt i juli 2024. I tillegg startet et arbeid med å vurdere areal- og kvalitetsreduksjoner for prosjektet høsten 2024. Ferdigstillelsesdato er forskjøvet til påfølgende kvartal, og det er planlagt å legge frem gjennomføringsvedtak våren 2025. Totalprognose er justert i tråd med gjeldende handlings- og økonomiplan (2025-28).

Mindre bygginvesteringer - sekkepost
Midlene benyttes til å gjennomføre rehabiliteringsprosjekter og andre oppgraderinger i kommunens bygningsmasse og kan bli brukt på alle tjenesteområder i kommunen.
Midlene benyttes også til å bytte ut, eller oppgradere, tekniske anlegg med utgått levetid. Eksempler på dette er brannvarslingsanlegg, elektriske anlegg, pasientvarslingsanlegg, ventilasjonsanlegg, SD-anlegg, heiser og investeringer knyttet opp mot digitalisering. Det utarbeides årlige vedlikeholdsplaner og prioriteringer basert på tekniske tilstandskartlegginger og kommunens fremtidige arealbehov.

Det er i 2024 bevilget midler til ca. 80 enkelttiltak fra budsjettposten. De største prosjektene er oppgradering og utbedring av ventilasjonsanlegg ved Garnes-, Nygårdslien- og Olsvik skole. Videre er det bevilget større beløp til tiltak på blant annet Eventyrskogen, Li skole, Bergen Brannstasjon, Sandviken sjøbad, Allehelgensgate 5, Klostergarasjen og Årstad Brannstasjon barnehage.

Det også benyttet midler i 2024 ved Skur 14. Bergen kommune tok på nyåret tilbake arealene fra daværende leietaker, for å drifte det tilbudet som er etablert i lokalene videre på kommunens hånd gjennom Kulturetaten. Som ledd i avslutningen av leieforholdet kjøpte kommunen ut og overtok de bygningsmessige påkostningene som var blitt utført på leietakers hånd. Disse inkluderte blant annet 25 lydisolerte øvingsrom, lydstudio, og en fullt utrustet konsertscene med tilhørende lys- og lydutstyr.

Møllendalsveien, midlertidig botilbud
Møllendalsveien 19 ble overtatt av kommunen i desember 2022, og skal etter en omfattende ombygging bli den varige plasseringen av et midlertidig botilbud med elleve enheter. Målgruppen for botilbudet er bostedsløse personer med rusproblematikk. Årets merforbruk skyldes høyere aktivitet enn anslått på grunn av arbeid med kvalitets- og arealreduksjon. Årsavviket medfører ikke justering av totalprognose, men fører til en justering i forventet ferdigstillelsesdato. Totalprognose er justert i tråd med gjeldende handlings- og økonomiplan (2025-28).

Petedalsmyra, utleieboliger
På Petedalsmyra oppføres et bygg bestående av åtte utleieboliger og en personalbase. Målgruppen for tiltaket er personer med ROP-lidelser. Våren 2024 startet selve byggingen av utleieboligene og det har vært høy produksjon siden. Årets merforbruk skyldes høyere aktivitet enn antatt. Årsavvik medfører ikke justering av totalprognose, men ferdigstillelsesdato er noe fremskyndet.

Sandbrekkevegen bosenter og utleiebolig
Årets merforbruk skyldes høyere aktivitet enn anslått. Årsavvik medfører ikke justering av totalprognose. Totalprognose er justert i tråd med gjeldende handlings- og økonomiplan (2025-28).

Sanddalsringen utleieboliger
I Sanddalsringen er det planlagt å bygge et botiltak med 12 leiligheter og personalbase. Målgruppen er menn med rusproblematikk. I 2024 var reguleringsplanen til 2. gangs behandling og ble godkjent i

desember. Prosjektet har høsten 2024 vært gjennomgått med tanke på areal- og kvalitetsreduksjon. Årets mindreforbruk skyldes lavere aktivitet enn anslått. Årsavvik medfører ikke justering av totalprognose, men forskyver antatt ferdigstillelse ett kvartal. Totalprognose er justert i tråd med gjeldende handlings- og økonomiplan (2025-28).

Skoglien 17
Det prosjektet handler om å bygge om et tidligere bofellesskap for utviklingshemmede med fire boenheter til 2 familieboliger med formål utleiebolig. Utvendig arbeid er nå ferdig og innvendige arbeider pågår

Steinsvikkroken, utleieboliger
I Steinsvikkroken bygges det et botiltak med seks leiligheter og personalbase. Målgruppen for boligene er personer med rusproblematikk. Leilighetene er ferdig bygget, og prosjektet er i sluttfasen. Årets merforbruk skyldes høyere aktivitet enn anslått. Årsavvik medfører ikke justering av totalprognose eller endret ferdigstillelsesdato. Totalprognose er justert i tråd med gjeldende handlings- og økonomiplan (2025-28).



Steinsvikkroken - Fotograf: Bjarte Hegrenæs

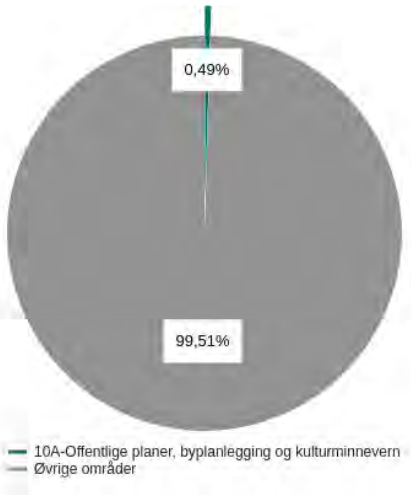
Storbotn utleieboliger
Dette er en videreføring av den tidligere budsjettposten Tomt med prosjekt hvor valgt strategi var å lyse ut en konkurranse for anskaffelse av totalentreprenør der en søkte etter en eller flere utbyggere med aktuell tomt regulert til boligformål. Gjennomføringsvedtak fattet i bystyret i september 2022 omhandlet to bygg med til sammen 12 boenheter for vanskeligstilte. Utlysningen i mars 2024 gav lavere markedsrespons enn forventet. Etter gjennomført konkurranse ble det derfor tildelt kontrakt til en entreprenør for ett bygg, med fem enheter. Total investerinsramme er redusert tilsvarende.

Entreprenør har høsten 2024 startet arbeidet med rammesøknad på en tomt i Storbotn. Årets mindreforbruk skyldes lavere aktivitet enn anslått. Årsavvik medfører ikke justering av totalprognose, men fører til en endring i antatt tidspunkt for ferdigstillelse. Totalprognose er justert i tråd med gjeldende handlings- og økonomiplan (2025-28).

Vestre Sikthaugen 17
Prosjektet har omhandlet flytting og ombygging av inngangsparti til kjellerleilighetene for å bedre sikkerheten til ansatte. Prosjektet ble ferdigstilt i 2024.

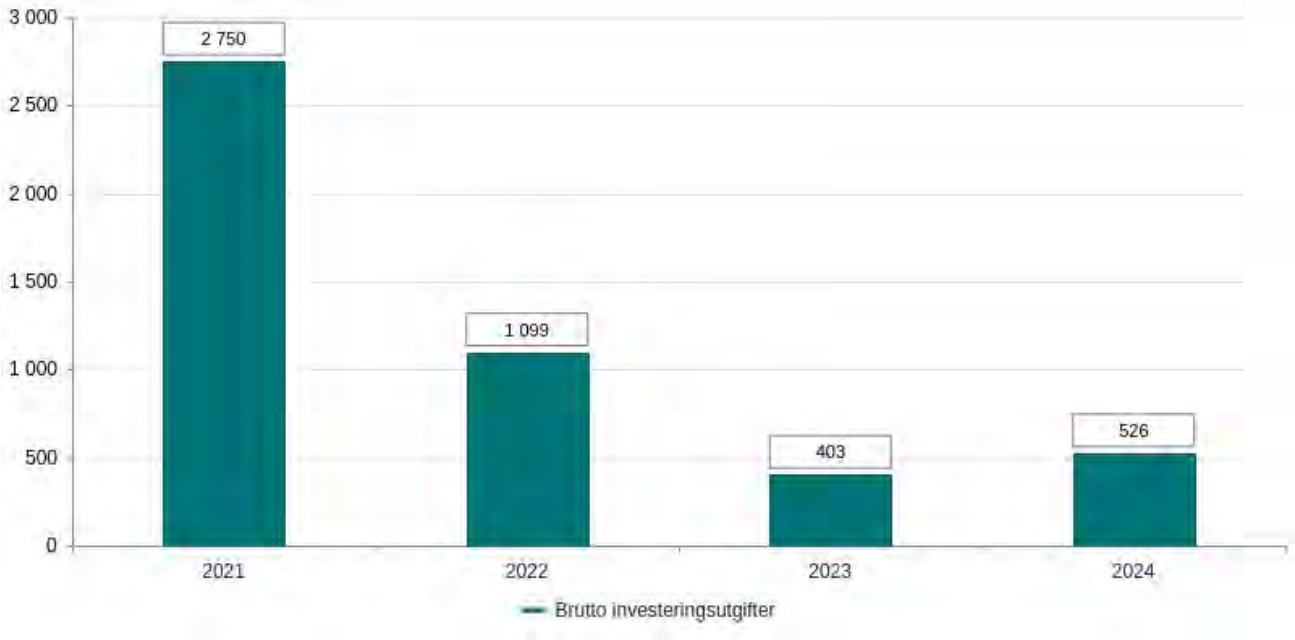
10A-Offentlige planer, byplanlegging og kulturminnevern

Brutto driftsutgifter i % av kommunens totale utgifter



Brutto investeringsutgifter

Beløp i 1000 kr



Om tjenesteområdet

Offentlige planer og byplanlegging

Offentlige planer/byplanlegging omfatter kommuneplanens arealdel (KPA), kommunedelplaner, transportplanlegging og infrastruktur, samt offentlige reguleringsplaner og planer av overordnet eller strategisk karakter. Mange av oppgavene innenfor tjenesteområdet ivaretas av Plan- og bygningsetaten, men tjenesteområdet favner bredt og krever bidrag fra en rekke andre etater og avdelinger i kommunen.

Omgivelsene og arkitekturen påvirker byens innbyggernes liv og handlinger og har betydning for alle i dagens og den fremtidige byen. Byarkitekten arbeider med utgangspunkt i en bred forståelse av arkitektur og har fokus på hvordan byform, byrom og bygninger, kan bidra til byliv, livskvalitet, og en bærekraftig byutvikling. Med utgangspunkt i kommunens arkitektur- og byformingsstrategi skal byarkitekten fremme muligheten for at det vi bygger bidrar til å styrke kommunens tjenester og nå de overordnede samfunnsmålene. Byarkitekten skal jobbe for å få til tverrfaglig oppmerksomhet i kommunen og sikre gode integrerte løsninger på tvers av kommunens ulike etater.

Kulturminnevern

Gjennom Plan- og bygningsloven er kommunen den største forvalter av kulturminner og kulturmiljø i Bergen. Fagfeltet ivaretas primært av Byantikvaren som er kommunens fagetat for kulturminnevern. Sentrale oppgaver er kunnskapsgrunnlag, kulturminnefaglig rådgiving til eiere og tiltakshavere, faglige anbefalinger i plan- og byggesaker samt kulturminnefaglig oppfølging av kommuneplanen. Etaten gir kulturminnefaglig rådgiving og medvirkning i forbindelse med kommunens eiendomsforvaltning og i relevante prosjekter.

Gjennomføring av planer og utbyggingsavtaler

Bergen kommune bidrar aktivt til at vedtatt fortettingsstrategi rundt bybanestopp og prioriterte senterområder gjennomføres. Dette skjer i samarbeid med private utbyggere og andre offentlige instanser som Statens vegvesen og Vestland fylkeskommune.

Utviklingen av fortettings- og senterområder skjer blant annet ved bruk av utbyggingsavtaler. En utbyggingsavtale gjelder vanligvis realiseringen av felles teknisk infrastruktur (veier, plasser, mm.) i utbyggingsområder, og inngås mellom utbyggere og Bergen kommune. Normalt deler utbyggerne på kostnadene til infrastruktur, mens kommunen koordinerer partene og påtar seg ansvaret for bygging. Bruken av utbyggingsavtaler reguleres av plan- og bygningsloven, og avtalene er offentlig tilgjengelig. Fagfeltet ivaretas primært av Bymiljøetaten.

Områdesatsing

Områdesatsing er ett av flere verktøy i arbeidet med å bidra til mer velferd og utjevne levekårsforskjeller i Bergen. Bystyret i Bergen definerer områdesatsing som en helhetlig og sammenhengende innsats i et avgrenset område. De geografiske områdene blir prioritert etter kunnskapsgrunnlag fra blant annet kommunens folkehelseoversikter, og gjennomføres som tidsavgrensede program i samarbeid med statlige aktører og nærmiljøet i de utvalgte levekårssonene.

Samarbeidet med de statlige aktørene innebærer at kommunen skal utvikle arbeidsmetoder for å møte levekårs- og velferdsutfordringene i en storby, i tett dialog med, og med medvirkning fra lokalbefolkningen.

Områdesatsingene i Loddefjord og Olsvik startet i 2019 og varer til 2026. Den er et samarbeid med Kommunal- og distriktsdepartementet. I tillegg til nærmiljøsatsingen arbeides det med tema som skole/utdanning og byutvikling.

Fra 2023 har Bergen kommune gjennomført områdesatsing i levekårssonene Solheim nord og sør, og Slettebakken i samarbeid med Husbanken.

Viktige begivenheter

Byrådsavdeling for byutvikling, med underliggende etater har ferdigstilt og levert flere prosjekter, aktiviteter og oppgaver i 2024:

- Nytt bybaneteam ved Plan- og bygningsetaten ble etablert for både byggetrinn 5 sentrum - Sandviken (tunnel), og kollektivakse mot vest (Laksevåg)
- Planprogram for Dokken sør ble utarbeidet
- Planforslag for Rådhuskvartalet er utarbeidet



Dette viser hvordan Manufakturallmenningen og Demokratiarenaen i Rådhuskvartalet kan se ut i fremtiden. Foto: Bergen kommune

- Detaljregulering på Mindemyren ble vedtatt
- Trafikkanalyse for Laksevåg er utarbeidet
- Plan- og bygningsetaten bidrog til nasjonal rapport om saksbehandlingstid i plansaker
- Det ble gjennomført flere større opphevingsprosesser for gamle reguleringsplaner, som sikrer smidigere saksbehandling av byggesaker
- Byarkitekten ble lagt ned som en egen etat og etablert som en egen avdeling i Plan- og bygningsetaten

- Det er i 2024 inngått samarbeidsavtale for FutureBuilt Bergen med OBOS og EGD Property om Nøstebukten Brygge
- Som en følge av en målrettet innsats for å redusere sykefraværet, blant annet via prosjektet "Tettere, tydeligere tidligere", gikk sykefraværet ved Plan- og bygningsetaten ned i 2024
- Etatsdirektøren ved Plan- og bygningsetaten har gjennomført mer enn 140 dialogmøter med ulike interessenter, utbyggere, innbyggere og berørte parter, deltatt på konferanser, frokostmøter, seminarer og annet i byutviklingens tjeneste
- I samarbeid med Bergen brannvesen, ble sårbarhetskart for områder med verneverdig tett trehusbebyggelse (hensynssone Fare) ferdigstilt for bruk ved brannforebygging og ved brannberedskap.
- Byantikvaren har i 2024 bidratt til *Verdensarvinger* – et traineeprogram i regi av Norges Verdensarv knyttet til verdensarvstedet Bryggen
- Byantikvaren bidrog til internasjonal kompetansebygging gjennom kurspresentasjon og erfaringsdeling om konsekvensutredninger av verdensarv, i regi av Romasenteret (ICCROM), et rådgivende organ til UNESCO
- "We Are Site Managers", en internasjonal konferanse for verdensarvkoordinatorer, ble avholdt 1.-5. mars i Malaysias neststørste by, George Town.
- Verdensarvkoordinatoren var en del av arrangementskomitéen for konferansen og holdt et innlegg på konferansens første dag
- På Slettebakken ble områdesatsingens nærmiljøkontor ferdigstilt. Kontoret åpnes 20. februar 2025 og lag og organisasjoner kan da låne møtelokalene her gjennom Aktiv kommune.
- 17. april åpnet områdesatsingen en ny møteplass for småbarnsfamilier på Elvetun, med et mål om å inkludere flerkulturelle familier.
- Det ble avholdt en gründersamling i Loddefjord, med vekt på sosialt entreprenørskap for å bidra til flere kompetansearbeidsplasser i Bergen Vest.



Mingling og nettverksbygging på gründersamlingen i Loddefjord. Foto: Silje Grastveit

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
Helårsvirkning av realendringer i årets budsjett				
Bortfall av salgsinntekt Byantikvaren	211	211	0	Tiltaket er iverksatt og innarbeidet i Byantikvarens budsjettramme.
Sum	**211**	**211**	**0**	
Nye tiltak				
Områdeplanlegging Dokken	5 000	4 955	45	Utgifter til prosess og utredninger i arbeidet med områdeplanen er blitt delt mellom Plan- og bygningsetaten og Dokken Utvikling AS i tråd med fakturerte beløp gjennom året.
Sum	**5 000**	**4 955**	**45**	
Nye engangstiltak				
Usikkerhetsavsetning til forarbeidet for bybaneutredningen	3 000	75	2 925	Byrådet har i sak 1218/24 lagt til grunn å avslutte arbeidene med tilleggsutredning og gå rett på formell oppstart av reguleringsplan/endring.
Sum	**3 000**	**75**	**2 925**	
Effektivisering				
Oppgavegjennomgang i kommunen	−384	−384	0	Bystyret har vedtatt at de administrative kostnadene i byrådsavdelingene skal reduseres, blant annet ved å holde administrative stillinger vakante ved varig eller midlertidig ledighet. Av et totalt innsparingskrav på 95 mill. ble 30. mill. fordelt ut i detaljeringen av vedtatt budsjett i februar, mens de ytterligere 65 mill. ble fordelt i august 2024. I revidert budsjett 2024 ble det innført generell ansettelsesstopp for administrative stillinger i hele organisasjonen. Byrådsavdelingene melder om at innsparingskravet er tilnærmet innfridd. Stillinger er holdt vakant ved ledighet, og for administrative stillinger har det vært restriktiv bruk av vikarer. I tillegg har avdelingene brukt mindre på kurs og samlinger, konsulentbruk, reiseaktivitet og andre utgifter som ikke er strengt nødvendig. Byrådsavdelingene har håndtert innsparingskravet ulikt mht. fordeling og rapportering i sine tjenester. I sum rapporteres det om forventet effekt på 93,4 mill. som gir et negativt avvik på 1,6 mill. i 2024.
Sum	**−384**	**−384**	**0**	
Sum tiltak	**7 827**	**4 856**	**2 970**	

Rammeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå				
Buffersone verdensarvstedet Bryggen	−500	−500	0	Tiltaket er iverksatt og Buffersoneprosjektets budsjett er nå tilpasset det forventede aktivitetsnivået i 2024.
Sum	**−500**	**−500**	**0**	
Nye engangstiltak				
Bybanen - tilleggsutredning	10 000	0	10 000	Byrådet har i sak 1218/24 lagt til grunn å avslutte arbeidene med tilleggsutredning og gå rett på formell oppstart av reguleringsplan/endring.
Sum	**10 000**	**0**	**10 000**	
Sum tiltak	**9 500**	**−500**	**10 000**	

Utvikling og utfordringer

Bybanen til Åsane

Bergen bystyre besluttet den 02.10.2024 en ny løsning for Bybanen til Åsane gjennom sentrum. Tunneltraséen som ble utredet i 2021 (alternativ 2C1) legges til grunn for det videre arbeidet. Parallelt med reguleringen av den nye tunneltraséen, igangsettes arbeidet med en ny reguleringsplan som regulerer gange, sykkel mv. gjennom sentrum på strekningen fra Kaigaten til Sjøgaten. Begge planene kobler seg på den vedtatte reguleringsplanen for Bybanen til Åsane i Ytre Sandviken. Det arbeides for at reguleringsplanene skal fremmes for sluttbehandling januar 2027.



Oversiktskart over banetrasé og alternativer for sykkeltrasé i sentrum-Sandviken. Foto: Bergen kommune

Kollektivplan Bergen vest

Kommunedelplan for kollektivsystemet mellom sentrum og Bergen Vest ble vedtatt 10. april i Bystyret. Et av vedtakspunktene er at det skal jobbes videre med kommunedelplan, arealdel, for strekningen Dokken – Nygård. Arbeidet startet opp i andre tertial.

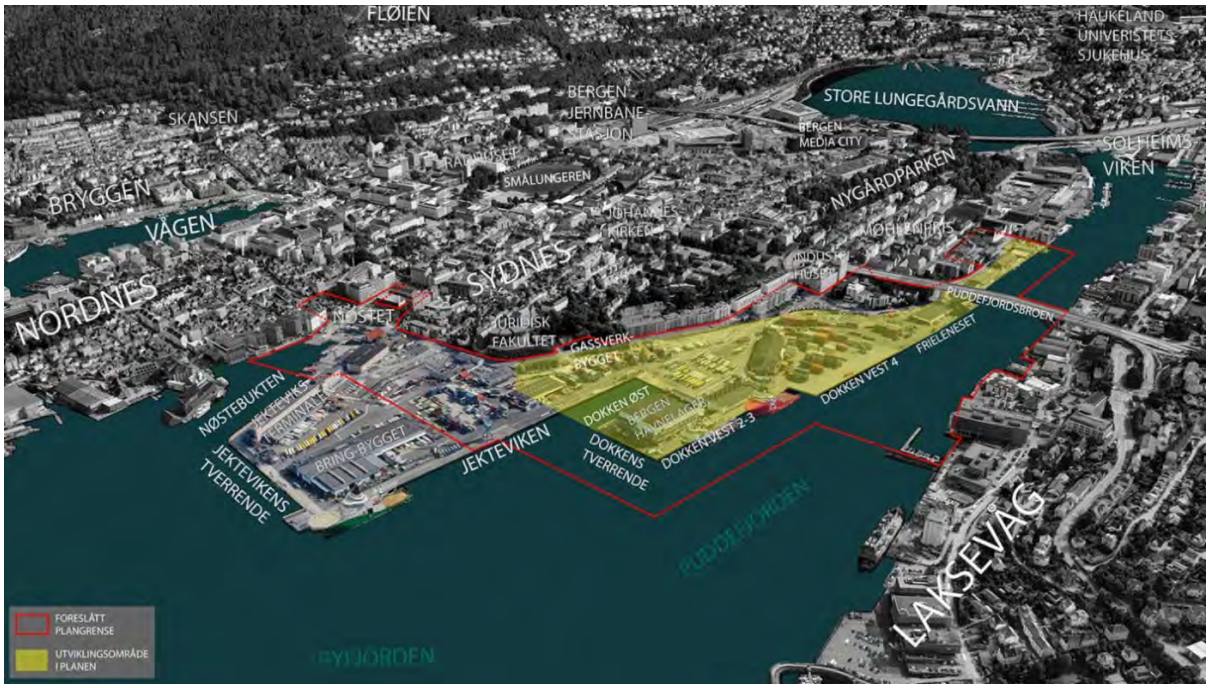
Trafikkanalyser, trafikkplan og gåbyen Bergen

I regi av Miljøløftet er det utarbeidet en temaplan for trafikk i Bergen sentrum; Trafikkplan sentrum. Dette skal være en helhetlig plan for å redusere personbiltrafikken i sentrum, gi bedre forhold for gange, sykkel, kollektiv- og varetransport i det sentrale byområdet, samt belyse hvilke trafikale løsninger som best kan bidra til å nå dette målet. Planen ble endelig vedtatt i Bystyret i mai 2023. I 2024 har Plan- og bygningsetaten jobbet sammen med Vestland fylkeskommune og Statens vegvesen for å sette opp en handlingsplan som oppfølging av Trafikkplan sentrum.

Videre bidrar Plan- og bygningsetaten til å utvikle den kompakte gåbyen, slik den er beskrevet i kommuneplanens samfunnsdel, gjennom etatens saksbehandling og utredningsoppgaver. Det er gjennomført gangekartlegging i flere bydeler som grunnlag i pågående planer og for at Bymiljøetaten skal kunne ruste opp gangforbindelser. I 2024 har gangekartlegging i Årstad vært prioritert.

Dokken og Laksevåg

Arbeidet med områderegulering for Dokken sør er høyt prioritert og holder foreløpig fastsatt framdrift. Ved fastsetting av planprogrammet i Utvalg for miljø- og byutvikling, kom det inn nye føringer om parkering og utredningsalternativer. Det jobbes med å få oversikt over hva dette vil bety for framdrift og økonomi i planarbeidet. Det er knyttet stor reguleringsrisiko til flytting av havnefunksjoner fra Dokken og Jekteviken til Skolten. Plan- og bygningsetaten har derfor tatt initiativ til en avgrenset utredning om alternativer til lokalisering. Arbeidet på Dokken sees i sammenheng med planarbeidet på Laksevåg. Plansituasjonen på Laksevåg er kompleks, med flere ulike plannivå og prosesser som går parallelt. Det er avholdt flere gode møter med grunneierne, og det legges opp til et tett samarbeid om videre plan- og utredningsoppgaver. Plan- og utredningsarbeidet rundt Puddefjorden har høy prioritet, og en stor del av Plan- og bygningsetatens ressurser vil gå med til dette arbeidet de nærmeste årene.



Illustrasjon av planområdet på Dokken. Foto: Bergen kommune.

Mindemyren/Mindebyen

Planforslag for den offentlige detaljreguleringen for Mindemyren nord, ved Solheimsvatnet, ble levert til sluttbehandling fra Plan- og bygningsetaten i juni 2024, og er vedtatt i bystyret. Det er planlagt blant annet for offentlig flerbruksbygg, boliger og barnehage, samt park i dette området.

Seksjoneringssaker

Antall nye seksjoneringsaker og kommunens saksbehandlingstid er relativt stabil, men Plan- og bygningsetaten opplever noe nedgang i antall større saker. Det er gjennomført tidsstudier på området, og dette har medført endringer i gebyrforskriften for 2025 for bedre å reflektere ressursbruken i saksbehandlingen.

Dialog og medvirkning

Det er viktig med god dialog med byens innbyggere, utbyggere og øvrige aktører for å sikre en bærekraftig byutvikling. Plan- og bygningsetaten vektlegger derfor å ha en åpen og inkluderende dialog med byens innbyggere, og gjennomfører både workshops, folkemøter og grunneiermøter for å informere om ulike pågående prosjekter. For 2024 nevnes:

- Frokostmøte om riving og bevaring av bygninger
- Informasjonsmøte om plan for idrettshall i Indre Sædal
- Informasjonsmøte om planer for sykkelløsning i Nattlandsveien
- Nabomøte om reguleringsplan for Bjørnarhallen
- Bransjedag om arkitektur i plansaker og byggesaker
- Informasjonsmøte om enkle byggesaker
- Informasjonsmøte om Dokken sør og om Kristiansholm
- Grunneiermøter, Laksevåg
- Bransjedag om roller og ansvar i plansaker og byggesaker

Arkitektur

Byarkitekten som etat ble avviklet i oktober 2024, og flyttet inn under Plan- og bygningsetaten som en egen avdeling. Gjennom sin nye avdeling skal Plan- og bygningsetaten jobbe for økt arkitektonisk kvalitet på det som bygges i Bergen. Avdelingens mandat og oppgaver er utviklet i samarbeid med de ansatte og øvrige avdelinger i etaten. Byarkitekten legger bak seg et innholdsrikt år. Det kan spesielt nevnes at det i perioden har vært jobbet med formidling av Arkitekturstrategiens føringer i en lang rekke plan- og byggesaker, og i samarbeid med Etat for utbygging. Det har i tillegg vært jobbet med å gjøre den digitale versjonen av Arkitektur+ kjent for aktører i byggebransjen. Videre er det totalt inngått samarbeidsavtaler for FutureBuilt i Bergen med fem prosjekter, hvorav en avtale med OBOS og EGD Property om Nøstebukten Brygge ble inngått i 2024. 6. juni ble det ble avholdt nasjonal FutureBuilt fagdag i Bergen med tema «Bygging i tre» og med påfølgende topplederssamling.



Illustrasjon av forbildeprosjekter Nøstebukten Brygge, der blant annet tregulvet fra TV2-bygget skal bli utvendig kledning på de nye byggene og tegl og tre skal tilbys kundene som tilvalg. Foto: MAD og Tredje NAtur

Bopilot ble del av Festspillprogrammet i aldringsfestivalen på litteraturhuset den 31. mai, med påfølgende eget BOPILOT-kontor i Byarkitektens lokaler. Videre var Byarkitekten arrangør for åpningsfestivalen på Bergen inkluderingssenter, og det ble i løpet av Biff festivalen arrangert 4 spesialvisninger om arkitektur med faglige innledninger.

Kulturminnevern

2024 har vært et aktivt år i kulturminnevern i Bergen med en rekke begivenheter knyttet til blant annet formidling, kunnskapsgrunnlag og internasjonal kompetansebygging. Bergen sitt ansvar for verdensarven er fulgt opp i en rekke sammenhenger både lokalt, nasjonalt og internasjonalt, i tråd med Forvaltningsplan for Bryggen.

Verdensarvkoordinatoren har vært kursholder på internasjonalt kurs i regi av Romasenteret (ICCROM), et internasjonalt rådgivende organ for UNESCO med vekt på konservering og sikring av kulturminner, der blant annet erfaringer fra arbeid med konsekvensutredning av verdensarv for regulering av Bybanen ble delt.

1.-5. mars ble den internasjonale konferansen for verdensarvkoordinatorer; "We Are Site Managers" avholdt i Malaysias neststørste by, George Town, hvis sentrum i 2008 fikk verdensarvstatus. Verdensarvkoordinatoren for Bryggen var en del av arrangementskomitéen for konferansen. I tillegg bidrog verdensarvkoordinatoren til konferansen med innlegget "The Fifth C Implemented", om utfordringen med å balansere Verdensarvkonvensjonens retningslinjer med lokale og nasjonale forventninger, samtidig som lokalsamfunnet aktivt involveres. Tittelen på innlegget er utledet av UNESCOS strategiske objektiver, The Five C's.



Verdensarvkoordinator for Bryggen, Hege Agathe Bakke-Alisøy, i paneldebatt på den internasjonale konferansen for verdensarvkoordinatorer; "We Are Site Managers". Foto: George Town World Heritage Incorporated

I 2023 ble det utført en klimasårbarhetsundersøkelse for Bryggen ved bruk av CVI-metoden (Climate Vulnerability Index). Funnene fra undersøkelsen ble høsten 2024 publisert i en egen rapport.

Bergen har 12 av Norges 180 definerte verneverdige tette trehusområder. Byantikvaren har et tett samarbeid med Bergen Brannvesen for sikring og beredskap ved brann i disse områdene og har i fellesskap utviklet et sårbarhetskart for de tette trehusområdene. I tillegg til felles kartverktøy, er det i 2024 startet et samarbeid rundt verdibergingskart for kulturmiljø, med støtte fra Vestland fylkeskommune.

Byantikvarens medarbeidere har sterk faglig kompetanse og deler sin fagkunnskap gjennom foredrag, kurs og veiledning. De bidrar på fagseminarer, studentundervisning og nabolagsarrangementer. Kulturminneverdier formidles også via «blå skilt», nettartikler og rådgivning, både digitalt og fysisk.

Etterspørselen etter rådgivning er stor, og Byantikvaren har i 2024 mottatt ca. 1700 henvendelser fra publikum via epost og telefon. Dialogen med huseiere og publikum er viktig for å sikre, ivareta og utvikle det historiske Bergen, og Byantikvaren jobber med å utvikle digitale løsninger for enklere booking av timer.

Områdesatsing

Gjennom en helhetlig tilnærming som kombinerer medvirkning, kunnskapsutvikling og konkrete tiltak, bidrar kommunen gjennom områdesatsingene til å legge grunnlaget for bærekraftig utvikling og bedre levekår i de mest levekårsutsatte områdene i Bergen.

I 2024 fortsatte satsingene i de vedtatte levekårssonene Solheim (nord/sør), Slettebakken, Loddefjord og Olsvik.

Innbyggerinvolvering står sentralt i områdesatsingen og i 2024 ble det arrangert folkemøter og nærmiljømøter i alle satsingsområdene. Arrangementer som Løvstakkdagene, julegrantenning i Solheim, Sletten lysfest, Loddefjord torgdag, Olsvik gatefest og andre lokale aktiviteter, har styrket fellesskapet og skapt engasjement rundt nærmiljøutvikling.

Fysiske oppgraderinger

Fysiske forbedringer har spilt en nøkkelrolle i arbeidet med å skape attraktive nærmiljø dette året. Noen eksempler på dette er:

- På Slettebakken ble områdesatsingens nærmiljøkontor ferdigstilt. Lag og organisasjoner kan nå låne møtelokalene her gjennom Aktiv kommune.
- I Solheim ble Hordagaten lekeplass oppgradert og den siste etappen av Løvstien åpnet.
- Loddefjord fikk oppgraderte uteområder på Sandgotna skole og badeplassen ved Ægirsvei.
- Bymiljøetaten har fortsatt arbeidet med utbedring av åtte tverrforbindelser for å bedre mobiliteten i Loddefjord.
- Loddefjord bibliotek oppgraderte lokalene sine, med ny ungdomsavdeling og ny avdeling for avislesere.
- Gapahuken i Olsvikskogen er kommet på plass, til stor glede for ivrige turgåere, skoler og barnehager. I tillegg sto det nye nærmiljøanlegget ved Olsvik skole ferdig.

Sosiale møteplasser og tilskuddsmidler

Aktivitetsguideprosjektet i regi av Idrettsrådet fortsatte å hjelpe barn og unge inn i organisert aktivitet i alle satsingsområder. Flere lag og organisasjoner mottok tilskuddsmidler for å legge til rette for gode møteplasser i nærmiljøet. Blant annet arbeidet organisasjoner som Way Forward, Tusmo Association og Vestland Krysskulturelle brobyggertjeneste med integrering og inkludering på Slettebakken. Det er gitt etableringsstøtte til Slettebakken Frivilligsentral som åpnet i februar og Trane IL

I juni feiret Ny-Krohnborg skole 100-års jubileum. Som en del av markeringen ble det gitt midler til et større matprosjekt som elevene arbeidet med i forbindelse med markeringen.

For å sikre et godt aktivitetstilbud i sommerferien i Loddefjord og i Olsvik fikk Fyllingsdalen og Laksevåg kulturkontor, Olsvik IL, PAFEV og Forandringshuset tilskuddsmidler.

Nøkkeltall for Byantikvaren og Plan- og bygningsetaten

Indikator	2023	2024
Antall besvarte faglige henvendelser fra private aktører (epost, telefon) - Byantikvaren	1345	700
Antall gratis rådgivingstimer - Byantikvaren	247	282
Antall møter med private aktører i byggesaker - Byantikvaren	115	63
Antall møter med private aktører i plansaker - Byantikvaren	122	94
Antall uttalelser i byggesaker - Byantikvaren	458	502
Antall uttalelser i plansaker - Byantikvaren	69	86
Antall vedtak knyttet til kommuneplan/kommunedelplan	0	1
Antall vedtak knyttet til områderegulering	13	3

Aktivitetsnøkkeltall

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2021	Resultat 2022	Resultat 2023	Resultat 2024
Antall planvedtak avgjort i byråd/utvalg (off.plan /utredn.)	3	14	7	12
Bystyrevedtak offentlig plan og utredninger	7	7	8	22
Oppstart (fullmakt) (Off.plan eller utredning)	4	5	1	1

Kostra Nøkkeltall

	Bergen 2023	Bergen 2024	Oslo kommune	Trondheim	Stavanger	ASSS uten Oslo
Prioritet						
Korrigerte brutto driftsutgifter per innbygger (365) Kulturminnevern (B) *)	57	54	60	40	24	30

**) Inflasjonsjustert med deflator*

Status økonomi per tjeneste

Beløp i mill. kr

Tjeneste	Regnskap 2023	Justert bud. 2024	Regnskap 2024 Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
Offentlige planer	88,2	88,8	130,4	−49,5	80,9	7,9
Eierseksjonering	−1,2	−0,2	4,6	−4,0	0,6	−0,8
Kulturminnevern	15,6	14,8	19,3	−4,8	14,5	0,3
Sum	**102,6**	**103,4**	**154,3**	**−58,3**	**96,0**	**7,4**

Status økonomi per avdeling

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2023	Justert bud. 2024	Regnskap 2024 Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
1-Byrådsleders avdeling	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,0
2-Byrådsavdeling for finans	−0,2	4,7	7,6	−2,8	4,7	0,0
5-Byrådsavdeling for byutvikling	102,9	89,1	144,4	−55,4	89,0	0,1
7-Byrådsavdeling for næring, kultur og idrett	−0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
90-Fellesposter - bykassen	−0,1	9,5	2,2	0,0	2,2	7,3
Sum	**102,6**	**103,4**	**154,3**	**−58,3**	**96,0**	**7,4**

Kommentar til status økonomi

Byrådsavdeling for byutvikling har et samlet mindreforbruk på kr 0,1 mill.

Avviket er samlet sett veldig lite, men er en kombinasjon av mer- og mindreforbruk. Under følger noen av de større forklaringseffektene.

Merforbruk kr 2,5 mill.:

- Kr 1,8 mill. - skyldes et periodiseringsavvik på Offentlige planer mellom 2023 og 2024 vedrørende Plan- og bygningsetaten og Miljøløftet. Dette skyldes en inntekt som ble bokført i 2023, men som skulle vært bokført i 2024.
- Kr 0,7 mill. - Selvkostområdet Eierseksjonering endte med et underskudd på kr 0,7 mill. Da selvkostfondet for dette området er brukt opp får det en resultateffekt for bykassen.

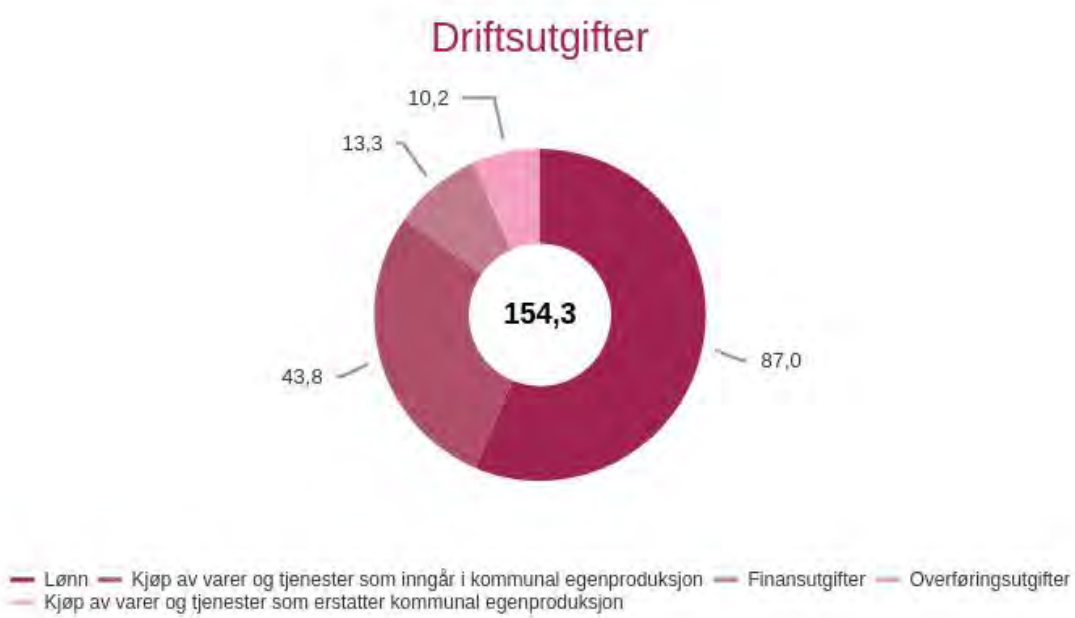
Mindreforbruk kr 2,6 mill.:

- Kr 0,3 mill. - Byutviklingskonferansen ble arrangert til en langt rimeligere kostnad enn tidligere år. I tillegg ble egenandeler for betalende deltakere økt.
- Kr 2,3 mill. - Skyldes vakanser som følge av ansettelsesstoppen i kommunen

På **sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen)** skyldes avviket at det gjenstår budsjettmidler til ikke-igangsatte tiltak i 2024. Status for tiltak i årets budsjett kommer frem av tabellen Nye tiltak i årets budsjett.

Oversikt driftsutgifter og -inntekter (graf)

Detaljvisning drift (graf)





Status mål

Hovedmål	Operativt mål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Resultat 2024	Statusbeskrivelse mål
En attraktiv og levende by	I Bergen skal Bryggens universelle verdier som verdensarv, og middelalderbyen som helhet, sikres	Oppfølging av forvaltningsplan for verdensarvstedet Bryggen				Målet er et tekstlig mål og er utledet fra punkt 4 i vedtatt Kulturminnestrategi. Forvaltningsplanen følges opp gjennom ordinære faglige oppgaver med vekt på verdensarvverdier. Videre tilfaller egne oppgaver som utføres av verdensarvkoordinator. Prosjektet for Buffersone for verdensarvstedet starter opp for fullt i 2025 med en prosjektstilling viet til arbeidet. Byantikvaren i Bergen har betydelig kompetanse på middelalderkulturminner og bidrar inn i arbeidet med å sikre Bergens middelalderbygg og -strukturer både lokalt og i nasjonalt samarbeid. Gjennom ordinær saksbehandling i plan- og byggesaker sikres spor etter, og hensyn til, middelalderbyen som helhet.
	I Bergen skal det stilles høye krav til arkitektur, som et vesentlig verktøy for en vakker, særpreget, inkluderende og grønn by	Arkitekturstrategien brukes aktivt som en vesentlig ressurs i plan- og byggesaker			Ikke aktuell	Byarkitekten som egen etat ble avviklet 07.08.24 og flyttet inn under Plan- og bygningsetaten som en egen avdeling fra 1.oktober 2024. Det har i perioden vært nødvendig å definere avdelingens rolle, mandat og oppgaver på nytt. Byarkitekten uttaler seg ikke lenger til saker og den tidligere rådgivings aktiviteten eksternt har gått betraktelig ned. Byarkitekten rådgir internt i Plan- og bygningsetaten, men system og rutiner for denne aktiviteten er under etablering. Aktiviteten kan derfor ikke rapporteres på i denne perioden.
	I Bergen skal kulturmiljøverdier sikres gjennom hensynssoner og bestemmelser for kulturmiljø på alle plannivå	Antall konkrete forslag til hensynssoner og bestemmelser for kulturmiljø fra Byantikvaren	5		9	Forslag om hensynssone kan gjelde hele planområder, deler eller enkeltbygg. Hensynssoner er innspill fra Byantikvaren til planer og blir ikke nødvendigvis resultatet i ferdig plan.

Hovedmål	Operativt mål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Resultat 2024	Statusbeskrivelse mål
En rettferdig og inkluderende by	I Bergen skal arkitektur bidra til en mer rettferdig og inkluderende by	Igangsetting og oppfølging av prosjekter som bidrar til en mer rettferdig og inkluderende by		0	2	I 2024 har Byarkitekten arbeidet med to prosjekter som bidrar til en mer rettferdig og inkluderende by; BoPilot og Building Dignity.
	I Bergen skal forståelse og kunnskap om kulturmiljøverdier styrkes gjennom formidling og veiledning					
	I Bergen skal kulturmiljøverdier kartlegges, identifiseres og tilgjengeliggjøres for å sikre kunnskapsbaserte beslutningsgrunnlag for alle	Antall kartlagte, identifiserte og tilgjengeliggjorte kulturminner og kulturmiljø			18 950	I det digitale kulturmiljøkart er viktige kulturmiljøstrukturer og enkeltobjekt registrert. Bergen kommunes areal er stort og det er svært mange kulturminner som skal registreres i kommunen. Kartene vil derfor være under kontinuerlig utvikling og er ikke uttømmende per i dag. Hovedkildene er Byantikvarens ulike arkiver, historiske kart og feltregistreringer og Riksantikvarens landsdekkene kulturminnedatabase Askeladden. I Bergen blir registrering av strukturer og miljø prioritert fremfor enkeltobjekt grunnet den store mengden enkeltminner. Det oppgitte antallet identifiserte kulturminner er basert på objekter i hensynssone bevaring og andre register. Dette betyr at objekt med mindre kulturmiljøverdi kan være inkludert, men også at objekter med høy kulturmiljøverdi utenfor disse rammene, er utelatt. Tallet for denne indikatoren må derfor ses på som et anslag. For noen områder er det gjort detaljregistrering, dette gjelder særlig de definerte "verneverdige tette trehusområdene" som også har hensynssone “Fare”. (tidligere brannsmitteområder)
	Områdesatsingen skal bidra til en langsiktig,	Antall pågående plan-, utrednings- og evalueringsprosjekter		4	3	Områdesatsingen var i løpet av 2024 med som samarbeidspart i områdereguleringene i

Hovedmål	Operativt mål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Resultat 2024	Statusbeskrivelse mål
	bærekraftig utvikling for de aktuelle levekårssonene	(som initiativtaker eller samarbeidspart)				Loddefjordåsen og Slettebakken, samt et strategisk planprogram for Loddefjord.
		Antall pågående tjeneste utviklingsprosjekter som initiativtaker eller samarbeidspart		4	4	I 2024 pågikk det flere tjenesteutviklingsprosjekter, blant disse var; Slettebakken/Solheim Utekontakten, gründersamling i Loddefjord Gründersamling, skolesatsing Loddefjord og Olsvik, NAV Bergen Vest.
	Innbyggerne i levekårssoner med områdesatsing skal få aktivt delta og medvirke i utviklingen av sine nærmiljø	Antall gjennomførte medvirkningsprosesser i forbindelse med tiltak og planer		15	5	I 2024 gjennomførte områdesatsingen flere medvirkningsprosesser i forbindelse med tiltak og planer, blant annet, Solheim EBF beboere, Slettebakken Bærekraftig Liv, Brønndalen, skolehage Vadmyra skole og nabomøte i Olsvik.
		Antall gjennomførte folkemøter og nærmiljømøter		30	23	I 2024 ble det gjennomført til sammen 23 folke- og nærmiljømøter i Loddefjord, Solheim, Olsvik og Slettebakken. Av disse 23 møtene var det ett folkemøte i hvert av satsingsområdene og 19 nærmiljømøter neonlunde jevnt fordelt mellom områdene, med unntak av Solheim som hadde 9 nærmiljømøter.
		Antall nærmiljø møter		25	19	Denne indikatoren rapporteres sammen med antall folkemøter.
	Bo- og nærmiljøene i levekårssoner med områdesatsing skal forbedres	Antall gjennomførte fysiske opprustingstiltak		10	13	I 2024 ble det gjennomført 13 fysiske opprustingstiltak i kommunal regi: • Gapahuk og trapp i Olsvik • Utbedring av Hundestien • Solheim BME - trappene • Turløype Olsvik • Amfi Vadmyra skole • Ballbinge Olsvik • Nærmiljøkontor Bergenshallen, møterom i Aktiv kommune

Hovedmål	Operativt mål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Resultat 2024	Statusbeskrivelse mål
						• Oppgraderte uteområder på Sandgotna skole • Badeplassen ved Ægirsvei ble oppgradert • Olsvik nærmiljøanlegg • Loddefjord bibliotek ble oppgradert • AV-utstyr til Ulriken bydelssenter • Oppgradering av Hordagaten lekeplass i Solheim
		Antall private opprustingsprosjekt som har fått tilskudd		5	11	I 2024 ble det gitt tilskudd til 11 opprustingsprosjekter til allmenn bruk i regi av borettslag, foreninger og organisasjoner: • Lyderhorn borettslag • Tjønnveien borettslag • Olsvikparken barnehage • Vestre borettslag • Lyngfaret borettslag • Slettebakken Sletten menighet lekeapparat • Gatekunst undergang Danmarksplass Solheim • Oppgradering av lekeplass ved Grøntulien borettslag • Ekstra treningssal til Lyderhorn karate • Utendørs samlingsplass på Vadmyra skole • Brakkerigg SK Trane, Slettebakken Idrettsby
	Innbyggerne i levekårssoner med områdesatsing skal ha et godt og aktivt fritidstilbud	Antall arrangement og ad hoc tiltak som har fått tilskudd og støtte		10	17	I 2024 var det 17 ad hoc-tiltak som fikk tilskudd og støtte: • Solheim vinterferieaktivitet • Loddefjord Open med Bergen Skateboardklubb • Loddefjord FAU jubileum • Elvetunfest med Forandringshuset • Torgdagen ved Loddefjordutvalget • Olsvik gatefest

Hovedmål	Operativt mål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Resultat 2024	Statusbeskrivelse mål
						• Sommerferieaktiviteter Ny-Krohnborg Solheim • Lysfest FAU ved Olsvik skole • Foredrag om rasisme i regi av FAU ved Olsvik skole • PAFEV - jule og nyttårsarrangement • Konsert Lyderhorn borettslag for barn og eldre • Julegrantenning Solheim • Lysfest Slettebakken • Juleverksted i Solheim ved Ørnen IL • Samarbeidsmøte mellom Loddefjord IL, Olsvik IL og Kjøkkelvik IL • Løvstakkdagene • Slettenfest
		Antall etablere aktivitetstilbud som har fått støtte til utvikling		5	7	I 2024 fikk 19 etablerte aktivitetstilbud støtte til utvikling: • Slettebakken Tusmo • Slettebakken Brobyggerne • Sletten Biblab (bibliotek) • Solheim Løvstakken menighet • Solheim NKB bibliotek • Olsvik skolekorps
		Antall nye aktivitetstilbud som har fått tilskudd og støtte		10	6	I 2024 var det 6 nye aktivitetstilbud som fikk tilskudd og støtte: • Solheim “Liv og Lyst prosjekt” Bærekraftig Liv • PAFEV • Frilager • Femti71 Fridalen skole • 1Youth Unison ungdomsklubb Fysak Slettebakken • Utetrening Solheim
	Forutsetningene for utdanning skal styrkes for barn og	Antall samarbeidsprosjekt med skoler og andre aktører som er		8	4	I 2024 var det 4 samarbeidsprosjekter med skoler og andre aktører som er

Hovedmål	Operativt mål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Resultat 2024	Statusbeskrivelse mål
	unge i levekårssoner med områdesatsing	relevant for oppvekst og utdanning				relevante for oppvekst og utdanning: • Åpen møteplass for småbarnsfamilier • Vadmyra skolehage • 100-årsjubileum Ny-Krohnborg skole Solheim • LIM Slettebakken skole
	Forskning og utvikling av kunnskap om levekår i storbyer	Antall pågående og ferdigstilte prosjekter knyttet til publisering, forskning og kunnskapsdeling		5	2	I 2024 var det totalt 13 prosjekter knyttet til publisering, forskning og kunnskapsdeling som pågikk og/eller ble ferdigstilt. Prosjektene er knyttet opp mot områdesatsingen og er en del av et doktorgradsarbeid om levekår i storbyer og innebærer samarbeid og kunnskapsdeling med både private og offentlige aktører.
Norges grønneste storby	I Bergen skal arkitektur bidra til en grønnere by	Igangsetting og oppfølging av prosjekter som bidrar til innovasjon og grønn omstilling		0	25	I perioden har FutureBuilt i Bergen arrangert over 25 arrangementer, inkludert to heldagsarrangementer om bruk av tre som byggemateriale og ombruk i byggeprosjekter, samt møter i tre kompetanseforum for sirkularitet, landskap og nullutslipp. Fem forbildeprosjekter, som Fønix og Ytre Arna skole, har fått intensjonsavtaler og følges tett opp for å sikre at de oppfyller strenge bærekraftskriterier. Samtidig er samarbeidet med andre FutureBuilt-byer styrket gjennom pilotbysamlinger, toppledersamlinger og regelmessige møter for kunnskapsdeling. Innovasjon har vært en kjerne, med vekt på å etablere lokale verdikjeder for ombrukte byggematerialer og utvikle bærekraftige anskaffelsesstrategier. Gjennom tett oppfølging av prosjekter og videreutvikling av nettverk både lokalt og nasjonalt, står FutureBuilt i Bergen godt rustet til arbeidet i 2025.

Hovedmål	Operativt mål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Resultat 2024	Statusbeskrivelse mål
	I Bergen skal kulturmiljøverdier ivaretas og forvaltes gjennom ansvarlig og klimavennlig bruk, gjenbruk og transformasjon	Antall kulturminner som ivaretas gjennom ansvarlig og klimavennlig bruk, gjenbruk og transformasjon			869	Tallet for denne indikatoren summerer formelle uttalelser fra Byantikvaren i 2024 og består av følgende: • 502 byggesaksuttalelser • 85 plansaksuttalelser • 282 avholdte rådgivningsmøter I enkeltsaksbehandling gis det anbefalinger knyttet til ivaretakelse av kulturmiljøverdier, transformasjon og funksjonell bruk av kulturminner. I tillegg kommer større transformasjonsprosjekt hvor Byantikvaren er rådgivende gjennom prosessen frem til ferdig bygg, eksempelvis gjennom Byantikvarens deltakelse i Future Built, hvor det bidras til god transformasjon og gjenbruk. Disse inngår ikke i tallmaterialet. I tillegg kommer vel 1000 svar på faglige henvendelser på e-post og telefon.
Trygg økonomistyring	I Bergen skal offentlig infrastruktur, bygg og byrom styrke lokalmiljøet gjennom inkluderende og attraktiv arkitektur med gode sambruksmuligheter	Antall rådgivingstimer i tilknytning til kommunale bygg og anlegg			77	Byarkitekten har i 2024 bidratt med 76,5 rådgivingstimer fordelt på 8 kommunale byggeprosjekter.

Status merknader

Verbalvedtak

"-" vises der det ikke er registrert data
Beløp i 1000

Oppdrag	Statusbeskrivelse
1.T 2024 Merknad 8. Handlingsrom i Kommuneplanens arealdel Bergen skal være en ja-by, og saksbehandlingen skal være så forutsigbar og enkel som mulig. Bergen kommune skal kombinere hensyn til miljø, med en effektiv og utviklingsorientert plan- og byggesaks behandling. Bystyret ber byrådet sikre at Plan- og bygningsetaten prioriterer oppstart av reguleringsplaner, og ved videre behandling ber	Byrådet jobber for en effektiv behandling av reguleringsplaner. I 2024 har byrådet fremmet 19 reguleringsplaner som er vedtatt av bystyret. Byrådet har også vedtatt oppstart av tre planinitiativ som har blitt stoppet av Plan- og bygningsetaten. 26 planer er startet opp i 2024, som er flere enn de siste årene. Det er sendt bestilling til Plan- og bygningsetaten om at handlingsrommet i Kommuneplanens arealdel blir utnyttet når det gjelder parkering. Prioritering av reguleringsplanarbeid og utnytting av handlingsrommet

Oppdrag	Statusbeskrivelse
bystyret byrådet sikre at PBE utnytter det maksimale handlingsrommet i dagens KPA.	i Kommuneplanens arealdel er tema i styringsdialogen med Plan- og bygningsetaten.
1.T 2024 Merknad 9. Områdeplaner Bystyret ber byrådet gjennomgå Plan- og bygningsetatens organisering av offentlige områdeplaner for å se etter mulige innsparinger. Bystyret er positive til offentlig/privat samarbeid og rene private områdereguleringsplaner, og ber byrådet vurdere om private kan overta offentlige områdeplaner	Prioritering av områdereguleringsarbeid er jevnlig et tema i styringsdialogen med Plan- og bygningsetaten. Arbeid med områderegulering for Spelhaugen er avsluttet. Områderegulering for Storaneset, som er under arbeid, gjennomføres som et privat-offentlig samarbeid. Denne har møtt noen utfordringer på slutten av 2024 som påvirker fremdriften (gjelder blant annet forhold til fylkesvei). Arbeidet med områderegulering for Dokken er et tett samarbeid mellom Plan- og bygningsetaten og Dokken utvikling AS. Dette planarbeidet holder planlagt fremdrift. Det er også godt samarbeid mellom kommunen og grunneierne i flere pågående offentlige og private planer på Laksevågsiden.

Investeringer

Beløp i mill. kr

		Totalbudsjett					Årets budsjett		
Investering	**Saksref.**	**Godkj.vedtak**	**Vedtatt**	**Totalprognose**	**Vedtatt ferdigår**	**Estimert ferdigkvartal**	**Just. bud.**	**Regnskap**	**Avvik i kr**
eByggesak Plan- og bygningsetaten		1,3	3,3	3,3	2023	4.kv. 2025	0,1	0,2	−0,1
Rapportutvikling offentlige planer		IA	0,3	0,3	2023	4.kv. 2025	0,5	0,3	0,2
Sum							**0,6**	**0,5**	**0,1**

Statustekst investeringer

eByggesak Plan- og bygningsetaten
eByggesak-prosjektet har gitt Plan- og bygningsetaten et verktøy som er basert på en nasjonal kravspesifikasjon; saksbehandlingssystemet PB360. Saksbehandlingssystemet tilrettelegger for automatisering av arbeidsoppgaver, for eksempel utsending av foreløpig svar/bekreftet mottatt søknad eller henvendelse. Dette er arbeidsoppgaver som i dag utføres som manuelle sjekkpunkter i saksbehandlingen.

Underveis i investeringen ble det klart at det ville oppstå merkostnader som følge av behovet for integrasjon med flere av kommunens fagsystemer, samt konsulenttjenester knyttet til oppgradering av skjemaintegrasjoner, Min Side-publisering, ny løsning for SAK Innsyn (innsynsløsningen for publikum) og integrasjon mellom 360 eByggesak og historiske saker.

Sakssystemet ble tatt i bruk 2. mai 2022 men er fortsatt under utvikling. Gjenværende prosjektmilepæler er fokus på integrasjon mot Teams og separat database for skjermede eiendommer, oppsett/konfigurasjon i eEiendomssak. eEiendom er en modul som skal sikre fullverdig støtte for fagområdene Oppmåling, Seksjonering og Deling, samt bedre og mer effektiv håndtering av innsynsforespørsler.

Ny og forbedret versjon av PB360 er planlagt innført første halvår 2025. Ny versjon skal inkludere flere nye forbedringer som nye prosessorienterte arbeidsflater for sak, støtte for kundespesifikke sjekklister, ny flyt for innregistrering av dokumenter samt en ny *360° eEstate* modul. Eventuelt etterarbeid av versjon 6 tas fortløpende, men arbeid med endelig versjon har vist å strekke seg til 2025.

Prosjektet ligger fordelt på både tjenesteområde 10A - Offentlige planer, byplanlegging og kulturminnevern, og 10B - Private planer og byggesak. Dette er på grunn av at prosjektet går over flere tjenester som belaster både bykassen og selvkostområder.

På grunn av forsinkelsen har prosjekt samlet et mindreforbruk i 2024, med et merforbruk på tjenesteområde 10A og mindreforbruk på tjenesteområde 10B.

Rapportutvikling offentlige planer
Investeringen gjelder ekstern bistand for rapporttilpasning og -utvikling i tilknytning til Plan- og bygningsetatens overgang til nytt saksbehandlingssystem, PB360.

Prosjektet skal identifisere behovet for rapportering av styringsinformasjon fra systemet, som ikke er tilgjengelig uten tilpasninger og/eller bearbeiding. Denne rapporteringen vil bli tilrettelagt for i det nye saksbehandlingssystemet, samt BkStyring og løsninger i Power BI.

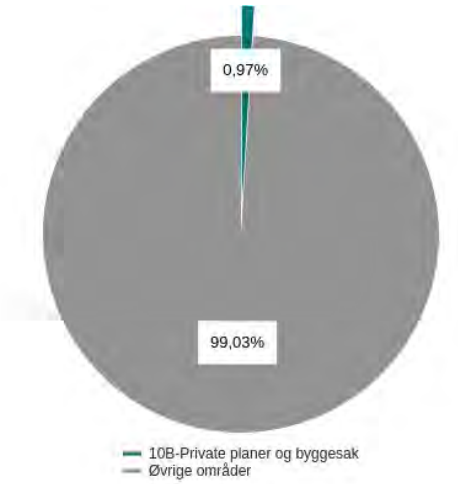
Det er et overlapp mellom tjenesteområdene "Offentlige planer, byplanlegging og kulturminnevern", og “Private planer og byggesak” da styringsinformasjonen gjelder tjenester som ligger på begge tjenesteområdene.

Det er utviklet et lederdashbord knyttet til Private planer, men det pågår fortsatt noe utviklingsarbeid. Sluttføring av rapporttilpasning og -utvikling til offentlige planer knyttet mot PB360 er planlagt ferdigstilt i 2025. Tidspunktet avhenger av igangsetting av ny versjon av PB360 og tilgjengeliggjøring av data for oppdatering i BkStyring.

Prosjektet er avhengig av både igangsetting av ny versjon av PB360 og tilgjengeliggjøring av data for oppdatering i BkStyring. Igangsetting av den nye versjonen vil først skje i 2025 og prosjektet ble dermed forsinket, noe som medførte et mindreforbruk i 2024.

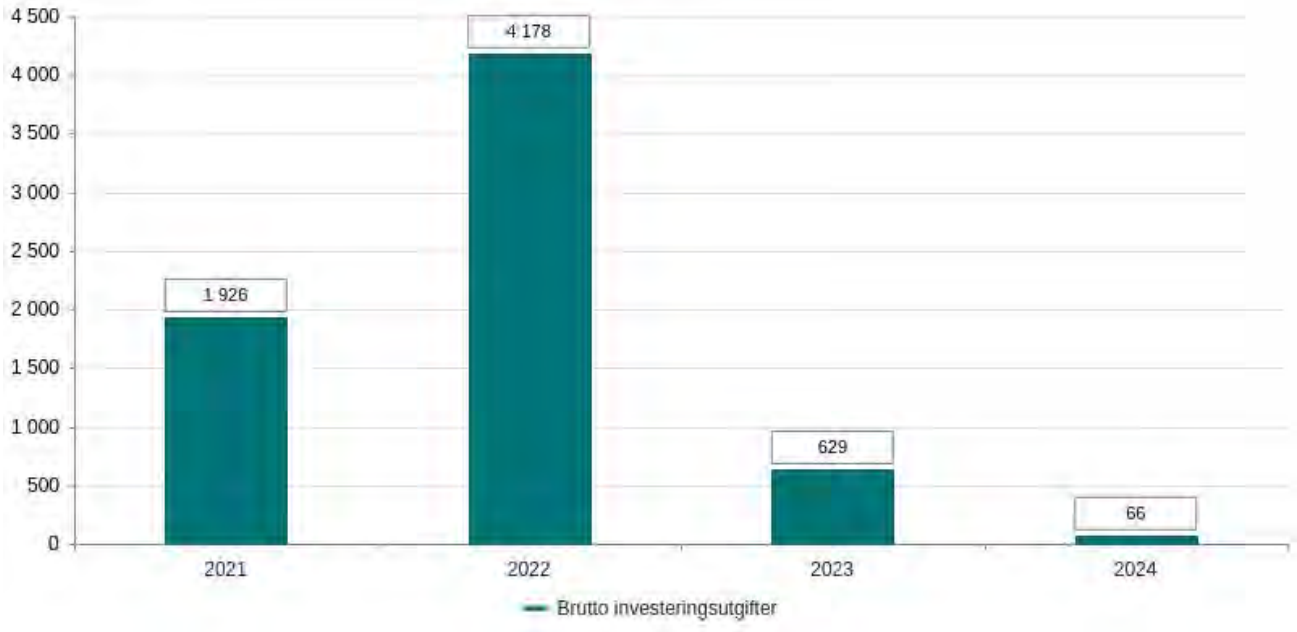
10B-Private planer og byggesak

Brutto driftsutgifter i % av kommunens totale utgifter



Brutto investeringsutgifter

Beløp i 1000 kr



Om tjenesteområdet

Kommunen har ansvar for behandling av byggesaker og tilsyn med at byggearbeid med mer, blir utført i samsvar med lover og forskrifter. I tillegg kommer saksbehandling av private reguleringsplaner, reguleringsendringer, delesaker og saker om kommunal forkjøpsrett, samt ansvar for

oppmålingsforretninger, seksjonering, refusjonsberegning, oppmålingstjenester og grunnlagsnettet. Geodata/geografiske informasjonssystemer (GIS) omfatter drift og vedlikehold av kommunens kart- og geodatabaser. Føring av digitalt planregister er en viktig del av arbeidet med gjennomføring av kommunens digitaliseringsstrategi. Arbeidet utføres i hovedsak av Plan- og bygningsetaten, men tjenesteområdet krever også bidrag fra og samarbeid med en rekke andre etater og avdelinger i kommunen.

Viktige begivenheter

Plan- og bygningsetaten har i løpet av 2024 ferdigstilt og levert flere prosjekter, aktiviteter og oppgaver:

- 27 reguleringsplaner er levert til sluttbehandling
- I kommunens innsynsløsning for plansaker og byggesaker, «Saksinnsyn», ble ugraderte og journalførte dokumenter byggesaksdokumenter tilgjengeliggjort fra juni 2024
- Prosjektet «Kundereisen», som skal gi innsikt enkeltkunders opplevelse av møtet med Plan- og bygningsetaten, ble etablert i 2024. Høsten 2024 har blitt brukt til å planlegge og forberede for intervjuprosessen.



Prosjektleder for Kundereisen-prosjektet, Anniken Katrine Knutsen og etatsdirektør Tarje Iversen Wanvik i Plan- og bygningsetaten. Foto: Maja Vedå

- Laget dashbord for fysisk klimarisiko og klimabudsjett
- Som en følge av en målrettet innsats for å redusere sykefraværet, blant annet via prosjektet "Tettere, tydeligere tidligere", gikk sykefraværet ved Plan- og bygningsetaten ned i 2024
- Etatsdirektøren ved Plan- og bygningsetaten har gjennomført mer enn 140 dialogmøter med ulike interessenter, utbyggere, innbyggere og berørte parter, deltatt på konferanser, frokostmøter, seminarer og annet i byutviklingens tjeneste
- Gebyrforskriften for 2025 ble vedtatt av bystyret i desember 2024. Gjennomførte tidsstudier er viktig underlag for gebyrstrukturen.

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
Nye tiltak				
Retting av oppført boligbygg	16 600	971	15 629	Prosessen har tatt lenger tid enn først antatt fordi kommunale vedtak i saken ble påklaget til Statsforvalteren. Statsforvalteren stadfestet tillatelse til riving den 25.09.2024. Samme dag ble avslag på søknad om legalisering av trapp- og heishus stadfestet av samme instans. Det betyr at alle formaliteter nå er klar slik at planlagt riving kan starte i 2025.
Sum	**16 600**	**971**	**15 629**	
Inntektsendringer				
Endring i gebyrinntekter byggesak	−10 000	0	−10 000	I gebyrregulativet for 2024, ble byggesaksgebyrene justert med mer enn kommunal deflator for å veie opp for at selvkostfondet på byggesak ble brukt opp tidligere enn antatt. De økte gebyrene var anslått å øke gebyrinntektene med kr 10,0 mill. i 2024.Trenden med fall i antall gebyrutløsende byggesaker fortsatte i 2024. Dermed uteble den forventede økningen i gebyrinntekter.
Sum	**−10 000**	**0**	**−10 000**	
Sum tiltak	**6 600**	**971**	**5 629**	

Utvikling og utfordringer

Private planforslag

Tallet på veiledningsmøter og oppstartsmøter har vært litt lavere i 2024, sammenlignet med 2023. Det har vært prioritert å få flere saker til offentlig ettersyn og til sluttbehandling, og det er sendt flere saker til sluttbehandling i år, sammenlignet med tidligere år.

Det er fortsatt stor aktivitet på Mindemyren hvor det pågår planlegging i 18 av 25 delområder, i all hovedsak i privat regi. Bybanen til Fyllingsdalen åpnet i november 2022, og om lag 3.000 boliger er under planlegging. Hovedmålet for Mindemyren er å bygge en kompakt bydel som folk kan trives i. Det skal etableres attraktive byrom, den blå-grønne infrastrukturen skal styrkes og det legges til rette for gode gange- og sykkelforbindelser. Flere av planene som har vært på offentlig ettersyn har møtt innsigelser knyttet til blant annet parkering og uteoppholdsareal. Det arbeides sammen med forslagstillerne å løse disse innsigelsene.



Oversikt over de 25 delområdene i Mindemyren. Fargene indikerer hvor langt planene er kommet i prosessen. Foto: Bergen kommune

I områdene langs Puddefjorden, både på Laksevåg og Dokken, pågår det planlegging både i offentlig og privat regi. Havforskningsinstituttet og Fiskeridirektoratet på Dokken vil bli en pilot for byutviklingen og det pågår arbeid med planforslag her i regi av Statsbygg. Det er flere pågående planprosesser på Laksevåg, og Plan- og bygningsetaten jobber tett med utbyggerne her for å finne gode fellesløsninger for området.

Kart og oppmåling

Kartløsningene, VisGI og www.bergenskart.no utvikles stadig med nytt innhold og funksjoner for saksbehandlere, næringsliv og innbyggere. Plan- og bygningsetaten har bidratt med videreutvikling av beredskapsdashbord til Samvirkevakten. Arbeidet med arealregnskap er i startgropen, der det blant annet skal koordineres for behov for geodatalagring og presentasjon.

Geodatastrategi

I Bergen kommune er det Plan- og bygningsetaten som har hatt de fleste geodatabrukerne, og som dermed har forvaltet geodatainteressene for kommunen. Arbeid med geodata er tett knyttet til kommunens digitaliseringsstrategi og bidrar til å få satt forvaltningen av geodata i system, sammen med forvaltningen av andre type data. Dette vil legge til rette for økt innovasjon og en datadrevet forvaltning. Det jobbes med et prosjekt for å lage Temaplan for geodata og handlingsplaner for de enkelte fagområdene, for å styrke utvikling internt og eksternt og forene krefter i kommunen, for å utvikle tjenester for blant annet kunstig intelligens.

Kartlegging

Kartleggingen i regi av Grunnkart Bergen av Bergen nord/øst fra 2023 er levert og publisert. Kartleggingen for 2024 var Bergen sør. Her er det inngått avtaler for flyfotografering og kartproduksjon med endelig leveranse i februar 2025. Det er også inngått avtale for flyskanning av samme område med

10 punkt per kvadratmeter med leveranse før jul. Når dette er fullført, er hele Bergen dekket med 10 punkt-skanning og publisert på www.hoydedata.no. Dette gir god dekning for de fleste bruksområder, slik at en fremover bare vil skanne tettbygde områder. Både flyfotograferingen og flyskanningen ble gjennomført under gode forhold. Samarbeidet med Kartverket, som står for utlysning og oppfølging av avtaler, fungerer bra og vil bli videreført. Det planlegges for nye skråfoto i 2025.

Matrikkelrettinger

Det har i 2024, av økonomiske hensyn, vært nødvendig å redusere ressursene som arbeidet for å rette feil og mangler i matrikkelkartet. Plan- og bygningsetaten ligger innenfor årsmålene for fremdrift i nasjonal datakvalitetsstrategi på tilnærmet alle områder. Det er fortsatt mange feil og mangler som skal rettes. Innsatsen vil fortsette, men over lengre tid.

Oppmålingsforretninger

Plan- og bygningsetatens nye plan- og byggesakssakssystem, PB360, er ikke tilpasset fagområdet for oppmålingsforretninger, noe som medfører ulike utfordringer og merarbeid. Ny modul i sakssystemet var forventet levert i løpet av høsten 2024, men er forsinket. Tilgangen på nye saker var omtrent på samme nivå som i 2023, men er fortsatt noe ned i forhold til tidligere år. Det har vært jobbet med tidsstudier på området, for bedre å reflektere ressursbruken i saksbehandlingen. Funnene fra studiene er brukt som grunnlag for gebyrforskriften for 2025.

Delesaker

Det har i 2024 vært nedgang i antall delesaker sett i forhold til 2023. Disse er også noe av grunnlaget for oppmålingsforretningene. Også her har det vært jobbet mye med tidsstudier, for bedre å reflektere ressursbruken i saksbehandlingen.

Byggesaker

Det har vært en generell nedgang i byggeaktiviteten på nasjonalt nivå de siste årene, noe man også ser i Bergen. For Plan- og bygningsetaten reflekteres dette i form av at flere av tiltakene som kommer til behandling har vært av mindre størrelse og kompleksitet. Samlet sett var antall innkommende byggesaker i 2024 på nivå med 2023. Mot slutten av 2024 ble det registrert en mindre økning i større og mer komplekse saker, noe som gjorde at inntektene ble høyere enn prognosen i 2. tertial skulle tilsi.

I 2024 har det vært svært lave tall med tanke på gebyrtap som følge av brudd på saksbehandlingsfristene. Beslutningen om å stille strandsonesaker i bero, har isolert sett medført et gebyrtap ca. kr 0,85 mill. Ettersom sakene ikke er ferdig behandlet er dette ikke et realisert tap.

For bedre å reflektere ressursbruken i saksbehandlingen av byggesaker, har Plan- og bygningsetaten i 2024 gjennomført og analysert tidsstudier. Funnene fra tidsstudiene er brukt som grunnlag for utarbeidelse av gebyrforskriften for 2025.

Fra og med 1. mars 2024 har det vært krav om at alle byggesøknader med krav om ansvarlige foretak sendes via E-byggesøknadsløsninger. Innføringen har gått bra, og aktørene i bransjen har tilpasset seg den nye ordningen.

Fredag 14. juni ble det, takket være kommunens innsynsløsning for plansaker og byggesaker, «Saksinnsyn», mulig for byens innbyggere å søke opp og få innsyn i ugraderte og journalførte

byggesaksdokumenter via kommunens nettsider. Før dette har innbyggere måtte be om innsyn i byggesaksdokumenter, og kundesenteret til Plan- og bygningsetaten har manuelt behandlet disse henvendelsene.

Klage, tilsyn- og ulovlighetssaker

Det er ikke vesentlige endringer i saksmengden utover en oppgang i antall bekymringsmeldinger om mulige ulovlige tiltak.

Tilsynsområdet er delt i to seksjoner; seksjon for ulovlighetstilsyn og seksjon for tilsyn i byggesaker/foretakstilsyn. Målsettingen er å arbeide mer forebyggende ut mot byggebransjen og de private aktørene. Det skal lønne seg å følge regelverket, og å velge seriøse aktører. Innsatsen på dette området er styrket, og det er arbeidet videre med dette området i hele 2024.

Det er arbeidet videre med spørsmål om håndtering av villfyllinger i 2024. Det har også vært økt fokus på bruk av boliger/ulovlige boenheter til hotellignende virksomhet og som gjenspeiles i innmeldte saker. Dette følges opp utfra kapasitet og prioriteringer.

Når det gjelder strandsonesakene, har Byrådsavdelingen i brev av 14.02.2024 besluttet å stille i bero strandsonesaker med utgangspunkt i tiltak oppført før 01.07.2009.

Tidlig i 2024 ble det, i påvente av avklaring i Høyesterett, besluttet å stille i bero strandsonesaker med utgangspunkt i tiltak oppført før 01.07.2009. Høyesterett avsa dom i West-coast-saken i desember 2024. Høyesterett la til grunn en annen lovforståelse enn hva staten/kommunen har lagt til grunn hva angår grensen for meldepliktige kaier/brygger etter 1965-loven. Dommen vil få konsekvenser for ulovlighetsoppfølgning av andre saker fra samme tidsrom. Utredning og kartlegging av spørsmål knyttet til dette pågår og blir svart ut i 2025.

Det er en målsetting om at klagesaker skal behandles administrativt i Plan- og bygningsetaten innen en frist på fire uker. Dette gjelder saker som skal til politisk behandling. For øvrige klagesaker er målsettingen inntil åtte ukers behandlingstid. Saksbehandlingstiden er betydelig redusert de senere årene, og det har vært en god måloppnåelse. I 2023 var den administrative gjennomsnittlige saksbehandlingstiden på ca. 5,8 uker. Saksbehandlingstiden i 2024 ligger på tilsvarende nivå.

Dialog og medvirkning

Plan- og bygningsetaten vektlegger å ha en åpen og inkluderende dialog med byens innbyggere og utbyggere, og gjennomfører både workshops, folkemøter og grunneiermøter for å informere om ulike pågående prosjekter. For året 2024 kan nevnes:

- Frokostmøte om riving eller bevaring av bygg
- Informasjonsmøte om plan for idrettshall i Indre Sædal
- Informasjonsmøte om enkle byggesaker
- Informasjonsmøte om planer for sykkelløsning i Nattlandsveien
- Nabomøte om reguleringsplan for Bjørnarhallen
- Bransjedag om arkitektur i plansaker og byggesaker
- Informasjonsmøter om Dokken sør og om Kristiansholm
- Gjennomført flere møter med utbyggerne på Laksevåg om framtidig byutvikling

I tillegg til dette, svarer Plan- og bygningsetaten ut et betydelig antall mediehenvendelser og innsynsforespørsler. Etatsdirektøren gjennomførte i 2024 mer enn 140 dialogmøter med ulike interessenter, utbyggere, innbyggere og berørte parter, i tillegg til deltakelse på konferanser, frokostmøter, seminarer og annet i byutviklingens tjeneste.

Både Kundesenteret og Dokumentsenteret har et godt aktivitetsnivå og betjener henvendelser på telefon og e-post. Etaten har tatt i bruk en ny innsynsløsning for publikum, med nye funksjoner og et enklere brukergrensesnitt. Innsynsløsningen er godt tatt imot av publikum og det jobbes med å utvikle den videre. I tillegg til saksdokumenter i private og offentlige planer, publiseres nå også nye, journalførte dokumenter i byggesaker fra juni 2024. Det jobbes nå videre med publisering av byggesaksarkivet, i første omgang tilbake til mai 2022.

Nøkkeltall for tjenesteområde 10B:

Indikator	2023	2024
Antall behandlede klager på byggesaker	492	446
Antall behandlede klager på plansaker	12	15
Antall detaljreguleringer vedtatt	19	19
Antall pålegg mv. etter tilsyn (stoppordre, pålegg om retting, mulkt)	336	297
Antall registrerte ulovlige byggetiltak som er avstått fra å forfølge	55	34
Antall saker med overskredet saksbehandlingstid iht. forskrift (alle typer saker)	136	23
Antall tilsyn på mulige ulovlige byggetiltak	346	324
Antall tiltak som etter pålegg er rettet eller omsøkt	360	301
Antall vedtak i byggesaker (alle typer saker)	1984	2225
Antall vedtak om dispensasjoner i 100-metersbeltet til sjø	61	80
Saksbehandlingstid for byggesaker – uker	8,7	6,8
Saksbehandlingstid for detaljreguleringer. Behandling i politiske organ - uker	14	14,7
Saksbehandlingstid for klagesaker i Plan- og bygningsetaten - uker	10,6	6,9
Saksbehandlingstid for klagesaker. Behandling i politiske organ (fra oversendt fagnotat til BBU til vedtak i UMBY, uker)	23,9	18,2

Saksbehandlingstid for private planer 2. gangs administrativ behandling - uker	16,6	15,5
Saksbehandlingtid for private planer 1. gangsvedtak - (regnes fra dato for komplett planforslag mottatt) - antall uker	10,0	9,9

Aktivitetsnøkkeltall

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2021	Resultat 2022	Resultat 2023	Resultat 2024
Antall nye byggesaker	2 443	2 070	2 316	2 279
Antall vedtak i byggesaker	2 229	1 655	1 984	2 225
Antall vedtak i byggesaker	2 229	1 655	1 984	2 225
Gjennomsnitt behandlingstid (dager) på byggesaker	68	0	61	48
Antall mottatte private planforslag	14	17	20	32
Antall vedtak om offentlig ettersyn (private planer)	20	20	30	24
Antall behandlede klagesaker	366	483	492	461
Antall foretakstilsyn	241	157	194	214
Antall pålegg om retting og antall ilagte tvangssmulkter	940	673	507	446
Antall stoppordre og sikring	29	23	25	13
Antall ubehandlede klager ved årets utløp	250	444	200	0
Antall behandlede oppmålingsforretninger	532	298	299	302
Antall behandlede seksjoneringssaker	164	162	137	174
Saksbehandlingstid seksjonering (dager)	56	0	0	39

Status økonomi per tjeneste

Beløp i mill. kr

			Regnskap 2024			
Tjeneste	Regnskap 2023	Justert bud. 2024	Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
Private planer	18,0	13,5	47,1	−26,6	20,5	−7,1
Bygge- og delesaksbehandling	20,8	−6,9	207,1	−203,2	3,9	−10,8
Oppmålingsforretninger	1,1	−1,2	12,6	−9,1	3,4	−4,6
Kart og oppmåling	20,0	24,7	39,9	−12,6	27,3	−2,6
Selvkostrenter - private planer	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	−0,1
Selvkostrenter - byggesak	0,4	0,0	0,4	0,0	0,4	−0,3
Selvkostrenter - oppmåling	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	−0,1
Sum	**60,4**	**30,1**	**307,1**	**−251,5**	**55,6**	**−25,5**

Status økonomi per avdeling

Beløp i mill. kr

			Regnskap 2024			
Byrådsavdeling	Regnskap 2023	Justert bud. 2024	Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
1-Byrådsleders avdeling	0,3	0,3	0,3	0,0	0,3	0,0
5-Byrådsavdeling for byutvikling	59,1	26,4	303,3	−251,4	51,9	−25,5
90-Fellesposter - bykassen	1,0	3,4	3,5	−0,1	3,3	0,0
Sum	**60,4**	**30,1**	**307,1**	**−251,5**	**55,6**	**−25,5**

Kommentar til status økonomi

Byrådsavdeling for byutvikling har et merforbruk på 25,5 mill.

Tjenesteområdene Private planer, oppmålingsforretninger, eierseksjonering og byggesak opererer innenfor selvkost. Det vil si at kommunen over en femårsperiode skal ha gebyrinntekter som tilsvarer kostnadene på de respektive tjenesteområdene. Eventuelle overskudd settes på et selvkostfond, mens eventuelle underskudd dekkes av selvkostfond fra tidligere år. Dersom tjenesteområdet ikke har fond, må underskudd dekkes av bykassen. Avvik fra selvkost vil i all hovedsak gjelde byggesaker og skyldes kommunens oversittelse av lovpålagte tidsfrister.

Avviket på kr 25,5 mill. skyldes i hovedsak mindreinntekter på selvkostområdene. Under følger noen av de større forklaringseffektene.

Bygge- og delesaker, inklusiv juridisk avd. og tilsyn - merforbruk på kr 10,8 mill.
Tjenesteområdet har et underskudd fra driften i 2024 på kr 10,8 mill. Dette skyldes betydelig færre antall store saker med tilhørende gebyrinntekter. Likevel opplevde Plan- og bygningsetaten en økning i aktiviteten innover mot årsskiftet. Dette bedret den økonomiske situasjonen i stor grad i forhold til prognosen som ble meldt i 2. tertial.

Selvkostfondet er brukt opp og underskuddet vil dermed få en resultateffekt for bykassen på kr 10,8 mill.

Private reguleringsplaner - merforbruk på kr 7,1 mill.
Tjenesten private reguleringsplaner har en fordeling av kostnader med 60/40 mellom første- og andregangsbehandling av private planforslag. Førstegangsbehandlingen er gebyrfinansiert og andregangsbehandlingen er bykassefinansiert. Det samlede merforbruket på tjenesten er en kombinasjon av merforbruk og mindreinntekter:

- Gebyrinntekter - mindreinntekt på 0,7 mill. - Antall saker tok seg opp i 3. tertial og gebyrinntektene endte på et høyere nivå enn prognosen pr. 2. tertial tilsa. Dermed ble mindreinntekten 3,3 mill. lavere enn varslet i 2. tertialrapport
- Tilbakeført gebyr for private planforslag som gjelder offentlige interesser - merforbruk på 1,1 mill. - Det er ikke anledning til å ta gebyr for private planforslag som gjelder offentlige interesser.
- Lønnskostnader - merforbruk på 2,4 mill. - Over tid har aktivitetsnivået på reguleringen av private planforslag vært fallende og inntektene har gjenspeilet dette. Reduksjonen i lønnskostnader har ikke holdt følge med det reduserte aktivitetsnivået
- Sykelønnsrefusjoner - mindreinntekt på 1,6 mill. - refusjoner for sykepenger og svangerskapspermisjoner var budsjettert for høyt.
- Kjøp av varer og tjenester - merforbruk på 1,3 mill. - Mesteparten av merforbruket på kjøp av varer og tjenester kan tilskrives Private planers andel av felleskostnader og administrative kostnader som fordeles sentralt fra Plan- og bygningsetaten ble høyere enn forventet

Tjenesten har over flere år ikke hatt midler på selvkostfond, og underskuddet vil dermed få en resultateffekt for bykassen på 7,1 mill.

Kart- og delingsforretninger - merforbruk på 4,6 mill.
For selvkostområdet Kart- og delingsforretninger ble det i 2024 registrert en nedgang i antall mottatte saker i forhold til tidligere år. Dette har ført til en inntektsnedgang og dermed et underskudd på kr 4,6

mill. i 2024. Selvkostfondet er brukt opp og underskuddet vil dermed få en resultateffekt for bykassen på 4,6 mill.

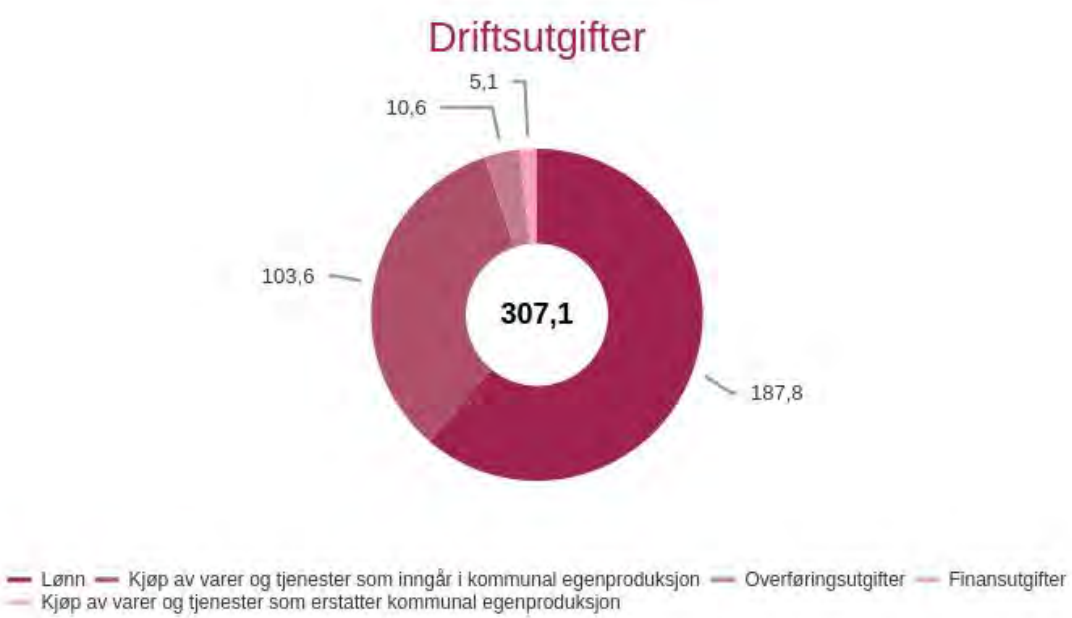
Kart og oppmåling - merforbruk på 2,5 mill.

- Lønnskostnader - mindreforbruk på 0,9 mill. - skyldes vakanser som følge av ansettelsesstopp i kommunen.
- Kjøp av varer og tjenester - merforbruk på 1,3 mill. - Kostnader knyttet til lisenser til kartprogramvare har økt betydelig. Økningen har blitt ytterligere forsterket av den svake kronen og utgjør mesteparten merforbruket på kjøp av varer og tjenester
- Inntekter - mindreinntekt på 1,8 mill. - Forklaringen på inntektsavviket skyldes i all hovedsak to faktorer; lavere inntekter fra salg av kart (0,4 mill.) og uteblitt internsalg til andre kommunale enheter på 1,4 mill.

På sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen) skyldes avviket periodisering av variabel lønn. Dette er utgifter fra 2024 som er fakturert i 2025 som periodiseres til riktig år.

Oversikt driftsutgifter og -inntekter (graf)

Detaljvisning drift (graf)





Status mål

Hovedmål	Operativt mål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Resultat 2024	Statusbeskrivelse mål
Trygg økonomistyring	I Bergen skal alle plan- og byggesaker behandles innen fastsatte frister	Andel bygge- og delesaker med overholdt saksbehandlingstid i henhold til forskrift	94,0 %	94,0 %	99,0 %	Målet for 2024 er at andelen bygge- og delesaker med overholdt saksbehandlingstid i henhold til forskriften, er 94 % eller høyere. For hele 2024 er saksbehandlingstiden overholdt i 99 % av alle bygge- og delesaker som er behandlet.
		Andel reguleringsplaner behandlet 1. gang med overholdt frist.	100,0 %	100,0 %	100,0 %	Målet for 2024 er at alle reguleringsplaner behandlet 1. gang gjøres innen overholdt frist. I hele 2024 er det behandlet totalt 24 private planer med vedtak om offentlig ettersyn (hvorav 11 saker i perioden 1/9 - 31/12-2024). Fristen, enten lovpålagt eller avtalt, er overholdt i samtlige av disse sakene.

Status merknader

Verbalvedtak

"-" vises der det ikke er registrert data
Beløp i 1000

Oppdrag	Statusbeskrivelse
1.T 2024 Merknad 7. Plan- og bygningsetaten Bystyret ber byrådet om i forbindelse med oppgavegjennomgangen også omorganisere Plan- og bygningsetaten med sikte på å få lavere sykefravær og høyere effektivitet. Å få realisert tiltak er viktig for samarbeidspartiene	Plan- og bygningsetaten hadde allerede startet dette arbeidet før vedtak av revidert budsjett. Hensikten med arbeidet er sammenfallende med bystyrets vedtak. Som en følge av en målrettet innsats for å redusere sykefraværet ved Plan- og bygningsetaten, blant annet via prosjektet “Tettere, tydeligere tidligere” og økt lederfokus, gikk sykefraværet ved Plan- og bygningsetaten ned i 2024. Etaten har også deltatt i et pilotprosjekt for nærværssamtalen. Dette skal bidra til å utvikle og forbedre nærværssamtalen som et nyttig verktøy i dialogen med kommunens ansatte.

Investeringer

Beløp i mill. kr

		Totalbudsjett					Årets budsjett		
Investering	**Saksref.**	**Godkj.vedtak**	**Vedtatt Totalprognose**		**Vedtatt ferdigår**	**Estimert ferdigkvartal**	**Just. bud.**	**Regnskap**	**Avvik i kr**
Digital 3D-modell		IA	1,5	1,5	2024	Ferdig	1,4	0,0	1,4
eByggesak Plan- og bygningsetaten		3,1	8,7	8,7	2023	4.kv. 2025	0,9	0,1	0,9
Rapportutvikling offentlige planer		IA	0,3	0,3	2023	4.kv. 2025	0,0	0,0	0,0
Sum							**2,3**	**0,1**	**2,2**

Statustekst investeringer

Digital 3D-modell
Modellen er ment å være en 3D-modell som kan brukes på blant annet storskjerm og VR (Virtual Reality) . Det er et ønske om å lage en virtuell modell som publikum kan benytte. Den digitale modellen vil være utgangspunkt for printing av den fysiske modellen, jf. investeringen "Bymodell for sentrale deler av byen" under tjenesteområde Offentlige planer, byplanlegging og kulturminnevern.

Forsinkelser i prosjektet oppstod grunnet nye innspill/forbedringspunkter på leveransen etter «testcase» levert av leverandør på kartdata.

Ny leverandør har spilt inn et nytt forslag, som er oppe til vurdering, der en skal bruke KI for å generere 3D-objekter, som ellers måtte konstrueres manuelt.

Det har ikke vært utført arbeid på prosjektet i 2024 og det vil gjøres en vurdering om forutsetningene for prosjektet er fortsatt er til stede eller om det skal settes sluttstrek i forbindelse med fremlegging av Revidert budsjett i 2025.

eByggesak Plan- og bygningsetaten
eByggesak-prosjektet har gitt Plan- og bygningsetaten et verktøy som er basert på en nasjonal kravspesifikasjon; saksbehandlingssystemet PB360. Saksbehandlingssystemet tilrettelegger for automatisering av arbeidsoppgaver, for eksempel utsending av foreløpig svar/bekreftet mottatt søknad eller henvendelse. Dette er arbeidsoppgaver som i dag utføres som manuelle sjekkpunkter i saksbehandlingen.

Underveis i investeringen ble det klart at det ville oppstå merkostnader som følge av behovet for integrasjon med flere av kommunens fagsystemer, samt konsulenttjenester knyttet til oppgradering av skjemaintegrasjoner, Min Side-publisering, ny løsning for SAK Innsyn (innsynsløsningen for publikum) og integrasjon mellom 360 eByggesak og historiske saker.

Sakssystemet ble tatt i bruk 2. mai 2022 men er fortsatt under utvikling. Gjenværende prosjektmilepæler er fokus på integrasjon mot Teams og separat database for skjermede eiendommer, oppsett/konfigurasjon i eEiendomssak. eEiendom er en modul som skal sikre fullverdig støtte for fagområdene Oppmåling, Seksjonering og Deling, samt bedre og mer effektiv håndtering av innsynsforespørsler.

Ny og forbedret versjon av PB360 er planlagt innført første halvår 2025. Ny versjon skal inkludere flere nye forbedringer som nye prosessorienterte arbeidsflater for sak, støtte for kundespesifikke sjekklister, ny flyt for innregistrering av dokumenter samt en ny *360° eEstate* modul. Eventuelt etterarbeid av versjon 6 tas fortløpende, men arbeid med endelig versjon har vist å strekke seg til 2025.

Prosjektet ligger fordelt på både tjenesteområde 10A - Offentlige planer, byplanlegging og kulturminnevern, og 10B - Private planer og byggesak. Dette er på grunn av at prosjektet går over flere tjenester som belaster både bykassen og selvkostområder.

På grunn av forsinkelsen har prosjekt samlet et mindreforbruk i 2024, med et merforbruk på tjenesteområde 10A og mindreforbruk på tjenesteområde 10B.

Rapportutvikling offentlige planer
Investeringen gjelder ekstern bistand for rapporttilpasning og -utvikling i tilknytning til Plan- og bygningsetatens overgang til nytt saksbehandlingssystem, PB360.

Prosjektet skal identifisere behovet for rapportering av styringsinformasjon fra systemet, som ikke er tilgjengelig uten tilpasninger og/eller bearbeiding. Denne rapporteringen vil bli tilrettelagt for i det nye saksbehandlingssystemet, samt BkStyring og løsninger i Power BI.

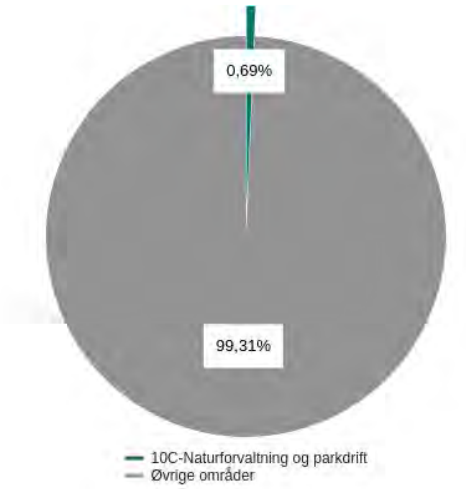
Det er overlapp mellom tjenesteområdene "Offentlige planer, byplanlegging og kulturminnevern", og “Private planer og byggesak” da styringsinformasjonen gjelder tjenester som ligger på begge tjenesteområdene.

Det er utviklet et lederdashbord knyttet til Private planer, men det pågår fortsatt noe utviklingsarbeid. Sluttføring av rapporttilpasning og -utvikling til offentlige planer knyttet mot PB360 er planlagt ferdigstilt i 2025. Tidspunktet avhenger av igangsetting av ny versjon av PB360 og tilgjengeliggjøring av data for oppdatering i BkStyring.

Prosjektet er avhengig av både igangsetting av ny versjon av PB360 og tilgjengeliggjøring av data for oppdatering i BkStyring. Igangsetting av den nye versjonen vil først skje i 2025 og prosjektet ble dermed forsinket, noe som medførte et mindreforbruk i 2024.

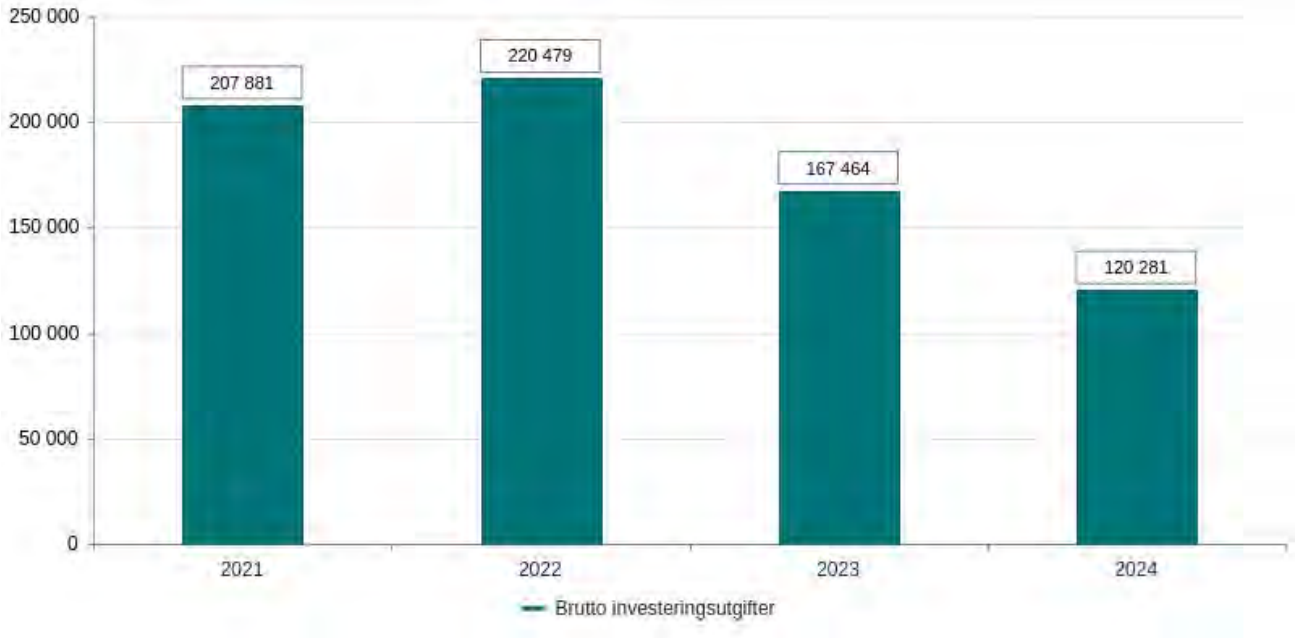
10C-Naturforvaltning og parkdrift

Brutto driftsutgifter i % av kommunens totale utgifter



Brutto investeringsutgifter

Beløp i 1000 kr



Om tjenesteområdet

Tjenesteområdet omfatter ivaretagelse av naturen og dens mangfold, samt utvikling og tilrettelegging av friområder og urbane landskap for rekreasjon gjennom opplevelser, aktivitet og friluftsliv. Tjenesteområdet omfatter også bygging, forvaltning og drift av parker og byrom – areal med stor

rekreasjonsverdi for byens innbyggere. Universell utforming skal tilstrebes ved nybygging og rehabiliteringer.

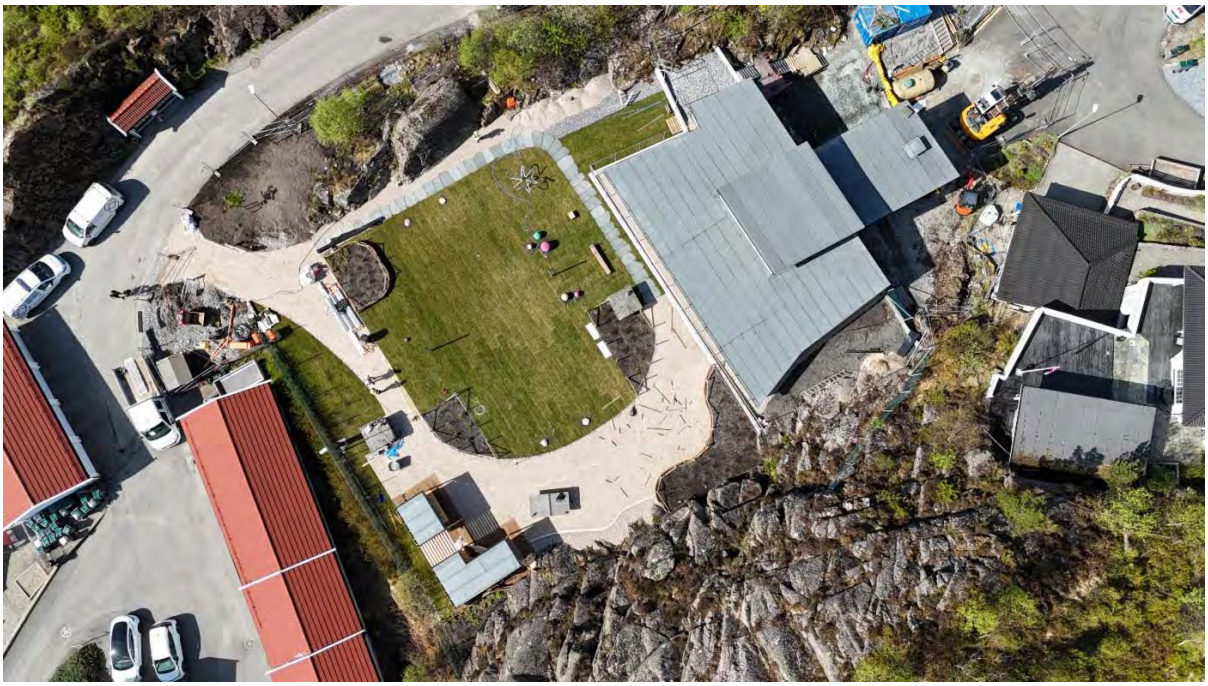
For å sikre gode offentlige, tilgjengelige areal, er det en viktig oppgave for kommunen å styre transformasjon av større områder. Gode løsninger skal utvikles og sørge for tilstrekkelig areal til allmennheten gjennom byrom som for eksempel smau, gater, parker, allmenninger og områder for lek. Det er sentralt å påse at innbyggerne har nærhet til tur- og friområder.

Tjenesteområdet omfatter også oppgradering og nybygging av lekeplasser, samt årlig hovedettersyn av uterom på skoler, barnehager og lekeplasser. Forvaltningsansvar for byfjell, vassdrag, vilt, friluftsliv, skog og biologisk mangfold omfattes også av tjenesteområdet.

Arbeidet utføres hovedsakelig av Bymiljøetaten, men tjenesteområdet krever også bidrag fra og samarbeid med en rekke andre etater og avdelinger i kommunen.

Viktige begivenheter

- Siste etappe av Løvstien ble offisielt åpnet 20. mars. Etappen er ca. 1km lang og inkluderer en 383 meter lang gangbro og knytter sammen Løvstien til én sammenhengende turvei på 6,4 km fra Kråkenes til Melkeplassen.
- Som del av rehabiliteringen av Nygårdsparken, ble ny fontene montert i nedre del i april 2024. Ved nyåpningen av Nygårdsparken nedre del i juni, ble fontenen omtalt og ansett som et smykke i parken.
- Svanevikspassasjen, en ny gangvei som går fra Svaneviksveien til Solheimsvannet, ble ferdigstilt i august. Arbeidet med gangveien startet i mars
- Bymiljøetaten har i samarbeid med Bergen vann bygget ny aktivitetsplass og park på taket av det tidligere drikkevannmagasinet på Øvre Riplegården.



Ny aktivitetsplass og park er plassert på taket av et gammelt drikkevannmagasin som ble bygget under andre verdenskrig. Bergen Vann har rehabilitert deler av anlegget og bygget et nytt ved siden av. Arealet på taket kunne derfor få annen bruk. Foto: Andrea Friestad Nyland

- Dagsturhytten i Arna åpnet 7. februar. Selve byggingen av hytten skjedde i hovedsak i 2023, men i 2024 ble siste hånd lagt på verket. Hytten ble åpnet av byråd Christine Kahrs.
- Ulriksvarden på 643 moh. ble gjenoppbygd. Bymiljøetaten gjorde tiltaket for å «styre» ferdselen på Ulriken på en god måte, og er et eksempel på bærekraftig besøksforvaltning.
- Bergen kommune har i 2024 inngått et samarbeid med Vestland fylkeskommune, hvor Bymiljøetaten forvalter og vedlikeholder gatetrær langs fylkesveiene i sentrumsområdene på vegne av fylket.
- Bymiljøetaten har tilrettelagt for 2 gapahuker i Bergensområdet; ved Håvardstunvannet i Ytrebygda og ved Krohnegården i Fyllingsdalen. Disse ble ferdigstilt høsten 2024.
- I oktober 2024 inngikk Bergen kommune, BIR og grunneiere en avtale om et fremtidig bossnett på Mindemyren.

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
Nye tiltak				
Den grønne akse - driftskonsekvens	70	70	0	Tiltaket er iverksatt, investeringen er satt i drift.
Hundeluftegård Løvstien - driftskonsekvens	10	10	0	Tiltaket er iverksatt, investeringen er satt i drift.
Sentrumslekeplass - første utbyggingstrinn - driftskonsekvenser	388	388	0	Tiltaket er iverksatt, investeringen er satt i drift.
Deltakelse graveklubbprosjekter - driftskonsekvenser	0	0	0	Tiltaket er ikke iverksatt da de aktuelle prosjektene ikke er igangsatt.
IT system for bruk av offentlig areal - driftskonsekvens	−410	−410	0	Tiltaket er iverksatt. Dette er en korrigering av driftskonsekvensene av investeringen "IT-system for bruk av offentlig areal".
Parker rehabilitering - driftskonsekvens	16	16	0	Tiltaket er iverksatt, investeringen er satt i drift.
Turveinett/friluftstiltak inkl. Byfjellene - driftskonsekvens av investeringer	117	117	0	Tiltaket er iverksatt, investeringen er satt i drift.
Sum	**190**	**190**	**0**	
Nye engangstiltak				
Bergen og Hordaland turlag , tilskudd til heis	2 400	2 400	0	Tilskuddet er utbetalt.
Tilskudd til konkrete mottakere i budsjettavtalen mellom H, FrP, SP, BL, INP og PP	400	400	0	Tilskudd utbetalt.
Sum	**2 800**	**2 800**	**0**	
Effektivisering				
Oppgavegjennomgang i kommunen	−586	−586	0	Bystyret har vedtatt at de administrative kostnadene i byrådsavdelingene skal reduseres, blant annet ved å holde administrative stillinger vakante ved varig eller midlertidig ledighet. Av et totalt

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
				innsparingskrav på 95 mill. ble 30. mill. fordelt ut i detaljeringen av vedtatt budsjett i februar, mens de ytterligere 65 mill. ble fordelt i august 2024. I revidert budsjett 2024 ble det innført generell ansettelsesstopp for administrative stillinger i hele organisasjonen. Byrådsavdelingene melder om at innsparingskravet er tilnærmet innfridd. Stillinger er holdt vakant ved ledighet, og for administrative stillinger har det vært restriktiv bruk av vikarer. I tillegg har avdelingene brukt mindre på kurs og samlinger, konsulentbruk, reiseaktivitet og andre utgifter som ikke er strengt nødvendig. Byrådsavdelingene har håndtert innsparingskravet ulikt mht. fordeling og rapportering i sine tjenester. I sum rapporteres det om forventet effekt på 93,4 mill. som gir et negativt avvik på 1,6 mill. i 2024.
Sum	**−586**	**−586**	**0**	
Kutt				
Stenge offentlige toaletter i skur 8 og 11 på Bryggen	−1 000	−1 000	0	Tiltaket er iverksatt; toalettene i skur 8 og 11 er stengt, men åpnes på utvalgte datoer i forbindelse med større arrangement.
Sum	**−1 000**	**−1 000**	**0**	
Sum tiltak	**1 405**	**1 405**	**0**	

Rammeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
Nye engangstiltak				
Restaurering av Dalaelva i Åsane	1 000	1 000	0	Tiltaket er iverksatt; tilskuddet er utbetalt Jf. vedtak i bystyresak 63/23.
Sum	**1 000**	**1 000**	**0**	
Kutt				
Dyrebeskyttelsen Norge Bergen og Hordaland (988712698)	−511	−511	0	Tilskudd ikke overført
Sum	**−511**	**−511**	**0**	
Sum tiltak	**489**	**489**	**0**	

Utvikling og utfordringer

Ferdigstillelse av flere større anlegg

Løvstiens 4. etappe

Den siste etappen av Løvstien åpnet rett før påske 2024, og binder turveien sammen til én helhetlig rute på 6,4 km fra Kråkenes til Melkeplassen. Stien har blitt et populært turmål for både lokalbefolkningen og besøkende.

Etappen er litt over 1 km lang, fra Kristian Bings vei til Fredlundsvingen, og inkluderer en 383 meter lang gangbro. Prosjektet ble gjennomført som en totalentreprise, i bratt og krevende terreng ved Løvstakken, uten skader eller uhell. Kostnadene endte lavere enn budsjettert, med tydelig vekt på sikkerhet, helse og miljø gjennom hele byggeperioden.



Det var mange som tok turen til åpningen av gangbroen på Løvstien onsdag 20. mars.
Foto: Andrea Friestad Nyland

Nygårdsparkens nedre del

Som en del av rehabiliteringen av Nygårdsparken ble en ny fontene montert i nedre del i april 2024.

Den opprinnelige fontenen, gitt i gave av konsul Christian Børs i 1884, sto i parken til 1960-årene før den ble demontert. En mindre fontene ble installert i 1985, men uten tilknytning til den originale fontenen.

Bymiljøetaten ønsket å gjenskape den opprinnelige fontenen og ba folk ta kontakt hvis de hadde tips om den gamle fontenen. I november 2021 tok arkitekt Aksel Stave Ervik kontakt. Han hadde oppdaget en lignende fontene i en park i Riga etter omfattende detektivarbeid. Det viste seg at den var støpt på samme verksted som den gamle fontenen i Nygårdsparken. Ved hjelp av moderne teknologi ble fontenen rekonstruert digitalt og deretter støpt i bronse av støperiet Castle Fine Arts i Wales.

Ved nyåpningen av nedre del av Nygårdsparken i juni 2024 ble fontenen omtalt som et smykke i parken.



64 år etter at den historiske fontenen i Nygårdsparken ble demontert, har parken fått en ny fontene som er en gjenskaping av den opprinnelige
Foto: Signe Wie

Riplegården

Bymiljøetaten har i samarbeid med Bergen vann bygget ny aktivitetsplass og park på taket av det tidligere drikkevannmagasinet på Øvre Riplegården.



En elev fra Damsgård skole viser byråd Christine Kahrs hvordan rampballen i den nye aktivitetsparken kan brukes. Foto: Andrea Friestad Nyland

Området byr på volleyballbane, basketballkurv, bordtennis og treningsapparater for barn og unge. Det er plantet et stort utvalg nyttevekster som blåbær, rips, epler, bjørnebær og pærer, samt blomster og prydplanter som tiltrekker pollinerende insekter.

Parken har også et overbygg med tak, en grill og en vannpost, slik at den kan brukes uavhengig av været. Det gamle vannmagasinet har nå fått nytt liv og vil kunne være en verdifull møteplass for lokalsamfunnet.

Friluftslivs- og byfjellsforvaltning

Bymiljøetaten og Plan- og bygningsetaten arbeider med en veileder for dugnadsarbeid på kommunal grunn. Et arbeidsutkast er sendt på høring til interessegrupper, og målet er at veilederen skal være klar våren 2025.

I byfjellene, særlig i Fløyen-området og Munkebotn, samarbeider Bymiljøetaten med Bergens Skog- og Træplantningsselskap om skogforvaltning og drift. I 2024 var hovedfokuset veivedlikehold, inkludert drenering, grøfting og reparasjon av murer.

To viktige prosjekter ble ferdigstilt i 2024:

- **Dagsturhytten i Arna**: Byggingen ble fullført, og 7. februar ble hytten offisielt åpnet av byråd Christine Kahrs.

- **Ulriksvarden (643 moh.)**: Varden ble gjenoppbygd, og stien utbedret og merket for å styre ferdselen på en bærekraftig måte



Dagsturhytten Ådnabu ligger 350 meter over havet med fantastisk utsikt over Arnavågen og Vidden. Foto: Øystein Simonsen

Badetiltak

Bymiljøetaten har i 2024 gjennomført mindre tiltak på åtte badeplasser for å gjøre dem tryggere og mer brukervennlige. På Måseskjæret er det blant annet montert nye badestiger, benker og livredningsutstyr langs havnepromenaden.

Etaten arbeider også med sikkerhetskrav langs den urbane sjøfronten, der det tilrettelegges for bading, eller hvor det bades fra kommunale eiendommer. Ved overtakelse av arealer fra private utbyggere har sikkerhet for badende fått økt oppmerksomhet, særlig tydelig skilting, merking av farer og installasjon av redningsstiger. Dette arbeidet fortsetter i 2025.

Gatetrær

Bymiljøetaten har i 2024 arbeidet med registrering av gate- og bytrær for å bedre forvaltning, drift og ivaretakelse i plan- og byggesaker. Målet er at registrering blir standard ved planting av nye bytrær.

Arbeidet vil på sikt effektivisere saksbehandling på tvers av kommunale etater og fungere som et verktøy for eksterne utbyggere. I tillegg har Bymiljøetaten inngått et samarbeid med Vestland fylkeskommune om forvaltning og vedlikehold av gatetrær langs fylkesveier i sentrumsområdene, noe som sikrer riktig kompetanse i bestiller- og utførerrollen

Vassdragsforvaltning

I 2024 har Bymiljøetaten fortsatt arbeidet med Haukåsvassdraget for å håndtere forurensningen som truer elvemuslingen.

Det er også gjennomført vannprøvetaking i 11 vassdrag for å oppdatere data om vannkvalitet, som en del av oppfølgingen av vannforskriften.

I Steinsvikbekken er det montert fleksiterskler for å bedre fiskevandring i områder der infrastruktur begrenser tilgangen

Viltforvaltning

I 2024 var antallet hendelser med skadet vilt i trafikken og syk/skadet hjort i bebyggelse fortsatt høyt. Oppfølgingen er kostnadskrevende, og økte utgifter til ettersøkspersonell tærer på viltfondet. Det vil på sikt være behov for tilførsel av midler til den lovpålagte oppfølgingen.

Bymiljøetaten fikk i 2024 i oppdrag å utarbeide en forvaltningsplan for grågås, grunnet økende skader på innmark og utfordringer for landbruket. Planen, som åpner for lokal forskrift om utvidet jakttid, ble vedtatt i bystyret i juni. Forskriften er senere godkjent av Statsforvalteren og publisert i Lovtidende.

Mindebyen

Mindemyren og Wergeland skal bli til Mindebyen. Bergen kommune spiller en aktiv rolle i utviklingen av Mindebyen med etablering av attraktive byrom, bedre blågrønn infrastruktur og gode gangforbindelser. I 2024 har Bymiljøetaten jobbet aktivt med dette og prosjektet «Svanevikspassasjen» er ferdigstilt, og «Lille Solheim» er i gang. Arbeidet med Mindetorget fortsetter, med særlig vekt på samarbeid med den nye utbyggeren av Meieribyen (OBOS). Det er gjennomført usikkerhetsanalyse, vurdering av entreprisestrategi og forberedelser til å lyse ut byggherres rådgivergruppe.



Den nye gangveien og trappen, Svanevikspassasjen, gjør det lettere å gå mellom Høgskolen på Vestlandet og Mindemyren. Tidligere var det en snarvei her som var i dårlig stand. Foto: Andrea Friestad Nyland

I forbindelse med bybaneprosjektet på Mindemyren har Bybanen Utbygging, på oppdrag fra blant annet Bymiljøetaten, etablert flere kommunale anlegg, inkludert store deler av en ny vannkanal. Dette har styrket de blågrønne kvalitetene i området. Bymiljøetaten arbeider videre med å ferdigstille kanalen.

I oktober 2024 inngikk Bergen kommune, BIR og grunneiere en avtale om et fremtidig bossnett på Mindemyren. Målet har vært en felles renovasjonsløsning som oppfyller kravene om rørbasert avfallssystem fastsatt i områdereguleringsplanen. Kommunen forskutterer deler av investeringskostnaden, som senere dekkes av utbyggerne etter hvert som deres prosjekter realiseres. Bossnettet er en forutsetning for vedtak av detaljreguleringsplanene og for den videre utviklingen av området. Det felles bossnettanlegget skal være klart til bruk sommeren 2026.

Vedlikeholdsetterslep i parker og byrom

Parker og byrom slites naturlig over tid. Bymiljøetaten har et stort vedlikeholdsetterslep og forsøker å avsette midler til nødvendige tiltak for å motvirke dette. Særlig mange små byrom og gatetun i Bergenhus bydel er berørt. Flere av disse har fonteneanlegg som forsynes med drikkevann, noe som ikke lenger er ønskelig. Ombygging til resirkuleringsanlegg er kostbart og faller utenfor driftsbudsjettet.

Mange fontener, inkludert de med lekkasjer, er derfor tatt ut av drift. I tillegg er den sentrale Ole Bull-fontenen stengt på grunn av lekkasjer og et utdatert teknisk anlegg. Det er imidlertid planer for utbedring av denne i årene som kommer.

Erstatningssaker

Bymiljøetaten har behandlet rundt 45 erstatningssaker i 2024. De fleste gjelder kjøretøyskader forårsaket av hull i kommunale veier. Noen saker gjelder skade på ladeledninger ved kommunale ladestolper eller skader etter skiltvelt. Enkelte saker omhandler eiendomsskader fra overvann eller personskader etter fall på glatt føre.

Til sammen har fem saker resultert i erstatningsutbetalinger, totalt 30 000 kroner

Nøkkeltall for Bymiljøetaten:

Indikator	2023	2024
Antall erverv av areal regulert til grøntstruktur/LNF	0	1
Antall grønne anlegg med 1. prioritet mht drift	41	41
Antall grønne anlegg med 2. prioritet mht drift	476	480
Antall grønne anlegg med nedprioritert drift	79	81
Antall grønne anlegg ute av drift	400	409
Nyanlegg. Beløp investert (i mill. kroner)	103,0	47,7

Aktivitetsnøkkeltall

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2021	Resultat 2022	Resultat 2023	Resultat 2024
Antall dekar jordbruksareal i produksjon	16 161	16 340	15 722	0
Antall nye Barnas byrom	4	4	4	3
Parkareal dekar	1 775	1 775	1 805	1 827
Samlet lengde av sommerturveier, -turstier og -løyper med kommunalt driftsansv (km)	50	51	54	60

Kostra Nøkkeltall

	Bergen 2023	Bergen 2024	Oslo kommune	Trondheim	Stavanger	ASSS uten Oslo
Prioritet						
Naturforvaltning og friluftsliv brutto investeringsutgifter beløp pr innb (kr) *)	394	223	69	116	452	
Rekreasjon i tettsted brutto driftsutgifter beløp pr innb (kr) *)	503	478	827	468	1 014	
Grunnlagsdata (Nivå 3)						
Dyrka og dyrkbar jord i alt Annen bebyggelse og anlegg Omdisponert i alt etter Jordloven og Plan- og bygningsloven Areal (dekar)	0,9	8,0	0,0	0,1	1,8	18,9

**) Inflasjonsjustert med deflator*

Status økonomi per tjeneste

Beløp i mill. kr

			Regnskap 2024			
Tjeneste	Regnskap 2023	Justert bud. 2024	Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
Grøntfaglig planlegging	13,0	18,2	19,4	−1,1	18,2	−0,1
Kommunale skoger	1,1	0,2	0,1	−0,1	0,0	0,2
Landbruk	8,9	9,7	10,3	−2,9	7,4	2,3
Offentlige toaletter	5,4	5,8	6,0	−1,3	4,7	1,0
Grønn prosjektering	42,4	44,4	47,9	−1,5	46,4	−1,9
Parkdrift	90,9	90,0	104,1	−19,7	84,4	5,6
Fiske, fangst og viltstell	0,1	0,1	0,5	−0,5	0,1	0,1
Naturforvaltning	23,5	27,4	29,7	−3,6	26,1	1,3
Sum	**185,4**	**195,8**	**218,0**	**−30,7**	**187,3**	**8,5**

Status økonomi per avdeling

Beløp i mill. kr

			Regnskap 2024			
Byrådsavdeling	Regnskap 2023	Justert bud. 2024	Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
1-Byrådsleders avdeling	0,3	0,6	0,9	−0,2	0,6	0,0
2-Byrådsavdeling for finans	2,4	3,0	3,9	−0,9	3,0	0,0
5-Byrådsavdeling for byutvikling	172,6	180,8	200,9	−26,7	174,3	6,5
7-Byrådsavdeling for næring, kultur og idrett	8,8	9,4	9,9	−2,9	7,0	2,4
90-Fellesposter - bykassen	1,4	2,1	2,4	0,0	2,4	−0,3
Sum	**185,4**	**195,8**	**218,0**	**−30,7**	**187,3**	**8,5**

Kommentar til status økonomi

Byrådsavdeling for byutvikling har et mindreforbruk på kr 6,5 mill.

Det samlede avviket på kr 6,5 mill. er en kombinasjon av mindreforbruk og merinntekter og under følger de største forklaringseffektene til resultatet for 2024.

Utgifter knyttet til strøm og nettleie har samlet sett et mindreforbruk på kr 2,3 mill. da strømprisene i 2024 har vært lavere enn prognosene som lå til grunn for budsjettet.

Offentlige toaletter i skur 8 og 11 hadde i 2024 et mindreforbruk på kr 0,9 mill. ettersom skurene har vært stengt store deler av året.

Driftskonsekvenser for Mindemyren ble ca. kr 1,0 mill. lavere enn estimert da det kun var lønnskostnader og kr 0,4 mill. til drift som påløp i 2024. Fra og med 2025 forventes det økte kostnader for tilhørende byrom ved og rundt bybanestoppet.

Riggleie for Sundt-bygget har i 2024 gitt en merinntekt på kr 1,0 mill.

Inntekt på kr 0,7 mill. som følge av Bymiljøetatens ansvar som koordinator for vannområde vest, i samarbeid med flere kommuner, fremstår regnskapsmessig som en merinntekt, men er benyttet til dekning av ulike kostnader det allerede var budsjettdekning for.

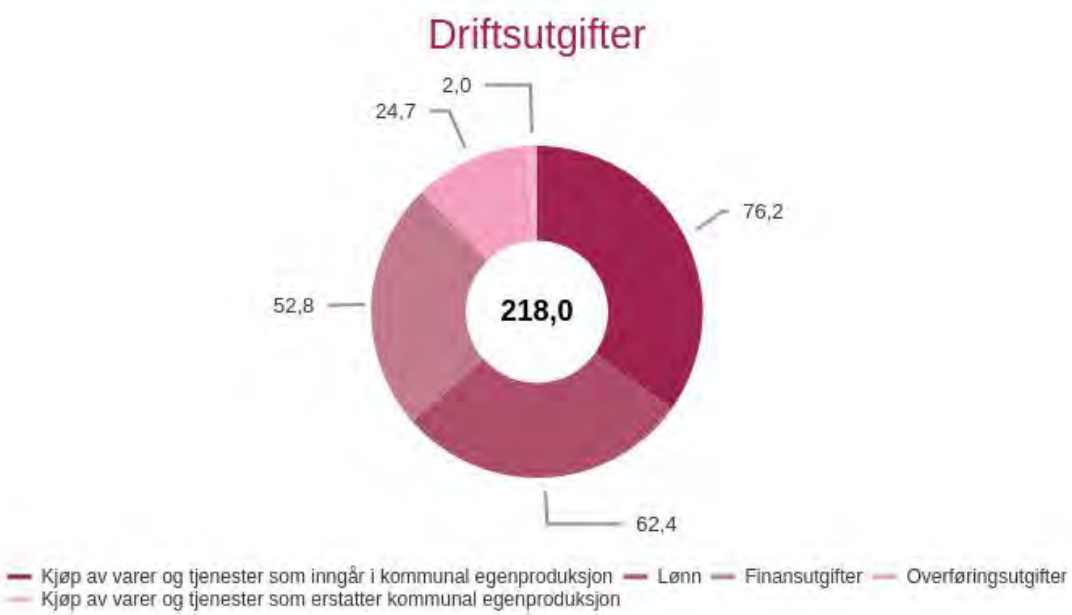
Det øvrige mindreforbruket oppstår som en følge av flere mindre avvik som i sum utgjør kr 0,6 mill., blant annet mindreforbruk på lønn som følge av vakanser.

Byrådsavdeling for næring, kultur og idrett har et positivt budsjettavvik på kr. 2,4 mill. på tjenesteområde 10C naturforvaltning og parkdrift i 2025. Omlag halvparten av beløpet er knyttet til lønnskostnader som ved en inkurie er henført til feil tjenesteområde. Det er videre et mindreforbruk på kr. 1,3 mill. knyttet til seksjon for næring og landbruk.

På **sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen)** skyldes avviket restmidler fra lønnsavsetning som er fordelt til tjenesteområdene. Årsaken til avvik på lønn er økt arbeidsgiveravgift for lønn over 800 000,- og merutgifter til variabelt lønnsoppgjør, som følge av høy bruk av vikarer.

Oversikt driftsutgifter og -inntekter (graf)

Detaljvisning drift (graf)





Status mål

Hovedmål	Operativt mål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Resultat 2024	Statusbeskrivelse mål
En attraktiv og levende by	Bergen skal ha gode offentlige byrom og natur- og friluftsområder som er tilgjengelige og tilrettelagt for alle typer brukere.	Alle bydeler skal ha minst en, universelt utformet, merket turveg.	50,0 %	60,0 %	50,0 %	På grunn av redusert kapasitet er det er ikke igangsatt prosjekter knyttet til oppgradering av turveier til universelt utformet standard i 2024. Av Bergens åtte bydeler har fire av dem turveier som er oppgradert til universelt utformet standard: • Turvei ved Liavannet i Åsane • Turvei ved Ortuvannet i Fyllingsdalen • Rambergsveien i Arna • Turvei ved Skranevannet i Ytrebygda.
Norges grønneste storby	Opprettholde produksjon og produksjonsgrunnlag i landbruket i Bergen kommune	Antall søknader om produksjonstilskudd fra Landbruksdirektoratets statistikk	136	125		Landbruksdirektoratet, statistikk 2023
	Øke interesse for urbant landbruk – dyrking i byen, parsellhager og andelslandbruk	Antall kvalifiserte søknader om kommunalt tilskudd til urbant landbruk	45	45		Ikke nok midler til alle
Trygg økonomistyring	Bergen skal være en by hvor nye anlegg har høy kvalitet for varig verdi og appellerer til flere generasjoner	Antall nye og oppgraderte barnas byrom.	3	2	4	I 2024 ble det jobbet med 4 ulike prosjekter innenfor prosjektporteføljen til Barnas byrom: • Konseptutvikling av Rollandsparken ble ferdigstilt. Det er utarbeidet et tverrfaglig kunnskapsgrunnlag om området, gjennomført innledende brukermedvirkning med barn og unge, og det er utarbeidet en mulighetsstudie. Videre satsing i Rollandsparken ble besluttet vedtatt i Handlings- og økonomiplan 2025-2028.

Hovedmål	Operativt mål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Resultat 2024	Statusbeskrivelse mål
						• Evalueringen av Sentrumslekeplassens første utbyggingstrinn (Aktiv Tollbodkai) ble ferdigstilt, planlagte utbedringstiltak ble skjøvet til 2025 grunnet manglende internkapasitet. • Brønndalen friområde ble ferdig detaljprosjektert, og er klar for bygging januar 2025. • Prosjektet Søreide - realisering friområder har hatt intern oppstart, mens opprinnelig planlagt ankaffelse av miljø- og byromsfaglige utredninger er skjøvet til 2025 grunnet manglende internkapasitet. Ingen av prosjektene har utløst fysiske tiltak/ ferdigstillelse av nye anlegg i 2024.

Investeringer

Beløp i mill. kr

		Totalbudsjett					Årets budsjett		
Investering	**Saksref.**	**Godkj.vedtak**	**Vedtatt**	**Totalprognose**	**Vedtatt ferdigår**	**Estimert ferdigkvartal**	**Just. bud.**	**Regnskap**	**Avvik i kr**
Badebyen Bergen		IA	4,0	4,0	2027	4.kv. 2027	1,0	0,9	0,1
Barnas byrom		-	-	-	Løpende	Løpende	2,0	2,0	0,0
Bystrand Lungegårdsparken	BY 0159/18	120,0	458,5	279,0	2027	Ferdig	14,3	12,2	2,1
Den grønne akse		-	-	-	Løpende	Løpende	4,8	3,4	1,4
Digitalisering samferdsel		-	-	-	Løpende	Løpende	0,0	−0,1	0,1
Fontener i sentrum		-	-	-	Løpende	Løpende	0,2	0,0	0,2
Fredens bolig	BR 1119/19	13,1	30,4	30,4	2023	Ferdig	0,7	0,4	0,4
Gateopprustning Torgallmenningen og gater rundt		IA	2,5	2,2	2030	Ferdig	0,5	0,2	0,3
Grønneviken - byboliger og delekultur - Prosjektutvikling		IA	12,7	12,7	2025	4.kv. 2025	2,8	1,9	1,0
Infrastrukturtiltak i utbyggingsområder		-	-	-	Løpende	Løpende	0,0	0,1	−0,1
Innløsning og erverv friarealer		-	-	-	Løpende	Løpende	0,3	0,4	−0,1
IT system for bruk av offentlig areal		4,5	12,4	12,4	2024	2.kv. 2025	2,2	1,5	0,7
Justeringsavtaler parkanlegg		IA	37,6	37,6	2020		34,4	34,4	0,0
Klimatilpasning, tiltak		-	-	-	Løpende	Løpende	2,9	1,5	1,4
Kollevågen etterdrift avf.deponi	KFIN71/16	IA	0,5	0,5	2024	Ferdig	0,0	0,0	0,0
Løvstien etappe 4 - delstrekning 2	BY 119/20	50,0	107,5	107,2	2024	Ferdig	10,2	9,5	0,7
Mindemyren fase 1 - planlegging og gjennomføring	BY 295/19	116,2	112,1	112,1	2024	Ferdig	7,7	4,7	3,0
Mindemyren kommunal andel		-	-	-	Løpende	Løpende	1,5	0,0	1,5
Mindetorget		IA	16,8	253,1	2031	2.kv. 2028	1,1	1,0	0,1
Møllendalselven elve- og strandpark		IA	114,2	185,3	2033	4.kv. 2027	9,9	16,6	−6,6
Nesttun elvepark		IA	36,5	0,7	2028	Ferdig	0,0	0,5	−0,5
Ny strømforsyning Festplassen	UFKN 67/20	20,0	21,9	22,1	2024	Ferdig	3,4	3,6	−0,2
Nygårdsparken nedre del	BY 362/20	67,0	90,8	90,8	2025	4.kv. 2025	11,1	10,4	0,7
Parker rehabilitering		-	-	-	Løpende	Løpende	4,3	5,0	−0,8
Rollandsparken - naturlekepark		IA	2,5	62,5	2031	Ferdig	0,6	0,5	0,0
Sentrumslekeplass - første utbyggingstrinn	UFKN 35/22	20,4	28,7	28,7	2024	Ferdig	2,1	0,5	1,6
Slettebakken avfallsdeponi	BY 116/20	IA	0,0	0,0	2025	4.kv. 2025	0,0	0,0	0,0
Steinsvikneset		IA	11,4	6,9	2026	4.kv. 2026	0,6	0,1	0,5
Storavatnet park- og friluftsområde - prosjektutvikling		IA	2,0	94,0	2031	4.kv. 2031	1,0	0,4	0,6
Sælenvassdraget del 1 - Lynghaugparken	BR 1126/19	10,5	29,7	29,8	2024	Ferdig	0,4	0,5	−0,1
Torgboder pilot		IA	3,0	2,4	2024	4.kv. 2025	2,4	1,8	0,6
Turveinett/ friluftstiltak inkl. Byfjellene		-	-	-	Løpende	Løpende	5,7	5,2	0,5
Utbyggingsavtaler Søreide		-	-	-	Løpende	Løpende	0,5	0,1	0,4

		Totalbudsjett				Årets budsjett		
Investering	Saksref.	Godkj.vedtak	Vedtatt	Totalprognose	Vedtatt ferdigår	Estimert ferdigkvartal	Just. bud.	Regnskap	Avvik i kr
Utvikling av Torget/Bryggen – prosjektering		IA	20,7	20,3	2024	Ferdig	1,6	0,6	1,0
Vågstrappen - prosjektutvikling		IA	4,3	0,3	2026	Ferdig	0,1	0,0	0,1
Wergeland – Grunnerverv og forberedende arbeider		IA	1,9	1,9	2026	4.kv. 2030	0,0	0,3	−0,3
Sum øvrige prosjekter							1,0	0,4	0,6
Sum							**131,3**	**120,3**	**11,0**

Statustekst investeringer

Badebyen Bergen
Flere av badeplassene langs den sentrale sjøfronten har behov for fysiske opprustinger for at de skal være trygge og brukervennlige. Det blir gjennomført konkrete tiltak som f.eks. montering av livredningsposter og oppgradering av badestiger, med den hensikt å gjøre sjøen mer tilgjengelig for rekreasjon og friluftsliv. Prosjektet startet opp i 2024, og gjennomgang av den foreliggende tiltakslisten er godt i gang. Det er påbegynt mindre tiltak på åtte badeplasser i 2024, i tillegg til vurderinger og analyser av risikofaktorer ved tre værutsatte badeplasser. Prosjektet har fremdrift i henhold til plan. Et marginalt restbudsjett skyves fra 2024 til 2025, og kommer til anvendelse i 2025. I 2025 planlegges det å ferdigstille de åtte tiltakene fra 2024, og gjennomføre mindre tiltak på ytterligere to badeplasser. Det planlegges også en rehabilitering av badebryggen ved Georgernes Verft.

Barnas byrom
Investeringen Barnas Byrom er en budsjettpost som omfatter oppgradering og bygging av nye uterom for barn og unge. Oppgraderingene gjennomføres som enkeltprosjekter i ulike geografiske områder, og har tilhørende ulik fremdrift og budsjett.

I 2024 ble det jobbet aktivt med fire prosjekter; evalueringen av *Sentrumslekeplassen første utbyggingstrinn* (Aktiv Tollbodkai) er ferdigstilt, mens *Brønndalen Olsvikskjenet* har sluttført for- og detaljprosjektfasen, og er gjort klar for bygging. *Konseptutvikling av Rollandsparken* ble ferdigstilt, og ble fulgt opp med budsjettinnspillet *Rolland naturlekepark,* vedtatt i Handlings- og økonomiplan 2025-2028 . Prosjektet *Søreide- realisering friområder, Telenorkaien,* et areal som ønskes utviklet som et sambruksareal med særlig fokus på eldre barn og ungdom,har hatt intern oppstart. Dette prosjektet ligger under budsjettposten Utbyggingsavtaler Søreide. Alle prosjektene under barnas byrom holder planlagt fremdrift. Et marginalt restbudsjett i inneværende år skyves, og kommer til anvendelse i 2025.

I 2025 skal prosjektet *Brønndalen Olsvikskjenet* bygges og åpnes for publikumsbruk. Det gjennomføres enkle utbedringstiltak på *Sentrumslekeplass – første utbyggingstrinn* på Nordre Tollbodkai. Innenfor Barnas Byrom vil internressursene i 2025 nyttes til behovskartlegging og brukermedvirkning innenfor andre satsinger, som *Storavatnet park-og friluftsområde, Steinsvikneset* og *Gjeddevann friluftsområde*. Innovasjonsprosjektet *Nye fallunderlag* følges opp, og i samarbeid med Områdesatsingen utarbeides det forslag til nye satsinger innenfor prosjektporteføljen Barnas Byrom.

Bystrand Lungegårdsparken
I reguleringsbestemmelsene for reguleringsplanen for Bybane til Fyllingsdalen, er det stilt rekkefølgekrav om at ny park til erstatning for den som ble tatt til bybanetrasé, skal være etablert på nytt innen to år etter at bybane til Fyllingsdalen stod ferdig. Hele prosjektet var ikke ferdig i tråd med bestemmelsene. Fase 1 omfatter blant annet etablering av fylling (første byggetrinn), samt nødvendige tilpasninger av prosjektgrunnlaget og forberedende arbeider til neste byggetrinn (fase 2).

Fase 1 vil være sluttført i løpet av første halvår 2025, det arbeides pr dags dato med ulike modeller for gjennomføring av resten av bystranden/ Lungegårdsparken. Avvik mellom regnskap og budsjett i 2024 skyldes stillstand i prosjektet grunnet påvente av avklaringer av budsjettramme for fase 2 i forbindelse med Handlings-og økonomiplan 2025-2028. På grunn av kommunens stramme økonomi, ble det nødvendig å nedskalere opparbeidelsen av parken kraftig i forhold til det som tidligere var planlagt og prosjektert. Totalprognosen for prosjektet justert i henhold til vedtatt handlings- og økonomiplan 2025-2028.

Arbeider som omfatter fase 1 ferdigstilles, og prosjektet avsluttes. Videre satsing videreføres i nytt prosjekt *Bystrand Lungegårdsparken fase 2,* med vedtatte budsjettmidler i Handlings- og økonomiplan 2025-2028.

Den grønne akse
'Den grønne akse' er en programpakke for prosjekter innenfor området Den grønne akse, som strekker seg fra Teateret til Biblioteket og fra Ole Bulls plass til og med Torgallmenningen. I dette inngår tiltak som belysning og fornyelse av strømforsyning, opprustning av teaterparken, ny møblering og utrustning, dekkefornying mm. Budsjettposten har lavere utgifter enn budsjett i 2024, noe som forklares under det enkelte tiltak.

Den grønne akse - konseptutvikling
Det har blitt utarbeidet et overordnet og helhetlig kunnskapsgrunnlag for Den grønne akse for å styrke fundamentet for gode vurderinger og løsningsforslag. Dette ble ferdigstilt i september 2023, og evalueres løpende etter hvert som tiltak og delprosjekter gjennomføres. I 2024 ble det arbeidet med formidling fra kunnskapsgrunnlaget til relevante aktører. Arbeidet ble avsluttet i 2024. Totalprognosen for dette prosjektet ble redusert grunnet forenklinger i prosjektet og usikkerhetsreserver som ikke ble benyttet.

Den grønne akse - Tiltak for universell utforming
Prosjektet har som mål å utvikle helhetlige og sammenhengende tiltak for universell utforming av parkene og byrommene i området, blant annet etablering av varselfelt ved overgangsfelt, oppgradering av lyspullerter og etablering av universelt utformede benker. I 2024 har det blitt utarbeidet en plan for universell utforming av Den grønne akse, inkludert en tiltaksliste. Oppfølging i form av gjennomføring av tiltakslisten er godt i gang. Prosjektet har et mindreforbruk for 2024, som skyldes uventet lang leveringstid på nødvendige materialer, og redusert intern kapasitet.

Rehabilitering av strømuttak i byrom
Prosjektet hadde som formål å rehabilitere eksisterende uttakskummer som blir benyttet til utleie av offentlige torg. Av større tiltak nevnes arbeid i Vågsallmenningen, Lyraneset, Laksevåg park og Nøstetorget. Prosjektet ble utført innenfor rammene til prosjektet og ble levert med et mindreforbruk i 2024 og totalt. Avviket mellom totalprognose og totalramme er knyttet til flere momenter. Arbeid ved Tårnplassen utsettes grunnet byggeprosjektet til Statsbygg ved Tinghuset, Nøstegaten ble utført gjennom mer kostnadseffektive løsninger, blant annet ble det benyttet skap som allerede var plassert for å dekke behov for sykkelparkering. Forventet arbeid ved Regnbueplassen var ikke aktuelt å gjennomføre på bakgrunn av at tiltaket ikke var sett på som like nødvendig og at varmekabler på lokasjonen hadde gitt økt kompleksitet og betydelig fordyret prosjektet. , og Regnbueplassen ble ikke prioritert pga høy kompleksitet. Prosjektet er ferdigstilt og overlevert drift. Sluttvedtak gjenstår for prosjektet.

Digitalisering samferdsel
Budsjettposten Digitalisering Samferdsel omfatter prosjektene Asset Management, Bydata, Fagsystemer parkering og Sensor HC-plasser.

Asset Management, som skal levere et fagsystem inkludert register for objekter som etaten har ansvar for. Dette prosjektet ble i 2024 forlenget ut 2025. Prosjektet hadde 2,2 mill. lavere utgifter enn budsjettert for 2024. Dette skyldes hovedsakelig lavere kostnader til integrasjoner og at arbeid med datakatalog, visualiseringer, analyser og rutiner er utsatt til 2025. Det forventes dermed at ubrukte midler blir benyttet i 2025.

Formålet med Bydata er å få på plass et analyse- og beslutningsstøttesystem som samler data fra flere ulike kilder, sammenstiller og presenterer denne som grunnlag for beslutninger og måling av gjennomførte tiltak. Prosjektet hadde omtrent 1 mill. lavere utgifter enn budsjettert for 2024 grunnet mindre utgifter til dataplattformen Datasjø og lisenser. Sannsynligvis vil kostnadene materialisere seg under prosjektets varighet etter anskaffelse av ytterligere sensordata/telledata. Det forventes dermed at ubrukte midler blir benyttet i 2025.

Prosjektene Sensor HC-plasser og fagsystemer parkering er i avslutningsfase.

Regnskapsført beløp på tjenesteområde 10C Naturforvaltning og parkdrift er en inkurie og tilhører tjenesteområde 08 Samferdsel.

Fontener i sentrum
Rehabilitering av Ole Bull fonteneanlegg

Fontenen har behov for en total rehabilitering på grunn av store feil og mangler på anlegget. Tiltaket medfører gravearbeider, en gjennomføring vil derfor ha konsekvenser også for det eksisterende byrommet. Det er utarbeidet et forprosjekt for det VA-tekniske arbeidet, mens vurderingene av det samlede uteromstiltaket er i oppstartsfase. I 2024 har prosjektet ligget i bero i påvente av budsjettavklaringer, og prosjektet har dermed lavere utgifter enn budsjett i 2024. Midlene skyves og kommer til anvendelse i 2025. Prosjektets totalprognose er på plan i forhold til vedtatt budsjett. Tiltakets totalkostnad er foreløpig usikker.

Fredens bolig
Fredens bolig er en kommunal park ved Krohnengen skole i Bergen sentrum. Det er gjennomført en oppgradering av hele parkanlegget, prosjektet omfatter også ny ballbane, flowpark, drikkevannspost og belysning.

Prosjektet er ferdig og tatt i bruk, i 2024 ble det gjennomført enkelte utbedringstiltak. Enkelte av disse arbeidene er sesongavhengige og må derfor sluttføres våren 2025. Prosjektets totalprognose er på plan. Prosjektet hadde lavere utgifter enn budsjett i 2024, noe som skyldes nevnte sesongavhengige utbedringstiltak. Ubrukte midler benyttes i 2025. I 2025 ferdigstilles enkelte utbedringstiltak, og prosjektet avsluttes.

Gateopprustning Torgallmenningen og gater rundt
Det har blitt utredet en langsiktig plan for opprusting av bygulvet på Torgallmenningen.Prosjektets fremdrift er på plan, og avsluttes i 2024. Prosjektets har et mindreforbruk som skyldes ubrukt usikkerhetsreserve. Disse ble holdt av til administrative kostnader ved en eventuell oppfølging etter politisk behandling. Prosjektet avsluttes og totalprognosen justeres ved sluttvedtak.

Grønneviken - byboliger og delekultur – Prosjektutvikling
I Grønneviken skal det legges til rette for test og utvikling av nye boformer som legger til rette for fellesskap og bærekraft. I 2024 har prosjektet levert planforslag. Når eiendommen er ferdig regulert skal den selges. Arbeidet med salgsstrategi har pågått samtidig med reguleringsarbeidet. Prosjektet er i rute målt opp mot estimert sluttdato. Avvik mellom regnskap og budsjett for 2024 skyldes at fremdriften ble påvirket av at Belsenbygget brant ned til grunnen. Midlene vil anvendes i 2025. Forberedelse til salg vil starte når Bystyret har behandlet reguleringsplanen.

Infrastrukturtiltak i utbyggingsområder
Bergen kommune tar en aktiv rolle i byutviklingen. I større transformasjons- og utbyggingsområder er det behov for omfattende koordinering og planlegging, før tiltak lar seg realisere i tråd med

intensjonene i vedtatte planer. Budsjettposten bidrar blant annet til nødvendig planlegging og gjennomføring, spesielt relatert til offentlig teknisk og blågrønn infrastruktur som veier, allmenninger og parker. I 2024 har budsjettmidler blitt benyttet til kartlegging av teknisk infrastruktur i bakken på Laksevåg. Kostnadsanslag danner grunnlag for videre beregning av anleggsbidrag i fremtidige utbyggingsavtaler. Prosjektet hadde litt lavere utgifter enn budsjett i 2024 og disse midlene vil benyttes i 2025 til nylig igangsatt arbeid med prosjektledelse og kostnadsanslag for infrastruktur innen områderegulering for Kristiansholm i Sandviken, og for veianlegg innen reguleringsplan for Sandsliåsen.

Innløsning og erverv friarealer
Midler på budsjettposten benyttes i forbindelse med ervervsrelaterte oppdrag. Bymiljøetaten erfarer at det er behov for midler uten at disse er knyttet til et konkret prosjekt, men er tilgjengelige for løpende oppdrag og ervervssituasjoner som presenterer seg med muligheter.

Eksempelvis hender det at grunneiere henvender seg til kommunen med tilbud om å selge eiendom og arealer. Når slike situasjoner dukker opp, og kommunen finner det aktuelt, er det behov for å ha tilgjengelige midler. Andre tilfeller hvor det er behov for midler er når det melder seg et behov for juridiske utredninger knyttet til eiendomsrettslig karakter, hvor utredning bestilles hos konsulent.

I 2024 har det blitt gjort diverse verdivurderinger, tinglysninger og andre ervervrelaterte aktiviteter. For 2024 er regnskap høyere enn budsjett, noe som skyldes høyere aktivitet og bestillinger på konsulenttjenester enn tidligere forutsett. Dette dekkes av avsatte midler på budsjettposten i 2025 og totalprognosen er uendret.

IT system for bruk av offentlig areal
Prosjektets hensikt er å levere system for digitale søknader om bruk av offentlige arealer, som f.eks. graving i vei, leie av offentlig plass eller arrangementer, parkeringstillatelser og oppfølging av ileggelser. Systemet skal gi publikum en enklere og bedre opplevelse gjennom fornyede digitale søknadsskjema, og systemet skal legge til rette for bedre flyt og bruk av automatisering i saksbehandlingen. I 2024 har modul for piggdekk ble satt i drift i høst. Denne modulen er for å bestille faktura, først og fremst for bedrifter, men er også tilgjengelig for privatpersoner. Økonomitjenester har tilgjengeliggjort et API slik at vi får bekreftelse når faktura er betalt. Modul for handicap-parkering ble også satt i drift i oktober. Opprinnelig var prosjektet tenkt ferdigstilt 31.12, men grunnet forsinkelser knyttet til økt kompleksitet i løsning, har prosjektet fått forlenget prosjektperioden til våren 2025. Gjenstående arbeid knyttes til leie av grunn, ileggelser og generell prosjektavslutning. Uforutsett fravær på slutten av året medførte forsinket en leveranse og lavere utgifter enn budsjettert i 2024. Midlene kommer til anvendelse i 2025.

Prosjektet har ved en inkurie feil i regnskapet på tjenesteområde 08 Samferdsel. Det regnskapsførte beløpet tilhører tjenesteområde 10 C Naturforvaltning og parkdrift.

Klimatilpasning, tiltak
I 2024 er det benyttet midler på prosjektene Løvstien overvann og separering av overvann fra Svaneviksveien til Solheimsvannet. Prosjektee hadde lavere utgifter enn budsjettert i 2024 grunnet begrenset prosjektlederkapasitet. Ubrukte midler fra 2024 benyttes i 2025.

Løvstien overvann: I slutten av 2024 ble tiltaket endret fra lukket løsning (rør) til åpen løsning (grøft) og tillatelse til endring ble gitt desember 2024. Det arbeides med forarbeid til anskaffelse av entreprenør og forventet byggestart er våren 2025. Dette er på tjenesteområde 08 - Samferdsel.

Separering av overvann Svaneviksveien: Prosjektet var ferdig i august 2024, og det jobbes nå med utarbeidelse av sluttvedtak. Dette prosjektet er på tjenesteområde 10C. Naturforvaltning og parkdrift.

Justert budsjett har en feil i fordeling mellom tjenesteområder, en reduksjon på tjenesteområde 10D skulle vært gjort på tjenesteområdene 08 og 10C

Løvstien etappe 4 - delstrekning 2
Siste etappe av Løvstien ble ferdigstilt og tatt i bruk 20 mars 2024. Den knytter sammen Løvstien til én sammenhengende turvei fra Kråkenes til Melkeplassen. Etappen er på vel 1 km og strekker seg fra Kristian Bings vei og til Fredlundsvingen og inkluderer en 383m lang brukonstruksjon. Prosjektet er gjennomført til et lavere kostnad enn budsjettert. Dette skyldes hovedsakelig at byggelånsrenten ble lavere enn kalkulert. I tillegg kom Bymiljøetaten bedre i havn med forhandlingene med konkursboet etter Bulken entreprenør enn hva som ble antatt i forbindelse med prognosen ved 2. tertialrapport. Ferdigattest ble gitt 10.12.2024.

Mindemyren fase 1 - planlegging og gjennomføring
Prosjektet har håndtert Bymiljøetatens investeringer på Mindemyren gjennom ulike delprosjekter. Et av prosjektene - Svanevikspassasjen - ble fullført i 2024. Prosjektet innebærer forbedret gangvei og trapp mellom Solheimsvannet og Svaneviksveien. I prosjektet var det tatt høyde for uforutsette kostnader, blant annet til fjerning av parkslirekne, som er et kostbart tiltak. Planten ble ikke funnet, og prosjektet har dermed lavere utgifter enn budsjett i 2024. Sluttoppgjøret fra entreprenør gjenstår, og vil mottas i 2025. Ubrukte midlerflyttes til 2025 for å dekke sluttfaktura og øvrige prosjekter på Mindemyren. Prosjektet Lille Solheim - som er etablering av ny gangpassasje fra Bybanestoppet Minde til Fjøsangerveien - var planlagt opparbeidet i 2024. Arbeidet med gangpassasjen ble forsinket på grunn endring av tiltak. Det var opprinnelig tenkt et ganske enkelt tiltak, men for å forenkle driften samt være nærmere standard for universell utforming ble det besluttet å endre tiltaket. Det bygges dermed rampe istedenfor trapp og det ble dermed behov for å omprosjektere. Kostnadene vil derfor først påløpe i 2025, og restbudsjettet knyttet til dette kan derfor overføres til 2025.

Mindemyren kommunal andel
"Mindemyren kommunal andel" er en budsjettpost som skal dekke offentlig andel av bygging av kommunal infrastruktur. Disse konkretiseres og gjennomføres som enkeltprosjekter. Enkeltprosjektene har ulik fremdrift og budsjett. Gjenværende budsjett kommer først til anvendelse senere i budsjettperioden.

Det er i saksutredningen til bystyresak 84/23 om kostnadsgrunnlag for offentlig infrastruktur på Mindemyren forutsatt at Bergen kommune skal bidra med 50 mill. til realiseringen av offentlig infrastruktur på Mindemyren.

Mindetorget
På Mindemyren planlegges et offentlig torg med tilhørende infrastruktur. Mindetorget er regulert sammen med Meieribyen, og skal tilrettelegge for opphold, økt biomangfold og urban rekreasjon. Prosjektet omfatter en videreføring av kanalen som er etablert langs resten av Mindemyren, samt etablering av et større vannspeil som fiskehabitat.

Prosjektet er i planleggingsfase, i 2024 er det gjennomført usikkerhetsanalyse for kostnadskontroll, det er valgt strategi for entreprisen, og det er arbeidet med anbudsgrunnlag. Et marginalt restbudsjett i inneværende år skyves, og kommer til anvendelse i 2025. Prosjektets totalprognose er på plan.

Gjennomføringsvedtak kommer til politisk behandling i 2025. Totalprognose for prosjektet oppdateres sammen med denne. Rådgivergruppe for byggherren og samspillsentreprise anskaffes i 2025.

Mindre bygginvesteringer - sekkepost

Midlene benyttes til å gjennomføre rehabiliteringsprosjekter og andre oppgraderinger i kommunens bygningsmasse og kan bli brukt på alle tjenesteområder i kommunen.
Midlene benyttes også til å bytte ut, eller oppgradere, tekniske anlegg med utgått levetid. Eksempler på dette er brannvarslingsanlegg, elektriske anlegg, pasientvarslingsanlegg, ventilasjonsanlegg, SD-anlegg, heiser og investeringer knyttet opp mot digitalisering. Det utarbeides årlige vedlikeholdsplaner og prioriteringer basert på tekniske tilstandskartlegginger og kommunens fremtidige arealbehov.

Det er i 2024 bevilget midler til ca. 80 enkelttiltak fra budsjettposten. De største prosjektene er oppgradering og utbedring av ventilasjonsanlegg ved Garnes-, Nygårdslien- og Olsvik skole. Videre er det bevilget større beløp til tiltak på blant annet Eventyrskogen, Li skole, Bergen Brannstasjon, Sandviken sjøbad, Allehelgensgate 5, Klostergarasjen og Årstad Brannstasjon barnehage.

Det også benyttet midler i 2024 ved Skur 14. Bergen kommune tok på nyåret tilbake arealene fra daværende leietaker, for å drifte det tilbudet som er etablert i lokalene videre på kommunens hånd gjennom Kulturetaten. Som ledd i avslutningen av leieforholdet kjøpte kommunen ut og overtok de bygningsmessige påkostningene som var blitt utført på leietakers hånd. Disse inkluderte blant annet 25 lydisolerte øvingsrom, lydstudio, og en fullt utrustet konsertscene med tilhørende lys- og lydutstyr.

Møllendalselven elve- og strandpark
Prosjektet Møllendal Elvepark skal restaurere Møllendalselven fra utløp til Store Lungegårdsvann opp til der E39 Sykkelstamvegen krysser Møllendalselven. Tiltaket er et viktig premiss for realiseringen av det nye boligområdet i Grønneviken, og omfatter blant annet etablering av torg, gang- og sykkelbro sentralt på Møllendal, opparbeidelse av parkanlegg med gangveier, gangtrasè langs elven, fjerning av forurensede masser, samt separering av eksisterende vann og avløpsledning for å bedre vannkvaliteten i Store Lungegårdsvann.

I 2024 ble prosjektet ferdig detaljprosjektert, det ble utarbeidet usikkerhetsanalyse og levert søknad om rammetillatelse. Avvik mellom budsjett og regnskap skyldes en forsering av fremdriften og tidligere avslutning av detaljprosjektering enn forutsatt ved 2.tertialrapport. Prosjektets totalprognose er i henhold til vedtatt Handlings- og økonomiplan 2025-2028.

I 2025 forberedes anbudskonkurranse, og det planlegges for oppstart av anleggsarbeider etter at at gjennomføringsvedtak blir vedtatt.

Prosjektet tilhører tjenesteområde 10C Naturforvaltning og parkdrift, men har tidligere år hatt regnskapsførte utgifter på 08 Samferdsel.

Nesttun elvepark
Det er regulert en elvepark på Nesttun. Elveparken er planlagt som del av et større blågrønt nettverk knyttet til Store og Lille Nesttunvann, og en del av den blågrønne strukturen rundt Nesttunvassdraget.

I 2024 ble det jobbet med avklaringer knyttet til grunnerverv, mens øvrige deler av prosjektutviklingen var satt i bero. Byrådet traff et vedtak 4.4.2024 om at ekspropriasjonsvedtaket bortfaller. Prosjektet er ikke lenger mulig å gjennomføre i samsvar med vedtatt reguleringsplan, og ble som følge av dette meldt avsluttet i forbindelse med revidert budsjett 2.tertial. Prosjektet har et merforbruk i forhold til budsjett for 2024, samt vedtatt totalbudsjett. Dette skyldes påløpte saksomkostninger i forbindelse med den avbrutte ekspropriasjonsprosessen, samt påløpt byggelånsrente. Investeringsprosjektet avsluttes.

Ny strømforsyning Festplassen
Festplassen er tilrettelagt med faste strømuttak til midlertidige og strømkrevende installasjoner ved arrangementer. Prosjektet ble ferdig og tatt i bruk i 2023.

I 2024 ble det gjort utbedringer av enkelte mangler. Prosjektet har et merforbruk som skyldes større påløpte rentekostnader enn forutsatt. Prosjektets totalkostnad avsluttes av samme grunn med er merforbruk. Endelig totalkostnad meldes i sluttvedtaket.

Nygårdsparken nedre del
I Nygårdsparken i Bergen sentrum er det gjennomført et større rehabiliteringsprosjekt i flere faser og gjennom flere enkeltprosjekter. Dette prosjektet omfattet rehabiliteringsarbeidene i nedre del av Nygårdsparken.

Parkarbeidene er i all hovedsak ferdigstilt. Bronsefontene er etablert, men det gjenstår noen justeringer. Disse arbeidene er sesongavhengige og utføres i sommersesongen 2025. Levering av bergenslykter er forsinket. På grunn av dette har prosjektet lavere utgifter enn budsjettert for 2024. Ubrukte budsjettmidler skyves til 2025.

I tillegg til de sesongavhengige arbeidene, ferdigstilles produksjon og montering av de ferdig utviklede bergenslyktene i 2025.

Parker rehabilitering
Etterarbeid Biblioteksplassen: Prosjektet omfatter utbedring av universell utforming på Valborg Platous plass i Bergen sentrum, tidligere omtalt som «biblioteksplassen». I 2024 ble de nødvendige utbedringene utført, prosjektet er i sluttfasen. Prosjektet hadde i 2024 lavere utgifter enn budsjettert. Entreprisen ble gjennomført som planlagt og mindreforbruket skyldes ubenyttede usikkerhetsreserver. Midlene skyves til 2025 for å dekke administrative kostnader i forbindelse med avslutning av prosjektet, samt noen sesongavhengige arbeider. Prosjektets totalprognose er på plan, endelig sluttsum justeres ved 1.tertialrapport 2025.

Rollandsparken - naturlekepark
Rollandsparken –konseptutvikling ny lekeplass: Prosjektet har omfattet enkle parkmøbleringstiltak i en eksisterende park i Åsane, og utarbeidelse av fagutredninger, konseptutvikling og innledende brukermedvirkning for en fremtidig og større oppgradering av parken. Prosjektet angående konseptutvikling er ferdigstilt og avsluttes på plan. Innledende brukermedvirkning ble gjennomført våren 2024, på bakgrunn av det samlede kunnskapsgrunnlaget ble det også utarbeidet en mulighetskisse. Prosjektet har noe lavere utgifter enn budsjettert i 2024 på grunn av manglende internkapasitet til avslutning av prosjektet. Midlene kommer til anvendelse i 2025.. I 2025 skrives det sluttvedtak, og prosjektet avsluttes.

Videre prosjektutvikling og gjennomføring følges opp i Handlings- og økonomiplan 2025-2028 med satsingen Rolland naturlekepark. Økningen i totalprognose gjelder at det i Handlings- og økonomiplan 2025-2028 er innarbeidet midler til bygging av parken, mens det tidligere kun var avsatt midler til konseptutviklingen.

Sentrumslekeplass - første utbyggingstrinn
Sentrumslekeplass på Nordre Tollbodkai er et tiltak som utvikles over flere trinn. Første utbyggingstrinn er godkjent som et midlertidig tiltak, og ble tatt i bruk sommeren 2023.

I 2024 er bruken av byrommet er registrert og evaluert. Det er mottatt forbedringsforslag og anbefalinger fra ulike brukergrupper, arbeidet er sammenfattet i en evalueringsrapport, og det er utarbeidet løsningsforslag for enkle forbedringstiltak. Prosjektet hadde lavere utgifter enn budsjettert for 2024. Avviket skyldes manglende internkapasitet til å iverksette forbedringstiltakene, samt ubenyttede usikkerhetsreserver. Midlene skyves og kommer til anvendelse i 2025. Prosjektets totalkostnad er på plan.

I 2025 gjennomføres enkelte forbedringstiltak, det utarbeides sluttvedtak og prosjektet avsluttes.

Steinsvikneset
Det er ekspropriert areal knyttet til friområde på Steinsvikneset ved Nordåsvannet.

I 2024 ble det gjennomført noen forberedende arbeider, bla. riving av eldre bygningsmasse, mens opprinnelig planlagt oppstart av detaljprosjektering ble satt i bero i påvente av budsjettavklaringer. Prosjektet hadde i 2024 lavere utgifter enn budsjettert, dette skyldes at detaljprosjektfasen ble satt i bero. Midlene skyves og kommer til anvendelse i 2025. Med bakgrunn i kommunens stramme økonomi er prosjektet nedskalert i forhold til tidligere planer, jf. Handlings- og økonomiplan 2025-2028.

I 2025 utarbeides et revidert og forenklet løsningsforslag, det utarbeides byggesøknad og fattes gjennomføringsvedtak.

Storavatnet park- og friluftsområde - prosjektutvikling
Langs Storavatnet skal det etableres et grønt friareal med tilrettelagte aktivitetsområder, friarealet anlegges på overskuddsmasser fra Sotrasambandet.

I 2024 har prosjektet hatt intern oppstart, der det er gjennomført ulike avklaringer rundt prosjektets forutsetninger, utarbeidet budsjettinnspill for videre prosjektutvikling og gjennomføringsfase, og opprettet dialog og kunnskapsutveksling med Statens Vegvesen. Prosjektet hadde i 2024 lavere utgifter enn budsjettert. Dette skyldes at oppstarten av prosjektutvikling med bruk av eksterne konsulenter har ligget i bero i påvente av vedtak av endelige budsjettramme i Handlings- og økonomiplan 2025-2028. Totalprognose er oppdatert i henhold til Handlings- og økonomiplan 2025-2028.

I 2025 starter prosjektutviklingen. Det anskaffes konsulenter og initieres lokal dialog og brukermedvirkning.

Sælenvassdraget del 1 - Lynghaugparken
I Lynghaugparken i Fyllingsdalen er en strekning av en bekk i Sælenvassdraget gjenåpnet. Bergens største utendørs skatepark er bygget og det er etablert flere møteplasser i parken.

Prosjektet er ferdig bygget og tatt i bruk i 2022. Vinteren 2023/2024 ble det gjort noen utbedringer av vann- og avløpsanlegget (VA-anlegg). Prosjektet har et marginalt merforbruk i forhold til vedtatt budsjettramme i 2024, samt totalbudsjett. Avviket skyldes de nevnte utbedringene av VA-anlegg, med noe mer behov for oppfølging enn tidligere antatt. Prosjektet avsluttes.

Torgboder pilot
Som en del av utviklingen av nye torgboder til Fisketorget, ble det planlagt et pilotprosjekt med to ulike pilotboder som skulle testes ut på torget gjennom sesongen. Hensikten med prosjektet var både å teste ut utforming og tekniske løsninger, og å sikre en åpen prosess med bred medvirkning i de ulike fasene.

I 2024 ble pilotbodene detaljprosjektert sammen med leverandør og rådgivende arkitekter, med detaljerte innspill fra aktørene som skulle teste ut bodene. Detaljprosjektering og tilhørende kalkyle viste at pilotbodene fikk en høyere kostnad enn vedtatt ramme, og det ble besluttet å utsette/avslutte prosjektet. Ansvaret for Fisketorget er nå overført til Byrådsavdeling for næring, kultur og idrett, og Bymiljøetatens pilotprosjekt avsluttes. Prosjektet har et mindreforbruk, noe som en konsekvens av at prosjektet avsluttes før ferdig produksjon av boder. Ubrukte midler vil dermed kunne trekkes inn i revidert budsjett 1. tertial 2025.

Turveinett/ friluftstiltak inkl. Byfjellene

I 2024 er det brukt midler på Riplegården aktivitetsplass, Oppgradering av turveier, badeplass ved Storavann og Gangforbindelser Løvstakksiden - Løvstien. Ubrukte midler i 2024 kommer til anvendelse i 2025 og 2026.

Riplegården
Det er etablert et aktivitetsområde på taket av et gammelt vannbasseng på Riplegården på Laksevåg. Prosjektet er et samarbeid mellom Bymiljøetaten og Bergen Vann. Bymiljøetaten har for prosjektet stått for landskapsdelen og bygget en park i denne sammenheng. Prosjektet ble ferdigstilt og tatt i bruk juni 2024.
Endelig avregning og utbetaling mellom prosjektpartene er ikke avsluttet, prosjektet hadde derfor lavere utgifter enn budsjettert i 2024. Midlene kommer til anvendelse i 2025. Prosjektets totalprognose er på plan i forhold til gjeldende totalbudsjett. Etter ferdigstillelse av avregning mellom prosjektpartene, utarbeides det sluttvedtak og prosjektet avsluttes.

Badeplass Storavann
Det har blitt lagt til rette for opphold og bading i et friområde ved sør-enden av Storavatnet i Loddefjord. Tiltaket fulgte etter rivingen av et eldre pumpehus i området. I 2024 ble det reist et nytt grindbygg, sittesteiner i terreng er etablert, og en ny bålplass er bygget. Prosjektets framdrift er på plan, og tiltaket er tatt i bruk. Prosjektet har et merforbruk. Avviket skyldes i hovedsak at prosjektering og koordinering i innledende fase tok lengre tid enn antatt. Endelig totalkostnad meldes i løpet av 2025, i forbindelse med sluttvedtaket.

Gangforbindelser Løvstakksiden – Løvstien
Det skal etableres flere tverrforbindelser fra boligområdet på Minde til turtraseen Løvstien. Én av disse planlegges å være rullevennlig utformet. Arbeid med grunnerverv og prosjektutvikling pågår. Estimert byggestart er våren 2025. Totalprognose og fremdrift er på plan.

Benker
Prosjektet omfatter utplassering av benker, med tilhørende forarbeider, langs turveier i hele kommunen. Dette er tiltak for å bedre tilgjengelighet for alle brukergrupper. I 2024 ble det satt ut 14 benker i bydelene Åsane og Laksevåg. Totalt i prosjektets levetid ble det utplassert 138 benker. Prosjektet ble ferdigstilt høsten 2024, med et lite mindreforbruk. Mindreforbruket skyldes at noen av de forberedende arbeidene for benkene ble mindre omfattende enn først antatt.

Gapahuker
Prosjektet omfatter bygging av gapahuker i turområder i hele kommunen. I 2024 ble det bygget totalt 2 gapahuker, i bydelene Ytrebygda og Fyllingsdalen. I løpet av prosjektets levetid er det blitt bygget 10 gapahuker. Prosjektet er på plan for 2024 rammen. Det forventes ferdigstilt innenfor vedtatt ramme for prosjektet, med et lite merforbruk. Merforbruket skyldes at et par av gapahukene ble noe dyrere enn antatt.

Utbyggingsavtaler Søreide
Søreide - Realisering friområder, Telenorkaien: Det skal etableres et nytt friområde på Telenorkaien (FR1) på Søreide. Prosjektet følger opp forpliktelser i utbyggingsavtaler, arealet ønskes utviklet som et sambruksareal med særlig fokus på eldre barn og ungdom. Prosjekt er i planleggings- og idefase. Prosjektet hadde lavere utgifter enn budsjettert i 2024. Avviket skyldes manglende internkapasitet, midlene skyves og kommer til anvendelse i 2025. Prosjektets totalprognose er på plan. Totalprognosen er samtidig svært usikker, og nærmere anslag spilles inn når prosjektutviklingen er i gang. I 2025 anskaffes miljøtekniske og byromsfaglig utredninger, eventuell gjennomføring av grunnundersøkelser, samt anskaffelse og oppstart av skisseprosjekt.

Søreide sentrum – ervervsprosessen: Prosjektet omhandler erverv av arealer i tråd med realisering av områdeplanen for Søreide sentrum. Arealer som erverves benyttes til friområder og opparbeidelse av teknisk infrastruktur. Prosjektet finansieres i sin helhet fra avsatte utbyggingsavtalemidler for Søreide. Det ble i 2024 gjennomført forhandlinger om frivillige avtaler samt ekspropriasjon, hvor begge disse aktivitetene nå er avsluttet. Ervervsfasen nærmer seg ferdig, og prosjektet avsluttes i 2025. Prosjektet hadde lavere utgifter enn budsjettert for 2024, og resterende budsjettmidler er bundet opp til aktiviteter og kommer til anvendelse i 2025.

Utvikling av Torget/Bryggen – prosjektering
Prosjektene under investeringen Torget / Bryggen er en oppfølging av plan- og designkonkurransen Torget-Bryggen i 2019. To av tre prosjekter ble avsluttet i 2024, mens mindreforbruk på 0,6 mill. knyttes til *Utvikling Bryggen* der midlene kommer til anvendelse i 2025.

Overordnet plan - Torget og Bryggen: Prosjektet er en oppfølging av vinnerforslaget fra plan- og designkonkurransen Torget-Bryggen og omhandler helhetsgrep for byrommene langs Vågen ved fremtidig implementering av Bybanen. Forslaget til byromsutforming for Bryggen og Torget og belysningsplan inngår i vedtatt reguleringsplan for Bybanen til Åsane. Bindende illustrasjonsplan for Bryggen, med tilhørende reguleringsbestemmelser, er også en del av dette arbeidet.

Prosjektet har hatt noe intern oppfølging knyttet til Bybanen utbygging sitt arbeid med detaljprosjektering av bybanen fra sentrum til Åsane, våren 2024. Prosjektets avsluttes i henhold til plan i 2024. Prosjektet avsluttes med et marginalt merforbruk.

Utvikling Bryggen: Prosjektet er en oppfølging av vinnerforslaget fra plan- og designkonkurransen Torget-Bryggen og omhandler den planlagte byggingen av Bybanen langs Bryggen. Forprosjektrapport med forslag til byromsutforming for Bryggen og Torget inngår i vedtatt reguleringsplan for Bybanen til Åsane.

Forslaget til byromsutformingen for Bryggen er ferdigstilt og kontrakten med prosjekteringsteamet er avsluttet. Våren 2024 var aktiviteten knyttet til oppfølging av Bybanen utbygging sitt oppstart av arbeidet med Bybanen langs Bryggen, før det ble avsluttet. Fremdriften i prosjektet er forsinket i forhold til plan, og skyldes oppstart av ny reguleringsplan for bybanen til Åsane. Av samme grunn har prosjektet lavere utgifter enn budsjettert for 2024. Ubrukte budsjettmidler kommer til anvendelse i 2025. I 2025 vil det være oppfølging av byromsutformingen for Bryggen og Torget i forhold til regulering av hovedsykkelrute.

Utvikling Torget: Tiltak for å realisere Torgstrategien har vært utviklet parallelt med reguleringsplanen for Bybane til Åsane. Arbeidet er en videreutvikling av vinnerforslaget fra plan- og designkonkurransen om Torget-Bryggen i 2019. Prosjektet er avsluttet i henhold til rapportert sluttår, 2024. Prosjektet har et mindreforbruk. som skyldes at ansvaret for Fisketorget er flyttet til byrådsavdeling for næring, kultur og idrett og dette prosjektet hos Bymiljøetaten avsluttes. Det er dermed ikke behov for midlene til videre oppfølging av prosjektrapporten. Ubrukte midler trekkes inn i kommende revidert budsjett /1. tertialrapport 2025.

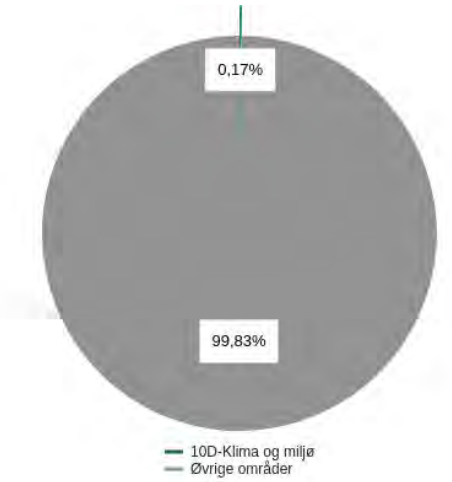
Vågstrappen - prosjektutvikling
Vågstrappen er tatt ut av Handlings- og økonomiplan 2025-2028 og har dermed ikke hatt utgifter i 2024.

Wergeland – Grunnerverv og forberedende arbeider
Bergen kommune har inngått utbyggingsavtale med utbyggere på Wergeland, med forpliktelse om å opparbeide offentlig infrastruktur. Deler av infrastrukturen ligger på privat eiendom, og ekspropriasjon av fire eiendommer ble vedtatt av byrådet mars 2023. For tre av eiendommene er det inngått minnelig

avtale med grunneierne, og for de to gjenværende vil utmålingen av av erstatning gjøres med bistand fra skjønnsretten. Oppstart av skjønnssaken er satt til 28. januar 2025 .Kostnader i 2024 relaterer seg hovedsakelig til konsulentbistand i forbindelse med forhandlinger og forberedelse av skjønnssak. Kostnadene ble litt høyere enn forventet i 2024. Dette dekkes av prosjektets budsjett for 2025. På grunn av forventning om lang ventetid på saker i skjønnsretten, ble utbetalingstidspunktene antatt å være i 2026. Da skjønnssaken avsluttes i februar, vil utbetalingstidspunktene fremskyndes til 2025.

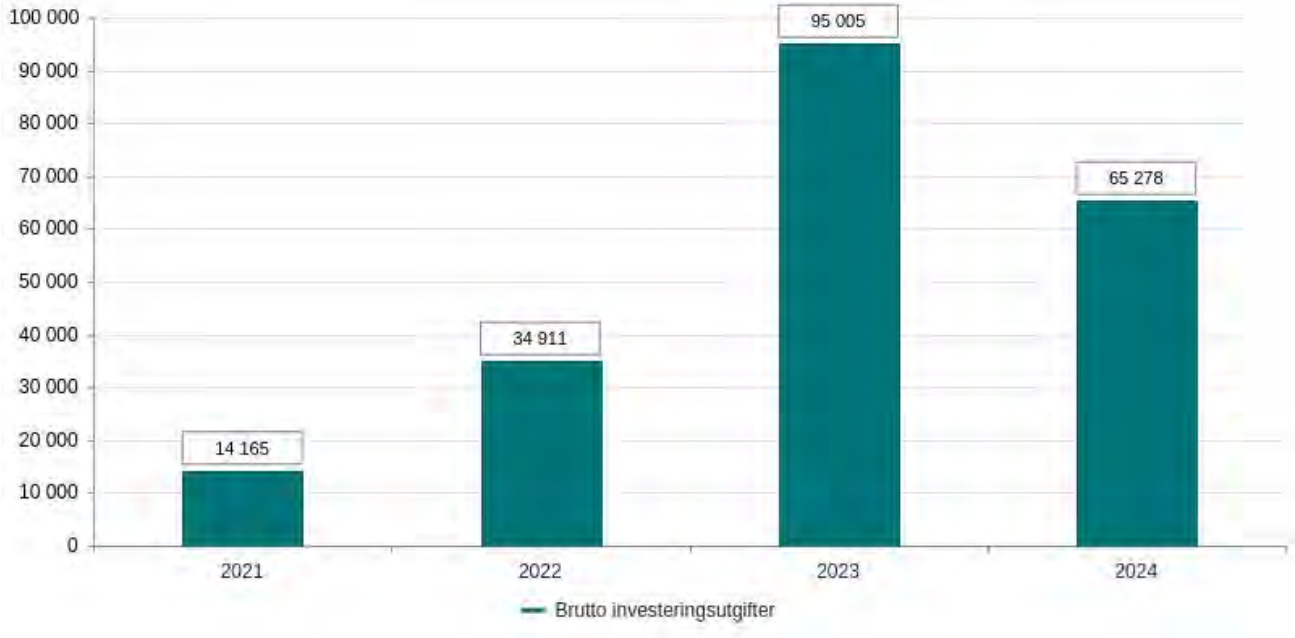
10D-Klima og miljø

Brutto driftsutgifter i % av kommunens totale utgifter



Brutto investeringsutgifter

Beløp i 1000 kr



Om tjenesteområdet

Tjenesteområdet omfatter iverksetting av tiltak som reduserer utslipp på transport- og mobilitetsområdet, som tilrettelegging for delemobilitet, etablering av ladepunkter, mobilpunkter og

nullutslippssoner/bilfrie områder. Arbeid med Renere Havn Bergen og håndtering av plast er også en del av tjenesteområdet.

Fagfeltet ivaretas primært av Bymiljøetaten som står ansvarlig for praktisk gjennomføring av mange klima- og miljøtiltak. Klimaetaten ble innlemmet i Bymiljøetaten 1. oktober 2024. Den nye klimaavdelingen i Bymiljøetaten organiserer og koordinerer ulike oppgaver på klimafeltet. Klimaavdelingen sørger for å hente inn og systematisere kunnskap, og den samarbeider med en rekke andre etater og avdelinger i kommunen, samt ulike aktører i bergenssamfunnet. Tjenesteområdet krever også bidrag fra og samarbeid med en rekke andre etater og avdelinger i kommunen.

Viktige begivenheter

- Bergen kommune fikk innvilget ca. 11,0 mill. av Miljødirektoratet til totalt 10 klimasatsprosjekter som skal bidra til å redusere klimagassutslipp og forberede byen på et klima i endring.
- Klimaundersøkelsen 2024 viste at det er høy oppslutning om kommunens klimamål om å være fossilfri i 2030



Bergensere flest ønsker å verne om naturen. Foto: Hanne Farestvedt

- Samarbeidsprosjektet Grønt hytteliv ble avsluttet i 2024. Bergen kommune har sammen med Vestland fylkeskommune og kommunene Eidfjord, Kvam og Voss innhentet kunnskap om klimagassutslippene med hytteliv
- I 2024 leverte Cowi en utredning om tiltak mot havnivåstigning i Bergen sentrum. Rapporten anslår at havnivået kan stige med rundt 80 cm innen slutten av dette hundreåret uten betydelige kutt i klimagassutslipp
- I juni 2024 ble det ferdigstilt en omfattende studie av bærekraftig forbruk i storbyene Bergen, Drammen, Oslo og Stavanger. Studien ble gjennomført av Fafo, Samfunnsøkonomisk Analyse og Verian, med finansiering fra KS' program for storbyrettet forskning
- Bergen kommune deltok i referansegruppen for forskningsprosjektet SCORE - Understanding societal conflict in consumption reduction i regi av NORCE. Prosjektet har sett på hvordan et

redusert forbruk blant innbyggerne kan bidra til å redusere klimagassutslipp og naturtap, og på hvilke holdninger befolkningen har til ulike tiltak for å redusere forbruket.

- For fjerde år på rad, arrangerte fagmiljøene på klima i Oslo, Trondheim, Stavanger og Bergen felles samtale og debatt under Arendalsuka. I 2024 var overskriften *Klima- og naturhensyn i nullutslippsbyen – er det mulig*?
- I 2024 hadde møteplassen Bærekraftig frokost 8 arrangementer, med i snitt 100 deltakere hver. Målet er å skape en møteplass for dialog, inspirasjon og erfaringsutbytte rundt tema som energieffektive bygg og bærekraftige bymiljø, og samler aktører fra hele byutviklingsfeltet i Bergen.
- Bergen kommune samarbeidet med Bergen internasjonale filmfestival om Klimafestivalen Himmel & Hav, som handler om formidling av klima- og miljøutfordringer. Under festivalen gjennomførte Bymiljøetaten to panelsamtaler på Kulturhuset og bisto med å finne relevante innledere til flere av filmene på programmet
- Bergen kommune inviterte hele byggebransjen i Bergen med på dialogkonferanse om ombruk. Arrangementet var tverretatlig og samlet over 180 personer fra ulike deler av bransjen. Et prosjekt som skårer høyt på ombruk er Bergen inkluderingssenter, i de tidligere lokalene til Bergen lærerhøyskole:

- I 2024 er det etablert tre piloter for uttesting av trygg sykkelparkering for ansatte på Landås skole, for ansatte ved en arbeidsplass i Kanalveien og ved Sælemyr borettslag via EU-prosjektet Active Cities

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
Nye tiltak				
Mobilpunkter Bergenhus og Årstad - driftskonsekvens	125	125	0	Tiltaket er iverksatt, investeringen er satt i drift.
Miljøovervåkning Puddefjorden	−150	−150	0	Tiltaket er iverksatt. I 1. tertialrapport 2022 ble den kommunale andelen økt med 0,3 mill. i tråd med arbeidsplanen for 4-årskontroll av tiltak i Puddefjorden. Denne gjaldt kun 2022 og den kommunale andelen er derfor nedjustert i årene 2023-2026.
Miljøovervåking av Kirkebukten	−50	−50	0	Tiltaket er iverksatt. I 1. tertialrapport 2022 ble den kommunale andelen økt med 0,3 mill. i tråd med arbeidsplanen for 4-årskontroll av tiltak i Puddefjorden. Denne gjaldt kun 2022 og den kommunale andelen er derfor nedjustert i årene 2023-2026.
Sum	**−75**	**−75**	**0**	
Effektivisering				
Oppgavegjennomgang i kommunen	−1 018	−1 018	0	Bystyret har vedtatt at de administrative kostnadene i byrådsavdelingene skal reduseres, blant annet ved å holde administrative stillinger vakante ved varig

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
				eller midlertidig ledighet. Av et totalt innsparingskrav på 95 mill. ble 30. mill. fordelt ut i detaljeringen av vedtatt budsjett i februar, mens de ytterligere 65 mill. ble fordelt i august 2024. I revidert budsjett 2024 ble det innført generell ansettelsesstopp for administrative stillinger i hele organisasjonen. Byrådsavdelingene melder om at innsparingskravet er tilnærmet innfridd. Stillinger er holdt vakant ved ledighet, og for administrative stillinger har det vært restriktiv bruk av vikarer. I tillegg har avdelingene brukt mindre på kurs og samlinger, konsulentbruk, reiseaktivitet og andre utgifter som ikke er strengt nødvendig. Byrådsavdelingene har håndtert innsparingskravet ulikt mht. fordeling og rapportering i sine tjenester. I sum rapporteres det om forventet effekt på 93,4 mill. som gir et negativt avvik på 1,6 mill. i 2024.
Sum	**−1 018**	**−1 018**	**0**	
Sum tiltak	**−1 093**	**−1 093**	**0**	

Rammeendringer gjennom året

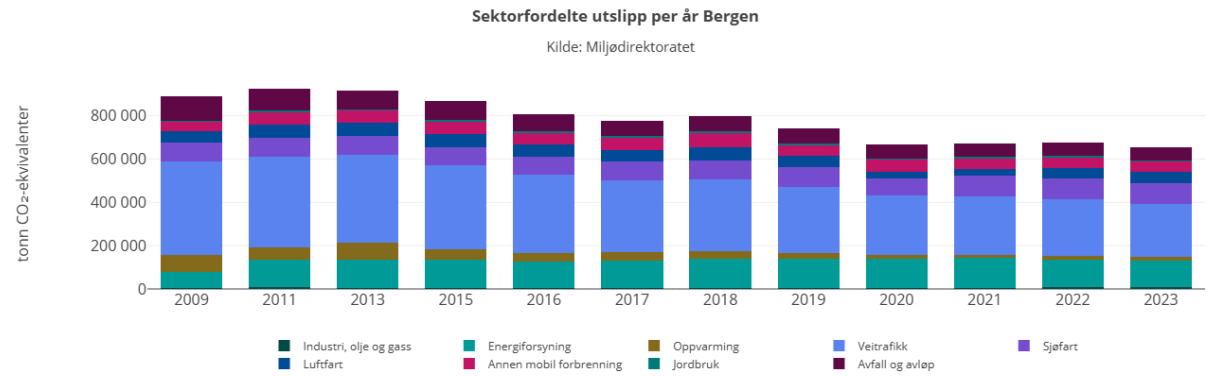
Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
Kutt				
Kutt i ikke-iverksatte tilskuddsordninger 2024	−5 249	−5 249	0	Tiltaket er iverksatt og kuttet er effektuert.
Sum	**−5 249**	**−5 249**	**0**	
Sum tiltak	**−5 249**	**−5 249**	**0**	

Utvikling og utfordringer

Klimagassutslipp i Bergen

De direkte klimagassutslippene for hver kommune i Norge blir beregnet av Miljødirektoratet. Tallene for 2023 kom i januar 2025, og disse viser nedgang fra året før på i overkant av 3 %. I perioden mellom 2009 og 2023 har det vært en nedgang på i overkant av 26 %.



Utslipp fra veitrafikk fortsatte å synke også i 2023. For Bergens del er den økende andelen elbiler den viktigste årsaken til at utslippene har gått ned. Luftfart har økt hvert år siden koronarestriksjonene, og nærmer seg nivået fra 2019.

Klimaundersøkelsen 2024

Byrådet har undersøkt hva innbyggerne i Bergen mener om klimaomstilling. Undersøkelsen viser at mange støtter kommunens klimamål om å være fossilfri innen 2030 og at omtrent én av tre innbyggere er bekymret for klimaendringer.

De fleste mener at de som slipper ut mest klimagasser, også bør ta størst ansvar for tiltakene. Over 70 % ønsker ikke mer nedbygging av natur i Bergen, noe som er en økning siden 2023. Mange er villige til å bidra med enkle tiltak selv, og 7 av 10 mener at næringslivet bør ta større ansvar for å redusere utslipp.

Undersøkelsen viser også at innbyggerne ønsker mer kollektivtrafikk og mindre biltrafikk.

Samarbeidsprosjekt Grønt hytteliv

Samarbeidsprosjektet Grønt hytteliv ble avsluttet i 2024. Bergen kommune har sammen med Vestland fylkeskommune og kommunene Eidfjord, Kvam og Voss innhentet kunnskap om klimagassutslippene med hytteliv, både bygging og bruk av hyttene, og anbefalte tiltak for å redusere disse. Bergens hoveddel i arbeidet har vært prosjektledelse i forbindelse med rapporten, samt koordinering. Utprøving av tiltak har vært gjort i Kvam, Voss og Eidfjord.

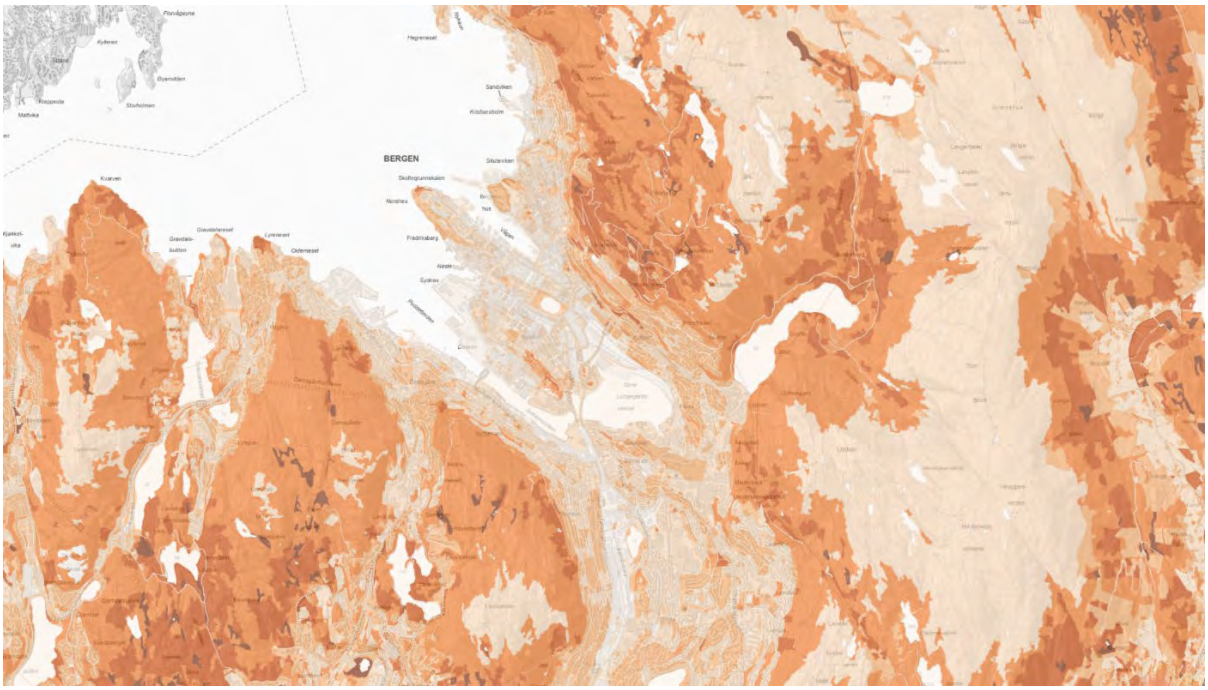
Temakart klima

I 2024 utviklet Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO) flere temakart for Bergen kommune. Kartene skal gjøre det enklere å ta vare på arealer som er viktige for karbonlagring, klimatilpasning og matsikkerhet.

NIBIO arrangerte fire webinarer om kartene:

- Matsikkerhet (februar)
- Klimatilpasning (mars)
- Karbonopptak og -utslipp (april)
- Kartleveransen (mai)

Kartene og en tilhørende rapport ble levert i august/september. De er publisert i VISGI og på Bergenskart, sammen med en egen kartfortelling utviklet av Klimaetaten.



KLIMAUTSLIPP: Dette er et utsnitt av et av klimakartene. Dette kartet viser hvor store klimautslipp nedbygging av arelaer vil medføre. Mørkere farge betyr høyere utslipp av klimagasser. Foto: Bergen kommune

Arbeidet var delvis finansiert av Klimasats/Miljødirektoratet. Kart over karbonrike arealer er også en del av kommunens arealregnskap. Rapporteringen til Klimasats er fullført, og det er laget en egen liten kartfortelling som blir en del av det kommende arealregnskapet.

Ombruk

Økt ombruk av forbruksvarer i Bergen

I Bergen kommune ferdigstilte i april 2024 en omfattende utredning om økt ombruk av forbruksvarer i Bergen. Prosjektet, støttet av Miljødirektoratets Klimasats-ordning, hadde som mål å utrede hvordan kommunen kan tilrettelegge for ombruk i større skala og styrke eksisterende sirkulære initiativer. Gjennom bred involvering av innbyggere, lokale ombruksaktører og næringsliv ble det utviklet tre hovedkonsepter:

- Omkrets - Bergen ombrukssenter: Et innovativt kjøpesenter dedikert til brukthandel, reparasjonstjenester og utleievirksomhet. Senteret skal også fremme sosial bærekraft gjennom arbeidstrening.
- Bruk Bergen: Et konsept for sirkulært sentrum hvor bruktbutikker og ombrukstjenester samlokaliseres. En paraplyorganisasjon skal bistå aktørene med felles tjenester som markedsføring og administrasjon.
- Bergen Reparerer: En digital informasjonsplattform som skal gi innbyggerne oversikt over byens reparasjonstjenester og bidra til økt levetid for forbruksvarer.

Utredningen danner grunnlag for kommunens videre arbeid med å tilrettelegge for klimavennlige forbruksvalg blant innbyggerne. For å realisere konseptene vil det være behov for utvikling av forretningsmodeller, finansieringsplaner og etablering av dedikerte prosjektgrupper.

Ombruk i Bergen kommune

I 2024 fortsatte Bergen kommune satsingen på ombruk gjennom Ombruksavdelingen. Avdelingen jobber med gjenbruk og oppsirkulering av møbler, bygningsmaterialer, utstyr og inventar. Dette er et samarbeid mellom Etat for bygg og eiendom, Etat for utbygging og Bymiljøetaten.

I 2024 ble kommunens interne ombruksplattform lansert. Over 2500 møbler fikk nytt liv, noe som sparte 5,8 millioner kroner og reduserte klimagassutslippene med 92 tonn. Flere større innredningsprosjekter har prioritert ombruk, blant annet i Bergen Vann sine nye lokaler. Der ble over 320 kontormøbler gjenbrukt, noe som sparte både kostnader, avfall og utslipp.

Kommunen arbeider også med gjenbruk av elektronikk og IKT-utstyr, både gjennom Ombruksavdelingen og i innkjøpsavtalene. I tillegg satser Bergen kommune på ombruk av byggematerialer, fast innredning og utematerialer. Målet er å få bedre tallgrunnlag og integrere dette i byggeprosjektene. Flere av kommunens byggeprosjekter har ambisiøse krav til ombruk og sirkularitet.

Ombruk i byggeprosjekter

Midtbygda behandlingssenter bygges med omfattende materialgjenbruk. Her gjenbrukes blant annet:

- 847 m² betongdekker
- 950 m² systemhimling
- 15 tonn stål

Bergen kommune har nå norgesrekord i ombruk av betonghulldekker.

Et annet forbildeprosjekt er Bergen inkluderingssenter, som sto ferdig i 2024. Bygget har høy arkitektonisk kvalitet og scorer 64 % på sirkularitetsindeksen.

I løpet av året har kommunen også jobbet systematisk med å måle sirkularitet i bygningsmassen og gjennomføre sirkulære anskaffelser

EU-prosjekt om delingsøkonomi: Digitale kiosker

Digital Kiosks er et innovativt prosjekt der Bergen kommune, sammen med 11 andre partnere fra Nord-Europa, skal teste ut ulike typer delingsstasjoner for å fremme delingsøkonomi. Prosjektet er støttet av Interreg - Nordsjøprogrammet og ble startet opp i 2024. I løpet av prosjektperioden skal Bergen kommune installere delingsstasjoner med fokus på deling av sports- og fritidsutstyr. Bergen kommune har allerede erfaring med utlån av sportsutstyr til innbyggere gjennom BUA-ordningen, og formålet med prosjektet er å bygge videre på dette arbeidet ved å:

- Iverksette og teste tre delingsstasjoner
- Utvikle nye digitale løsninger for delingsstasjonene
- Skape møteplasser for unge mennesker i byen
- Bidra til økt gjenbruk og deling i lokalsamfunnet



VIL TESTE: Noe lignende som boksen på bildet kommer til å dukke opp i Bergen. Foto: BoxUp

Renere havn Bergen - ny sjøbunn i Store Lungegårdsvann og Vågen

I 2024 fullførte Bymiljøetaten arbeidet med å etablere en ren sjøbunn i Store Lungegårdsvannet. Hele sjøbunnen ble dekket med 30–40 cm ren sand for å isolere forurensning. Før dette ble skrot ryddet bort, og forurensede masser under Gamle Nygårdsbro gravd vekk. Prosjektet var vellykket, og livet i vannet reetableres raskt.

Bymiljøetaten har nådd flere viktige milepæler i planleggingen av sjøbunnstiltak i Vågen – et av de mest krevende områdene i Byfjorden. Arbeidet krever grundige miljø- og grunnundersøkelser, kaitekniske vurderinger, kulturminneutredninger og risikovurderinger. I tillegg gjøres kostnads- og usikkerhetsanalyser, og etaten samarbeider tett med andre aktører.

For å sikre nødvendige tillatelser ble flere søknader sendt i 2024. Oppryddingen i Vågen er avhengig av statlig finansiering, og hver milepæl bringer Bergen kommune nærmere støtte over statsbudsjettet.

Bildeling i Bergen

Bildelingsmarkedet i Bergen er nå konsentrert rundt tre operatører. Disse bruker Bymiljøetatens reserverte parkeringsplasser og boligsonetillatelser. Etter flere år med vekst gikk antall delebiler ned i 2024, hovedsakelig på grunn av økte renteutgifter ved leasing. Likevel varsler enkelte aktører at de vil øke flåten igjen i 2025.

Ny forskrift for bildeling

I 2024 har Bymiljøetaten jobbet med en ny forskrift for parkeringstillatelser for bildeling. Forslaget ble sendt på høring våren 2024, og etaten mottok åtte høringsinnspill. Forskriften samler og justerer regelverket for reserverte plasser, boligsonetillatelser og allsonekort for bildeling. Målet er å legge til rette for bildeling som reduserer bilbruk, bilhold og parkeringsareal, samtidig som miljøvennlige

transportformer fremmes. Forslaget bygger på erfaringer fra de siste seks årene, dialog med operatører og nasjonale og internasjonale studier.

Konferanse og forskningsprosjekt

I mai arrangerte Bymiljøetaten Norges første nasjonale konferanse om bildeling. 70 deltakere fra offentlig forvaltning, bildelingsoperatører, eiendomsutviklere og kollektivselskaper deltok. Konferansen var knyttet til etatens arbeid i Interreg Europe-prosjektet SMAPE, som følger opp handlingsplanen i Grønn strategi.

Sommeren 2024 fikk Bymiljøetaten kr 10,0 mill. fra Norges forskningsråd til forskningsprosjektet SALIENT. Sammen med TØI, Oslo kommune og bildelingsoperatører skal prosjektet undersøke tiltak for å øke bruken av bildeling. Prosjektet starter vinteren 2025 og varer til 2028

Bysykkelordningen

Bysykkelordningen ble innført sommeren 2018 og bidrar til økt sykling og bedre fleksibilitet i kollektivtilbudet. Tilbudet finansieres av Bergen kommune, Miljøløftet, brukerbetaling og sponsorer.

I 2024 ble det registrert 401 846 turer, en nedgang på 14 % fra året før. Antall unike brukere var 15 133. Siden oppstarten har bysyklene vært brukt 4,17 millioner ganger.

Bysykkeltilbudet i Fyllingsdalen med 12 stasjoner ble avviklet i september etter 1,5 års drift. Vintertilbudet 2024/2025 ble også redusert på grunn av kommunens stramme økonomi.

Bergen har nå 1000 bysykler og 105 stasjoner. Driftsavtalen varer til mai 2026. Bymiljøetaten har startet en evaluering av dagens tilbud og vurderer hvordan en fremtidig ordning kan se ut.

Oppfølging av ladestrategi

I 2024 har Bymiljøetaten jobbet med en handlingsplan for å følge opp ladestrategien som bystyret vedtok i juni 2023. Arbeidet startet i april, men etter vedtaket av den nye planstrategien ble det besluttet at handlingsplanen skulle omarbeides til en politisk sak

Saken konkretiserer hvordan Bergen kommune skal prioritere innsatsen for å legge til rette for nullutslippskjøretøy. Det er analysert hvor det er behov for kommunal utbygging, og hvordan private aktører kan bidra.

For å utnytte ladepunktene bedre har Bymiljøetaten foreslått flere tiltak. I oktober ble det levert et fagnotat om ny prising av tjenesten. Parkeringsavgift på ladeplasser innføres i 2025 for å sikre bedre tilgjengelighet og prioritere dem som trenger offentlige ladetilbud mest.

Et kommunalt ladeteam er opprettet med representanter fra Bymiljøetaten, Plan- og bygningsetaten, Etat for bygg og eiendom og Etat for utbygging. Teamet skal samordne arbeidet med ladeinfrastruktur i både offentlig og privat regi.

I 2024 ble alle ladere i Bymiljøetatens portefølje overført til en ny driftsplattform. Den nye avtalen med Current ECO gir bedre kundesupport og flere betalingsalternativer. Støtte for åpne standarder muliggjorde roaming, slik at kommunens ladere kan brukes via flere ulike apper og brikker.

Utslippsfrie bygge- og anleggsplasser

I 2024 har Bergen kommune fortsatt arbeidet med utslippsfrie byggeplasser gjennom flere initiativer og tiltak. Pilotprosjekter er gjennomført ved Garnes ungdomsskule, Midtbygda behandlingssenter og flere anleggsprosjekter som Nonnestien, Lyngfaret og Løvstakken park. Kommunen etterspør også utslippsfrie løsninger i drift- og vedlikeholdskontrakter og har startet arbeidet med å få elektriske borerigger. En del av dette er støttet av Miljødirektoratet gjennom Klimasats.

Det er også jobbet med hvordan kravet om utslippsfrie byggeplasser i kommunens entreprenørkonkurranser skal utformes fra 1. januar 2025. Bergen kommune har gitt innspill til hvordan kommuner kan stille klimakrav til bygge- og anleggsplasser med hjemmel i forurensningsloven.

Bymiljøetaten har fulgt sin handlingsplan for utslippsfrie anleggsplasser og gjennomførte i 2024 ti prosjekter uten utslipp. Handlingsplanen sikrer at byrådets vedtak om krav til utslippsfrie bygge- og anleggsplasser fra 2025 blir gjennomført for prosjekter over 2,05 millioner kroner eks. mva. Dette krever store investeringer fra entreprenørene, og derfor er kravene innført trinnvis for å modne markedet.

For å sikre en god overgang har entreprenører og byggherrer fått erfaring med nullutslippsteknologi og nødvendig infrastruktur. Stadig strengere krav er innført for å oppfylle målet om utslippsfrie anleggsplasser innen 2025.

Oppfølging av forsøpling og forurensing på kommunal grunn

Det jobbes både forebyggende og aktivt for å redusere forsøpling på kommunal grunn. I 2024 samarbeidet Bymiljøetaten med Hold Norge Rent om et bransjeseminar for sentrale næringsaktører i sentrum. Målet var å diskutere utfordringer med forsøpling og finne løsninger. Det vurderes nå et pilotprosjekt i 2025 for å teste ut tiltak.

Midler fra Handlingsplan mot marin forsøpling ble også i 2024 brukt til tilskuddsordningen for bossrydding langs kommunale veier. Den beste måten å hindre plastforsøpling i havet er å stoppe bosset før det blåser til sjøs eller føres ut i vannveier. Etaten følger også opp meldinger om forsøpling, og der ansvarlige ikke kan identifiseres, brukes prosjektmidlene til opprydning.

I tillegg er det forberedt et midlertidig snødeponi som et pilotprosjekt for vinteren 2024/2025. Dette er nødvendig fordi det ikke lenger er tillatt å dumpe forurenset snø i sjøen. Deponiet er planlagt på Sukkerhusbryggen og vil bli brukt dersom det kommer store snømengder. Prøvetaking av snøen skal gi erfaring med forurensningsgrad, og det vil også bli gjort støymålinger for å vurdere konsekvensene av et slikt anlegg.

Nøkkeltall for Bymiljøetaten:

Indikator	2023	2024
Antall timer med høyt forurenset luft	104	101
Hele kommunen – reduksjon av klimagassutslipp*	-28,0 %	-26,3 %

Kommunens egen virksomhet – samlet utslipp*	2379	2551

**Tall for utslipp kommer som regel først rundt 2. tertial det påfølgende år. Dermed er tallene for utslipp fra årene 2022 og 2023. Økningen i kommunens egne utslipp skyldes endring i utslippsintensiteten i propangass og økt bruk av bensindrevet kjøretøy, til tross for stor reduksjon i dieseldrevne kjøretøy*

Aktivitetsnøkkeltall

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2021	Resultat 2022	Resultat 2023	Resultat 2024
Antall bildelingsbiler tilgjengelig	0	0	491	469
Gjennomsnittlig antall biler per husholdning	0,79	0,79	0,78	0,78
Utslipp Bergen kommune (geografisk), i tusen tonn CO2-ekvivalenter	753	661	742	656

Status økonomi per tjeneste

Beløp i mill. kr

			Regnskap 2024			
Tjeneste	Regnskap 2023	Justert bud. 2024	Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
Klima og miljøtiltak	68,0	42,4	54,9	−15,6	39,3	3,1
Sum	**68,0**	**42,4**	**54,9**	**−15,6**	**39,3**	**3,1**

Status økonomi per avdeling

Beløp i mill. kr

			Regnskap 2024			
Byrådsavdeling	Regnskap 2023	Justert bud. 2024	Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
2-Byrådsavdeling for finans	−0,1	−0,2	0,0	−0,2	−0,2	0,0
5-Byrådsavdeling for byutvikling	68,3	41,8	54,1	−15,3	38,8	3,1
90-Fellesposter - bykassen	−0,3	0,7	0,7	0,0	0,7	0,0
Sum	**68,0**	**42,4**	**54,9**	**−15,6**	**39,3**	**3,1**

Kommentar til status økonomi

Byrådsavdeling for byutvikling har et mindreforbruk på 3,1 mill.

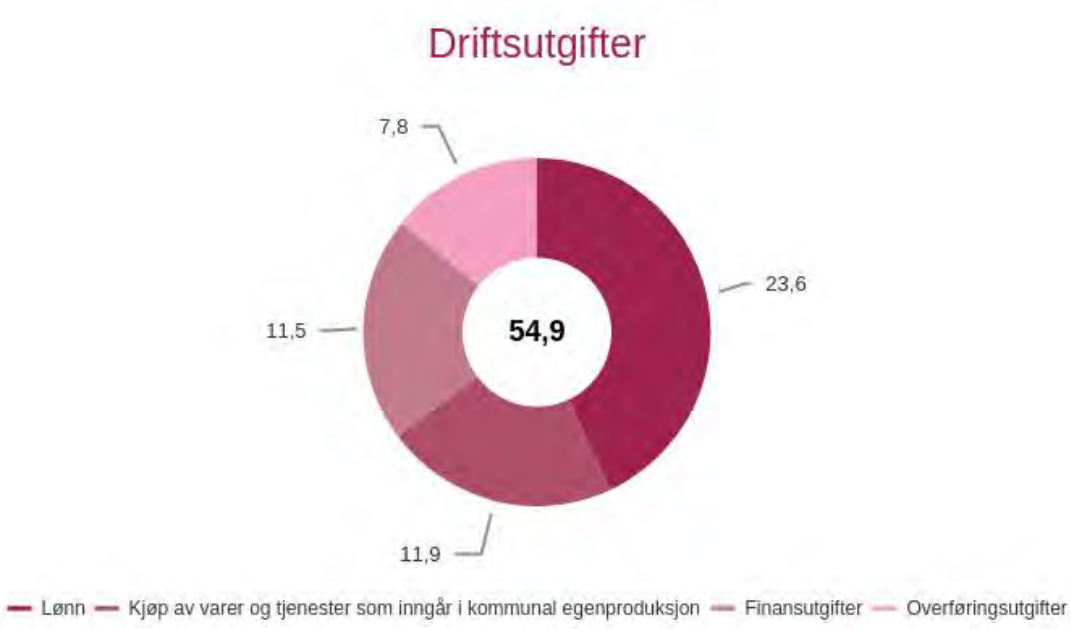
Mindreforbruket på tjenesteområdet er i hovedsak knyttet til lønnskostnader og redusert aktivitetsnivå som følge av nedleggelsen av Klimaetaten høsten 2024.

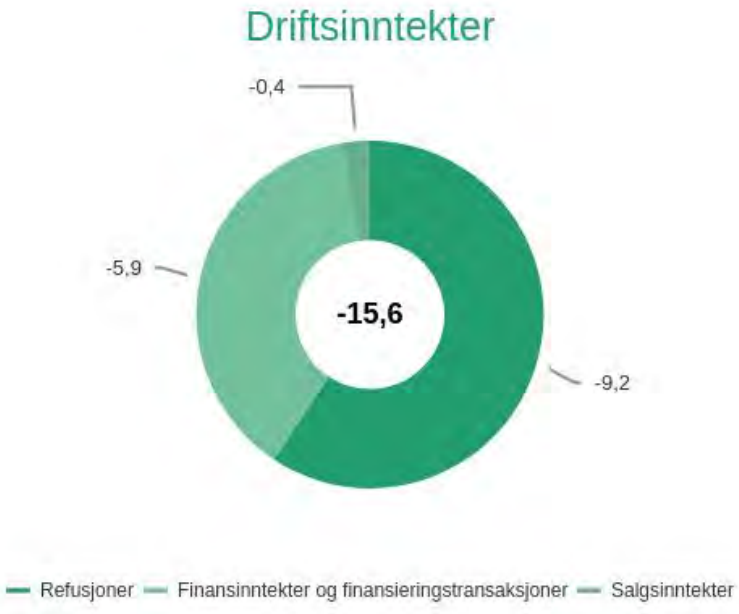
Omtrent 2,0 mill. av mindreforbruket skyldes flytting av lønnskostnader fra drift til investeringsområdet til prosjektledere, samt vakanser som følge av kommunens ansettelsesstopp.

1. oktober 2024 ble Klimaetaten lagt ned som egen etat og overført til Bymiljøetaten som en egen avdeling. I tråd med byrådssaken som vedtok nedleggelsen, ble antall årsverk redusert fra 12 til 8 i løpet av høsten 2024. Som en følge av dette har aktivitetsnivået blitt redusert sammenlignet med Klimaetaten, som i tur førte til et mindreforbruk på kjøp av varer og tjenester, eksempelvis reise- og kursvirksomhet, leie av eksterne lokaler og utbetaling av tilskudd. Til sammen utgjorde dette et mindreforbruk på til sammen 0,8 mill.

Oversikt driftsutgifter og -inntekter (graf)

Detaljvisning drift (graf)





Status mål

Hovedmål	Operativt mål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Resultat 2024	Statusbeskrivelse mål
En attraktiv og levende by	I Bergen skal det være god tilgjengelighet på bildelingsbiler	Antall bildelingsbiler tilgjengelig	491	700	469	Antall biler pr 31.12.24. For å øke antallet, arbeider BME bl a med å etablere reserverte plass for delebiler på kommunale veier. BME tilrettelegger generelt for delemobilitet, herunder bildeling, gjennom deltakelse i 2 EU-prosjekter; 1) vedr. veikart for delemobilitet og 2) vedr. kommunikasjon mot innbyggerne for å gjøre bildelinstilbudet bedre kjent.
Norges grønneste storby	Bergen skal redusere antall privatbiler per husholdning med 25% fra 2013 til 2025	Gjennomsnittlig antall biler per husholdning	0,78	0,73	0,78	Målet er 0,69 i 2025. Indeksen har en tydelig nedadgående trend mellom 2013 og 2020. Etter 2020 har indeksen flatet ut. Målet for denne indikatoren var gjengitt i Grønn Strategi fra 2016, Lavere måleverdi er bedre i forhold til målet. Antall husholdninger er ikke oppdatert etter 1.1.2024. Nye tall er ventet snart.
	De direkte klimagassutslippene fra Bergen skal reduseres med 85 % innen 2030 i forhold til 2009	Reduksjon i klimagasser i forhold til 2009		47,0 %	26,7 %	I perioden 2009-2023 er utslippene redusert med 26,7 %. Tidligere rapportering baserte seg på mål med referanseår 1991. Ny Grønn Strategi bruker 2009 som referanseår og mål om 85 % reduksjon innen 2030.

Status merknader

Verbalvedtak

"-" vises der det ikke er registrert data
Beløp i 1000

Oppdrag	Statusbeskrivelse
1.T 2024 Merknad 4. Vågsbunnen Bystyret ber byrådet godkjenne og tilrettelegge for økt handel og servering på gateplan i og rundt Vågsbunnen, samt etablere gode ordninger for renhold og renovasjon i området; gjerne i samarbeid med private og ideelle. Bystyret ber også byrådet se på muligheten for reduksjon i leie av kommunal grunn i området. Videre bes byrådet gå i dialog med politiet om økt tilstedeværelse i Vågsbunnen og vurdere kommunalt vakthold. I tillegg ber bystyret om at byrådet åpner opp gategrunnen i vågsbunnen ved å omplassere elsparkesykkel- og sykkelparkeringer og lage mer plass for aktivitet i området.	Det er etablert store fellescontainere på Øvre Korskirkeallmenning. Bymiljøetaten opplever at renholdssituasjonen har bedret seg vesentlig etter at bosspannene ble fjernet. I perioder er det likevel problemer med mye forsøpling som skjer etter at entreprenøren har ryddet området. Bysyklene er flyttet, og har erstattet «sukkerbitene» som var satt opp som et skille/sperre mot plassen. Plassen på Nedre Korskirkeallmenningen er dermed blitt åpnere, og kan lettere benyttes til andre formål. Det har vært tre uteserveringsaktører på Nedre Korskirkeallmenningen i 2024. Det har per nå ikke vært gitt tilbud til uteserveringsaktører om redusert leiepris, men uteserveringsarealet som er søkt om er innvilget så langt som praktisk mulig.

Investeringer

Beløp i mill. kr

		Totalbudsjett					Årets budsjett		
Investering	**Saksref.**	**Godkj.vedtak**	**Vedtatt**	**Totalprognose**	**Vedtatt ferdigår**	**Estimert ferdigkvartal**	**Just. bud.**	**Regnskap**	**Avvik i kr**
Klimatilpasning, tiltak		-	-	-	Løpende	Løpende	−2,9	0,0	−2,9
Kollevågen etterdrift avf.deponi	KFIN71/16	IA	0,0	0,0	2024	Ferdig	0,0	−0,1	0,1
Ladeinfrastruktur for bil		-	-	-	Løpende	Løpende	0,2	0,0	0,2
Mobilpunkter Bergenhus og Årstad	UFKN 126/21	30,0	29,0	29,0	2025	4.kv. 2025	3,2	0,0	3,2
Mobilpunkter og ladepunkter		-	-	-	Løpende	Løpende	0,5	0,0	0,5
Renere Havn - Prosjektkoordinator		IA	22,0	30,1	2034	4.kv. 2034	2,6	2,6	0,0
Renere Havn - Vågen		IA	468,8	468,8	2034	3.kv. 2030	7,6	6,5	1,1
Slettebakken avfallsdeponi	BY 116/20	IA	0,1	0,1	2025	4.kv. 2025	0,0	0,0	0,0
Store Lungegårdsvann	BY 105/22	211,9	172,4	168,3	2024	Ferdig	60,2	56,2	4,0
Tappearrangementet på Grimevatnet		IA	60,0	60,0	2027	4.kv. 2029	1,7	0,1	1,6
Sum							**73,1**	**65,3**	**7,8**

Statustekst investeringer

Klimatilpasning, tiltak
I 2024 er det benyttet midler på prosjektene Løvstien overvann og Separering av overvann fra Svaneviksveien til Solheimsvannet. Prosjektet hadde lavere utgifter enn budsjettert i 2024 grunnet begrenset prosjektlederkapasitet. Ubrukte midler fra 2024 benyttes i 2025.

Løvstien overvann: I slutten av 2024 ble tiltaket endret fra lukket løsning (rør) til åpen løsning (grøft) og tillatelse til endring ble gitt desember 2024. Det arbeides med forarbeid til anskaffelse av entreprenør og forventet byggestart er våren 2025. Dette er på tjenesteområde 08 - Samferdsel.

Separering av overvann Svaneviksveien: Prosjektet var ferdig i august 2024, og det jobbes nå med utarbeidelse av sluttvedtak. Dette prosjektet er på tjenesteområde 10C . Naturforvaltning og parkdrift.

Justert budsjett har en feil i fordeling mellom tjenesteområder, en reduksjon på tjenesteområde 10D skulle vært gjort på tjenesteområdene 08 og 10C

Kollevågen etterdrift avf.deponi
Utbedring av strandsone Kollevågen – konseptutvikling
Kollevågen på Askøy var Bergen kommunes avfallsdeponi for usortert avfall i perioden 1930-1975. Tidligere gjennomførte tildekkingstiltak har vist seg å være utilstrekkelige. Konseptutviklingsprosjektet har som formål å utrede varige løsninger for å minimere utvasking av sand og reparasjon av stranden.

Opprinnelig planlagt oppstart ble i 2024 skrinlagt med henvisning til handlings- og økonomiplan 2025-2028. En videreføring og gjennomføring av satsingen ble ikke gitt prioritet, og det var følgelig ikke hensiktsmessig å gjennomføre de planlagte forarbeidene. Prosjektets totalprognose er på plan. Et marginalt restbeløp forskyves til 2025 for å dekke administrative kostnader i forbindelse med avslutning av prosjektet.

Ladeinfrastruktur for bil
Budsjettposten benyttes til mobil- og ladepunkter i henhold til vedtatt Ladestrategi for Bergen kommune.

Ladepunkter på offentlig vei: I dette prosjektet er det etablert infrastruktur for lading av private elbiler langs kommunal veg i Årstad og Bergenhus bydel. Prosjektet har planlagt, bygd, ferdigstilt og fått overlevert følgende utvidelser av ladepunkt: Øvre Dreggsallmenning, Sydnesplassen og Landåslien. Prosjektet har også bidratt til etablering av nye mobilpunkt: Nymark og Martin Vahls gate. Prosjektet er ferdig og arbeid med sluttvedtak pågår.

Mobilpunktet i Gimleveien : Det skal etableres 6 oppstillingsplasser. Prosjektet gjennomføres sammen med Bergen Vann og anleggsfasen startet sent høsten 2024. Prosjektet har lavere utgifter enn budsjett i 2024. Dette skyldes forsinket fremdrift på grunn av at arbeidet med å få på plass entreprenør har tatt lengre tid enn planlagt. Ubrukte midler i 2024 kommer til anvendelse i 2025. Prosjektet ferdigstilles i 2025.

Prosjektet Sydneshaugen dekker etablering av mobilpunkt i Sydneshaugen samt utplassering av sykkelhangarer. Mobilpunkt er ferdig, men det gjenstår utplassering av to ekstra sykkelhangarer. Resterende midler er tiltenkt utførelsen av dette. Det er planlagt en i Sydneshaugen og en i Sophus Phils

gate. I 2025 skal sykkelhangarene settes ut i drift. Prosjektet gjennomføres innenfor rammen for 2025 og i henhold til gjeldende totalramme for prosjektet.

Mobilpunkter Bergenhus og Årstad
Mobilpunktene er en del av en planmessig satsing på et bedre mobilitetstilbud i Årstad og Bergenhus, både for lading til private biler og for bildeling. Alle mobilpunktene tilfører kvaliteter i form av nye byrom, nye eller utvidet fortau, ny sykkelveg eller sykkelsnarveg, oppmerking, staudefelt og bytrær. Prosjektet har ferdigstilt og overlevert følgende mobilpunkt: Nymark, Nicolaysens veg, Anna Kreetz plass, Lyder Sagens gate, Erik Pontoppidans gate, Martin Vahls gate. Prosjektet har et mindreforbruk i 2024, dette skyldes ubrukte usikkerhetsreserver. I 2025 skal det utarbeides sluttvedtak for prosjektet. Prosjektet er i henhold til planlagt sluttdato, og ferdigstilles i 2025. Prosjektets totalbudsjett er på plan.

Prosjektet tilhører hovedsakelig tjenesteområde 10D Klima og miljø, men har tidligere år hatt utgifter på tjenesteområde 08 Samferdsel.

Mobilpunkter og ladepunkter
Midlene er planlagt benyttet til å realisere lade- og mobilpunkt prosjekter i henhold til vedtatt Ladestrategi. Lav aktivitet knyttet til lade- og mobilpunktprosjekter kommer som en konsekvens av manglende prosjektlederkapasitet til å utføre tiltakene. I 2025 planlegges det å gjennomføre enkelte tiltak. Budsjettpostens totalprognose er justert i henhold til Handlings- og økonomiplan 2025-2028.

Renere Havn - Prosjektkoordinator
Investeringen «Renere Havn prosjektkoordinator» er en sekkepost som omfatter opprenskning av sjøbunn i og rundt det sentrale Bergen. Arbeidene gjennomføres som enkeltprosjekter i fire ulike geografiske områder; Store Lungegårdsvann, Puddefjorden, Kirkebukten og Vågen. Denne budsjettposten omfatter overordet koordinering, administrasjon og informasjonsarbeid knyttet til Renere Havn Bergen.

I 2024 har det vært høy aktivitet i flere av prosjektområdene til Renere Havn Bergen. Det har vært pågående opprydding i Store Lungegårdsvann, samt dykkerundersøkelser i Kirkebukten og tidligfase Vågen-prosjektet. Samtlige prosjekter holdt planlagt fremdrift. Totalprognosen for budsjettposten er på plan, men vil trekkes ned etter føringer fra Miljødirektoratet som finansierer 50 prosent av budsjettposten. I 2024 var hovedaktivitetene knyttet til delområdet Vågen. Dette omfatter tiltaksforberedende arbeid.

Renere Havn - Vågen
Investeringen tilhører sekkepost Renere Havn Bergen, og omhandler forberedende faser til gjennomføring av sjøbunnstiltak i delområde Vågen. Dette er et svært utfordrende tiltaksområde av byfjorden. Tiltaket krever omfattende avklaringer og koordinering mot andre aktører, i et område med mange interessenter. Tiltakets forberedende fase omhandler miljøundersøkelser, grunnundersøkelser, kaitekniske utredninger, kulturminnevurderinger, risikovurderinger, interessentanalyser, kostnads- og usikkerhetsanalyser, formidling og samhandling med andre aktører. En viktig del av forfasen er også å sikre nødvendige tillatelser fra alle involverte sektormyndigheter.

Renere Havn – Vågen
I 2024 ble det i dette prosjektet utført en rekke oppgaver knyttet til forberedelsen av tiltaksoppstart i Vågen, hovedsakelig knyttet til oppdatering av kunnskapsgrunnlaget som er nødvendig for søknad om midler over statsbudsjettet til 75 prosent statlig andelsbidrag av prosjektkostnaden for gjennomføring av sjøbunnstiltak i Vågen. Prosjektet jobber etter planlagt fremdriftsplan, som omsøkt til Miljødirektoratet og beskrevet i årlige arbeidsplaner. Budsjettposten mottar 50 prosent statlig finansiering. Årsregnskapet viser et beskjedent mindreforbruk i forhold til vedtatt årsbudsjett, dette

skyldes lavere aktivitet enn forventet knyttet til kulturminneundersøkelser. Midlene skyves og kommer til anvendelse i 2025.

Det er søkt om statlige midler til denne budsjettposten også i 2025, og det planlagte arbeidet er knyttet til forberedelser av sjøbunnstiltak i Vågen. Arbeidet videreføres.

Renere havn - Vågen forberedende arbeider
Prosjektet tilhører sekkepost Renere Havn Bergen, og omhandler sjøbunnstiltak i delområde Vågen. Prosjektet omfatter forfase og forberedende arbeider i forbindelse med sjøbunnstiltak i Vågen. Prosjektet omfatter også kaitekniske vurderinger, risikovurderinger for spredning av forurenset sjøbunn fra Sandviken til Vågen og håndtering av denne opp mot tiltak i Vågen.
Prosjektet jobber etter årlig oppdaterte arbeidsplaner og prosjektets varighet er utvidet med et år grunnet tidkrevende myndighetsavklaringer. I 2024 har det vært klimagassberegninger for sjøbunnstiltaket, gjennomført grunnundersøkelser i Vågen, kaitekniske utredninger og undersøkelser av spredning til og fra Vågen. Gjennomføringen av denne aktiviteten var vellykket og levert til lavere kost enn budsjettert. Prosjektet har imidlertid en høy grad av usikkerhet, slik at ubrukte usikkerhetsreserver fra 2024 vil kunne komme til anvendelse og budsjettet skyves derfor utover i prosjektperioden.

I 2025 er det planlagt for høy aktivitet, med utarbeidelse av søknad om midler over statsbudsjettet til 75 prosent statlig andelsbidrag av prosjektkostnaden for gjennomføring av sjøbunnstiltak i Vågen.

Store Lungegårdsvann
Store Lungegårdsvann - prosjektering og gjennomføring
Sjøbunnen i Store Lungegårdsvann er dekket til med et lag på 30-40 cm med ren sand som isolerer forurensning i eksisterende sjøbunn. I forkant av tildekking ble det ryddet skrot på sjøbunnen, og det ble gravd vekk et lag med forurensede masser under Gamle Nygårdsbro. Arbeidene er i all hovedsak ferdigstilt, det gjenstår noe mindre oppfølging og overvåking.

Prosjektet avsluttet i 2024 en vellykket anleggsfase, med lavere entreprisekost og gode resultater. Arbeidet omfattet en rekke ulike arbeidsoperasjoner, der tildekking av sjøbunnen utgjorde den største delen av hele prosjektet, både i omfang og kostnader. Kort tid etter avsluttet anleggsfase i 2024, ble det observert tilvekst og reetablering av nytt liv på sjøbunnen av Store Lungegårdsvann.

Som følge av en vellykket anleggsfase med ubrukte usikkerhetsreserver meldes prosjektets års- og totalprognose med et mindreforbruk i forhold til vedtatt budsjett. I 2025 utføres noe mindre oppfølging og overvåking, det skrives sluttvedtak og prosjektet avsluttes.

Store Lungegårdsvann - Sirkulasjonsmodell: Prosjektet omhandler modellering av vann og partikkelstrøm i Store Lungegårdsvann. I 2024 mottok prosjektet sluttleveransen fra konsulent. Prosjektet avsluttes med et marginalt merforbruk, dette justeres i forbindelse med sluttvedtaket i 2025.

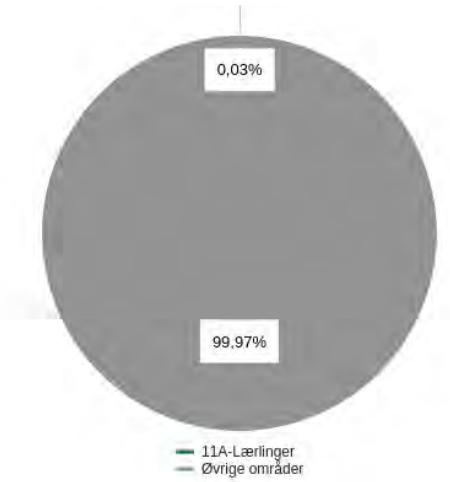
Tappearrangementet på Grimevatnet
Bergen kommune har ansvar for regulering av Grimevatnet og Myrdalsvatnet. I dette prosjektet gjennomføres det flomberegninger av Nesttunvassdraget for å vurdere eventuelle utbedringer for å sikre vassdragets tilstrekkelige flomkapasitet. Bakgrunnen for prosjektet var at Nesttunvassdraget tidvis har hatt mer vannføring enn det vassdraget kan frakte uten at det går over sine bredder. Dette har tidligere gitt dramatiske konsekvenser. Særlig under de to store flommene i 2005, da vannføringen gjennom Nesttun var større enn kapasiteten på elveløpet under Nesttun senter.

Det er utarbeidet et grunnlag for å kunne vurdere om tiltaket er teknisk og økonomisk gjennomførbart, også i forhold til å ivareta «allmenne interesser» etter vannressurslovens § 5. Det nye prosjektet omfatter etablering av et nytt tappearrangement for Grimevatnet, med en kapasitet på ca. 15 kubikkmeter i sekundet. Hovedhensikten med det nye arrangementet er å kunne tappe ned Grimevatnet raskere enn det som er mulig i dag og kunne dempe en eventuell flomvannstigning i Grimevatnet. I tillegg gjør det nye arrangementet det mulig å magasinere et større volum.

Det er vurdert ulike alternativer for nytt tappearrangement. Hvilket alternativ som brukes, er ikke bestemt enda og prosjektet har som en følge av det et mindreforbruk i 2024 som ikke påvirker totalprognosen.

11A-Lærlinger

Brutto driftsutgifter i % av kommunens totale utgifter



Om tjenesteområdet

Bergen kommune er godkjent lærebedrift i 18 ulike fag. Lærlingordningen skal bidra til økt rekruttering av fagarbeidere til kommunens virksomhetsområder. I kommunen er det Yrkesopplæringsavdelingen i HR Bemanning som jobber med inntak og oppfølging av lærlinger. Avdelingen har også ansvaret for ulike utdanningsløp for voksne som ønsker å bli fagarbeidere.

Viktige begivenheter

- I september ble lærlingeuken #LUKEN gjennomført for alle nye lærlinger, med rundt 155 deltakere. Uken inneholdt temaer som samarbeidsoppgaver, utedag, etikk, HMS, arbeidsmiljø og avvik, informasjonssikkerhet, lønn og ferie. Mange av kommunens ansatte bidro med informasjon til lærlingene.
- I november ble fagbrevutdelingen avholdt, hvor årets lærlinger ble kåret basert på nominasjoner fra lærestedene. I ettertid ble også årets instruktører kåret.



Fagbrevutdelingen i 2024. Fotograf: Vibeke Linn Blich

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
Helårsvirkning av realendringer i årets budsjett				
Styrking av lærlingeadministrasjonen i HR Bemanning	1 170	1 170	0	Avdelingsleder er ansatt og tiltaket har full virkning i 2024.
Sum	**1 170**	**1 170**	**0**	
Sum tiltak	**1 170**	**1 170**	**0**	

Utvikling og utfordringer

I 2024 søkte 285 personer om læreplass i Bergen kommune innen fristen 1. mars. Av disse søkte 157 til helsearbeiderfaget, 84 til barne- og ungdomsarbeiderfaget, og 117 til andre fag enn helse- og oppvekst. Blant de andre fagene var kjemiprosessfaget og IT-driftsfaget mest populære. Nytt av året er også læring i sikkerhetsfaget

Søkertallet til lærlingstillinger varierer fra år til år, noe som krever kontinuerlig tilpasning av inntak og lærlingsammensetning. Bergen kommune ansatte lærlinger i ti ulike fag i 2024. Av disse er 65 ansatt i helsearbeiderfaget, 17 Menn i Helse, syv introduksjonslærlinger, seks lærlinger i teknisk allmennfag, 40 lærlinger i barne- og ungdomsarbeiderfaget, og 18 lærlinger i andre fag enn helse- og oppvekst.

Utfordringer fremover vil være å rekruttere flere kvalifiserte søkere til helse- og oppvekstfagene for å dekke et stort behov for fagarbeidere. Det blir samtidig viktig at antall læresteder og læreplasser øker i tråd med antall ansettelser. Dette gjelder også for andre fagområder. Det vil være et behov for å rekruttere flere instruktører på arbeidsstedene til å følge opp de lærlingene som ansettes.

Status økonomi per tjeneste

Beløp i mill. kr

			Regnskap 2024			
Tjeneste	Regnskap 2023	Justert bud. 2024	Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
Lærlinger - administrasjon	7,5	8,1	10,4	−2,3	8,1	0,0
Lærlinger	−1,3	0,3	0,5	−0,2	0,3	0,0
Sum	**6,2**	**8,4**	**11,0**	**−2,5**	**8,4**	**0,0**

Status økonomi per avdeling

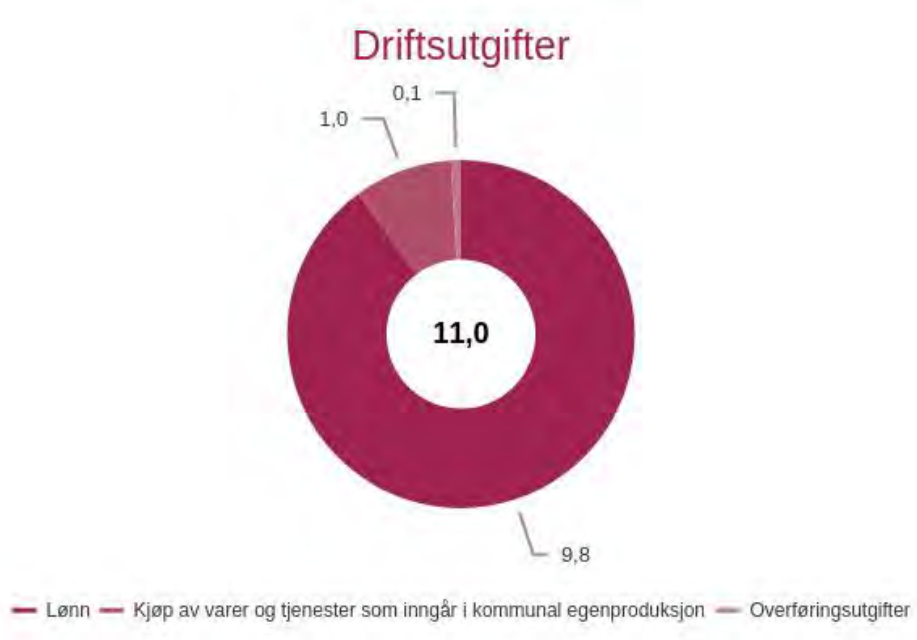
Beløp i mill. kr

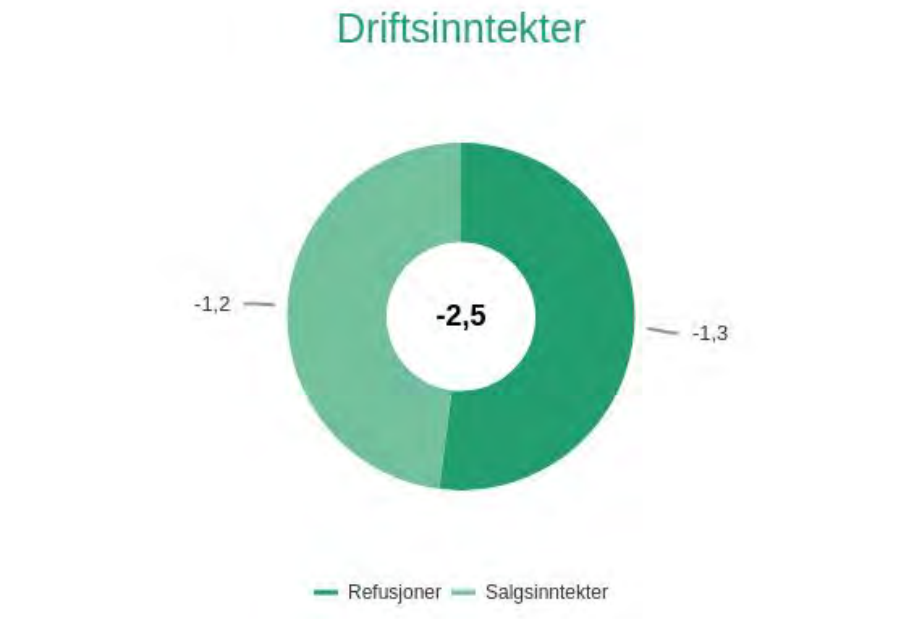
			Regnskap 2024			
Byrådsavdeling	Regnskap 2023	Justert bud. 2024	Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
1-Byrådsleders avdeling	5,8	8,1	10,7	−2,5	8,1	0,0
90-Fellesposter - bykassen	0,4	0,3	0,3	0,0	0,3	0,0
Sum	**6,2**	**8,4**	**11,0**	**−2,5**	**8,4**	**0,0**

Kommentar til status økonomi

Oversikt driftsutgifter og -inntekter (graf)

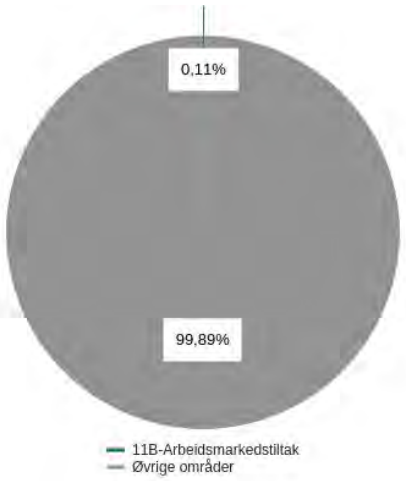
Detaljvisning drift (graf)





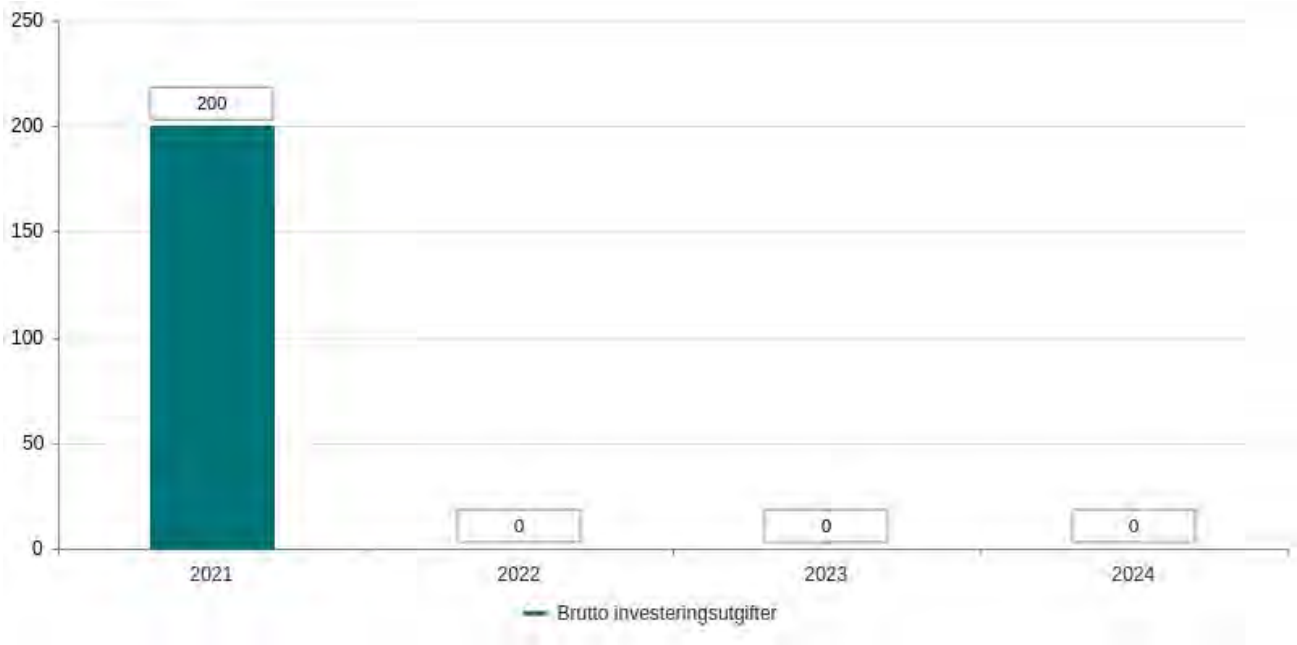
11B-Arbeidsmarkedstiltak

Brutto driftsutgifter i % av kommunens totale utgifter



Brutto investeringsutgifter

Beløp i 1000 kr



Om tjenesteområdet

Bergen kommune har lange tradisjoner for å sysselsette personer i ulike arbeidsmarkedstiltak. De største arbeidsmarkedstiltakene er språkpraksis og arbeidspraksis. Bergen kommune har valgt å sentralisere håndteringen av disse tiltakene. Ansvaret for arbeidet er lagt til avdelingen Arbeidsinkludering i HR Bemanning. Arbeidsinkludering forvalter kommunes praksisplasser og har oversikt over samtlige som er i språk- eller arbeidspraksis i kommunen til enhver tid. Bergen kommune har også en rekke ansatte i tilrettelagte stillinger ved ulike arbeidssteder.

Viktige begivenheter

- 477 personer har vært i praksis og fått verdifull arbeidserfaring i Bergen kommune.
- Bergen kommune har markedsført kommunens satsing på tilrettelagte stillinger på stand på *Jobbmesse for mennesker med utviklingshemming.*



Rådgivere fra avdeling for Arbeidsinkludering på *Jobbmesse for mennesker med utviklingshemming.* Fotograf: Heidi Vik Hersvik

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
Effektivisering				
Oppgavegjennomgang i kommunen	−12	−4	−8	Bystyret har vedtatt at de administrative kostnadene i byrådsavdelingene skal reduseres, blant annet ved å holde administrative stillinger vakante ved varig eller midlertidig ledighet. Av et totalt

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
				innsparingskrav på 95 mill. ble 30. mill. fordelt ut i detaljeringen av vedtatt budsjett i februar, mens de ytterligere 65 mill. ble fordelt i august 2024. I revidert budsjett 2024 ble det innført generell ansettelsesstopp for administrative stillinger i hele organisasjonen. Byrådsavdelingene melder om at innsparingskravet er tilnærmet innfridd. Stillinger er holdt vakant ved ledighet, og for administrative stillinger har det vært restriktiv bruk av vikarer. I tillegg har avdelingene brukt mindre på kurs og samlinger, konsulentbruk, reiseaktivitet og andre utgifter som ikke er strengt nødvendig. Byrådsavdelingene har håndtert innsparingskravet ulikt mht. fordeling og rapportering i sine tjenester. I sum rapporteres det om forventet effekt på 93,4 mill. som gir et negativt avvik på 1,6 mill. i 2024.
Sum	**−12**	**−4**	**−8**	
Sum tiltak	**−12**	**−4**	**−8**	

Utvikling og utfordringer

I 2024 har kommunen opplevd stor pågang av kandidater til språk- og arbeidspraksis. Kommunen klarer som regel å etablere gode praksissamarbeid for kandidater som ønsker seg inn i helse- og oppvekstsektoren, mens det er større utfordringer knyttet til administrative praksisplasser.

Utfordringene fremover blir å skaffe nok praksisplasser til å dekke behovene for praksis, samt å sikre en god kobling mot innmeldte praksisplasser. Kommunens avdeling for Arbeidsinkludering har inngått intensjonsavtaler med en rekke arbeidssteder internt i kommunen med mål om å inkludere flere i språk- og arbeidspraksis.

I byrådssak 1090/21 «*Arbeidsinkludering. Opptrapping av sentraliserte arbeidsmarkedstiltak i Bergen kommune*» er det fastsatt inkluderingsmål på byrådsavdelingsnivå. Disse er oppdatert i henhold til nåværende organisering av byrådsavdelingene.

Tabellen under viser måloppnåelse for inkluderingsmål per byrådsavdelingen for 2024:

Byrådsavdeling	Antall faste årsverk	Andel av årsverk	Inkluderingsmål basert på årsverk	Måloppnåelse 2024	Differanse 2024
Byrådsleders avdeling	195	1,2 %	5	5	0
Byrådsavdeling for finans	944	6 %	23	8	-15

Byrådsavdeling for eldre, helse og omsorg	6 060	36,9 %	148	186	38
Byrådsavdeling for barnehage og skole	5 543	34 %	135	217	82
Byrådsavdeling for byutvikling	1 030	6,3 %	25	8	-17
Byrådsavdeling for barnevern, sosiale tjenester og mangfold	2 197	13 %	53	35	-18
Byrådsavdeling for næring, kultur og idrett	462	2,8 %	11	18	7
Sum	**16 431**	**100 %**	**400**	**477**	**77**

Av tabellen ser man at helse- og oppvekstsektoren fortsetter trenden med å ta imot flest i praksis. Dette kan skyldes både kultur og tradisjon, men også at det er mange som ønsker praksis innenfor disse områdene. Med unntak av Byrådsavdeling for finans, Byrådsavdeling for byutvikling og Byrådsavdeling for barnevern, sosiale tjenester og mangfold, har alle byrådsavdelingene nådd inkluderingsmålet sitt for 2024.

Bergen kommune har også 26 ansatte i tilrettelagte stillinger, som følges opp av avdeling for Arbeidsinkludering.

Status økonomi per tjeneste

Beløp i mill. kr

			Regnskap 2024			
Tjeneste	**Regnskap 2023**	**Justert bud. 2024**	**Utgifter**	**Inntekter**	**Regnskap**	**Avvik i kr**
Sysselsettingstiltak / adm.	9,5	7,6	12,1	−4,7	7,4	0,2
Tilskudd til lønn for yrkes- / utviklingshemmede Arbeidsmarkedsbedrifter	15,7	16,9	16,8	0,0	16,8	0,1
Sum	**26,5**	**27,4**	**34,1**	**−8,3**	**25,8**	**1,6**
1-Byrådsleders avdeling	5,9	8,1	8,1	−1,7	6,5	1,6
2-Byrådsavdeling for finans	2,8	2,1	8,3	−6,2	2,1	0,0

Status økonomi per avdeling

Beløp i mill. kr

			Regnskap 2024			
Byrådsavdeling	**Regnskap 2023**	**Justert bud. 2024**	**Utgifter**	**Inntekter**	**Regnskap**	**Avvik i kr**

Byrådsavdeling	Regnskap 2023	Justert bud. 2024	Regnskap 2024 Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
3-Byrådsavdeling for eldre, helse og omsorg	0,0	0,0	0,1	−0,3	−0,2	0,2
4-Byrådsavdeling for barnehage og skole	0,0	0,0	0,2	−0,1	0,1	−0,1
7-Byrådsavdeling for næring, kultur og idrett	0,2	0,0	0,2	0,0	0,2	−0,2
90-Fellesposter - bykassen	17,6	17,2	17,0	0,0	17,0	0,1
Sum	**26,5**	**27,4**	**34,1**	**−8,3**	**25,8**	**1,6**

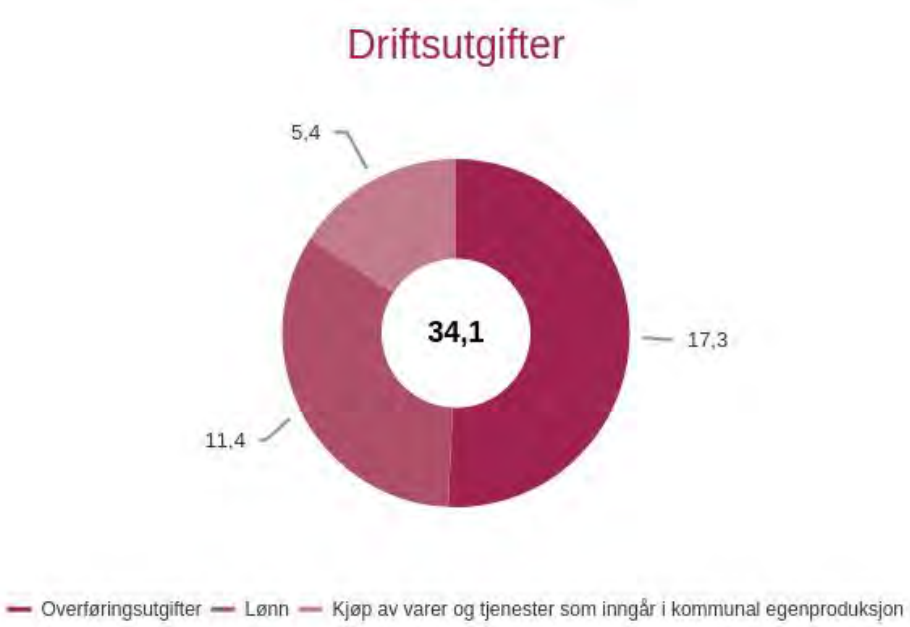
Kommentar til status økonomi

Byrådsleders avdeling melder et mindreforbruk på kr 1,60 mill. innen tjenesteområde 11B Arbeidsmarkedstiltak. Hovedårsaken til avviket er vakante tilrettelagte stillinger og stillinger med delårseffekt i avdelingen Arbeidsinkludering i HR bemanning.

På **sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen)** skyldes avviket at det er overført mindre til arbeidsmarkedsbedrifter enn budsjettert. Det avsettes en ufordelt pott til bruk ved nye plasser som oppstår i løpet av året. Det har ikke vært brukt noe av denne potten i 2024.

Oversikt driftsutgifter og -inntekter (graf)

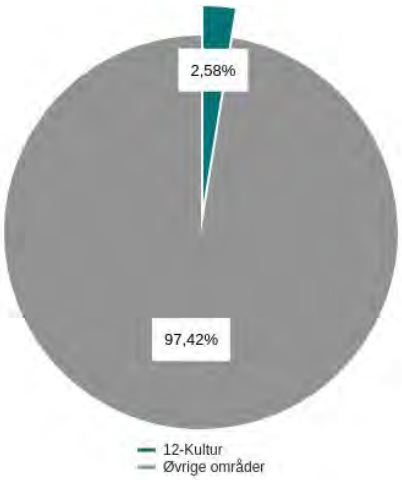
Detaljvisning drift (graf)





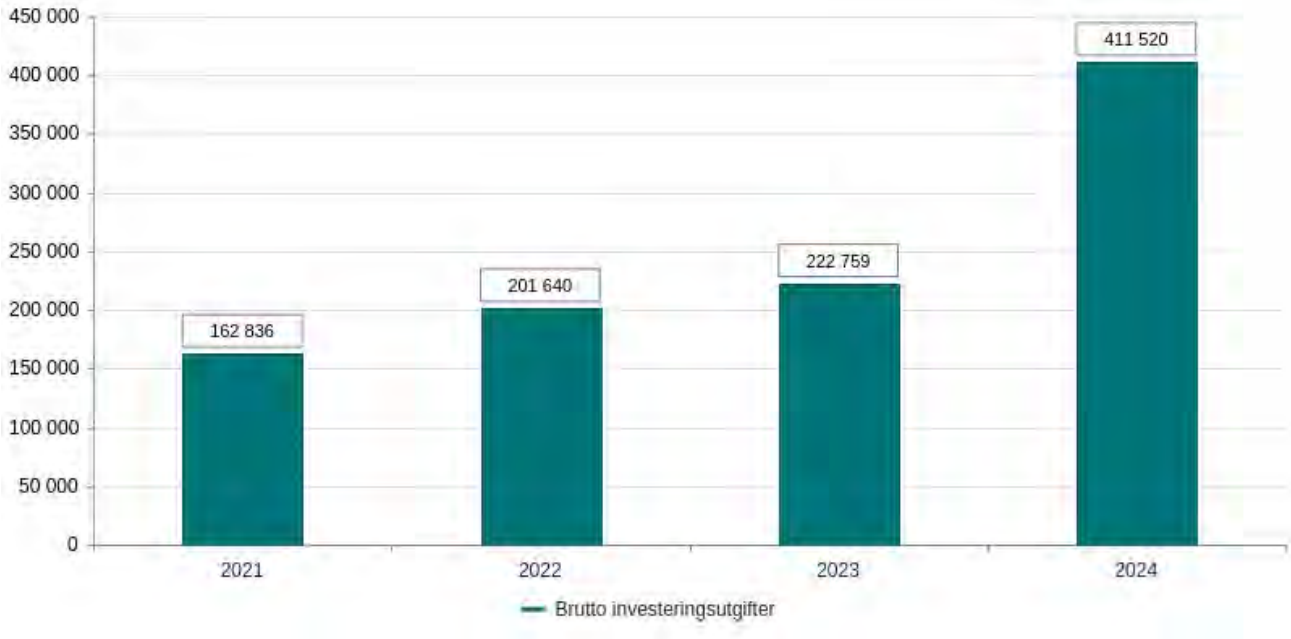
12-Kultur

Brutto driftsutgifter i % av kommunens totale utgifter



Brutto investeringsutgifter

Beløp i 1000 kr



Om tjenesteområdet

Kultur er en nøkkel til et bærekraftig samfunn, og er helt grunnleggende for å skape gode liv. Kunst, kultur og frivillighet gjør det mulig for enkeltmennesker å bidra til å utvikle samfunnet. Kulturopplevelser gir mulighet for refleksjon og læring, og bidrar til å skape felles historier og

samlingspunkter. Et aktivt kulturliv fremmer demokrati, deltakelse og sterkere fellesskap, selve grunnlaget for en god by for alle.

Tjenesteområdet omfatter tilskudd til profesjonelt kunstfelt, kulturnæring, amatørkultur, frivillighet, museer, kulturhus, frivilligsentraler, flerkulturelle kulturtilbud, kulturtilbud til utviklingshemmede, samt bibliotek, kulturskole og øvrig kommunal tjenesteproduksjon og kulturaktivitet.



Barnas klimaspørretime under klimafestivalen. En av mange fulle saler på biblioteket gjennom året. Foto: Camilla Grindheim Larsen



Byråd Reidar Digranes med årets mottakere av talentstipendinnen kultur. Foto Kim Einar Andreassen.

Viktige begivenheter

- Kulturetaten overtok kulturlokalene i Skur 14
- Aktivitetskortet ble digitalt
- Ungdomsklubben Gimle Ung åpnet
- Klimafestivalen Junior ble gjennomført for første gang
- Byens nye lovlige grafittivegg ble åpnet på USF Verftet
- Bergen kommune lanserte et nytt nyhetsbrev for kultur
- Grunnsteinen for Sentralbadet scenekunsthus ble lagt ned
- En midlertidig kunstvegg i Jekteviken ble åpnet, som et treårig prosjekt
-



En scene fra filmen Victoria må dø - som lykkes internasjonalt. Bergen kommune jobbet i 2024 med ny filmmelding i samarbeid med bransjen.

- 

Bergensk ungdom lykkes - Smørås skolemusikk tok i EM i ungdombrass og Ytrebygda skolekorps tok sølv. Her på lunsj hos byråd Reidar Digranes. Foto Kim Einar Andreassen.

- 

Grunnsteinen legges i nye sentralbade scenekunsthus. En etterlengtet hovedarena for samtidens dans og teater. Kulturbyråd Reidar Didranes og byrådsleder Christine Meyer gjør jobben. Foto Kim Einar Andreassen.



Ny grafittivegg i havnen, her åpner byråd, kunstner og havnedirektør veggen. Foto Kim Einar Andreassen.

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
Helårsvirkning av realendringer i årets budsjett				
Ressurssenter for flyktninger	1 448	1 448	0	Innarbeidet i vedtatt budsjett.
Tilskudd til frivilligsentraler	169	169	0	Utbetaling av tilskudd.
WRAP - økte felleskostnader ved leieavtale	147	147	0	Innarbeidet i vedtatt budsjett.
Sum	**1 764**	**1 764**	**0**	
Tilpasning til aktivitetsnivå				
EBE - Justering av FDV-ramme for endringer i byggporteføljen	−700	−700	0	Endringen er innarbeidet i årsbudsjettet til Etat for bygg og eiendom

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
Skur 14 - inntektsbortfall ved kommunal overtagelse	1 100	1 100	0	Nedgangen i leieinntekter har trådt i kraft med helårseffekt i 2024
EBE - Strømsparingstiltak i kommunale bygg	800	800	0	Reduksjon i energiforbruk ble målt til 9,8% i 2024 sammenlignet med 2019 (referansenivået). Det er ikke mulig å tallfeste besparelsen i kroner, fordi det ikke er mulig å skille effekt av strømsparing fra effekt av energieffektivisering.
Nedjustert lønns- og prisjustering for alle ikke-søkbare tilskudd (2022)	−2 935	−2 935	0	Tilskuddsutbetalinger justert tilsvarende.
Sum	**−1 735**	**−1 735**	**0**	

Nye tiltak

Styrking av Musikkfondet Buzz AS	400	400	0	Utbetalt som tilskudd på egen linje i bybudsjettet.
Kommunale lokaler i Fyllingsdalen mens vi venter på kulturhus	500	500	0	Innarbeidet i vedtatt budsjett. Kostnader påløpt ifbm leie av lokaler.
Ny-Krohnborg bibliotek	2 800	2 800	0	Innarbeidet i vedtatt budsjett.
Institusjoner med delt tilskuddsansvar	7 633	7 633	0	Tilskudd på egen linje i bybudsjettet justert tilsvarende.
Bergen Nasjonale Veteranskipshavn AS	500	500	0	Utbetalt som tilskudd på egen linje i bybudsjettet.
Ungdomsklubber	1 000	500	500	Kr. 0,5 mill. påløpt knyttet til fast finansiering av Zinken Hopp. Det ble ikke opprettet flere ungdomsklubber i 2024. I 2025 bortfaller ekstern finansiering av Åsane ungdomsklubb. For å unngå nedleggelse av tilbudet benyttes budsjettert beløp på kr. 0,5 mill for sikre videreføring av Åsane ungdomsklubb.
Levende by	150	150	0	Utbetalt som tilskudd på egen linje i bybudsjettet.
Aktivitetskortet	5 000	5 000	0	Utgiftene er påløpt.
Innarbeiding av leiekontrakter og fremleiekontrakter for nytt Kulturkvartal på Verftet	−450	−450	0	Utgifter og inntekter i henhold til inngåtte leiekontrakter har trådt i kraft med helårseffekt i 2024
Omdisponeringer tjenesteområde 12 Kultur	500	500	0	Innarbeidet i vedtatt budsjett.
Sum	**18 033**	**17 533**	**500**	

Nye engangstiltak

Tilskudd til aktivitet på Dikkedokken i interimsperioden frem til oppgradering	1 000	1 000	0	Tilskudd utbetalt
Tilskudd til konkrete mottakere i budsjettavtalen mellom H, FrP, SP, BL, INP og PP	9 410	9 410	0	Engangstilskuddene er betalt ut etter prosedyre for tilskudd over egen linje i bybudsjettet.
Stiftelsen seilskipet Statsraad Lehmkuhl (956330874) - Engangstilskudd	1 500	1 500	0	Tilskudd utbetalt.
Etablering av Kulturkvartalet - engangstilskudd til husleie	8 540	8 540	0	Tilskudd utbetalt.
Sum	**20 450**	**20 450**	**0**	

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
Effektivisering				
Oppgavegjennomgang i kommunen	−341	−341	0	Bystyret har vedtatt at de administrative kostnadene i byrådsavdelingene skal reduseres, blant annet ved å holde administrative stillinger vakante ved varig eller midlertidig ledighet. Av et totalt innsparingskrav på 95 mill. ble 30. mill. fordelt ut i detaljeringen av vedtatt budsjett i februar, mens de ytterligere 65 mill. ble fordelt i august 2024. I revidert budsjett 2024 ble det innført generell ansettelsesstopp for administrative stillinger i hele organisasjonen. Byrådsavdelingene melder om at innsparingskravet er tilnærmet innfridd. Stillinger er holdt vakant ved ledighet, og for administrative stillinger har det vært restriktiv bruk av vikarer. I tillegg har avdelingene brukt mindre på kurs og samlinger, konsulentbruk, reiseaktivitet og andre utgifter som ikke er strengt nødvendig.Byrådsavdelingene har håndtert innsparingskravet ulikt mht. fordeling og rapportering i sine tjenester. I sum rapporteres det om forventet effekt på 93,4 mill. som gir et negativt avvik på 1,6 mill. i 2024.
EBE - Ytterligere 10 % reduksjon i energiforbruk i kommunale bygg	−57	−57	0	Reduksjon i energiforbruk ble målt til 9,8% i 2024 sammenlignet med 2019 (referansenivået). Det er ikke mulig å tallfeste besparelsen i kroner, fordi det ikke er mulig å skille effekt av strømsparing fra effekt av energieffektivisering.
Sum	**−398**	**−398**	**0**	
Kutt				
Stiftelsen Bymuseet i Bergen (988212024) - Brannhistorie	−709	−709	0	Tilskudd frafalt.
Omdisponeringer tjenesteområde 12 Kultur	−500	−500	0	Innarbeidet i vedtatt budsjett.
Sum	**−1 209**	**−1 209**	**0**	
Sum tiltak	**36 906**	**36 406**	**500**	

Rammeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå				
Etablering av nytt kulturkvartal - justering av husleietilskudd basert på påløpte utgifter	1 750	1 750	0	Tilskuddet er utbetalt
Sum	**1 750**	**1 750**	**0**	

Nye tiltak

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
Fjerning av inntektskrav Skur 14	1 100	1 100	0	Inntektskrav fjernet i revidert budsjett.
Sum	**1 100**	**1 100**	**0**	
Nye engangstiltak				
Magasinet Barn i byen - ekstraordinært tilskudd kr. 0,2 mill.	200	200	0	Tilskudd utbetalt.
Tilleggsbevilgning Midler til ferieaktiviteter for barn og unge sommeren 2024	300	300	0	Midlene ble fordelt på ni private frivilligsentraler, som fikk muligheten til å forsterke og utvide allerede opprettede ferieaktiviteter for målgruppen og videreformidle midler til organisasjoner med tilsvarende tiltak.
Søknad om tilleggsbevilgning : Heder til Smørås Skolemusikk og Ytrebygda skolekorps	20	20	0	Tilskudd overført
Aldea AS - ekstraordinært tilskudd kr. 0,2 mill.	200	200	0	Tilskudd utbetalt.
Sum	**720**	**720**	**0**	
Kutt				
Kulturstipend / arbeidsstipend - Byrådssak 1246/24	−2 714	−2 714	0	Kultur- og arbeidsstipend ble ikke tildelt i 2024 i tråd med vedtak i tertialrapport II
Omdisponering fra tilskuddsordninger for å finansiere ekstraordinære tilskudd	−400	−400	0	Tilskuddsordninger redusert tilsvarende.
Sum	**−3 114**	**−3 114**	**0**	
Sum tiltak	**456**	**456**	**0**	

Utvikling og utfordringer

Det ble arbeidet etter de vedtatte planer, og Bergen hadde et levende kulturliv av høy kvalitet og god oppslutning i 2024. Det var høyt besøk i byens kulturinstitusjoner og medlemskap innen frivillig kulturliv ble opprettholdt.

Etter ønske fra filmfeltet ble det utviklet en filmmelding og etter ønske fra visuelt felt ble det gjennomført en atelierundersøkelse. Musikkontoret Brak arrangerte i 2024 den årlige Music Network Summit i Bergen, der aktører fra viktige musikkbyer i Europa deltok, med støtte fra Bergen kommune. Kommunen støttet også fagprogrammet under Bergen Dramatikkfestival, som markerte starten på en satsning på scenetekst i kommunens utviklingsprogram for scenekunst.

Kommunen jobber for tilgang til gode kulturtilbud i nærmiljøet både gjennom tilskuddsordninger og etatenes tilstedeværelse. I 2024 ble det gjennomført kulturdager i Arna, Fana, Ytrebygda, Åsane, Fyllingsdalen og Laksevåg med flere lokale aktører. Kommunen bidro til opprettelsen av Åsane demenskor, etablering av organisasjonen spillkultur.no og deres planlegging av to festivaler i Ytre Arna og Åsane samt etablering av en ukentlig spillklubb i Åsane. Ny-Krohnborg fellesbibliotek utforsket dette året nabolaget som arena for kulturopplevelser, og det ble gjennomført forfatterbesøk i et borettslag og på seniorsenteret, samt en gatekunstvandring i Årstad bydel.

Bergen offentlige bibliotek opplevde godt besøk i 2024 med over 1,1 millioner besøkende. Både besøk, utlån og antall arrangementer økte fra året før. Utlån til barn og unge økte med 8,5%. Bibliotekets 3534 arrangementer nådde over 75 000 deltakere. Biblioteket startet i 2024 en satsning på tilbud til barn mellom 0 og 6 år, blant annet gjennom småbarnstilbudet Blabblab på Barnas BibLab på Sletten. Klimafestivalen Junior ble gjennomført for første gang i mars. Festivalen er et samarbeid med klimafestivalen Varmere Våtere Villere, og 1850 besøkende opplevde de totalt 64 arrangementene. Barnekulturtilbudet til Kulturetaten nådde over 17 500 publikummere og gledet barnefamilier med scenekunst på scener over hele byen gjennom tilbudet Barnelørdag og barnehagebarn og barnefamilier på Barnas kulturhus. Kulturskolen startet opp et nytt inkluderende musikkprosjekt kalt Band-it på Ny-Krohnborg. Den kulturelle skolesekken sikret om lag 75 500 kunstmøter til byens 31 000 grunnskoleelever. Ordningen ga med det også oppdrag til mange utøvere på det frie kunst- og kulturfeltet og flere institusjoner. 16. november markerte biblioteket Migrasjonsdagen på Sletten. Sammen med Vestland Krysskulturelle brobyggertjeneste inviterte Barnas BibLab en rekke organisasjoner og lag som jobber med mangfold og inkludering til å gjennomføre arrangementet. Migrasjonsdagen ble markert på hele senteret i tillegg til at det var enkeltarrangement i nærområdet. Biblioteket gjennomførte også i 2024 for første gang Uke 17. Dette er de norske bibliotekenes felles satsning på å formidle bærekraftsmålene til befolkningen, og biblioteket gjennomførte 16 arrangementer i løpet av uken.

Kulturetaten jobber for å hindre diskriminering og fremme likestilling og mangfold. I 2024 arrangerte etaten Pride Ung under Regnbuedagene, med egen flåte under Pride-paraden og Pride Ung-fest etter paraden.

Kulturetaten utarbeidet i 2024 en profilmanual blant annet for å utvikle ungdomsklubbenes identitet, og de kommunale ungdomsklubbene har nå et tydeligere visuelt uttrykk. 8. februar åpnet kommunen også en ny ungdomsklubb, Gimle Ung. Her kan ungdommene treffes for gaming, kunst, musikk og sosialisering.

Gjennom prosjektet Rothaugen tar over UROM, hadde biblioteket en egen satsning på ungdom på hovedbiblioteket. Prosjektet hadde stor grad av medvirkning av ungdommene for å utarbeide tilbud som passet for deres egen målgruppe. Loddefjord bydelsbibliotek fikk med midler fra områdesatsningen oppgradert deler av lokalene med blant annet en ny ungdomsavdeling. I samarbeid med Tenk utviklet biblioteket en interaktiv utstilling om kildebevissthet, Jakten på sannheten. Utstillingen retter seg særlig mot ungdom og fikk mye oppmerksomhet, bl.a. med besøk av H.K.H. Kronprins Haakon i mars.

I 2024 ble Aktivitetskortet lansert som digital app og med det gjort enda mer tilgjengelig og oversiktlig. Aktivitetskortet gir barn og unge i alderen 0 til 17 år fra økonomisk vanskeligstilte familier gratis adgang til en rekke aktiviteter. Det er et inkluderende tiltak og er medvirkende til å sikre barn og unges rett til deltakelse.

Kultur er viktig i stedsutvikling. I 2024 la kommunen og Bergen Havn til rette for offentlige kunstverk på 200 kvadratmeter med vegger i Jekteviken. Kunsten er en del av kommunens planer for midlertidige kunstprosjekter i løpet av forandringen av Dokken-området de kommende årene. Kulturetaten er aktiv i utvikling av Nygårdsparken. De arrangerte i 2024 en rekke arrangementer der og jobbet gjennom året med å fylle Paviljongen med frivillige organisasjoner.

Den kulturelle spaserstokken sørget for nesten 330 kulturopplevelser for over 11 000 eldre og ga med det også oppdrag til over 40 profesjonelle kulturutøvere. Smakebiter fra spaserstokk-programmet ble også vist på Generasjon – en aldringsfestival, et arrangement kommunen også satt i styringsgruppen for.

I 2024 var det mye aktivitet i byggeprosjektet for Sentralbadet scenekunsthus. Fundament og vegger ble ferdigstilt og grunnsteinen ble lagt ned av kulturbyråden og byrådsleder. Driftsselskapet kom i gang med arbeidet sitt og fokuserte blant annet på å utarbeide gode driftsmodeller og sikre gode løsninger for scenetekniske investeringer. Arbeidet på Det Hanseatiske Museum viste også god fremdrift i 2024, der året begynte med tett tak og påfølgende kranselag og avsluttet med fjerning av presenning og stillaser. Utstillingsarbeidet er også godt i gang. Lokalene i skur 14, som kulturetaten overtok dette året, består av en konsertsal og atten øvingsrom og er tilgjengeliggjort i bookingportalen Aktiv kommune.

På hovedbiblioteket foregår det et omfattende arbeid med oppgradering av bygningen. Byggearbeidet preger både publikum og ansatte, men vil gi bedre forhold for alle når det er ferdig. Flere av bibliotekene oppleves å være for små. Både i Fana, Fyllingsdalen, på Barnas BibLab og på hovedbiblioteket er kapasiteten på arrangementer tidvis sprengt. I Ytre Arna og Laksevåg er tilkomsten utfordrende.

2024 var preget av økonomisk trange tider, som ventes å fortsette. Det innebærer økt fokus på økonomi og sterkere prioritering. Store økonomiske behov og aktivitet i kulturlivet vises gjennom høyt trykk på kommunens tilskuddsordninger og på politiske organ i forbindelse med budsjettarbeid. Kommunen mottok nesten 2200 søknader på tilskuddsordningene gjennom året og det var svært mange aktører som stilte til muntlige innlegg i forbindelse med budsjettarbeidet for 2025. Byrådet valgte å prioritere kulturaktørene på fast linje i budsjettarbeidet ved at det igjen ble innført inflasjonsjustering av tilskudd.



Lokale kulturpriser er viktige begivendheter, her mottar BUL Ervingen prisen for Bergenhus fra Byråd Reidar Digranes, Foto Kim Einar Andreassen.



Sesamkoret ledet allsangen av bergenssanger under bergensuke på Nesttun eldresenter i oktober 2024.Bilde: Marita Myhre / Kulturetaten



Bergen offentlige bibliotek er blant landets ledende. Her fra et besøk fra kronprinsen i 2024. Foto: Ragnar Rørnes.



I 2024 var det 750 år siden Magnus Lagabøters landslov ble skrevet. En kulturell og rettspolitisk milepæl i middelalderen som ble feiret et helt år til ende. Her fra åpningen i kongens hall. Foto Katarina Lunde.



Bergen er en del av det internasjonale turnenettverket, her med 90 talls-helten PJ Harvey. Foto: Kim Einar Andreassen.

Aktivitetsnøkkeltall

Bibliotek

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2021	Resultat 2022	Resultat 2023	Resultat 2024
Antall arrangementer i biblioteket	951	1 700	3 215	3 534
Antall bibliotek med mer-åpent - tilgang utenom vanlig åpningstid	2	2	3	3
Antall deltagere på arrangementer bibliotek	18 645	54 674	69 380	75 000
Antall deltagere på opplæring, kurs og verksteder bibliotek	5 567	11 000	17 279	18 658
Antall faste tilbud i bibliotek om veiledning i bruk av digitalt utstyr og tjenester (ny indikator i 2022)	0	0	8	0
Antall klassebesøk på bibliotekene	174	348	400	400
Antall lesestimulerende tilbud og tidlig språkinnsats i biblioteket (ny indikator 2023)	12	16	16	0
Total besøk Bergen Offentlige Bibliotek	881 128	1 015 421	1 107 979	1 100 000
Totalt utlån fysiske medier bibliotek (ny tellemåte)	693 718	720 288	0	775 081
Utlån barn og unge bibliotek (ny tellemåte)	368 229	406 127	0	463 383
Visning av egenprodusert digitalt innhold bibliotek	98 951	121 976	93 035	56 287

Kulturetaten

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2021	Resultat 2022	Resultat 2023	Resultat 2024
Antall arrangement i kommunale kulturbygg	100	400	0	2 085
Antall barn som mottar tilbud i regi av Den kulturelle bæremeisen	0	13 147	5 543	6 707
Antall besøk kommunale kulturhus	495 869	530 228	595 537	615 778
Antall besøk på tilrettelagte aktiviteter for mennesker med utviklingshemming	1 500	6 800	3 434	7 749
Antall besøk åpne møteplasser barn	2 000	3 000	8 524	7 664
Antall besøk åpne møteplasser ungdom	1 000	5 272	10 571	10 878
Antall deltagere (arrangør/ publikum/ utøver) i strøksmarkering/ festival/ kulturdager og mønstringer i samarbeid med Kulturetaten	12 284	52 216	49 247	32 419
Antall lag/org. som benytter kommunale kulturbygg	350	350	253	151
Antall unike sidevisninger på kulturetatens nettsider og saker	0	400 000	253	1 646 776
Antall visninger på kulturetatens digitale arr. (podcast, konsert osv.)	0	2 050	121 325	1 339
Deltagere på kommunalt produserte tilbud fra Kulturetaten	1 000	3 500	25 819	24 427
Deltagere/besøk Kunst kultur psykisk helse	1 000	1 000	2 406	1 254

Kulturskolen

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2021	Resultat 2022	Resultat 2023	Resultat 2024
Antall barn med tilbud fra kulturskolen gjennom dirigentordning	1 519	1 556	1 648	1 550
Antall med tilbud fra kulturskolen gjennom grunnskole-samarbeid (inkl. Kulturkarusell)	900	900	900	900
Antall ordinære elevplasser kulturskole	4 225	3 520	3 466	3 494

Kunst og kulturutvikling

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2021	Resultat 2022	Resultat 2023	Resultat 2024
Andel kvinnelige eller ikke-binære styremedlemmer i kulturinstitusjoner	47,0 %	48,0 %	0,0 %	0,0 %
Antall besøk på bydekkende kunst og kunnskapsinstitusjoner på egen linje med kommunalt tilskudd.	867 935	1 743 695		2 107 060
Antall besøk statlig finansierte institusjoner (BFO, DNS og Universitetsmuseet)	118 238	226 594	288 934	296 389
Antall elever som mottar tilbud i regi av Den kulturelle skolesekken	31 900	57 184	57 121	75 714
Antall frivillige organisasjoner i Bergen i frivillighetsregisteret	2 530	2 837	2 906	3 000
Antall personer som mottar tilbud i regi av Den kulturelle spaserstokken	5 076	4 960	4 500	11 410
Antall publikum på arrangementer med tilskudd fra tilskuddsordning til profesjonelle arrangementer	10 589	13 102	28 625	26 390
Antall søknader til kommunale tilskuddsordninger	1 946	2 016	2 514	2 190
Antall tilskudd gitt fra Bergen kommunes vedtatte tilskuddsordninger	1 039	1 178	1 325	1 015
Antall utsmykkingsprosjekt og roller i reguleringsarbeid	17	20	24	23
Dekningsgrad for søknader til åpne tilskuddsposter fra profesjonelle aktører.	20,0 %	22,0 %	19,0 %	0,2 %
Dekningsgrad for tilskuddsøknader fra alle aktører til egen linje.	79,0 %	84,0 %	79,0 %	0,8 %
Driftsmidler til institusjoner, festivaler og organisasjoner på egen linje	213 854 128	236 089 031	243 000 000	271 171 000
Driftsstilskudd fra departement til bergenske museer på egen linje i bybudsjettet	82 454 669	94 300 000	107 525 000	116 488 690
Driftstilskudd fra departement og kulturråd til kunst- og kulturorganisasjoner (u. museer) på egen linje i bybudsjettet	350 745 747	313 649 534		325 434 111
Drriftstilskudd fra fylkeskommune til bergenske museer på egen linje i bybudsjettet	33 190 932	35 325 000	37 089 854	46 495 105
Medlemmer B&U organisasjoner med tilskudd inkl. kor, korps og orkester	36 524	23 222	22 775	25 007
Sum brukt på kultur per innbygger	1 455	1 515	1 565	2 165
Tilskudd fra fylkeskommune til kunst- og kulturorganisasjoner (u. museer) på egen linje i bybudsjettet	86 906 880	76 043 063		78 708 467
Tilskudd til kultur totalt fra Bergen kommune	319 073 944	300 135 741	307 943 663	317 630 846
Åpne prosjektmidler til det profesjonelle feltet	18 337 000	18 701 502	20 500 000	15 889 000

Kostra Nøkkeltall

	Bergen 2023	Bergen 2024	Oslo kommune	Trondheim	Stavanger	ASSS uten Oslo
Prioritet						
Netto driftsutgifter til aktivitetstilbud barn og unge per innbygger 6-18 år (B) *)	1 746	1 613	6 701	2 570	2 821	2 166
Netto driftsutgifter til andre kulturaktiviteter per innbygger (B) *)	338	317	341	34	799	354
Netto driftsutgifter til folkebibliotek per innbygger (B) *)	335	316	455	263	384	323

Netto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler, per innbygger 6-15 år *)	2 434	2 233	1 837	3 966	3 423	
Netto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler, per innbygger 6-15 år (B) *)	2 434	2 233	1 837	3 966	3 423	2 860
Netto driftsutgifter til kunstformidling per innbygger (B) *)	528	509	512	515	619	373
Netto driftsutgifter til muséer per innbygger (B) *)	172	177	291	19	254	114
Dekningsgrad						
Andel barn i gr.skolealder på venteliste til komm musikk- og kulturskole, av barn i alderen 6-15 år	4,4 %	4,2 %	3,0 %	4,8 %	3,8 %	
Andel elever 6-15 år i kommunens kulturskole, av antall barn 6-15 år (B)	8,5 %	8,5 %	11,9 %	19,0 %	16,2 %	12,9 %

**) Inflasjonsjustert med deflator*

Status økonomi per tjeneste

Beløp i mill. kr

			Regnskap 2024			
Tjeneste	**Regnskap 2023**	**Justert bud. 2024**	**Utgifter**	**Inntekter**	**Regnskap**	**Avvik i kr**
Barnas hus	7,4	5,5	6,2	−0,6	5,6	0,0
Andre aktivitets- og velferdstilbud for barn og unge	0,1	0,0	0,4	−0,4	0,0	0,0
Ungdomshus og fritidsklubber.	32,6	33,2	44,6	−11,5	33,1	0,1
Barne- og ungdomskulturtilskudd	25,1	26,1	38,8	−17,8	21,1	5,0
Sommerleirene	3,4	2,0	3,8	0,0	3,8	−1,8
Vitensenter	6,0	8,3	8,3	0,0	8,3	0,0
Bergen offentlige bibliotek	91,7	91,3	109,7	−19,6	90,1	1,2
Kulturhistoriske museer	37,3	50,0	40,4	−0,1	40,3	9,6
Kulturvern	11,3	11,5	11,7	0,0	11,7	−0,2
Kunstmusèer	40,4	71,7	42,8	0,0	42,8	28,9
Scenekunst	18,0	16,6	25,5	−5,0	20,5	−4,0
Musikk	38,1	38,4	38,8	−0,5	38,3	0,1
Visuell kunst	19,6	18,3	19,3	−0,9	18,4	0,0
Film	9,1	9,1	9,2	0,0	9,2	−0,1
Litteratur	4,4	6,6	5,0	0,0	5,0	1,6
Tverrestetisk	17,5	13,6	13,7	0,0	13,7	0,0
Ymse kunstformidling	4,9	5,3	5,3	0,0	5,3	0,0
Kulturbasert næring	0,9	1,0	1,0	0,0	1,0	0,0
Musikk og kulturskole	72,6	68,7	90,4	−23,7	66,7	2,0
Tilskudd til andres kulturbygg	6,3	4,6	3,8	0,0	3,8	0,8
Flerkulturelt kulturtilbud / BIKS	3,6	3,6	3,6	0,0	3,6	0,0
Seniorkultur	7,9	7,1	10,0	−2,9	7,1	0,0
Kulturtilbud utv. hemmede	4,1	4,3	4,4	−0,6	3,8	0,5
Øvrig kulturaktivitet	73,4	72,6	86,7	−12,4	74,3	−1,7
Kommunale kulturbygg	76,9	79,9	106,4	−27,4	79,0	0,9
Bygg bibliotek	16,2	16,7	21,2	−4,1	17,2	−0,5
Museumsbygg	23,2	−15,2	61,9	−38,8	23,1	−38,3
Sum	**652,0**	**651,0**	**813,0**	**−166,2**	**646,9**	**4,2**

Status økonomi per avdeling

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2023	Justert bud. 2024	Regnskap 2024 Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
1-Byrådsleders avdeling	0,6	0,7	0,8	−0,1	0,7	0,0
2-Byrådsavdeling for finans	27,1	30,4	92,3	−62,1	30,1	0,3
3-Byrådsavdeling for eldre, helse og omsorg	3,4	3,2	3,8	0,0	3,8	−0,6
7-Byrådsavdeling for næring, kultur og idrett	603,8	605,0	699,3	−98,9	600,5	4,5
90-Fellesposter - bykassen	17,1	11,7	16,8	−5,1	11,7	−0,1
Sum	**652,0**	**651,0**	**813,0**	**−166,2**	**646,9**	**4,2**

Kommentar til status økonomi

Byrådsavdeling for næring, kultur og idrett har et positivt budsjettavvik på kr. 4,5 mill. på tjenesteområde 12 kultur i 2025. Drift nivå 2 (bibliotek, kulturskole og kulturetat) var tilnærmet i balanse med et merforbruk på kr. 0,5 mill. Årsakene til mindreforbruket på nivå 1 er sammensatt. Overføringer av tilskudd var ca. kr 1 mill lavere enn budsjettert. Stiftelsen Spillhus Bergen ble begjært konkurs høsten 2024, og siste del av tilskudd ble ikke utbetalt siden virksomheten opphørte. Det var videre mindreutgifter på ca. kr. 0,7 mill. i 2025 knyttet analyse (barne - og familiepanel), og ca. kr. 1 mill. er knyttet til tiltak i oppgavegjennomgangen (lønnskostnader og midler avsatt til prosess europeisk kulturhovedstad).

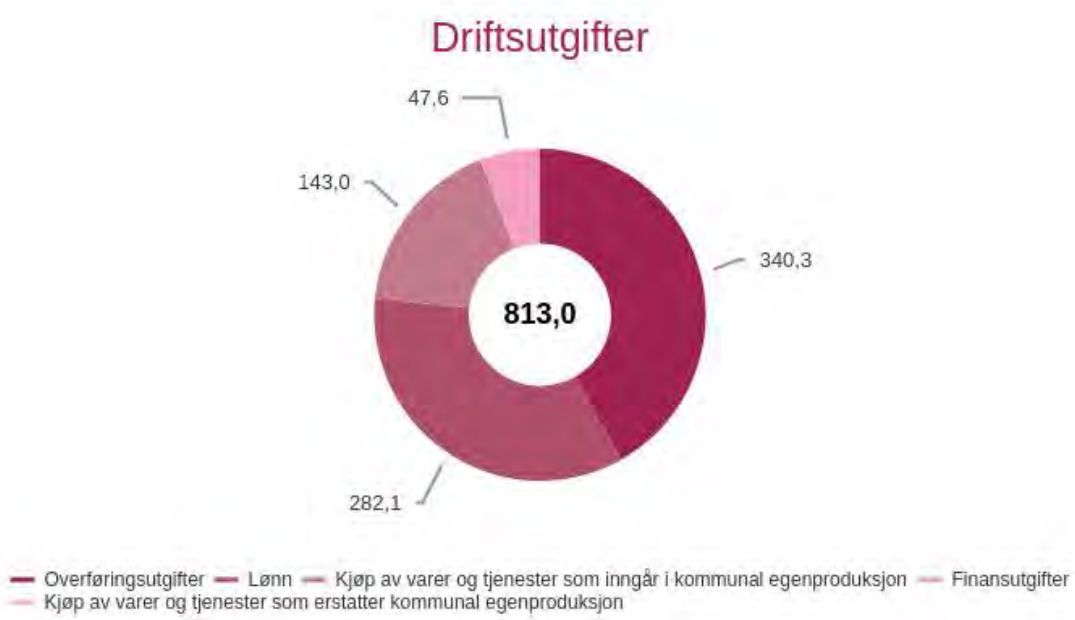
Byrådsavdeling for helse og omsorg melder et merforbruk på tjenesteområdet.

Merforbruket knytter seg i sin helhet til tiltaket “Sommerleir for skoleelever”. Leirene ble gjennomført i regi av Aktivt pusterom og Bømlo folkehøgskole.

På **sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen)** skyldes avviket restmidler fra lønnsavsetning som er fordelt til tjenesteområdene. Årsaken til avvik på lønn er økt arbeidsgiveravgift for lønn over 800 000,- og merutgifter til variabelt lønnsoppgjør, som følge av høy bruk av vikarer.

Oversikt driftsutgifter og -inntekter (graf)

Detaljvisning drift (graf)





Status mål

Hovedmål	Operativt mål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Resultat 2024	Statusbeskrivelse mål
En attraktiv og levende by	Robust litteratur og kritikk-felt	Antall elever som har mottatt tilbud i "Den kritiske skolesekken"	250	270	151	Antall elever som har mottatt tilbud gjennom Den kritiske skolesekken. Hvert tilbud består av to kritikermøter mellom elev og kritiker. OBS: Tellemåte endret fra å telle antall kunstmøter i 2024 til å telle antall elever i 2024, uten at forventet mål er justert.
		Antall litterære arrangementer på Bergen offentlige bibliotek		500	1 150	
		Antall søknader til prosjekter og stipend innen litteratur og kritikk	45	50	118	Antall søknader på tilskuddsordningene Profesjonelle kunst- og kulturtiltak - Litteratur og Profesjonelle kunst- og kulturtiltak - Kritikk og teoriutvikling, søknader om prosjekter innen litteratur og kritikk på ordningene Profesjonelle kunst- og kulturtiltak - Ymse kulturformål og Internasjonal kunst- og kulturutveksling, samt Rask respons. Antall søknader innen litteratur og kritikk om Arbeids-, kultur- eller etableringsstipend. Telles hvert tertial - med tall for søknader så langt i år.
	Sikre bredden av kulturelle uttrykksformer	Antall oppdrag gitt til profesjonelle kunstnere og kulturaktører fra Bergen kommune		65	601	
		Åpne prosjektmidler til det profesjonelle feltet	20 500 000	15 889 000		Totalsum bevilget til åpne tilskuddsordninger merket med prefikset "Profesjonelle kunst- og kulturtiltak", samt internasjonal kunst og kulturutveksling, kunstformidling barn og unge, arrangementsstøtte og stipendordningene. Sum hentes fra budsjettvedtak. Telles hvert tertial - i tilfelle ekstra i revidert budsjett. Ordningene fikk sammenlagt nedtrekk på kr. 345.000,- i revidert budsjett 2024, og stipendordningene fikk et nedtrekk på kr. 2 714 418,- i 2. tertial 2024.

Hovedmål	Operativt mål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Resultat 2024	Statusbeskrivelse mål
	Styrke kunstnernes og kulturarbeidernes kår	Antall arbeidsstipend		7	0	Ingen arbeidsstipender i 2024 grunnet budsjettvedtak om å tilbakeholde midler.
		Antall lønnede årsverk hos frie profesjonelle kunst- og kulturaktører med tilskudd på egen linje		200	351	Dette tallet innhentes årlig, i T1.
		Dekningsgrad for søknader til åpne tilskuddsposter fra profesjonelle aktører		23,0 %	19,7 %	Tall hentes fra Insights og budsjettvedtak. Dekningsgraden viser gapet mellom omsøkt beløp og bevilget tilskuddsramme. Dekningsgraden finnes ved å regne ut hvor stor prosentandel tilskuddsrammen utgjør av totalt omsøkte beløp på prosjektordningene for det profesjonelle feltet (ordninger merket "profesjonelle kunst- og kulturtiltak"). Telles hvert tertial - med tall for søknader så langt i år.
En rettferdig og inkluderende by	Bedre tilgang til kultur for flere	Antall bydeler med bibliotek	7	7	7	
		Antall kommunale kulturlokaler og bibliotek med universell utforming		16	16	Åtte bibliotek som er universelt utformet og åtte øvrige kulturlokaler
	Et kulturliv med likestilling og mangfold	Andel kvinnelige eller ikke-binære styremedlemmer i kulturinstitusjoner som får tilskudd på egen linje		50,0 %	49,3 %	Manuell telling av egenrapportering i søknad på egen linje. Tall hentes fra Insights. Tallene rapporteres i april sammen med søknad for neste driftsår, og rapporteres årlig i T1.
		Andel kvinner eller ikke-binære på programmene til kommunalt støttede festivaler		0,0 %	47,9 %	Dette tallet innhentes årlig, i T3.
		Andel med minoritetsbakgrunn blant mottakere av kommunens stipender og tilskudd.	21,3 %	6,0 %	20,6 %	Verdi basert på ferdigbehandlede søknadsordninger og innstilte søknader på rapporteringstidspunktet. Hva telles: Alle stipender og prosjekttilskudd (svar på spørsmålet "Minoritetsbakgrunn prosent" i søknadsskjemaet). Svaret "Vil ikke oppgi" medregnes ikke i total %.

Hovedmål	Operativt mål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Resultat 2024	Statusbeskrivelse mål
		Andel styremedlemmer med minoritetsbakgrunn i kulturinstitusjoner som får tilskudd på egen linje		14,0 %	10,4 %	Manuell telling av egenrapportering i søknad på egen linje. Tall hentes fra Insights. Tallene rapporteres i april sammen med søknad for neste driftsår, og rapporteres årlig i T1.
		Antall fribyforfattere/ - kunstnere		2	1	Fribyforfatteren som skulle komme i høst fikk avslag på søknaden sin av UDI.
	Flere kulturaktive eldre	Antall besøk på tilbud for eldre i regi av Frivilligsentraler	16 401	17 000	35 350	Dette rapporteres årlig. Tallet omfatter bare private frivilligsentraler. Grunnet endringer i søknadsfrist er tallene klare til T2 etterfølgende år. Registrerte tall er altså fra 2023.
		Antall frivillige eldre knyttet opp til Frivilligsentraler		380	303	Dette rapporteres årlig. Tallet omfatter bare private frivilligsentraler. Grunnet endringer i søknadsfrist er tallene klare til T2 etterfølgende år. Registrerte tall er altså fra 2023.
		Antall personer som mottar tilbud i regi av Den kulturelle spaserstokken		5 200	11 410	Dette tallet rapporteres på årlig, i T3.
		Antall søknader til eldreformål		50	51	
		Antall tilbud til eldre fra Kulturetaten	20	25	19	Tilrettelegger i tillegg for 37 tilbud til eldre i våre bygg.
	Økt deltagelse for barn og unge	Antall arrangementer og aktiviteter for barn og unger på bibliotekene		950	1 126	
		Antall ungdomsklubber	14	16	22	
Norges grønneste storby	Kultur skal bidra til bærekraftig samfunnsutvikling	Antall kulturaktører på egen linje som er miljøsertifisert	0	11	34	Antall aktører på egen linje som har lagt inn søknad for 2025, og som oppgir at de er miljøsertifisert. Tallet tilsvarer 18 % av aktørene på egen linje over bybudsjettet på kulturfeltet.
		Antall miljø-sertifiserte av 17 kommunale kulturbygg.	0	3	1	
		Antall søknader om støtte til klimatiltak fra kulturaktører	16	18	0	Tilskuddsordning er avviklet.

Status merknader

Verbalvedtak

"-" vises der det ikke er registrert data
Beløp i 1000

Oppdrag	Statusbeskrivelse
1.T 2024 Merknad 3. Frivillighet Å satse på å støtte og mobilisere frivillig sektor og kultur er god kommuneøkonomi, da frivillighet særlig som forebyggende tiltak kan avlaste dyr kommunal reparasjon. Bystyret ber byrådet i større grad involvere frivillige og ideelle i flere felt i kommunen.	I andre tertial har kommunen bevilget 300 000 kr til sommeraktiviteter for barn og unge. Disse midlene ble tildelt de private frivilligsentralene i Bergen, som fikk anledning til å bruke dem til egne aktiviteter eller at midlene ble videreformidlet til frivillige lag og organisasjoner i deres nærområde. Midlene har blant annet blitt brukt til målrettede aktiviteter innen opplæring i Cosplay og manga, men også generelle aktiviteter som deltakelse på trampolinepark, kino og fellesmåltider.
VB2024 Merknad 5. Forandringshuset - Bystyret ber byrådet legge frem en sak om videre leieavtale med Forandringshuset innen mars 2024.	Bystyret vedtok i sak 448/24 å avslutte leieforholdet. Det er i er i handlings- og økonomiplan bevilget et tilskudd til Forandringshuset på kr. 0,4 mill.
VB2024 Merknad 6. Bymuseet Bergen - Bystyret er opptatt av at det planlagte publikumsbygget i Gamle Bergen blir realisert. Gamle Bergen blir 75 år i 2024 og er en viktig kulturinstitusjon i Bergen. Bystyret forutsetter at fullfinansiering er på plass i løpet av i 2024 for realisering av prosjektet, midlene er utelukkende til realisering av publikumsbygg i Gamle Bergen. Bystyret er kjent med at det kan være ytterligere behov for midler til prosjektet, og vil vurdere dette nærmere mot behandling av revidert budsjett og den ordinære budsjettprosessen.	Bymuseet har sendt kommunen søknad om omdisponering av tildelte midler til å løse formålet i eksisterende bygningsmasse, og byrådet fremmer sak for behandling i Bystyret (mars 2025).
VB2024 Merknad 8. Bergen Nasjonale Veteranskipshavn - Bystyret ber byrådet påse at midlene øremerkes til en utredning om flytting av havnen til Dreggekaien.	Rapport som omtalt i tertialrapport II er ferdigstilt og mottatt av kommunen. Den peker på store fordeler for BNV ved en flytting av veteranskipshavnen til Dreggekaien. Dialog med BNV og Bergen Havn om havnesituasjonen pågår.
VB2024 Merknad 9. Griegkvartalet - Griegkvartalet er i en prosjekteringsfase med midler fra forskjellige parter. Basert på situasjonen for finansiering vil en komme tilbake til kommunens bidrag i tertialrapporter i løpet av 2024 eller budsjettet for 2025.	Det ble ikke bevilget midler til Griegkvartalet over egen linje i bybudsjettet i 2024, men det er i budsjettet for 2025 avsatt kr. 1,25 mill til formålet.

Investeringer

Beløp i mill. kr

		Totalbudsjett					Årets budsjett		
Investering	**Saksref.**	**Godkj.vedtak**	**Vedtatt**	**Totalprognose**	**Vedtatt ferdigår**	**Estimert ferdigkvartal**	**Just. bud.**	**Regnskap**	**Avvik i kr**
Byarkiv - ombygging	2022/48067	IA	0,0	0,0	2026	4.kv. 2025	0,0	0,0	0,0
Det Hanseatiske museum - restaurering Finnegården 1A	BY 264/18	337,9	657,0	657,0	2024	1.kv. 2027	130,0	103,4	26,6
Det Hanseatiske museum - utstilling	BY 5/25	80,3	78,4	80,3	2023	1.kv. 2027	7,0	5,6	1,4
Ekserserhuset - reguleringsplan		IA	0,5	2,0	2025	3.kv. 2027	0,5	0,1	0,4
ENØK-prosjekter		-	-	-	Løpende	Løpende	2,1	1,0	1,1
Fyllingsdalen kulturhus - prosjektutvikling		IA	93,8	34,1	2024	2.kv. 2026	3,8	5,5	−1,7
Hovedbiblioteket, oppgradering tekniske anlegg	BY 312/23	93,5	93,5	93,5	2025	1.kv. 2026	23,0	23,7	−0,7
Kulturhuset Danckert Krohn - restaurering og ombygging	BY 45/21	95,8	198,1	198,1	2019	1.kv. 2025	72,4	70,5	1,8
Kunstinnkjøp	BY 22/343	-	-	-	Løpende	Løpende	1,0	1,0	0,0
Kunstnerisk utsmykning	BY 22/343	-	-	-	Løpende	Løpende	2,5	0,9	1,6
Kvinner på sokkel	BY 22/343	-	-	-	Løpende	Løpende	7,6	0,5	7,1
Lysverkbygget – ombygging og asbestsanering		IA	138,0	141,6	2024	2.kv. 2027	5,2	6,2	−1,0
Mindemyren flerbruksbygg - prosjektutvikling		IA	3,9	6,3	2022	4.kv. 2027	0,6	0,3	0,3
Mindre bygginvesteringer - sekkepost		-	-	-	Løpende	Løpende	19,7	13,6	6,0
Nygårdsparken nedre del	BY 362/20	IA	0,0	0,0	2025	4.kv. 2025	0,0	0,1	−0,1
Oppgradering KODE 1	UFKN 15/22	IA	31,0	31,0	2022	2.kv. 2025	7,6	7,4	0,2
Rehabilitering av kaier ved Kystkultursenteret i Sandviken	BY 1069/24	IA	45,4	50,4	2019	4.kv. 2025	18,7	20,6	−1,9
Rehabilitering av kaier ved kystkultursenteret i Sandviken – Steinmolo		IA	5,0	5,0	0	4.kv. 2025	1,0	0,0	1,0
Sentralbadet scenekunsthus	BY 20/21	730,6	830,0	830,0	2023	3.kv. 2026	174,0	150,5	23,5
Sentralbadet, påbygg kontorseksjon	BY 20/21	156,3	0,0	0,0	2023	3.kv. 2026	0,0	0,0	0,0
Sum øvrige prosjekter							0,1	0,1	0,0
Sum							**476,7**	**411,2**	**65,5**

Statustekst investeringer

Byarkiv - ombygging
Opprinnelig gjennomføringsvedtak i sak 88/22 legger til grunn at huseier gjennomfører ombygging. I sak 176/23 vedtok bystyret å benytte kjøpsopsjon for areal i Hansaparken. Nye forutsetninger er lagt i HØP 2024-2027 med bla økt ramme for ombygging. Plan for midlertidig drift/ flytting er justert og gjennomført i 2024, slik at halvparten av byarkivets ansatte nå er flyttet til ny lokasjon i magistratsbygningen. Flytting av arkiver ut av areal som skal fraflyttes er ferdigstilt. Aktiviteter med kultur og kompetanseutvikling, arbeidsprosesser og systemarkitektur/teknologi er gjennomført, se også aktiviteter i BUD895. Byarkivet har samarbeidet med EBE og Kommuneadvokaten om kunnskapsgrunnlag for utøvelse av kjøpsopsjon og påbegynt seksjoneringssak. Kjøp forventes gjennomført i 2025. Prosjektering ombygging kan starte etter utløst kjøpsopsjon. Plangrunnlag for ombygging er overlevert EFU. Med utsatt kjøp/ombygging skyves investeringer / driftskonsekvens til 2025/2026 i HØP 2025-28.

Det Hanseatiske museum - restaurering Finnegården 1A
Det er påvist store setninger i grunnen under det fredede bygget i Finnegården som huser Det Hanseatiske Museum. Dette førte blant annet til at bygningen lå lavere i forhold til havvannet enn da Finnegården ble bygget, og ved høy flo kom det vann inn på gulv i 1. etasje. Konstruksjonen var svekket på grunn av setningene i grunnen og endringer som er utført på bygget tidligere. Det er nå gjennomført refundamentering med nytt bolverk, samt heving av bygningen ved å jekke opp gulvet i 1. etasje tilpasset dagens gatenivå. Bygget ble satt ned på nye fundamenter våren 2023, og prosjektet har startet på sin gjenoppbyggingsfase. Det etableres nye overflater på gulv og vegger i Tasken, i tillegg til at de historiske lagene blir reetablert og bevart i et underliggende lag. Nye tekniske anlegg monteres. Antikvariske overflater i sjøstuene skal renses, males og retusjeres. I januar 2025 startet arbeidet med å demontere stillaset rundt bygningen. Siden bygget er på Unescos verdensarvliste stilles det ekstra strenge krav til utførelse og sikring. Bygget skal bestå så originalt som mulig. Samtlige antikvariske instanser er derfor inne og gir føringer til prosjektet ved behov. Prosjektet har som følge av dette endret karakter underveis, både med hensyn til metode og kostnad. Alt arbeid må utføres så autentisk som mulig, med de samme redskaper og materialer som originalt. Eksempelvis blir ingen elektrisk sag eller boremaskin anvendt for de antikvariske arbeidene. Årets mindreforbruk skyldes lavere aktivitet enn anslått. Årsavvik medfører ikke justering av totalprognose eller antatt tidspunkt for ferdigstillelse.

Det Hanseatiske museum - utstilling
Det Hanseatiske Museum står på UNESCOs verdensarvliste sammen med resten av Bryggen, og den hanseatiske historien er en viktig del av grunnen til at Bryggen fikk verdensarvstatus i 1979. Museet ønsker å være en internasjonal formidler av Bergens handelshistorie og hanseatisk handelskultur. Frem til utgangen av 2024 har det vært jobbet med å etablere konseptet som uststillingen skal bygges på. Det er planlagt oppstart av detaljprosjektering i 1. kvartal 2025. Årets mindreforbruk skyldes lavere aktivitet enn anslått, dette medfører ikke endring av antatt tidspunkt for ferdigstillelse. Totalprognose er justert i tråd med gjeldende handlings- og økonomiplan (2025-28).

Ekserserhuset - reguleringsplan
Budsjettposten vedrører regulering av tomter avsatt til gjenreising av Ekserserhuset. Prosjektet er tilført midler for å dekke anslått reguleringskostnad. Årets mindreforbruk skyldes lavere aktivitet enn anslått. Årsavvik medfører ikke justering av totalprognose eller endring i antatt tidspunkt for ferdigstillelse. Totalprognose er justert i tråd med gjeldende handlings- og økonomiplan (2025-28).

ENØK-prosjekter

Bevilgningen går over mange ulike tjenesteområder.

I Bergen kommune sin tidligere Klima- og miljøhandlingsplan var det et mål å redusere energiforbruket i kommunens bygg med 15 % innen utgangen av 2020 og med 25 % innen 2030. Typiske ENØK-tiltak som skal gjennomføres er:

- Skifte ut defekt luft/vann-varmepumpe, ombygging varmesentral
- Tiltak for å kontrollere radon i utsatte bygg
- Bytte eldre varmegjenvinner mot roterende gjenvinner i ventilasjonsanlegg
- Innregulering av varmeanlegg
- Nyinstallasjon og utskiftning av anlegg for sentral driftsstyring (SD-anlegg)
- Installasjon av solfangere
- Enkel automatisering av styring av panelovner
- Installere varmepumpe i bygg med vannbåren varme

Det er i 2024 fattet gjennomføringsvedtak for 20 nye tiltak. Videre pågår det flere utredninger. Med bakgrunn i lovkrav som gjør at lyskilder og armaturer bør oppgraderes til LED, var blant annet dette et prioritert formål for nye prosjekter i 2024. Som følge av noe senere fremdrift enn planlagt i enkelte prosjekter ble deler av midlene på budsjettposten flyttet til 2025 i forbindelse med 2. tertial 2024.

Fyllingsdalen kulturhus - prosjektutvikling
I gjeldende handlings- og økonomiplan (2025-28) er det vedtatt at byggeprosjektet ikke vil bli gjennomført. Regnskap reflekterer påløpte kostnader til regulering og prosjektering. Årets merforbruk skyldes høyere aktivitet i 2024 enn anslått. Årsavviket medfører ikke justering av totalprognose. Totalprognose er justert i tråd med gjeldende handlings- og økonomiplan (2025-28).

Hovedbiblioteket, oppgradering tekniske anlegg
Dette prosjektet er siste trinn i oppgraderingen av Hovedbiblioteket for å øke samtidig publikumskapasitet fra 750 til 1000 personer. Prosjektet skal gjennomføre oppgradering av overordnet teknisk infrastruktur for hovedbygg og magasin, hvor hoveddelen av bygningsmassen er fredet. Nye tekniske rom etableres på loft med innbygging av føringer til alle etasjer.

Kulturhuset Danckert Krohn - restaurering og ombygging
Tidligere Danckert Krohn seniorsenter er under rehabilitering og hovedbygget fra 1789 er tenkt benyttet av kulturkontorene i Bergenhus og Årstad bydeler. Det er stort vedlikeholdsetterslep, og grunnet byggets alder og vernestatus må det tas antikvariske hensyn. Prosjektet er nå i sluttfasen, og forventet ferdigstillelse er i løpet av våren 2025. Årets merforbruk skyldes høyere aktivitet enn anslått. Årsavvik medfører ikke justering av totalprognose.



Kulturhuset Danckert Krohn - Fotograf: Eyjolfur Bjorgvin Gudbjornsson

Kunstinnkjøp
Kunstmuseene i Bergen (KODE) kjøper årlig inn kunst for Bergen kommune.

Kunstnerisk utsmykning
Årlig bevilgning til diverse kunst i offentlige rom i Bergen kommune. Beløpet bestod i 2024 av en årlig bevilgning på kr. 1,0 mill. pluss oppbudsjettering av midler fra tidligere år som skal benyttes til vedtatte kunstprosjekt.I 2024 ble bydelsprosjektet av VOLT på Kronstad sluttført. Av pågående prosjekter nevnes Skulpturløype Store Lungegårdsvann som i 2024 ble videreutviklet. Nytt prosjekt som kom inn i 2024 var sitater i bakken av Jon Fosse i nærheten av HF-fakultetet. De resterende midler overføres påfølgende år.

Kvinner på sokkel
Kvinner på sokkel: I 2024 er tekniske utredninger knyttet til oppføringen av Ambrosia Tønnesen gjennomført. Dette blir ferdigstilt våren 25. For Torborg Nedreaas-monumentet er både kunstkonsulent og kunstner valgt, og Rådet har godkjent kunstplan del 1. Produksjonen av verket er startet, og ferdigstilles vår 2026. Kunstutvalget for Regnbueplassen har valgt å gjennomføre en direkteanskaffelse.

Lysverkbygget – ombygging og asbestsanering
Lysverkbygget, med adresse Lars Hilles gate 10 / Rasmus Meyers Allé 9, skal gjennom en omfattende rehabilitering både innvendig og utvendig. Målet er å sikre forsvarlig drift i minst ti år fremover uten behov for ytterligere større rehabiliteringstiltak. Budsjettposten skal dekke kritiske vedlikeholdsoppgaver, inkludert tiltak for bygningsmessig oppgradering, utskifting av tekniske installasjoner og energieffektivisering. Prosjektet går nå inn i en ny fase, hvor anbudskonkurranse planlegges utlyst i februar 2025. Oppstart av kontraktsarbeid er forventet i 4. kvartal 2025. Årets

merforbruk skyldes høyere aktivitet enn anslått. Årsavvik medfører ikke justering av totalprognose. Anslått tidspunkt for ferdigstillelse er forskjøvet. Totalprognose er justert i tråd med gjeldende handlings- og økonomiplan (2025-28).

Mindemyren flerbruksbygg - prosjektutvikling
Bergen kommune har anskaffet den tidligere postterminalen på Mindemyren for å imøtekomme behov for kommunale tjenester i det nye byutviklingsområdet. Bystyret vedtok i juni 2021 (sak 209/21) å gå videre med et generasjonskonsept som består av skole for 450 elever, idrettshall, allrom og kultursal, frivillighetssentral, samt Omsorg+ med dagaktivitetssenter. Etter en helhetlig vurdering av drift og investeringer innenfor helse og omsorg foreslår byrådet å prioritere utbygging av sykehjemsplasser i årene som kommer. De 32 Omsorg+- boligene og dagaktivitetssenteret foreslås derfor ikke realisert i første omgang. Avsetning av midler til gjennomføringsfasen er justert for at prosjektdelen relatert til tjenester for eldre er tatt ut. Det er også foretatt en gjennomgang av rom- og funksjonsprogram for planlagte skolebygg i Bergen kommune, med sikte på å redusere arealet. Gjennomsnittlig er arealet redusert med 10 %. Prosjektomfang er dermed endret både med hensyn til areal og funksjon. Dette er lagt til grunn for kostnadsestimat og i videre prosjektutvikling. Budsjettposten skal dekke kostnader til planlegging og utvikling av prosjektet, mens gjennomføringsfasen inngår i sekkepost inntil videre. Årets merforbruk skyldes høyere aktivitet enn anslått. Årsavvik medfører ikke justering av totalprognose. Totalprognose er justert i tråd med gjeldende handlings- og økonomiplan (2025-28).

Mindre bygginvesteringer - sekkepost
Midlene benyttes til å gjennomføre rehabiliteringsprosjekter og andre oppgraderinger i kommunens bygningsmasse og kan bli brukt på alle tjenesteområder i kommunen.
Midlene benyttes også til å bytte ut, eller oppgradere, tekniske anlegg med utgått levetid. Eksempler på dette er brannvarslingsanlegg, elektriske anlegg, pasientvarslingsanlegg, ventilasjonsanlegg, SD-anlegg, heiser og investeringer knyttet opp mot digitalisering. Det utarbeides årlige vedlikeholdsplaner og prioriteringer basert på tekniske tilstandskartlegginger og kommunens fremtidige arealbehov.

Det er i 2024 bevilget midler til ca. 80 enkelttiltak fra budsjettposten. De største prosjektene er oppgradering og utbedring av ventilasjonsanlegg ved Garnes-, Nygårdslien- og Olsvik skole. Videre er det bevilget større beløp til tiltak på blant annet Eventyrskogen, Li skole, Bergen Brannstasjon, Sandviken sjøbad, Allehelgensgate 5, Klostergarasjen og Årstad Brannstasjon barnehage.

Det også benyttet midler i 2024 ved Skur 14. Bergen kommune tok på nyåret tilbake arealene fra daværende leietaker, for å drifte det tilbudet som er etablert i lokalene videre på kommunens hånd gjennom Kulturetaten. Som ledd i avslutningen av leieforholdet kjøpte kommunen ut og overtok de bygningsmessige påkostningene som var blitt utført på leietakers hånd. Disse inkluderte blant annet 25 lydisolerte øvingsrom, lydstudio, og en fullt utrustet konsertscene med tilhørende lys- og lydutstyr.

Nygårdsparken nedre del
I Nygårdsparken i Bergen sentrum er det gjennomført et større rehabiliteringsprosjekt i flere faser og gjennom flere enkeltprosjekter. Dette prosjektet omfattet rehabiliteringsarbeidene i nedre del av Nygårdsparken.

Parkarbeidene er i all hovedsak ferdigstilt. Bronsefontene er etablert, men det gjenstår noen justeringer. Disse arbeidene er sesongavhengige og utføres i sommersesongen 2025. Levering av bergenslykter er forsinket. På grunn av dette har prosjektet lavere utgifter enn budsjettert for 2024. Ubrukte budsjettmidler skyves til 2025.

I tillegg til de sesongavhengige arbeidene, ferdigstilles produksjon og montering av de ferdig utviklede bergenslyktene i 2025.

Oppgradering KODE 1
Det pågår et arbeid med utbedring av KODE 1 - Permanenten. Utstillingssaler i både 2. og 3. etasje har manglende styring av klima (fukt og temperatur). Det er videre klare mangler knyttet til brannvern og sikringstiltak.

Underveis i prosjektet er det blitt avdekket store lekkasjer i taket. Det pågår fortsatt utredninger i prosjektet både i forhold til omfang og gjennomføring.

Rehabilitering av kaier ved Kystkultursenteret i Sandviken
Flere kaier, konstruert delvis i tre, delvis i stein, ved Kystkultursenteret i Sandviken er på grunn av elde og skader ifm. ekstremvær i en tilstand der de i dag kan representere en fare både for besøkende og for anlegget som sådan. Rehabiliteringen av Kai A ble fullført i 2022.

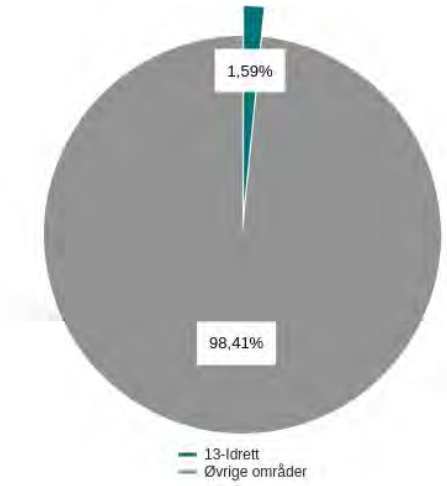
Det pågår videre en oppgradering av Kai B/C. Underveis i prosjektet har det vist seg at kaien, med tilhørende forankring og fundamenter, var i dårligere stand enn forventet. Arbeidet har derfor blitt mer omfattende enn lagt til grunn i de løpende prognosene, og prosjektet vil derfor ta lengre tid - samt ha behov for tilleggsfinansiering. Ved årsslutt var forventet merkostnad kalkulert til kr 8,5 mill. i forhold til vedtatt ramme.

Rehabilitering av kaier ved kystkultursenteret i Sandviken – Steinmolo
Prosjektet gjelder etablering av steinmolo vest for havnene ved Kystkultursenteret og Fiskerimuseet. Det er bevilget kr 5 mill. til forprosjektet. Arbeidet er i en startfase, og vil bli påvirket av det pågående arbeidet med områderegulering.

Sentralbadet scenekunsthus
Sentralbadet er vedtatt bygget om til scenekunsthus, primært for institusjonene Carte Blanche og BIT Teatergarasjen. Det skal også tilrettelegges for at andre kunst- og kulturaktører kan benytte lokalene. Konstruktive rivearbeider er avsluttet og gjenoppbygging er startet. Årets mindreforbruk skyldes lavere aktivitet enn anslått. Årsavvik medfører ikke justering av totalprognose eller endring i antatt tidspunkt for ferdigstillelse.

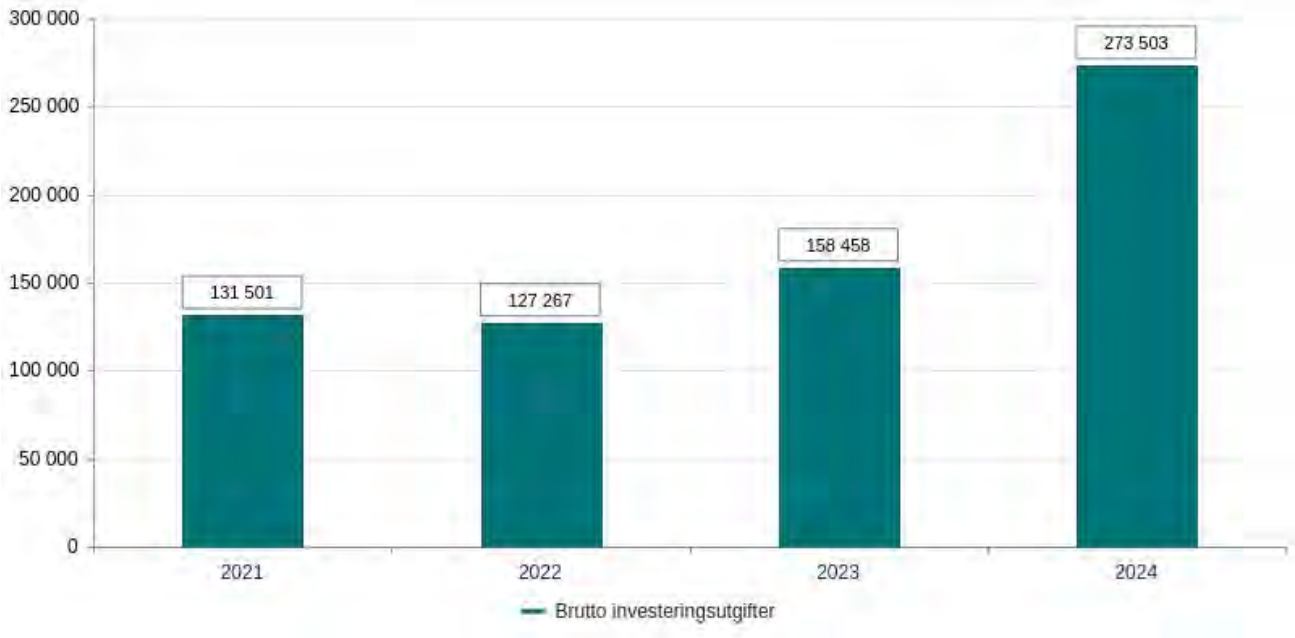
13-Idrett

Brutto driftsutgifter i % av kommunens totale utgifter



Brutto investeringsutgifter

Beløp i 1000 kr



Om tjenesteområdet

Tjenesteområdet dekker utvikling av idrettsaktiviteter, anleggsutbygging og drift av idrettsanlegg. Gjennom gratis bruk av idrettsanlegg, arrangementssatsing, tilskuddsordninger, tverrfaglig samarbeid og

samspill med idretten, legger Bergen kommune til rette for både bredde- og toppidrett og egenorganisert fysisk aktivitet.

Viktige begivenheter

Noen viktige idrettsarrangementer 2024:

- 24. februar: SK Brann – FC Barcelona, Women's Champions League fotball, Brann stadion
- 8.-10. mars: NM senior i stup i ADO arena
- 4. april: Landskamp håndball, kvinner Norge-Ungarn i Åsane arena
- 6. april: NM i vannsklie i ADO arena
- 12.-14. april: Bergen Swim Festival (BSF), internasjonalt svømmestevne i ADO arena
- 27. april: Bergen City Marathon, arrangør TIF Viking
- 19.-21.april + 26.-28.april: Norges største basketballturnering for yngre lag
- 1.-5. mai: Bergen Open, internasjonalt stupestevne i ADO arena
- 4. mai: NM i roing for studenter på Nordåsvannet
- 22. mai: Trond Mohn Games, internasjonalt friidrettsstevne på Fana stadion
- 6. juni: Bergen Fjellmaraton, arrangør TIF Viking
- 4. juli: Kvalifiseringskamp i fotball Norge- Nederland kvinner på Brann stadion
- 4. -7. juli: NM i langbanesvømming, ADO arena
- 1. august: SK Brann – Co Ahead Eagles Conference League, Brann stadion
- 15. august: SK Brann – St Mirren, Conference League, Brann stadion
- 22. august: SK Brann – Astana, Conference League, Brann stadion
- 19.-20. oktober: NM i led- og paraklatring i Åsane arena, arrangør Bergen klatreklubb
- 26. oktober: Landskamp i rugby Norge- Latvia, Leikvang stadion, arrangør BSI Rugby.
- 19. desember: Fyllingen basket – Kelia Collet fra Estland og Bristol Flyers fra England i CL i basket i Haukelandshallen

Noen store idrettsprestasjoner i 2024:

- Stine Ruscetta Skogrand, OL-gull med landslaget i håndball i Paris, samt pris som Årets utøver i Bergen.
- Salum Ageze Kashafali, OL-sølv på 100 m under Paralympiske i Paris.
- Fredrik Solberg, OL-bronse, svømming 50 fri under Paralympiske i Paris.
- Isak Børslien, stup, VM-sølv 3-meter under VM junior i Brasil.



ÅRETS UTØVER: Håndballspiller Stine Skogrand er kåret til årets utøver. Her med idrettsbyråd Reidar Digranes. Bilde: Katarina Lunde



TOPPIDRETTSSTIPEND: Stipendene gis til utøvere som presterer på et høyt nasjonalt og internasjonalt nivå. F.v. Vegard Sverd, Karoline Gjelsvik, Salum Ageze Kashafali, byråd Reidar Digranes, mottaker på vegne av Thea Sighaug Vatshelle, Markus Barth, Mariell Gaasand Straume, Pål Haugen Lillefosse, mottaker på vegne av Silje Rognevær Slyngstadli og mottaker på vegne av Beatrice Nedberge Llano.Bilde: Katarina Lunde



ÅRETS ILDSJEL: Solveig Hagman fra Nymark IL. Bilde: Privat

Prisen for årets ildsjel gikk til Solveig Hagman fra Nymark IL. Hun har vist et stort engasjement for fotballidretten både som aktiv, trener og som leder av hovedstyret. Hun har inspirert tusenvis av barn, unge og eldre gjennom sitt smittende humør og engasjement. Under Hagmans ledelse har klubben blitt ledet utelukkende på frivillig basis, og har gjennomgått store endringer for å møte stadig nye utfordringer både innenfor og utenfor klubben. Foto privat.



Bergen Vest Svømmeklubb var årets idrettslag. Klubben har på kort tid blitt en av landets største svømmeklubber, og den største i Vestland fylke med 2802 medlemmer. Spesielt har klubben en stor vekst blant barn og ungdom med funksjonsnedsettelser, samt flerkulturelle jenter. De bidrar også som en stor samfunnsaktør med å tilrettelegge for idrett, opplæring og folkehelse på mange ulike felt. Klubbens folk sammen med byråd Reidar Digranes. Foto Katarina Lunde.



Nye Olsvik sykkel og nærmiljøanlegg gir mange muligheter. Foto: Etat for idrett.

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå				
EBE - Strømsparingstiltak i kommunale bygg	4 000	4 000	0	Reduksjon i energiforbruk ble målt til 9,8% i 2024 sammenlignet med 2019 (referansenivået). Det er ikke mulig å tallfeste besparelsen i kroner, fordi det ikke er mulig å skille effekt av strømsparing fra effekt av energieffektivisering.
EBE - Justering av FDV-ramme for endringer i byggporteføljen	200	200	0	Endringen er innarbeidet i årsbudsjettet til Etat for bygg og eiendom
Sum	**4 200**	**4 200**	**0**	
Nye tiltak				
Nye driftskonsekvenser av investeringer idrett	1 311	1 311	0	Midlene har påløpt.
Istid Bergenshallen påske-juni	320	320	0	Innarbeidet i vedtatt budsjett.
Festeavtale grunn Alvøen idrettshall	300	300	0	Utbetalt i henhold til avtale.
Overtagelse av driftsansvar på idrettsanlegg	740	740	0	Innarbeidet i vedtatt budsjett.
Manglede prisjustering av oppdragsavtale med Ado Arena Drift AS	1 280	1 280	0	Innarbeidet i vedtatt budsjett.
Driftsstøtte klubbeide anlegg	2 000	2 000	0	Tilskudd utbetalt.
Sum	**5 951**	**5 951**	**0**	

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
Nye engangstiltak				
Søknad U23-EM 2025	4 500	4 500	0	Tilskudd utbetalt.
Engangstilskudd Sædalen IL	5 000	5 000	0	Utbetaling av tilskudd.
Tilskudd til Bjarg IL i forbindelse med bygging av Bjarg Arena	2 600	2 600	0	Tilskudd utbetalt
Driftsstøtte klubbeide anlegg	7 000	7 000	0	Tilskudd utbetalt.
Sum	**19 100**	**19 100**	**0**	
Effektivisering				
Oppgavegjennomgang i kommunen	−950	−950	0	Bystyret har vedtatt at de administrative kostnadene i byrådsavdelingene skal reduseres, blant annet ved å holde administrative stillinger vakante ved varig eller midlertidig ledighet. Av et totalt innsparingskrav på 95 mill. ble 30. mill. fordelt ut i detaljeringen av vedtatt budsjett i februar, mens de ytterligere 65 mill. ble fordelt i august 2024. I revidert budsjett 2024 ble det innført generell ansettelsesstopp for administrative stillinger i hele organisasjonen. Byrådsavdelingene melder om at innsparingskravet er tilnærmet innfridd. Stillinger er holdt vakant ved ledighet, og for administrative stillinger har det vært restriktiv bruk av vikarer. I tillegg har avdelingene brukt mindre på kurs og samlinger, konsulentbruk, reiseaktivitet og andre utgifter som ikke er strengt nødvendig. Byrådsavdelingene har håndtert innsparingskravet ulikt mht. fordeling og rapportering i sine tjenester. I sum rapporteres det om forventet effekt på 93,4 mill. som gir et negativt avvik på 1,6 mill. i 2024.
EBE - Ytterligere 10 % reduksjon i energiforbruk i kommunale bygg	−283	−283	0	Reduksjon i energiforbruk ble målt til 9,8% i 2024 sammenlignet med 2019 (referansenivået). Det er ikke mulig å tallfeste besparelsen i kroner, fordi det ikke er mulig å skille effekt av strømsparing fra effekt av energieffektivisering.
Sum	**−1 234**	**−1 234**	**0**	
Sum tiltak	**28 017**	**28 017**	**0**	

Rammeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå				
Tilskudd til Bjarg IL i forbindelse med bygging av Bjarg Arena - rentekostnader kortsiktige lån	−2 600	−2 600	0	Tilskudd

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
Sum	**−2 600**	**−2 600**	**0**	
Nye engangstiltak				
Tilskudd realisering Bjarg Arena (engangstilskudd)	5 200	5 200	0	Tilskudd realisering av Bjarg Arena utbetalt.
Trond Mohn Games AS - ekstraordinært tilskudd kr. 0,5 mill.	500	500	0	Tilskudd utbetalt.
Åsane rideklubb - ekstraordinært tilskudd kr. 0,4 mill.	400	400	0	Ekstraordinært tilskudd utbetalt Åsane rideklubb.
Eikås motorsportsenter - forlengelse av avtale	300	300	0	Utbetalt i henhold til avtale.
Tilskudd Bjarg Arena	9 000	9 000	0	Tilskudd realisering av Bjarg Arena utbetalt.
Sum	**15 400**	**15 400**	**0**	
Kutt				
Omdisponering fra tilskuddsordninger og driftsbudsjett idrett for å finansiere ekstraordinære tilskudd	−900	−900	0	Tilskuddene til TM Games og Åsane rideklubb er utbetalt.
Sum	**−900**	**−900**	**0**	
Inntektsendringer				
Ado arena - oppjustert estimat billettinntekter 2024	−2 600	−2 600	0	Innarbeidet i budsjett.
Sum	**−2 600**	**−2 600**	**0**	
Sum tiltak	**9 300**	**9 300**	**0**	

Utvikling og utfordringer

Bergen kommune har som mål å være en foregangskommune innen aktivitetsutvikling, og ønsker å få enda flere innbyggere i bevegelse. Fysisk aktivitet må tilrettelegges for alle, enten det gjelder lavterskeltilbud, breddeidrett, talentutvikling eller toppidrett. Bergen kommune vil identifisere og følge trender innen idrett og friluftsliv, og legge til rette for varierte og attraktive tilbud. Flest mulig skal ha tilgang til et bredt aktivitetstilbud i sitt nærmiljø.

Kostnadene ved å delta i idrett for barn og unge har steget de senere årene, og lav betalingsevne kan for enkelte familier utgjøre en barriere. Bergen kommune har derfor videreført tilskuddsordninger som hjelper barn og unge med lav betalingsevne å delta i idrett og fritidsaktiviteter. Videre samarbeider kommunen med Idrettsrådet og Kirkens Bymisjon om utlån av idrettsutstyr (BUA), og gir gratis adgang til en rekke aktiviteter gjennom Aktivitetskortet. For å sikre like muligheter for alle barn, er det essensielt at verken økonomi eller sosial bakgrunn begrenser deltakelse i idretten. Kommunen opprettholder derfor gratisprinsippet for bruk av idrettsanlegg.

Anleggsutvikling

Det er en utfordring å finne egnede arealer for nye anlegg, og kommunen jobber aktivt med planprogrammer for å sikre nok idrettsareal i fremtiden.

Anleggsutvikling krever samarbeid mellom offentlige, frivillige og private aktører. Bergen kommune vurderer ulike modeller for finansiering og utbygging, men gapet mellom ambisjoner og tilgjengelige budsjetter er en utfordring. Prioriteringer gjøres basert på faktorer som gjennomførbarhet, befolkningsutvikling og dokumenterte idrettsbehov.

Mange idrettsanlegg i Bergen er kommunalt eid og driftes av Etat for idrett, mens vedlikehold håndteres av Etat for bygg og eiendom. Gjennom gratisprinsippet har idretten vært skjermet fra store driftskostnader. Kommunen støtter også klubber som eier egne anlegg, for å sikre at idrett fortsatt er tilgjengelig for alle.

I 2024 er arbeidet med følgende kommunale idrettsanlegg ferdigstilt:

- Rehabilitering av lysanlegg på Varden stripebane
- Nymark 5 kunstgressbane - nesten ferdig
- Olsvik sykkel- og nærmiljøanlegg
- Fanaløypen
- Rehabilitering av Sandsli kunstgressbaner (1 stor og 1 liten)
- Rehabilitering av Kalandseid kunstgressbaner (1 stor og 1 liten)
- Rehabilitering av lysanlegg på Nesttun idrettspark (3 baner)
- Rehabilitering av lysanlegg på Olsvik kunstgressbane
- Eidsvåg skole idrettshall
- Gymsaler og svømmehall på Bergen inkluderingssenter

Aktivitet i regi av Etat for idrett

- *BUA* er en gratis utlånsordning for sport og friluftsutstyr. Etat for idrett driver BUA Åstveit, BUA Vestkanten og BUA Melkeplassen. 8. februar ble i tillegg BUA Slåtthaug åpnet. I løpet av 2024 har det vært 5300 unike brukere. Til sammen 30300 enheter ble utlånt. Dette er en økning på 8300 i forhold til 2023.

Etat for idrett deltar, sammen med Klimaetaten, i et prosjekt for utvikling av *digitale kiosker.* Dette er et EU-prosjekt med deltakere fra flere land. De digitale kioskene skal fungere som en tilnærmet selvbetjent utlånsordning av sportsutstyr.

- *Åpen hall* ble arrangert i 16 haller. Totalt ble det registrert om lag 92000 aktivitetstimer. Dette er en økning på 12000 aktivitetstimer i forhold til 2023.
- *Tilrettelagte vinteraktivitetsdager* på Kvamskogen. Tilbudet ble gitt til utviklingshemmede, og totalt var det 841 deltakere, inkludert følgepersoner.
- *Skidager for 4. klassinger:* Det var 840 deltakere fra 18 ulike skoler. Skoler fra levekårsområder ble prioritert.
- *Vinteraktiviteter:* Idrett skikurs, snowboardkurs samt skibusser til Kvamskogen. På disse vintertilbudene var det om lag 150 deltakere.
- Det har vært 49 ulike *leirer og aktivitetstilbud* i sommer med 1727 påmeldte barn og unge. Mye av aktiviteten har vært arrangert av Etat for idrett, og noe i samarbeid med idrettslag.
- *Kanoutlån:* Etat for idrett hadde i sommer- og høstferien betjent kanoutlån i Tveitevannet og Tennebekktjønna. 1200 benyttet seg av tilbudet
- *I høstferien* hadde Etat for idrett 100 deltakere i aktivitet på ulike tilbud som skate, tricking og sjøsport leir.
- *Gratisplasser:* På alle ferieaktiviteter som Etat for idrett arrangerer kan barn og unge delta gratis dersom de ikke har mulighet til å betale egenandel. Idrettslag kan også dele ut friplasser på sine

ferieaktiviteter og søke om refusjon for egenandelen gjennom vår tilskuddsordning. Totalt ble det delt ut 430 gratisplasser i 2024.

- *Sykkelopplæring i skolen:* Sykkelkids gjennomfører opplæringsøkter på 2,5 time per gruppe over en periode på to til tre dager. I tillegg oppfordres skolene til å gjennomføre teoriundervisning fra læringsportalen sykkeldyktig.no med avsluttende teoriprøve. I 2024 deltok 3000 elever, og totalt 69 skoler fikk sykkelopplæring gjennom prosjektet "Sykkelkids" i Bergen kommune.
- Barn og unge i Bergen med *aktivitetskortet* har hatt mulighet å bruke aktivitetskortet i kommunale svømmehaller og i de ulike leirtilbud og kurs som ble arrangert av Etat for idrett.
- I 2024 hadde *Fysakhusene* 442 000 besøkstimer, noe som er omtrent 50 000 flere besøkstimer enn i 2023.
- *Svøm Bergen* er et opplæringsprogram i samarbeid mellom Norges Svømmeforbund, svømmeklubbene i Bergen og Bergen kommune om svømmeopplæring på 3. og 4. trinn. Totalt på de to trinnene ble det gjennomført 33 timer svømming pr. elev skoleåret 2023-2024. 77% av elevene har oppnådd kompetansemålet i svømming etter 4. trinn. Dette er en forbedring fra 71% i 2023. Hele 89% har klart en delprøve som tilsier at de kan svømme 25 meter på rygg og mage, dykke og flyte.
- *Svøm Bergen – ung*: I samarbeid med Redningsselskapet har 9. trinn på alle skoler gjennomført «RS Trygg i vann», som er opplæring i selvberging og livredning. Kurset er koblet opp mot kompetansemålene i Læreplanen for ungdomstrinnet, og inneholder både en teoretisk del som blir gjennomført som e-kurs på skolen, og en praktisk del som Redningsselskapet gjennomfører ved land og i sjø.
- *Svømmeopplæring for innføringsklasser*: Etat for idrett søkte midler hos Statsforvalteren til svømmeopplæring for elever i innføringsklasser. Totalt 215 elever fikk svømmeundervisning, med målsetting om drukningsforebygging og at elevene skal ha forutsetninger for å delta i ordinær svømmeopplæring i skolen og som fritidsaktivitet.

Tilskuddsordningene

Tilskuddsordning	Antall søknader	Søknadssum	Innvilgede	Utbetalt beløp
Barne- og ungdomsmidler	233	13 382 242	233	13 382 242
Arrangementsstøtte	45	2 839 715	27	776 000
Nye idrettstiltak og egenorganisert fysisk aktivitet	44	2 863 1020	23	766 100
Stimuleringsmidler til aktivitet og inkludering	35	1 889 005	27	1 279 000
Talentutviklingsmidler	21	2 168 515	12	318 000
Tilsyn i helg	25	300 600	25	300 600
Klubbeide anlegg	Ikke søknad		41	22 294 210
Leide anlegg	53	17 263 555	44	4 362 253
Tilskudd over egen linje i bybudsjettet for 2024 - Idrett	11	11 015 000	11	5 518 885

Det treårige tilskuddet fra BUFDIR gir Bergen kommune mulighet til å utvide BUA, friplasser for barn og unge, samt etablere midlertidig Fysak i Åsanehallen.

Prosjekt	2022	2023	2024	Total
Fritidskassen	500 000	500 000	500 000	1 500 000
Utstyrssentral BUA	1 450 000	700 000	800 000	2 950 000
Åpen Møteplass	760 000	1 780 000	1 830 000	4 370 000
Sum Total				**8 820 000**

Stipend og priser

I 2024 ble det delt ut kr. 840 000 til idrettsstipend og -priser. Hovedmålet med ordningen er å anerkjenne Bergens fremste toppidrettsutøvere, unge talentfulle utøvere, idrettslag, trenere, ledere og dommere. Ordningen skal også bidra til at utøverne får gode forutsetninger for å bo, trene og ta utdannelsen sin i Bergen. Stipendet/prisen skal gi mottaker stimulans og muligheter for videreutvikling. Prioriteringer mellom søknader gjøres i samarbeid med Olympiatoppen og Idrettsrådet i Bergen, med bakgrunn i retningslinjer og kriterier for ordningen.

Blant stipendene og prisene i 2024 var:

- Trenerstipend: Aleksey Yefremov, Heros bordtennisklubb
- Trenerstipend u-24 år: Vilde Rislå Tengesdal, Bergen Fekteklubb
- Lagstipend: Laksevåg bordtennisklubb
- Årets Idrettslag: Bergen Vest Svømmeklubb
- Årets utøver: Stine Ruscetta Skogrand, håndball, Ikast-Herning (DK)
- Ildsjelprisen: Solveig Hagman, Nymark IL

I tillegg ble det delt ut 9 toppidrettsstipend og 17 utviklingsstipend.

LIM-prosjektet

LIM (leksehjelp, idrett og mat) er et gratis prosjekt til utvalgte skoler, og er organisert og driftet av Idrettsrådet i Bergen gjennom tilskuddsmidler fra Bergen kommune. LIM-prosjektet hadde i 2024 tilbud på 5 skoler i Bergen (Fridalen, Møhlenpris, Ny-Krohnborg, Slettebakken og Loddefjord ½ år), som har blitt valgt ut fra levekårsindeksen.

Idrettsklynge Vest

Idrettsklynge Vest (IKV) er en sentral aktør i utviklingen av samarbeid på tvers av sektorer for å styrke idrett, fysisk aktivitet og folkehelse i Vestland. IKV har i 2024 initiert og gjennomført en rekke prosjekter, inkludert planlegging, gjennomføring og evaluering av idrettsarrangementer i regionen. Klyngen har også produsert en rekke filmer for sosiale medier med mål om å løfte frem eliteparautøvere i Vestland og fremme kvinners rolle i idrett og fysisk aktivitet. IKV har vært en sentral arrangør av flere faglige konferanser gjennom året. Under det årlige kroppsøvingsseminaret i Bergen og Sogndal i april ble det satt søkelys på å anerkjenne kroppsøvingsfaget. I juni stod IKV bak en inkluderingskonferanse under Ekstremsportveko på Voss, der mangfold og tilgjengelighet i idretten var hovedtema.



Idrettsglede krever løpende vedlikehold av anlegg. Her er oppgraderte Nymark 5. Foto Etat for idrett.



Kommunalt idrettsleir, her med svømming i Fyllingdalen. Foto Kristin Bergitte Hauge



Ved Rundemanen en nydelig vinterdag. Når værforholdene tillater det, preparerer Etat for idrett flere kilometer med skiløyper i Fløyen-området. Bilde: Kristin Bergitte Hauge

Aktivitetsnøkkeltall

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2021	Resultat 2022	Resultat 2023	Resultat 2024
Nordnes sjøbad - betalende gjester	37 000	30 500	70 168	0
Ortun svømmebasseng - betalende			11 522	0
Slåtthaug svømmehall - betalende	1 748	5 474	4 233	4 091
Stemmemyren svømmehall - betalende	1 713	8 693	6 364	7 566
Åstveit svømmehall - betalende	2 584	9 175	6 922	0

Idrett

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2021	Resultat 2022	Resultat 2023	Resultat 2024
ADO arena - deltakere skoleelever	35 153	35 968	36 978	39 347
ADO arena - betalende gjester	162 751	232 882	227 217	292 198
ADO arena - deltakere idrett	77 519	86 576	82 246	89 382
ADO arena - deltakere totalt	275 423	355 426	346 450	420 927
Bergenshallen - betalende (kun betaling på søndager fra og med 2018)		2 594	2 444	1 388
Slåtthaug kunstisbane - betalende	6 632	8 149	6 810	3 577

Status økonomi per tjeneste

Beløp i mill. kr

			Regnskap 2024			
Tjeneste	Regnskap 2023	Justert bud. 2024	Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
Idrettsanlegg	54,3	51,9	94,6	−52,8	41,8	10,1
Tilskudd til idrettsorganisasjoner	31,3	52,3	64,3	−1,9	62,4	−10,2
Tilskudd til fysisk akt. og idrett for barn og ung	13,2	14,3	13,4	0,0	13,4	0,9
Idrettsarrangement og konf.	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1
Idrettsaktivitet og tilskudd for særskilte grupper	0,0	1,7	0,0	0,0	0,0	1,7
Kommunale idrettsbygg- og anlegg	287,9	285,2	327,8	−47,6	280,2	4,9
Sum	**386,8**	**405,4**	**500,1**	**−102,3**	**397,9**	**7,5**

Status økonomi per avdeling

Beløp i mill. kr

			Regnskap 2024			
Byrådsavdeling	Regnskap 2023	Justert bud. 2024	Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
1-Byrådsleders avdeling	0,3	0,3	0,3	0,0	0,3	0,0
2-Byrådsavdeling for finans	129,6	126,5	144,6	−19,1	125,5	1,1
4-Byrådsavdeling for barnehage og skole	2,8	−0,1	0,0	0,0	0,0	−0,1
5-Byrådsavdeling for byutvikling	0,4	0,4	0,4	0,0	0,4	0,0
7-Byrådsavdeling for næring, kultur og idrett	249,8	274,6	353,3	−83,0	270,2	4,4
90-Fellesposter - bykassen	3,9	3,6	1,6	−0,1	1,5	2,1
Sum	**386,8**	**405,4**	**500,1**	**−102,3**	**397,9**	**7,5**

Kommentar til status økonomi

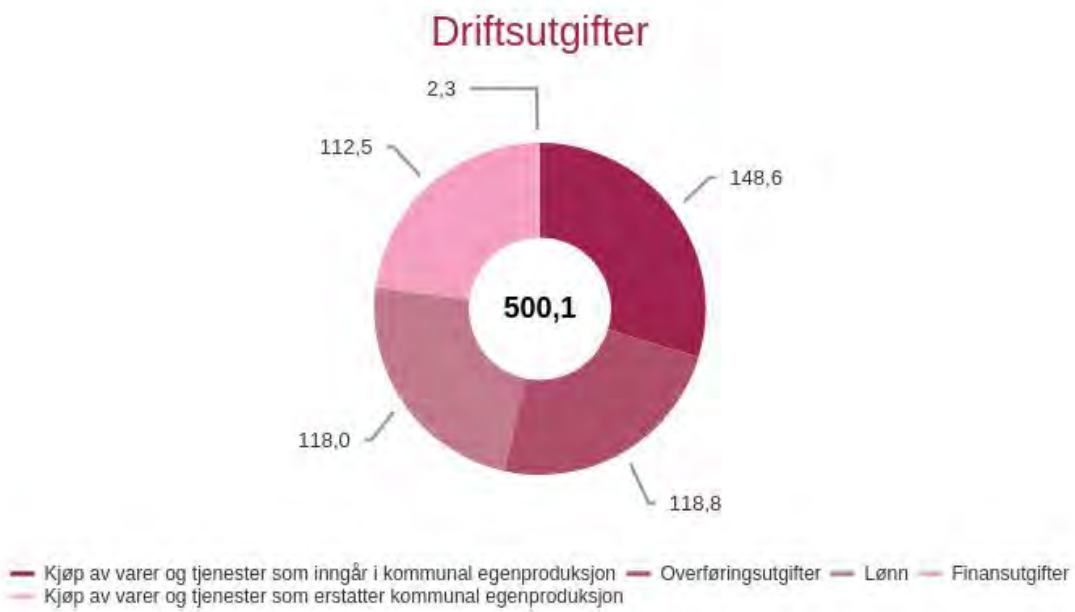
Byrådsavdeling for næring, kultur og idrett har et mindreforbruk på 4,4 mill. på tjenesteområde 13 idrett i 2024. Resultat drift nivå 2 (Etat for idrett) var i balanse. På nivå 1 er det positive avviket hovedsaklig knyttet til lavere lønnskostnader (1,4 mill.), drift AdO arena/Nordnes sjøbad (1,5 mill.) og forsinket gjennomføring av konsekvensutredninger.

Byrådsavdeling for finans endte med et mindreforbruk på 1,1 mill. innenfor tjenesteområde 13 Idrett. Hovedårsaken er at strømprisene ble noe lavere enn det som var budsjettert.

På sentrale budsjettposter (**Fellesposter - bykassen**) skyldes avviket at det gjenstår budsjettmidler til ikke-igangsatte tiltak i 2024 (1 mill.). Status for tiltak i årets budsjett kommer frem av tabellen Nye tiltak i årets budsjett. I tillegg er det restmidler fra lønnsavsetning som er fordelt til tjenesteområdene (-0,6mill.). Årsaken til avvik på lønn er økt arbeidsgiveravgift for lønn over 800 000,- og merutgifter til variabelt lønnsoppgjør, som følge av høy bruk av vikarer. Deler av avviket kan også knyttes til periodisering av strømutgifter (1,2 mill.) og variabel lønn (0,5 mill.). Dette er utgifter fra 2024 som er fakturert i 2025 som periodiseres til riktig år.

Oversikt driftsutgifter og -inntekter (graf)

Detaljvisning drift (graf)





Status mål

Hovedmål	Operativt mål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Resultat 2024	Statusbeskrivelse mål
En rettferdig og inkluderende by	Brukerne opplever faglig spisskompetanse for drift av idrettsanlegg som ivaretar kvalitet, service og bærekraft	Andel fagarbeidere	37,0 %	55,0 %		I 2022 ble det igangsatt en intern fagopplæring og teoretisk eksamen er gjennomført. Rundt 10 personer har plan om gjennomføring av fagprøve i løpet av de neste to årene. 3 tertial 2024 ligger andelen fagarbeidere i driftsavdelingen på ca. 43%, det er to personer som har bestått fagprøver i 3 tertial 2024. Resterende står på venteliste for å gjennomføre den praktisk prøven som vil gi fagbrev. Andel fagarbeidere vil også variere ut i fra avgang og nye tilsette i etaten.
	Ansatte skal ha et godt og inkluderende arbeidsmiljø	Sykefravær blant ansatte		8,3 %		
		Score fra medarbeiderundersøkelsen 10 faktor: Mestringsorientert ledelse	3,8 %	3,9 %	3,5 %	Tallene er basert på gjennomført 10-faktor medarbeiderundersøkelse høst 2024
		Score fra medarbeiderundersøkelsen 10 faktor: Rolleklarhet	4,2 %	4,2 %	3,9 %	Tallene er basert på gjennomført 10-faktor medarbeiderundersøkelse høst 2024.
	Bergen kommune er godt tilrettelagt for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv	Antall kunstgressbaner med granulattiltak i henhold til forskrift	14	15		Bergen kommune har 16 kunstgressbaner som oppfyller kravet om granulattiltak.
		Antall kunstgressbaner uten plastholdig løst fyllmateriale	9	10		All utskiftning av kunstgressbaner blir foretatt uten plastholdig løst ifyll.
		Antall medlemmer i organisert idrett		100 000		Idrettsregistreringen viser at det er 114.000 medlemmer i den organiserte idretten i Bergen i 2024.
		Besøkstimer på Åpen hall	37 000	35 000		Åpen hall i 16 haller hadde i 3 tertial et besøk på 49.000
		Barn og unge som har deltatt på aktivitetstilbud i regi av Bergen kommune, eller i samarbeidsprosjekt	2300	Rapporteres i tekstlig analyse		Sommeraktiviteter: Etat for idrett hadde et utstrakt aktivitetsprogram i sommer for barn og

Hovedmål	Operativt mål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Resultat 2024	Statusbeskrivelse mål
		mellom Bergen kommune og idrettslagene/frivilligheten				ungdom. Aktivitetene skjedde i kommunale idrettshaller og i friluftsarenaer i Bergen. Antall påmeldte er 1727 med 49 unike leirtilbud og kurs. 399 deltakere benyttet seg av friplasser. Vi hadde også bemannet kanostasjoner i sommer der 1167 benyttet seg av tilbudet. BUA utlånsordning har i 3 tertial lånt ut 2921 enheter utstyr. Det var 450 nye unike brukere fordelt på 538 unike lån. FYSAK besøkstall - 163.000 besøkstimer totalt
		Antall ferdigstilte idrettsanlegg	2,0	3,0	10,0	Ferdigstilt i 2024: Nymark 5 kunstgressbane, Olsvik sykkel og nærmiljøanlegg, Fanaløypen, Eidsvåg skole idrettshall, Bergen inkluderingssenter gymsaler og svømmehall, rehabiltering av tre lysanlegg (Varden stripebane, Nesttun idrettspark, Olsvik kunstgressbane), rehabillitering av to kunstgressanlegg (Sandsli og Kalandseid)

Investeringer

Beløp i mill. kr

		Totalbudsjett					Årets budsjett		
Investering	**Saksref.**	**Godkj.vedtak**	**Vedtatt**	**Totalprognose**	**Vedtatt ferdigår**	**Estimert ferdigkvartal**	**Just. bud.**	**Regnskap**	**Avvik i kr**
AdO Arena, solenergianlegg	BY 56/23	20,1	20,1	20,1	2024	2.kv. 2025	8,0	9,7	−1,7
Alvøen idrettshall	BY 247/23	254,7	254,7	254,7	2024	4.kv. 2025	130,0	135,3	−5,3
Bjørnarhallen - prosjektutvikling		IA	34,8	35,3	2024	2.kv. 2026	6,4	8,9	−2,5
ENØK-prosjekter		-	-	-	Løpende	Løpende	4,6	8,3	−3,6
ENØK-tiltak kommunale bygg og boliger		IA	0,7	0,7	2021	Ferdig	0,0	0,0	0,0
Fyllingsdalen idrettshall, tilbygg – prosjektutvikling		IA	6,0	6,1	2024	4.kv. 2025	1,5	2,6	−1,1
Gullbotn skiløyper - utbedring løyper og broer		IA	10,5	10,5	2024	2.kv. 2025	1,1	1,2	−0,1
Haugland bofelleskap, ombygging gymsal	BFKN 11/24	37,8	37,8	37,8	2025	4.kv. 2026	0,1	0,0	0,1
Haukelandshallen - oppgradering/ rehabilitering	BY 1082/23	11,0	35,9	36,4	2023	Ferdig	8,5	8,9	−0,4
Investeringer driftsmateriell		-	-	-	Løpende	Løpende	3,7	2,8	1,0
Kunstgressbane Nymark - Oppgradering av grusplass		IA	41,0	41,0	2027	Ferdig	38,8	31,2	7,6
Kunstgressprogram		-	-	-	Løpende	Løpende	18,7	12,3	6,4
Laksevåghallen, nybygg – prosjektvikling		IA	87,4	30,3	2024	4.kv. 2028	0,4	0,1	0,3
Mathopen aktivitetssal	BY 136/24	78,0	78,0	78,0	2023	3.kv. 2026	4,8	3,7	1,1
Mindemyren flerbruksbygg - prosjektutvikling		IA	27,7	46,8	2022	4.kv. 2027	2,7	2,1	0,7
Mindre bygginvesteringer - sekkepost		-	-	-	Løpende	Løpende	14,1	6,7	7,4
Nærmiljøanlegg nyinvest.		-	-	-	Løpende	Løpende	1,7	1,0	0,7
Olsvik barnehage - BMX-bane	BR 44/24	IA	33,3	33,3	2025	Ferdig	31,9	27,1	4,8
Oppgradering av lysanlegg	2024/148736-1	IA	20,0	20,0	2028	4.kv. 2030	5,0	4,8	0,2
Oppgradering av utendørsanlegg		-	-	-	Løpende	Løpende	6,2	1,2	5,0
Reetablering av kunstgressbaner på Liland, Nesttun og Nymark		IA	17,9	17,9	2024	Ferdig	0,3	0,1	0,2
Rehabilitering av kaier ved Kystkultursenteret i Sandviken	BY 1069/24	IA	0,0	0,0	2019	4.kv. 2025	0,0	0,4	−0,4
Rekkefølgekrav Mulen - gjennomføring	BR 43/24	IA	7,0	7,0	2026	Ferdig	4,5	2,9	1,6
Ski- og joggeløyper		-	-	-	Løpende	Løpende	3,3	1,7	1,6
Sum øvrige prosjekter							0,4	0,4	0,0
Sum							**296,9**	**273,5**	**23,4**

Statustekst investeringer

AdO Arena, solenergianlegg
Det skal etableres solenergianlegg på AdO-bygget. Solenergianlegget skal bestå av solfangere til oppvarming av vann, samt solceller til produksjon av strøm. Byggearbeidene startet høsten 2024 og forventes ferdigstilt i 2025. Årets merforbruk skyldes høyere aktivitet enn anslått, samt montering av ekstra solceller og større varmepumpe. Årsavviket medfører ikke justering av totalprognose, men fører til en justering i antatt tidspunkt for ferdigstillelse.

Alvøen idrettshall
Det bygges en ny idrettshall i tilknytning til Alvøen idrettspark. Prosjektet innebærer etablering av idrettshall og egen bordtennishall. I tillegg kommer garderober, styrketreningsrom, sosialt rom og fasiliteter tilknyttet bruk av fotballbanene utendørs i idrettsparken. Arbeidene startet opp høsten 2023 og forventet ferdigstillelse er i slutten av 2025. Årets merforbruk skyldes tilleggsarbeider på byggeplass. Årsavvik medfører ikke økning av totalprognose.

Bjørnarhallen - prosjektutvikling
Bjørnarhallen i Arna bydel er i svært dårlig stand, og det vurderes som mest aktuelt å rive denne og erstatte med nybygg på samme tomt. Prosjektet er utvidet med en underjordisk parkeringskjeller grunnet krav i kommunens gjeldende arealplan. Det pågår arbeid med reguleringsplan, og skisseprosjekt har vært på intern høring. Budsjettposten skal dekke kostnader til planlegging og utvikling av prosjektet, mens gjennomføringsfasen inngår i sekkepost inntil videre. Årets merforbruk skyldes høyere aktivitet enn anslått. Årsavvik medfører ikke justering av totalprognose. Totalprognose er justert i tråd med gjeldende handlings- og økonomiplan (2025-28).

ENØK-prosjekter
Bevilgningen går over mange ulike tjenesteområder.

I Bergen kommune sin tidligere Klima- og miljøhandlingsplan var det et mål å redusere energiforbruket i kommunens bygg med 15 % innen utgangen av 2020 og med 25 % innen 2030. Typiske ENØK-tiltak som skal gjennomføres er:

- Skifte ut defekt luft/vann-varmepumpe, ombygging varmesentral
- Tiltak for å kontrollere radon i utsatte bygg
- Bytte eldre varmegjenvinner mot roterende gjenvinner i ventilasjonsanlegg
- Innregulering av varmeanlegg
- Nyinstallasjon og utskiftning av anlegg for sentral driftsstyring (SD-anlegg)
- Installasjon av solfangere
- Enkel automatisering av styring av panelovner
- Installere varmepumpe i bygg med vannbåren varme

Det er i 2024 fattet gjennomføringsvedtak for 20 nye tiltak. Videre pågår det flere utredninger. Med bakgrunn i lovkrav som gjør at lyskilder og armaturer bør oppgraderes til LED, var blant annet dette et prioritert formål for nye prosjekter i 2024. Som følge av noe senere fremdrift enn planlagt i enkelte prosjekter ble deler av midlene på budsjettposten flyttet til 2025 i forbindelse med 2. tertial 2024.

Fyllingsdalen idrettshall, tilbygg – prosjektutvikling
Fyllingsdalen idrettshall er planlagt utvidet med et tilbygg som blant annet skal gi arealer for styrketrening og bordtennis. Nytt areal skal utvikles slik at det er universelt utformet, og skal sikre

universell tilkomst også til tribuner i den eksisterende idrettshallen. Arbeidet ble påbegynt i 2023. Budsjettposten skal dekke kostnader for planlegging og utvikling av prosjektet, mens budsjett for gjennomføringsfasen ligger i sekkepost inntil videre. Årets merforbruk skyldes høyere aktivitet enn antatt. Årsavvik medfører ikke justering av totalprognose. Totalprognose er justert i tråd med gjeldende handlings- og økonomiplan (2025-28).

Gullbotn skiløyper - utbedring løyper og broer
Bergen kommune overtok på slutten av 2023 ansvar for drift- og vedlikehold av skiløypene på Gullbotn. Det ble da avdekket store svakheter i brokonstruksjonene på tre broer i anlegget. Midlertidige tiltak ble utført i 2023 for å kunne holde anlegget åpent skisesongen 2023/2024. Det er avsatt 11 millioner kroner til prosjektet. Som følge av vilkår i rammetillatelse har det vært gjennomført omprosjektering 2024. Utbedringene av løypen og broene er utsatt til våren 2025 for å unngå arbeid i skisesesongen 24/25. Merforbruket skyldes periodisering og vil bli dekket inn av midler avsatt i 2025.

Haugland bofelleskap, ombygging gymsal
Gamle Haugland skole skal bygges om til bofellesskap for utviklingshemmede. Det er også planlagt rehabilitering av gymsalen med uteområde, som skal være tilgjengelig som grendahus og lekeplass for nærmiljøet. Denne budsjettposten vedrører kostnader i gjennomføringsfasen for gymsalen. Fremdriften på prosjektet er tilpasset fremdriften for bygging av bofellesskapet (egen budsjettpost).

Haukelandshallen - oppgradering/ rehabilitering
Haukelandshallen, byens største håndballarena, er en viktig idrettshall for Bergen kommune. Ventilasjonsanlegget i bygget er skiftet ut, et prosjektet som ble godkjent av byrådet i sak 1082/23. I ettertid ble det avdekket asbest, og i byrådssak 1215/23 ble kostnadsrammen oppjustert med kr 15 mill. til totalt kr 26 mill. Prosjektet er nå ferdigstilt, men saneringen av asbest ble dyrere enn forventet. Forlenget byggetid gav også høyere kostnader knyttet til prosjektledelse og byggelånsrenter m.m. I revidert budsjett ble det derfor bevilget ytterligere kr 2 mill. Prosjektet avsluttes med et lite merforbruk i forhold til revidert ramme.

Investeringer driftsmateriell
Budsjettposten inneholder avsetning til kjøp av diverse maskiner, utstyr og systemer som er nødvendig for å sikre en videre god drift av kommunens anlegg. I budsjett 2024 var det avsatt 2,9 mill. som medførte anskaffelser av terrengkjøretøy, rensemaskin for fridrettsdekker, utstyr for rugby på Leikvang stadion og gulvvaskemaskin. Mindreforbruket på om lag kr 0,8 millioner er i hovedsak knyttet til ATV'er som var bestilt høsten 2024, men først blir levert i januar 2025. Videre ble det overført 0,5 mill. fra 2023 til 2024 til nytt lysstyringssystem som ble fullført i 2024 med et lite mindreforbruk på 0,1 mill.

Kunstgressbane Nymark - Oppgradering av grusplass
Grusplass på Nymark er oppgradert til kunstgressbane og tatt i bruk november 2024. Banen vil dermed ha en kvalitet som gjør at blant annet Nymark IL, Brann kvinner, Brann 2 får bedre treningstilbud, samt at det gis en bedre kapasitet i Årstad bydel. I tillegg er det etablert et parkareal som inneholder blant annet noen trimmoduler.
Det gjenstår å montere en buffertank, koble til vanningsanlegget, beplantning og vegetering, samt bygging av tribune. Prosjektet forventes ferdigstilt i løpet av våren 2025 og mindreforbruket knytter seg til dette.

Kunstgressprogram
I 2024 er det avsatt 11,0 mill. på kunstgressprogrammet. Midlene er benyttet til utskifting av kunstgress på 2 anlegg; Kalandseid idrettspark 11'erbane og 7'erbane, samt Sandsli kunstgress 11'erbane og liten ballbane. Banene er tatt i bruk, og ferdigstilt innenfor budsjett. Mindreforbruk på om lag 7,3 millioner skyldes i all hovedsak at avsatt budsjett ikke i utgangspunktet ikke rakk til fullfinanisering av 3 prosjekter

(4 mill. gjenstår på sekkeposten). I tillegg til at Sandslibanen er delvis finansiert av investeringsfond. I tillegg er det inntektsført meirinntekter i spillemidler på 2 millioner kroner fra tidligere gjennomførte prosjekter.

Laksevåghallen, nybygg – prosjektvikling
Det har vært arbeidet med ulike konsepter og løsninger for Laksevåghallen. Byrådet foreslår at det bygges en turnhall i tilknytning til dagens Laksevåghall. Prosjektet krever detaljregulering, som vil være styrende for fremdriften i prosjektet. Budsjettposten skal dekke kostnader for planlegging og utvikling av prosjektet, mens budsjett for gjennomføringsfasen inngår i sekkepost inntil videre. Endringer i prosjektomfang har medført forsinkelser, og årets mindreforbruk er en konsekvens av dette. Endring i totalprognose skyldes justering av prosjektomfang og er justert i tråd med gjeldende handlings- og økonomiplan (2025-28).

Mathopen aktivitetssal
Eksisterende garderobebygg og klubbhus ved Mathopen idrettshall er i dårlig stand og skal rives. Det er planlagt oppført et nybygg over to etasjer med aktivitetssal, håndball- og fotballgarderober, kjøkken og foajé. Gjennomføringsvedtak ble fattet i mai 2024. Rivningsarbeider er fullført, og byggearbeider starter i januar 2025. Årets mindreforbruk skyldes lavere aktivitet enn anslått. Årsavvik medfører ikke justering av totalprognose eller endring av antatt tidspunkt for ferdigstillelse.

Mindemyren flerbruksbygg - prosjektutvikling
Bergen kommune har anskaffet den tidligere postterminalen på Mindemyren for å imøtekomme behov for kommunale tjenester i det nye byutviklingsområdet. Bystyret vedtok i juni 2021 (sak 209/21) å gå videre med et generasjonskonsept som består av skole for 450 elever, idrettshall, allrom og kultursal, frivillighetssentral, samt Omsorg+ med dagaktivitetssenter. Etter en helhetlig vurdering av drift og investeringer innenfor helse og omsorg foreslår byrådet å prioritere utbygging av sykehjemsplasser i årene som kommer. De 32 Omsorg+- boligene og dagaktivitetssenteret foreslås derfor ikke realisert i første omgang. Avsetning av midler til gjennomføringsfasen er justert for at prosjektdelen relatert til tjenester for eldre er tatt ut. Det er også foretatt en gjennomgang av rom- og funksjonsprogram for planlagte skolebygg i Bergen kommune, med sikte på å redusere arealet. Gjennomsnittlig er arealet redusert med 10 %. Prosjektomfang er dermed endret både med hensyn til areal og funksjon. Dette er lagt til grunn for kostnadsestimat og i videre prosjektutvikling. Budsjettposten skal dekke kostnader til planlegging og utvikling av prosjektet, mens gjennomføringsfasen inngår i sekkepost inntil videre. Årets merforbruk skyldes høyere aktivitet enn anslått. Årsavvik medfører ikke justering av totalprognose. Totalprognose er justert i tråd med gjeldende handlings- og økonomiplan (2025-28).

Mindre bygginvesteringer - sekkepost
Midlene benyttes til å gjennomføre rehabiliteringsprosjekter og andre oppgraderinger i kommunens bygningsmasse og kan bli brukt på alle tjenesteområder i kommunen.
Midlene benyttes også til å bytte ut, eller oppgradere, tekniske anlegg med utgått levetid. Eksempler på dette er brannvarslingsanlegg, elektriske anlegg, pasientvarslingsanlegg, ventilasjonsanlegg, SD-anlegg, heiser og investeringer knyttet opp mot digitalisering. Det utarbeides årlige vedlikeholdsplaner og prioriteringer basert på tekniske tilstandskartlegginger og kommunens fremtidige arealbehov.

Det er i 2024 bevilget midler til ca. 80 enkelttiltak fra budsjettposten. De største prosjektene er oppgradering og utbedring av ventilasjonsanlegg ved Garnes-, Nygårdslien- og Olsvik skole. Videre er det bevilget større beløp til tiltak på blant annet Eventyrskogen, Li skole, Bergen Brannstasjon, Sandviken sjøbad, Allehelgensgate 5, Klostergarasjen og Årstad Brannstasjon barnehage.

Det også benyttet midler i 2024 ved Skur 14. Bergen kommune tok på nyåret tilbake arealene fra daværende leietaker, for å drifte det tilbudet som er etablert i lokalene videre på kommunens hånd

gjennom Kulturetaten. Som ledd i avslutningen av leieforholdet kjøpte kommunen ut og overtok de bygningsmessige påkostningene som var blitt utført på leietakers hånd. Disse inkluderte blant annet 25 lydisolerte øvingsrom, lydstudio, og en fullt utrustet konsertscene med tilhørende lys- og lydutstyr.

Nærmiljøanlegg nyinvest.
Midlene på budsjettposten er knyttet til bygging av nærmiljøanlegg på Stemmemyren. Prosjektet var planlagt bygget i 2024, men grunnet vilkår i rammetillatelse måtte det gjennomføres omprosjekteringer som skapte forsinkelse. Konkuransen er gjennomført og kontraktinngåelse skjer februar 2025. Anlegget forventes ferdigstilt i 2025. Utover midlene som tilhører Stemmemyren har vi fått merinntekter i spillemidler i forbindelse med Alvøen skole friplassen på kr 150 000.

Olsvik barnehage - BMX-bane
Nærmiljøanlegget ble ferdigstilt i november 2024 og inneholder sykkelanlegg, sandvolleybaner, parkour og klatrepyramide mm. Det er også gjennomført rehabilitering av ballbingen. Etter overtagelse er det dukket opp behov for diverse utbedringer som vil bli gjennomført i løpet av våren 2025. Kostnad er uavklart, men forventes utført innenfor gjeldende budsjett. Anlegget er delvis finansiert med midler fra områdesatsing (5 mill.).

Oppgradering av lysanlegg
Det er årlig avsatt 5 mill. i økonomiplanperioden til utskifting av lysanlegg med halogen-teknologi til led-flomlysanlegg. I 2024 er det gjennomført utskifting av lysanlegg på Nesttun idrettspark (3 baner) og Olsvik kunstgressbane. Det er i tillegg gjennomført prosjektering og mindre arbeid på lysanlegg på Åstveit kunstgressbane (2 baner) og Paradis kunstgressbane. Utskiftingen på Åstveit og Paradis er utsatt grunnet manglende budsjettmidler til gjennomføring, og årets mindreforbruk på 0,2 mill. vil inngå i disse prosjektene.

Oppgradering av utendørsanlegg
Mindreforbruk på budsjettposten på 6,0 mill. knytter seg til avsatte midler på 4,3 mill. til oppgradering av Fana stadion til U23 EM og 1,5 mill. i merinntekter i spillemidler fra tidligere gjennomførte prosjekt på Fana stadion. Kartlegging av nødvendige oppgraderinger for at U23 EM skal kunne avholdes i henhold til krav fra det Europeiske friidrettsforbundet er gjennomført og utbedringene gjennomføres i 2025. Av øvrige prosjekter på budsjettposten er nytt flomlysanlegg Varden Stripebane er ferdigstilt som planlagt i henhold til budsjett. I tillegg er det grunnet Branns overtagelse av gressbanene på Nymark, tilbakebetalt spillemidler og trukket en spillemiddelsøknad med forventet inntekt, som ble dekket inn i 1.tertial 2024.

Reetablering av kunstgressbaner på Liland, Nesttun og Nymark
Budsjettposten omhandler reetablering av kunstgressbaner på Nymark, Liland og Nesttun. Prosjektene ble ferdigstilt og banene ble tatt i bruk i 2023, men sertifiseringen ble først fullført i april 2024. I etterkant har det vist seg at det er behov for utbedring av ujevnheter på kunstgress og at det må tilføres mer sand enn det som lå i kontrakten med entreprenør. Arbeidet var planlagt gjennomført høst 2024, men måtte utsettes til 2025 pga. værforhold.

Rehabilitering av kaier ved Kystkultursenteret i Sandviken
Flere kaier, konstruert delvis i tre, delvis i stein, ved Kystkultursenteret i Sandviken er på grunn av elde og skader ifm. ekstremvær i en tilstand der de i dag kan representere en fare både for besøkende og for anlegget som sådan. Rehabiliteringen av Kai A ble fullført i 2022.

Det pågår videre en oppgradering av Kai B/C. Underveis i prosjektet har det vist seg at kaien, med tilhørende forankring og fundamenter, var i dårligere stand enn forventet. Arbeidet har derfor blitt mer omfattende enn lagt til grunn i de løpende prognosene, og prosjektet vil derfor ta lengre tid - samt ha

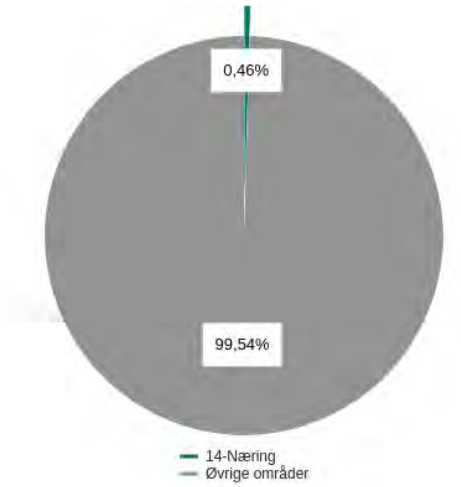
behov for tilleggsfinansiering. Ved årsslutt var forventet merkostnad kalkulert til kr 8,5 mill. i forhold til vedtatt ramme.

Rekkefølgekrav Mulen - gjennomføring
Prosjektet omhandler rekkefølgekrav som vei, fortau og infrastruktur rundt Varegg Arena i Sandviken. Arbeidene pågår og prosjektet forventes ferdigstilt innenfor budsjett i løpet av april 2025.

Ski- og joggeløyper
Budsjettposten benyttes til utvikling og oppgradering av kommunens ski- og joggeløyper. I budsjett for 2024 er det vedtatt kr. 3,5 mill. på sekkeposten for ski- og joggeløyper. Tiltakene er prioritert i dialog med skiidretten. Ny trase på Totland "Fanaløypen" ble etabler og tatt i bruk i 2024, men nødvendig tilbakeføring av terreng og ferdigstilling av anlegg gjennomføres først våren 2025. Mindreforbruket på om lag 1,6 mill knyttes til dette. Videre framdrift for Stend rulleskiløyper er ikke avklart, og det pågår dialog rundt utfordringer ved å få realisert anlegget.

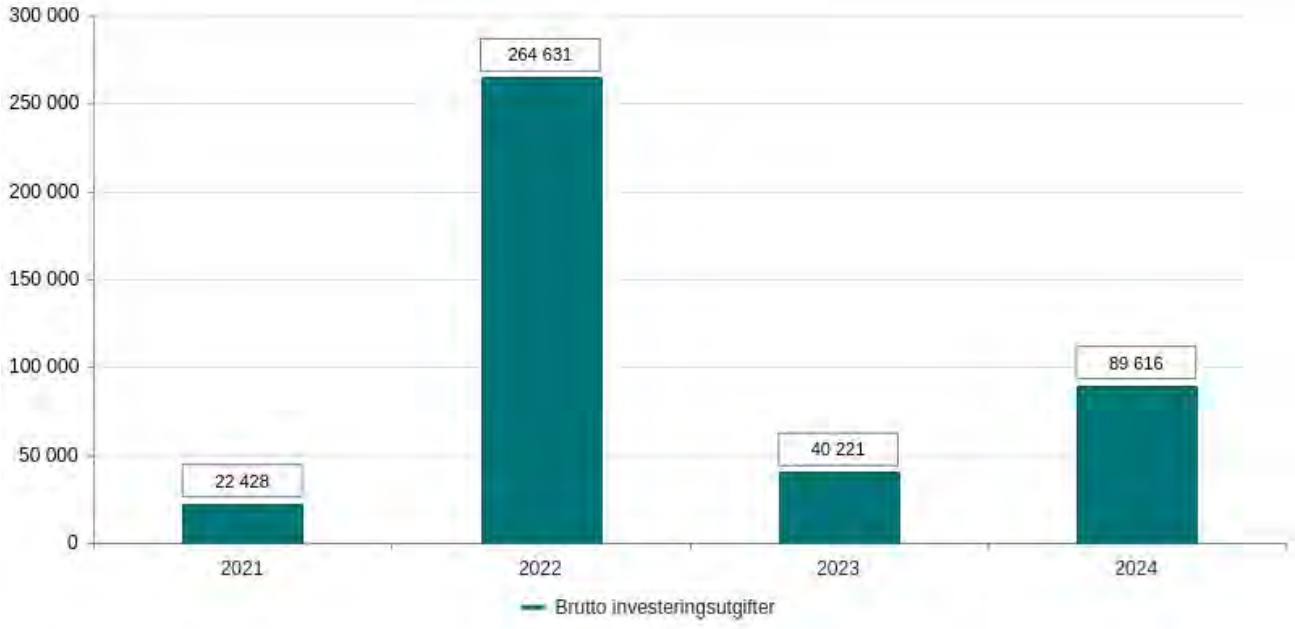
14-Næring

Brutto driftsutgifter i % av kommunens totale utgifter



Brutto investeringsutgifter

Beløp i 1000 kr



Om tjenesteområdet

Tjenesteområdet omfatter utgifter for å legge til rette for, og bistå, næringslivet i regi av Næringsseksjonen. Dette inkluderer tilskudd til klynger, innovasjonsaktører, nettverksorganisasjoner

m.m. som sitter i den spisse enden av næringsutviklingen, samt tilskudd til International School of Bergen. Området omfatter også utgifter til kommunens arbeid i prosjektet One Ocean - Havbyen Bergen.

Kontor for skjenkesaker har ansvar for den administrative forvaltningen av kommunens arbeid etter serverings- og alkoholloven. Arbeidet omfatter saksbehandling av søknader om serverings- og/eller skjenkebevillinger. Kontoret har også ansvaret for gjennomføringen av kunnskapsprøven og etablererprøven. I tillegg har kontoret ansvar for kontroll av serverings-, salgs- og skjenkesteder og saksforberedelse av inndragningssaker. Kontoret behandler søknader om ambulerende bevillinger, bevillinger til en enkelt bestemt anledning, samt søknader om utvidelse av skjenkearealet for en enkelt anledning, søknader om endring av styrer og stedfortreder, søknader om utvidelse av skjenketiden for en enkelt anledning og for behandling av søknader om dispensasjoner fra åpningstidsbestemmelsene ved nattklubber. Kontoret utfakturerer bevillingsgebyr, holder og fakturerer kurs i ansvarlig alkoholhåndtering, og forbereder klagesaker til Statsforvalteren.

Tjenesteområdet inneholder også kommunens virksomhet med drift av Mathallen og Torget. Her inngår leieinntekter fra utleie av arealer i Mathallen, samt utleie av utendørs arealer på torgflaten. Videre inngår utgifter knyttet til forvaltning, drift og vedlikehold av Mathallen og Torgflaten.



Statsminister Jonas Gahr Støre holdt innlegg på One Ocean Summitt.

Viktige begivenheter

- One Ocean Week

- Innovasjonsuken OPP og etablererprisen.
- Julemarked som samlet mange bergensere inn mot jul.
- Barnas Sjømatfestival, som ble arrangert av Matarena AS.
- Barnas Sjømatdag, som ble arrangert av kommunen, hvor flere av leietakerne også bidro. Arrangementet ga skoleklasser og bergensere et innblikk i våre lokale delikatesser fra havet og hvordan de kan utnyttes på en god måte. Barna fikk se og ta på råvarene, se på matlagingen og smake på det ferdige produktet.



7Analytics AS er vinneren av Bergen kommunes etablererpris for 2024. De har utviklet en programvare for håndtering av klimarisiko. Her under utdelingen med byråd Reidar Digranes. Foto: Innovasjonsuken OPP



Tidlig krøkes til forskning og utforskning på Maritim lørdag under One Ocean week. Foto Ole Henning Bøe.

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
Helårsvirkning av realendringer i årets budsjett				
Merinntekter fra eksternleie i Etat for bygg og eiendom	−2 000	−2 000	0	Oppjusteringen av leieinntekter som følge av manglende prisjustering fra 2022 til 2023 løper med helårseffekt i 2024
Sum	**−2 000**	**−2 000**	**0**	
Tilpasning til aktivitetsnivå				
EBE - Justering av FDV-ramme for endringer i byggporteføljen	800	800	0	Endringen er innarbeidet i årsbudsjettet til Etat for bygg og eiendom
Etablering av Havuken	−1 400	−1 400	0	Innarbeidet i vedtatt budsjett.
Sum	**−600**	**−600**	**0**	
Nye engangstiltak				
Tilskudd til konkrete mottakere i budsjettavtalen mellom H, FrP, SP, BL, INP og PP	2 500	2 500	0	Tilskudd er utbetalt.

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
Omdisponering fra tilskuddspost for næringsutvikling	−2 000	−2 000	0	Budsjetteknisk omdisponering.
Søkbar pott – Bilfri folkefest bryggen	500	500	0	Inngår i tilskuddsordning "Folkefest på Bryggen og gjenbruksmarked i Øvregaten 2024/2025". Løpende søknadsordning.
One Ocean Week 2024	1 500	1 500	0	Utgiftene er påløpt.
Søkbar pott – Bilfri bruktmarked Øvregaten	300	300	0	Inngår i tilskuddsordning "Folkefest på Bryggen og gjenbruksmarked i Øvregaten 2024/2025". Løpende søknadsordning.
Tilskudd til grønn og bærekraftig omstilling	−960	−960	0	Innarbeidet i vedtatt budsjett.
Sum	**1 840**	**1 840**	**0**	
Effektivisering				
Oppgavegjennomgang i kommunen	−346	−346	0	Bystyret har vedtatt at de administrative kostnadene i byrådsavdelingene skal reduseres, blant annet ved å holde administrative stillinger vakante ved varig eller midlertidig ledighet. Av et totalt innsparingskrav på 95 mill. ble 30. mill. fordelt ut i detaljeringen av vedtatt budsjett i februar, mens de ytterligere 65 mill. ble fordelt i august 2024. I revidert budsjett 2024 ble det innført generell ansettelsesstopp for administrative stillinger i hele organisasjonen. Byrådsavdelingene melder om at innsparingskravet er tilnærmet innfridd. Stillinger er holdt vakant ved ledighet, og for administrative stillinger har det vært restriktiv bruk av vikarer. I tillegg har avdelingene brukt mindre på kurs og samlinger, konsulentbruk, reiseaktivitet og andre utgifter som ikke er strengt nødvendig.Byrådsavdelingene har håndtert innsparingskravet ulikt mht. fordeling og rapportering i sine tjenester. I sum rapporteres det om forventet effekt på 93,4 mill. som gir et negativt avvik på 1,6 mill. i 2024.
Sum	**−346**	**−346**	**0**	
Kutt				
Lyntogforum, avslutte deltagelse	−128	−128	0	Tiltaket er iverksatt, medlemskapet er avsluttet.
Sum	**−128**	**−128**	**0**	
Sum tiltak	**−1 234**	**−1 234**	**0**	

Utvikling og utfordringer

Næring

Bergen kommune bidrar til bærekraftig omstilling av næringslivet ved å tilrettelegge for økt innovasjon og entreprenørskap, realisere One Ocean - Havbyen Bergen, sørge for riktig kompetanse til riktig tid samt å være pådriver for økt grad av samhandling og samarbeid.

Seksjon for næring og landbruk har også ansvar for store arrangement, matstrategi og oppfølging av medlemskapet i UNESCO-nettverket "Creative cities of gastronomy».

Bergen har et mangfoldig, sterkt og velfungerende næringsliv og næringsseksjonen har arbeidet strategisk med å bistå næringslivet i den pågående omstillingen som inkluderer det grønne skiftet, digitalisering og bruk av ny teknologi.

7Analytics AS er vinneren av Bergen kommunes etablererpris for 2024. De har utviklet en programvare for håndtering av klimarisiko. Siden selskapet startet opp i 2020, har de hatt ambisjoner om å bringe den beste kunnskapen om naturrisiko ut i verden. Produktet de leverer er en programvare for håndtering av klimarisiko med hovedfokus på urban flom, overvann og skred. Tjenesten inkluderer varsling, planlegging og risikovurdering.

One Ocean Week hadde nesten 200 arrangementer i 2024 over 7 dager, og tusenvis av besøkende. Hele det maritime spekteret var med fra Sjøforsvaret, næringen, offentlige myndigheter og publikum. På Skolten arrangerte partnerne i One Ocean Havbyen Bergen møter, debatt og foredrag. I Grieghallen gikk næringslivskonferansen One Ocean Conference av stabelen. Hav, klima, innovasjon og bærekraft stod på samtlige deltakeres agenda. Statsminister Jonas Gahr Støre åpnet One Ocean Summit der havets fremtid og Norges rolle som havnasjon var tema. «One Ocean Youth Panel», med deltakere fra 18-28 år fra 17 forskjellige nasjoner, utfordret både statsministeren, havforskningsdirektøren og flere andre beslutningstakere på scenen.



De unges havpanel utfordret de etablertes syn under One Ocean Week. Her med ordfører Marit Warncke. Foto: Ole Henning Bøe.



Sjøforsvaret var et populært besøk under One Ocean Week. Foto Ola Henning Bøe.

Landbruk og matkultur

Seksjonen veiledet nye bønder slik at de kom fort i gang med driften. Flere landbrukseiendommer i dødsbo er ført over til nye yngre drivere. Seksjonen lykkes med søknad om tilskudd fra statsforvalter om jordvern-tiltak. Det ble ansatt tre stordyr-veterinærer i 1/3 stillinger i tråd med kommunens ansvar for dyrevelferd. Gjennomført vellykket matfestival.

Seksjon for næring og landbruk overtok i november 2024 ansvar for fisketorget og arbeider med å utvikle en ny plan for Torget. Fisketorget har helårlig torgdrift i Mathallen. Arbeidet med å øke aktiviteten i vintersesongen på torgflaten fortsetter. Basert på de siste års erfaringer, har etaten i vintersesongen arbeidet for at torgboder ikke skal stå stengt og at torgflaten ryddes når det ikke er aktivitet der.

I 2023 ble det blant annet arrangert:

- Food truck-festival på torgflaten

- Julemarked som samlet mange bergensere inn mot jul.
- Barnas Sjømatfestival, som ble arrangert av Matarena AS.
- Barnas Sjømatdag, som ble arrangert av kommunen, hvor flere av leietakerne også bidro. Arrangementet ga skoleklasser og bergensere et innblikk i våre lokale delikatesser fra havet og hvordan de kan utnyttes på en god måte. Barna fikk se og ta på råvarene, se på matlagingen og smake på det ferdige produktet.

I tillegg har kommunen fortsatt det gode samarbeidet med Bondens Marked, som i utgangspunktet er på torgflaten omtrent annenhver helg.



Bergen matfestival har også med sjømat, her med lettgravet kamskjell. Sjømat er sentral i Vestnorsk matproduksjon. Foto Maren Giilhus og Anne Baumann.

Aktivitetsnøkkeltall

Næring

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2021	Resultat 2022	Resultat 2023	Resultat 2024
Antall ansatte i nyetablerte foretak i kommunen	947	950	1 150	0
Antall nyetablerte foretak i kommunen	4 228	4 250	4 879	0

Skjenkekontroll

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2021	Resultat 2022	Resultat 2023	Resultat 2024
Antall kontroller av salgs - og skjenkebevillinger	4 051	2 204	2 307	2 843
Antall salgsbevillinger	194	200	197	201
Antall skjenkebevillinger	431	448	452	467
Årlige kontroller utover lovens minstekrav (i %)	112,0 %	13,4 %	14,0 %	10,0 %

Kostra Nøkkeltall

	Bergen 2023	Bergen 2024	Oslo kommune	Trondheim	Stavanger	ASSS uten Oslo
Prioritet						
Netto driftsutgifter per innbygger (325) tilrettelegging og bistand for næringslivet (B) *)	125	110	38	−35	−283	56
Andre nøkkeltall						
Netto driftsutgifter (325) Tilrettelegging og bistand for næringslivet *)	36 503	32 193	27 721	−7 595	−42 422	81 341

**) Inflasjonsjustert med deflator*

Status økonomi per tjeneste

Beløp i mill. kr

			Regnskap 2024			
Tjeneste	Regnskap 2023	Justert bud. 2024	Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
Bevillingsfunksjon/skjenkekontroll	−2,0	0,2	10,8	−13,0	−2,3	2,5
Næringsvirksomhet kommunal utleie lokaler	−24,1	−23,7	50,9	−73,6	−22,7	−1,0
Næringsvirksomh. komm. utleie festetomter og grunn	−14,7	−17,3	44,3	−65,3	−21,0	3,8
Andre næringsformål	33,3	31,8	37,6	−5,4	32,2	−0,4
Havneformål	0,6	2,1	2,1	0,0	2,1	−0,1
Ymse samferdselsformål	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum	**−6,9**	**−6,9**	**145,7**	**−157,3**	**−11,6**	**4,8**

Status økonomi per avdeling

Beløp i mill. kr

			Regnskap 2024			
Byrådsavdeling	Regnskap 2023	Justert bud. 2024	Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
2-Byrådsavdeling for finans	−38,2	−38,1	73,2	−111,3	−38,1	0,0
5-Byrådsavdeling for byutvikling	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
7-Byrådsavdeling for næring, kultur og idrett	30,4	30,6	59,2	−34,3	24,8	5,8
90-Fellesposter - bykassen	0,8	0,6	13,2	−11,6	1,6	−1,0
Sum	**−6,9**	**−6,9**	**145,7**	**−157,3**	**−11,6**	**4,8**

Kommentar til status økonomi

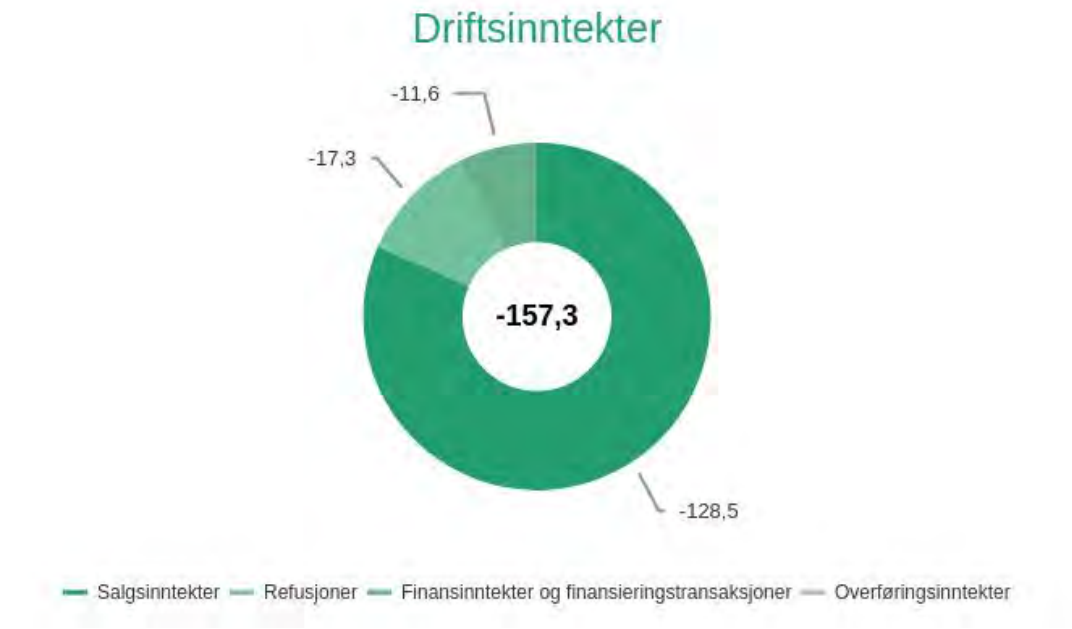
Byrådsavdeling for næring, kultur og idrett hadde et mindreforbruk på kr. 5,8 mill. på tjenesteområde 14. Hovedforklaring på avviket er høyere inntekter enn budsjettert knyttet til Torget (kr. 3,9 mill.) og lavere lønnskostnader på kontor for skjenkesaker (kr. 1,2 mill.)

På **sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen)** skyldes avviket avsetning til tap på fordringer knyttet til kommunal utleie av lokaler.

Oversikt driftsutgifter og -inntekter (graf)

Detaljvisning drift (graf)





Status mål

Hovedmål	Operativt mål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Resultat 2024	Statusbeskrivelse mål
En attraktiv og levende by	Befeste One Ocean Week sin posisjon som strategisk møteplass for bærekraftig utvikling av havet	Bidra til gjennomføring av høynivå møte under One Ocean Week 2024		1	1	
	Pådriver for økt samarbeid, innovasjon og entreprenørskap	Antall gjennomførte fellesmøter for klynger og andre samarbeidspartnere	1	2	2	1 fellesmøte om internasjonalt samarbeid gjennomført og det planlegges for et overordnet møte høsten 2023
		Antall prosjekter støttet fra tilskuddsordning for innovasjon og næringsutvikling	20	15	22	
En rettferdig og inkluderende by	Fremme etisk og rettferdig handel i Bergen	Antall prosjekter støttet fra tilskuddsordning for etisk og rettferdig handel	2	3	0	Tilskuddsordning ikke videreført.
Norges grønneste storby	Forsterke prosjektet One Ocean - Havbyen Bergen	Gjennomføre minst to felles arrangementer på relevante messer og møteplasser	5	2	3	
	Fremme grønn omstilling gjennom fellesgodeprosjekter	Antall prosjekter støttet fra tilskuddsordning for grønn næringsutvikling	12	10	0	Tilskuddsordning ikke videreført.

Investeringer

Beløp i mill. kr

		Totalbudsjett					Årets budsjett		
Investering	**Saksref.**	**Godkj.vedtak**	**Vedtatt**	**Totalprognose**	**Vedtatt ferdigår**	**Estimert ferdigkvartal**	**Just. bud.**	**Regnskap**	**Avvik i kr**
Avsetning til strategisk eiendomskjøp		-	-	-	Løpende	Løpende	10,0	10,1	−0,1
ENØK-prosjekter		-	-	-	Løpende	Løpende	0,0	0,8	−0,8
Gassverkbygget - konseptvalgutredning		IA	20,0	7,0	2027	4.kv. 2025	0,4	0,5	−0,1
Havneeiendommer sekkepost		-	-	-	Løpende	Løpende	16,5	6,7	9,8
Mindre bygginvesteringer - sekkepost		-	-	-	Løpende	Løpende	4,2	1,7	2,5
Rehabilitering av kaier ved Kystkultursenteret i Sandviken	BY 1069/24	IA	0,0	0,0	2019	4.kv. 2025	0,0	0,3	−0,3
Sentralbadet, påbygg kontorseksjon	BY 20/21	IA	155,8	54,0	2023	3.kv. 2026	28,0	2,2	25,8
Skur 7 - Statsraad Lehmkuhl		IA	3,0	9,6	2024	3.kv. 2026	1,0	0,9	0,1
Tilkobling bossnett, Torgflaten		IA	2,8	2,8	2024	Ferdig	2,8	0,0	2,8
Sum øvrige prosjekter							−0,6	3,3	−3,9
Sum							**62,3**	**26,4**	**35,9**

Statustekst investeringer

Avsetning til strategisk eiendomskjøp
Byrådet var høsten 2024 i dialog med Lone Utvikling AS om kjøp av tre tomter tilgrensende til kommunens tomt i Hardangerveien 669. Dette er tomten der kommunens boligblokk brant ned i august 2021, og der kommunen nå planlegger å etablere et nytt boligtiltak med 8 leiligheter. Partene ble omforent om en samlet kjøpesum på 10 mill. kroner som byrådet fattet gjennomføringsvedtak for i sak 1327/24.

ENØK-prosjekter
Bevilgningen går over mange ulike tjenesteområder.

I Bergen kommune sin tidligere Klima- og miljøhandlingsplan var det et mål å redusere energiforbruket i kommunens bygg med 15 % innen utgangen av 2020 og med 25 % innen 2030. Typiske ENØK-tiltak som skal gjennomføres er:

- Skifte ut defekt luft/vann-varmepumpe, ombygging varmesentral
- Tiltak for å kontrollere radon i utsatte bygg
- Bytte eldre varmegjenvinner mot roterende gjenvinner i ventilasjonsanlegg
- Innregulering av varmeanlegg
- Nyinstallasjon og utskiftning av anlegg for sentral driftsstyring (SD-anlegg)
- Installasjon av solfangere
- Enkel automatisering av styring av panelovner
- Installere varmepumpe i bygg med vannbåren varme

Det er i 2024 fattet gjennomføringsvedtak for 20 nye tiltak. Videre pågår det flere utredninger. Med bakgrunn i lovkrav som gjør at lyskilder og armaturer bør oppgraderes til LED, var blant annet dette et prioritert formål for nye prosjekter i 2024. Som følge av noe senere fremdrift enn planlagt i enkelte prosjekter ble deler av midlene på budsjettposten flyttet til 2025 i forbindelse med 2. tertial 2024.

Gassverkbygget - konseptvalgutredning
Gassverkbygget ønskes restaurert og innlemmet i utviklingsområdet på nye Dokken. Arbeid med konseptvalgutredning startet i oktober 2024. Når denne er ferdigstilt vil byrådet vurdere hvilken modell som skal velges for utvikling og gjennomføring av et rehabiliteringsprosjekt (som inkluderer både tomten og bygget), og hvorvidt det er mulig å realisere et slikt prosjekt i samarbeid med eksterne. Årets merforbruk skyldes noe høyere aktivitet enn opprinnelig anslått. Årsavviket medfører ikke justering av totalprognose. Totalprognose er justert i tråd med gjeldende handlings- og økonomiplan (2025-28).

Havneeiendommer sekkepost
Teknisk standard på bygg og kaier, gjeldende leieavtaler og behov for tilpasning ved nye avtaleinngåelser innebærer behov for oppgraderinger. I 2024 er det gjort vedtak om tiltak med oppgradering av fendring ved Bontelabo, Skoltegrunnskaien Nord og Tollbodkaien. Videre er det en pågående prosesss for oppgradering på Skoltegrunnskaien Sør og Hurtigrutekaien.

Planprosessene har tatt lengre tid enn forutsatt i revidert budsjett, og kr 12 mill. av bevilgningen ble flyttet til 2025. Midlene er knyttet opp mot tiltakene som er planlagt på Skoltegrunnskaien Sør *og* Nord.

Mindre bygginvesteringer - sekkepost

Midlene benyttes til å gjennomføre rehabiliteringsprosjekter og andre oppgraderinger i kommunens bygningsmasse og kan bli brukt på alle tjenesteområder i kommunen.
Midlene benyttes også til å bytte ut, eller oppgradere, tekniske anlegg med utgått levetid. Eksempler på dette er brannvarslingsanlegg, elektriske anlegg, pasientvarslingsanlegg, ventilasjonsanlegg, SD-anlegg, heiser og investeringer knyttet opp mot digitalisering. Det utarbeides årlige vedlikeholdsplaner og prioriteringer basert på tekniske tilstandskartlegginger og kommunens fremtidige arealbehov.

Det er i 2024 bevilget midler til ca. 80 enkelttiltak fra budsjettposten. De største prosjektene er oppgradering og utbedring av ventilasjonsanlegg ved Garnes-, Nygårdslien- og Olsvik skole. Videre er det bevilget større beløp til tiltak på blant annet Eventyrskogen, Li skole, Bergen Brannstasjon, Sandviken sjøbad, Allehelgensgate 5, Klostergarasjen og Årstad Brannstasjon barnehage.

Det også benyttet midler i 2024 ved Skur 14. Bergen kommune tok på nyåret tilbake arealene fra daværende leietaker, for å drifte det tilbudet som er etablert i lokalene videre på kommunens hånd gjennom Kulturetaten. Som ledd i avslutningen av leieforholdet kjøpte kommunen ut og overtok de bygningsmessige påkostningene som var blitt utført på leietakers hånd. Disse inkluderte blant annet 25 lydisolerte øvingsrom, lydstudio, og en fullt utrustet konsertscene med tilhørende lys- og lydutstyr.

Rehabilitering av kaier ved Kystkultursenteret i Sandviken
Flere kaier, konstruert delvis i tre, delvis i stein, ved Kystkultursenteret i Sandviken er på grunn av elde og skader ifm. ekstremvær i en tilstand der de i dag kan representere en fare både for besøkende og for anlegget som sådan. Rehabiliteringen av Kai A ble fullført i 2022.

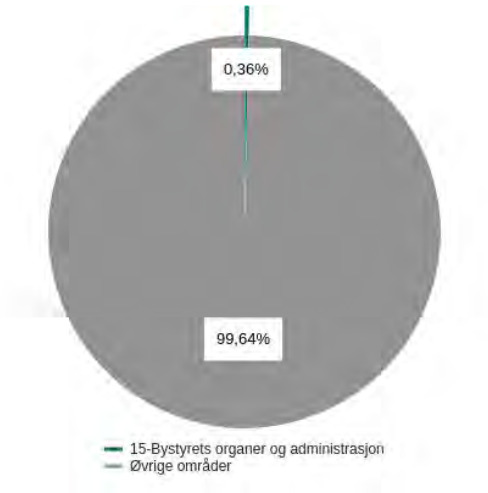
Det pågår videre en oppgradering av Kai B/C. Underveis i prosjektet har det vist seg at kaien, med tilhørende forankring og fundamenter, var i dårligere stand enn forventet. Arbeidet har derfor blitt mer omfattende enn lagt til grunn i de løpende prognosene, og prosjektet vil derfor ta lengre tid - samt ha behov for tilleggsfinansiering. Ved årsslutt var forventet merkostnad kalkulert til kr 8,5 mill. i forhold til vedtatt ramme.

Sentralbadet, påbygg kontorseksjon
Seksjonen som vil huse kontorpåbygget i det nye Sentralbadet, ble i juni 2024 solgt fra Bergen kommune til det kommunalt eide aksjeselskapet Sentralbadet Kontorpåbygg AS. Alle kostnader relatert til oppføringen av kontorpåbygget vil derfor påløpe i dette selskapet. Kommunens investeringsbudsjett vil dermed ikke bli belastet med byggekostnader.

Skur 7 - Statsraad Lehmkuhl
Stiftelsen Statsraad Lehmkuhl leier i dag Skur 7 ved Bryggen. Det er behov for å rehabilitere Skur 7 innvendig, samt å oppgradere de tekniske anleggene. Regnskap reflekterer påløpte kostnader til prosjektutvikling. Årets mindreforbruk skyldes lavere aktivitet enn anslått. Årsavvik medfører ikke justering av totalprognose. Totalprognose er justert i tråd med gjeldende handlings- og økonomiplan (2025-28).

15-Bystyrets organer og administrasjon

Brutto driftsutgifter i % av kommunens totale utgifter



Om tjenesteområdet

Bystyret er kommunen øverste organ. Hovedoppgaven er å legge til rette for et sterkt og representativt lokaldemokrati med aktiv involvering av innbyggerne og fastsette overordnede mål og utvikle strategier for hele kommunen virksomhet. Bystyret vedtar kommunens budsjett og økonomiplan, i tillegg til kommuneplanen.

Bystyrets organ omfatter Bergen bystyre, bystyreutvalgene, forretningsutvalget, kontrollutvalget, valgstyret og klagenemnden. Fra 2024 inngår også de kommunale medvirkningsrådene: Ungdomsrådet, Eldrerådet og Kommunalt råd for personer med funksjonsnedsettelse i Bystyrets organer. I bystyrets administrasjon inngår Bystyrets kontor, byombudet og sekretariatet for kontrollutvalget.

Viktige begivenheter

- Fra 1. januar 2024 ble det kommunale medvirkningsrådene Ungdomsrådet, Eldrerådet og Kommunalt råd for personer med funksjonsnedsettelse overført til Bystyrets organer.
- Utvalg for helse og sosial holdt høring om kommunale botiltak i Bjørnsonsgate 4 onsdag 13. mars
- 17.-19. april var utvalg for barnehage, skole og idrett i Malmø. Fokus for turen var idrett og idrettsanlegg, samt ungdomskriminalitet.
- Utvalg for helse og sosial reiste til England 27. mai for å lære mer om hvordan de jobber med kvinnehelse.
- Utvalg for barnehage, skole og idrett holdt høring om budsjettsituasjonen i bergensskolen den 30. mai. Høringen ble holdt i bystyresalen og ble streamet direkte på kommunens nettside.
- Mandag 19. august holdt utvalg for helse og sosial sammen med utvalg for barnehage, skole og idrett et seminar om ungdomskriminalitet
- Mandag 9. september var det heldags folkevalgtopplæring med tema samfunnsplanlegging og budsjettarbeid

- I september ble det inngått avtale om innkjøp av nytt møteadministrasjonssystem for avvikling av politiske møter.
- Utvalget for finans, kultur og næring og utvalg for miljø og byutvikling gjennomførte 25. september 2024 en høring for å belyse spørsmålet om skogsbilveier og deres inngrep på naturen, deriblant kommunens forvaltningspraksis og miljøkonsekvenser.
- 17. oktober var ordfører vertskap for statsbesøk fra Finland.

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
Helårsvirkning av realendringer i årets budsjett				
Overføring av telefontjeneste for Bystyrets kontor til Innbyggerservice	−216	−216	0	
Sum	**−216**	**−216**	**0**	
Tilpasning til aktivitetsnivå				
Valg annethvert år	−13 910	−13 910	0	
Valg	−5 000	−5 000	0	
Økte kostnader valg ved bruk av arbeidskontrakter valget	−250	−250	0	
Nye lokaler forhåndstemming og valgdagen, jf. forutv vedtak 212/22	−580	−580	0	
Økt bemanning valg, jf. forutv vedtak 212/22	−2 000	−2 000	0	
Økning i antall politiske stillinger som en konsekvens av valget 2023	3 224	3 224	0	
Sum	**−18 516**	**−18 516**	**0**	
Sum tiltak	**−18 732**	**−18 732**	**0**	

Utvikling og utfordringer

Bystyret blir ledet av ordføreren. Ved valget i 2023 ble Marit Warncke (H) valgt til ordfører, og Thomas Flesland (SP) ble valgt til varaordfører.

Ved valget 2023 ble det valgt inn 67 medlemmer fra 12 ulike partier i Bergen bystyre.

Bystyret hadde i 2024 fire fagutvalg som dekker alle fagområdene i kommunen og som forberedte saker for bystyret. Medlemmene i utvalgene er valgt av og blant bystyremedlemmene. Utvalgene gir innstillinger til bystyret i saker fra byrådet og i tillegg tar de opp egne saker. Det er et mål at utvalgene skal ha dialog med innbyggerne og ulike organisasjoner i kommunen. Møtene i utvalgene er åpne for publikum og streames. Utvalgsmøtene annonseres på nett og i lokalaviser. Utvalgsmøter blir som regel holdt en gang i måneden.

Representantforslag

Representantene i bystyret kan fremme nye saker til bystyret som representantforslag. Representantforslagene skal overleveres til ordføreren ved møtestart ved at forslagsstiller leser opp tittel på forslaget. Forslaget må omhandle bare én sak, og saken må høre inn under kommunens ansvarsområde. Representantforslag kan ikke ha samme innhold som konkrete saker som har vært behandlet i bystyrets organer tidligere i valgperioden.

Det ble behandlet 66 representantforslag i Bergen bystyre i 2024.

Innbyggerforslag

Ordningen med innbyggerforslag gir innbyggerne i Bergen rett til å fremme forslag til bystyret om tema som gjelder kommunens virksomhet. Minst 300 innbyggere som er folkeregistrert i kommunen må stille seg bak forslaget.
Følgende seks innbyggerforslag ble behandlet i bystyret i 2024:

- Bibliotek i Bunnpris-bygget
- Hundepark i Åsane bydel
- Tennisbane på Rolland i Åsane
- Kampanje mot matingsforbud av fugler i Bergen
- Fordømmelse av Israels handlinger i Palestina og Gaza
- Nei til nedstenging av Ung Arena Nord og kutt i bevilgning til Ung Arena

Viktige saker behandlet i bystyre 2024

- Planstrategi for Bergen kommune 2023–2027 med planprogram for kommuneplanens samfunnsdel
- Plan for forvaltningsrevisjonar og eigarskapskontrollar 2024-2028
- Plan for verksemda til kontrollutvalet 2024 - møte- og aktivitetsplan
- Rullering av temaplanen Et helt liv med mening vekst og utvikling - plan for tjenester til personer med utviklingshemming 2018-2028
- Overordnet strategi for Helsefellesskapet i bergensområdet
- Strategi for fastlegeordningen 2024 - 2028
- Sammen for kvalitet - lek og medvirkning. Kvalitetsutviklingsplan for bergensbarnehagen
- Ferietilbud til voksne personer med utviklingshemming og voksne personer med store bistandsbehov – evaluering av tilbudet og utredning av en ny, varig ordning
- Tilstandsrapport for bergensskolen skoleåret 2023/2024
- Arbeid med antirasisme i bergensskolen
- Avtale med Vestland fylkeskommune om tunneltrasé for bybanen gjennom sentrum
- Felles innsats mot ungdomskriminalitet
- Eierskapskontroll av arbeidsmarkedsbedriftene
- Kommunale tjenester til papirløse
- Bosetting av flyktninger 2024
- Ny lokal forskrift om politivedtekter
- Reguleringsplan Marineholmen
- Reguleringsplan Mindemyren Nord
- Kommunedelplan for kollektivsystemet mellom Bergen sentrum og Bergen vest
- Dokken Sør, områderegulering, fastsetting av planprogram

- Arna, Storaneset, områderegulering, fastsetting av planprogram

Tilsyn og kontroll

Bystyreutvalgene driver politisk tilsyn og kontroll blant annet gjennom spørsmålsordningen.

Utvalgene har også andre måter å drive politisk tilsyn på. De behandler tertialrapporter, årsmeldinger og årsrapporter, blant annet fra kommunale foretak og aksjeselskaper der kommunen har store eierandeler. Utvalgene kan også velge å holde åpne høringer. Det ble holdt tre åpne høringer i 2024, som alle ble streamet på kommunens nettsider.

Utvalgene kan be byrådet om å kalle inn resultatenheter for å redegjøre for aktuelle problemstillinger, eventuelle avvik fra budsjettmål eller for å vurdere budsjettforslaget for kommende periode.

Behandling av Bergen kommunes budsjett og økonomiplan

Bergen bystyre vedtok 17. desember 2024 budsjett for 2025 og handlings- og økonomiplan for 2025-2028. Forut for bystyrets behandling var det innspillsmøter i alle bystyreutvalgene med til sammen om lag 150 innspill fra ulike organisasjoner, lag og foreninger, før utvalg for finans, kultur og næring behandlet budsjettforslaget som innstillende utvalg til bystyret.

Ordfører og representasjon

Ordfører i Bergen har holdt høy aktivitet gjennom hele 2024, og støttet opp om en rekke arrangementer i byen med sin deltagelse og ved å holde taler. Ordføreren har vært vertskap for en rekke arrangement i løpet av året, inkludert kommunale mottakelser, middager og lunsjer. Årets høydepunkt fant sted 17.oktober da Bergen var vertskap for en del av det finske statsbesøket til Norge. Bergen kommune avholdt lunsj på Fløyen for H.K.H Kronprins Haakon og President Alexander Stubb med følge.



BILDE: Ann-Kristin Loodtz

På ordførerens nettside finnes informasjon om ordføreren og deres aktiviteter. Her publiseres også ordførerens ukeplan. Nettsiden inneholder også historisk informasjon, inkludert oversikt over tidligere ordførere og annen relevant bakgrunnsinformasjon.

Ordfører deltok på den tradisjonsrike julegrantenningen i Newcastle. Julegrantenningen symboliserer fortsatt takknemlighet for hjelpen Bergen fikk fra Newcastle under andre verdenskrig.

Det har i 2024 vært utdelt 3 Kongens fortjenstmedaljer, ordfører har gjort stas på 32 av byens 100 årsjubilanter, og det har vært 15 ambassadørvisitter til ordfører. Det ble i 2024 holdt 31 kommunale mottakelser i forbindelse med konferanser og andre begivenheter i Bergen. I tillegg har ordfører vært på en rekke besøk.

Vielser

Bergen kommune har i 2024 holdt 603 vielsesseremonier.
Det er en jevn strøm av søknader om inngåelse av ekteskap fordelt gjennom året med en tydelig sesongtopp i perioden mai til september.79 seremonier var fra par som ikke har bostedsadresse i Bergen.

Vielsene har i hovedsak blitt gjennomført i Forhandlingssalen, men det har også blitt gjennomført vielser på andre steder i kommunen i begrenset grad. I 2024 er det 14 seremonier som har blitt holdt på andre lokasjoner enn Forhandlingssalen.

Det var avsatt 10 lørdager for vielser igjennom året med hovedtyngden i sommerperioden med to lørdager i juni og to lørdager i august.

Forretningsutvalget

Forretningsutvalget bestod i perioden 2019-2023 av ordfører, varaordfører og ledere og nestledere i bystyreutvalgene.

For ny periode 2023-2027 ble reglementet endret. Nå består forretningsutvalget av ordfører og varaordfører, ledere og nestledere i bystyreutvalgene og en representant fra hvert av de øvrige innvalgte partiene.

Forretningsutvalget har ansvar for politisk styringssystem og folkevalgtopplæring.

Utvalget har ansvar for å legge til rette for å samordne aktiviteter i bystyret og bystyrets organer, og fordele sakene til bystyreutvalgene. Utvalget har videre ansvar for å ivareta arbeidsvilkårene for folkevalgte og ansatte i bystyrets organer. Forretningsutvalget har møte en gang i uken, møtene annonseres på nett og i avis og er åpne for alle.

Klagenemnden

Klagenemnden behandler klager på enkeltvedtak som treffes av kommunale organer, så langt ikke annet følger særskilt av unntaksbestemmelser. Store deler av klagenemndens møter vil normalt være lukket fordi de fleste av sakene er unntatt offentlighet på grunn av lovbestemt taushetsplikt.

Klagenemnden har fem faste medlemmer som velges av bystyret, men utvides med to personer ved behandlingen av personaljuridiske saker. Byrådet er faglig sekretariat for klagenemnden i saker som ikke er avgjort av byrådet eller byrådsavdelingene.

Klagenemnden hadde 12 møter i 2024, av totalt 132 saker som ble behandlet var det 24 som fikk medhold, eller fikk opphevet sitt vedtak.

Valgstyret

Bystyret velger medlemmer til valgstyret, som er ansvarlige for å administrere gjennomføringen av kommunestyre- og fylkestingsvalg, stortingsvalg, sametingsvalg og eventuelle folkeavstemninger. Valgstyret har 13 medlemmer som er valgt av bystyret, og ledes av ordføreren.

Valgstyret har ansvaret for å forberede og gjennomføre valget på kommunalt nivå. Valgstyret skal sikre at stemmegivningen og valgoppgjøret foregår korrekt, og at den administrative valggjennomføringen og eventuelle folkeavstemminger er forsvarlig og lovmessig gjennomført. Valgstyret har også som oppgave å kåre representanter som skal tre inn som varamedlemmer i bystyret.

Valgstyret hadde 5 møter i 2024, og behandlet blant annet saker om delegering av myndighet, administrativ organisering og godtgjørelse til valgmedarbeidere i forbindelse med stortings- og sametingsvalget 2025. Valgstyret avga også en høringsuttalelse til «Forslag til ny valgforskrift og endringer i forskrift om valg til Sametinget».

Kontrollutvalget

Kontrollutvalgets oppgave er å føre løpe kontroll med forvaltningen på vegne av bystyret. Utvalget skal blant annet påse at kommunen har en forsvarlig revisjonsordning, og at det utføres regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.

Kontrollutvalget kan ikke instrueres i sine oppgaver av andre enn bystyret, og har en uavhengig stilling i organisasjonen overfor administrasjonen og andre folkevalgte organer. Det er et lovbestemt krav at kontrollutvalget skal ha et eget faglig sekretariat som er uavhengig i forhold til både administrasjonen og revisjonen. Det er 9 medlemmer og 9 varamedlemmer i kontrollutvalget. Lederen av kontrollutvalget kan ikke være fra ordførerens parti eller fra et byrådsparti. Det er strenge vilkår for valgbarhet for medlemmer av kontrollutvalget, for eksempel kan de ikke være ansatt i Bergen kommune eller ha en ledende stilling i et selskap som kommunen har eierinteresser i.

Bergen kommune har en revisjonsordning med konkurranseutsetting av tjenestene. I 2024 gjennomførte kontrollutvalget anbudskonkurranser for revisjonstjenestene. Det er bystyret som velger revisor, etter innstilling fra kontrollutvalget. Etter gjennomførte konkurranser i 2024 er det inngått nye avtaler med Deloitte AS om regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.

I 2024 hadde kontrollutvalget 9 møter og behandlet 109 saker. Kontrollutvalget utarbeidet nye planer for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll for perioden 2024 – 2028. Det ble også behandlet 5 nye revisjonsrapporter. I tillegg ble byrådets oppfølging av 9 tidligere forvaltningsrevisjoner ferdigbehandlet i 2024. Videre mottok kontrollutvalget en rekke orienteringer fra byrådet, Statsforvalteren og andre.

Detaljerte opplysninger om kontrollutvalgets virksomhet i 2024 fremgår av en egen årsrapport.

Barn og unges representant

I henhold til plan- og bygningsloven § 3-3 skal kommunene etablere en særskilt ordning for å ivareta barn og unges interesser i planleggingen. Bystyret har utpekt SLT-koordinator Endre Buanes som barn og unges representant for bystyreperioden 2023-2027. Representanten skal bidra til at barn og unges interesser blir synliggjort og ivaretatt i plan- og byggesaksbehandlingen, og har rett til å uttale seg i de deler av saksbehandlingen som gjelder dem.

Plan- og bygningsloven, Rikspolitiske retningslinjer for barn og planlegging og kommuneplanens areal- og samfunnsdel ligger til grunn for arbeidet.

Viktige målsettinger med ordningen er å påse at plansaker bidrar til trygge og gode oppvekstmiljø, med særlig fokus på tilgjengelig sosial infrastruktur, gode uteoppholdsareal og trafikksikkerhet. Representanten er også en aktiv pådriver overfor kommunen og private utbyggere for å påse at medvirkning fra barn og unge vurderes og gjennomføres i relevante planprosesser.

Representanten er fast medlem i utvalg for miljø og byutvikling, med tale- og forslagsrett. Det er i 2024 gitt innspill til plansaker ved oppstartsmøter, offentlig høring, i møter med kommunens fagetater og gjennom samarbeid med private forslagsstillere. Representanten har hatt utbredt dialog med representanter fra ulike nærmiljø, kommunens fagmiljøer og samarbeider med Ungdomsrådet.

Bystyrets administrative organ

I bystyrets administrative organer inngår Bystyrets kontor, Byombudet og Sekretariatet for kontrollutvalget. Fra 2024 ligger også sekretariat til de kommunale medvirkningsrådene under Bystyrets organer.

Bystyrets kontor

Bystyrets kontor har kjerneoppgaver knyttet til administrasjon og drift av bystyret, bystyres organer, andre folkevalgte organer, samt folkevalgtes rettigheter og plikter. Å arbeide for, og yte service til et politisk ledet system, er det overordnede grunnlaget for bystyrets kontor. Ansatte ved bystyrets kontor gav i 2024 støttetjenester til 10 politiske utvalg/råd i tillegg til bystyret.

Bystyrets kontor har ansvar for å tilrettelegge for ordførerens aktiviteter og representasjon, samt vielser. Bystyres kontor har også ansvar for gjennomføring av valget i Bergen kommune.

Bystyredirektøren er øverste leder for Bystyrets kontor, og har overordnede budsjett- og personalfullmakter ved kontoret tilsvarende kommunaldirektører i Bergen kommune. Bystyrets kontor hadde 19 årsverk pr. 31.12.2024

Bystyredirektøren har etablert et utviklingsprogram for å profesjonalisere og modernisere Bystyrets kontor i tiden frem mot 2025. Bystyrets kontor startet i 2023 prosessen med bygge opp en ny organisasjonsmodell og gjennomgå alle kjerneoppgaver. Viktige satsningsområder har vært og vil fremover være helhetlig ledelse, faglig utvikling av kjerneområdene til Bystyrets kontor, digital transformasjon og medarbeiderskap.

I 2024 har Bystyrets kontor vært gjennom en anskaffelsesprosess som har krevd mye ressurser. I september ble det inngått avtale om kjøp av en møteadministrasjonsportal for avvikling av politiske

møter på en langt mer digitalisert måte enn tidligere. Løsningen vil, i tillegg til å sikre kvalitet i møtene, på sikt frigjøre ressurser ved bystyrets kontor til andre oppgaver.

Bystyrets kontor avgir egen årsmelding til bystyret.



Ansatte ved Bystyrets kontor har mange og varierte oppgaver. Her arrangeres det lunsj på Fløyen som del av statsbesøk fra Finland. *Foto: Andrew Buller*

Eldrerådet

Eldrerådet har avholdt 11 møter. Ett møte ble holdt i Laksevåg bydel. Det er holdt 18 innlegg til åpen halvtime. Eldrerådet behandlet 209 saker. 32 forslag er sendt til bystyreutvalgene. Tre av eldrerådets forslag er vedtatt i bystyret.

Byrådene for finans, og for byutvikling har møtt en gang hver. Byombudet, byrådsleder og ordfører har møtt en gang hver. Byråd for eldre, helse og omsorg har møtt fem ganger.

Eldrerådet organiserte seniorkonferansen 16. oktober med over 200 deltakere.

Kommunalt råd for personer med funksjonsnedsettelse (KRPF)

KRPF har avholdt 12 møter. Rådet behandlet 212 saker. Det er holdt tre innlegg under åpen halvtime. 39 innspill og forslag er sendt til bystyreutvalgene. Seks av KRPFs forslag er vedtatt i bystyret.

Byråd for barnevern, sosiale tjenester og mangfold og ordfører har møtt i rådet en gang, byrådene for finans, for helse, eldre og omsorg og for skole og barnehage har møtt to ganger hver. Byråd for byutvikling har møtt tre ganger. Byombudet har møtt en gang og arbeidsutvalgene for utvalg for miljø og byutvikling og for utvalg for barnehage, skole og idrett har møtt en gang hver.

KRPF delte ut Byen for alle prisen for 2023 til Bergen Kjøtt.

Ungdomsrådet

Ungdomsrådet har avholdt 10 møter. Rådet behandlet 124 saker. 16 innspill og forslag er sendt til bystyreutvalgene. To av ungdsområdets forslag er vedtatt i bystyret

Byråd for finans har møtt to ganger. Byrådsleder, ordfører og byrådene for byutvikling og for barnevern, sosiale tjenester og mangfold har møtt en gang hver. Leder for utvalg for miljø og byutvikling og barn og unges representant har møtt en gang hver.

Representanter for ungdomsrådet reiste i februar på besøk til ungdomsrådet i Staracowiche i Polen. Ungdomsrådet fra Staracowiche kom på besøk til Bergen i april.

Representanter for ungdomsrådet deltok på nordisk ungdomskonferanse i Reykjavik i mars.

De kommunale medvirkningsrådene avgir egen årsmelding til bystyret.

Byombudet

Byombudet er et uavhengig kontrollorgan som skal se til at den kommunale forvaltningen ikke gjør feil eller urett mot den enkelte innbygger. Byombudet har tre stillinger: et byombud og to rådgivere. Byombudet har også ansvar for tilsynsordning for personer med utviklingshemning og nedsatt funksjonsevne.

En viktig del av arbeidet til byombudet er å gi informasjon, råd og veiledning, både når det gjelder klager på behandling av enkeltsaker og spørsmål av mer generell karakter.

Byombudet avgir egen årsmelding til bystyret.

Sekretariat for kontrollutvalg

Kontrollutvalget har et eget sekretariat som er uavhengig av kommunens administrasjon og som er underlagt kontrollutvalget. Kontrollutvalgets sekretariat arbeider ut fra retningslinjer som følger av kommuneloven og fra bestillinger som kontrollutvalget gjør. Sekretariatet er det operative organet til kontrollutvalget, og har som hovedoppgave å påse at saker som blir behandlet av utvalget er forsvarlig utredet og at vedtakene i utvalget blir iverksatt. Sekretariatet består av to fast ansatte.

Kontrollutvalget avgir egen årsmelding til bystyret.

Sekretariat for rådene - rådssekretariat

Aktivitetsnøkkeltall

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2021	Resultat 2022	Resultat 2023	Resultat 2024
Antall saker bystyret	403	390	447	520
Antall saker forretningsutvalget	342	170	348	428
Antall saker kontrollutvalget	111	50	117	109
Antall saker valgstyret	53	25	79	26

Kostra Nøkkeltall

	Bergen 2023	Bergen 2024	Oslo kommune	Trondheim	Stavanger	ASSS uten Oslo
Prioritet						
Kontroll og revisjon brutto driftsutgifter beløp pr innb (kr) *)	50	46	106	97	80	
Politisk styring brutto driftsutgifter beløp pr innb (kr) *)	373	303	217	275	395	

**) Inflasjonsjustert med deflator*

Status økonomi per tjeneste

Beløp i mill. kr

			Regnskap 2024			
Tjeneste	**Regnskap 2023**	**Justert bud. 2024**	**Utgifter**	**Inntekter**	**Regnskap**	**Avvik i kr**
Bystyret	54,4	56,8	61,3	−0,9	60,4	−3,6
Ungdomsråd	0,4	0,8	0,8	0,0	0,8	0,0
Valget	21,3	2,4	2,0	−0,3	1,7	0,8
Ombud	2,8	3,6	2,4	−0,5	1,9	1,7
Revisjon	10,1	11,0	11,9	−2,4	9,5	1,4
Kontrollutvalg	3,9	4,1	4,2	−0,4	3,9	0,3
Administrasjon av Bystyrets organer	20,6	24,6	28,3	−1,6	26,7	−2,1
Eldrerådet/ Råd for personer med funksjonsnedsettelse	0,9	1,5	1,5	0,0	1,5	0,0
Sum	**114,5**	**104,8**	**112,4**	**−6,0**	**106,4**	**−1,6**

Status økonomi per avdeling

Beløp i mill. kr

			Regnskap 2024			
Byrådsavdeling	**Regnskap 2023**	**Justert bud. 2024**	**Utgifter**	**Inntekter**	**Regnskap**	**Avvik i kr**
1-Byrådsleders avdeling	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,0
2-Byrådsavdeling for finans	−2,8	−0,3	0,0	−0,3	−0,3	0,0
8-Bystyrets organer	122,1	103,7	111,1	−5,7	105,5	−1,8
90-Fellesposter - bykassen	−4,9	1,4	1,2	0,0	1,2	0,2
Sum	**114,5**	**104,8**	**112,4**	**−6,0**	**106,4**	**−1,6**

Kommentar til status økonomi

Bystyrets organer hadde et merforbruk på 1,8 millioner kroner i 2024. Resultatenhetene Bystyret og Bystyrets kontor hadde merforbruk på ca. fem millioner kroner, mesteparten av dette ble dekket inn av mindreforbruk hos Byombudet og Sekretariat for kontrollutvalg.

For Bystyrets kontor sin del var det merforbruk på både lønnsbudsjettet og driftsbudsjettet. Det var spesielt to forhold som ga merforbruk på lønnsbudsjettet:

Det ble i store deler av 2024 nødvendig å benytte interne prosjektledere fra Bergen kommune. Det ble kjøpt prosjektledelse til innkjøp av ny politisk møteportal, til å assistere i ROS-arbeid og til fornyelse av nettsidene for folkevalgte.

Langtids sykefravær gjorde det nødvendig å leie inn vikar.

Når det gjelder avvik på driftsbudsjettet skyldes dette i hovedsak at fordelingen av kostnadene knyttet til drift av Bergen Rådhus har vært betydelig større enn det Bystyrets kontor tidligere benyttet til drift.

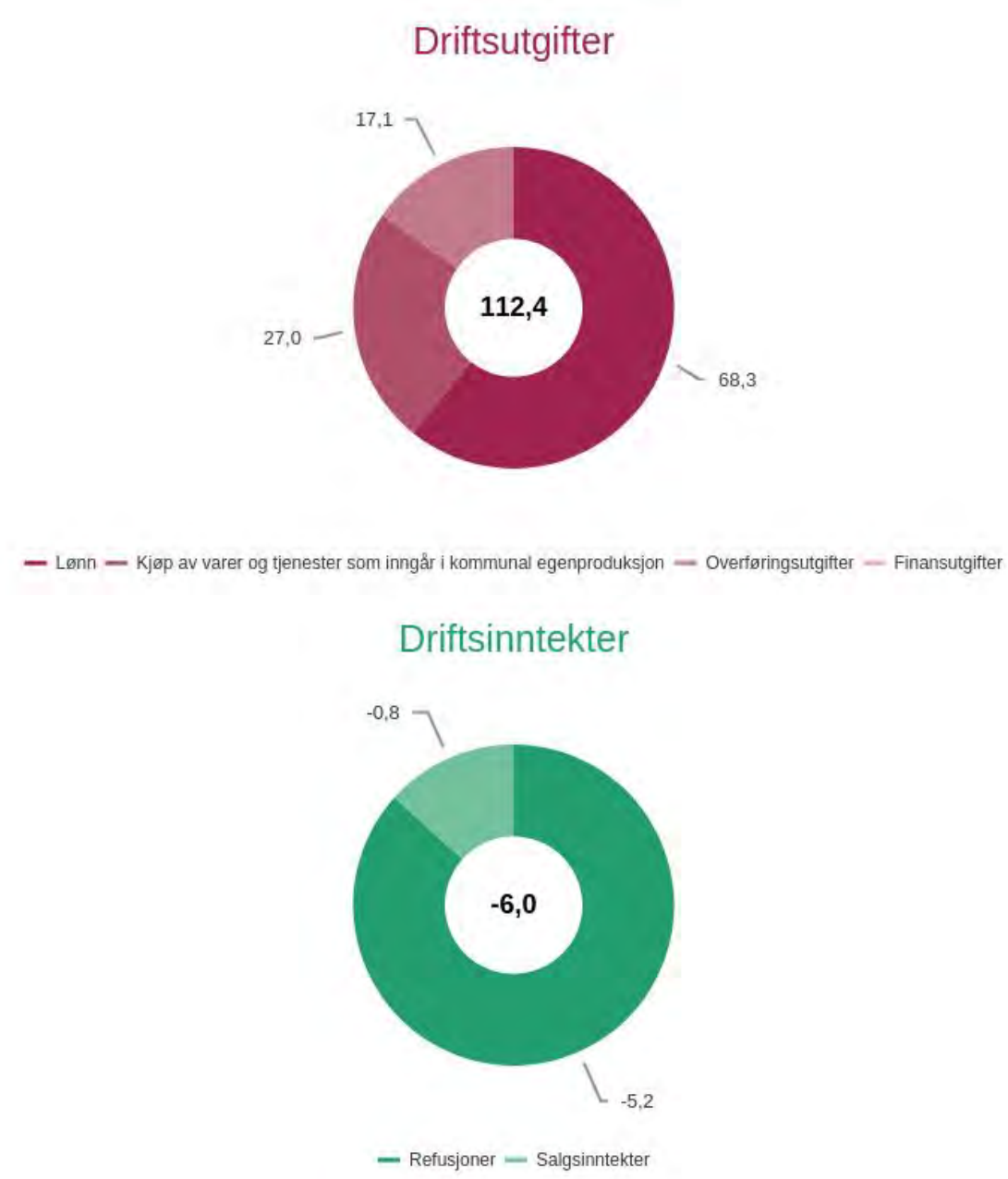
For Bystyret sin del skyldtes merforbruket delvis svært stor aktivitet på representasjonsfeltet, samt merforbruk på lønnsbudsjett til frikjøpte politikere, blant annet på grunn av etterlønn i årets første måneder. Ekstra møter i bystyret og utvalgene, samt høringer har kostnader både i form av ekstra honorar, og kostnader knyttet til streaming.

Byombudet hadde vakanse i en av sine rådgiver-stillinger, samt en del sykefravær uten vikar i den andre, det gjorde at byombudet hadde mindreforbruk i 2024.

På **sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen)** skyldes avviket periodisering av variabel lønn. Dette er utgifter fra 2024 som er fakturert i 2025 som periodiseres til riktig år.

Oversikt driftsutgifter og -inntekter (graf)

Detaljvisning drift (graf)

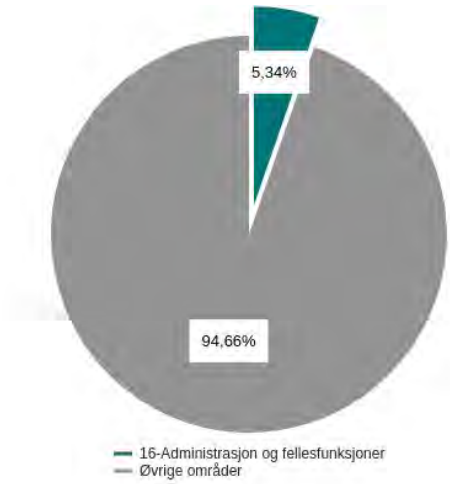


Status overordnet mål

Målsetting	Status måloppnåelse
Bystyret skal fastsette overordnede mål og utvikle langsiktige strategier for hele kommunens virksomhet.	Bystyret behandlet i 2024 en rekker saker og planer som er bidrag til å oppfylle målsettingen om at «Bystyret skal fastsette overordnede mål og utvikle langsiktige strategier for hele kommunens virksomhet.» Av viktige saker her kan nevnes: Planstrategi for Bergen kommune 2023 . 2027 med planprogram for kommuneplanens samfunnsdel, Bergen ROS 2024, avtale med Vestland fylkeskommune om tunneltrase` for bybanen gjennom sentrum, arbeid med antirasisme i bergensskolen, forskrift om skoleregler og skoledemokrati, Felles innsats mot ungdomskriminalitet, overordnet strategi for Helsefellesskapet i bergensområdet, Strategi for fastlegeordningen 2024 – 2028, rekruttering av nødvendig helsepersonell til helsestasjon, kommunale tjenester til bostedsløse, redegjørelse om CRPD i kommunens tjenester prioritering av saker på kulturfeltet mot sentrale myndigheter,
Bystyrets kontor skal bidra til et velfungerende lokaldemokrati.	Et velfungerende lokaldemokrati forutsetter at møtene er tilgjengelig for publikum og presse slik det bla. er forutsatt i kommuneloven. Bystyrets kontor annonserer alle politiske møter i avisen samt på kommunens nettsider. Alle møter i bystyret og andre politiske utvalg har blitt streamet slik at publikum har kunnet følge alle møtene, og følge med på viktige saker over tid, både i det respektive utvalget og i bystyret. Det er fortsatt nødvendig å forbedre tiltak for universell utforming, så som teksting. Bystyrets kontor arbeider kontinuerlig med å sikre en effektiv og pålitelig gjennomføring av politiske møter, og har utarbeidet et handlingsprogram for 2023-2025 for å sikre kompetanse, rolleforståelse og håndtering av risiko, i samsvar med internasjonale, nasjonale og lokale drivere for endring. Digitalisering er en sentral målsetning, i 2024 har prosjektet ny politisk møteportal stått sentralt, sammen med utvikling av hjemmeside for vielser og utvikling av kontaktskjema for kontakt med folkevalgte og innbyggere.
For å bidra til å styrke kvaliteten i kommunens tjenester, skal kontrollutvalget sørge for at det blir gjennomført kontroll og revisjon med hele kommunens virksomhet.	I 2024 gjennomførte kontrollutvalget to anbudskonkurranser, og det ble inngått nye kontrakter med Deloitte AS om regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Kontrollutvalget utarbeidet også nye planer for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll for perioden 2024 – 2028. Planene er basert på en risiko- og vesentlighetsvurdering og ble vedtatt etter en grundig prosess, hvor blant annet bystyreutvalgene og medvirkningsrådene ble involvert. Det ble videre mottatt og behandlet 5 nye forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller. I tillegg ble byrådets oppfølging av 9 tidligere forvaltningsrevisjoner ferdigbehandlet i 2024. Videre mottok kontrollutvalget en rekke orienteringer fra byrådet, Statsforvalteren og andre.
Med fokus på innbyggernes rettsikkerhet skal byombudet arbeide for at det i den kommunale forvaltning ikke blir gjort urett mot den enkelte.	Byombudet arbeid består i hovedsak å håndtere enkelthenvendelser fra innbyggerne. Kontakten er i hovedsak på telefon og e-post og dersom det er behov for det avsettes tid til fysisk møte. Byombudet er også tilstede på møter mellom innbyggere og tjenestested. Videre holdes innlegg for kommunens avdelinger og politiske råd/utvalg.

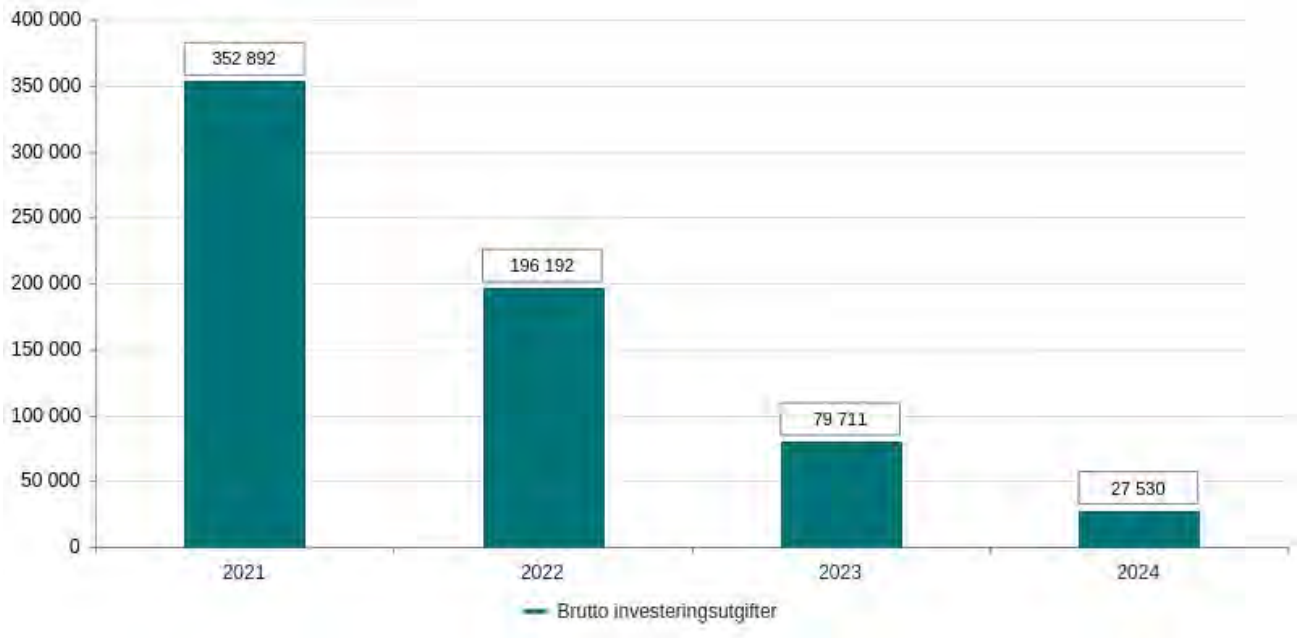
16-Administrasjon og fellesfunksjoner

Brutto driftsutgifter i % av kommunens totale utgifter



Brutto investeringsutgifter

Beløp i 1000 kr



Om tjenesteområdet

Tenesteområdet *Administrasjon og fellesfunksjonar* omfattar dei administrative funksjonane i byrådsavdelingane og tenester som er felles for kommunen som konsern. Byrådsavdeling for finans og Byrådsleiars avdeling har dei fleste einingane innanfor dette tenesteområdet. Byrådsavdeling for næring, kultur og idrett har ansvaret for arkivtenesta til kommunen.

Tenesteområdet omfattar elles advokattenester og juridisk bistand, digitalisering og innovasjon, eigedomsforvaltning og utbygging, HR, informasjon, innkjøp, kommunikasjon, samt rekneskap og økonomistyring. Oppfølginga av eigarinteressene til kommunen høyrer også til her.

Viktige begivenheter

Byrådet

- Finansbyråd Eivind K. Nævdal-Bolstad valde 27. mai 2024 å gå av. Charlotte Spurkeland vart utnemnd som finansbyråd.
- Jacob Mæhle vart utnemnd til ny byråd for finans 5. august 2024 og byrådet vart konstituert på nytt.

Lokaldemokrati, samfunnsutvikling, internasjonalt arbeid

- Bergen kommune utarbeidde våren 2024 eit overordna kunnskapsgrunnlag som vart brukt i arbeidet med å skildre utfordringsbiletet til planstrategien og planprogrammet for samfunnsdelen til kommuneplanen.
- Planstrategi for Bergen kommune 2023–2027, med planprogram for kommuneplanens samfunnsdel, vart vedtatt av Bergen bystyre i møte 30.10.2024, sak 388/24.
- Byrådsleiar Christine Meyer vart vald til styreleiar for Vest-Norges Brusselkontor i ekstraordinært styremøte april 2024.
- Bergen kommune har vore med på møte i Eurocities for å lære korleis byer rundt om i verda jobbar med bærekraftsmåla.
- Bergen kommune har tatt delt i eit lokaldemokratiprogram i regi av Kommunal- og distriktsdepartementet.
- Byrådet starta i 2024 dialogen med Hebron og Lviv. Bystyret vedtok i møte 2. og 30. oktober at Bergen skal ha ei tematisk innretning på samarbeidsavtalene med den ukrainske byen Lviv og den palestinske byen Hebron.
- Bystyret avslutta avtalen med den kinesiske byen Dalian i bystyremøtet 02.10.2024.

Etat for utbygging



KNYTT SAMAN: Den nye delen og den eldste delen av Haukeland skole er knytt saman av ei innebygd gangbru med kunstnerisk utsmykning.
Kunstnaren Hedvig Thorkildsen har laga utsmykkinga. Foto: Ola Henning Målsnes

Etat for utbygging har gjort følgjande byggeprosjekt ferdige i løpet av 2024:

- Bergen inkluderingssenter - totalrehabilitering av den tidlegare lærarhøgskulen
- Eidsvåg skole - rehabilitering og nybygg med idrettshall
- Fana brannstasjon - nybygg
- Haukeland skole - kapasitetsutviding med tilbygg og rehabilitering

Sjå nærare omtale av prosjekta under “Status investeringar”.

Andre hendingar:

- Dialogmøte med entreprenørbransjen om kommande anskaffingar vart gjennomført februar 2024.
- Saman med andre etatar gjennomførte Etat for utbygging ein stor dialogkonferanse om ombruk i byggeprosjekt februar 2024.
- I november blei kvalitetssystemet til etaten sertifisert på nytt (ISO 9001).
- For 11 byggeprosjekt er det gjort utrekningar av sirkularitet.

Innkjøp konsern



GRØNE INNKJØP: Finansbyråd Jacob Mæhle på omvisning med produksjonssjef Tøger Tøssebro i Elis. Elis er den kommunen sin svanemerka leverandør av reint arbeidstøy til dei som jobbar i helsetenesta. Biletet er tatt i samband med at kommunen mottok Svaneprisen for innkjøparar 2023 av stiftinga Miljømerking Norge. Foto: Ola Henning Målsnes

- Det to-årige prosjektet, "Kapasitetsbygging for sirkulære løft i anskaffelser", er gjennomført. Prosjektet er finansiert med midlar frå Miljødirektoratet. Prosjektet har gjort det mogeleg å jobbe systematisk med sirkulære anskaffingar innan bygg og anlegg og IKT. Det er òg kome på plass praktiske tiltak som har auka graden av ombruk i kommunen. Direktoratet har innvilga eit påbyggingsår. Prosjektet fortset ut 2025.
- På oppdrag frå kontrollutvalet levert Deloitte i november 2024 ein rapport etter forvaltningsrevisjon av innkjøp i kommunen. Rapporten peiker på ein del område som kan betrast, men viser òg til at mange system og rutinar er på plass.
- Kommunen uttalte seg om forslag frå to regjeringsoppnemnde utval om nytt regelverk på anskaffingsområdet (NOU 2023:26 og NOU 2024:9).
- For andre gong fekk Bergen kommune Miljømerking Norge sin pris for grøne innkjøp.

Seksjon for digital transformasjon

- I 2024 har det vore ei prioritert oppgåve å utvikle strukturane for samstyring vidare. Det gjeld både i eigen kommune, regionalt og nasjonalt gjennom KS. Digitaliseringstakta og eit krevjande økonomisk handlingsrom gjer at vi framover må løyse fleire oppgåver i fellesskap.
- Bergen kommune er vertskap for det regionale digitaliseringssamarbeidet DigiVestland. Gjennom året har det vore arbeidd med å lage utkast til ein ny samarbeidsavtale for dette samarbeidet.

- Seksjonen har inngått nye rammeavtalar for konsulentbistand innan teknologi, verksemdsutvikling og driftstenester som gjeld heile Bergen kommune. Avtalane sikrar tilgang på viktig kapasitet og kompetanse når kommunen ikkje har dette sjølv.
- Bergen kommune har tatt i bruk fellesløysinga "Min kommune". Dette er fellesløysinga KS har for at innbyggjarar og verksemder kan finne relevant informasjon frå kommunen.
- I november gjennomførte seksjonen ei større beredskapsøving om cyberberedskap. Fleire byrådsavdelingar, etatar og andre funksjonar var med på å øve.

Ansattservice

- Copilot, som er eit verktøy frå Microsoft for kunstig intelligens, blei gjort tilgjengeleg internt i kommunen. Copilot er på ei trygg plattform som tar vare på personvern- og informasjonstryggleik.
- Styringa av det trådlause nettet for kontorarbeidsplassar er oppdatert til ei virtuell plattform.
- Prosessnettverket til Bergen Vann har fått sentralisert drift. Dette omfattar drift og forvalting av nettverk, serverar og sikkerheitsinfrastruktur.

Etat for bygg og eiendom

- Etat for bygg og eiendom (EBE) har i 2024 arbeidd med ei ny organisering av driftsavdelinga til etaten. Hovedgrepa har vore å skilje teknisk drift og brukartenester og samlokalisere administrasjon. Dessutan er oppdragsteam, anleggsgartnarar og verna arbeidstakarar organiserte i ei prosjektavdeling saman med handverkarar og ombruksavdeling.
- EBE planlegg å samle drift, handverk, ombruk og reinhald i Jekteviken. Her eig kommunen to kombinasjonsbygg. Gjennom å samle medarbeidarane på færre plassar, får etaten større høve til å byggje gode og solide fagmiljø.
- Bergen kommune har 17 skular som ikkje er godkjende etter helsevernforskrifta. Arbeidet med å få desse skulane godkjende er blitt intensivert. Etat for bygg og eiendom leiar ei tverretatleg arbeidsgruppe med tre leiarar frå EBE og tre frå Byrådsavdeling for barnehage og skole. Målet er at alle skulane, som ikkje har behov for ei totalrehabilitering, skal kunne godkjennast i løpet av 2025. Bergen kommune er ved utgangen av 2024 i rute med å nå denne målsettinga.
- Etaten har hausten 2024 leia ei arbeidsgruppe som har utgreidd korleis reinhaldet skal organiserast i framtida. Den same gruppa har òg sett på ein revisjon av norma for reinhald i kommunen. Bystyret behandla denne saka i slutten av januar 2025.

Etat for boligforvaltning

- I 2012 fekk Etat for boligforvaltning (EBF) melding om at support og utvikling av programplattforma for forvaltningssystemet, BOEI, ville opphøyre. BOEI er det viktigaste verktøyet i verksemda til etaten. Systemet handterer alt frå leigekontraktar til innkreving av husleige for dei 5.600 leigeobjekta. Etter ein lang prosess fann etaten ingen system i marknaden med like god funksjonalitet som BOEI. Husleigekrav for kommunale bustadar må kunne delast på tre ulike element; eigendel, kommunal bustøtte og bustøtte frå Husbanken.
- EBF konkluderte me at det beste å bygge eit moderne system med same funksjonalitet. Etaten lyste ut oppdraget i 2020. I 2024 vart systemet, som no har ein arkitektur som stør dei gjeldande krava i kommunen, sett i drift. Leveransen fungerer som føresett. Innfasinga har òg gått bra.

Bergen byarkiv



Arkivdagen hadde tema sjukdom, smerte, liding og død. Bletet viser ein pleiar som behandlar ein ung pasient ved Kysthospitalet i Hagavik på 1920-30-tallet. Foto: Gerhard Berg. Arkivet etter Luster Sanatorium, Bergen byarkiv.

- I 2024 er skuleprotokollar frå alle dei eldste skulane i Bergen og dei tidlegare omlandskommunane publiserte på digitalarkivet.no.
- Byarkivet deltok i One Ocean Week 2024 med å publisere kjelder frå Bergen Sjømannsskole. På Slektsforskardagen 2024 publiserte vi folketellingar og skuleprotokoller frå Laksevåg.
- Arkivdagen 2024 var emnet «Sykdom, smerte, lidelse og død». Byarkivet publiserte årsmeldingar fra 1906-1942 frå to sentrale aktørar i helseomsorga i byen, Sunnhetsvesenet og Haukeland sykehus.
- Tala på nedlasta sider er meir enn dobla dei siste fire åra. I 2024 passerte vi 1,1 million.

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
Helårsvirkning av realendringer i årets budsjett				
IKT-utgifter - Drift av arbeidsstasjoner og Microsoft lisenser	600	600	0	Midlene har gått til formålet.
Styrking av administrativ kapasitet og kompetanse som følge av betydelig vekst i aktivitetsnivå ut mot brukerne	3 200	3 200	0	Tiltaket er iverksatt, og midlene har gått til formålet.

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
Vaktordning for informasjonsberedskap - justering	260	260	0	Ny avtale om vaktberedskap for informasjonsberedskap er iverksatt.
Tilbakeføring av grunnfinansiering henført til BraArkiv (retting av feil i BR231145)	711	711	0	Innarbeidet i vedtatt budsjett.
Ny EPJ for Bedrifthelsetjenesten	500	500	0	Tiltaket gjelder økte årlige utgifter til drift av nytt elektronisk pasientjournalsystem (EPJ), og midlene har gått til formålet.
Styrking av staben i HR Bemanning	2 805	1 923	882	Staben er styrket med to stillinger. Med bakgrunn i kommunens ansettelsesstopp ble det ikke iverksatt en tredje ansettelse i 2024.
Husleie til administrasjon i Etat for barn og familie, Etat for sosiale tjenester og Etat for psykisk helse og rustjenester	3 951	3 951	0	Tiltaket er iverksatt, og midlene har gått til formålet.
Økte utgifter til kontingenter på arbeidsgiverområdet	2 360	2 360	0	Utgiftsøkningen som følge av oppjustert sats på KS-kontingenten, samt økning i antall ansatte i kommunen er innarbeidet i ramme.
Økte utgifter til HR-systemer	430	430	0	Prisvekst på kontraktfestede avtaler og lisenser er innarbeidet i ramme.
Overføring av telefontjeneste for Bystyrets kontor til Innbyggerservice	216	216	0	Overføring av telefontjeneste for bystyrets kontor til Innbyggerservice er gjennomført i tråd med Forretningsutvalgets sak 158/23.
Økte kostnader som følge av ny MS-lisens avtale	5 300	7 300	−2 000	Økte lisensutgifter har påløpt med helårseffekt i 2024. En forventet innsparing ifm. migrering av Outlook til skyen har ikke latt seg realisere, og er årsaken til det negative avviket på kr 2 mill.
Sum	**20 333**	**21 451**	**−1 118**	
Tilpasning til aktivitetsnivå				
EBE - Reduksjon i FDV-utgifter gjennom salg av bygg	−2 119	−2 119	0	Kontorbygget i Neumanns gate 1 er solgt til studentsamskipnaden Sammen, og endringen i utgifter til forvaltning, drift og vedlikehold har trådt i kraft med helårseffekt i 2024
EBE - Justering av FDV-ramme for endringer i byggporteføljen	100	100	0	Endringen er innarbeidet i årsbudsjettet til Etat for bygg og eiendom
Politisk rådgiver - byrådet	1 000	1 000	0	Politisk rådgiver er ansatt i tråd med antall rådgivere fastsatt ved konstituering av byrådet Meyer 30. oktober 2023 (sak 1283/23).
Sentral usikkerhetsavsetning nye tiltak (SAM)	−40 000	−40 000	0	Flere tiltak er forsinket i 2024, så budsjettmidler er ubrukte. Per desember er det rapportert om prosjekter som enten har hatt delårsdrift eller ikke startet i det hele tatt. Det var budsjettert med en innsparing på 40 mill., som rapporteres uten avvik. Innsparingen fordeles på flere områder, men rapporteres samlet under administrasjon.
EBE - Strømsparingstiltak i kommunale bygg	2 400	2 400	0	Reduksjon i energiforbruk ble målt til 9,8% i 2024 sammenlignet med 2019 (referansenivået). Det er ikke mulig å

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
				tallfeste besparelsen i kroner, fordi det ikke er mulig å skille effekt av strømsparing fra effekt av energieffektivisering.
Sum	**−38 619**	**−38 619**	**0**	
Nye tiltak				
Nærværsprosjekt	4 000	4 000	0	Nærværsprosjektet er en viktig satsing for byrådet, og startet opp våren 2024. Prosjektet sitt hovedmål er gjennom systematisk arbeid å legge til rette for varig lavere sykefravær i tjenestene.I løpet av 2024 ble det ansatt en prosjektleder som er ansvarlig for driften av prosjektet. Mot slutten av året ble en rådgiver knyttet til prosjektet, og etter vedtak av budsjett 2025 i desember, ble det også startet opp et særskilt arbeid mot barnehagene som skal gjennomføres i 2025.Blant områdene nærværsprosjektet har prioritert i 2024 er kvinnehelse, systematisk nærværsarbeid i den enkelte enhet, for eksempel nærværssamtaler og nærværsmøter, oppfølging av sykemeldte og generelt arbeid med HMS. Arbeidet har i 2024 hatt særlig oppmerksomhet på sykehjem, hjemmetjenester og barnehage.
Psykologberedskap for ansatte som utsettes for vold eller trusler	500	917	−417	Det er inngått beredskapsavtale for psykologtjeneste med virkning fra 01.03.24. Avviket skyldes delårseffekt i 2024.
Etablering av informasjonssikkerhetssenter (SOC) i Bergen kommune	2 000	0	2 000	Sikkerhetssenter er etablert, men det er forsinkelser og avklaringer som må gjennomføres med hensyn til skalering av tiltaket. For å spare penger har byrådet skrinlagt planen om å anskaffe et eget loggmonitoreringsverktøy. Dette innebærer at man må justere på den opprinnelige planen for bemanning av senteret, slik at både systemstøtte og bemanning kan finansieres innenfor rammen. Det pågår dialog mellom Seksjon for digital transformasjon og Ansattservice om dette.
Fellesutgifter på ny reisebyråavtale	480	480	0	Tiltaket er iverksatt og varige utgifter løper iht. budsjett
Driftskonsekvenser digitaliseringsprosjekter	1 075	348	727	Tiltaket består av driftskonsekvenser på tre prosjekter i 2024. Ny skjemaløsning er etablert og driftskonsekvenser for 2024 er delvis realisert. Driftskonsekvenser på etablering av KS Min Side er realisert, og tiltaket har erstattet Bergen kommune Min Side med KS sin Min kommune våren 2024. Prosjektet etablering av KS Min Side hadde noen restaktiviteter høsten 2024, og er nå ferdigstilt. Arbeidet med imøtekommende tjenester (Proaktive tjenester) har hatt god fremdrift i 2024, men flere av aktivitetene har blitt forsinket. En viktig årsak til dette er kompleksiteten i oppsett og gjennomføring av pilotarbeid, der det har krevd mange avklaringer med prosesseiere

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
				i Byrådsavdelingene for blant annet å avklare hvordan tjenestene skal få riktig tilgang til data. Flere av datasettene som er nødvendige for å tilby imøtekommende tjenester er underlagt særskilte regler for hjemmel og bruk, noe som gjør at det er nødvendig med grundige avklaringer for å automatisere prosesser og tjenester som krever tilgang til slike datasett. Ferdigstillelse av rammeverket som skal godkjennes og realiseres for å endre mange av kommunens tjenester fra "finne-søke-vente på vedtak" til imøtekommende, har også blitt forsinket for å være avstemt med resultatene fra pilotarbeidet.
Nytt fagsystem eiendomsskatt	250	0	250	Tiltaket er forsinket og forventes å starte opp i løpet av 2025.
Sum	**8 305**	**5 745**	**2 560**	
Nye engangstiltak				
Ny avtale for datatjenester og internett for Bergen kommune	1 300	1 300	0	Prosjektet startet opp i andre kvartal 2024, og har til nå gjennomgått en kartleggingsfase og påstartet arbeidet med å utarbeide konkurransegrunnlag for anskaffelse av avtale for datakommunikasjon og tjenestetransport. Kartleggingen har tatt for seg anbefalingene fra den tidligere konseptfasen, og sett nærmere på virksomhetens behov knyttet til de aktuelle tjenestene. Det er også gjort videre innsiktsarbeid for å se på hvilken teknologi man ønsker å bygge tjenestene på. Dette er basert på føringer fra kommunens digitaliseringsstrategi og tilbakemeldinger fra aktuelle Leverandører gjennom skriftlig markedsdialog som ble gjennomført fjerde kvartal. Samtidig har forberedende aktiviteter for konkurransegjennomføring pågått sammen med arbeidet med produksjon av behov- og kravspesifisering som skal ligge til grunn for ny avtale.
Sum	**1 300**	**1 300**	**0**	
Effektivisering				
Oppgavegjennomgang i kommunen	−84 398	−82 800	−1 597	Bystyret har vedtatt at de administrative kostnadene i byrådsavdelingene skal reduseres, blant annet ved å holde administrative stillinger vakante ved varig eller midlertidig ledighet. Av et totalt innsparingskrav på 95 mill. ble 30. mill. fordelt ut i detaljeringen av vedtatt budsjett i februar, mens de ytterligere 65 mill. ble fordelt i august 2024. I revidert budsjett 2024 ble det innført generell ansettelsesstopp for administrative stillinger i hele organisasjonen. Byrådsavdelingene melder om at innsparingskravet er tilnærmet innfridd.

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
				Stillinger er holdt vakant ved ledighet, og for administrative stillinger har det vært restriktiv bruk av vikarer. I tillegg har avdelingene brukt mindre på kurs og samlinger, konsulentbruk, reiseaktivitet og andre utgifter som ikke er strengt nødvendig. Byrådsavdelingene har håndtert innsparingskravet ulikt mht. fordeling og rapportering i sine tjenester. I sum rapporteres det om forventet effekt på 93,4 mill. som gir et negativt avvik på 1,6 mill. i 2024.
EBE - Ytterligere 10 % reduksjon i energiforbruk i kommunale bygg	−170	−170	0	Reduksjon i energiforbruk ble målt til 9,8% i 2024 sammenlignet med 2019 (referansenivået). Det er ikke mulig å tallfeste besparelsen i kroner, fordi det ikke er mulig å skille effekt av strømsparing fra effekt av energieffektivisering.
Gevinst ved ny modul for prekontering av faktura	−1 000	0	−1 000	Det var planlagt å innføre en ny modul som kunne lage forslag til kontering av fakturaer i økonomisystemet UBW Økonomi. Det er budsjettert med at dette kunne gi en innsparing på kr 1 mill. i form av spart tid. Etter at det ble besluttet å starte arbeidet med å lyse ut konkurranse om et nytt økonomisystem, har planen om å innføre en prekonteringsmodul i UBW Økonomi blitt skrinlagt.
Sum	**−85 567**	**−82 970**	**−2 597**	
Kutt				
Redusere bemanningen i Etat for bygg og eiendom	−690	−690	0	Bemanningen er nedjustert med helårseffekt i 2024
Avslutte medlemskap i Initiativ for etisk handel	−100	−50	−50	Medlemskapet er sagt opp, men det er påløpt halv kontingent i 2024
Kutt Bergen byarkiv	−74	−74	0	Innarbeidet i vedtatt budsjett.
Sum	**−864**	**−814**	**−50**	
Sum tiltak	**−95 112**	**−93 907**	**−1 205**	

Rammeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå				
Ettergodtgjøring folkevalgte	506	506	0	Siste del av merutgifter til ettergodtgjøring etter byrådsskiftet høsten 2023 ble belastet regnskap januar 2024.
Manglende inntekt oppfølging av investeringsprosjekter	2 000	2 000	0	Avdeling for bygg i Byrådsavdeling for barnehage og skole er bestiller av en lang rekke investeringsprosjekter. En god del av arbeidet involverer videreutvikling av prosjekter på investeringsbudsjettet. Mengden av timer som blir ført på investeringsbudsjetter og aktivert, varierer imidlertid over tid. I budsjettrammen ligger

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
				det et krav om volum på 4 mil. kroner, men i realiteten føres det kun for ca. 2 mill. kroner. Budsjettet er fordelt til Avdeling for bygg.
Husleie Allehelgensgate, manglende prisjustering 2024	222	222	0	Tiltaket er iverksatt, og midlene har gått til formålet.
Sum	**2 728**	**2 728**	**0**	
Nye engangstiltak				
Byrådets arbeid med ny kommuneplan og kommunal planstrategi	700	700	0	Byrådet redegjorde for byrådets arbeid med ny kommuneplan og kommunal planstrategi i byrådssak 1063/24, vedtatt 21.03.24, og det ble bevilget 0,7 mill. i Revidert budsjett 2024 til arbeidet. Som redegjort for i byrådssaken var den tentative fremdriftsplanen svært stram. Etter planen skulle blant annet medvirkningsprosesser startet i løpet av høsten, men arbeidet ble noe forsinket. Byrådet satte derfor av midlene på fond i forbindelse årsavslutningen (jf. byrådssak 1355/24) til bruk tidlig i 2025.
Sum	**700**	**700**	**0**	
Sum tiltak	**3 428**	**3 428**	**0**	

Utvikling og utfordringer

Byrådet

Sekretariatet la til rette for 57 møte i byrådet og like mange byrådskonferanser. Byrådet fatta vedtak i 366 saker, og kom med tilråding til bystyreutval eller bystyret i 388 saker.

Sentralt kommunikasjonsarbeid



Seksjon kommunikasjon har produsert ein video til HR bemanning sitt arbeid med å rekruttera læringar til kommunen. Siren Smith Gjøen er ein av tre lærlingar i videoen. Sjå videoen her.
Foto: Andrew M.S. Buller

I 2024 kom det endringar på kommunikasjonsfeltet som kravde felles forståing og handtering. Særleg gjaldt dette bruken av sosiale medium. I tillegg kom det nye retningslinjer og krav til universell utforming av digitalt innhald.

Miljøa på kommunikasjon og digitalisisering har samarbeidd med om å følgje opp "føre var"-tiltak om Meta og bruken deira av kunstig intelligens (byrådssak 1195/24). Seksjon kommunikasjon har utarbeidd felles retningslinjer for kva ein kan gjere og ikkje. Dette er gjort for å unngå sprikande tolkingar, ulik praksis, brot på reglar og unødig bruk av ressursar.

Klarspråkarbeid

Kommunelova krev at kommunen informerer ope og aktivt om verksemda si. I 2024 viser ei spørjeundersøking at om lag sju av ti innbyggjarar i Bergen meiner informasjon frå kommunen er lett å forstå. Nettsidene er hovudkanalen for å nå ut med nyheiter, informasjon om tenester og politiske vedtak. I 2024 hadde nettsidene 7 millionar besøk, om lag ein halv million meir enn året før.

Digital utvikling og inkludering

Gjennom året vart det utarbeidd ein samordna chatfunksjon. Her kan innbyggjarane få svar frå ein digital robot og eit menneske samla i eitt felles vindauge for nettpraten. Roboten svarar heile døgnet, men får hjelp av tilsette på Innbyggerservice i kontortida.

Innbyggarane kan ha fysisk møte med kommunen på Innbyggerservice. Dette tilbodet bidrar til digital inkludering. I 2024 har publikumsmottaket fått ny resepsjon, rettleiingsrom og støyisolering. Ombygginga betrar personvernet til dei som kjem på besøk. Tiltaka gjer det også tryggare for dei tilsette.

HR- og arbeidsgivarområdet

Nærværsprosjektet

Nærværsprosjektet er ei viktig satsing for byrådet. Prosjektet starta opp våren 2024. Hovudmålet til nærværsprosjektet er å leggje til rette for eit varig lågare sjukefråvær i tenestene.

Ein prosjektleiar er tilsett og er ansvarleg for å drifte prosjektet. På slutten av året vart ein rådgjevar knytt til prosjektet. Det er òg starta opp eit særskilt arbeid retta mot barnehagane.

I 2024 har nærværsprosjektet prioritert kvinnehelse og systematisk nærværsarbeid i kvar eining. Slikt arbeid kan gjerast gjennom nærværssamtalar og -møte, følge opp sjukmelde og generelt arbeide med HMS. I 2024 var merksemda retta mot sjukeheimar og heimetenester.

Helse, miljø og sikkerheit

Ein viktig faktor for å auke nærværet er å jobbe systematisk med HMS og arbeidsmiljø. I 2024 har HR-seksjonen hatt eit særleg søkelys på det førebyggjande sykefråværet. Styrande dokument og rettleiarar, både innan oppfølging av sjukefråvær og HMS, er vurderte og reviderte. Dette skal gjere det tydeleg kor viktig det er å jobbe førebyggande og gi gode verktøy. Etterkontrollar av dette arbeidet er òg gjennomført.

Endrings- og omstillingsbehov

Fleire omstillingsprosjekt starta i 2024. Det er ikkje uvanleg at ein stor organisasjon endrast støtt. Det spesielle er at mange av omstillingane har mål om å få ned kostnadane på grunn av den krevande økonomiske situasjonen til kommunen. Byrådsleiars avdeling har gjort eit omfattande arbeid med å revidere styrande dokument som gjeld omstilling. Arbeidsrettslege vurderingar av kva rettar arbeidstakarane har i omstilling er gjennomførte. Dessutan har det vore prioritert å rettleie og gje råd om arbeidet med omstilling. Eit førebuande arbeid er gjort, slik at kommunen kan handtere eventuelle overtalige arbeidstakarar på ein trygg og god måte.

Leiar- og organisasjonsutvikling

Hyppige endringar i samfunnet og omstillinga i kommunen stiller stadig større krav til leiarane våre. Gjennom opplærings- og utviklingsprogrammet vil leiarane få hjelp til å styrke og utvikle leiarskapen sin. Dette skal gjere dei meir hardføre og trygge i leiarrolla. Målet er òg å sikre einsarta leiing på tvers av byrådsavdelingane i kommunen. Dette skal gjerast gjennom å byggje felles dugleik og skapa kultur for ei leiing som er framtidsretta, meistringsorientert og endringsdyktig.

Første del av programmet for utvikling av leiarar, “Startskotet”, vart lansert i 2024. Fleire enn 400 leiarar fullførte eller kom i gang med opplæringa dette året.

Partssamarbeidet

Samarbeidet mellom Bergen kommune og fagforeiningane er gjennomgåande godt. Våren 2024 er alle leiarar og tillitsvalde i Bergen kommune skolerte i samarbeid mellom partane i arbeidslivet. Føremålet med skoleringa er at alle leiarar og tillitsvalde skal kunne bruke partssamarbeidet til det beste for gode avgjerder og god kvalitet i tenestene.

Lokale lønnsforhandlingar

Lokale forhandlingar om løn har vore gjennomførte for alle arbeidstakarar i Bergen kommune i løpet av 2024. For arbeidstakarar, som er omfatta av sentral lønsdanning, vart hovudvekta av drøftingane gjennomført sentralt. I tillegg vart det halde lokale lønsforhandlingar, der lokale partar kunne prioritere einskilde grupper.

Leiarar og tilsette i sjølvstendige akademiske stillingar har utelukkande lokal lønsdanning.

Dei lokale partane i lønnsforhandlingar er Bergen kommune og kvar enkelt fagforeining. Byrådsleiars avdeling forvaltar forhandlingsfullmakta for Bergen kommune.

Systemportefølje på HR-feltet

Bergen kommune har stort behov for å vidareutvikle og digitalisere porteføljen av system og verktøy på HR- og organisasjonsområdet. Hausten 2023 melde systemleverandøren av kjernesystema på HR-området at levetida til dagens system går mot slutten. Arbeidet knytt til oppfølging av denne kunngjeringa er starta. Det er sett ned eit tverrfagleg prosjekt som jobbar med å sikre eit system som betre vil dekkje behova.

Styringsdata på HR-feltet

Bergen kommune jobbar vidare med å utvikle verktøyet «HR Lederdashbord». Dashbordet inneheld viktige styringsdata som gir innsikt og oversikt. Dette skal gjere arbeidet på HR-feltet enklare for leiarar og HR-medarbeidarar. I 2024 har det vore jobba med å vidareutvikle løysinga.

Etikk og varsling

Etikk er ein berebjelke for kommunen som tenesteytar og arbeidsgivar. "Etisk standard" er det styrande dokumentet for dette området. I heile 2024 har det vore arbeidd med å revidere etisk standard.

Kommunen ønskjer at dei tilsette skal seie i frå og at det skal vere eit godt klima for å ytre seg. Det krev at det òg er ei forståing og ein kunnskap om kva som er føremålet med varslingsinstituttet. I 2024 vart det sett ned ei partssamansett arbeidsgruppe som skal revidere varslingsrutinane til kommunen.

Bedriftshelsetenesta

Bedriftshelsetenesta (BHT) er fagavdelinga i kommunen for arbeidsmiljø og HMS.

Fleire leiarar enn i 2023 vender seg til BHT. Spesielt er det ein auke i oppdraga for bedriftsjordmora og bedriftsfysioterapeuten. Arbeidstilsynet krev ei omfattande deltaking frå BHT til avdelingar som er under tilsyn og kor det er spesifikke pålegg som må innfriast. Dette er ei oppgåve som har auka i tid og omfang, men er eit prioritert arbeid.

Vald og truslar mot tilsette er ei utfordring i kommunen. I 2024 vart inngått ein beredskapsavtale for psykologtenester. Avtalen skal dekke behovet for akutte psykologtenester for tilsette som blir utsett for vald, alvorlege truslar om vald eller andre sterke traumatiske hendingar på jobb.

Bemanningstenester

Avdelinga Bemanningstjenester i etaten HR-bemanning er bemanningsbyrået til kommunen. Avdelinga løyser i hovudsak mellombelse behov for bemanning i barnehagar.

Ved utgangen av 2024 er det tilsett 64 faste vikarar i 100 % stillingar. 48 av desse er assistentar og 16 er fagarbeidarar. I tillegg har avdelinga 140 vikarar med rammeavtale. Dei tar hand om mellombelse oppdrag i barnehagar.

Etterspurnaden etter vikarer er svært høg. Avdelinga løyser ofte over 220 oppdrag kvar einaste dag. Etterspurnaden frå barnehagane er større enn det avdelinga kan levere. I 2024 er det registrert rundt 40 000 løyste oppdrag og 5000 uløyste oppdrag. Talet på uløyste oppdrag er ei halvering frå året før.

Hovudutfordringa er å få tak i nok kvalifisert arbeidskraft. Det er stor konkurranse i arbeidsmarknaden om å sikre seg kvalifiserte vikarar. Avdelinga har derfor effektivisert rekrutteringsrutinane.

Bergen kommune inngjekk ny rammeavtale med eksterne vikarbyrå frå 1. september 2024.

Sommaren 2024 hadde tolv ungdommar sommarjobb i barnehage i eit eiga tiltak for unge med nedsett funksjonsevne.

Kommuneadvokaten

Kommuneadvokaten har levert juridisk bistand og advokattenester til heile den kommunale organisasjonen. Kontoret har hatt eit breitt tilfang av saker som omhandlar både offentleg- og privatrettslege spørsmål.

Kommuneadvokaten er prosessfullmektigen til kommunen i tvistesaker for domstolane og barneverns- og helsenemnda. Kontoret har i tillegg levert juridiske rådgivingstenester av stort omfang til byrådsavdelingar og underliggjande etatar. 4 årsverk er knytt til behandling av tvangssaker etter barneverntenestelova. Sju årsverk er knytt til rådgiving og prosessoppdrag på andre rettsområde.

Tvangsinngrep etter barnevernlova og helse- og omsorgstenestelova blir først behandla i barneverns- og helsenemnda. I 2024 fekk kontoret 126 saker om tvangsinngrep og 23 klagar på akuttvedtak. Dette er same volum som i 2023.

Seksjon for digital transformasjon (SDi)

Seksjon for digital transformasjon har fagfullmakter til å hjelpe kommunen med å produsere og levere tenester effektivt. Samstyring er eit viktig verkemiddel for å få til samarbeid og samhandel med byrådsavdelingane, etatane og einingar i kommunen. Omgrepet vert òg brukt om samhandling som skjer regionalt gjennom DigiVestland og nasjonalt i samspel med KS.

Modellane for samstyring har seksjonen vidareutvikla i 2024 i samspel med digitaliseringskoodinatorane i byrådsavdelingane. Seksjonen har faste samhandlingsmøte med koordinatorane. Som ein del av samstyring vert saker lagt fram til avgjerd i Digitaliseringsrådet. SDi har fått på plass eit fagforum for fagleiarane i seksjonen. Forumet er med på å avklare saker som har interesser på tvers av fleire fagområde. Døme på fagområde er personvern, digital tryggleik, verksemdsarkitektur, systemeigarskap, systemforvaltning og porteføljeadministrasjon.

Eit digitaliseringsekretariat er på plass. Sekretariatet sørgjer for rett saks- og informasjonsflyt i dei ulike delane av samstyringsmodellane. I arbeidet med regional samstyring er SDi og Bergen kommune vertskap for DigiVestland. Gjennom året er det gjort eit større arbeid med å lage utkast til ny samarbeidsavtale for dette samarbeidet. Den nye avtalen skal behandlast politisk våren 2025.

I 2024 har Seksjon for digital transformasjon revidert styringsavtalen med Ansattservice. Denne avtalen er no tilpassa det oppdaterte rammeverket for verksemdstyring.

SDi har ansvar for å administrere og leggje fram Digitaliseringsplanen til kommunen. Denne planen inneheld oversikt over alle nye pågåande prosjekt på digitaliseringsområdet. Finansieringa av prosjekta er kopla til handlings- og økonomiplanen. Porteføljeadministrasjon er ein del av ansvaret for digitaliseringsplanen. Undervegs bistår seksjonen prosjekta med faglege avklaringar og samspel med andre prosjekt. Prosjekta må òg gjennomførast etter reglementet kommunen har for digitalisering og IKT.

I 2024 er det blitt gjennomført konkurransar for nye rammeavtalar. Desse avtalane skal sikre kapasitet og kompetanse som kommunen sjølv ikkje har innanfor teknologi, verksemdsutvikling og driftstenester. Gjennom året er det òg gjennomført ein konkurranse for ny bistandsavtale for systemutvikling. Seksjonen har utgreidd konsept for ny avtale for data- og telekommunikasjon, samt ny systemstøtte for HR, økonomi og innkjøp.

Gjennom året har det også vore arbeidd med driftsavtale for telefoni, ny avtale for kontaktsenter, oppgradert skjemaløysing, Min kommune og eit rammeverk for imøtekomande tenester. Seksjonen har òg støtta utviklinga av eit digitalt aktivitetskort, arrangementsoversikt og nytt system for administrasjon av politiske møte.

Styringssystemet for personvern- og informasjonstryggleik er betra gjennom året. Eit eige sikkerheitssenter er etablert i Ansattservice. Samtlege av digitaliserings- og IKT-systema til kommunen har fått vurdert sin kritikalitet. Kritikalitetsvurderingar er viktige for å vurdere riktig drift og forvaltning.

I samarbeid med Samfunnssikkerhetens hus og Ansattservice har seksjonen gjennomført ei større beredskapsøving. Tema for øvinga var å teste cyberberedskapen. Røynslene frå øvinga vil vere grunnlaget for å gjere forbetringar i løpet av 2025.

Ansattservice

Interessa for å ta i bruk kunstig intelligens (KI) har vakse internt i kommunen. Trongare økonomi gjer det krevjande å setje seg i førarsetet med ei sentral styring av dei tallause mogelegheitene som finst i denne teknologien. Ansattservice har arbeidd med å sikre at innføringa ikkje går på kostnad av personvern og informasjonstryggleik, men lagt til rette for at teknologien kan nyttast godt i tenestene.

Etaten Ansattservice har ansvaret for å forvalte konsernsystema for økonomi, HR og løn. Gjennom hausten er det lagt ned monaleg innsats i prosjektet som skal anskaffe nytt system for desse fagområda. Ansattservice har òg eit ansvar for dei overordna prosessane knytt til økonomi og løn. Arbeidet med å finne nye system vil krevje stor innsats også i dei komande åra.

For å gjere kontakten med Ansattservice lettare, har vi slått saman telefonnummera for den fagspesifikke brukarstøtta. I staden for å ha fire ulike nummer for brukarstøtte, er det no eitt nummer med innval same kva det gjeld. Endringa vil gjere det enklare å samhandel om å løyse saker som går på tvers av fagområda. På same vis er det no eitt nummer der innbyggarane kan vende seg for spørsmål om betaling, inkasso eller eigedomsskatt.

For å kommunisere betre ved kritiske hendingar, har Ansattservice gjort eit større arbeid med å klassifisere og handtere saker. Det gjeld roller og ansvar internt, samt kommunikasjon til dei einingane som merker hendingane. Tidsriktig informasjon skal nå ut i kanalane våre som talemelding på telefon, driftsmeldingar og SMS-varsling til dei som er særleg ramma.

Etat for utbygging

Etat for utbygging er byggherren til kommunen når byggeprosjekt skal gjennomførast. Prosjekta har svært varierande omfang og kompleksitet. I desember 2024 er det rundt 80 aktive prosjekt. 16 av desse er under bygging. Ved starten av året var det til samanlikning 90 aktive prosjekt. Av desse var 11 under bygging.

Aktiviteten har vore høg i 2024, målt både i talet på aktive byggeplassar og bokførte investeringskostnadar.

Etaten ønskjer å vere ein pådrivar for byggeprosjekt som er vennlege mot miljø og klima. Utsleppa av klimagassar skal ned. Etaten ønskjer å fremje større grad av sirkularitet og ombruk i utbyggingsprosjekta.

Som eit ledd i arbeidet med strategisk kompetanseutvikling, etablerte etaten ein prosjektskule hausten 2020. Prosjektskulen har seks hovudmodular og ein tilleggsmodul. Målgruppa for skulen er tilsette i etaten, bestillande byrådsavdelingar, byggeigarar og medlemer av styringsgrupper. Tredje og siste kull fullførte prosjektskulen i 2024.

Innkjøp konsern

Effektiv bruk av ressursane er eit hovudtema i anskaffelsesstrategien 2022-2025. I 2024 har Innkjøp konsern prioritert å utvikle gode verktøy og gjere malverk og rettleiingsmateriell enklare. Det same gjeld tiltak som skal få til samarbeid på tvers av einingane i kommunen.

Seksjonen har ei utfordring med å ha nok ressursar til å gjennomføre konkurransar og forvalte felleskontraktar. Ei årsak til dette er fleire større og krevjande anskaffingsprosjekt. Talet på fellesavtalar som skal ha ei sentral forvalting aukar tilsvarande. I 2024 har seksjonen avvist einingar med behov for hjelp til å gjennomføre fagspesifikke konkurransar.

Samfunnsansvar står sentralt når kommunen gjer sine innkjøp. Regelverket utviklast og det krevst spesifisert fagkunnskap for å stille verknadsfulle krav til klima, miljø, etisk produksjon, arbeidsinkludering, løns- og arbeidsforhold osb. I 2024 kom ei ny forskrift i kraft, der miljøkrav skal vektast 30 prosent i anskaffingar. Regelen gir nokre avgrensingar for kommunen. Samstundes har den vore eit positivt bidrag til å få meir merksemd om å bruke marknadskraften til å fremme viktige klima- og miljøomsyn.

Alle tiltak som kan lette den økonomiske stoda til kommunen har òg vore ekstra prioritert i 2024. Seksjolnen har følgt opp lojalitet til avtalar, rett bruk av av talar, priskontrollar og vist fram vinstar. Systemet seksjonen har anskaffa for innkjøpsanalyse er ei viktig brikke i arbeidet med å få eit oversyn over kjøpsframferda i kommunen.

Etat for boligforvaltning

I 2024 starta Etat for boligforvaltning (EBF) eit pilotprosjekt for å dokumentere tilstanden på leilegheiter. Metoden er å bruke 3D-scanning ved inn- og utflytting. Verktøyet vert fasa inn i 2025. Det vil vere viktig i prosessen med å gjere bustadar klare og ved tvistesaker som gjeld unormal slitasje og skadar som har oppstått i leigetida.

Etaten har også starta arbeidet med å fase inn elektronisk nøkkelsystem. Konseptet er no klart og vil gje merkbare effektivitetsgevinstar. Eit elektronisk nøkkelsystem vil vere på plass i dei første bygga i løpet av 1. halvår 2025.

Skatteetaten har kravd at etaten må dokumentere MVA-refusjon for 6. termin i 2021. Dette kravet har gitt etaten tunge betydelege ekstraoppgåver i 2024. Saman med Kommuneadvokaten har EBF lagt ned eit stort arbeid med å finne fram vedtak om tildeling av kommunal bustad. Til saman er det henta inn meir enn 20.000 sider med dokumentasjon. For å sikre anonymisering har dokumenta først vore handtert på papir, sidan scanna og overlevert digitalt.

EBF har arbeidd med å skaffe mange nye bustadar for å busette flyktningar. Etaten har både kjøpt og leigd inn bustadar. Det er eit stort press på bustadar generelt. Difor har det vore krevande å handtere dette utan at det i for stor grad rammar andre grupper med behov for bustad.

Etat for boligforvaltning har i 2024 fått fleire bestillingar på å oppgradere personalbasar i bufellesskap. Dette kjem på toppen av arbeidet med planlagd vedlikehald og etaten har ein avgrensa prosjektkapasitet. I mange tilfelle har det vist seg vanskeleg å få på plass personalfasilitetar i eksisterande bygg og tilstøytande tomteareal.

Bergen byarkiv

Byarkivet si satsing på digital tilgjenge for byens historiske arkiv held fram. I 2024 er skuleprotokollar fra alle dei eldste skulane i Bergen og dei tidlegare omlandskommunene publisert på digitalarkivet.no. Vidare er dei eldste folketellangane frå Bergen samt ei stor mengde lønnsjournalar frå ulike bedrifter gjort tilgjengeleg. Alle arkiv fra byarkivet i Digitalarkivet finn ein i denne lenka.

Digital tilgjenge til arkiv har vore ei satsing over tid i byarkivet og interessa er aukande. Framleis er det likevel stor etterspurnad etter fysisk tilgang til arkiva. I 2024 handsama arkivet 2.460 innsynssaker. Det meste av dette var eigedomssaker (845) og saker knytte til lovfesta rett til oppvekst, barnevern pasient og sosial (835). Desse sakstypane er tidkrevjande med store mengder dokument frå ulike typar arkiv. Strandsonesakene har kravd omfattande innsats frå byarkivet. I tillegg har våre tilsette vore vitne i tre rettsforhandlingar.

Byarkivet har i 2024 lagt om tenesta for digital tilgang til historiske foto. Den lokale løysinga BkBilde er for ein stor del avvikla. Kommunen sine historiske foto er no tilgjengelege i nasjonal fellesløysing i Digitalarkivet.

Tenesta for offentleg journal og dokumentforvaltning handterte nesten 850 000 dokument i 2024. Dei fleste av desse er heilt eller delvis automatiserte, og det er også automatisering som ligg til grunn for veksten på om lag 300 000 dokument sidan 2021. Denne tenesta er eit vesentleg bidrag for å gjere forvaltninga i kommunen open.

I 2024 avvikla byarkivet ein stor del av sine leigde kontorlokale. Mellombels har somme tilsette flytta til magistratsbygningen. Bergen kommune har vedtatt å kjøpe arkivarealet i Hansaparken og bygge om kontorlokale som del av ei effektivisering av arkivtenestene.

Bergen byarkiv vart sertifisert på ny som miljøfyrtårnsbedrift i 2024



Byarkivet har i 2024 lagt om tenesta for digital tilgang til historiske foto, og kommunens historiske foto er no tilgjengeleg i nasjonal fellesløysing i Digitalarkivet. Bilde fra Bergens 900 års jubileum i 1970 . Ukjent fotograf. Arkivet etter Mette Wernøe, Bergen byarkiv

Aktivitetsnøkkeltall

Bergen byarkiv

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2021	Resultat 2022	Resultat 2023	Resultat 2024
Antall automatiserte journalføringer	298 133	400 000	549 715	532 626
Antall brukerinnsyn og lesesalsbesøk	2 587	2 500	2 210	2 460
Antall brukerstøtte- og rådgivningshenvendelser	5 222	4 000	4 990	5 279
Antall hyllemeter mottatt papirarkiv	841	100	369	880
Antall manuelle journalføringer	284 570	285 000	297 414	310 904
Antall sidevisninger	851 742	900 000	919 295	1 136 441
Antall tilgjengelig hyllemeter magasinkapasitet	11 773	12 200	13 000	8 200
Ordningsgrad i byarkivets magasiner	65,0 %	65,0 %	66,0 %	68,0 %
Prosentvis digitalisering av magasinkapasitet	5,0 %	5,0 %	5,0 %	10,0 %

Boligforvaltning

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2021	Resultat 2022	Resultat 2023	Resultat 2024
Antall boligklargjøringer	759	835	678	0
Husleieinntekter mill kr. (kommunale boliger)	612	638	680	0
Tomgang i boliger i % (Boligforvaltning)	2,4 %	2,4 %	1,8 %	0,0 %
Vedlikehold og drift av boliger (mill. kr)	242	281	268	0

Bygg og eiendom

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2021	Resultat 2022	Resultat 2023	Resultat 2024
Drifts- og vedlikeholdskostnader pr. kvm (kommunale bygg)	278	318	402	413
Eid areal (kommunale bygg) ant. kvm.	1 251 897	1 273 472	1 274 321	1 256 380

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2021	Resultat 2022	Resultat 2023	Resultat 2024
Samlet drifts- og vedlikeholdskostnad (kommunale bygg)	348 500 000	404 800 000	512 600 000	566 800 000

IKT-området

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2021	Resultat 2022	Resultat 2023	Resultat 2024
Antall arbeidsstasjoner	42 486	41 500	45 794	45 614
Antall mobile enheter	3 750	4 050	4 200	4 308
Henvendelser til IT Servicesenter	161 000	145 000	138 048	107 431

Lønn og regnskap

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2021	Resultat 2022	Resultat 2023	Resultat 2024
Andel elektroniske leverandørfaktura siste 12 mnd	97,9 %	98,0 %	98,3 %	98,2 %
Antall betalingspåminnelser	48 357	48 000	58 067	59 800
Antall kundefaktura	660 010	655 000	673 283	781 900
Antall leverandørfaktura	460 941	457 000	513 194	513 400

Kostra Nøkkeltall

	Bergen 2023	Bergen 2024	Oslo kommune	Trondheim	Stavanger	ASSS uten Oslo
Prioritet						
Administrasjon brutto driftsutgifter beløp pr innb (kr) *)	3 910	3 748	3 825	3 708	4 354	
Brutto driftsutgifter til administrasjon og styring i kr. pr. innb (B) *)	5 441	5 198	5 002	4 831	6 355	5 494
Brutto driftsutgifter til funksjon 120 Administrasjon, i kr. pr. innb (B) *)	3 910	3 748	3 825	3 708	4 354	3 990
Forv.utgifter i ei endomsforv. brutto driftsutgifter beløp pr innb (kr) *)	576	604	535	431	761	
Netto driftsutgifter per innbygger (120) administrasjon (B) *)	3 692	3 539	3 439	3 425	3 634	3 612
Netto driftsutgifter til administrasjon og styring i prosent av totale netto driftsutg (B)	5,4 %	5,1 %	4,2 %	5,5 %	5,2 %	5,3 %

**) Inflasjonsjustert med deflator*

Status økonomi per tjeneste

Beløp i mill. kr

			Regnskap 2024			
Tjeneste	Regnskap 2023	Justert bud. 2024	Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
Bergensalliansen	0,0	0,0	0,8	−0,8	0,0	0,0
Byrådet	24,0	23,8	23,9	−0,1	23,8	−0,1
Administrasjon	1 018,8	894,9	1 280,3	−362,5	917,8	−22,8
Forvaltningsutgifter eiendomsforvaltningen	159,2	190,7	200,4	−16,2	184,2	6,5
Administrasjonslokaler	144,9	150,0	176,1	−31,3	144,8	5,2
Sum	**1 346,9**	**1 259,4**	**1 681,5**	**−410,9**	**1 270,6**	**−11,2**

Status økonomi per avdeling

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2023	Justert bud. 2024	Regnskap 2024 Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
1-Byrådsleders avdeling	214,4	219,5	254,8	−36,6	218,2	1,3
2-Byrådsavdeling for finans	610,6	609,4	928,3	−307,2	621,1	−11,7
3-Byrådsavdeling for eldre, helse og omsorg	104,6	105,9	121,8	−16,5	105,3	0,6
4-Byrådsavdeling for barnehage og skole	79,0	81,0	99,0	−16,4	82,6	−1,6
5-Byrådsavdeling for byutvikling	54,5	54,8	59,8	−8,8	51,0	3,8
6-Byrådsavdeling for barnevern, sosiale tjenester og mangfold	80,4	88,7	93,5	−4,8	88,7	−0,1
7-Byrådsavdeling for næring, kultur og idrett	76,5	73,7	94,3	−19,5	74,8	−1,2
8-Bystyrets organer	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	−0,1
90-Fellesposter - bykassen	126,8	26,4	30,0	−1,3	28,7	−2,3
Sum	**1 346,9**	**1 259,4**	**1 681,5**	**−410,9**	**1 270,6**	**−11,2**

Kommentar til status økonomi

Byrådsleders avdeling melder eit samla mindreforbruk på 1,3 millionar kroner på dette tenesteområdet. Dette skuldast fleire forhold. 2,7 millionar kroner i meirutgifter på løn og godtgjersler i staben vert vege opp at eit mindreforbruk på fire millionar kroner hos Kommuneadvokaten. Mindreforbruket skuldast vakansar, fordeling av lønskostnader i erstatningssaker på barnevernsområdet og auke i inntekter frå arbeid med sjølvkostområde. Mindreforbruket skuldast òg ubrukte tiltaksmidlar hos HR konsern.

Byrådsavdeling for finans enda med eit negativt budsjettavvik på 11,7 mill. kroner på tenesteområde Administrasjon og fellesfunksjoner i 2024. Hovudårsaka til avviket er at lisensutgiftene til IKT-infrastruktur og programvare har auka vesentleg meir enn den generelle prisstiginga. Delen byrådsavdelinga hadde av dei generelle innsparingskrava for 2024 utgjorde kr 12,7 mill. Så å seie heile innsparingskravet ble realisert ved å innføre tilsettingsstopp i byrådsavdelinga.

Byrådsavdeling for eldre, helse og omsorg rapporterer mindre merforbruk på tjenesteområdet.

Dette skyldes manglende inntak av vikar ved fravær og lavere utgifter til kurs og reisevirksomhet.

Byrådsavdeling for barnehage og skole fekk eit meirforbruk på 1,6 millionar kroner på dette tenesteområdet. Den restriktive tilsetjingspolitikken gav fire millionar kroner i reduserte lønsutgifter. Rekneskapsførte kostnadar til lisensar har ført til eit meirforbruk totalt sett.

Byrådsavdeling for byutvikling fekk eit mindreforbruk på 3,8 millionar kroner på dette tenesteområdet. Forklaringa er vakansar som følgje av at kommunen stogga tilsettingar.

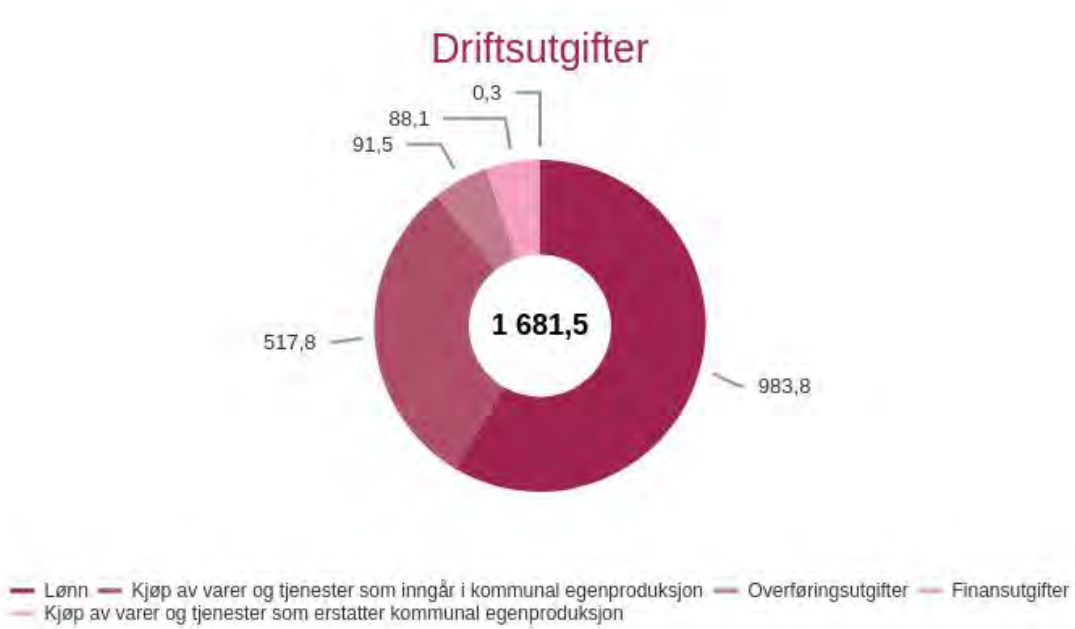
Byrådsavdeling for barnevern, sosiale tjenester og mangfold melder balanse på dette tenesteområdet.

Byrådsavdeling for næring, kultur og idrett hadde eit meirforbruk på 1,2 millionar kroner på dette tenesteområdet. Bergen byarkiv hadde mindreutgifter på 2,5 millionar kroner samanlikna med budsjettet. Årsaka til meirforbruket på byrådsavdelinga er gjennomføring av kutt knytta til oppgåvegjennomgangen. Innsparingskravet på byrådsavdelinga vart i sin heilskap ført på tenesteområde 16. Den faktiske realiseringa var spreidd på fleire tenesteområde.

For **sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen)** skuldast avviket at det går att budsjettmidlar til tiltak som ikkje er sette i gang i 2024. Dette utgjer 2,4 millionar kroner. Status for tiltaka i årets budsjett kjem fram av tabellen "Nye tiltak i årets budsjett". I tillegg er det restmidlar på -1,8 millionar kroner frå lønsavsetninga som er fordelte på tenesteområda. Avvika på løn skuldast høgare arbeidsavgift for løner over 800.000 kroner og meirutgifter til variabel løn grunna den høge vikarbruken. I tillegg skuldast avviket periodisering av variabel løn (-1,7 mill.). Dette er utgifter for 2024, som er fakturert i 2025, men som er periodisert til riktig år.

Oversikt driftsutgifter og -inntekter (graf)

Detaljvisning drift (graf)





Status mål

Hovedmål	Operativt mål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Resultat 2024	Statusbeskrivelse mål
En attraktiv og levende by	Minoriteter deltar aktivt i sivilsamfunnet	Antall deltagere i inkluderingsprosjekter med tilskudd.	25 835	18 000		Årsmål. Tallet blir klart ved rapportering i januar 2025.
		Valgdeltagelse for innvandrerbefolkningen i Bergen	18,5 %	0,0 %		Det er verken stortings- eller kommunevalg i 2024.
En rettferdig og inkluderende by	Bergen kommune skal være en attraktiv arbeidsgiver	Andel heltidsstillinger	68,2 %	70,0 %	68,3 %	Andel heltidsstillinger ved utgangen av 2024 er 68,3%. Dette er en økning på 0,1 prosentpoeng fra sammenlignet med utgangen av 2023. Mål for 2024 er 70%.
		Andel vikaroppdrag i barnehager som dekkes av interne vikarer ansatt i Bemanningstjenester	56,5 %	66,0 %	50,1 %	Bemanningstjenester har i 2024 mottatt bestilling av vikarer til 44 933 oppdrag i kommunens barnehager. Etterspørselen etter vikarer har vært større enn det man har klart å løse. Totalt 5148 oppdrag er registrert som uløst i perioden. 39 785 vikaroppdrag i barnehager har blitt løst av vikarer fra kommunen og rammeleverandører. 57,6% av oppdragene har blitt løst av vikarer i Bemanningstjenester. Av alle løste vakter har 29,5% av oppdragene blitt løst av fast ansatte vikarer og 28,0% har blitt løst av interne timelønnede vikarer. Eksterne byråer har bidratt med å løse 42,5% av vikaroppdragene som har blitt registrert av barnehagene.
		Gjennomsnittlig stillingsstørrelse	86,0 %	89,0 %	86,0 %	Gjennomsnittlig stillingsstørrelse ved utgangen av 2024 var 86,0%, som er på samme nivå som ved utgangen av 2023. Det er 3 prosentpoeng

Hovedmål	Operativt mål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Resultat 2024	Statusbeskrivelse mål
						lavere enn målet for 2024.
		Sykefraværsprosent	11,3 %	9,3 %	11,4 %	Sykefraværet for 2024 er 11,4%. Fraværet i samme periode i 2023 og 2022 var hhv 11,5% og 11,3% Mål for 2024 er 9,3%, som er 2,1 prosentpoeng lavere. Se tertialrapport sentrale kapitler for å se hva som gjøres for å få ned fraværet.
	Bergen skal være en foregangskommune for samfunnsansvar i sine anskaffelser - prioritering av reserverte/inkluderende kontrakter	Andel nye kontrakter som har krav til arbeidsinkludering	10,8 %	25,0 %	16,0 %	15 nye kontrakter med inkluderende / arbeidsmarkedstiltak av 106 i perioden.
	Bergenserne skal forstå informasjon og brev fra Bergen Kommune	Andel i innbyggerundersøkelsen som svarer at det er lett å forstå informasjon fra kommunen.	73,0 %	75,0 %	69,0 %	Seksjon kommunikasjon jobber sammen med kommunens øvrige kommunikasjonsmiljø og fagavdelingene for å bruke et klart og korrekt språk som er tilpasset målgruppen. Ansatte får blant annet tilbud om kurs og veiledere i klart språk.
		Andel i innbyggerundersøkelsen som svarer at det er lett å forstå informasjon i brev fra kommunen.	68,0 %	75,0 %	69,0 %	Seksjon kommunikasjon jobber sammen med kommunens øvrige kommunikasjonsmiljø og fagavdelingene for å bruke et klart og korrekt språk som er tilpasset målgruppen. Ansatte får blant annet tilbud om kurs og veiledere i klart språk.
	Effektiv kommunikasjon som når innbyggerne	Andel i innbyggerundersøkelsen som er fornøyd med informasjon fra kommunen	54,0 %	75,0 %	60,0 %	I tillegg til årlig innbyggerundersøkelse er brukerstatistikk- og adferd i ulike kanaler, medieovervåking og tilbakemeldinger fra publikum, verktøy Seksjon kommunikasjon bruker for å sikre aktuell og relevant informasjon. Resultatet i tabellen for 2023 skal være 63 % - ikke 54 %.
	Et systematisk arbeid mot diskriminering og rasisme.	Antall organisasjoner med tilskudd fra kommunen som jobber	40	70	55	Det er tildelt tilskudd til 55 organisasjoner som jobber innen dette

Hovedmål	Operativt mål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Resultat 2024	Statusbeskrivelse mål
		med mangfold, likestilling og/eller kvinnespørsmål.				feltet i 2024. Antall organisasjoner som får tilskudd vil variere noe fra år til år, og kommer an på antall mottatte søknader og søknadenes kvalitet.
		Økt rapportering i hat-kriminalitet i vest politidistrikt.	63	150		Rapport fra politiet om hatkriminalitet for 2024 er ikke klar ennå, er kanskje ikke klar før i 2025.
Norges grønneste storby	Bergen kommune skal være en foregangskommune for samfunnsansvar i sine anskaffelser - prioritering av miljøkrav	Andel nye kontrakter som har krav til klima/miljø	56,8 %	55,0 %	63,0 %	67 av 106 nye kunngjorte kontrakter med krav til klima/Miljø
	Reduksjon av energiforbruk i kommunale bygg	Reduksjon i temperaturkorrigert energiforbruk i forhold til 2019		11,0 %	9,8 %	Etat for bygg og eiendom fortsetter arbeidet med energispareprosjekter som solceller og varmepumpe-prosjekter. Automasjon og driftstøtte er nå styrket med 2 personer. Etaten er i full gang med gjennomgang av de tekniske anleggene sammen med byggdrifter. Det blir avdekket feil og mangler som vil bli rettet opp. Dette vil på sikt føre til ytterligere besparing.
Trygg økonomistyring	Ansattservice skal gi gode brukeropplevelser til ansatte og innbyggere	Andel saker i kundestøttesystemet løst ved første kontakt	80,0 %	81,0 %	81,0 %	Som resultat av langsiktig arbeid med tilganger og systemintegrasjoner minskes kompleksiteten i forhold til separate passord pr system. Dette, sammen med automatisering og selvbetjeningsløsninger, bedrer IT-hverdagen til ansatte i Bergen kommune.
	EBF: Sikre effektiv bruk av boligmassen ved at leieinntekten ved tomgang er 2% eller lavere	Andel tomgangsleie av samlet husleieinntekt	1,80	< 2,0 %	2,15	Tomgang etter 3. tertial viser et mindre avvik i forhold til målsetting. I hovedsak skyldes dette utfordringer med klargjøringskapasitet

Hovedmål	Operativt mål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Resultat 2024	Statusbeskrivelse mål
						p.g.a. sykefravær internt samt forsinket leveranse fra rammeleverandører.
	Forebygge arbeidslivskriminalitet og sosial dumping i kommunens byggeprosjekter	Antall utvidete kontroller av lønns- og arbeidsvilkår hos byggentreprenører	21	4	29	Det er i 2024 gjennomført tilsyn med seriøsitetsbestemmelser på byggeplasser. Det ble gjennomført totalt 29 stedlige kontroller på byggeplass. Det ble avdekket mindre til alvorlige brudd ved samtlige tilsyn. I tillegg til stedlig kontroll har det vært gjennomført 16 ulike former for skrivebordskontroller (kontroll med bruk av lånekort, kontroll med fagbrev, kontroll med FSE-kurs).
	Kommunen skal gjennomføre digitaliseringsprosjekter som er nyttige for ansatte og innbyggere	Andel prosjekter i Digitaliseringsplanen som har gjennomført en konseptvurdering	15,0 %	50,0 %	50,0 %	Gjennomføring av konseptvurderinger sjekkes i forbindelse med faseoverganger i prosjektene. Gjennom porteføljestyringen av digitaliseringsprosjekt har vi hatt en betydelig økning av konseptvurderinger og forventer en ytterligere styrkning av dette fremover.
	Øke bruk av fagarbeidere hos utførende entreprenører i kommunens byggeprosjekter	Andel arbeidstimer utført av fagarbeidere i byggeprosjekter hvor det er stilt krav i kontrakt	53,0 %	50,0 %	48,7 %	To prosjekt har hatt sluttoppgjør i perioden, ett av disse innfridde mål om 50 % andel fagarbeidere.
	Økt bruk av digitale arkiv	Sidehenvisninger	919 295	1 000 000	414 529	

Status merknader

Verbalvedtak

"-" vises der det ikke er registrert data
Beløp i 1000

Oppdrag	Statusbeskrivelse
1.T 2024 Merknad 10. Investeringer Bergen kommune skal sikre at det er tilstrekkelig finansiering av prioriterte investeringer. Da må mindre prioriterte investeringer avvente eller legges bort, og salg av eiendom øke. For tredje	Byrådet har under gjennomføring en forenklet konseptvalgutredning for gassverksbygget - og tomten, for å undersøke og kartlegge eiendommens og byggets

Oppdrag	Statusbeskrivelse
sektor, kultur og idrett skal kommunen bidra gjennom garantier og medfinansiering ved å utløse finansiering fra stat, fylke og private. Bystyret ser at investeringer må i hovedsak konsentreres om skoler og sykehjem, og ber derfor om en sak om forvaltning og fremtidig bruk av gassverkbygningen, hvor det skal utredes hvorvidt eksterne aktører kan tilbys leiekontrakt eller kjøp mot oppgradering av bygningsmassen.	tilstand og for å vurdere mulighetsrommet og de tiltakene som må gjøres i prioritert rekkefølge for å: • sikre bygg og grunn • ta i bruk bygget, eller deler av bygget, i en mellomfase i påvente av langsiktig bruk • utvikle og tilrettelegge bygget for fremtidig bruk Utredningsarbeidet gjennomføres av Etat for utbygging i samarbeid med Dokken Utvikling AS, og vil munne ut i et oppdatert kunnskapsgrunnlag om omfanget og kompleksiteten ved en total rehabilitering av tomt og bygg. Det oppdaterte kunnskapsgrunnlaget vil brukes som et utgangspunkt for byrådets vurdering av hvilken gjennomføringsmodell - herunder samarbeid med esterne - som bør velges for en total rehabilitering av tomt og bygg.
1.T 2024 Merknad 14. Oppgavegjennomgang Bergen kommune skal forvalte innbyggernes penger med respekt, og sørge for at hver eneste krone benyttes på en så god og effektiv måte som mulig. Bystyret ber byrådet prioritere oppgavegjennomgangen slik at den kommer til gjennomføring snarest.	I tråd med vedtatt budsjettmerknad har byrådet gjennomført en oppgavegjennomgang der alle avdelinger i kommunen har bidratt med å gjøre rede for hva de ulike årsverkene gjør av oppgaver. Byrådet har benyttet dette i sitt arbeid med handlings- og økonomiplanen til Bergen kommune. Konkretisering av tiltak fremkommer i Handlings- og økonomiplan 2025-2028 på de ulike tjenesteområdene. Samtidig er det vedtatt at en rekke tiltak skal utredes nærmere (egne verbalvedtak). En nærmere omtale av byrådets forslag fremkommer også i kapitlet Effektivisering, innsparinger og strukturtiltak i Innstilling 1 til HØP25-28.
1.T 2024 Merknad 15. Effektivisering De siste årene har Bergen kommunes byråkrati vokst i en langt større og raskere grad enn det kommunens innbyggertall og tjenester har gjort. Tilsvarende kan det ikke se ut som at tjenestene til kommunen har blitt bedre med denne byråkratiske veksten. Bystyret ber byrådet prioritere og fortsette arbeidet med effektivisering og avbyråkratisering av kommunen.	Byrådet har gjennomført en rekke prosesser og tiltak for å følge opp denne merknaden og bystyrets budsjettvedtak. Blant annet har oppgavegjennomgangen resultert i flere besparelser gjennom 2024. Det ble innført restriktiv ansettelsespolitikk i administrative stillinger i tråd med budsjettvedtaket i desember, og i fm. Revidert ble det vedtatt ansettelsesstopp i administrative stillinger. Se statusbeskrivelse for neste merknad. Det vises også til kapitlet *Effektivisering og innsparing* i årsmeldingen. Arbeidet med innsparinger på administrativt nivå fortsetter i 2025, og vedtatte effektiviseringstiltak og kutt fremgår av Handlings- og økonomiplan (HØP) 2025-2028. Se bl.a. eget kapittel om Effektivisering, innsparinger og strukturtiltak i Innstilling 1, samt Kortversjonen av HØP 2025-2028, som er oppdatert med bystyrets vedtak. Konkrete tiltak fremgår på de ulike tjenesteområdene og i oppsummeringskapitlet i Kortversjonen. Se også egne verbalvedtak om videre utredningsarbeid. Disse dokumentene finnes på kommunens budsjettside for 2025.
1.T 2024 Merknad 2. Sykefravær Bergen kommune har et stort sykefravær, og det er krevende for både kommunen, ansatte, ledere og brukere. Det å ha ansatte på jobb er bra for arbeidsmiljøet generelt og for den ansatte spesielt, i tillegg til at det bidrar til innsparinger i	Byrådet prioriterer arbeidet med å fremme nærværet i kommunen. Det viktigste nærværsarbeidet skjer på den enkelte arbeidsplass, og alle ledere skal gis bedre muligheter til å drive godt nærværsarbeid. Nærværsprosjektet startet opp våren 2024, og skal vare i to år. Det er ansatt en prosjektleder, som samarbeider

Oppdrag	Statusbeskrivelse
kommunen. Bystyret ønsker å gå bort fra dyre vikarløsninger ved siden av de ordinære ansettelsesforholdene, og er glad for at byrådet har satt i gang et nærværsprosjekt. Bystyret ber byrådet prioritere arbeidet med å redusere sykefraværet i kommunen, og dra nytte av kompetanse og virkemidler utover kommunen, som f.eks. NAVs arbeidslivssenter.	og koordinerer nærværsarbeid mellom byrådsavdelingene. Nærværsarbeidet foregår i den enkelte byrådsavdeling, etat og enhet. Nærværsprosjektet vil initiere og presentere tiltak som øker kompetanse, bevissthet og kvalitet i nærværsarbeidet. I august 2024 ble prosjektplanen fastsatt, og det er etablert fem arbeidsgrupper innenfor fokusområdene sykemeldte, nærvær, HMS, kvinnehelse og livsfase. Nærværsprosjektet har også bistått 4 etater i 3 byrådsavdelinger med høyt sykefravær. Arbeidsgruppe og mandat er etablert. Nærværsprosjektet har opprettet kontakt med Nav arbeidslivssenter, de deltar i prosjektgruppens møter og er aktivt inne i arbeidsgruppene.
1.T 2024 Merknad 6. Organisering av rådhuset Bystyret ber byrådet vurdere omorganisering av Rådhuset, med sikte på mer effektiv plassbruk. For eksempel kan man vurdere å slå sammen bruken av 11. og 12. etasje slik at en etasje frigjøres.	Det gjøres kontinuerlige vurderinger av arealbruk i Rådhuset, med mål om mest mulig effektiv bruk.
VB2024 Merknad 1. Oppgavegjennomgang - I forbindelse med den varslede oppgavegjennomgangen ber bystyret byrådet vurdere etatsstrukturen i kommunen med formål om mer effektiv drift. Byrådet bes særlig om å se på Klimaetaten og Byarkitekten. Byrådet bes også om å se på kommunens behandling av områdeplaner. Dersom en gjennomgang av arealdisponering per avdeling kan avdekke innsparingspotensial, ber bystyret at byrådet også vurderer det i løpet av oppgavegjennomgangen.	I tråd med vedtatt budsjettmerknad har byrådet gjennomført en oppgavegjennomgang i 2024, der alle avdelinger i kommunen har bidratt med å gjøre rede for hva de ulike årsverkene gjør av oppgaver. Byrådet har benyttet dette i sitt arbeid med handlings- og økonomiplanen til Bergen kommune. Konkretisering av tiltak framkommer i Handlings- og økonomiplanen 2025-2028 på de ulike tjenesteområdene, og i eget kapittel om Effektivisering, innsparinger og strukturtiltak.
VB2024 Merknad 2. Restriktiv praksis for ansettelser i administrative stillinger - Som en konsekvens av den varslete oppgavegjennomgangen, ber bystyret byrådet om at det iverksettes en restriktiv ansettelsespraksis for ansettelser i administrative stillinger i byrådsavdelingene og i etatene i Bergen Kommune. Det betyr at det skal gjøres en særlig vurdering av behov for nyansettelser og at eventuelle nyansettelser skal godkjennes av kommunaldirektørene.	I forbindelse med behandling av Handlings- og økonomiplan 2024-2027 vedtok bystyret et effektiviseringskrav på 95 mill. knyttet til den varslede oppgavegjennomgangen og til innføring av en restriktiv praksis for ansettelser i administrative stillinger. Oppfølging og gjennomføring av dette innsparingskravet fremgår under Nye tiltak i årets driftsbudsjett/Rammeendringer i økonomiplanen på tjenesteområde 16 i dette dokumentet. Det fremgår der at innsparingskravet er tilnærmet innfridd i 2024. Stillinger er holdt vakante ved ledighet, og for administrative stillinger har det vært restriktiv bruk av vikarer. I revidert budsjett 2024 ble det innført generell ansettelsesstopp for administrative stillinger i hele organisasjonen. Det vises videre til bystyrets vedtak nr. 10 b) og 10 c) i forbindelse med behandlingen av Handlings- og økonomiplan 2025-2028 om håndtering av overtallige og etablering av en ordning for restriktiv ansettelsespolitikk for administrative stillinger i hele organisasjonen. I forbindelse med sak nr. 2025/39311 har byrådet vedtatt oppfølging av disse to punktene.

Investeringer

Beløp i mill. kr

		Totalbudsjett			Årets budsjett				
Investering	**Saksref.**	**Godkj.vedtak**	**Vedtatt**	**Totalprognose**	**Vedtatt ferdigår**	**Estimert ferdigkvartal**	**Just. bud.**	**Regnskap**	**Avvik i kr**
Aktivitetsbaserte arbeidsplasser, samlokalisering – BBSM		IA	58,5	58,5	2022	Ferdig	4,3	3,4	1,0
Anskaffelse SAN (Storage Area Network)		IA	3,0	3,0	2023	2.kv. 2025	2,5	2,5	0,0
Backupløsning	BR 1209/22	IA	18,0	18,0	2023	Ferdig	6,0	0,0	6,0
Bergen Rådhus - inventar og utstyr	BR 1332/20	IA	40,7	40,7	2020	Ferdig	0,9	0,9	0,0
Bergen rådhus - utvendig rehabilitering	BY 158/18	100,0	164,7	164,7	2020	Ferdig	0,5	2,6	−2,1
Byarkiv - ombygging	2022/48067	IA	84,5	84,5	2026	4.kv. 2025	0,7	0,0	0,7
Digital fornyelse og tjenesteutvikling i Byarkivet		IA	4,3	4,3	2022	4.kv. 2025	1,0	0,0	1,0
Digitalisering av analoge arkiv		IA	1,0	1,0	2024	Ferdig	0,7	0,0	0,7
Digitalisering av økonomitjenester		5,6	5,2	5,2	2021	4.kv. 2025	0,3	0,2	0,1
Digitaliseringsprosjekter		IA	23,8	23,8	2026	4.kv. 2026	6,2	7,2	−1,0
ENØK-prosjekter		-	-	-	Løpende	Løpende	3,0	0,4	2,6
Etablering av permanent mottak av bekymringsmeldinger		IA	6,5	6,5	2024	Ferdig	6,5	0,0	6,5
Investeringsprosjekter IKT i tjenestene – sekkepost		-	-	-	Løpende	Løpende	2,2	0,0	2,2
Magistraten, oppgradering - prosjektutvikling		IA	1,5	1,5	2022	1.kv. 2025	0,8	0,9	−0,1
Mindre bygginvesteringer - sekkepost		-	-	-	Løpende	Løpende	20,0	2,0	18,0
Nytt fagsystem eiendomsskatt		IA	3,0	3,0	0	4.kv. 2025	1,0	0,3	0,7
Ombygging - Innbyggerservice		IA	1,7	1,7	2024	Ferdig	1,7	1,6	0,1
Oppgradering og utvidelse av IKT-infrastruktur		-	-	-	Løpende	Løpende	5,9	4,0	1,8
Sikkerhetstiltak og oppgraderinger i bygg som brukes til boliger og arbeidsplasser		-	-	-	Løpende	Løpende	4,0	1,5	2,5
Tilpasning av lokaler - sekkepost		-	-	-	Løpende	Løpende	0,1	0,0	0,1
Sum øvrige prosjekter							−0,9	0,0	−0,9
Sum							**67,4**	**27,5**	**39,9**

Statustekst investeringer

Aktivitetsbaserte arbeidsplasser, samlokalisering – BBSM
Det er investert i inventar og IKT-utstyr i aktivitetsbaserte arbeidslokaler ved samlokaliseringer av tjenester. Samlokaliseringene ble vedtatt for å gi gevinster i form av økt kvalitet. Samlokalisering av Psykisk helse Bergen Vest ble ferdigstilt 4. kvartal 2024, og det meldes mindreforbruk av investeringsbudsjettet. Årsaken til mindreforbruk skyldes lavere utgifter til inventar og utstyr enn først anslått.

Anskaffelse SAN (Storage Area Network)
Påløpte midler i 2024 er blitt brukt til anskaffelse av SAN, som er en datalagringsløsning.

Backupløsning
Prosjektet er forsinket. Overføres til neste år.

Bergen Rådhus - inventar og utstyr
Prosjektet er ferdig og vil bli sluttmeldt.

Bergen rådhus - utvendig rehabilitering
Rehabilitering av bygget ble ferdigstilt i 2022. Resterende midler ble ved en feil trukket inn i 2. tertial 2024, da det fortsatt var uavklarte reklamasjonssaker. Årsavvik skyldes endelig oppgjør i denne forbindelse. Det forventes mindre oppfølgning i 2025 før prosjektet kan avsluttes.

Byarkiv - ombygging
Opprinnelig gjennomføringsvedtak i sak 88/22 legger til grunn at huseier gjennomfører ombygging. I sak 176/23 vedtok bystyret å benytte kjøpsopsjon for areal i Hansaparken. Nye forutsetninger er lagt i HØP 2024-2027 med bla økt ramme for ombygging. Plan for midlertidig drift/ flytting er justert og gjennomført i 2024, slik at halvparten av byarkivets ansatte nå er flyttet til ny lokasjon i magistratsbygningen. Flytting av arkiver ut av areal som skal fraflyttes er ferdigstilt. Aktiviteter med kultur og kompetanseutvikling, arbeidsprosesser og systemarkitektur/teknologi er gjennomført, se også aktiviteter i BUD895. Byarkivet har samarbeidet med EBE og Kommuneadvokaten om kunnskapsgrunnlag for utøvelse av kjøpsopsjon og påbegynt seksjoneringssak. Kjøp forventes gjennomført i 2025. Prosjektering ombygging kan starte etter utløst kjøpsopsjon. Plangrunnlag for ombygging er overlevert EFU. Med utsatt kjøp/ombygging skyves investeringer / driftskonsekvens til 2025/2026 i HØP 2025-28.

Digital fornyelse og tjenesteutvikling i Byarkivet
Aktiviteter og midler i dette prosjektet har vært styrt fra prosjektet nytt Byarkiv 2025 inntil dette ble avsluttet. Det er igangsatt arbeid med prosessforbedring og anskaffelse av nytt katalogsystem. BKBilde driftes videre til Seksjon kommunikasjon har anskaffet nytt bildebehandlingsverktøy. Historisk fotoarkiv er flyttet til Digitalarkivet.no. Det planlegges videre arbeid med arkitekturvisjon og etablering av arkiv for mediekonverterte arkiv.

Digitalisering av analoge arkiv
Trykte kommuneforhandlinger er digitalisert og publisert i digitalarkivet.no. Søkbart saksregister er klargjort og bestilling for etablering på kommunens nettsider var sendt Ansattservice, men som følge av kapasitetsutfordringer her er etablering/lansering utsatt til 2025. Det er gjennomført digitalisering av statiske beregninger, som er etterspurt bygningsdokumentasjon.

Digitalisering av økonomitjenester

I 2024 ble det implementert ny løsning for adressevask, denne skal redusere manuelle rutiner. Prioritering av tiltak i 2025 sees i sammenheng med konseptarbeidet som pågår med at økonomi- og HR systemet skal flyttes til sky. Prosjektet forventes ferdig i 2025.

Digitaliseringsprosjekter
Digitaliseringsprosjekter består av fem prosjekter i 2024. Merforbruk skyldes blant annet at behovet for utviklingstimer og feilretting har vært betydelig større enn det som opprinnelig var estimert. Dette gjelder prosjektene «Etablering KS Min side» og «Inndata – Skjemaløsning». Begge prosjektene ble ferdigstilt høsten 2024.

Prosjektet «Proaktive tjenester» har i 2024 utarbeidet et rammeverk for imøtekommende tjenester i Bergen kommune. Prosjektet jobber aktivt med utprøving av rammeverket og metoder for identifiserte tjenester, dette for å skaffe erfaring til å ta i bruk dette i 2025.

Prosjektet «Identitets og tilgangskontroll» har stått på vent som følge av at man har ventet på utfallet av nasjonale initiativ på området, og fordi andre prosjekt har vært høyere prioritert, men vil starte våren 2025. Prosjektet «Felles data- og informasjonarkitektur» gjennomførte Fase 1 høsten 2024. Tiltaket er en nødvendig tilrettelegging for at kommunene skal kunne utnytte dataene i IT-systemene på en effektiv måte.

ENØK-prosjekter
Bevilgningen går over mange ulike tjenesteområder.

I Bergen kommune sin tidligere Klima- og miljøhandlingsplan var det et mål å redusere energiforbruket i kommunens bygg med 15 % innen utgangen av 2020 og med 25 % innen 2030. Typiske ENØK-tiltak som skal gjennomføres er:

- Skifte ut defekt luft/vann-varmepumpe, ombygging varmesentral
- Tiltak for å kontrollere radon i utsatte bygg
- Bytte eldre varmegjenvinner mot roterende gjenvinner i ventilasjonsanlegg
- Innregulering av varmeanlegg
- Nyinstallasjon og utskiftning av anlegg for sentral driftsstyring (SD-anlegg)
- Installasjon av solfangere
- Enkel automatisering av styring av panelovner
- Installere varmepumpe i bygg med vannbåren varme

Det er i 2024 fattet gjennomføringsvedtak for 20 nye tiltak. Videre pågår det flere utredninger. Med bakgrunn i lovkrav som gjør at lyskilder og armaturer bør oppgraderes til LED, var blant annet dette et prioritert formål for nye prosjekter i 2024. Som følge av noe senere fremdrift enn planlagt i enkelte prosjekter ble deler av midlene på budsjettposten flyttet til 2025 i forbindelse med 2. tertial 2024.

Etablering av permanent mottak av bekymringsmeldinger
Det tilrettelegges for nye lokaler knyttet til etablering av permanent mottak for bekymringsmeldinger. Investeringsmidlene skal gå til ombygging av lokalene, etablere publikumsmottak, sikre god kvalitet, tilrettelegge for tilstrekkelig sikkerhet ved arbeidsplassen og innkjøp av AV-utstyr og inventar. Investeringer er en del av tiltakspakken i barnevernet, som blant annet skulle etablere et felles mottak for bekymringsmeldinger. Det forventes at investeringsmidlene medgår til formålet. Investeringsmidlene overføres til 2025.

Investeringsprosjekter IKT i tjenestene – sekkepost

Investeringsprosjektet er en sekkepost som skal benyttes til å forenkle, fornye og forbedre digitale løsninger, og utvikling av ny funksjonalitet i fagsystemer og teknisk infrastruktur, herunder integrasjoner mellom ulike fagsystemer som understøtter bedre og mer effektiv tjenesteyting. Sekkeposten er tiltenkt alle tjenesteområdene i Byrådavdeling for barnevern, sosiale tjenester og mangfold. I forbindelse med årsmeldingen 2024 meldes det mindreforbruk. Årsaken til mindreforbruket i 2024 er at aktuelle prosjekter ikke er blitt realisert i 2024.

Magistraten, oppgradering - prosjektutvikling
I gjeldende handlings- og økonomiplan (2025-28) er det vedtatt at byggeprosjektet ikke vil bli gjennomført. Regnskap reflekterer påløpte kostnader til regulering og prosjektering.

Mindre bygginvesteringer - sekkepost
Midlene benyttes til å gjennomføre rehabiliteringsprosjekter og andre oppgraderinger i kommunens bygningsmasse og kan bli brukt på alle tjenesteområder i kommunen.
Midlene benyttes også til å bytte ut, eller oppgradere, tekniske anlegg med utgått levetid. Eksempler på dette er brannvarslingsanlegg, elektriske anlegg, pasientvarslingsanlegg, ventilasjonsanlegg, SD-anlegg, heiser og investeringer knyttet opp mot digitalisering. Det utarbeides årlige vedlikeholdsplaner og prioriteringer basert på tekniske tilstandskartlegginger og kommunens fremtidige arealbehov.

Det er i 2024 bevilget midler til ca. 80 enkelttiltak fra budsjettposten. De største prosjektene er oppgradering og utbedring av ventilasjonsanlegg ved Garnes-, Nygårdslien- og Olsvik skole. Videre er det bevilget større beløp til tiltak på blant annet Eventyrskogen, Li skole, Bergen Brannstasjon, Sandviken sjøbad, Allehelgensgate 5, Klostergarasjen og Årstad Brannstasjon barnehage.

Det også benyttet midler i 2024 ved Skur 14. Bergen kommune tok på nyåret tilbake arealene fra daværende leietaker, for å drifte det tilbudet som er etablert i lokalene videre på kommunens hånd gjennom Kulturetaten. Som ledd i avslutningen av leieforholdet kjøpte kommunen ut og overtok de bygningsmessige påkostningene som var blitt utført på leietakers hånd. Disse inkluderte blant annet 25 lydisolerte øvingsrom, lydstudio, og en fullt utrustet konsertscene med tilhørende lys- og lydutstyr.

Nytt fagsystem eiendomsskatt
Prosjektet er forsinket. Overføres til neste år.

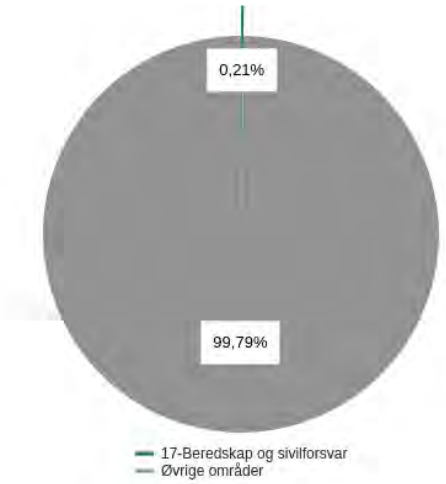
Oppgradering og utvidelse av IKT-infrastruktur
Utskiftning av sentral infrastruktur, herunder servere og lisenser.

Sikkerhetstiltak og oppgraderinger i bygg som brukes til boliger og arbeidsplasser
Etter hendelse på Nav ble det jobbet ytterligere med å trygge arbeidsplasser der ansatte møter innbyggere. Dette medførte et behov for oppgraderinger av flere kontorlokaler i tjenestene under Byrådsavdeling for barnevern, sosiale tjenester og mangfold. I 2024 ble det gjennomført flere sikringstiltak ved alle Familiens hus.
Prosjektet er ferdigstilt, og det meldes mindreforbruk i 2024. Mindreforbruket skyldes lavere utgifter til inventar og utstyr enn først anslått.

Tilpasning av lokaler - sekkepost
Budsjettet gjelder blant annet ombygging ved Bergen helsehus for å få etablert flere operatørplasser ved Legevaktsentralen. Dette arbeidet vil bli gjennomført i 2025.

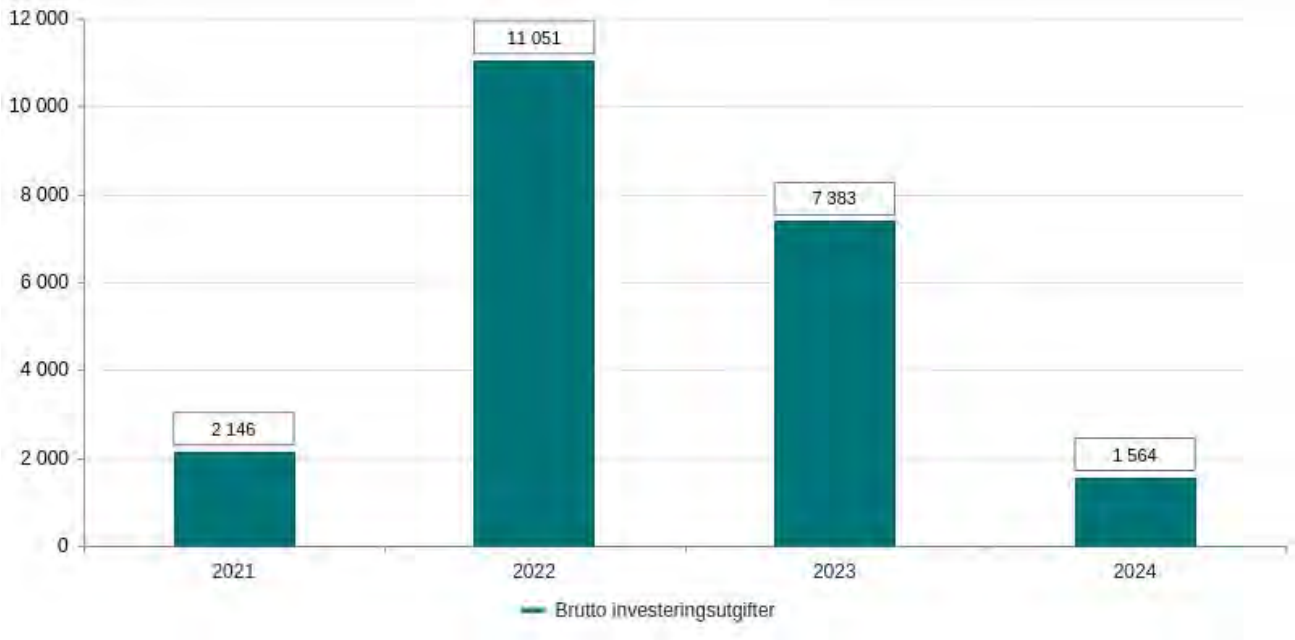
17-Beredskap og sivilforsvar

Brutto driftsutgifter i % av kommunens totale utgifter



Brutto investeringsutgifter

Beløp i 1000 kr



Om tjenesteområdet

Tjenesteområdet omfatter alle kommunens tjenester innen samfunnssikkerhet og beredskap, herunder kommunens utgifter til beredskap, sivilforsvar og tilfluktsrom.

Kommunene er en viktig bærebjelke i arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap og er også gitt en sentral rolle som samvirkeaktør og pådriver i samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet lokalt.

Sivilbeskyttelsesloven (2010) og Forskrift om kommunal beredskapsplikt (2011) pålegger alle kommuner i Norge å arbeide helhetlig og systematisk med samfunnssikkerhetsarbeidet på tvers av sektorer i kommunen.

Viktige begivenheter

- Arbeidet med helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse for Bergen kommune, Bergen ROS 2024, ble ferdigstilt i løpet av året. Bergen bystyre tok ROS-analysen til orientering i sak 271/24 i september 2024.
- I oktober 2024 vedtok byrådet oppstart av arbeidet med plan for oppfølging av samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet, i sak 1258/24.
- Arbeid med beredskapsanalyse for masseevakuering av befolkning ble igangsatt i 2024
- 13. november gjennomførte etaten Samfunnssikkerhetens hus, i samarbeid med Seksjon for digital transformasjon, beredskapsøvelsen "Cyberfall". Øvelsen ble gjennomført som en del av oppfølgingen av forvaltningsrevisjonen innen cyberberedskap
- Bystyret vedtok i november, i sak 445/24, å avvikle etaten Samfunnssikkerhetens hus og opprette en ny seksjon for samfunnssikkerhet og beredskap i Byrådsleders avdeling.
- Samvirkesenteret ble mobilisert i forbindelse med store arrangementer som 17. mai og One Ocean Week.

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
Helårsvirkning av realendringer i årets budsjett				
Økte driftskostnader - Service og sikkerhetssenter	650	650	0	Service- og sikkerhetssentereti Bergen rådhus ivaretar drift av resepsjonen, møtesenteret, sikkerhetssenter og vektertjeneste i rådhuskvartalet. Økningen er medgått til ansettelse og vikarbruk, i tråd med beskrivelse av tiltaket.
Sum	**650**	**650**	**0**	
Effektivisering				
Oppgavegjennomgang i kommunen	−722	−722	0	Bystyret har vedtatt at de administrative kostnadene i byrådsavdelingene skal reduseres, blant annet ved å holde administrative stillinger vakante ved varig eller midlertidig ledighet. Av et totalt innsparingskrav på 95 mill. ble 30. mill. fordelt ut i detaljeringen av vedtatt budsjett i februar, mens de ytterligere 65 mill. ble fordelt i august 2024. I revidert budsjett 2024 ble det innført generell ansettelsesstopp for administrative stillinger i hele organisasjonen.

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
				Byrådsavdelingene melder om at innsparingskravet er tilnærmet innfridd. Stillinger er holdt vakant ved ledighet, og for administrative stillinger har det vært restriktiv bruk av vikarer. I tillegg har avdelingene brukt mindre på kurs og samlinger, konsulentbruk, reiseaktivitet og andre utgifter som ikke er strengt nødvendig.Byrådsavdelingene har håndtert innsparingskravet ulikt mht. fordeling og rapportering i sine tjenester. I sum rapporteres det om forventet effekt på 93,4 mill. som gir et negativt avvik på 1,6 mill. i 2024.
Sum	**–722**	**–722**	**0**	
Sum tiltak	**–72**	**–72**	**0**	

Rammeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
Nye engangstiltak				
Merutgifter vakthold 17. mai	464	464	0	Tiltaket er gjennomført
Sum	**464**	**464**	**0**	
Sum tiltak	**464**	**464**	**0**	

Utvikling og utfordringer

Kommunene har en nøkkelrolle i arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap og har lovpålagte beredskapsoppgaver. Kommunen skal forebygge uønskede hendelser og ivareta befolkningens trygghet og sikkerhet gjennom tjenesteleveranse i daglig drift. Kommunen skal også ha planer for hvordan kriser og beredskapshendelser skal ivaretas, og håndtere disse når de oppstår

Samfunnssikkerhets- og beredskapsutfordringene endrer seg kontinuerlig. En usikker tid med mange konflikter i verden og et krevende risikobilde utfordrer kommunen på nye måter. Bergen kommune opplever allerede konsekvensene av klimakrisen, krig, uro og digitale trusler, og dette vil forsterke seg i tiden fremover. Sikkerhetsutfordringene er sammensatte, grenseoverskridende og sektorovergripende, noe som innebærer at samordning og samvirke på tvers av geografiske grenser og sektorer, og mellom styringsnivåene i forvaltningen, må utvikles og styrkes.

Beredskap

Beredskap er et linjeansvar i Bergen kommune og fagmiljøet skal være en pådriver for at kommunens virksomheter arbeider planmessig og kunnskapsbasert for å forebygge, og er forberedt på å håndtere uønskede hendelser, kriser og katastrofer.

Samfunnssikkerhetens hus har i 2024 arbeidet med helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse for Bergen, BergenROS. Etaten har i tillegg støttet flere avdelinger med kompetanseheving og rådgivning innen

risikovurdering, beredskapsplanlegging, beredskapsledelse og planlegging og gjennomføring av beredskapsøvelser.



Bergen kommune sammen med Sivilforsvaret på stand på Festplassen i forbindelse med den årlige egenberedskapsuken, i regi av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap. Foto: Elisabeth Vedeler

Status økonomi per tjeneste

Beløp i mill. kr

			Regnskap 2024			
Tjeneste	**Regnskap 2023**	**Justert bud. 2024**	**Utgifter**	**Inntekter**	**Regnskap**	**Avvik i kr**
Tilfluktsrom	3,9	4,4	10,0	−5,6	4,4	0,0
Sivilforsvar	1,2	1,2	3,8	−2,1	1,7	−0,5
Beredskap	31,6	34,0	39,3	−5,4	33,9	0,1
Helseberedskap	11,1	8,2	12,6	−4,2	8,4	−0,2
Sum	**47,8**	**47,7**	**65,6**	**−17,3**	**48,3**	**−0,6**

Status økonomi per avdeling

Beløp i mill. kr

			Regnskap 2024			
Byrådsavdeling	**Regnskap 2023**	**Justert bud. 2024**	**Utgifter**	**Inntekter**	**Regnskap**	**Avvik i kr**
1-Byrådsleders avdeling	30,6	34,8	42,6	−7,4	35,1	−0,4
2-Byrådsavdeling for finans	4,0	4,3	10,0	−5,7	4,3	0,0
3-Byrådsavdeling for eldre, helse og omsorg	7,7	8,0	12,4	−4,2	8,2	−0,2
90-Fellesposter - bykassen	5,5	0,6	0,6	0,0	0,6	0,0
Sum	**47,8**	**47,7**	**65,6**	**−17,3**	**48,3**	**−0,6**

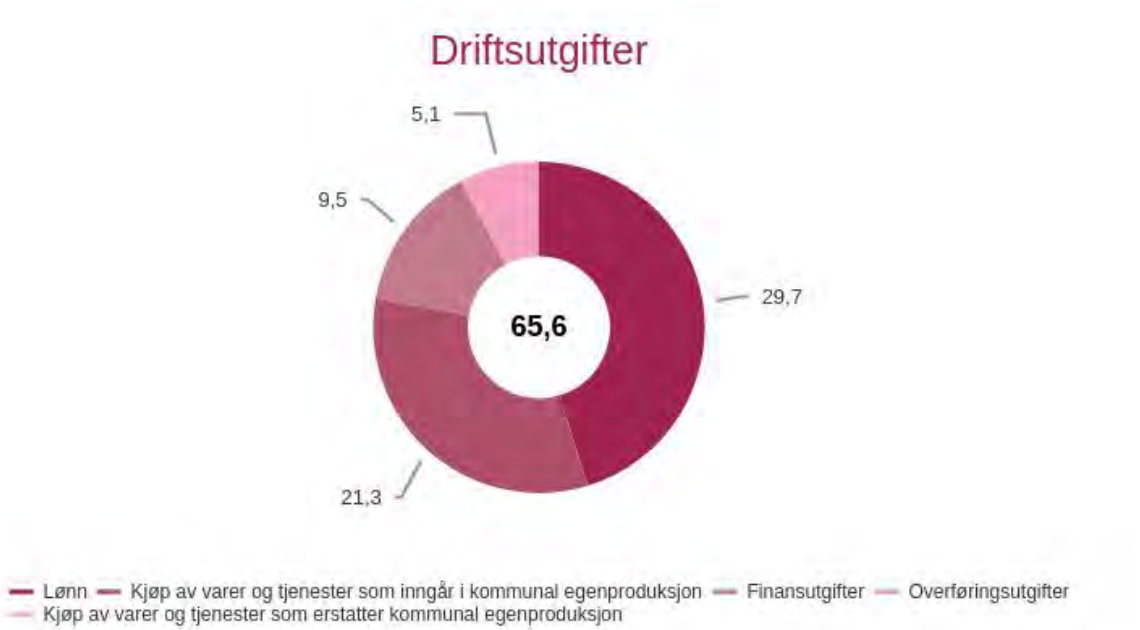
Kommentar til status økonomi

Byrådsleders avdeling melder om et merforbruk på kr. 0,4 mill. innen tjenesteområdet. Merforbruket skyldes i hovedsak endring i modell for kostnadsfordeling mellom kommunene i sivilforsvarsdistriktet og økning av husleie til sivilforsvarslager.

Byrådsavdeling for eldre, helse og omsorg rapporterer mindre merforbruk på tjenesteområdet, som følge av at det er påløpt noe høyere utgifter enn det som var budsjettert.

Oversikt driftsutgifter og -inntekter (graf)

Detaljvisning drift (graf)





Investeringer

Beløp i mill. kr

		Totalbudsjett					Årets budsjett		
Investering	**Saksref.**	**Godkj.vedtak**	**Vedtatt**	**Totalprognose**	**Vedtatt ferdigår**	**Estimert ferdigkvartal**	**Just. bud.**	**Regnskap**	**Avvik i kr**
Tilfluktsrom - oppgradering mv		-	-	-	Løpende	Løpende	1,7	1,6	0,1
Sum							**1,7**	**1,6**	**0,1**

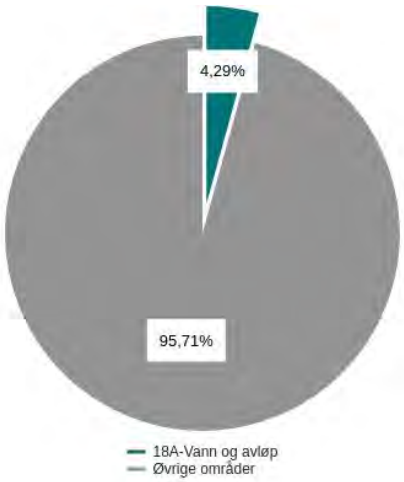
Statustekst investeringer

Tilfluktsrom - oppgradering mv
Det er et stort behov for oppgradering av tilfluktsrom slik at de blir gjort i stand i henhold til gjeldende krav. Tilfluktsrommene vil da lettere også kunne brukes til andre formål.

Årets bevilgning var i utgangspunktet planlagt benyttet til gjenoppbygging og oppgradering av Nordnes tilfluktsrom som ble sanert i 2023. Reviderte kostnadsestimater viste at prosjektet ville koste vesentlig mer enn hva som tidligere ble lagt til grunn. Planlagt bruk ble derfor endret til oppsetting av tunnelduk i Holbergsalmenningen tilfluktsrom. Tilfluktsrommet har i dag fuktproblemer knyttet til vanninntrengning, noe som gjør at tekniske anlegg og inneklima forringes. Ved årsskiftet 2024/2025 var dette prosjektet under ferdigstillelse.

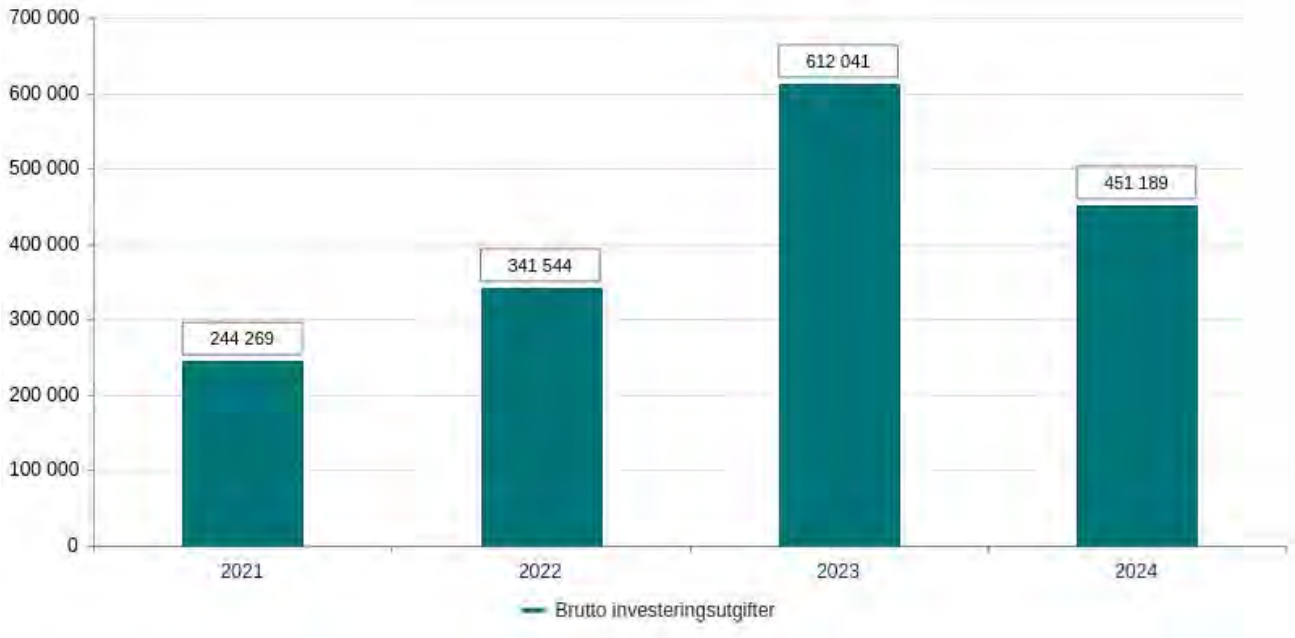
18A-Vann og avløp

Brutto driftsutgifter i % av kommunens totale utgifter



Brutto investeringsutgifter

Beløp i 1000 kr



Om tjenesteområdet

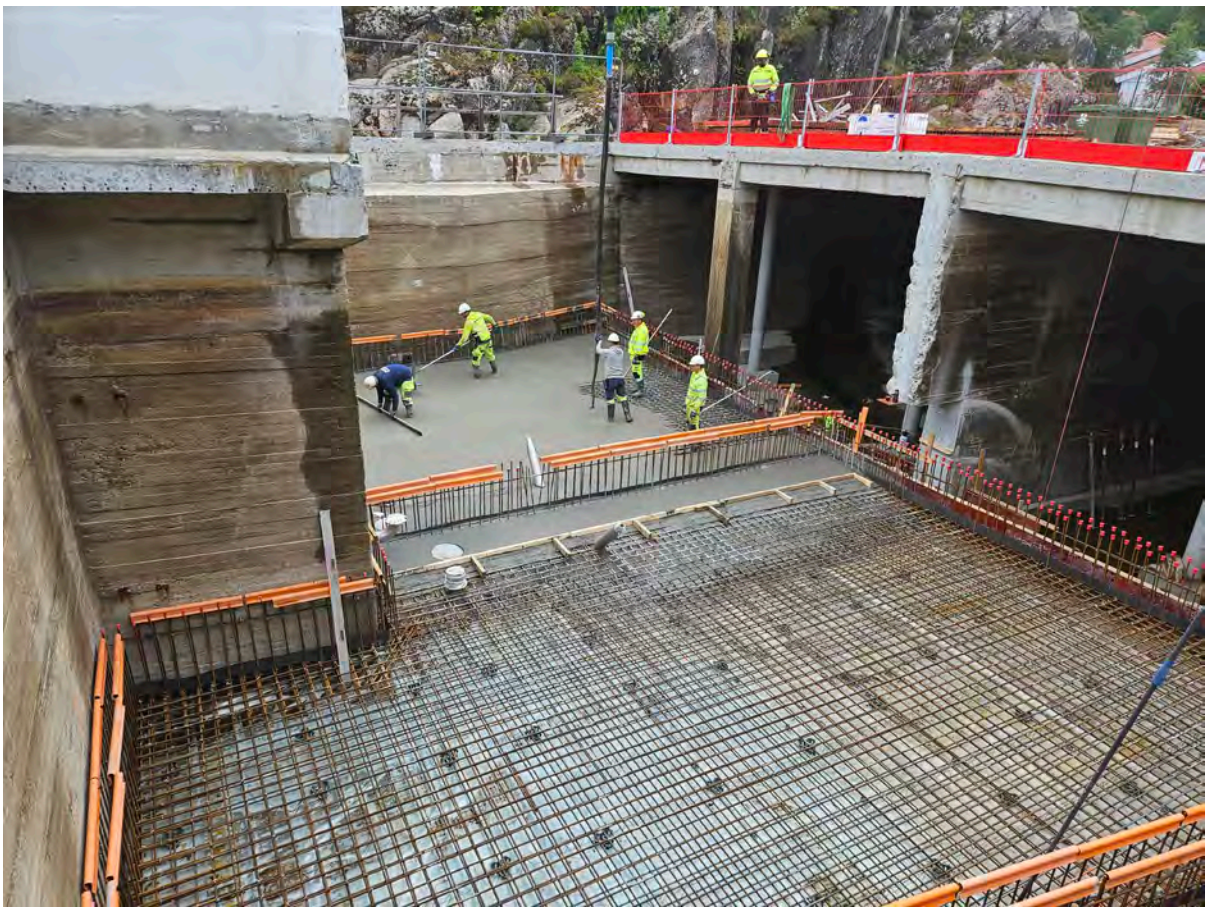
Tjenesteområdet vann og avløp omfatter vannforsyning og avløpshåndtering for byens innbyggere og virksomheter. Området omfatter også det kommunale overvannssystemet. Vann- og avløpstjenestene

er fullt ut finansiert gjennom kommunale gebyrer og bruk av tidligere års opparbeidede fondsmidler. Midlene kan kun brukes til VA-formål (innen vann- og avløpssektoren).

Bergen kommune jobber systematisk for å levere god tjenestekvalitet og god effektivitet gjennom å ta vare på og videreutvikle eksisterende VA-infrastruktur og tilpasse byen til et mer krevende klima. Mye av arbeidet som gjøres skjer i tett samarbeid mellom ulike etater i kommunen og andre infrastruktureiere. Effektivitet og kvalitet måles og sammenlignes med andre kommuner (benchmarking). Publikum skal oppleve god kundehåndtering og informasjon. Brukerundersøkelsen fra april 2024 viser at 93 % av innbyggerne er fornøyd med VA-tjenestene.

Viktige begivenheter

- Bergen Vann har arbeidet med organisasjonsutvikling i 2024. Ny avdelingsstruktur med 3 nye avdelinger var på plass fra 1. mars 2024.
- Bergen Vann selger biogass til drift av busser og hadde frem til og med utgangen av 2024 solgt for kr 12,4 mill. Inntektene går inn i selvkostregnskapet.
- Øvre Riplegården høydebasseng, et samarbeidsprosjekt mellom Bergen Vann og Bymiljøetaten, ble ferdigstilt med offisiell åpning i juni.



Riplegården høydebasseng. Foto: André Dingsør

- Bergen Vann samlet hele organisasjonen og flyttet fra 2 lokasjoner til nytt felles kontorlokale i Krokatjønnveien 11 C fra 19. august 2024.
- Bergen Vann vant anbud og inngikk ny 10 + 10-års avtale om drift og vedlikehold av vann- og avløpsanleggene i Bjørnafjorden kommune.

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå				
Vedlikehold av va-anlegg	−11 654	−3 485	−8 169	De budsjetterte vedlikeholdskostnadene for vann- og avløpsanlegg ble nedjustert til det forventede aktivitetsnivået for 2024.Avviket skyldes at enkelte vedlikeholdsprosjekter som var ment å finansieres over investeringsbudsjettet ble utført med driftsmidler i stedet. Dermed ble den reelle nedjusteringen lavere enn antatt.
Sum	**−11 654**	**−3 485**	**−8 169**	
Nye tiltak				
Aktvitetsvekst pga. nye VA-anlegg og ledningsnett	4 000	2 000	2 000	Aktivitetsveksten er en følge av utbygging av nye VA-anlegg og ledningsnett som settes i drift og vedlikeholdes. Dette gjelder f.eks. oppgraderte vannbehandlingsanlegg, høydebasseng, renseanlegg og nye vann-, avløps- og overvannsledninger som etableres. Som eksempel kan nevnes nye VA-anlegg i forbindelse med bybaneutbyggingen og E39. Aktivitetsveksten ble noe lavere enn forventet blant annet pga. forsinkelser på driftssetting av enkelte VA-anlegg under utbygging.
Sum	**4 000**	**2 000**	**2 000**	
Inntektsendringer				
Inntektsøkning biogass	−200	0	−200	Inntektsøkningen fra salg av biogass uteble da mengden kraft fra biogass som ble produsert i 2024 var lavere enn antatt (16,2GWh mot et mål på 17,0 GWh).
Inntektsendring kraftverk	5 500	3 800	1 700	Bergen Vann produserer elkraft ved Espeland vannverk. Overskuddskraften selges i markedet. Det forventes lavere kraftpriser og dermed forventes det at inntektene fra kraftproduksjonen på Espeland vil være lavere fremover.Inntektene ble fra kraft verket ble ikke f
Gebyrendring innen VA	−111 330	−114 753	3 423	For 2024 er det lagt til grunn en økning av årsgebyrene for vann med 9,0 % og en økning av årsgebyrene for avløp med 12,1 %. Dette innebærer en økning for en gjennomsnittlig abonnent med 10,8 % samlet for vann og avløp.Avviket skyldes at gebyrinntektene samlet endte noe høyere enn prognosene pr 2. tertial tilsa.
Inntekstvekst på refusjoner	−603	0	−603	Refusjoner fra permisjoner økte i takt med lønns- og prisutviklingen fra 2023 til 2024.

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
Overskudd eksterne kunder driftsoppgaver	−4 500	−4 500	0	Tiltaket gjelder salg av vann- og avløpstjenester til andre kommuner.
Produksjon og spotpris salg elkraft	−5 000	0	−5 000	Bergen Vann produserer elkraft ved Espeland vannverk. Overskuddskraften selges i markedet. Kraftprisene i 2024 ble lavere enn antatt og inntektsveksten fra kraftproduksjonen på Espeland uteble. Tiltaket må ses i sammenheng med tiltaket Inntektsendring kraftverk.
Sum	**−116 133**	**−115 453**	**−680**	
Sum tiltak	**−123 787**	**−116 937**	**−6 850**	

Utvikling og utfordringer

Hovedplan for vannforsyning og *Hovedplan for avløp og vannmiljø (2019 – 2029)* er kommunens overordnede sektorplaner for tjenesteområdet vannforsyning og avløpshåndtering, og er styrende for aktiviteten på området.

Vannforsyning

- Anleggsarbeidet med nye Espeland vannbehandlingsanlegg er i gang. Planlegging av forsyning mot Åsane fra Espeland fortsetter. Kraftverket som er integrert med vannbehandlingsanlegget skal erstattes med et nytt med overløp og større effekt for å kunne øke produksjonen av elektrisk strøm.



Skisse av det nye Espeland vannbehandlingsanlegg. Foto: Bergen kommune

- Det pågår en teknisk og økonomisk utredning for et mulig kraftverk ved Svartediket for å utnytte fallet fra Tarlebødammen med tilhørende eldre ledningsnett. Det vurderes også mulig kraftverk ved Sædalen vannbehandlingsanlegg.

- Videreføre arbeidet med sikring av vannbasseng og hygienisk sikkerhet i vannforsyningen.
- Holde oppe takten i ledningsfornying
- Videreføre arbeidet med å øke robustheten på vannforsyningen, utvikle samkjøring mellom kilder og etablering av felles reservevannforsyning med Øygarden gjennom bygging av vannledning over nytt Sotrasamband.
- Videreføre arbeidet med lekkasjereduksjon.
- Sikre god drift og optimalisering av eksisterende anlegg
- Videreføre arbeidet med oppfølging av rehabiliteringsplan for vassdragsanlegg.

Avløpshåndtering

- Videreføre arbeidet med planlegging og oppstart på arbeider med oppgradering av de mindre avløpsrenseanleggene. Konseptvalgutredning er utarbeidet for Åsane Nord og Bergen Vest og er behandlet i byrådet. Detaljprosjektering er startet på de første delstrekkene i Åsane. Anleggsarbeid pågår på strekningen Mjølkeråen - Kvernevik.
- Reguleringsplan for Garnes renseanlegg har vært lagt ut på høring, og er sendt til politisk behandling. Skal til politisk sluttbehandling våren 2025. Arbeidet med prosjektering pågår. Det arbeides videre med klargjøring for oppstart, herunder grunnforhandlinger og arkeologiske utgravinger.
- Drotningsvik avløpsrenseanlegg. Pga. hensyn til Sotrasambandet og etablert tunnel for høyspentkabel må anlegget bygges som daganlegg. Reguleringsarbeid for nytt anlegg pågår.
- Bergen Vann får trolig ikke anledning til å starte arbeidet med nytt renseanlegg før år 2030 pga. Sotralink sin båndlegging av området.
- Holde oppe takten i ledningsfornying.
- Videreføre arbeidet med klimatilpasning og øke robustheten i eksisterende avløpssystemer gjennom oppfølging av kommunedelplan for overvann mm.
- Arbeide for en stabil og økende gassproduksjon ved biogassanlegget.
- Sikre god drift og optimalisering av eksisterende anlegg.

Spesielle utfordringer som oppstod i 2022 og har vedvart i 2024

- En sterk økning i rentekostnader gir vesentlig kostnadsøkning for sektoren.
- Tilsvarende har prisstigning på materialer og anleggsarbeider i perioden gitt ytterligere kostnadsøkning.
- Stor prisøkning på enkelte råvarer og kjemikalier som inngår i drift av vannbehandling og avløpsrenseprosesser.
- Økt fokus på vann og avløp som samfunnskritisk virksomhet grunnet endret trusselnivå.

Nærmere om virksomheten

Sirkulærøkonomi og klimafotavtrykk

Bergen Vann har de siste årene jobbet mye med energiforbruk og energiproduksjon og har lagt mer vekt på å spare energi og bli selvforsynt. Bergen Vann vil fortsette å redusere utslippene slik at Bergen kommune kan bli fossilfri i 2030 og skal blant annet gå over til fossilfri drift av sine anlegg.

Bergen Vann produserer selv energi ved hjelp av vannkraft og biogass. Pr. 3. kvartal 2024 ble det produsert 16,2 GWh energi fra biogass og 7,34 GWh fra vannkraftverkene. Biogassen brukes til å drive busser.



Før vannet fra Gullfjellet blir behandlet til drikkevann, går det gjennom denne generatoren, hvor det blir produsert strøm som dekker vannproduksjonen i hele Bergen kommune, før det går inn i vannbehandlingsanlegget på Espeland. Foto: Trude Haugen

Bergen Vann har laget en intern plan for klima og energi som følger kommunens klimastrategi og har også utviklet et verktøy som gir oversikt over etatens klimaavtrykk. I tillegg deltar Bergen Vann i kommunens nye nettverk for fysisk klimarisiko og skal hjelpe til med å kartlegge risikoene. Bergen Vann er blitt anerkjent av Verdens vannorganisasjon (IWA) som «Climate Smart Utility».

Vannforbruk/vannkvalitet, nyanlegg vann

Alle abonnenter forsynes kontinuerlig med drikkevann av god kvalitet. Bergen kommunes seks vannbehandlingsanlegg har alle UV-stråling (ultrafiolett lys) som hygienisk barriere mot mikroorganismer. Bergen Vann har lav terskel for å sende ut føre-var kokevarsel dersom det er mistanke om redusert vannkvalitet.

Vannforbruket var ved utgangen av 3. tertial 2024 på 30,05 millioner m3. I 2023 var det på 29,83 millioner m3. og i 2022 på 30,82 millioner m3.

Det arbeides mye med lekkasjesøking og hurtig lekkasjeutbedring for å redusere vannforbruket. Befolkningsøkning kan påvirke og gi et økt forbruk.

Bergen Vann har ansvar for byens dammer og gjennomfører tilsyn og oppgradering etter plan godkjent av NVE.

- Storavatnet (Krohnegården) – Rehabilitering av damanleggene er ferdig, og området er tilbakestilt for brukere.
- For Storediket har bystyret besluttet nedlegging av dammen. Behandling hos NVE er ferdig med tanke på konsesjon om nedlegging. Nedtapping og detaljprosjektering er startet. Utlysning konkurranse på arbeidet. Avhengig av saksbehandlingstid hos NVE vil arbeidet utføres i 2025 og muligens i 2026.
- Dam Skredderdalen må rehabiliteres for å møte krav til damsikkerhet. Foreslått løsning ble avvist av NVE i sin behandling av teknisk plan. På Skredderdalen er derfor konseptvalgsarbeidet startet opp på nytt og andre alternativer vil bli vurdert.
- Storevatnet (Sandviksfjellet v/Stoltzekleiven), forprosjekt er ferdig. Vurdering av konsekvenser for øvrige dammer oppstrøms Storevatnet er ferdigstilt. Vannstanden i Storevatnet har vært senket og vil bli holdt senket fram til planlagte rehabiliteringstiltak er gjennomført.
- Prosjektering pågår for Stemmevatnet og Gløvrevatnene i Sædalen, Gamsebotstjørna (Ytre Arna), Storevatnet og Ulvvatnet/Svartavatnet (Fanafjellet) ved Kismul. På Gamsebotstjørna legges det opp til en oppgradering av dammen. Man er i dialog med grunneiere for å avklare adkomstvei for damtiltaket og for fremtidig adkomst for drift og vedlikehold. Planlagt utlysning konkurranse i 2025.



Hoveddemningen i Søre Gløvrevatnet er en av fire demningene som skal rehabiliteres i Sædalen. Foto: Bergen Vann

Avløpshåndtering og nyanlegg avløp

Bergen kommune fikk 14.10.2016 tillatelse etter forurensningsloven for utslipp av avløpsvann i Bergen og Arna tettbebyggelser fra Statsforvalteren i Vestland. Kravet til sekundærrensing gjelder for alle de større renseanleggene som i dag oppfyller kravet, Garnes renseanlegg og 18 mindre renseanlegg, inkludert store slamavskillere. Frist for oppfyllelse av kravet for alle anleggene er 31.12.2025, jfr. bystyresak 226-16, behandlet 21.09.2016.

Statsforvalteren har i brev av 13.08.24 bedt om ny framdriftsplan for etablering av sekundærrensing i Bergen og Arna tettbebyggelse. Bergen Vann har revidert framdriftsplan, og denne ble behandlet og tatt til orientering av Bystyret i sak 453/24. Bystyresak er oversendt Statsforvalter.

Bergen Vann har i januar -25 mottatt brev fra Statsforvalteren med aksept av nye frister, men det varsles også om mulig bruk av tvangsmulkt ved eventuelle overskridelser av frister i revidert framdriftsplan. Saken følges opp i videre dialog med Statsforvalteren.

Gjennomføring av revidert framdriftsplan som innebærer bygging av flere km med avskjærende ledningsanlegg, diverse pumpestasjoner samt 2 nye sekundærrenseanlegg, vil kreve en sterk prioritering av prosjekter i de kommende år, samt en styrking av kapasitet til prosjektgjennomføring.

Det arbeides kontinuerlig for å redusere overløpsutslipp fra avløpsnettet ved å skille regnvannet fra spillvann i sentrale byområder, kalt separering. Dette er et nødvendig og langvarig arbeid for å sikre stabil god vannkvalitet i nære sjøområder.

Bergen Vann, Plan- og bygningsetaten og Bymiljøetaten samarbeider for å sikre at kommunedelplan for overvann innarbeides i kommunens planbehandling. Hensikten er å sikre byen mot skader som følge av flom, oversvømmelse og klimaendringer ved at overvannshåndtering blir en integrert del av all arealplanlegging. Det gis uttalelser til planer til offentlig ettersyn. Det er et krav om utarbeidelse av VA-rammeplaner til alle reguleringsplaner. I 2024 er dette oppfylt 100 %. Dette følges opp og måles tertialvis.

Fornying av ledningsnett

For å hindre forfall i ledningsnettet er det viktig å fornye ledningsnettet kontinuerlig. Det legges vekt på at fornying i stor grad utføres med gravefrie metoder (No-Dig). Dette gjøres for at disse arbeidene skal gjennomføres effektivt, til minst mulig ulempe for publikum og skade på miljø. Spesielt på avløpssiden utgjør gravefrie metoder hovedandelen. Dette arbeidet fortsetter i 2025.

Fornying av vannledninger er mer krevende enn fornying av avløpsledninger. Pr 3 tertial 2024 er det fornyet 3,7 km offentlig vannledning, dvs. 44 % av årsmål. Andel no-dig var 48 %. Det er fornyet 8,9 km offentlig avløpsledning, det utgjør 102 % av årsmål. Andel no-dig var 81 %.



Øvregaten, fornying av vannledning. Foto: Andre Dingsør

Det legges også stor vekt på å få fornyet private ledninger samtidig med fornying av de offentlige ledningene. Det er pr. 3. tertial 2024 fornyet 11,1 km privat avløpsnett. Dette var i hovedsak utbedring av private ledningsanlegg etter pålegg fra Bergen Vann.

Personal/oppfølging ansatte/rekruttering

Det er krevende å beholde og rekruttere personell til flere nøkkelfunksjoner i Bergen Vann. Det er et meget stramt arbeidsmarked og mangel på personell med kompetanse innen Bergen Vanns kjerneområder. Det må iverksettes ekstraordinære tiltak for å beholde og rekruttere kompetanse innen flere stillingskategorier. Det arbeides kontinuerlig med dette både på kort og lengre sikt.

Det har vært arbeidet godt for å få til innflytting i nye lokaler. Lokalene ble innredet og det ble foretatt omfattende rydding og tilbakestilling av de to eksisterende lokalene i Spelhaugen 22 og Fjøsangerveien 68. Offisiell innflytting i nye lokaler i Krokatjønnveien 11 C skjedde 19. august. Tilbakemeldinger fra medarbeiderne er foreløpig gode.

Digitalisering

Flere digitale løsninger er etablert. Bergen Vann har tatt i bruk datasjø (felles lagringsplass for kontinuerlig innhenting av driftsdata fra vann- og avløpssystemene), for å bruke dette til analyser av data som kan bidra til effektivisering av virksomheten. Dette har blant annet bidratt til den sterke reduksjonen av lekkasjer på vannledningsnettet. Det jobbes med ytterligere digitaliseringstiltak. Etaten ser på metoder for å jobbe smart og effektivt, hvor man kan ta i bruk og ha nytte av kunstig intelligens

(KI) samt maskinlæring. På avløp har man startet med maskinlæring for å optimalisere drift av pumpestasjoner.

Aktivitetsnøkkeltall

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2021	Resultat 2022	Resultat 2023	Resultat 2024
Andel abonnenter som får betryggende vannkvalitet	99,9 %	99,9 %	99,9 %	99,9 %
Andel abonnenter som får vann med god bruksmessig kvalitet (god pH og farge)	100,0 %	100,0 %	99,9 %	99,9 %
Andel innbyggere tilknyttet avløpsanlegg som tilfredsstiller gjeldende krav	90,0 %	90,0 %	83,7 %	83,7 %
Antall km fornyet offentlige avløpsledninger	9,9	9,3	8,2	8,9
Antall km fornyet offentlige vannledninger	8,2	7,3	4,4	3,7
Antall mill. m^3 vannforbruk	32,6	30,8	29,8	30,1

Kostra Nøkkeltall

	Bergen 2023	Bergen 2024	Oslo kommune	Trondheim	Stavanger	ASSS uten Oslo
Produktivitet						
Årsgebyr for avløpstjenesten - ekskl. mva. (kr) *)	3 200	3 436	4 137	4 159	3 462	5 091
Årsgebyr for vannforsyning - ekskl. mva. (kr) *)	2 359	2 464	4 137	3 343	2 544	
Dekningsgrad						
Andel fornyet kommunalt ledningsnett, gjennomsnitt for siste tre år (prosent)	0,7 %	0,6 %	0,9 %	0,5 %	0,7 %	
Avløp - Andel av befolkningen som er tilknyttet kommunal avløpstjeneste (B)	94,9 %	95,0 %	98,7 %	95,8 %	96,8 %	96,1 %
Vann - Andel av befolkningen som er tilknyttet kommunal vannforsyning	90,5 %	90,0 %	99,1 %	84,1 %	99,9 %	
Kvalitet						
Avløp - Andel fornyet spillvannsnett, gjennomsnitt for siste tre år	1,0 %	1,1 %	1,5 %	0,7 %	1,0 %	

**) Inflasjonsjustert med deflator*

Status økonomi per tjeneste

Beløp i mill. kr

Tjeneste	Regnskap 2023	Justert bud. 2024	Regnskap 2024 Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
Administrasjon - vann og avløp	0,0	12,1	14,5	0,0	14,5	−2,4
Produksjon av vann	79,0	89,2	113,0	−22,0	90,9	−1,8
Vannlaboratorium	4,5	6,6	6,2	−0,5	5,7	0,8
Distribusjon av vann	−147,0	−167,6	394,2	−563,8	−169,5	1,9
Avløpsrensing	227,2	223,1	293,3	−64,1	229,2	−6,0
Avløpsnett / innsamling av avløpsvann	−345,2	−338,1	337,2	−680,3	−343,1	4,9
Tømming av slamavskillere	−1,4	−1,4	10,9	−12,3	−1,4	0,0
Selvkostrenter - vann og avløp	163,5	181,3	181,1	−1,6	179,4	1,9
Sum	**−19,4**	**5,1**	**1 350,3**	**−1 344,5**	**5,8**	**−0,7**

Status økonomi per avdeling

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2023	Justert bud. 2024	Regnskap 2024 Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
1-Byrådsleders avdeling	1,1	1,2	1,5	−0,3	1,2	0,0
2-Byrådsavdeling for finans	0,0	−0,2	0,3	−0,5	−0,2	0,0
5-Byrådsavdeling for byutvikling	1,1	0,0	1 344,2	−1 343,7	0,5	−0,5
90-Fellesposter - bykassen	−21,6	4,1	4,3	0,0	4,3	−0,2
Sum	**−19,4**	**5,1**	**1 350,3**	**−1 344,5**	**5,8**	**−0,7**

Kommentar til status økonomi

Bergen Vann og tjenesteområde Vann og avløp opererer innenfor selvkost. Det vi si at vann- og avløpsgebyrene kun skal brukes til vann- og avløpsformål. Eventuelle overskudd avsettes på et selvkostfond, mens eventuelle underskudd dekkes inn av selvkostfond. Inngående balanse selvkostfond ett år skal budsjetteres for å brukes opp eller dekkes inn i løpet av de påfølgende fem år. Budsjett og regnskap som avviker fra null ved utgangen av et år, gjelder poster som ikke inngår i selvkost. Den største slike posten er regnskapsmessige meravskrivninger.

Fonds- og gjeldsutvikling

Tabellen under viser fondsutviklingen for de ulike områdene i regnskapsåret 2024:

Selvkostområde	Saldo primo 2024	Saldo ultimo 2024	Endring i mill. kr
Vann	kr 9,4 mill.	kr 3,1 mill.	kr -6,3 mill.
Avløp	kr 15,5 mill.	kr 42,5 mill.	kr 27,0 mill.
Slamavskillere	kr 5,5 mill.	kr 1,1 mill.	kr -4,4 mill.
Sum alle områder	**kr 30,4 mill.**	**kr 46,7 mill.**	**kr 16,3 mill.**

Selvkostfond avløp er økt i 2024 bl.a. grunnet lavere rente- og avskrivningskostnader pga. forsinkelser i enkelte større investeringsprosjekt.

Langsiktig gjeld for Vann- og avløpsområdet ved inngangen til 2025 er på kr 4 327 mill. tabellen under viser hvordan gjelden er fordelt og utviklingen fra året før:

Selvkostområde	Gjeld primo 2024	Gjeld primo 2025	Endring i mill. kr
Vann	kr 1 485 mill.	kr 1 676 mill.	kr 191 mill.
Avløp	kr 2 592 mill.	kr 2 618 mill.	kr 26 mill.
Slamavskillere	kr 36 mill.	kr 33 mill.	kr -3 mill.
Sum alle områder	**kr 4 113 mill.**	**kr 4 327 mill.**	**kr 214 mill.**

Netto rentekostnader for 2024 ble kr 179,4 mill. med en rentesats på 4,35 %. Tilsvarende var netto rentekostnader på kr 164 mill. i 2023.

Med en forventet rentesats på 3,9 % p.a. vil netto renteutgifter reduseres til kr 177 mill. i 2025.

Andre forhold

Det var budsjettert med høye energiutgifter i 2024 på kr 58 mill. Faktiske energiutgifter i 2024 endte på kr 41 mill. Tilsvarende var energiutgiftene 56 mill. i 2023.

Utgiftene til fornying av ledningsnett over driftsbudsjettet gikk ned fra kr 110 mill. i 2023 til kr 96 mill. i 2024.

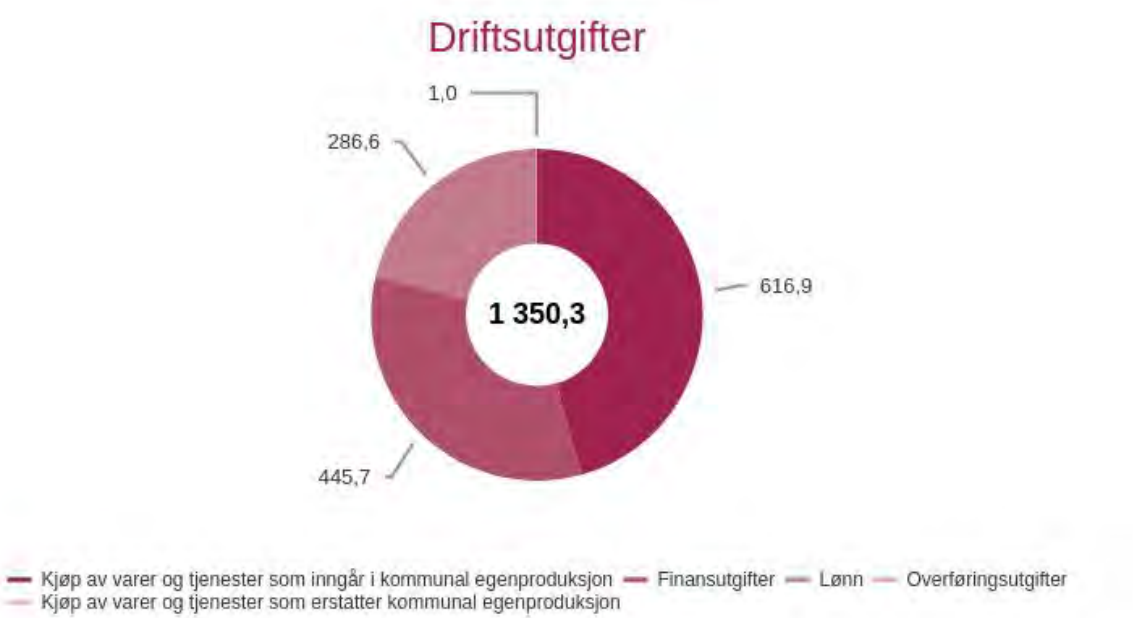
Prisveksten i 2024 har vært mindre enn i 2023.

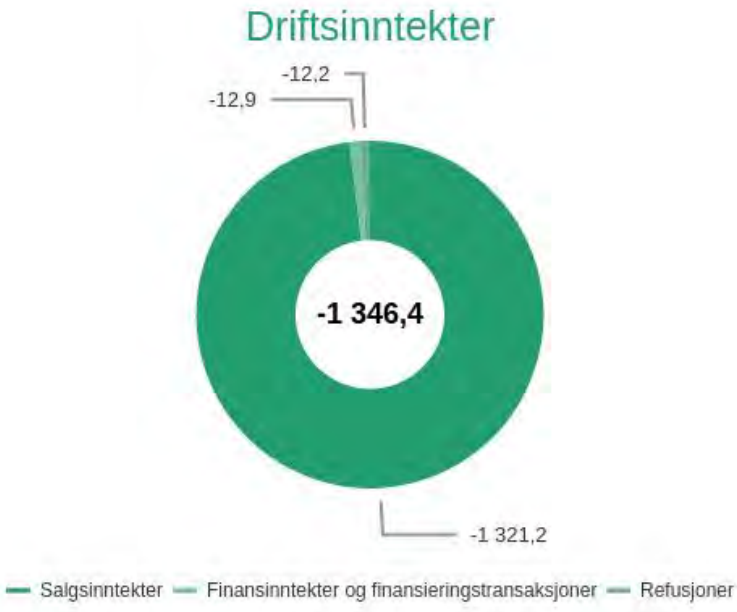
Satsene for årsgebyr for vann og avløp i 2024 ble økt med 10,8 % i forhold til 2023. Inntekter innenfor selvkost fra årsgebyr, bruk av fond og andre inntekter var på kr 1 180 mill. for 2024.

På **sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen)** skyldes avviket periodisering av variabel lønn. Dette er utgifter fra 2024 som er fakturert i 2025 som periodiseres til riktig år.

Oversikt driftsutgifter og -inntekter (graf)

Detaljvisning drift (graf)





Status mål

Hovedmål	Operativt mål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Resultat 2024	Statusbeskrivelse mål
En attraktiv og levende by	I Bergen skal publikum være fornøyd med standarden på vann- og avløpstjenestene som leveres. 90 % av de spurte skal være svært fornøyd eller ganske fornøyd med standarden på tjenestene	Spørreundersøkelse, prosentandel som er fornøyd eller ganske fornøyd.	93,0 %	92,0 %	94,3 %	Årlig brukerundersøkelse ble gjennomført som vanlig i mars/april 2024. Andel som svarte at de er svært fornøyd eller ganske fornøyd med standarden på tjenestene som leveres er 94,3 %. Stabilt høyt. I 2023 var tallet 93 % , i 2022 og 2021 var tallet 93,0 % og i 2020 94,0 %
En rettferdig og inkluderende by	I Bergen skal vannforsyningssystemet levere godt og hygienisk sikkert drikkevann til abonnentene	Prosentandel rutinemessige vannanalyser med god hygienisk vannkvalitet.	100,0 %	100,0 %	100,0 %	99,95 % pr. 3. tertial 2024. Det tas jevnlig vannprøver på en rekke prøvepunkt. Kun 1 prøve gir utslag i %.
Norges grønneste storby	Bergen kommune skal redusere klimafotavtrykket og bidra til fossilfritt Bergen 2030	Produsert mengde energi fra biogass (GWh/år)		17,00	16,20	Det ble produsert 16,2 GWh kraft fra biogass i 2024
		Produsert mengde energi i kraftverkene (GWh/år)		8,00	7,34	Det ble produsert 7,34 GWh fra vannkraft i 2024. Lavere produsert energimengde grunnet arbeid med nye Espeland vannbehandlingsanlegg.
	I Bergen skal alle offentlige badeplasser ha badevannskvalitet og 75 % av disse skal være i beste kategori	Prosentandel av offentlige badeplasser som er i beste kategori når det gjelder badevannskvalitet	30,0 %	75,0 %	68,0 %	22 offentlig tilrettelagte badeplasser ble prøvetatt i sommerhalvåret. Av disse var 15 “utmerket”, 2 “god”, 4 “tilstrekkelig” og 1 “dårlig”. Utviklingen fra 2023 til 2024 er at 2 badeplasser (Skjoldabukta og Garnes) i år fikk en forverring i status, begge fra “utmerket” til “god”. Ellers har alle samme status som i fjor. En av badeplassene (Holmen) har havnet i kategori “dårlig” i 2 år på rad. Vi gjør en innsats for å se hvordan vi kan forbedre resultatene på denne og andre badeplasser med utfordringer. Disse resultatene tilsvarer at 68 % av badeplassene er “utmerket”, 77 % god eller utmerket, og 95 % har badevannskvalitet (utmerket, god eller tilstrekkelig kvalitet). Merk

Hovedmål	Operativt mål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Resultat 2024	Statusbeskrivelse mål
						at vi før fulgte Vannkvalitetsnorm for friluftsbad, nå har vi gått over til EU sitt badevannsdirektiv. Førstnevnte hadde 3 kategorier som var god, mindre god og ikke egnet for bading. I EU sitt badevannsdirektiv har man kategoriene utmerket, god, tilstrekkelig og dårlig.
	I Bergen skal reguleringsplaner og tilhørende rammeplaner for vann og avløp identifisere, dimensjonere og sikre arealer for overvannshåndtering	Prosentandel reguleringsplaner lagt ut til offentlig ettersyn med VA-rammeplan		98,0 %	100,0 %	100 % av reguleringsplaner pr 2 tertial 2024.
	I Bergen skal vannforekomster ha god økologisk vannkvalitet og avløpshåndteringen skal ligge på et nivå som ivaretar dette	Antall av de fem store avløpsrenseanleggene der vannkvalitet ved utslippspunktene tilsvarer klasse 2 (god tilstand) eller bedre.	5	5	5	I perioden 2021-2024 måles ikke dette hvert år. Vannkvaliteten utenfor de fem store renseanleggene viser ved siste måling i 2021/2022 tilstandsklasse 2 (god tilstand) eller bedre.
	Totalt årlig vannforbruk i Bergen skal reduseres.	Målt årlig vannforbruk (prognose i mill. m3)	29,8	30,5	30,1	Produsert mengde drikkevann pr 3. tertial 2024 er 30,05 millioner m3 vann.
Trygg økonomistyring	I Bergen skal avløpsnettet fornyes for å sikre tilfredsstillende funksjon og ivareta leveringssikkerheten på lang sikt	Totallengde offentlig nett fornyet. Målemetode målt ledningslengde i km	8,2	8,7	8,9	Pr. 3. tertial 2024 er det fornyet 8,9 km avløpsledning . Dette utgjør 102 % av årsmålet. Andel no-dig er 81 %.
	I Bergen skal vannledningsnettet fornyes for å sikre tilfredsstillende funksjon og ivareta leveringssikkerheten på lang sikt	Andel av total lengde ledninger fornyet. Målemetode måling av ledningslengde i km.	4,4	8,5	3,7	Pr. 3. tertial 2024 er det fornyet 3,7 km vannledning. Dette utgjør 44 % av årsmålet. Andel no-dig er 48 %.

Investeringer

Beløp i mill. kr

		Totalbudsjett					Årets budsjett		
Investering	**Saksref.**	**Godkj.vedtak**	**Vedtatt**	**Totalprognose**	**Vedtatt ferdigår**	**Estimert ferdigkvartal**	**Just. bud.**	**Regnskap**	**Avvik i kr**
Avløpsnett / innsamling av avløpsvann		-	-	-	Løpende	Løpende	26,0	5,8	20,2
Avløpsrensing		-	-	-	Løpende	Løpende	2,0	0,0	2,0
Blomsterdalen - Hjellestad va-anlegg	KFIN152/17	31,0	34,2	34,2	2023	4.kv. 2029	11,2	11,2	0,0
Breiviksbakken del 2 separerer overvann		IA	12,8	10,8	2025	2.kv. 2028	3,7	5,6	−1,9
Bybanen sentrum - Fyllingsdalen, va-anlegg	BY213/18	659,5	334,9	494,2	2023	4.kv. 2027	0,0	3,2	−3,2
Dig og NoDig rammeavtaler påkostning vannledninger		-	-	-	Løpende	Løpende	137,5	93,2	44,3
Distribusjon av vann		-	-	-	Løpende	Løpende	20,6	9,6	11,0
Espeland vannbehandlingsanlegg	BY 146/22	800,0	800,0	913,9	2028	4.kv. 2029	93,5	95,8	−2,2
Fanahammeren avløpssanering	BY 97/24	IA	73,1	110,6	2025	4.kv. 2026	0,3	0,2	0,1
Fjell - Bergen reservevannforsyning	BY29/18	50,0	80,0	80,0	2028	Ferdig	0,2	0,1	0,1
Fjellanlegg oppgradering		-	-	-	Løpende	Løpende	27,1	28,1	−1,0
Forsyningsledninger		IA	−2,9	−2,9	2020	Ferdig	0,0	0,0	0,0
Furubotn del 2 separer overvann		IA	14,3	3,3	2025	Ferdig	0,3	0,0	0,3
Garnes renseanlegg oppgradering	BY 317/22	615,0	629,7	629,7	2028	4.kv. 2027	18,6	17,6	1,0
Gimleveien m.fl. va-anlegg	UFKN 42/24	IA	25,0	42,1	2026	Ferdig	1,6	1,6	0,0
Gjensidigegården va-anlegg	UFKN 38/24	IA	32,8	30,0	2028	4.kv. 2025	4,0	3,3	0,8
Hilleren avløpspumpestasjon		IA	7,0	7,0	2023	4.kv. 2029	6,9	4,8	2,1
Holtaveien va-anlegg	BY 132/24	IA	94,5	114,7	2028	4.kv. 2029	5,4	0,0	5,4
Indre Arna (Stuajordet) høydebasseng	BR 1178/22	39,6	24,0	21,9	2024	4.kv. 2027	4,6	3,8	0,7
Kismul hovedvannledning del 1	UFKN 127/21	28,9	32,6	24,9	2024	4.kv. 2028	0,0	1,8	−1,8
Kjøkkelvikdalen vannledning		IA	14,6	10,0	2028	Ferdig	3,5	4,0	−0,5
Kvitura - Hope - Grimstad va-anlegg	UFKN 60/20	30,0	56,1	56,1	2023	Ferdig	0,0	5,3	−5,3
Lagunen–Skjoldskiftet (Miljøløftet) separer overvann	BY 135/24	IA	151,5	151,5	2027	4.kv. 2030	2,8	1,1	1,7
Lyngbøvegen va-anlegg	BY 104/22	59,5	36,2	87,9	2027	4.kv. 2025	6,7	0,5	6,2
Løvstakklien - Bøhmergt. va-anlegg	BY 315/23	168,0	168,1	176,9	2028	4.kv. 2031	2,1	3,1	−1,1
Mjølkeråen - Kvernevik va-anlegg	BY32/19	171,0	282,9	282,9	2027	4.kv. 2025	63,6	99,8	−36,2
Nedre Nygård del 1 va-anlegg	UFKN 64/20	22,0	26,0	27,6	2024	4.kv. 2028	8,5	13,5	−5,0
Nedre Nygård del 2 va-anlegg	UFKN 153/24	IA	47,0	47,0	2026	4.kv. 2027	1,4	1,1	0,3
Produksjon av vann		-	-	-	Løpende	Løpende	2,0	0,0	2,0
Riplegården høydebasseng	BR 1266/23	19,0	19,0	17,2	2024	1.kv. 2025	6,4	8,8	−2,4
Stamskaret pumpestasjon uv-anlegg		IA	7,3	7,3	2024	4.kv. 2028	2,6	0,1	2,5
Storavatnet dammer (Fyllingen)	UFKN 14/22	IA	45,5	46,5	2024	4.kv. 2030	13,7	12,1	1,6
Sædalssvingene vannledning		IA	3,6	3,6	2023	4.kv. 2027	2,8	2,9	−0,1

		Totalbudsjett					Årets budsjett		
Investering	Saksref.	Godkj.vedtak	Vedtatt	Totalprognose	Vedtatt ferdigår	Estimert ferdigkvartal	Just. bud.	Regnskap	Avvik i kr
Sætrevegen ringledning		IA	9,0	22,2	2027	4.kv. 2029	3,8	3,7	0,1
Øvre Smøråsvegen va-anlegg		9,4	11,6	11,1	2025	4.kv. 2028	4,3	5,2	−0,9
Åsane nord avløpsnett trinn 1		IA	261,3	261,3	2027	4.kv. 2027	3,3	0,0	3,3
Sum øvrige prosjekter							7,6	4,2	3,3
Sum							**498,7**	**451,2**	**47,5**

Statustekst investeringer

Avløpsnett / innsamling av avløpsvann
Dette er en samlepost for mindre prosjekter innen avløpsnett/innsamling av avløpsvann. Budsjettposten er nødvendig for å kunne budsjettere inn prosjekter som kommer, men ikke er ferdig definert på budsjetteringstidspunktet. Enkeltprosjekter blir skilt ut fra samleposten når konkrete prosjekter blir identifisert og er klar for gjennomføring.

I 2024 var de store prosjektene i denne posten Krokatjørnvegen lagerhaller og ledningene i Storetveitveien. Prognosen for Fjøsangerveien overvannsanlegg ble flyttet til senere år grunnet økt kompleksitet og ny prosjektering.

I en lengre tidshorisont er Fjøsangerveien overvannsanlegg og Salhus–Kistebakkene–Naustvegen avløpsledning de største prosjektene i posten, begge forventes igangsatt til neste år.

Samlet endte budsjettposten med et mindreforbruk i 2024. Dette skyldes forsinkelser i prosjektene Krokatjørnvegen lagerhaller og ledningene i Storetveitveien i tillegg til at det ble opprettet færre prosjekter enn det som ble antatt i 2. tertial.

Avløpsrensing
Dette er en samlepost for mindre prosjekter innen avløpsrensing. Budsjettposten er nødvendig for å kunne budsjettere inn prosjekter som kommer, men som ikke er ferdig definert på budsjetteringstidspunktet. Enkeltprosjekter blir skilt ut fra samleposten når konkrete prosjekter blir identifisert og er klar for gjennomføring.

Mindreforbruket i 2024 skyldes at det ikke ble igangsatt noen prosjekter under denne budsjettposten i 2024.

Blomsterdalen - Hjellestad va-anlegg
Prosjektet gjaldt fornying av gammel asbestsementvannledning på 2 km lang strekning, etablering av en parallell ren forsyningsledning for innbyggerne og nyetablering av offentlig kloakknett på samme strekning. Grunnet kvalitetsavvik ble avtale med entreprenør opphevet og rettsmekling ble gjennomført. Usikkerhet knyttet til oppgjøret mot Vestland fylkeskommune gjorde at det ble satt av ekstra midler i forbindelse med Revidert budsjett. Endelig sluttoppgjør er iht. rettsoppgjør.

Prosjektet er avsluttet.

Breiviksbakken del 2 separerer overvann
Prosjektet er en videreføring av Breiviksbakken del 1 og gjelder separering av avløpssystemet mellom Løvstakken og Solheimsviken. Prosjektet består av ny overvannsledning. Separering av avløpssystemet på Løvstakksiden er viktig for å redusere tilførselen av rent vann til Holen renseanlegg og for å redusere forurensning fra overløpsdrift. Tilførsel av rent vann i renseanlegg er bare en ekstra kostnad da det allerede er rent/renset, og i tillegg stjeler kapasitet som kan brukes til å rense avløp. Separering av avløpssystemet er viktig både fordi området nå er et boligområde med høye krav til vannkvalitet, og fordi sjøbunnen nå tildekkes med rene masser og ny tilførsel av forurensing derfor må stanses.

Merforbruket i 2024 skyldes økte byggekostnader. Det er foreløpig knyttet noe usikkerhet til om de økte byggekostnadene vil påvirke totalprognosen eller om avsatte reserver er tilstrekkelige.

Bybanen sentrum - Fyllingsdalen, va-anlegg
Investering i dette prosjektet gjaldt vann- og avløpsledninger som var lagt om ifm. bybanens 4. byggetrinn. Investeringen omfattet også Bergen Vann sine anlegg knyttet til kanalåpning på Mindemyren og ny overføringsledning for vann fra Svartediket til Fyllingsdalen.

Merforbruk i 2024 skyldes en faktura fra Bybanen Utbygging gjeldende Bergen kommunes andel av restfinansiering i prosjektet. Merforbruket i 2024 utgjør ikke en kostnadsøkning i forhold til totalkostnad i prosjektet.

Dig og NoDig rammeavtaler påkostning vannledninger
Dette er en samlepost for mange mindre vann- og avløpsprosjekter som hovedsakelig bruker NoDig-metoder men også graveprosjekter. Bergen Vann har i mange år og også i 2024 hatt to pågående rammeavtaler med entreprenør om fornying av vann- og avløpsledninger. Det arbeides kontinuerlig med å fornye ledningsnettet. Anleggene er lokalisert ulike steder i Bergen og det pågår arbeid på ulike prosjekter med ulikt arbeidsomfang.

Det ble i 2024 inngått nye rammeavtaler med virkning fra 2025. Resultatet for 2024 ble et mindreforbruk, som skyldes sluttføring av pågående rammeavtaler samt inngåelse av nye rammeavtaler, noe som medførte forsinket fremdrift på enkelte prosjekter.

Distribusjon av vann
Dette er en samlepost for mindre prosjekter innen distribusjon av vann. Budsjettposten er nødvendig for å kunne budsjettere for prosjekter som skal starte opp, men ikke er ferdig definert på budsjetteringstidspunktet. Enkeltprosjekter blir skilt ut fra samleposten når konkrete prosjekter blir identifisert og er klar for gjennomføring.

De største prosjektene i denne posten er etablering av UV-anlegg på Stendafjellet høydebasseng og etablering av nye lagerhaller i Krokatjørnvegen. Mindreforbruket i 2024 skyldes forsinket oppstart på disse prosjektene.

Espeland vannbehandlingsanlegg
Espeland vannbehandlingsanlegg er et av fem vannbehandlingsanlegg i Bergen vannverk. Det pågår bygging av et nytt anlegg med oppgradert vannbehandlingsprosess for å tilfredsstille dagens krav om to hygieniske uavhengige barrierer mot parasitter. Da vil anlegget levere samme kvalitet og hygienisk sikkerhet som de fire andre vannbehandlingsanleggene. I tillegg økes maks vannproduksjon fra dagens 67 000 m3 pr. døgn til 80 000 m3 pr. døgn. Det nye behandlingstrinnet skal også fjerne humus og dermed redusere fargen på vannet, noe som også setter anlegget bedre i stand til å håndtere økning i farge på grunn av klimaendringer. Det bygges også et nytt vannkraftverk integrert med behandlingsanlegget, og det gamle kraftverket rives.

I 2024 viste det seg at kostnadene for delentreprisekontrakter og fremtidige kontrakter var høyere enn det som opprinnelig ble lagt til grunn for prosjektet. Siden gjennomføringsvedtaket ble fattet i 2022, har prisveksten innen bygg og anlegg har vært høyere enn veksten i konsumpriser (Kilde: Statistisk sentralbyrås byggekostnadsindeks). Derfor ble budsjettet for Espeland vannbehandlingsanlegg økt i forbindelse med fremleggingen av 2. tertialrapport 2024, for å få med prisveksten for denne perioden til og med 2025.

Grunnet raskere fremdrift i prosjektet, endte 2024 med et merforbruk, som ikke vil påvirke totalprognosen.

Fanahammeren avløpssanering
I Hovedplan for avløp og vannmiljø 2015 – 2024 er det forutsatt at utslipp til Fanafjorden skal saneres og overføres til Flesland renseanlegg. Deler av anlegget er bygget i E39 prosjektet i forbindelse med åpning av bekken mot Mjølkevika. Tilknytning til avløpstunnelen mot Flesland i Rådalen gjennomføres i forbindelse med byggingen av ny E39. Det som gjenstår er bygging av pumpestasjoner og ledningsanlegg i sjø og å overføre det til ledningen som allerede er bygget.

Detaljprosjektering pågår fortsatt pga. utfordrende grunnerverv, og dermed er oppstart av byggearbeidene usikkert. Den forsinkede oppstarten av byggearbeidene har medført at prosjektet i 2024 har et mindreforbruk. Dette vil ikke påvirke totalprognosen.

Fjell - Bergen reservevannforsyning
Etablering av gjensidig reservevannforsyning mellom Bergen og Fjell kommune (nå Øygarden kommune) utføres i forbindelse med Rv 555 -Sotrasambandet, som er et OPS-prosjekt (Offentlig-privat-samarbeid). Etablering av gjensidig reservevannforsyning mellom Bergen og Øygarden kommune vil ha stor betydning for styrking av vannforsyning og leveringssikkerhet i Bergen Vest i tilfelle utfall av hovedvannforsyning gjennom Løvstakken og Gravdalsfjellet.

Det ble i forbindelse med 2. tertialrapport flyttet midler til 2024 til prosjektering sammen med Statens vegvesen. Oppstarten av byggeperioden er forsinket som følge av komplikasjoner hos Statens vegvesen og utførende entreprenør. Som følge av dette endte 2024 med et mindreforbruk.

Fjellanlegg oppgradering
Dette er en budsjettpost for mindre prosjekter knyttet til oppgradering av fjellanlegg. Grunnet redusert aktivitet og forsinket fremdrift med bla. fjellsikring knyttet til Godvik vann- og avløpstunnel og Fyllingentunnelen, ble kr 9,4 mill. flyttet til senere år i forbindelse med 2. tertialrapport.

Pga. raskere fremdrift enn antatt i 2. tertial endte 2024 likevel med et merforbruk, som ikke påvirker totalprognosen.

Furubotn del 2 separer overvann
Prosjektet omfatter separering av Kisteveit (muret grøft) for spillvann/overvann, og sanering av privat utslipp til sjø. Det blir i tillegg etablert nytt privat og kommunalt spillvannsnett.

Mindreforbruket i 2024 skyldes utsettelse av prosjektet som følge av at kalkylen viser større kostnader per eiendom enn tidligere antatt.

Garnes renseanlegg oppgradering
Investeringen gjelder oppgradering av Garnes avløpsrenseanlegg etter pålegg fra Statsforvalteren i samsvar med utslippstillatelsen. Etablering av ny innløpspumpestasjon i fjell og nytt renseanlegg på Garnestangen. Prosjektet inkluderer også etablering av ny tilkomstveg til det nye anlegget og riving av det eksisterende renseanlegget når det nye er satt i drift. Budsjettrammen ble i 2022 i bystyresak 317/22 økt med 190 mill. i tråd med oppdatert usikkerhetsanalyse for prosjektet.

Grunnet utenforstående omstendigheter har prosjektet blitt utsatt i tid. Utsettelsen medførte et mindreforbruk i 2024 som ikke påvirker totalprognosen.

Gimleveien m.fl. va-anlegg
Avløpsanlegget i Gimleområdet ble på 1930-tallet etablert som fellessystem. Dette medfører at store mengder overvann føres unødvendig til pumpestasjoner/renseanlegg.

Prosjektet som er planlagt omfatter omlegging og fornying av eksisterende vann- og avløpsanlegg, separering av eksisterende avløp som er etablert som fellessystem (fører både kloakk og overvann i samme rør) og arbeid med stikkledninger som i dag ligger i veien.

Fremdriften er i henhold til plan og prosjektet endte 2024 med et mindreforbruk av ubetydelig størrelse.

Gjensidigegården va-anlegg
Prosjektet ved Gjensidigegården omfatter separering av fellessystem (rør som fører både avløp og overvann) og utskifting av eksisterende vannforsyning. Overvannssystemet dimensjoneres for fremtidige mengder med nytt utslipp ved Gjensidigegården.

I 2024 endte prosjektet med et mindreforbruk som skyldtes reduserte byggekostnader knyttet til endring av omfanget i prosjektet.

Hilleren avløpspumpestasjon
Privat utbygger skal bygge en privat pumpestasjon for å dekke sitt eget behov. Bergen Vann ser imidlertid at ved å oppgradere denne til en kommunal pumpestasjon så kan øvrig avløp føres inn på denne og sanere det kommunale utslippet i Bekkjavika. Pumpestasjonen avventes med å settes i drift til systemet det pumpes til har fått økt kapasitet. Utbygger skal etablere en midlertidig slamavskiller slik at det er en renseløsning på avløpet fram til driftsstart.

Arbeidet er sluttført, men entreprenør har ikke levert sluttdokumentasjon. Dermed vil sluttoppgjøret først komme i 2025, noe som fører til et mindreforbruk i 2024.

Holtaveien va-anlegg
Bergen Vann skal fornye vann- og avløpsledninger i Holtavegen, Holtastølen, Holtaåsen og Folldalslia grunnet dårlig tilstand på eksisterende vann- og avløpsanlegg.. Det er planlagt å skifte vann, avløp og overvannsanlegg. Arbeidet er planlagt til utførelse i 2024-2026. I prosjektet skal det skfites/utbedres ca. 1500m vannledning med kummer og ca. 1500m avløpsledning med kummer og ca. 800m overvannledning med kummer. Deler av prosjektet vil bli utført med NoDig-metode der det er hensiktsmessig.

Mindreforbruket i 2024 skyldes at prosjektet ikke startet i 2024 som planlagt, men vil starte i 2025.

Indre Arna (Stuajordet) høydebasseng
Det er bygget et høydebasseng i Stuajordet på Arnatveit. Bassenget gir bedre driftssikkerhet, tryggere branndekning og mer stabile driftsforhold i forsyningsnettet i Indre Arna.

Høydebassenget er ferdigbygget og sluttoppgjør pågår, men er forsinket på grunn av manglende ferdigattest. På grunn av det utsatte sluttoppgjøret, ble det i 2024 et mindreforbruk.

Kismul hovedvannledning del 1
Prosjektet gjaldt fornying av hovedvannledning på deler av strekket fra Kismul vannbehandlingsanlegg og ned til Hamretjørna, (knutepunkt til E39-prosjektet).

Prosjektet er avsluttet. Delvis godkjenning av omtvistede endringer i forbindelse med sluttoppgjøret gjorde at prosjektet endte med et merforbruk i forhold til justert budsjett i 2024 uten at dette påvirker totalprognosen pga. gjenværende budsjetterte reserver i senere år.

Kjøkkelvikdalen vannledning

Prosjektet omfatter etablering av nye vannledninger for å danne ringsystem på vannforsyningen i Kjøkkelvikdalen. Ringsystemet etableres for å bedre dagens trykksituasjon og vannkvalitet.

I forbindelse med 2. tertialrapport ble totalprognosen nedjustert da prosjektet var i sluttfasen og forventet sluttført ila. 2024. Det ble valgt å ha noe reserver igjen i påvente av eventuelle endringsmeldinger fra entreprenør.

Prosjektet endte med et merforbruk i 2024. Dette skyldes at gjennomførte endringer i prosjektet, som følge av endringsmeldinger fra entreprenør, oversteg reservene som var satt av til formålet. Merforbruket i 2024 påvirker ikke totalprognosen.

Kvitura - Hope - Grimstad va-anlegg
Bebyggelsen i Grimstadområdet hadde tidligere privat vannforsyning basert på brønner. I perioder var vannforsyningen problematisk, både med hensyn til mengde og kvalitet. Det var derfor et sterkt ønske fra beboere om å få offentlig vannforsyning. Bebyggelsen hadde også private avløpsløsninger med utslipp til Grimstadfjorden. På grunn av nevnte årsaker ble det bygget offentlig avløpsanlegg samtidig med etablering av vannforsyning til området.

Prosjektet ble avsluttet med et merforbruk, som skyldes utfordringer med kvalitet på utført arbeid og kostnadsestimat ved prosjektering.

Lagunen–Skjoldskiftet (Miljøløftet) separer overvann
E39 Sykkelvei Lagunen – Skjoldskiftet, er samarbeidsprosjekt innenfor Miljøløftet med Statens Vegvesen som byggherre. Prosjektet går ut på flytte og etablere nye vann- og avløpsledninger som følge av etableringen av ny gang- og sykkelvei mellom Skjoldskiftet og Lagunen. Bergen skal både legge om og legge nye ledninger langs traseen. Det vil også bli utført separering, fra AF-ledning til spillvann- og overvannsledning.

Etter avtale med Statens Vegvesen skal Bergen Vann betale for prosjektering og bygging av de delene av prosjektet som er knyttet til vann og avløp. Mindreforbruket for 2024 skyldes at kostnader som Bergen Vann skal betale for prosjektering er påløpt, men ikke viderefakturert av Statens Vegvesen til Bergen Vann.

Lyngbøvegen va-anlegg
Utbedring av Lyngbøveien var i utgangspunktet et trafikksikkerhetstiltak. I forbindelse med utviklingen av prosjektet ble det også innledet et samarbeid med Bergen vann slik at det kunne gjennomføres utbedring av drikkevannsforsyningen til området, redusere utslipp til Lyngbøvatnet, og forbedre klimahåndteringen/overvannsituasjonen (flomveier) i området.

I rulleringen av Handlings- og økonomiplan 2025-2028 ble budsjettet for Lyngbøvegen VA-anlegg økt. Årsaken er at entreprenøren med ansvar for utførelsen av prosjektet gikk konkurs og at prosjektet derfor må prosjekteres på nytt. På grunn av dette ble det et opphold i fremdriften og prosjektet endte med et mindreforbruk i 2024.

Løvstakklien - Bøhmergt. va-anlegg
Prosjektet gjelder separering av avløpssystemet mellom Løvstakken og Solheimsviken. Prosjektet består av ny overvannsledning. Separering av avløpssystemet på Løvstakksiden er viktig for å redusere tilførselen av rent vann til Holen renseanlegg og for å redusere forurensning fra overløpsdrift. Tilførsel av rent vann i renseanlegg er bare en ekstra kostnad da det allerede er rent/renset, og i tillegg stjeler kapasitet som kan brukes til å rense avløp. Separering av avløpssystemet er viktig både fordi området nå

er et boligområde med høye krav til vannkvalitet, og fordi sjøbunnen nå tildekkes med rene masser. Ny tilførsel av forurensing må derfor stanses.

På grunn av forsinkelser forårsaket av eksterne omstendigheter, ble kr 5,3 mill. i forbindelse med 2. tertialrapport flyttet til senere år. I ettertid viste deg seg at forsinkelsen var mindre enn antatt i 2. tertial. Prosjektet hadde derfor raskere fremdrift, som førte til at prosjektet endte med et merforbruk i 2024, som ikke vil påvirke totalprognosen.

Mjølkeråen - Kvernevik va-anlegg
Prosjektet gjelder etablering av overføringsanlegg for avløp fra Mjølkeråen avløpsrenseanlegg til Kvernevik avløpsrenseanlegg. Mjølkeråen avløpsrenseanlegg er et eldre renseanlegg som ikke tilfredsstiller dagens krav. Mjølkeråen avløpsrenseanlegg tas ut av drift når nytt overføringsanlegg er etablert. Prosjektering og overføring av utslippene til Kvernevik renseanlegg gjennomføres i perioden 2019 – 2024.

Merforbruket i 2024 er knyttet til økt produksjon, etterslep på fakturering av endringer, samt tidligere levering av pumpestasjoner enn forutsatt.

Nedre Nygård del 1 va-anlegg
Prosjektet er et graveklubbprosjekt (Et samarbeidsprosjekt mellom Bergen Vann, BIR Infrastruktur AS (tidl. BIR Nett AS og BossNett AS), BKK Nett AS, Eviny Termo AS (tidl. BKK Varme AS), Telenor ASA og Bergen Fiber AS.) og arbeidet skal bestå i fornying av eksisterende vann- og avløpsanlegg og separering av overvann i Lyder Sagens gate, Daniel Hansens og Jonas Reins gate.

Merforbruket i 2024 skyldes raskere fremdrift i prosjektet enn antatt i 2. tertial og vil ikke påvirke totalprognosen.

Nedre Nygård del 2 va-anlegg
Prosjektet er et graveklubbprosjekt (Et samarbeidsprosjekt mellom Bergen Vann, BIR Infrastruktur AS (tidl. BIR Nett AS og BossNett AS), BKK Nett AS, Eviny Termo AS (tidl. BKK Varme AS), Telenor ASA og Bergen Fiber AS.) og arbeidet skal bestå i fornying av eksisterende vann- og avløpsanlegg og separering av overvann på Nedre Nygård. Prosjektet er en forlengelse av graveklubbprosjektet Nedre Nygård del 1.

Mindreforbruket i 2024 skyldes at oppstart på prosjektet er utsatt, i påvente av økonomisk bevilgning hos en av samarbeidspartnerne i prosjektet.

Produksjon av vann
Dette er en samlepost for mindre prosjekter innen produksjon av vann. Budsjettposten er nødvendig for å kunne budsjettere for prosjekter som skal starte opp, men ikke er ferdig definert på budsjetteringstidspunktet. Enkeltprosjekter blir skilt ut fra samleposten når konkrete prosjekter blir identifisert og er klar for gjennomføring.

Budsjettposten har samlet et mindreforbruk ved årsslutt, som skyldes prosjekter som ikke ble igangsatt i 2024.

Riplegården høydebasseng
Prosjektet omfattet etablering av nytt høydebasseng for å sikre forsyningstabiliteten for vann i området. Gamle Riplegården høydebasseng ble tatt ut av drift i 2020 pga. funn av E.coli og påvist innlekkasje. I mellomtiden ble vannforsyningen opprettholdt uten bruk av høydebassenget. Deler av det gamle bassenget er allerede revet. Gjenbruk av det gamle bassenget har vært vurdert i prosessen, men konklusjonen var at det ikke lot seg gjøre fordi dette var bygget i fjell med påstøpte betongvegger.

For 2024 endte prosjektet med et merforbruk knyttet til økt fremdrift i forhold til justert budsjett. Dette påvirker ikke totalprognosen da det gjenstår kostnadsfordelinger til andre parter i prosjektet i 2025. Prosjektet er i sluttfasen og forventes avsluttet snarlig.

Stamskaret pumpestasjon uv-anlegg
Prosjektet omfatter etablering av permanent UV-anlegg i tilknytning til eksisterende vannpumpestasjon Stamskaret.

Mindreforbruket i 2024 skyldes forsinket fakturering fra leverandør og påvirker ikke totalprognosen.

Storavatnet dammer (Fyllingen)
Prosjektet gjelder rehabilitering av dammer i tilknytning til et nedlagt vannmagasin i Fyllingsdalen; dam Storavatnet, dam Storavatnet nord, dam Storavatnet sør og dam Svartatjørna for å tilfredsstille krav i Damsikkerhetsforskriften. Planen var anleggsstart våren 2022, men på grunn av lang tid med å få godkjent planer, byggetillatelser, diverse avklaringer samt sen kontraktinngåelse, ble det anleggsstart våren 2024. Fremdriften i prosjektet ble likevel bedre enn først planlagt og i forbindelse med 2. tertialrapport ble det flyttet midler fra senere år til 2024.

Resultatet for 2024 ble likevel et mindreforbruk, som skyldes forsinket fakturering fra leverandør.

Sædalssvingene vannledning
Vannledningen i Sædalssvingene skal fornyes samtidig som det skal pågå arbeid med den nye kirken i Sædalen. Arbeidet utføres av samme entreprenør som bygger kirken.

Prosjektet endte med et merforbruk på kr 0,12 mill. på grunn av utfordringer med å krysse under en stor overvannskulvert, samt adkomst til butikken.

Sætrevegen ringledning
Bergen Kommune ønsket å øke vannforsyningssikkerheten til deres innbyggere i Ytre Arna, derfor etablerte Bergen Vann en ny vannledning i Sætrevegen. Den nye vannledningen vil gi en ringforbindelse i boligfeltet og med det bidra til en bedre forsyningssikkerhet i området.

Prosjektet er ferdigstilt innenfor totalprognose.

Øvre Smøråsvegen va-anlegg
Prosjektet gjaldt etablering av nye vann- og avløpssystemer i Smøråsvegen. Smøråsvegen hadde begrensede kommunale VA-systemer og beboere og bedrifter har hatt vann fra brønner og avløp som ble renset i private slamavskillere, som ble ledet ut i natur og vassdrag.

Prosjektet er ferdigstilt og ble noe dyrere enn planlagt grunnet kostnader knyttet til borehull og permanent sikringstiltak.

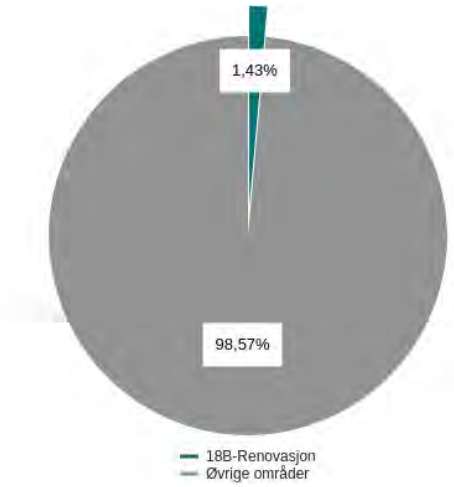
Åsane nord avløpsnett trinn 1
Åsane Nord omfatter et område med totalt 5600 personekvivalenter (PE) i dag + næring der ca. 50 % (2850 PE) er tilknyttet eksisterende mekaniske renseanlegg i Hylkje, Steinestø eller Tellevik. I tråd med hovedplan for avløp og vannmiljø 2019–2028 er rensekravet at alt avløpsvann i området skal gjennomgå sekundærrensing, regulert i utslippstillatelsen fra 14.10.2016. Konsekvensutredningen, som er utført før internt forprosjekt i planavdelingen, har konkludert at bygging av overføringsanlegg til Kvernevik renseanlegg er den beste løsningen for området Åsane Nord.

Åsane Nord-prosjektet omhandler totalt 12 delentrepriser fordelt over flere år. Åsane Nord byggetrinn 1 består av tre delentrepriser. I entreprise 001 skal det graves ca. 300 meter for rør i dimensjon 800-1000 mm over grunneiendom og det skal tas ut omfattende sprengsteinmengder i traséen. I tillegg skal det utføres boring inn på eksisterende tunnel; Midtabygdatunnelen. Delentreprise 002-003 omfatter arbeider med etablering av rør, berguttak (spettrensk, geologiske vurderinger m.m.) for å etablere nytt røranlegg mellom Kvernevik og Åsane/Liavatnet i nevnte tunnel (ca. i overkant av 4500 meter). Det må samtidig med disse arbeidene, etableres nye rømningsveier i tunnelen for å sikre arbeidere underveis i prosjektet og fremtidig drift av ledninger i tunnel.

Senere oppstart av detaljprosjektering pga. geoteknisk vurdering av tunnel har medført utsettelse av oppstart og dermed et mindreforbruk i 2024.

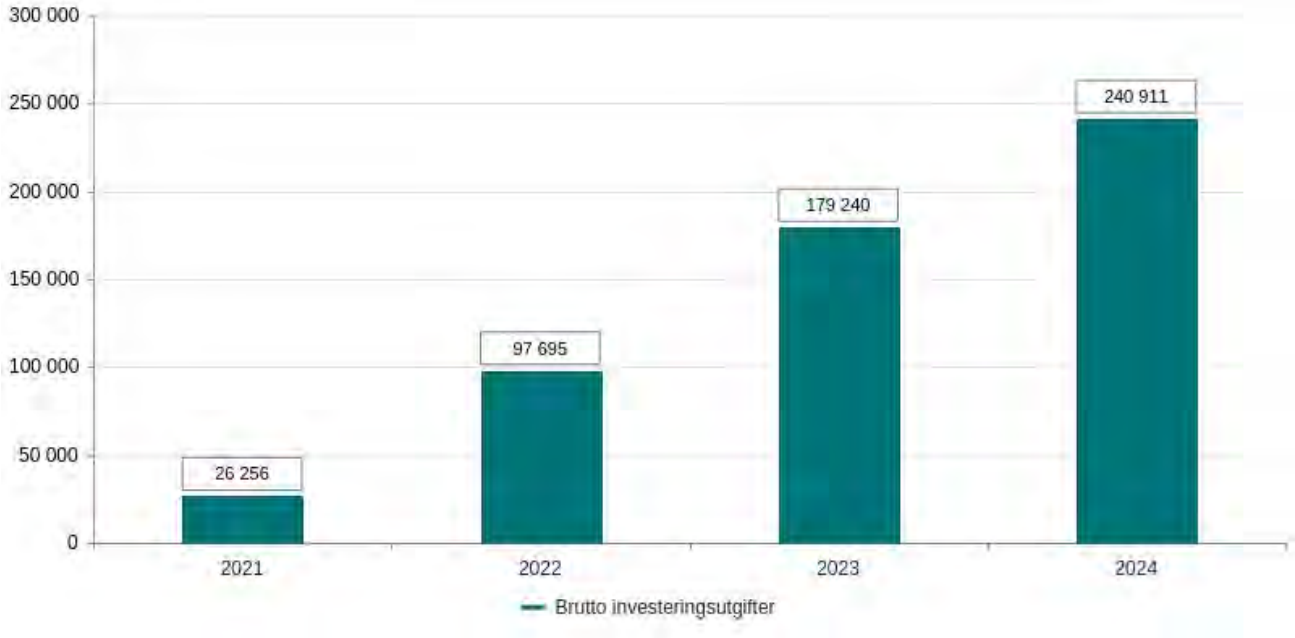
18B-Renovasjon

Brutto driftsutgifter i % av kommunens totale utgifter



Brutto investeringsutgifter

Beløp i 1000 kr



Om tjenesteområdet

Tjenesteområdet omfatter kommunens lovpålagte innsamling og behandling av husholdningsavfall, etter Forurensningslovens § 30. Bergen kommune ivaretar oppgavene ved tjenestekjøp fra BIR Privat AS.

Tjenesteområdet omfatter også forvaltning/etterdrift av nedlagte avfallsdeponier, herunder bl.a. kostnader ved miljøtiltak på disse deponiene. Fagfeltet ivaretas primært av Bymiljøetaten.

Bergen har en fremtidsrettet, avansert og klima- og miljøvennlig renovasjonsløsning for Bergen sentrum; bossnettet. I dette underjordiske rørsystemet fraktes restavfall, plast, papir og drikkekartonger fra egne nedkast rundt om i byen til oppsamlingsterminaler lokalisert i utkanten av sentrumskjernen. I terminalene blir bosset komprimert, og deretter transportert bort til gjenvinning. Bossnettet gjør Bergen til en renere og penere by. Moderne renovasjonsløsninger er samfunnskritisk infrastruktur, og et viktig element planleggingen og utformingen av byutviklingen.

Bossnettet bygges primært for husholdningene og deres avfall, men det er også mulig for næringskunder å knytte seg til nettet. Det er BIR, gjennom datterselskapet BIR Nett AS, som bygger ut og drifter bossnettet for Bergen kommune. Renovasjonsfaglig oppfølging av BIR og utbyggingen av bossnettet blir utført av Bymiljøetaten.

Bergen har ingen aktive deponier, men Bymiljøetaten forvalter og er ansvarlig for forvaltning/etterdrift av flere nedlagte kommunale deponier.

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå				
Matjord til heving av terrenget i Rådal avfallsdeponi (Magnusbakken)	−2 500	−2 500	0	Tiltaket er iverksatt, gjelder et utgående tiltak hvorav halvparten er satt på fond og resten finansieres via selvkost. Prognosen for Magnusbakken er en totalkostnad på kr 2,5 mill. som forutsettes benyttet i 2024.
Sum	**−2 500**	**−2 500**	**0**	
Sum tiltak	**−2 500**	**−2 500**	**0**	

Utvikling og utfordringer

Nedlagte kommunale avfallsdeponier

Generelt
Behovet for tiltak ved deponiene bestemmes i stor grad av lovpålagte krav. Aktivitetene de kommende årene bygger på *Virksomhetsplan for nedlagte kommunale avfallsdeponier 2022–2026*, vedtatt av bystyret sommeren 2022.

I 2022 gjennomførte Deloitte en forvaltningsrevisjon av deponiene på oppdrag fra kommunen. Rapporten inneholder flere anbefalinger, og Bymiljøetaten har fulgt opp disse, blant annet ved å utvikle rutiner og prosedyrer for systematisk oppfølging. Arbeidet fortsatte i 2024.

Ressurssituasjonen ved deponiene er fortsatt krevende på grunn av utskifting av personell og ubesatte stillinger. Dette har ført til forsinkelser, spesielt i planlagte undersøkelser.

Behovet for tiltak ved nedlagte deponier vil øke fremover, og det er meldt om at kostnader til lovpålagte driftstiltak vil øke ytterligere fremover. I 2024 er det et merforbruk på deponidrift, som samsvarte med anslagene fra andre tertial.

Slettebakken
Deponiet på Slettebakken saneres for å klargjøre området for ny bruk. Dette er det første prosjektet i Norge hvor et gammelt deponi graves opp, og massene sorteres og gjenbrukes på stedet. Målet er trygg deponering, gjenvinning og redusert CO2-utslipp.



Det nedlagte avfallsdeponiet på Slettebakken var brukt av Bergen kommune fra 1940 til 1961. Foto: Bergen byarkiv

Saneringsarbeidet nærmer seg slutten, men har vært teknisk og miljømessig krevende. Maskiner på stedet sorterer, vasker og renser massene, hvor mest mulig gjenbrukes lokalt. Forurensede masser er sendt til godkjente deponier. En midlertidig fotballbane ble etablert i 2024 som erstatning for den som ble fjernet.

Prosjektet er forsinket med to måneder og fullføres før sommeren 2025. Forsinkelsen skyldes større avfallsmengder enn antatt, perioder med frost tidlig i 2024 og uforutsette myndighetsvedtak som påvirket massetransport.

Prosjektet har fått pris for å være et banebrytende prosjekt, og erfaringene antas å påvirke fremtidige tilsvarende prosjekter.

Rådalen
Bymiljøetaten har fulgt opp tilsynet Statsforvalteren gjennomførte ved Rådal deponi våren 2021, som avdekket seks avvik. Statsforvalteren avsluttet sin tilsynsoppfølging før sommeren 2024, basert på kommunens plan for videre arbeid. Avvikene er ikke utbedret, men det er en plan for videre håndtering, og Statsforvalteren vil følge opp i årsrapporteringen for 2024.

Oppfølgingen sees i sammenheng med annen aktivitet i området, blant annet rammeplanen for vann og avløp. Det er økt behov for kartlegging og utredninger for å oppfylle kravene fra Statsforvalteren. I 2024 ble det utarbeidet årsrapport for 2023 med oppdatert risikovurdering og utlyst et nytt program for miljøovervåking. Ny konsulent er engasjert, og systematisk oppfølging er igangsatt.

Det er også arbeidet med hvordan matjord på Magnusbakken skal påfylles. Prosjektet inkluderer etablering av overvannsgrøfter og utbedring av eksisterende tettelag. Midlertidige tiltak er gjennomført for å begrense erosjon i påvente av varige løsninger.

I tillegg har kommunen startet kildesporing av forurensning i samarbeid med næringsaktører i området. Dette arbeidet fortsetter i 2025.

Kollevågen
Bymiljøetaten følger opp lovpålagte krav om miljøovervåking ved Kollevågen deponi. Årsrapporten for 2023 ble levert 1. mars 2024, og nytt overvåkingsprogram for 2024–2028 er igangsatt. Kontrakten for oppfølging var kostnadskrevende i 2024 på grunn av omfattende undersøkelser det første året.

Ytre Hope
En konsulentrapport er levert, og Bymiljøetaten vurderer videre behov for undersøkelser og tiltak. Dette sees i sammenheng med andre deponier, og risikovurderinger vil avgjøre prioriteringer.

Steinsvik og Drotningsvik
Bymiljøetaten planlegger miljøundersøkelser ved disse deponiene i de kommende årene. I 2024 ble det gjort en innledende kartlegging og risikovurdering for å legge grunnlaget for videre arbeid.

Kostra Nøkkeltall

	Bergen 2023	Bergen 2024	Oslo kommune	Trondheim	Stavanger	ASSS uten Oslo
Produktivitet						
Årsgebyr for avfallstjenesten - ekskl. mva. (kr) *)	2 220	2 021	5 826	3 706	3 982	
Kvalitet						
Andel levert til materialgjenvinning inklusiv biologisk behandling	26,2 %	27,4 %	42,5 %	43,8 %	51,6 %	
Renovasjon - Andel levert til forbrenning	66,1 %	65,7 %	54,8 %	55,9 %	44,3 %	
Renovasjon - Husholdningsavfall per innbygger (kommune)	320	323	282	283	357	

**) Inflasjonsjustert med deflator*

Status økonomi per tjeneste

Beløp i mill. kr

			Regnskap 2024			
Tjeneste	Regnskap 2023	Justert bud. 2024	Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
Administrasjon - renovasjon husholdningsavfall	0,0	5,2	3,3	0,0	3,3	1,8
Etterdrift avfallsdeponier næringsavfall	7,8	6,6	7,8	−0,2	7,6	−1,0

Tjeneste	Regnskap 2023	Justert bud. 2024	Regnskap 2024 Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
Innsamling, gjenvinning og sluttbehandling av husholdningsavfall	−4,4	−4,6	409,1	−412,1	−3,0	−1,5
Forvaltning av avfallsdeponier husholdningsavfall.	−8,2	−13,6	14,3	−29,5	−15,2	1,7
Selvkostrenter - renovasjon husholdningsavfall	7,7	13,2	16,6	−1,8	14,8	−1,5
Sum	**2,8**	**6,8**	**451,0**	**−443,6**	**7,4**	**−0,6**

Status økonomi per avdeling

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2023	Justert bud. 2024	Regnskap 2024 Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
5-Byrådsavdeling for byutvikling	7,7	6,7	450,9	−443,6	7,3	−0,6
90-Fellesposter - bykassen	−4,9	0,1	0,1	0,0	0,1	0,0
Sum	**2,8**	**6,8**	**451,0**	**−443,6**	**7,4**	**−0,6**

Kommentar til status økonomi

Resultatet for 2024 for **Byrådsavdeling for byutvikling** på tjenesteområde 18B - Renovasjon, var et merforbruk på 0,6 mill.

Avviket skyldes flere faktorer. Under følger noen av de større forklaringseffektene.

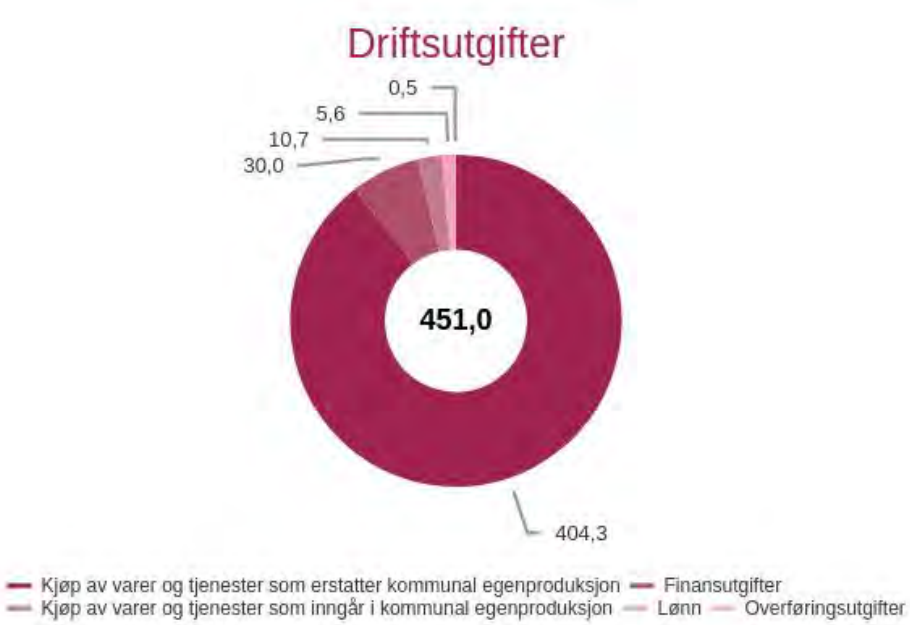
Lønnskostnader - mindreforbruk på 1,2 mill. som i hovedsak skyldes refusjonsinntekter som sykelønn og svangerskapspermisjon og derigjennom ubesatt stilling.

Tiltak på nedlagte avfallsdeponier - merforbruk på 1,6 mill.
Behov for tiltak på avfallsdeponiene følger i stor grad av lov- og forskriftspålagte krav og er ikke noe kommunen kan velge vekk. Grunnlaget for aktivitetene på de nedlagte, kommunale avfallsdeponiene i årene som kommer følger av Virksomhetsplan for nedlagte kommunale avfallsdeponi for perioden 2022-2026. Planen ble vedtatt i Bergen bystyre sommeren 2022.

Det forventes stor aktivitet knyttet til kommunens nedlagte avfallsdeponier i årene som kommer, og det har over tid vært formidlet at behovet for midler til lovpålagte driftstiltak vil øke ytterligere fremover. Resultatene av økt aktivitet på Bergen kommune sine nedlagte, kommunale avfallsdeponi har begynt å gi utslag i økte kostnader, og endte i 2024 på 3,2 mill., som fordeles med 1,6 mill. kommunal andel (næringsavfall) og 1,6 mill. på selvkostområdet (husholdningsavfall).

Oversikt driftsutgifter og -inntekter (graf)

Detaljvisning drift (graf)





Status mål

Hovedmål	Operativt mål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Resultat 2024	Statusbeskrivelse mål
En rettferdig og inkluderende by	I Bergen skal den fleksible gebyrmodellen utvikles, slik at den dekker alle typer husholdninger og oppleves som rettferdig av brukerne	Antall husholdningskunder som har fleksibelt renovasjonsgebyr	123 694	123 000	125 297	Totalt har 125 297 kunder fleksibel gebyrmodell, som utgjør 83,06 % av kundemassen
Norges grønneste storby	I Bergen skal "Temaplan for virksomhet tilknyttet nedlagte kommunale avfallsdeponi 2022-2026" legge premissene for kommunens oppfølging av de ulike deponiene	Saneringen av Slettebakken avfallsdeponi skal gjennomføres i tråd med fremdriftsplanen	48,0 %	68,0 %	65,0 %	Saneringsarbeidet er i rute til å bli ferdigstilt i 2025.
Trygg økonomistyring	Bergen skal tilby en effektiv og miljøvennlig renovasjonstjeneste	Antall husstander som er tilknyttet moderne renovasjonsløsninger.	32 138	32 500	34 283	Totalt er 34 283 husholdninger tilknyttet moderne renovasjonsløsninger, hvor av 27,16 % er tilknyttet en løsning med identsystem. Videre er dette fordelt på ulike løsninger: bossnett 14,03 %, mobile avfallssug 2,09%, nedgravd bunntømt kontainer 12,07% og overflatecontainere 0,08 %.

Investeringer

Beløp i mill. kr

		Totalbudsjett					Årets budsjett		
Investering	**Saksref.**	**Godkj.vedtak**	**Vedtatt**	**Totalprognose**	**Vedtatt ferdigår**	**Estimert ferdigkvartal**	**Just. bud.**	**Regnskap**	**Avvik i kr**
Etterdrift deponier		-	-	-	Løpende	Løpende	1,2	0,0	1,1
Fanahammeren avløpssanering	BY 97/24	25,5	0,0	0,0	2025	4.kv. 2026	0,0	0,0	0,0
Kollevågen etterdrift avf.deponi	KFIN71/16	25,0	91,1	91,1	2024	Ferdig	0,5	0,5	0,0
Slettebakken avfallsdeponi	BY 116/20	321,0	544,6	608,4	2025	4.kv. 2025	174,8	199,7	−24,9
Sum							**176,5**	**200,3**	**−23,7**

Statustekst investeringer

Etterdrift deponier
Prosjektet omhandler arbeid relatert til miljøundersøkelser av nedlagt kommunalt avfallsdeponi på Ytre Hope. Undersøkelsene har pågått i 2022 og 2023. Endelig sluttrapport ble mottatt i starten av 2024 og prosjektet er nå avsluttet med et mindreforbruk opp mot totalprognose og årsprognose 2024.

Det skal gjennomføres miljøtekniske undersøkelser på Drotningsvik deponi for å kartlegge deponiet med tanke på omfang og miljøpåvirkning. På grunn av interne kapasitetsutfordringer kom budsjetterte midler som knyttet seg til innledende prosjektlederkostnader for Steinsvik og Drotningsvik ikke til anvendelse i 2024. Disse samt resterende midler på prosjektet forventes anvendt i 2025-2026.

Kollevågen etterdrift avf.deponi
Utbedring av strandsone Kollevågen – konseptutvikling
Kollevågen på Askøy var Bergen kommunes avfallsdeponi for usortert avfall i perioden 1930-1975. Tidligere gjennomførte tildekkingstiltak har vist seg å være utilstrekkelige. Konseptutviklingsprosjektet har som formål å utrede varige løsninger for å minimere utvasking av sand og reparasjon av stranden.

Opprinnelig planlagt oppstart ble i 2024 skrinlagt med henvisning til handlings- og økonomiplan 2025-2028. En videreføring og gjennomføring av satsingen ble ikke gitt prioritet, og det var følgelig ikke hensiktsmessig å gjennomføre de planlagte forarbeidene. Prosjektets totalprognose er på plan. Et marginalt restbeløp forskyves til 2025 for å dekke administrative kostnader i forbindelse med avslutning av prosjektet.

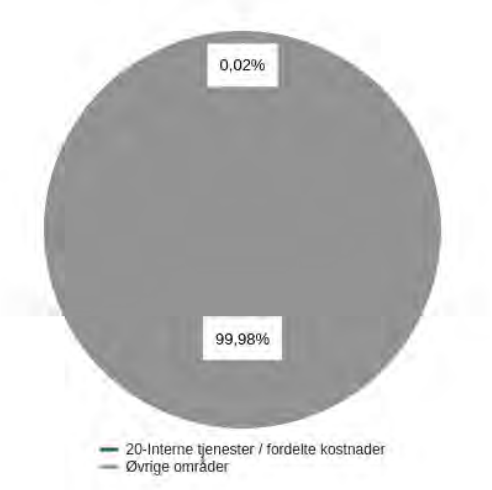
Slettebakken avfallsdeponi
Slettebakken avfallsdeponi er under sanering for å fjerne forurensing etter krav fra Statsforvalter. Det er første gang i Norge en gjennomfører oppgraving av et gammelt deponi med sortering og gjenvinning av massene på stedet. Det er et teknisk og miljømessig komplisert prosjekt med mål om trygge nedstrømsløsninger, gjenvinning og redusert CO2 utslipp.

Sanering av Slettebakken deponi har hatt stor produksjon i 2024. Tiltaket er omtrent to måneder forsinket, men jobber mot å bli ferdig våren 2025. Forsinkelsen skyldes i hovedsak tre faktorer: Mengden avfall og torv med avfall forventes å overstige stipulerte mengder. Det har vært kortvarige perioder med lavere produksjon på grunn av frostperioder tidlig i 2024. Et uforutsett myndighetsvedtak medførte tid- og kostnadskrevende restriksjoner rundt massetransporten høsten 2024. Prosjektet hadde høyere utgifter enn budsjett i 2024. Avviket skyldes hovedsakelig den økte mengden avfall og torv med avfall, der både arealet og dybden med avfall har vært større enn ventet flere steder. Kostnadene kommer av lengre tid med leie av maskiner/rigg/vaskeanlegg/vannrenseanlegg og økte mengder til deponi og forbrenning – samt mer ren tilbakefyllingsmasse som må kjøres inn. Som en del av dette blir det også mer transport med lastebiler og båter. Prosjektets totalprognose meldes også med et merforbruk i forhold til vedtatt budsjett. Avviket skyldes allerede nevnte grunner, så vel som lønns- og prisstigning.

I 2025 vil saneringen ferdigstilles, og prosjektet avsluttes.

20-Interne tjenester / fordelte kostnader

Brutto driftsutgifter i % av kommunens totale utgifter



Status økonomi per tjeneste

Beløp i mill. kr

Tjeneste	Regnskap 2023	Justert bud. 2024	Regnskap 2024 Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
Renholdstjenester - til fordeling	0,0	0,5	0,9	0,0	1,0	−0,4
Håndverktjenester bygg - til fordeling	0,0	0,2	0,2	0,0	0,2	0,0
Renholdstjenester	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Håndverkertjenester bygg	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,3
IUA Bergen region	0,0	−0,1	4,0	−4,0	0,0	−0,1
Sum	**0,0**	**1,0**	**5,2**	**−4,0**	**1,2**	**−0,2**

Status økonomi per avdeling

Beløp i mill. kr

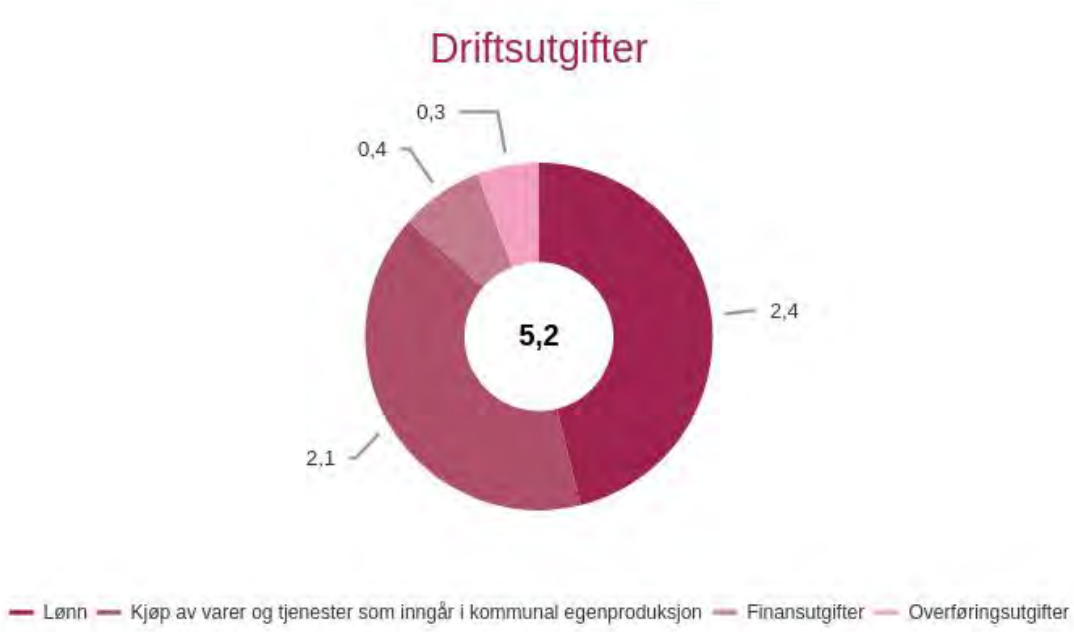
Byrådsavdeling	Regnskap 2023	Justert bud. 2024	Regnskap 2024 Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
1-Byrådsleders avdeling	0,0	0,3	0,3	0,0	0,3	0,0
2-Byrådsavdeling for finans	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5-Byrådsavdeling for byutvikling	0,0	0,0	4,0	−4,0	0,0	0,0
90-Fellesposter - bykassen	0,0	0,6	0,8	0,0	0,8	−0,2
Sum	**0,0**	**1,0**	**5,2**	**−4,0**	**1,2**	**−0,2**

Kommentar til status økonomi

På **sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen)** skyldes avviket restmidler fra lønnsavsetning som er fordelt til tjenesteområdene. Årsaken til avvik på lønn er økt arbeidsgiveravgift for lønn over 800 000,- og merutgifter til variabelt lønnsoppgjør, som følge av høy bruk av vikarer.

Oversikt driftsutgifter og -inntekter (graf)

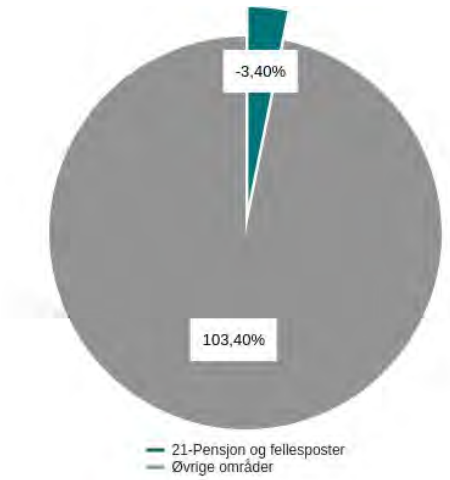
Detaljvisning drift (graf)





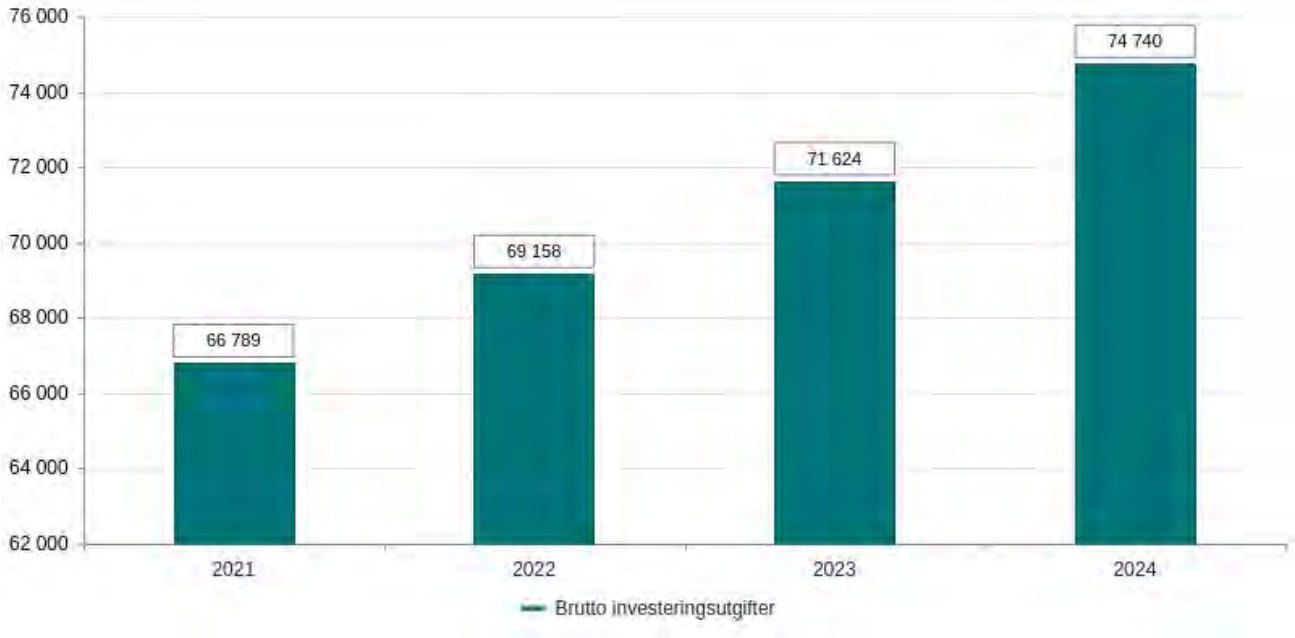
21-Pensjon og fellesposter

Brutto driftsutgifter i % av kommunens totale utgifter



Brutto investeringsutgifter

Beløp i 1000 kr



Om tjenesteområdet

På dette tjenesteområdet blir følgende ført:

- Sentralt førte pensjonsposter - herunder premieavvik/avdrag på premieavvik som gjelder pensjonspremier.

- Regneskapstekniske poster - motkonto avskrivinger og motkonto avgiftsfinansierte renter
- Øvrige sentrale avsetninger

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
Helårsvirkning av realendringer i årets budsjett				
Økte utgifter til personalforsikringer	2 060	2 060	0	Tiltaket er iverksatt og innarbeidet i budsjettet.
Sum	**2 060**	**2 060**	**0**	
Tilpasning til aktivitetsnivå				
Økte utgifter til personalforsikringer som følge av flere ansatte	730	730	0	Tiltaket er iverksatt og innarbeidet i budsjettet.
Sum	**730**	**730**	**0**	
Nye tiltak				
Sekkepost for konseptvalgutredning (KVU)	10 000	7 100	2 900	I forbindelse med byrådssak 1047/24 Sekkepost for konseptvalgutredning (KVU) ble det bevilget 7,1 mill. til KVU til to driftsprosjekt. Det var avsatt opprinnelig 10 mill. i 2024 til formålet og resterende midler ble trukket inn i fm 2. tertialrapport.
Sum	**10 000**	**7 100**	**2 900**	
Sum tiltak	**12 790**	**9 890**	**2 900**	

Rammeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2024	Effekt 2024	Avvik	Status beskrivelse
Nye engangstiltak				
Rettssak ifm fritak av eiendomsskatt - dekning av saksomkostninger	1 150	1 150	0	Bergen kommune har tapt en rettsak vedrørende gyldigheten av vedtak om avslag på søknad om fritak for eiendomsskatt for Finnegården. Kommunen må betale motpartens saksomkostninger.
Økte utgifter til personalforsikringer	230	230	0	Tiltaket er iverksatt og innarbeidet i budsjettet.
Sum	**1 380**	**1 380**	**0**	
Sum tiltak	**1 380**	**1 380**	**0**	

Aktivitetsnøkkeltall

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2021	Resultat 2022	Resultat 2023	Resultat 2024
Akkumulert premieavvik (mill kr)	1 720,7	2 150,8	3 049,3	3 440,5
Avsetning til tilleggsbevilgninger (mill kr)	1,0	0,8	1,9	1,7
Sentral lønnsavsetning (mill kr)	0	210	0	0

Status økonomi per tjeneste

Beløp i mill. kr

			Regnskap 2024			
Tjeneste	Regnskap 2023	Justert bud. 2024	Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
Premieavvik	−1 405,0	−931,9	−981,2	0,0	−981,2	49,3
Amortisering av tidligere års premieavvik	462,7	590,0	590,0	0,0	590,0	0,0
Pensjon	6,8	6,2	7,5	0,0	7,5	−1,2
Premiefond	−524,0	−508,9	−517,7	0,0	−517,7	8,8
Diverse fellesutgifter	−0,5	1,4	2,5	−0,9	1,6	−0,2
Tilfeldige utgifter/inntekter - AFP m.m.	9,4	−30,3	21,6	−2,4	19,2	−49,5
Reservert til tilleggsbevilgninger og nye bevilgni	−5,2	−6,8	0,0	0,0	0,0	−6,8
Rentekompensasjon overført andre	2,9	4,4	4,4	0,0	4,4	0,1
Motpost avskrivninger	−1 171,7	−1 250,2	0,0	−1 253,1	−1 253,1	2,9
Motkonto renter selvkostområdene (firma 90)	−171,7	−194,7	−198,1	3,5	−194,7	0,0
Sum	**−2 796,3**	**−2 320,5**	**−1 071,1**	**−1 252,9**	**−2 324,0**	**3,5**

Status økonomi per avdeling

Beløp i mill. kr

			Regnskap 2024			
Byrådsavdeling	Regnskap 2023	Justert bud. 2024	Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
1-Byrådsleders avdeling	−7,3	−7,5	0,9	−8,6	−7,7	0,2
2-Byrådsavdeling for finans	−719,7	−766,5	2,8	−768,9	−766,1	−0,3
3-Byrådsavdeling for eldre, helse og omsorg	−5,6	−5,3	0,0	−5,3	−5,3	0,0
4-Byrådsavdeling for barnehage og skole	−20,1	−19,0	0,0	−19,0	−18,9	0,0
5-Byrådsavdeling for byutvikling	−128,4	−123,3	16,5	−139,3	−122,8	−0,5
6-Byrådsavdeling for barnevern, sosiale tjenester og mangfold	−6,5	−9,8	0,0	−9,8	−9,8	0,0
7-Byrådsavdeling for næring, kultur og idrett	−52,2	−53,0	0,0	−53,7	−53,7	0,7
90-Fellesposter - bykassen	−1 856,5	−1 336,1	−1 091,2	−248,3	−1 339,5	3,4
Sum	**−2 796,3**	**−2 320,5**	**−1 071,1**	**−1 252,9**	**−2 324,0**	**3,5**

Kommentar til status økonomi

Fellesposter - bykassen inneholder de sentralt førte pensjonspostene og omfatter årets pensjonspremier, pensjonspremieavvik*, amortisering av tidligere års pensjonspremieavvik, bruk av premiefond og pensjonspremier (Tilfeldige utgifter/inntekter – AFP).

*Pensjonspremieavviket er forskjellen mellom premiene som blir betalt til pensjonskassene og beløpet som en kostnadsfører i kommuneregnskapet. Når premiene er større enn kostnaden, vil årets pensjonspremieavvik visest som en inntekt i regnskapet. Denne inntekten blir så amortisert (kostnadsført) over de neste syv årene og betyr i praksis ei utsett belastning i driftsregnskapet.

Følgende budsjettavvik fremgår på tjenesteområde 21 for pensjonspostene (beløp i mill.):

Tjeneste	Vedtatt budsjett	Justert budsjett	Regnskap 2024	Budsjett-avvik
Premieavvik	-832,7	-931,9	-981,2	49,3
Amortisering av tidligere års premieavvik	588,3	590,0	590,0	0,0
Pensjon	6,2	6,2	6,7	-0,5
Premiefond	-508,9	-508,9	-517,7	8,8
Tilfeldige utgifter/inntekter - AFP m.m.	164,6	-47,4	1,6	-49,0
Sum	**-582,5**	**-891,9**	**-900,6**	**8,7**

Utbetalte pensjonspremier ble større i 2024 enn det som ble lagt til grunn i vedtatt budsjett. Det er det to årsaker til:

- Høyere premier til ytelser som ikke kan forsikres
- Lønnsvekst ble høyere enn budsjettert

Høyere premier til ytelser som ikke kan forsikres gjelder blant annet økt levealder. I 2024 er forventet levealder justert utover det som er forventet. Premiene til pensjonskassene økte som følge av nye delingstall i folketrygden gjeldene fra juni 2024. Delingstallene sier noe om hvor mange år en person i årskullet kan forvente å leve etter å ha gått av med pensjon. Det ble lagt opp til lengre levealder, som betyr at pensjonsordningene må sette av mer i premie.

I tillegg ble lønnsveksten høyere enn budsjettert, som ga økt reguleringspremie. Reguleringspremie er ekstra kostnader som oppstår når pensjonene må justeres opp fordi lønningene har økt. Det sikrer at pensjonene følger med på lønnsutviklingen.

Økte premieutbetalinger førte til at også premieavviket økte med nærmere -160 mill. (inkl. arbeidsgiveravgift) sammenlignet med vedtatt budsjett.

Økningene i premier som nevnt over er justert for i revidert budsjett/1. tertialrapport og 2. tertialrapport. Samlet er derfor pensjonsutgiftene omtrent som justert budsjett.

For pensjonspostene for kommunen samlet (samtlige tjenester og avdelinger) er det følgende budsjettavvik (beløp i mill.):

Byrådsavdeling	Justert budsjett	Regnskap 2024	Budsjett-avvik
Byrådsleders avdeling	44,7	45,2	-0,5
Byrådsavdeling for finans	105,5	102,9	2,6
Byrådsavdeling for eldre, helse og omsorg	818,6	780,6	38,0
Byrådsavdeling for barnehage og skole	469,1	507,5	-38,4
Byrådsavdeling for byutvikling	135,1	141,1	-6,0
Byrådsavdeling for barnevern, sosiale tjenester og mangfold	288,4	290,7	-2,2
Byrådsavdeling for næring, kultur og idrett	57,5	58,4	-0,9
Bystyrets organer	6,2	7,0	-0,8
Fellesposter - bykassen	-580,8	-589,5	8,7
Sum	**1 344,4**	**1 343,9**	**0,5**

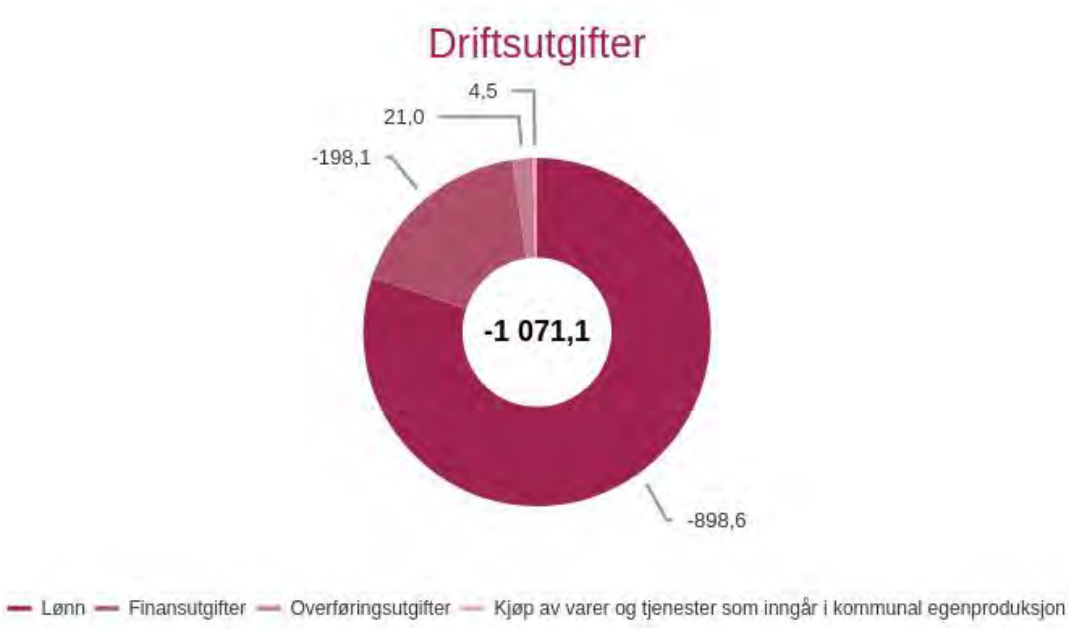
Samlet er det tilnærmet ingen avvik på utgifter knyttet til pensjon mellom justert budsjett og regnskap. Avvikene på Byrådsavdeling for eldre, helse og omsorg og Byrådsavdeling for barnehage og skole skyldes feilbudsjettering. Et tilsvarende avvik finnes derfor på andre arter.

I forbindelse med bystyresak 283/07 ble det besluttet en målsetting om et disposisjonsfond som minst skulle tilsvarende premieavviket bufferfond pensjon). Denne målsettingen har de senere år blitt oppfylt og på slutten av året har man øremerket midler på disposisjonsfondet til å dekke premieavviket. I 2024 har derimot dette ikke vært mulig, da premieavviket er langt høyere enn disposisjonsfondet. Dette henger sammen med et økende premieavvik, samt at det er brukt store deler av disposisjonsfondet til å dekke merforbruket.

Motpost avskrivinger
På tjenesteområde 21 - Pensjon og fellesposter avdeling 90 ligger motpost til selvkostavskrivngene. Det betyr at et tilsvarende avvik finnes på selvkostområder, blant annet 18A - Vann og avløp og 18B - Renovasjon.

Oversikt driftsutgifter og -inntekter (graf)

Detaljvisning drift (graf)



Årsregnskap

Balanseregnskap § 5-8

Beløp i 1000 kroner

	Note	Regnskap 2024	Regnskap 2023
EIENDELER			
A. Anleggsmidler		**77 628 843**	**72 038 503**
I. Varige driftsmidler		**35 693 720**	**33 332 426**
1. Faste eiendommer og anlegg	11	34 426 372	32 195 731
2. Utstyr, maskiner og transportmidler	11	1 267 348	1 136 695
II. Finansielle anleggsmidler		**11 013 538**	**10 617 411**
1. Aksjer og andeler	10	5 224 702	5 138 757
2. Obligasjoner		0	0
3. Utlån	12, 27	5 788 836	5 478 654
III. Immaterielle eiendeler		**0**	**0**
IV. Pensjonsmidler	**7**	**30 921 585**	**28 088 666**
B. Omløpsmidler		**10 267 275**	**11 027 546**
I. Bankinnskudd og kontanter	**6, 21, 22**	**1 384 493**	**3 101 115**

II. Finansielle omløpsmidler		**41 496**	**39 642**
1. Aksjer og andeler		0	0
2. Obligasjoner		0	0
3. Sertifikater	8, 9	41 496	39 642
4. Derivater		0	0
III. Kortsiktige fordringer		**8 841 285**	**7 886 789**
1. Kundefordringer	2, 6	487 718	392 202
2. Andre kortsiktige fordringer	6	4 913 058	4 445 262
3. Premieavvik	7	3 440 509	3 049 325
Sum eiendeler		**87 896 118**	**83 066 049**
EGENKAPITAL OG GJELD			
C. Egenkapital		**-24 645 690**	**-24 924 521**
I. Egenkapital drift		**-3 329 384**	**-4 431 689**
1. Disposisjonsfond	13, 23	-2 868 990	-4 016 002
2. Bundne driftsfond	13, 14, 24-26	-460 394	-415 687
3. Merforbruk i driftsregnskapet		0	0
II. Egenkapital investering		**-483 907**	**-543 617**
1. Ubundet investeringsfond	13	-77 898	-66 672
2. Bundne investeringsfond	13	-406 009	-476 945
3. Udekket beløp i investeringsregnskapet		0	0

III. Annen egenkapital		**-20 832 399**	**-19 949 215**
1. Kapitalkonto	16	-21 101 291	-20 218 107
2. Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen drift	15	268 892	268 892
3. Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen investering		0	0
D. Langsiktig gjeld		**-56 527 552**	**-51 820 396**
I. Lån		**-28 357 465**	**-26 226 093**
1. Gjeld til kredittinstitusjoner	12	-28 357 465	-26 226 093
2. Obligasjonslån		0	0
3. Sertifikatlån		0	0
II. Pensjonsforpliktelse	**7**	**-28 170 087**	**-25 594 302**
E. Kortsiktig gjeld		**-6 722 876**	**-6 321 133**
I. Kortsiktig gjeld		**-6 722 876**	**-6 321 133**
1. Leverandørgjeld	6	-1 069 238	-1 252 083
2. Likviditetslån		0	0
3. Derivater		0	0
4. Annen kortsiktig gjeld	6	-5 653 638	-5 069 050
5. Premieavvik		0	0
Sum egenkapital og gjeld		**-87 896 118**	**-83 066 049**

F. Memoriakonti		**0**	**0**
I. Ubrukte lånemidler	**6, 12**	**0**	**0**
II. Andre memoriakonti		**567 460**	**1 307 789**
III. Motkonto for memoriakontiene		**-567 460**	**-1 307 789**

Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 første ledd

Beløp i 1000

	Note	Regnskap 2023	Vedtatt budsjett 2024	Bystyrets justerte budsjett 2024	Regnskap 2024	Justert budsjett 2024
Rammetilskudd	2	−7 173 991	−7 501 492	−7 773 326	−7 793 093	−7 773 326
Inntekts- og formuesskatt	2	−11 606 701	−12 184 199	−11 817 965	−11 769 456	−11 817 965
Eiendomsskatt		−1 118 673	−1 130 000	−1 140 000	−1 140 778	−1 140 000
Andre generelle driftsinntekter		−651 454	−648 318	−839 051	−804 421	−839 051
Sum generelle driftsinntekter		**−20 550 818**	**−21 464 009**	**−21 570 342**	**−21 507 748**	**−21 570 342**
Korrigert sum bevilgninger drift, netto		**19 957 172**	**20 514 415**	**21 269 436**	**21 317 702**	**21 278 281**
Avskrivninger		1 171 673	1 179 488	1 180 144	1 253 095	1 250 194
Sum netto driftsutgifter		**21 128 844**	**21 693 902**	**22 449 580**	**22 570 797**	**22 528 476**
Brutto driftsresultat		**578 026**	**229 894**	**879 237**	**1 063 048**	**958 133**
Renteinntekter		−564 630	−657 910	−634 170	−676 296	−649 825
Utbytter		−721 029	−531 000	−546 550	−506 550	−546 550
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler		459	0	−2 880	345	0
Renteutgifter		862 984	1 222 865	1 179 641	1 187 730	1 179 687
Avdrag på lån	12	845 029	899 417	899 903	900 004	899 903
Netto finansutgifter		**422 814**	**933 373**	**895 944**	**905 233**	**883 215**
Motpost avskrivninger		−1 171 673	−1 179 488	−1 180 144	−1 253 095	−1 250 194
Netto driftsresultat		**−170 833**	**−16 221**	**595 038**	**715 187**	**591 154**
Disponering eller dekning av netto driftsresultat						
Overføring til investering		260 663	359 142	370 742	387 119	387 119
Avsetninger til bundne driftsfond	13,14,23-26	127 070	16 136	22 143	170 859	132 906
Bruk av bundne driftsfond	13,14,23-26	−247 543	−45 427	−35 254	−126 152	−111 115
Avsetninger til disposisjonsfond	13	1 205 464	427 936	429 936	293 752	440 701
Bruk av disposisjonsfond	13	−1 174 822	−741 565	−1 382 604	−1 440 765	−1 440 765
Dekning av tidligere års merforbruk i driftsregnskapet	13	0	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat		**170 833**	**16 221**	**−595 038**	**−715 187**	**−591 154**
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Kommentar til skjema § 5-4 Bevilgningsoversikt - drift

Bevilgningsoversikten viser Bergen kommunes regnskap for 2024 og 2023. I tillegg vises *vedtatt budsjett*, *bystyrets justerte budsjett* og *justert budsjett* for 2024. Det vedtatte budsjettet er det budsjettet som bystyret opprinnelig vedtok i fm. budsjettbehandlingen i desember. I *bystyrets justerte budsjett* inngår budsjettjusteringer som er gjort av bystyret gjennom året, for eksempel gjennom Revidert budsjett/1.

tertialrapport og 2. tertialrapport, samt andre bystyresaker med budsjettbevilgninger. Det *justerte budsjettet* viser alle budsjettjusteringer, inkludert de som byrådet har fullmakt til å gjøre.

Enkelte områder/poster er forbeholdt bystyret å budsjettjustere. Det vil si det er ikke videredelegert fullmakt til å foreta budsjettjusteringer til byrådet. Dette gjelder sentrale inntekter og flere finansposter (utbytte, avdrag). For disse postene er det derfor samsvar mellom bystyrets justerte budsjett og det justerte budsjettet. For de konkrete linjene i oversikten, driftsutgifter per tjenesteområde, avskrivinger og bruk/avsetning til bundne fond, har byrådet og administrasjonen fullmakt til å gjøre budsjettjusteringer. Årsaken til differansen er bruk/avsetning til bundne fond. Byrådet har fullmakt til å bruke og avsette bundne fond. Bundne fond er øremerkede midler til et konkret formål som er mottatt av ekstern aktør, for eksempel staten. I tillegg skyldes forskjellen mellom kolonnene bruk/avsetning av ubundne fond. I fm sak om særskilt fondavsetning, har byrådet fullmakt til å bruke midler fra disposisjonsfond til bestemte formål vedtatt i saken.

Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 andre ledd

Beløp i 1000

	Note	Regnskap 2023	Vedtatt budsjett 2024	Bystyrets justerte budsjett 2024	Regnskap 2024	Justert budsjett 2024
Barnehage		2 934 534	2 949 407	2 954 818	3 030 728	3 053 493
Skole		4 448 590	4 398 232	4 505 724	4 687 262	4 684 857
Spesialpedagogiske tjenester		394 927	365 134	402 919	430 545	421 917
Barnevern		899 921	949 471	991 565	1 021 523	1 012 106
Tjenester til eldre		4 345 347	4 135 069	4 154 222	4 357 880	4 350 827
Tjenester til funksjonshemmede		218 312	229 279	242 355	243 372	254 433
Tjenester til utviklingshemmede		1 989 430	1 952 395	1 966 239	2 151 619	2 099 200
Psykisk helse		712 339	724 580	790 215	804 463	836 915
Tjenester til rusavhengige og bostedsløse		458 023	444 400	462 237	440 920	467 896
Sosialhjelp og andre sosiale tjenester		955 840	969 503	1 045 625	1 067 263	1 072 301
Introduksjons- og tolketjenester		434 259	361 917	495 423	474 019	502 171
Forebyggende helsearbeid		368 085	350 454	368 736	370 679	373 220
Behandling og rehabilitering		789 508	780 064	805 446	832 600	824 463
Overføringer til trossamfunn		193 287	197 310	197 210	196 032	195 681
Brannvesen		272 955	257 129	263 463	275 732	270 427
Samferdsel		18 238	92 833	90 531	104 661	106 395
Boligtiltak		137 113	156 106	192 972	212 196	174 784
Offentlige planer, byplanlegging og kulturminnevern		102 586	94 272	103 710	90 469	103 436
Private planer og byggesak		60 367	25 279	40 779	52 414	30 096
Naturforvaltning og parkdrift		185 417	187 087	186 556	186 792	195 837
Klima og miljø		68 026	49 348	38 863	38 612	42 400
Lærlinger		6 184	62 363	64 786	8 373	8 437
Arbeidsmarkedstiltak		26 544	28 881	29 031	28 154	27 389
Kultur		651 986	625 599	624 686	650 352	651 034
Idrett		386 816	424 966	429 919	400 459	405 391
Næring		−6 861	−26 867	−27 200	−11 723	−6 876
Bystyrets organer og administrasjon		114 456	101 884	102 384	103 294	104 809
Administrasjon og fellesfunksjoner		1 346 916	1 080 237	1 049 384	1 368 882	1 259 435
Beredskap og sivilforsvar		47 795	42 160	42 625	51 769	47 736
Vann og avløp		−19 383	−43	−43	−25 337	5 067
Renovasjon		2 842	5 202	5 181	4 052	6 824
Interne tjenester / fordelte kostnader		0	10 174	10 174	1 172	975
Pensjon og fellesposter		−2 796 294	−1 532 468	−1 367 977	−2 323 107	−2 320 516
Sentrale inntekter og finansposter		0	0	0	0	0
Sum bevilgninger drift, netto		**19 748 104**	**20 491 358**	**21 262 559**	**21 326 123**	**21 262 559**
Herav:						
Avskrivinger		1 171 673	1 179 488	1 180 144	1 253 095	1 250 194
Motpost avskrivninger		−1 171 673	−1 179 488	−1 180 144	−1 253 095	−1 250 194
Netto renteutgifter og -inntekter		−14 439	−198	−198	−11 717	−12 943
Overføring til investering		25 548	14 002	25 602	41 995	41 995
Avsetninger til bundne driftsfond		127 070	16 136	22 143	170 859	132 906
Bruk av bundne driftsfond		−247 543	−45 427	−35 254	−126 152	−111 115

	Note	Regnskap 2023	Vedtatt budsjett 2024	Bystyrets justerte budsjett 2024	Regnskap 2024	Justert budsjett 2024
Avsetninger til disposisjonsfond		79 931	0	2 000	12 765	12 765
Bruk av disposisjonsfond		−179 635	−7 568	−21 168	−79 329	−79 329
Korrigert sum bevilgninger drift, netto		**19 957 172**	**20 514 415**	**21 269 436**	**21 317 702**	**21 278 281**

Kommentar til skjema § 5-4 Bevilgninger - drift

Bevilgningsoversikten viser Bergen kommunes regnskap for 2024 og 2023. I tillegg vises *vedtatt budsjett*, *bystyrets justerte budsjett* og *justert budsjett* for 2024. Det vedtatte budsjettet er det budsjettet som bystyret opprinnelig vedtok i fm. budsjettbehandlingen i desember. I *bystyrets justerte budsjett* inngår budsjettjusteringer som er gjort av bystyret gjennom året, for eksempel gjennom Revidert budsjett/1. tertialrapport og 2. tertialrapport, samt andre bystyresaker med budsjettbevilgninger. Det *justerte budsjettet* viser alle budsjettjusteringer, inkludert de som byrådet har fullmakt til å gjøre.

I oversikten er det avvik mellom bystyrets justerte budsjett og justert budsjett for 2024 per tjenesteområde. Byrådet har følgende fullmakter som åpner for endringer på tjenesteområdene og som forklarer forskjellene:

- Fordeling av sentrale avsetninger, for eksempel lønnsavsetning og fordeling pensjonsutgifter
- Tekniske justeringer - korreksjoner på tvers av tjenesteområder som følge av blant annet omorganiseringer og feil
- Tilleggsbevilgninger - enkeltbevilgninger som byrådet har fullmakt til dele ut til eksterne mottakere gjennom året basert på søknader

Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 første ledd (2A)

Beløp i 1000

	Note	Regnskap 2023	Vedtatt budsjett 2024	Bystyrets justerte budsjett 2024	Regnskap 2024	Just. bud. 2024
Investeringer i varige driftsmidler	3,11	3 332 135	3 438 031	3 524 181	3 822 447	3 898 883
Tilskudd til andres investeringer		94 247	117 512	120 708	123 913	123 903
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	10	105 911	76 000	139 590	138 305	139 590
Utlån av egne midler		20 599	140	39 275	40 773	39 259
Avdrag på lån		2 977	5 000	5 000	1 534	1 534
Sum investeringsutgifter		**3 555 870**	**3 636 683**	**3 828 755**	**4 126 971**	**4 203 169**
Kompensasjon for merverdiavgift	4	−387 215	−432 687	−401 767	−431 936	−452 050
Tilskudd fra andre		−560 287	−260 222	−422 121	−272 408	−303 174
Salg av varige driftsmidler		−103 137	−125 000	−176 600	−157 354	−176 600
Salg av finansielle anleggsmidler		−74 914	0	0	−50 166	0
Utdeling fra selskaper		0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler		−7 371	−700	−1 124	−1 124	−1 124
Bruk av lån	12	−2 277 542	−2 376 300	−2 439 758	−2 760 566	−2 818 602
Sum investeringsinntekter		**−3 410 466**	**−3 194 909**	**−3 441 371**	**−3 673 555**	**−3 751 550**
Videreutlån		874 904	950 000	1 316 849	726 159	1 316 849
Bruk av lån til videreutlån		−874 904	−950 000	−1 316 849	−726 159	−1 316 849
Avdrag på lån til videreutlån		424 081	423 200	442 085	453 381	442 085
Mottatte avdrag på videreutlån		−434 349	−423 200	−442 085	−459 968	−442 085
Netto utgifter videreutlån		**−10 268**	**0**	**0**	**−6 588**	**0**
Overføring fra drift		−260 663	−359 142	−370 742	−387 119	−387 119
Bruk av bundne investeringsfond		−65 024	−7 333	−26 741	−118 517	−98 893
Avsetning til bundne investeringsfond	13	186 797	0	0	47 581	23 167
Bruk av ubundet investeringsfond	13	−222 000	−200 500	−167 125	−167 125	−167 125
Avsetning til ubundet investeringsfond	13	225 755	125 200	177 224	178 352	178 352
Dekning av tidligere års udekket beløp	13	0	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger		**−135 136**	**−441 775**	**−387 384**	**−446 828**	**−451 618**
Fremført til inndekning i senere år (udekket)		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Kommentar til skjema § 5-5 Bevilgningsoversikter - investering

Bevilgningsoversikten viser Bergen kommunes regnskap for 2024 og 2023. I tillegg vises *vedtatt budsjett*, *bystyrets justerte budsjett* og *justert budsjett* for 2024. Det vedtatte budsjettet er det budsjettet som bystyret opprinnelig vedtok i fm. budsjettbehandlingen i desember. I *bystyrets justerte budsjett* inngår budsjettjusteringer som er gjort av bystyret gjennom året, for eksempel gjennom Revidert budsjett/1. tertialrapport og 2. tertialrapport, samt andre bystyresaker med budsjettbevilgninger. Det *justerte budsjettet* viser alle budsjettjusteringer, inkludert de som byrådet har fullmakt til å gjøre.

Enkelte områder/poster er forbeholdt bystyret å budsjettjustere. Det vil si det er ikke videredelegert fullmakt til å foreta budsjettjusteringer til byrådet. Dette gjelder sentrale inntekter og flere finansposter

(utbytte, avdrag). For disse postene er det derfor samsvar mellom bystyrets justerte budsjett og det justerte budsjettet. Det gjelder blant annet bruk av lån og MVA-kompensasjon. Årsaken til differansen på den linjen skyldes saken "Budsjettjusteringar i 2024 i tråd med investeringsrekneskapen for 2023" hvor ubrukte midler fra 2023 ble overført til 2024 og om overføring av ubrukte midler fra året før, og som også inneholdt disse postene.

For de konkrete linjene i oversikten, investeringer i anleggsmidler, tilskudd til andres investeringer, tilskudd fra andre og bruk/avsetning til bundne fond, har byrådet og administrasjonen fullmakt til å gjøre budsjettjusteringer.

Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 andre ledd (2B)

1. Investeringer i varige driftsmidler

Beløp i 1000

	Note	Regnskap 2023	Vedtatt budsjett 2024	Bystyrets justerte budsjett 2024	Regnskap 2024	Just. bud. 2024
Ikke-avgiftsfinansierte investeringer						
Barnehage		77 599	144 737	65 198	111 302	124 913
Skole		760 556	956 935	817 836	822 668	807 093
Spesialpedagogiske tjenester		0	0	22	22	22
Tjenester til eldre		236 705	387 646	461 911	462 265	478 605
Tjenester til funksjonshemmede		4 678	3 600	7 941	4 504	4 300
Tjenester til utviklingshemmede		74 023	135 486	59 312	92 807	114 908
Psykisk helse		69 229	0	4 000	4 584	28 379
Sosialhjelp og andre sosiale tjenester		5 354	3 000	−129	2 228	1 600
Introduksjons- og tolketjenester		205 732	88 391	79 862	44 096	44 000
Forebyggende helsearbeid		1 380	0	1 319	2 198	1 903
Behandling og rehabilitering		2 441	0	2 244	2 507	4 649
Brannvesen		68 467	122 722	59 550	84 549	76 102
Samferdsel		154 011	300 740	212 697	160 147	240 640
Boligtiltak		144 982	271 320	448 950	454 809	501 771
Offentlige planer, byplanlegging og kulturminnevern		403	0	−366	526	644
Private planer og byggesak		0	857	857	0	1 357
Naturforvaltning og parkdrift		167 355	173 110	46 235	118 510	129 523
Klima og miljø		95 005	114 919	62 833	65 278	73 075
Kultur		202 499	517 340	477 857	411 185	476 671
Idrett		158 458	328 510	298 137	273 503	296 879
Næring		26 221	82 485	59 226	26 386	61 776
Administrasjon og fellesfunksjoner		79 711	191 657	22 257	27 530	67 387
Beredskap og sivilforsvar		7 383	2 000	−5 004	1 564	1 701
Vann og avløp		0	0	0	1 356	1 356
Renovasjon		28 343	26 772	27 469	43 476	36 067
Pensjon og fellesposter		0	10 000	0	0	0
Sentrale inntekter og finansposter		0	−1 050 362	−313 704	0	−313 407
Sum Ikke-avgiftsfinansierte investeringer		**2 570 535**	**2 811 864**	**2 896 508**	**3 217 998**	**3 261 912**
Avgiftsfinansierte investeringer						
Brannvesen		0	0	−2 273	0	0
Private planer og byggesak		629	0	0	66	918
Vann og avløp		610 074	541 831	484 520	447 596	495 100
Renovasjon		150 897	83 836	144 926	156 787	140 452
Sum Avgiftsfinansierte investeringer		**761 600**	**625 667**	**627 173**	**604 449**	**636 470**
Øvrige						
Næring		0	500	500	0	500
Sum Øvrige		**0**	**500**	**500**	**0**	**500**
Investeringer i varige driftsmidler		**3 332 135**	**3 438 031**	**3 524 181**	**3 822 447**	**3 898 883**

2. Tilskudd til andres investeringer

Beløp i 1000

	Note	Regnskap 2023	Vedtatt budsjett 2024	Bystyrets justerte budsjett 2024	Regnskap 2024	Just. bud. 2024
Tjenester til utviklingshemmede		3 196	0	3 196	0	0
Overføringer til trossamfunn		86 800	117 512	117 512	117 512	117 512
Samferdsel		2 181	0	0	2 394	2 394
Naturforvaltning og parkdrift		103	0	0	1 771	1 771
Vann og avløp		1 967	0	0	2 236	2 226
Tilskudd til andres investeringer		**94 247**	**117 512**	**120 708**	**123 913**	**123 903**

3. Investeringer i aksjer og andeler

Beløp i 1000

	Note	Regnskap 2023	Vedtatt budsjett 2024	Bystyrets justerte budsjett 2024	Regnskap 2024	Just. bud. 2024
Spesialpedagogiske tjenester		6	0	0	0	0
Barnevern		11	0	0	0	0
Tjenester til rusavhengige og bostedsløse		6	0	0	0	0
Naturforvaltning og parkdrift		6	0	0	0	0
Kultur		20 260	0	360	335	360
Næring		14 000	0	63 230	63 230	63 230
Pensjon og fellesposter		71 624	76 000	76 000	74 740	76 000
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper		**105 911**	**76 000**	**139 590**	**138 305**	**139 590**

4. Utlån

Beløp i 1000

	Note	Regnskap 2023	Vedtatt budsjett 2024	Bystyrets justerte budsjett 2024	Regnskap 2024	Just. bud. 2024
Renovasjon		0	0	39 135	40 648	39 135
Sentrale inntekter og finansposter		20 599	140	140	124	124
Utlån av egne midler		**20 599**	**140**	**39 275**	**40 773**	**39 259**
Sum del 1-4		**3 552 892**	**3 631 683**	**3 823 755**	**4 125 437**	**4 201 635**

Kommentar til skjema § 5-5 Bevilgninger - investering

Bevilgningsoversikten viser Bergen kommunes regnskap for 2024 og 2023. I tillegg vises *vedtatt budsjett*, *bystyrets justerte budsjett* og *justert budsjett* for 2024. Det vedtatte budsjettet er det budsjettet som bystyret opprinnelig vedtok i fm. budsjettbehandlingen i desember. I *bystyrets justerte budsjett* inngår budsjettjusteringer som er gjort av bystyret gjennom året, for eksempel gjennom Revidert budsjett/1. tertialrapport og 2. tertialrapport, samt andre bystyresaker med budsjettbevilgninger. Det *justerte budsjettet* viser alle budsjettjusteringer, inkludert de som byrådet har fullmakt til å gjøre.

I oversikten er det avvik mellom bystyrets justerte budsjett og justert budsjett for 2024 per tjenesteområde. Byrådet har følgende fullmakter som åpner for endringer på tjenesteområdene og som forklarer forskjellene:

- Årsavvik fra foregående års budsjett for investeringer skal overføres til inneværende år (oppbudsjettering) i en egen sak som vedtas av byrådet etter at årsregnskapet er endelig avsluttet (Fullmakt videredelegert fra bystyret i sak 65/22).
- Byrådet gis fullmakt til å foreta balanserte budsjettjusteringer av teknisk karakter innenfor et prosjekt, for eksempel som følge av organisasjonsendringer eller feilføringer. Justeringer mellom tjenesteområder på sekkeposter for bygginvesteringer i Etat for bygg og eiendom og Etat for boligforvaltning defineres som budsjett-tekniske.

Økonomisk oversikt drift etter § 5-6

Beløp i 1000

	Note	Regnskap 2023	Vedtatt budsjett 2024	Bystyrets justerte budsjett 2024	Regnskap 2024	Justert budsjett 2024
Rammetilskudd	2	−7 173 991	−7 501 492	−7 773 326	−7 793 093	−7 773 326
Inntekts- og formuesskatt	2	−11 606 701	−12 184 199	−11 817 965	−11 769 456	−11 817 965
Eiendomsskatt		−1 118 673	−1 130 000	−1 140 000	−1 140 778	−1 140 000
Andre skatteinntekter		0	0	0	0	0
Andre overføringer og tilskudd fra staten	2	−710 338	−659 325	−850 059	−858 924	−878 696
Overføringer og tilskudd fra andre		−3 100 829	−2 181 669	−2 176 053	−3 407 858	−2 979 861
Brukerbetalinger		−986 118	−946 211	−946 211	−1 014 153	−1 013 444
Salgs- og leieinntekter		−2 875 473	−3 051 121	−3 052 929	−3 117 566	−3 067 033
Sum driftsinntekter		**−27 572 122**	**−27 654 017**	**−27 756 543**	**−29 101 828**	**−28 670 325**
Lønnsutgifter	2	12 225 220	12 242 996	12 509 898	13 149 591	13 110 654
Sosiale utgifter	7	2 992 916	3 052 543	3 054 293	3 302 968	3 317 226
Kjøp av varer og tjenester	2	8 999 899	8 874 730	9 258 958	9 522 003	9 196 793
Overføringer og tilskudd til andre		2 760 441	2 534 154	2 632 488	2 937 218	2 753 591
Avskrivninger	11	1 171 673	1 179 488	1 180 144	1 253 095	1 250 194
Sum driftsutgifter		**28 150 149**	**27 883 911**	**28 635 780**	**30 164 876**	**29 628 458**
Brutto driftsresultat		**578 026**	**229 894**	**879 237**	**1 063 048**	**958 133**
Renteinntekter		−564 630	−657 910	−634 170	−676 296	−649 825
Utbytter		−721 029	−531 000	−546 550	−506 550	−546 550
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler		459	0	−2 880	345	0
Renteutgifter		862 984	1 222 865	1 179 641	1 187 730	1 179 687
Avdrag på lån	12	845 029	899 417	899 903	900 004	899 903
Netto finansutgifter		**422 814**	**933 373**	**895 944**	**905 233**	**883 215**
Motpost avskrivninger		−1 171 673	−1 179 488	−1 180 144	−1 253 095	−1 250 194
Netto driftsresultat		**−170 833**	**−16 221**	**595 038**	**715 187**	**591 154**
Disponering eller dekning av netto driftsresultat						
Overføring til investering		260 663	359 142	370 742	387 119	387 119
Avsetninger til bundne driftsfond	13,14,23-26	127 070	16 136	22 143	170 859	132 906
Bruk av bundne driftsfond	13,14,23-26	−247 543	−45 427	−35 254	−126 152	−111 115
Avsetninger til disposisjonsfond	13	1 205 464	427 936	429 936	293 752	440 701
Bruk av disposisjonsfond	13	−1 174 822	−741 565	−1 382 604	−1 440 765	−1 440 765
Dekning av tidligere års merforbruk	13	0	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat		**170 833**	**16 221**	**−595 038**	**−715 187**	**−591 154**
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Kommentar til skjema § 5-6 Økonomisk oversikt - drift

Økonomisk oversikt etter art viser Bergen kommunes regnskap for 2024 og 2023. I tillegg vises *vedtatt budsjett*, *bystyrets justerte budsjett* og *justert budsjett* for 2024. Det vedtatte budsjettet er det budsjettet som bystyret opprinnelig vedtok i fm. budsjettbehandlingen i desember. I *bystyrets justerte budsjett* inngår budsjettjusteringer som er gjort av bystyret gjennom året, for eksempel gjennom Revidert budsjett/1. tertialrapport og 2. tertialrapport, samt andre bystyresaker med budsjettbevilgninger. Det *justerte budsjettet* viser alle budsjettjusteringer, inkludert de som byrådet har fullmakt til å gjøre.

I oversikten er det avvik mellom bystyrets justerte budsjett og justert budsjett for 2024 for enkelte av linjene som følge av byrådets fullmakter. Byrådet har følgende fullmakter som åpner for endringer og som forklarer forskjellene:

- Budsjettjusteringer innenfor hver enkelt tjeneste, dvs. anledning til å gjøre budsjettjustering ved å endre art/konto
- Fordele øremerkede tilskudd til tjenester i tråd med forutsetninger for bevilgningen
- Bruk/avsetning til bundne fond - Bundne fond inneholder øremerkede midler til et konkret formål som er mottatt av ekstern aktør, for eksempel staten.
- Bruk/avsetning til *ubundne* fond - sette av og bruke midler fra disposisjonsfondet til bestemte formål vedtatt i fm. sak om særskilt fondsavsetninger

Oversikt over samlet budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner § 5-9

Beløp i 1000	Regnskap 2024
Disposisjoner som er foretatt i samsvar med §4-1 til §4-4 i driftsregnskapet	
Netto driftsresultat	715 187
Avsetninger til bundne driftsfond	170 859
Bruk av bundne driftsfond	-126 152
Overføring til investering i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	387 119
Avsetninger til disposisjonsfond i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	440 701
Bruk av disposisjonsfond i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	-1 440 765
Budsjettert dekning av tidligere års merforbruk	0
Årets budsjettavvik (mer- eller mindreforbruk før strykninger)	146 949
Strykning av avsetning til disposisjonsfond	-146 949
Mer- eller mindreforbruk etter strykninger	0
Avsetning av mindreforbruk etter strykninger til disposisjonsfond	0
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk).	0
Disposisjoner som er foretatt i samsvar med §4-1, 4-5 og §4-6 i investeringsregnskapet	
Sum utgifter og inntekter eksklusive bruk av lån	3 933 553
Avsetninger til bundne investeringsfond	47 581
Bruk av bundne investeringsfond	-118 517
Budsjettert bruk av lån	-4 135 452
Overføring fra drift i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	-387 119
Avsetninger til ubundet investeringsfond i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	178 352
Bruk av ubundet investeringsfond i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	-167 125
Dekning av tidligere års udekket beløp	0
Årets budsjettavvik (udekket eller udisponert beløp før strykninger)	-648 727
Strykning av bruk av lån	648 727
Udekket eller udisponert beløp etter strykninger	0
Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp).	0

Noter

Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet for bykassen er satt opp iht Kommuneloven (KL) av 22. juni 2018, Forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner 7. juni 2019, og god kommunal regnskapsskikk. Henvisning til paragrafer i enkelte av notene viser til pliktige noter etter budsjett- og regnskapsforskriften. Årsregnskapet omfatter alle økonomiske midler som er anskaffet i året og anvendelse av disse midlene. Utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger regnskapsføres brutto.

Årsregnskapet for bykassen inngår fra 2024 i konsolidert regnskap for Bergen kommune som en juridisk enhet. Det konsoliderte regnskapet for 2024 består av Bykassen og Lånefondet.

Omløpsmidler er vurdert til laveste verdi av anskaffelsesverdi og antatt virkelig verdi. Dette gjelder også for sertifikater og obligasjoner.

Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost. Anleggsmidler som har begrenset økonomisk levetid er avskrevet lineært. Andre anleggsmidler (aksjer, andeler og utlån) er nedskrevet til antatt virkelig verdi når verdifallet ikke er forventet å være forbigående. Nedskrivning blir eventuelt reversert ved realisasjon av anleggsmidlet.

Alle kjente kostnader og inntekter i 2024 er tatt med i årsregnskapet, enten de er betalt eller ikke når årsregnskapet er avsluttet. Regnskapet skal avsluttes innen 22. februar.

I de tilfeller vi ikke har kunnet fastsette enkelte utgifter, utbetalinger, inntekter eller innbetalinger eksakt ved tidspunktet for regnskapsavleggelsen, har vi registrert et anslått beløp i årsregnskapet for 2024. For estimater fra 2023 er det foretatt justering i henhold til eksakt beløp.

I den kommunale regnskapsordningen gir ikke avskrivinger resultateffekt på netto driftsresultat og regnskapsmessig mer-/mindreforbruk. Det er ordinære avdrag som har resultateffekt i kommunenes driftsregnskaper.

På de områder der selvkost er satt som den rettslige rammen for hva kommunen kan kreve av brukerbetalinger beregner kommunen selvkost etter Forskrift om beregning av samlet selvkost for kommunale og fylkeskommunale gebyrer (selvkostforskriften). Det vises forøvrig til note 14 vedrørende selvkostområder.

Note 1 Organisering og regnskapsenheter

Årsregnskapet omfatter bykassens virksomhet. Bykassens virksomhet omfatter byrådsavdelingene med sentrale avdelinger og resultatenheter, samt sentrale fellesposter.

Kommunale foretak pr. 31.12.2024

Kommunale foretak	Virksomhet	

Ingen kommunale foretak		

LÅNEFOND
Kommunen har et eget lånefond i samsvar med Kommuneloven §14-14 3. ledd. Lånefondet har eget budsjett og avgir eget regnskap.

Interkommunale samarbeid mv:

BERGEN HAVN FARVANNSFORVALTNING IKS: Selskapet ble stiftet 12. april 2019 og skal på grunnlag av delegasjon fra deltakerkommunene ivareta og samordne de lovpålagte oppgavene, og utøve kommunenes myndighet etter havne- og farvannsloven og bestemmelser gitt i medhold av denne. 7 kommuner deltar i selskapet hvor Bergen har en andel på 50%. Regnskapstall fra IKSene skal inngå i konsern tall som presenteres av SSB, men er ikke en del av det konsoliderte regnskap for Bergen kommune.

GRIEGHALLEN IKS: Foretaket er stiftet 21. juni 2013 og formålet med foretaket er å erverve, eie og leie ut Grieghallen, gnr. 164, bnr 926 med festerett. Bergen kommunes andel utgjør etter selskapsavtalen 50%. Vestland fylkeskommune har den resterende 50% andelen. Regnskapstall fra IKSene skal inngå i konsern tall som presenteres av SSB men er ikke en del av det konsoliderte regnskap for Bergen kommune.

NASJONALT KOMMUNESAMARBEID FOR 110-SENTRALENE IKS: Foretaket er nyregistrert i juni 2021 med vedtekter fra 3. mars 2021.Selskapets formål er også å ivareta
deltakernes behov for andre relevante datasystemer, anskaffelse av tekniske infrastruktur og håndtering av felles opplæring for disse systemene for alle 110-sentralene. Bergen sin andel er 10% av totalt 13 deltakere fra hele landet. Regnskapstall fra IKSene skal inngå i konserntall som presenteres av SSB, men er ikke en del av det konsoliderte regnskap for Bergen kommune. Fra 6. januar 2025 er antallet deltakere endret til 12 uten at Bergen kommunes andel (10%) er endret.

BERGEN OG OMLAND FRILUFTSRÅD KOMMUNALT OPPGAVEFELLESSKAP (BOF): Bergen og Omland Friluftsråd er kommunalt oppgavefellesskap etter kap 19 i Kommuneloven og besto i 2024 av 16 kommuner. Deltakerkommunene skal betale innskudd til Friluftsrådets virksomhet. Friluftsrådet er et eget rettssubjekt som fører eget regnskap. Den enkelte deltakerkommune har eierandel og ansvarsandel i oppgavefellesskapet for fellesskapets forpliktelser. Bergen kommunes andel var i 2024 63,9%. Andel innarbeides ikke i kommunens regnskap. Fra 01.01.25 er 17 kommuner med i oppgavefellesskapet og Bergen kommunes andel utgjør 61,7%.

IUA BERGEN REGION: IUA Bergen region (interkommunalt utvalg mot akutt forurensning) består av 20 kommuner i Vestland fylke. Bergen kommune er vertskommune. IUA Bergen region ivaretar deltakerkommunenes lovfestede plikt til å ha en interkommunal beredskap mot akutt forurensning. Virksomheten er lokalisert ved Bergen brannvesen (Lungegårdskaien 44) og ledes av brannsjefen i Bergen. Regnskapet inngår i årsregnskapet til Bergen kommune. Se mer om dette i note 24 IUA Bergen region.

BERGENSALLIANSEN: Bystyret behandlet i sak 251-10 invitasjon til deltakelse i Bergensalliansen, og vedtok at Bergen kommune skal inngå som medlem på de premisser som fremgår av saksutredning og utkast til samarbeidsavtale. Det fremgår her bl.a. at Bergen kommune skal være vertskommune og har ansvar for regnskap, økonomi og personal. Alliansens formål er å styrke konkurransekraften i Bergensregion, sette felles utfordringer og utviklingsmuligheter for byregionen på dagsordenen, og være

den viktigste møteplassen for den politiske ledelsen i regionen. Sammendrag av viktige regnskapsopplysninger knyttet til driften av samarbeidet er inntatt i note 24 til årsregnskapet.

VEST BRANN OG REDNING - VBR: Vest brann- og redningsregion (VBR) er et langsiktig faglig samarbeid mellom selvstendige brannvesen i 18 kommuner i bergensregionen. Over 80% av befolkningen i bergensregionene bor i disse kommunene. Gjennom samarbeidet etableres faglige nettverk, regional innsats- og lederstøtte, overordnede plandokumenter og felles kvalitetsstandarder. Hovedhensikten med samarbeidet er å skape en tryggere hverdag for innbyggerne gjennom et formelt og strukturert nettverk for deling av kunnskap og erfaring. Bergen kommune er vertskommune. Virksomheten er lokalisert ved Bergen brannvesen (Lungegårdskaien 44) og ledes av brannsjefen i Bergen. Regnskapet inngår i årsregnskapet til Bergen kommune. Se mer om dette i note 25.

110 VEST: 110 Vest er alarmsentralen for Vestland fylke. Den består av 38 deltakerkommuner og dekker rundt 600 000 innbyggere. Sentralen omfatter 33 brannvesen med til sammen 94 brannstasjoner. Bergen er vertskommune og har ansvar for drift og administrasjon av sentralen. Virksomheten er lokalisert ved Bergen brannvesen (Lungegårdskaien 44) og ledes av brannsjefen i Bergen. Regnskapet inngår i årsregnskapet til Bergen kommune. Se mer om dette i note 26.

Bergen kommune har utover det som er nevnt
- Eierskap, helt eller delvis i en rekke aksjeselskaper. Det vises i denne forbindelse til oversikt i note 10.
- Egen pensjonskasse - Bergen Kommunale Pensjonskasse. Se også note 7 vedr pensjon.

Note 2 Driftsregnskap 2024

Vi kommenterer her transaksjoner som kan være viktige for forståelsen av årsregnskapet:

Periodisering av nettleie og kraft
Forbruk av nettleie, kraft og fjernvarme fra 2024 som er fakturert i januar 2025 er særskilt vurdert ifm årsavslutningen. I den forbindelse er det avsatt 20,4 mill. sentralt i bykassen før årsregnskapet ble avsluttet. I tillegg er det gjort avsetninger på 1,5 mill. i byrådsavdelingene slik at periodiseringen utgjør omlag 21,9 mill. Tilsvarende beløp var pr 31.12.2023 hhv 30,9 og 3,2 mill. Dette gir en betydelig periodiseringseffekt pga prisnedgangen i 2023. Metoden benyttes kun ved årsskifte og ikke for den enkelte periode gjennom året.

Periodisering av kostnader og inntekter på lønnsområdet
Lønn og andre godtgjørelser periodiseres og utgiftsføres på transaksjonstidspunktet. Dette vil si når den ansatte har levert ytelser i henhold til arbeidsavtalen er forpliktet til. Tallgrunnlaget for denne periodiseringen ved årsskiftet bygger på uttrekk fra UBW HR i januar og februar for registrerte poster for variabel lønn mm opptjent i sist kalenderår eller tidligere. Ved utgangen av 2024 ble det balanseført lønn og arbeidsgiveravgift med til sammen 177,3 mill kr og refusjonskrav inkl arbeidsgiveravgift med 0,5 mill kr. For 2023 var tilsvarende avsetninger 174,1 og -1,4 mill kr. Endringen påvirker regnskapet for 2024 med ca 5,1 mill (økt kostnad). Med unntak av Bemanningstjenester, er avsetningene ført sentralt (firma 90) i Bykassen for 2024.

Tapsavsetninger
Kommunens utestående fordringer utgjør til enhver tid betydelige beløp. Det gjennomføres avsetninger ved årsskiftet for å møte eventuelle fremtidige tap på disse fordringene. Ved utgangen av 2024 utgjør avsetningen 93,5 mill kr. Dette er en økning fra 2023 med 5,2 mill kr. Dette skyldes spesielt en økning i

avsetninger for barnehager. I tillegg til dette er det satt av 13,1 mill knyttet til refusjoner fra NAV. Tilsvarende tall fra 2023 var 10,7 mill og utgjør en økning på 2,3 mill.

Ressurskrevende brukere
Arbeidet med rapporteringen av Ressurskrevende tjenester har foregått i henhold til tidligere praksis. Helsedirektoratet sendte ut sitt rundskriv IS-4 2025 om rapporteringen 8. januar 2025. I henhold til dette rundskrivet skal kommunen levere rapporteringsskjemaet med tilhørende dokumentasjon til kommunens revisor innen 10. mars 2025, og det skal være ferdig kontrollert og endelig krav sendt inn innen 5. mai 2025. Avsetningen i 2024 regnskapet baseres på gjennomgangen slik status var på denne den 6. februar 2025. Samlet avsatt inntekt for 2024 er estimert til kr 663.652.000. Tilsvarende avsetning i 2023 var kr 596.800.000. Utbetalt beløp i mai 2024 var kr. 642.663.0000. Forskjellen mellom estimat og sluttoppgjør for 2023 utgjør 7,7% målt mot estimatet. Tilsvarende tall for 2022 var 4,1%. Økningen fra faktisk mottatt refusjon for 2023 til estimatet for 2024 er på 3,3% og kan forklares med følgende:

- Finansierings ordningen er endret for 2024 i forhold til tidligere år. Det er estimert at den nye ordningen samlet for BBSM og BEHO vil gi en mindre inntekt på ca 8,8 mill. kr.
- Antall bruker som er omfattet av kravet er høyere enn i 2023 (14,3% vekst)

Inntektsutjevning
For 2024 viser regnskapet i Bergen kommune samlede inntekter fra skatt på inntekt og formue på 11 769 mill. kroner. Skatteinngangen for Bergen for 2024 er 162 mill. kroner høyere enn inngangen for 2023, tilsvarende en økning på 1,4%. For landet var økningen også på 1,4%. Inntektssystemet for kommunene utjevner forskjeller i skattenivået mellom de ulike kommunene. Bergen har over tid hatt et relativt høyt skattenivå sammenliknet med resten av landet, noe som har bidratt til et trekk for inntektsutjevning over rammetilskuddet. Samlet trekk i forbindelse med inntektsutjevningen var i 2024 448 mill. Dette er på nivå med inntektsutjevning for 2023.

Note 3 Investeringsregnskap 2024

Investeringsprosjekter går normalt over flere år, og regnskapsføres i tråd med dette. For å få realisme i investeringsbudsjettet, foretas det vurderinger ila året om det er behov for opp- eller nedjusteringer på prosjektnivå. Justeringene gjøres normalt i forbindelse med tertialrapportene, men justeringer kan oppstå i forbindelse med egne bystyresaker. I 2. tertial 2024 ble det foreslått å oppjustere lånebehovet med 531 mill. da kommunen lå an til å investere for mer enn forventet.

For ubrukte investeringsmidler fra tidligere år blir det foretatt overføring av midler til gjeldende år - oppbudsjettering. I forbindelse med dette gjøres det en vurdering om det er behov for nedtrekk for prosjekter som ikke er ventet gjennomført eller som skal nedskaleres.

Når det gjelder omtale av enkeltprosjekter, vises det til kapittelet Oppsummering av investeringsregnskapet og de respektive tjenesteområdene i årsmeldingen.

Bergen kommune inngikk i 2024 en avtale med BIR om etablering av et felles bossnettanlegg på Mindemyren (sak BY 333/24). Kommunen har forpliktet seg til å forskuttere 75,74 % av grunneiernes andel til felles bossnett, tilsvarende kr. 78,27 mill., ekskl. MVA, fordelt på årene 2024 og 2025. Forskutteringen finansieres over investeringsbudsjettet ved bruk av ubundet investeringsfond, og vil blir tilbakebetalt etterhvert som aktuelle grunneiere realiserer sine utbyggingsprosjekter.

Kommunen har i løpet av 2024 kjøpt aksjer og andeler i Sentralbadet AS - aksjekapital, Sentralbadet kontorpåbygg AS og Dokken Utvikling AS. Se mer om dette under note 10 aksjer og andeler.

Note 4 Merverdiavgiftskompensasjon

Samlet oversikt over merverdiavgiftskompensasjon:

Beløp i hele 1000	2024	2023	2022	2021	2020
Sum investeringsgenerert merverdiavgiftskompensasjon	-431 936	-387 215	-434 426	-468 767	-398 146
Sum driftsgenerert merverdiavgiftskompensasjon	-706 292	-700 846	-683 892	-621 895	-578 246
Totalt inntektsførte merverdiavgiftskompensasjon	**-1 138 228**	**-1 088 061**	**-1 118 318**	**-1 090 662**	**-976 392**

Note 5 Betingede utfall og hendelser etter balansedagen

Det skal, iht KRS nr. 7, ikke avsettes for betingede forpliktelser. Eksempel på en betinget forpliktelse kan være pågående rettstvister. Hendelser etter balansedagen, er iht KRS nr 7 hendelser etter 31.12 og frem til avgivelse av årsregnskapet (normalt 22.02). Slike hendelser kan medføre regnskapsmessige konsekvenser for årsregnskapet og/eller medføre krav om utfyllende noteinformasjon. For evt hendelser etter avgivelse av årsregnskapet og frem til bystyrets behandling av årsregnskapet vil standardens anbefaling være retningsgivende.

Etterdrift og sanering av kommunale avfallsdeponier
Det er i 2022 gjennomført en forvaltningsrevisjon knyttet til kommunens Etterdrift og sanering av kommunale avfallsdeponier. Rapporten ble fremlagt for Kontrollutvalget 19. oktober 2022 og behandlet i Bystyret 23.11.22 med følgende vedtak:

1. *Bystyret tar Deloittes forvaltningsrevisjonsrapport «Forvaltning av nedlagte kommunale avfallsdeponier» til orientering.*
2. *Bystyret ber byrådet følge opp anbefalingene til tiltak som framgår av forvaltningsrevisjonsrapporten.*
3. *Bystyret ber byrådet rapportere til kontrollutvalget om hvordan revisors anbefalinger er fulgt opp innen utgangen av april 2023.*

Det er juridisk uenighet mellom Deloitte og Bergen kommune om hvorvidt kommunen har hjemmel til å finansiere sanering av gamle deponi gjennom renovasjonsgebyret. Kommunen er av den oppfatning at kostnadene knyttet til saneringene skal inngå i selvkostberegningene på renovasjonsområdet jf note 14, mens Deloitte i sin rapport reiser spørsmål ved om dette er iht gjeldene forståelse av "generasjonsprinsippet". Utgangspunktet i dette prinsippet er da at avfallsgebyret er betaling for en kommunal tjeneste, fra den som mottar tjenesten, og ikke senere generasjoner. Videre innebærer prinsippet at en generasjon brukere ikke skal subsidiere neste generasjon, eller omvendt.

Problemstillingene ble forelagt Klima- og miljødepartementet i brev til departementet den 17. februar 2023 som ble besvart i brev av 29. juni 2023 fra Miljødirektoratet. Kontrollutvalget behandlet tilbakemeldingen i møte 23. august 2023 og fattet følgende vedtak:

1. *Kontrollutvalget tar tilbakemeldingen fra byråd for klima, miljø og byutvikling, til foreløpig orientering.*
2. *Kontrollutvalget ber byrådet om oppdatert tilbakerapportering når byrådsavdelingen har mottatt svar på anmodning om avklaring fra Kommunal- og distriktsdepartementet.*

Byrådsavdeling for Byutvikling rettet i brev av 10. oktober 2023 til Klima- og miljødepartementet en ny anmodning av avklaring vedrørende finansiering av etterdrift og sanering av nedlagte kommunale avfallsdeponier, herunder en klar anmodning om at anvendelsen av selvkostregelverket og anvendelsen av generasjonsprinsippet i det angjeldende spørsmålet, avklares med Kommunal- og distriktsdepartementet. Vi mottok tilsvar på dette siste brevet 16. februar 2024, uten at Klima- og miljødepartementet går inn i spørsmålene som er reist, utover å vise til Miljødirektoratets brev av 9. juni 2023.

Byrådsavdeling for byutvikling har rettet henvendelse til Kommunal og distriktsdepartementet 30. mai 2024 med mål om å få konkrete avklaringer om hvordan dagens regelverk skal forstås. Det ble på nytt tatt kontakt med departementet både i januar og mars 2025, og etterspurt svar. Det er pt ikke mottatt svar. Inntil videre vil Bergen kommune opprettholde sin forståelse av regelverket og videreføre dagens praksis med å dekke en forholdsmessig andel av kostnader knyttet til oppfølging og sanering av deponier over renovasjonsgebyret.

Dersom saneringene helt eller delvis ikke kan regnskapsføres som forutsatt i beslutningsgrunnlaget som tidligere er forelagt Bystyret, vil dette kunne ha en betydelig konsekvens for kommunens fremtidige regnskaper. Byrådet må da saksutrede dette med nye forutsetninger og innarbeide kostnadene i forslag til fremtidige budsjetter som legges frem for bystyret. Prosjektets samlede kostnadsramme var i 2020 estimert til 321 mill kr jf. BEBY sak 116/20. Oppdatert totalprognose for Slettebakken er 608,4 mill. Dette betyr at 486,7 mill. (80 %) er forutsatt dekket over renovasjonsgebyret.

Det er i tillegg til Slettebakken, 11 andre nedlagte avfallsdeponier som følges opp i tråd med krav fra miljømyndighetene. For flere av disse er det planlagt nye miljøtekniske undersøkelser mm. Kostnader knyttet til dette, og evt fremtidige tiltak kommer i tillegg til prognosene vedr Slettebakken.

Det opplyses om følgende kjente rettstvister, med mulige vesentlige utfall, som foreligger pr 31.12:

Giardia: Kommunen er saksøkt for krav om personskadeerstatning etter giardiaepidemien i 2004. Saksøker har krevd erstatning oppad begrenset til ca kr 70 mill. I tingretten ble Bergen kommune frifunnet ved dom av mai 2019. Ankesaken for Gulating lagmannsrett var berammet våren 2024 og senere høsten 2024. Begge ganger ble saken utsatt på begjæring fra ankende part. Nå er ankeforhandlingene berammet til mai 2025. Kommunens forsikringsdekning (hos Gjensidige) for giardiasakene er overskredet. Kommunen må dekke en eventuell erstatning over eget budsjett. Saken hører under VA-etaten sitt selvkostområde.

Av andre betingede forpliktelser kan nevnes:

Institusjoner: Institusjoner som BEHO har driftsavtale med har søkt om dekning av pensjonsforpliktelse som de har implementert i regnskapet fra og med 2006 etter Norsk Regnskapsstandard nr. 6 –

Pensjonskostnader. Slik søknad er ikke imøtekommet av Bergen kommune og det er ikke avsatt midler i kommunens regnskap til evt. dekning av slike søknader.

Eierseksjonssameiet Svartediksveien 23: Denne saken gjelder et rivingspålegg for eiendommen gnr. 163, bnr. 272 øverste etasje i blokk C og D. Selskapet Kehm AS har hatt mange tvistesaker mot kommune og staten i forbindelse med byggetillatelser for eiendommen. Kommunen har for flere år siden pålagt Kehm AS å rive øverste etasje i den ene blokken, og to av tre leiligheter i øverste etasje i den andre blokken. Kehm AS har unnlatt å etterkomme rivingspålegget. Byrådet har besluttet å utføre rivingen for eiers kostnad. Bergen tingrett avsa 26.01.21 kjennelse hvor Kehm AS ble pålagt å betale i underkant av 7 millioner kroner som forskudd til dekning av utgifter som vil påløpe for riving av tre leiligheter bygget ulovlig. Kjennelsen ble rettidig påklaget av Kehm AS. Gulating lagmannsrett forkastet anken og anken over tingrettens sakskostandsavgjørelse ved kjennelse avsagt 20.05.21. Gulatings kjennelse ble ikke påklaget og er således rettskraftig. Det er likevel risiko for at Kehm ikke vil dekke kostnaden idet selskapet synes å ha negativ egenkapital. I tillegg er det en risiko for at kostnadene ved rivingen blir større enn forskuddsbeløpet fastsatt av tingretten.

Barnevernstjenesten: Kommunen får mange krav med krav om erstatning for påståtte feil begått av barneverntjenesten. Kommunen ble dømt til å betale erstatning på ca. kr 1,3 mill til hver av to søsken i dom avsagt av Gulating lagmannsrett i februar 2025. I en annen sak ble kommunen ble frifunnet i dom avsagt av Midtre Hålogaland tingrett i januar 2025. Kommunen er part i ytterligere tre saker av denne kategori, i tillegg er det fremmet en rekke krav som foreløpig behandles utenrettslig. Erstatningssakene er knyttet til barnevernets tjenester på 1990- og 2000-tallet. Hver for seg er påstandsbeløpene i sakene begrenset mellom 1 og 5 millioner kroner.

Undersøkelsessak ESA: ESA har gjennomført en formell undersøkelsessak etter klage for påstått brudd på forbudet mot statsstøtte i EØS-avtalen. ESA har fastslått at her er det betalt overpris for tjenesten. Saken gjelder kontraktsforholdet mellom Bergen kommune og BKK AS vedr kjøp av "veilystjenester". ESA tallfestet ikke «overprisen», men påla kommunen og BKK å forhandle frem størrelsen på den del av vederlaget som oversteg markedspris for tjenestene. Slike forhandlinger ble innledet, men stoppet senere opp da BKK valgte å ta ut søksmål for EFTA-domstolen for å bestride vedtaket fra ESA. EFTA-domstolen har avsagt dom i saken 21.03.2024 og opphevet ESA sitt vedtak. Saken ligger nå igjen hos ESA. Det er uklart hvordan ESA vil følge opp saken videre.

Barnehagesaken: Kommunen er saksøkt sammen med Staten, Oslo kommune, Drammen kommune og Malvik kommune. Saken gjelder tilskudd til private barnehager for årene 2020-2022. Påstanden i saken er at tilskuddsvedtakene er ugyldige, og at det offentlige betaler erstatning. Hvis de private parter får medhold, vil det imidlertid kunne få store økonomiske konsekvenser om tilskuddene skal endres i ettertid for tre år. (Byrådsavdeling for barnehage og skole kan eventuelt gi anslag om beløp.) Etter påstand fra Staten, besluttet Oslo tingrett å dele opp saken. Saken mot Bergen kommune ble overflyttet til Hordaland tingrett, som senere har besluttet at saken mot Bergen kommune skal stanses inntil det foreligger dom i tvisten mellom barnehagene og Staten. Oslo tingrett avsa dom sommeren 2024 og frifant Staten. Barnehagene har anket dommen til Borgarting lagmannsrett.

Kompensasjonsoppgaven 6. termin 2021: I 2022 startet skatteetaten kontroll av Bergen kommunes krav på merverdiavgiftkompensasjon fra staten. Ordningen med merverdiavgiftskompensasjon innebærer at kommuner kan kreve refusjon for den merverdiavgiften de har betalt for varer og tjenester de har kjøpt inn til sin virksomhet. Kontrollen ble etter hvert konsentrert om kommunens krav om kompensasjon for utgifter til kommunale boliger for november og desember (sjette termin) 2021. I 2023 fikk Bergen kommunen ca. 67 millioner kroner i merverdiavgiftskompensasjon for utgifter til de kommunale boligene. For sjette termin 2021 var beløpet ca. 15,5 millioner kroner.
Kommuneadvokaten har bistått i arbeidet med å dokumentere vedtak om tildeling av kommunale

boliger til ulike brukergrupper. Kommunen venter nå på Skatteetatens vurdering av dokumentasjonen, og eventuelle vedtak knyttet til mva-kompensasjon.

Horisont Drift AS: Horisont Drift AS har saksøkt Bergen kommune ved Bergen Vann med krav om at vedtak om beregning av vann- og kloakkavgift er ugyldig. Saken omhandler en relativt stor bygningsmasse. Den økonomiske risikoen om saksøker skulle få medhold i domstolen, vurderes å være moderat.

Note 6 Endring arbeidskapital (§ 5.10 a)

Endring av arbeidskapital basert på bevilgningsregnskapet - (beløp i 1000)	Regnskap 2024	Regnskap 2023
Driftsregnskapet		
Inntekter driftsdel	-29 092 359	-27 565 042
Innbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner driftsdel	-1 192 314	-1 292 739
Utgifter driftsdel	28 892 938	26 964 299
Utbetaling ved eksterne finanstransaksjoner driftsdel	2 106 923	1 722 649
Netto driftsresultat	**715 188**	**-170 833**
Investeringsregnskapet		
Inntekter investeringsdel	-861 699	-1 050 639
Innbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner investeringsdel	-3 997 983	-3 669 080
Utgifter investeringsdel	3 791 404	3 296 813
Utbetaling ved eksterne finanstransaksjoner investeringsdel	1 515 107	1 558 042
Netto utgifter i investeringsregnskapet	**446 829**	**135 136**
Sum anskaffelse/anvendelse av midler	**1 162 017**	**-35 697**
Endring i ubrukte lånemidler	0	0
Endring regnskapsprinsipp drift	0	0

Endring regnskapsprinsipp investering	0	0
Endring i arbeidskapital (bevilgningsregnskapet)	**1 162 015**	**-35 697**

Endring av arbeidskapital basert på balanseregnskapet - (beløp i 1000)	**Regnskap 2024**	**Endring 2024**	**Regnskap 2023**	**Endring 2023**
OMLØPSMIDLER				
Endring premieavvik	3 440 509	391 184	3 049 325	942 316
Endring kortsiktige fordringer	5 400 776	563 312	4 837 464	351 292
Endring aksjer og andeler	0	0	0	0
Endring obligasjoner og sertifikater	41 496	1 854	39 642	811
Endring betalingsmidler	1 384 493	-1 716 622	3 101 115	-337 213
Sum endring omløpsmidler	**10 267 274**	**957 207**	**11 027 546**	**957 206**
KORTSIKTIG GJELD				
Endring premieavvik	0	0	0	0
Endring kortsiktig gjeld	-6 722 876	-401 743	-6 321 133	-921 510
Sum endring kortsiktig gjeld	**-6 722 876**	**-401 743**	**-6 321 133**	**-921 510**
Endring i arbeidskapital (balanseregnskapet)	**3 544 399**	**-1 162 015**	**4 706 414**	**35 697**

Bykassens arbeidskapital, definert som differansen mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld, var pr. 31.12.2024 på kr 3.544.399 (hele tusen). Endring i arbeidskapitalen er på kr -1.162.015 (hele tusen). Arbeidskapitalen er redusert siden 2023.

Arbeidskapital korrigert for premieavvik er kr 103.890 (hele tusen) pr 31.12.2024.

Note 7 Pensjon (§§ 5-12, c)

Prinsipper for regnskapsføring av pensjonspremier, premieavvik, pensjonsmidler og pensjonsforpliktelse reguleres av § 3-5 i Forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv. av 12.6.2019.

Årets pensjonspremie utgiftsføres i tråd med kommuneloven § 14-6 tredje ledd bokstav c.

Forskriften innebærer at årlig pensjonskostnad beregnes som verdien av årets pensjonsopptjening og rentekostnad på pensjonsforpliktelser fratrukket avkastning på pensjonsmidler. I løpet av året føres innbetalt premie fortløpende som utgift. På slutten av året beregnes årets pensjonskostnad. Differansen mellom innbetalt premie og beregnet pensjonskostnad er årets premieavvik. Positivt premieavvik (premien større enn netto pensjonskostnad) føres sammen med arbeidsgiveravgift av premieavviket til fradrag i årets pensjonsutgift i driftsregnskapet. Motpost er omløpsmidler (kap.2.19) i balanseregnskapet.

Pensjonskostnaden vil etter dette stå igjen som årets utgift. I tillegg kommer amortisering av tidligere års premieavvik. Beregningene av pensjonskostnaden utføres av pensjonskassene. Deres beregninger tar utgangspunkt i forskriften, samt de beregningsforutsetninger som er fastsatt av Kommunal- og Distriktsdepartementet. (KDD)

Pensjonsberegningen er gjort på grunnlag av medlemsstatus pr 01.01.2024.

Pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser inngår i kommunens balanse. Pensjonsmidler er ført opp som anleggsmidler. Pensjonsforpliktelser og arbeidsgiveravgift av netto pensjonsforpliktelser er ført opp under langsiktig gjeld.

Tabellen nedenfor viser de beregnede pensjonskostnader for 2024 og 2023.

Årets netto pensjonskostnad (beløp i 1000 kr)	**2024**	**2023**
Årets pensjonsopptjening, nåverdi	1 297 695	1 170 058
Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	1 093 667	872 046
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-1 307 286	-1 049 288
Netto pensjonskostnad	**1 084 076**	**992 816**
Årets pensjonspremie til betaling	2 000 648	2 297 783
Administrasjonskostnad	-56 632	-73 613
Årets premieavvik	**-859 940**	**-1 231 354**
Arbeidsgiveravgift premieavvik	-121 252	-173 621
Årets premieavvik inkl. arb.giveravgift	**-981 192**	**-1 404 975**

Tidligere års premieavvik amortiseres over 15 år (t.o.m. 2010). Premieavvik fra 2011 til 2013 amortiseres over 10 år. Premieavvik oppstått i 2014 og senere amortiseres over 7 år.

Tabellen nedenfor viser balanseført premieavvik til fremtidig amortisering.

Amortisering av tidligere års premieavvik (beløp i 1000)	Premieavvik	Arbeidsg.avg.	Sum
Akkumulert premieavvik 31.12.2023	6 636 761	935 783	7 572 544
Tidligere amortisert premieavvik	-3 964 258	-558 960	-4 523 219
Premieavvik 01.01.2024	**2 672 502**	**376 823**	**3 049 325**
Årets premieavvik	859 940	121 252	981 192
Årets amortisering av tidligere års premieavvik	-517 097	-72 911	-590 008
Premieavvik 31.12.2024	**3 015 345**	**425 164**	**3 440 509**

Tabellen nedenfor viser premieavvik og amortisering av premieavvik i drift de siste fem år:

Beløp i 1000	2024	2023	2022	2021	2020
Premieavvik	-859 940	-1 231 354	-704 042	-810 270	-70 489
Arbeidsgiveravgift premieavvik	-121 252	-173 621	-99 270	-114 248	-9 939
Sum premieavvik	**-981 192**	**-1 404 975**	**-803 312**	**-924 518**	**-80 428**
Amortisering premieavvik (1)	517 097	405 485	365 478	323 659	313 271
Amortisering arb.gj.avg premieavvik	72 911	57 173	51 532	45 636	44 171
Sum amortisering	**590 008**	**462 659**	**417 010**	**369 295**	**357 442**
Premieavvik og amortisering totalt	**-391 184**	**-942 316**	**-386 303**	**-555 223**	**277 014**

Tabellen under viser balanseførte pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler.

Balanse 31.12 (beløp i 1000)	2024	2023	2022	2021	2020
Brutto bokført pensjonsforpliktelse	28 066 587	25 500 859	24 219 865	22 740 250	23 072 906
Bokførte pensjonsmidler (1)	30 921 585	28 088 666	27 743 747	25 259 668	-24 383 615
Netto pensjonsforpliktelse	**-2 854 999**	**-2 587 807**	**-3 523 882**	**-2 519 418**	**-1 310 709**
Arb.giveravg. av netto pensjonsforpliktelse (1)	-103 500	-93 443	-496 867	-355 238	-184 810

(1) Brutto bokførte pensjonsmidler og arbeidsgiveravgift av netto pensjonsmidler presenteres samlet i balansen som pensjonsmidler under anleggsmidler.

Beregningsforutsetningene er regulert i forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning §3-6 og fastsettes av KDD. Fra og med 2007 er anvendte satser ikke lenger de samme for alle de tre pensjonskassene. Forutsetninger om turn-over og uttaksandel AFP er uendret.

Endringer i beregningsforutsetninger	**2024**	**2023**	**2022**	**2021**	**2020**
Forventet avkastning 1)	4,50%	4,00 %	3,50 %	3,50 %	4,00 %
Diskonteringsrente	4,00%	3,50 %	3,00 %	3,00 %	3,50 %
Forventet lønnsvekst	2,97%	2,48 %	1,98 %	1,98 %	2,48 %
Forventet G-regulering	2,97%	2,48 %	1,98 %	1,98 %	2,48 %
Årlig vekst i pensjonsregulering	2,22%	1,71 %	1,22 %	1,22 %	1,71 %

1) Statens Pensjonskasses forventede avkastning var 4,0% for 2024, 3,5% for 2023, 3,0% for 2021-2022 og 3,5% for 2020.

Estimatavvik jf. §3-5, sjuende avsnitt.	**Pensjonsmidler**	**Pensjons-forpliktelser**	**Netto**
Estimert 31.12.23	28 088 666	-25 500 859	2 587 807
Ny beregning 01.01.24	28 766 763	-26 771 704	1 995 059
Årets estimatavvik (01.01.24)	**-678 097**	**1 270 845**	**592 748**
Estimatavvik fra tidligere år	0	0	0
Amortisert i år	-678 097	1 270 845	592 748
Akkumulert estimatavvik 31.12.24	**0**	**0**	**0**

Estimatavvik for pensjonsforpliktelser beregnes som avviket mellom balanseførte tall pr. 31.12 2023 og ny beregning basert på justerte beregningsforutsetninger pr. 01.01 2024. Estimatavvik for pensjonsmidler beregnes som avviket mellom balanseførte tall for pensjonsmidler pr. 31.12 2023 og faktiske pensjonsmidler pr 01.01 2024.

Årets estimatavvik er i sin helhet amortisert. Amortisering av estimatavvik skjer gjennom justering av anleggsmidler og langsiktig gjeld og påvirker ikke resultatet (driftsregnskapet).

Spesifikasjon av netto estimatavvik pensjonsforpliktelser:	BKP	KLP	SPK	2024
Øvrige planendringer	0	0	0	0
Estimatavvik	1 067 079	251 771	-48 005	1 270 845
Netto	**1 067 079**	**251 771**	**-48 005**	**1 270 845**

Premiefond pr 31.12.2024	beløp i 1000 kr
Bykassens premiefond i KLP (Beløp pr 31.12.2024)	409 276
Bykassens premiefond i BKP (iht. kontoutskrift datert 22.5.2024)	1 820 259
Bykassens netto bruk av premiefond i 2024 fra KLP	115 250
Bykassens bruk av premiefond i 2024 fra BKP	336 250

Saldo på bykassens premiefond pr. 31.12.24 var ikke kjent pr 22.2.2025

Disposisjonsfond premieavvik pensjon (konto 2560020)
I bystyresak 283/07 ble det vedtatt å sette av positivt budsjettavvik knyttet til premieavvik til et eget "øremerket" disposisjonsfond som en buffer mot fremtidige økte pensjonskostnader. Tabellen under viser bevegelsen på dette fondet siste fem år.

I bystyresak 263/18 ble det gjort følgende vedtak: I forbindelse med årsregnskapsavslutningen for 2017 ble det klargjort at kommunens samlede disposisjonsfond overstiger det regnskapsførte premieavviket (inkl. arbeidsgiveravgift). Bystyret gir byrådet fullmakt til - fra og med regnskapsavslutningen 2018 - å foreta justeringer mellom disposisjonsfondene slik at bufferfond pensjon tilpasses størrelsen på det balanseførte pensjonspremieavviket inkl. arbeidsgiveravgift.

Disposisjonsfond premieavvik pensjon	2024	2023	2022	2021	2020
Saldo pr 01.01.	-3 049 325	-2 107 009	-1 720 706	-1 136 716	-1 413 730
Bruk av fond					
Avsetning til fond	0	-942 316	-386 303	-583 990	-240 201
Justering mellom disposisjonsfond for å tilpasse fond til balanseført premieavvik	395 457		-	-	517 215
Saldo pr 31.12.	**-2 653 867**	**-3 049 325**	**-2 107 009**	**-1 720 706**	**-1 136 716**

Note 8 Selvforsikringsordning yrkesskade

For skader oppstått i tidsrommet 2004-13 er Bergen kommune selvassurandør for yrkesskader inntil 1 mill. pr. hendelse. Selvforsikringsordningen håndteres av KLP Skadeforsikring AS iht avtale. Fra rentefondet overføres likviditet til en skadekonto i forsikringsselskapet. På skadekontoen belastes skadeutbetalinger og administrasjonsutgifter.

Forsikringsselskapet holder regnskap med utbetalte, meldte, og ikke meldte (estimerte) skader. Overføringer fra fondet til konto (administrasjonsutgifter og utbetalte skader) utgiftsføres. Endring i meldte skader gjennom året utgiftsføres også i årets regnskap.

Balansekonto 2123803 (KLP rentefond II)	**(Beløp i hele kr)**
Pr. 01.01.2024	39 642 444
Overført fra skadekonto	0
Overført til skadekonto	0
Verdiutvikling	1 853 753
31.12.2024	**41 496 197**

Skadekonto KLP	**(Beløp i hele kr)**
Pr. 01.01.2024	2 985 589
Utbetaling til ordinær forsikringsordning	0
Netto overført fra fond	0
Administrasjonsgebyr (7,5 %)	0
Utbetalte erstatninger	0
31.12.2023	**2 985 589**

Beregnet erstatningsansvar	**2024**
- Meldte skader (RBNS) 1)	0
- Ikke meldte skader (IBNR)	3 080 982

1) Balansekonto 2.32.47.01 (kortsiktig gjeld)

Note 9 Finansielle omløpsmidler (§5-11, d)

Obligasjoner og sertifikater - gruppert (beløp i 1000) Balansekonti i parentes	Anskaffel-seskost	Markedsverdi 31.12.24	Bokført pr. 31.12.24	Urealisert gevinst pr. 31.12.23	Urealisert gevinst pr. 31.12.24
KLP Rentefond II (2.12.38.03) 1)	41 509 414	41 496 197	41 496 197	-75 766	-13 217
SUM	**41 509 414**	**41 496 197**	**41 496 197**	**-75 766**	**-13 217**

1) KLP Rentefond II er bundet til dekning av erstatninger samt administrasjon av yrkesskadeforsikring (jf. note 8)

Note 10 Aksjer og andeler (§ 5-11, b)

Spesifikasjonen omfatter i DEL 1 aksjer og andeler med balanseført verdi kr 100.000,- eller høyere. I tillegg er poster der Bergen kommune eier 100 % tatt med.

I DEL 2 vises øvrige aksjer og andeler inndelt i kategoriene "Samferdsel", "Andel borettslag" og "Øvrige aksjer og andeler". Selskap som står oppført med kr 1,- i aksjeverdi, er selskap der Bergen kommune eier aksjer, men aksjeverdien regnskapsmessig er nedskrevet til 0.

Det foreligger ingen informasjon om markedsverdi knyttet til kommunens aksjer og andeler.

	Kontonr i balansen	Balanseført verdi	Eierandel
Egenkapitalinnskudd Bkp	2214101	1 341 909 500	
Egenkapitalinnskudd Klp	2214102	172 334 203	
SUM Innskudd i pensjonskasser		**1 514 243 703**	
Aksjer del 1			
A2G Gruppen AS (976 á 500,-)	2217066	488 000	55,45 %
ADO Arena Drift AS (10 á 100.000)	2216824	1 000 000	100,00 %
Andelsinnskudd Bildeleringen	2217501	30 000	
Askøy Tomteselskap AS (45180 á 1)	2217095	1 000 000	0,59 %
Bergen Havn AS (5000 aksjer)	2216829	537 690 591	50,00 %

Bergen Havn Farvannsforvaltning IKS	2215002	5 000 000	50,00 %
Bergen Kino A/S (2.550 á 850)	2216812	20 577 942	51,00 %
Bergen kommunale kystkultursenter AS (100 à 1.000)	2216817	100 000	100,00 %
Bergen Nasjonale Veteranskipshavn AS (200 aksjer á 1.000)	2217097	200 000	50,00 %
Bergen Parkering AS (50 aksjer á 100.000)	2217022	5 000 000	100,00 %
Bergen Sentrum AS (49.000 à 10)	2217081	321 780	49,00 %
Bergen Vitensenter AS (700 á 1.000)	2217085	691 080	29,60 %
Bergenstriennalen AS (500 à 1.000)	2216821	273 468	100,00 %
BIR AS (40.135 à 1.000)	2216811	42 651 324	79,20 %
Buzz AS (4.000 aksjer á 1.000)	2217072	4 000 000	100,00 %
Dokken Utvikling AS (1 aksje á MNOK 11)	2217098	20 000 000	100,00 %
Eviny AS (55.765 á kr.25.000)	2216801	2 641 162 644	37,75 %
Fløibanen AS (63.930 à 10)	2217019	639 300	47,36 %
Grieghallen AS (24 à 10.000)	2217079	7 003 014	33,80 %
Grieghallen IKS	2215001	500 000	50,00 %
Grønneviken AS (211 à 500)	2216802	105 500	78,14 %
Hardangerveien Næring AS (30 á 4.000)	2216832	19 940 263	100,00 %
Kanalveien 52b AS (2 100 aksjer á 1000)	2217023	228 162 882	100,00 %
Kulturkvartalet Verftet Holding AS (45 aksjer á 200.000)	2217099	20 053 182	45,00 %
Magnus Barfotsgt 12 AS (5.000 á 150)	2216822	6 024 409	100,00 %
Mediefondet Zefyr AS (3.000 á 4333,33)	2216804	13 000 000	50,00 %
Midtun Vekst AS (50 à 2.000)	2217040	50 000	100,00 %
Nasjonalt kommunesamarbeid for 110-sentralene IKS	2215003	150 000	

Nordnes Verksteder AS (50 à 10.000)	2216809	450 000	100,00 %
Senter For Arbeidslivsforb. ALF AS (100 à 10.000)	2217080	1 000 000	100,00 %
Sentralbadet AS (67 aksjer à 5.000)	2217083	335 000	67,00 %
Sentralbadet kontorpåbygg AS (345 aksjer á kr 30 000)	2217018	53 230 000	100,00 %
Spekter Pluss AS (50 à 10.000)	2216807	950 000	100,00 %
Åsane Sentrum Øst AS (1000 aksjer á 1.000,-)	2216827	78 562 891	100,00 %
SUM aksjer del 1		**3 700 343 270**	
Aksjer del 2			
Samferdsel			
Bg.Banens Fin.Inst (Pål 248.000)	2217001	1	
Andel borettslag			
Bob (Pål 91.900)	2217002	1	
Fana Boligbyggelag	2217017	1	
Laksevåg Boligbyggelag	2217035	1	
Vestl Boligbyggelag (Pål.20.000)	2217061	1	
Aksjer og andeler for øvrig			
Bg.Meieri V/Haukås G (Pål 4.800)	2217004	1	
Biblioteksentralen AL (179 andeler à 300)	2217007	53 700	4,69 %
Carte Blanche AS (15 á 1000)	2216301	15 000	15,00 %
Dag Og Tid, Oslo (Pål 200)	2217014	1	
Den Nationale Scene AS (17 à 1.000)	2217015	1	16,66 %
Idrettsklynge Vest AS (75 aksjer á 100)	2217094	7 500	25,00 %
Milde Båtlag (Pål 10.000)	2217038	1	

Reabiliteringssenteret AiR AS (1 à 500)	2217046	1	0,05 %
Salhushallen A/L (Pål 100)	2217048	1	
Stud.Hj/Sogn, Oslo (Pål 104.000)	2217051	1	
Stud.Hjemmet Alrek (Pål 10.000)	2217052	1	
Stud.Samf.Hus A7S (Pål 12.300)	2217050	1	
Studenthj/Berg, Trh (Pål 56.000)	2217047	1	
Vann Vest AS (1 aksje á 5.000)	2216830	5 000	4,35 %
Vestl Treforedling (Pål 2.500)	2217059	1	
Vestnorske Filmsenter AS (20 aksjer á 1700)	2217073	34 000	33,33 %
Y.Skole Hybel Oslo (Pål. 50.000)	2217063	1	
Sum aksjer del 2		**115 217**	
SUM AKSJER OG ANDELER		**5 224 702 191**	

Endringer i 2024

Askøy Tomteselskap AS (AT) - Bergen kommune overtok 21 % av aksjene i AT fra BTS Utvikling AS i mars 2022. Samme år ble det gjennomført to emisjoner, og som Bergen kommune valgte å ikke delta i. I desember 2024 har det blitt gjennomført nok en emisjon som kommunen har valgt å ikke delta i. Kommunens aksjeandel er dermed redusert til 0,59 % pr. 31.12.2024.

Bergen kommunes barnehageselskap AS (tidl. Akasia barnehage AS) - I ordinær generalforsamling 24. juni 2024 ble det vedtatt å starte avvikling av selskapet i tråd med aksjelovens bestemmelser. Prosessen løp frem til 20. desember 2024 hvor det på ordinær generalforsamling ble endelig vedtatt å oppløse selskapet og å utbetale et avviklingsoppgjør til Bergen kommune på 50,2 mill. kroner i form av kontanter og varige driftsmidler.

Dokken Utvikling AS - Bergen Bystyre vedtok i 2021 at utviklingen av de kommunale eiendommene på Dokken skal håndteres av et utviklingsselskap. Selskapet Dokken Utvikling AS ble stiftet for dette formålet i 2023. I 2024 vedtok Bergen Bystyre i sak 176/24 å foreta et kapitalinnskudd i selskapet på 10 mill. kroner, som ledd i finansieringen av selskapets videre drift.

Sentralbadet kontorpåbygg AS - Selskapet er opprettet med formål å eie kontorseksjonen i det nye Sentralbadet. Selskapet ble stiftet i desember 2023 med en aksjekapital på 30 000 kroner i tråd med vedtak i bystyresak 25/23, og formelt registrert i Foretaksregisteret 26. januar 2024. I forbindelse med selskapets kjøp av kontorseksjonen i Sentralbadet fra Bergen kommune i juni 2024, ble det gjennomført

to kapitalforhøyelser i form av rettede emisjoner i selskapet; én kontantemisjon på 1,6 mill. kroner og én emisjon 51,6 mill. kroner i form av et tingsinnskudd.

Sentralbadet AS - Sentralbadet AS ble stiftet 03.10.2024 med formål å optimalisere driften av Sentralbadet som et scenekunsthus. Sentralbadet AS skal tilrettelegge for hovedbrukerne Stiftelsen Bergen Internasjonale Teater og Carte Blanche AS slik at de kan oppnå sine vedtatte formål. Aksjekapitalen er kr. 500 000,- fordelt på 100 aksjer à kr. 5.000,-. Hver aksje gir en stemme på generalforsamlingen. Bergen kommune eier 67 %, Stiftelsen Bergen Internasjonale Teater 14 %, Carte Blanche AS 14 % og Vestland fylkeskommune 5 % av aksjene. Bergen Kommune har innbetalt sin andel av aksjekapitalen. Selskapet er ikke registrert i Brønnøysundregisteret p.t.

Note 11 Anleggsmidler

Vurderingsreglene for anleggsmidler følger av budsjett og regnskapsforskriften § 3-4, KRS nr 2 Anskaffelseskost og opptakskost for balanseposter og KRS nr 9 Nedskriving av anleggsmidler. Anleggsmidler aktiveres til brutto anskaffelseskost og avskrives lineært over antatt levetid, innenfor det handlingsrommet som er definert i forskriften. Anleggsmidler anskaffet før 2001 er aktivert til netto anskaffelseskost etter fradrag for investeringstilskudd. Avskrivingene begynner året etter at anleggsmidlet er aktivert.

Utstyr, maskiner og transportmidler (Balansen kap 2.24)	**IKT-utstyr, kontor-maskiner m.m, Inventar og utstyr**	**Transport-midler, anleggs-maskiner etc**	**Programvare**	**Anlegg under arbeid**	**Totalt kap 2.24**
Avskrivingstid	**5/10 år**	**10/20 år**	**5/15 år**	**Avskrives ikke**	
Anskaffelseskost 01.01.2024	1 557 185 681	731 800 946	502 929 724	85 029 962	2 876 946 314
Tidligere nedskrevet	-12 435 561	-10 905 892	-9 600 786	-2 862 965	-35 805 204
Tidligere avskrevet	-1 041 990 361	-255 996 538	-406 458 801	-	-1 704 445 700
Bokført verdi 01.01.2024	**502 759 759**	**464 898 515**	**86 870 138**	**82 166 997**	**1 136 695 409**
Årets investeringer	82 732 091	68 988 315	10 031 610	85 536 850	247 288 866
Årets omgruppering (fra/til)	2 163 680	76 457 938	640 622	-35 686 989	43 575 251
Årets ordinære avskrivinger	-81 060 755	-63 482 569	-14 668 130	-	-159 211 454
Opp- og nedskrivinger mot kapitalkonto	-80 000	-43 969	-17 850	-858 049	-999 868

Årets avgang (anskaffelseskost)	-	-	-	-	-
Årets avgang (akk. avskrivninger)	-	-	-	-	-
Endring bokført verdi 2024	**3 755 016**	**81 919 715**	**-4 013 748**	**48 991 812**	**130 652 795**
Anskaffelseskost 31.12.2024	1 642 081 452	877 247 199	513 601 956	134 879 823	3 167 810 431
Opp- og nedskrivinger mot kapitalkonto	-12 515 561	-10 949 861	-9 618 636	-3 721 014	-36 805 072
Akkumulerte avskrivinger	**-1 123 051 116**	**-319 479 108**	**-421 126 930**	**-**	**-1 863 657 154**
Bokført verdi 31.12.2024	**506 514 775**	**546 818 230**	**82 856 390**	**131 158 809**	**1 267 348 205**

Det er ikke balanseført finansielle leieavtaler under kapitel 2.24.

Anlegg, kunstverk og grunneiendommer (Balansen kap 2.27)	**Parkerings-plasser o.l.**	**VAR - anlegg**	**Andre anlegg**	**Veier**	**Bygninger og anlegg**
Avskrivingstid	**20 år**	**20/40 år**	**40år**	**40 år**	**40/50 år**
Anskaffelseskost 01.01.2024	**214 370 948**	**7 769 148 963**	**3 677 288 157**	**2 391 020 358**	**29 538 196 990**
Tidligere nedskrevet	-	-85 880 721	-51 455 476	-4 020 276	-390 339 761
Tidligere avskrevet	-24 451 317	-3 489 767 757	-1 118 165 319	-937 348 866	-9 456 677 059
Bokført verdi 01.01.2024	**189 919 630**	**4 193 500 485**	**2 507 667 363**	**1 449 651 216**	**19 691 180 169**
Årets investeringer	8 844 828	452 386 492	437 861 574	130 600 416	635 593 560
Årets omgruppering (fra/til)	-	-	78 221 906	955 047	1 435 517 844
Årets ordinære avskrivinger	-10 726 488	-238 002 389	-103 598 056	-52 951 267	-688 605 095
Opp- og nedskrivinger mot kapitalkonto	-	-6 053 026	-9 572 001	-503 614	-91 283 700
Årets avgang (anskaffelseskost)	-	-	-	-	-947 112

Årets avgang (akk. avskrivninger)	-	-	-	-	-
Endring bokført verdi 2024	**-1 881 660**	**208 331 077**	**402 913 423**	**78 100 582**	**1 290 275 497**
Anskaffelseskost 31.12.2024	223 215 776	8 221 535 455	4 193 371 637	2 522 575 821	31 608 361 281
Opp- og nedskrivinger mot kapitalkonto	-	-91 933 747	-61 027 477	-4 523 890	-481 623 461
Akkumulerte avskrivinger	**-35 177 806**	**-3 727 770 146**	**-1 221 763 374**	**-990 300 133**	**-10 145 282 154**
Bokført verdi 31.12.2024	**188 037 970**	**4 401 831 562**	**2 910 580 786**	**1 527 751 798**	**20 981 455 666**

Anlegg, kunstverk og grunneiendommer forts (Balansen kap 2.27)	**Tomter, veigrunn mm**	**Kunstverk**	**Anlegg under arbeid**	**Totalt kap 2.27**	**Herav finansielle leieavtaler 1)**
Avskrivingstid	**Avskrives ikke**	**Avskrives ikke**	**Avskrives ikke**		**40 år**
Anskaffelseskost 01.01.2024	777 250 406	31 860 433	3 638 396 898	48 037 533 152	326 799 562
Tidligere nedskrevet	-10 901 740	-3 261 860	-269 532 017	-815 391 851	
Tidligere avskrevet	-	-	-	-15 026 410 318	-71 599 579
Bokført verdi 01.01.2024	**766 348 666**	**28 598 573**	**3 368 864 881**	**32 195 730 983**	**255 199 983**
Årets investeringer	3 421 421	4 532 622	1 891 090 983	3 564 331 896	-
Årets omgruppering (fra/til)	1 812 097	1 660 276	-1 561 742 421	-43 575 251	
Årets ordinære avskrivinger	-	-	-	-1 093 883 295	-8 169 989
Opp- og nedskrivinger mot kapitalkonto	-	-	-94 760 881	-202 173 222	
Årets avgang (anskaffelseskost)	6 887 697	-	-	5 940 585	
Årets avgang (akk. avskrivninger)	-	-	-	-	
Endring bokført verdi 2024	**12 121 215**	**6 192 898**	**234 587 681**	**2 230 640 713**	**-8 169 989**
Anskaffelseskost 31.12.2024	789 371 621	38 053 331	3 967 745 460	51 564 230 382	326 799 562

Opp- og nedskrivinger mot kapitalkonto	-10 901 740	-3 261 860	-364 292 898	-1 017 565 073	
Akkumulerte avskrivinger	**-**	**-**	**-**	**-16 120 293 613**	**-79 769 568**
Bokført verdi 31.12.2024	**778 469 881**	**34 791 471**	**3 603 452 562**	**34 426 371 695**	**247 029 994**

1) se også note 12 og 20 vedr finansielle leieavtaler

Note 12 Langsiktig gjeld - bykassen (§5-12 a)

Langsiktig gjeld (beløp i 1000)	**Avgifts-finansiert (inv. formål)**	**Ikke avgifts-finansiert (inv. formål)**	**Finansiell leasing (inv. formål)**	**Delsum I**
Gjeld pr. 01.01.2024	4 374 788	16 115 612	299 447	20 789 846
Korreksjon av inngående balanse	175	-175		-
Nedskrivning av lån				-
Avdrag finansiell leasing			-7 203	-7 203
Lånefinansiering fra lånefondet	604 479	2 156 087		2 760 566
Avdrag til lånefondet ført i driftsregnskapet	-243 301	-649 500		-892 801
Avdrag til lånefondet ført i inv. regnskapet				-
Sum lånegjeld pr. 31.12.2024	**4 736 140**	**17 622 024**	**292 244**	**22 650 408**

Langsiktig gjeld (beløp i 1000)	**Videreutlån til boligsosiale formål**	**Lånefin. utlån til private pleieinst.**	**Delsum II**	**Totalsum langsiktig gjeld**
Gjeld pr. 01.01.2024	4 853 837	582 410	5 436 247	26 226 093
Korreksjon av inngående balanse				-
Nedskrivning av lån	-434		-434	-434
Avdrag finansiell leasing			-	-7 203
Lånefinansiering fra lånefondet	726 159		726 159	3 486 725
Avdrag til lånefondet ført i driftsregnskapet			-	-892 801
Avdrag til lånefondet ført i inv. regnskapet	-413 830	-41 085	-454 914	-454 914

Sum lånegjeld pr. 31.12.2024	**5 165 732**	**541 325**	**5 707 058**	**28 357 465**

Bykassens langsiktige gjeld til investeringsformål har isolert sett økt med 1.861 mill. kr og er 22.650 mill.kr pr. 31.12.24. Av investeringsgjelden utgjør avgiftsfinansiert gjeld 4.736 mill. kr. Bykassens langsiktige gjeld er finansiert ved innlån fra kommunens lånefond, med unntak av finansiell leasing.

Fra og med 2020 inngår ikke ubrukte lånemidler som en del av bykassens langsiktige gjeld. Ubrukte lånemidler inngår fortsatt som en del av gjelden i lånefondets balanseregnskap.

Når det gjelder nærmere informasjon om kommunens finansforvaltning, herunder renteutsikter med videre, henvises det til egen sak som legges frem for bystyret våren 2025.

MINIMUMSAVDRAG (§5-12, bokstav b)
Minimumsavdraget for 2024 er beregnet til kr 809,9 mill. Årets regnskapsførte avdrag til investeringsformål i driftsregnskapet er kr 900,0 mill.

Minimumsavdrag	**beløp i 1000**
Bokførte verdier av varige driftsmidler pr. 31.12.2023 (A)	32 537 479
Restgjeld pr. 31.12.2023 (gjeld egne investeringer) (B)	21 028 377
Avskrivninger 2024 - regnskap 31.12.24 (C)	1 253 096
Beregnet minimumsavdrag 2024 - Formel = (B*C)/A	**809 853**

Mottatte avdrag fra boliglån finansiert med innlån til videre utlån fra Husbanken, er bokført i investeringsregnskapet. Avdragene blir i sin helhet benyttet til reduksjon av kommunens gjeld til boligsosiale formål i Husbanken. Dette innebærer at de mottatte avdragene ikke påvirker beregning av minimumsavdrag knyttet til bykassens driftsregnskap.

Oversikt mottatte avdrag fra boliglån finansiert med innlån til videre utlån fra Husbanken	**beløp i 1000**
Ekstraordinære avdrag/ innfrielser	319 574
Ordinære avdrag	99 310
Tap - finansiert av tapsfond	1 534
Bruk av bundne investeringsfond (avsatt overdekning 2023)	17 827
Avsatt til bundne investeringsfond (overdekning 2024)	-24 415
SUM	**413 830**

Rentesikringsinstrumenter (§5-11, bokstav e)				
Rentebytteavtaler/ motpart (tall i 1000 kr)	Beløp	Betaler	Forfall	Formål
DNB Bank AS	400 000	Fastrente	2025	Rentesikring
Danske Bank	1 000 000	Fastrente	2029	Rentesikring

Bergen kommune har gjennom eierandeler i borettslag andel i disse lagenes formue og fellesgjeld, jf. note 10 og 11.

Andeler og fellesgjeld i borettslag og sameier pr 31.12.2023	**Bokført verdi 2)**	**Annen formue 1)**	**Fellesgjeld 1)**	**Antall B/L og sameier**	**Antall leiligheter**
Vestbo Boligbyggelag	150 589 857	5 597 338	86 723 703	57	256
OBOS, Bergen	241 509 008	10 426 096	68 222 599	69	308
Bergen og Omegn boligbyggelag	233 416 001	14 144 139	171 070 029	89	512
Andre borettslag / sameier	27 806 841	2 696 877	2 905 745	4	24
Totalsummer	**653 321 707**	**32 864 450**	**328 922 076**	**219**	**1 100**

1) Basert på tilsendte oppgaver fra Boligbyggelag
2) Historisk kost, markedsverdi først synliggjort ved ev. realisasjon

Note 13 Fond (§ 5.13 a) og oversikt avsetninger og bruk av avsetninger

Beløp i 1000 kroner	**Regnskap 2024**	**Regnskap 2023**
DISPOSISJONSFOND		
Disposisjonsfond pr. 1.1	4 016 002	3 985 360
Avsatt til disposisjonsfond	293 752	1 205 464
Bruk av disposisjonsfond	-1 440 765	-1 174 822
Disposisjonsfond pr. 31.12	**2 868 989**	**4 016 002**
UBUNDNE INVESTERINGSFOND		
Ubundne investeringsfond pr. 1.1	66 672	62 917

Avsatt til ubundne investeringsfond	178 352	225 755
Bruk av ubundne investeringsfond	-167 125	-222 000
Ubundne investeringsfond pr.31.12	**77 898**	**66 672**
BUNDNE INVESTERINGSFOND		
Bundne investeringsfond pr. 1.1	476 945	355 173
Avsatt til bundne investeringsfond	47 581	186 797
Bruk av bundne investeringsfond	-118 517	-65 024
Bundne investeringsfond pr. 31.12	**406 009**	**476 945**
BUNDNE DRIFTSFOND		
Bundne driftsfond pr. 1.1	415 687	536 160
Avsatt til bundne driftsfond	170 859	127 070
Bruk av bundne driftsfond	-126 152	-247 543
Bundne driftsfond pr. 31.12	**460 394**	**415 687**

For bundne fond som er vesentlige opplyses det om hvilke formål fondet er bundet til:

Bundne Driftsfond kap 2.51 - vesentlige	**IB 01.01.24**	**Bruk**	**Avsetning**	**UB 31.12.24**
* Selvkost fond jfr note 14	85 831 348	41 483 626	32 123 792	76 471 514
* Statlige prosjekt midler (87 stk)	74 595 215	64 402 409	80 376 268	90 569 074
* Utbyggingsavtaler (13 stk)	57 371 018		29 151 385	86 522 403
* Ulike Prosjekt midler (90 stk)	28 548 441	15 942 936	14 602 178	27 207 683
* Tapsfond Husbankmidler	23 300 411	1 533 573	1 197 014	22 963 851
* Bolig tilskudd	32 962 247	2 589 852	14 089 842	44 462 237
* Frikjøpsordning parkering 1)	29 182 409			29 182 409

* Gaver (30 stk)	7 656 721	2 945 911	2 411 136	7 121 946
* Sentralbadet scenekunsthus, Fylket 3)	30 000 000		5 000 000	35 000 000
* Oppgavefellesskap jf. note 23-26	25 645 710	5 744 551	7 250 105	27 151 265

Bundne Investeringsfond kap 2.55 - vesentlige	**IB 01.01.24**	**Bruk**	**Avsetning**	**UB 31.12.24**
* Utbyggingsavtaler mm (13 stk)	135 793 445	4 094 875	7 795 505	139 494 075
* Sentralbadet scenekunsthus	174 420 743	13 984 988		160 435 755
* Statlige belønningsmidler	14 002 946	4 669 171		9 333 775
* Fusjonsbalanse BBB KF 2014 2)	11 700 000			11 700 000
* Bolig - eo. Avdrag	17 826 879	17 826 879	24 414 704	24 414 704
* Miljøløftet	38 419 538	23 475 154	19 009 052	33 953 436
* Husbanken, investeringstilskudd	64 846 569	64 846 569		0

1) Det foreligger ikke konkrete planer for bruken av dette fondet.
2) 3,5 mill. er ved en feil ikke brukt i 2013 ifm et leilighetskjøp.
3) Midlene benyttes når bygget er ferdigstilt og ordinære renter og avdrag påløper.

Note 14 Selvkost regnskap 2024 og Selvkostfond (§5-13, b)

Selvkost defineres som den merkostnad kommunen påføres ved å produsere en bestemt vare eller tjeneste. Innenfor de områder der selvkost er satt som den rettslige rammen for brukerbetaling, må kommunen foreta en etterkalkulasjon (selvkostregnskap) av de reelle kostnadene innenfor de aktuelle tjenesteområdene. Dette må gjøres for å føre kontroll med at gebyrinntektene ikke overstiger kommunens selvkost.

I regnskapsoversiktene under vises avsetning og bruk av fond brutto.

Selvkostområde: Vann			
Kostra-funksjon	**340 Produksjon av vann**	**345 Distribusjon av vann**	**Sum 2024**
A. Direkte driftskostnader	85 177 325	350 696 368	435 873 693
B. Henførbare indirekte driftskostnader		6 761 869	6 761 869

C. Kalkulatoriske rentekostnader	13 382 141	55 340 198	68 722 339
D. Kalkulatoriske avskrivninger	33 240 104	39 066 290	72 306 394
E. Andre inntekter	21 672 901	78 579 016	100 251 917
F. Gebyrgrunnlag (A+B+C+D-E)	**110 126 669**	**373 285 708**	**483 412 378**
G. Gebyrinntekter		**476 649 125**	**476 649 125**
H. Årets finansielle resultat (G-F)	**-110 126 669**	**103 363 417**	**-6 763 253**
I. Avsetning til selvkostfond og dekning av fremførbart underskudd	0	0	0
J. Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd	0	6 763 253	6 763 253
K. Kontrollsum (subsidiering) (H-I+J)	**-110 126 669**	**110 126 669**	**0**
L. Saldo selvkostfond per 1.1. i rapporteringsåret		9 403 159	9 403 159
M. Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond eller fremføring av underskudd		261 937	261 937
N. Saldo selvkostfond per 31.12. i rapporteringsåret (L+M+I-J)	0	2 901 843	2 901 843
Nøkkeltall:			
O. Årets finansielle dekningsgrad i % (G/F)*100			98,60
P. Årets selvkostgrad i % (G/(F+I-J))*100			100,00

Vedr. selvkostområdene vann og avløp: I 2003 ble det i veileder fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) bestemt at gebyrgrunnlaget for kapitalutgifter for betydelige deler av investeringene skulle fordeles over 40 år - mot tidligere 20 år. Det ble i etterkant godkjent en overgangsmodell fra 20 år til 40 år. Denne er lagt til grunn for beregningene i Bergen kommune fom 2004. Eksempelvis vil en anleggsinvestering på 1 mill i 1993 være belastet selvkostområdene med 0,5 mill samlet i årene frem til og med 2003 (50.000 årlig belastning). Fra og med 2004 vil denne investeringen avskrives/belastes selvkostområdene over 20 år (25.000 årlig).

Selvkostområde: Avløp			
Kostra-funksjon	**350 Avløps-rensing**	**353 Avløpsnett**	**Sum 2024**
A. Direkte driftskostnader	185 233 852	254 288 399	439 522 251
B. Henførbare indirekte driftskostnader		7 689 231	7 689 231
C. Kalkulatoriske rentekostnader	49 416 794	61 427 153	110 843 947
D. Kalkulatoriske avskrivninger	106 393 560	51 573 545	157 967 105
E. Andre inntekter	62 577 265	52 067 896	114 645 162
F. Gebyrgrunnlag (A+B+C+D-E)	**278 466 941**	**322 910 431**	**601 377 373**
G. Gebyrinntekter		**626 934 893**	**626 934 893**
H. Årets finansielle resultat (G-F)	**-278 466 941**	**304 024 462**	**25 557 520**
I. Avsetning til selvkostfond og dekning av fremførbart underskudd	0	25 557 520	25 557 520
J. Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd	0	0	0
K. Kontrollsum (subsidiering) (H-I+J)	**-278 466 941**	**278 466 941**	**0**
L. Saldo selvkostfond per 1.1. i rapporteringsåret		15 538 062	15 538 062
M. Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond eller fremføring av underskudd		1 231 782	1 231 782
N. Saldo selvkostfond per 31.12. i rapporteringsåret (L+M+I-J)	0	42 327 364	42 327 364
Nøkkeltall:			
O. Årets finansielle dekningsgrad i % (G/F)*100			104,25
P. Årets selvkostgrad i % (G/(F+I-J))*100			100,00

Selvkostområde: Slamavskillere			
Kostra-funksjon		**354 Slamavskillere**	**Sum 2024**
A. Direkte driftskostnader		8 534 927	8 534 927
B. Henførbare indirekte driftskostnader		50 988	50 988
C. Kalkulatoriske rentekostnader		1 496 968	1 496 968
D. Kalkulatoriske avskrivninger		2 220 197	2 220 197
E. Andre inntekter		261 383	261 383
F. Gebyrgrunnlag (A+B+C+D-E)		**12 041 696**	**12 041 696**
G. Gebyrinntekter		**7 528 964**	**7 528 964**
H. Årets finansielle resultat (G-F)		**-4 512 733**	**-4 512 733**
I. Avsetning til selvkostfond og dekning av fremførbart underskudd		0	0
J. Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd		4 512 733	4 512 733
K. Kontrollsum (subsidiering) (H-I+J)		**0**	**0**
L. Saldo selvkostfond per 1.1. i rapporteringsåret		5 503 984	5 503 984
M. Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond eller fremføring av undersku		141 271	141 271
N. Saldo selvkostfond per 31.12. i rapporteringsåret (L+M+I-J)		1 132 523	1 132 523
Nøkkeltall:			
O. Årets finansielle dekningsgrad i % (G/F)*100			62,52
P. Årets selvkostgrad i % (G/(F+I-J))*100			100,00

Selvkostområde: Renovasjon - husholdningsavfall og deponier			
Kostra-funksjon	**355 Innsamling av avfall**	**355 Deponier**	**Sum 2024**
A. Direkte driftskostnader	406 714 435	4 567 429	411 281 864
B. Henførbare indirekte driftskostnader	3 322 681	781	3 323 463
C. Kalkulatoriske rentekostnader		16 558 149	16 558 149
D. Kalkulatoriske avskrivninger		8 379 293	8 379 293
E. Andre inntekter	462 804	236 956	699 760
F. Gebyrgrunnlag (A+B+C+D-E)	**409 574 312**	**29 268 696**	**438 843 009**
G. Gebyrinntekter	**402 997 258**	**9 388 727**	**412 385 985**
H. Årets finansielle resultat (G-F)	**-6 577 054**	**-19 879 969**	**-26 457 023**
I. Avsetning til selvkostfond og dekning av fremførbart underskudd		0	0
J. Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd	6 577 054	19 879 969	26 457 023
K. Kontrollsum (subsidiering) (H-I+J)	**0**	**0**	**0**
L. Saldo selvkostfond per 1.1. i rapporteringsåret	12 681 032	41 885 326	54 566 358
M. Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond eller fremføring av underskudd	408 574	1 389 622	1 798 196
N. Saldo selvkostfond per 31.12. i rapporteringsåret (L+M+I-J)	6 512 552	23 394 979	29 907 530
Nøkkeltall:			
O. Årets finansielle dekningsgrad i % (G/F)*100			93,97
P. Årets selvkostgrad i % (G/(F+I-J))*100			100,00

Selvkostområde: Feiing og tilsyn			
Kostra-funksjon		**338 Forebygging av branner**	**Sum 2024**
A. Direkte driftskostnader		37 698 720	37 698 720
B. Henførbare indirekte driftskostnader		456 141	456 141
C. Kalkulatoriske rentekostnader		46 291	46 291
D. Kalkulatoriske avskrivninger		302 260	302 260
E. Andre inntekter		5 766 125	5 766 125
F. Gebyrgrunnlag (A+B+C+D-E)		**32 737 286**	**32 737 286**
G. Gebyrinntekter		**32 097 999**	**32 097 999**
H. Årets finansielle resultat (G-F)		**-639 288**	**-639 288**
I. Avsetning til selvkostfond og dekning av fremførbart underskudd		0	0
J. Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd		639 288	639 288
K. Kontrollsum (subsidiering) (H-I+J)		**0**	**0**
L. Saldo selvkostfond per 1.1. i rapporteringsåret		819 786	819 786
M. Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond eller fremføring av underskudd		21 756	21 756
N. Saldo selvkostfond per 31.12. i rapporteringsåret (L+M+I-J)		202 254	202 254
Nøkkeltall:			
O. Årets finansielle dekningsgrad i % (G/F)*100			98,05
P. Årets selvkostgrad i % (G/(F+I-J))*100			100,00

Selvkostområde: Byggesaksgebyrer			
Kostra-funksjon		**302 Bygge- og delesaksbehandling og seksjonering**	**Sum 2024**
A. Direkte driftskostnader		118 831 632	118 831 632
B. Henførbare indirekte driftskostnader		9 715 545	9 715 545
C. Kalkulatoriske rentekostnader		345 784	345 784
D. Kalkulatoriske avskrivninger		1 372 224	1 372 224
E. Andre inntekter		9 977 266	9 977 266
F. Gebyrgrunnlag (A+B+C+D-E)		**120 287 919**	**120 287 919**
G. Gebyrinntekter		**105 067 013**	**105 067 013**
H. Årets finansielle resultat (G-F)		**-15 220 906**	**-15 220 906**
I. Avsetning til selvkostfond og dekning av fremførbart underskudd		0	0
J. Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd		0	0
K. Kontrollsum (subsidiering) (H-I+J)		**-15 220 906**	**-15 220 906**
L. Saldo selvkostfond per 1.1. i rapporteringsåret		0	0
M. Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond eller fremføring av underskudd		0	0
N. Saldo selvkostfond per 31.12. i rapporteringsåret (L+M+I-J)		0	0
Nøkkeltall:			
O. Årets finansielle dekningsgrad i % (G/F)*100			87,35
P. Årets selvkostgrad i % (G/(F+I-J))*100			87,35

Selvkostområde: Eierseksjonering			
Kostra-funksjon		**302 Seksjonering**	**Sum 2024**
A. Direkte driftskostnader		4 545 896	4 545 896
B. Henførbare indirekte driftskostnader		107 342	107 342
C. Kalkulatoriske rentekostnader		7 064	7 064
D. Kalkulatoriske avskrivninger		29 525	29 525
E. Andre inntekter		22 549	22 549
F. Gebyrgrunnlag (A+B+C+D-E)		**4 667 278**	**4 667 278**
G. Gebyrinntekter		**3 972 835**	**3 972 835**
H. Årets finansielle resultat (G-F)		**-694 443**	**-694 443**
I. Avsetning til selvkostfond og dekning av fremførbart underskudd			0
J. Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd		0	0
K. Kontrollsum (subsidiering) (H-I+J)		**-694 443**	**-694 443**
L. Saldo selvkostfond per 1.1. i rapporteringsåret		0	0
M. Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond eller fremføring av underskudd		0	0
N. Saldo selvkostfond per 31.12. i rapporteringsåret (L+M+I-J)		0	0
Nøkkeltall:			
O. Årets finansielle dekningsgrad i % (G/F)*100			85,12
P. Årets selvkostgrad i % (G/(F+I-J))*100			85,12

Selvkostområde: Oppmålingsforretninger			
Kostra-funksjon		**303 Kart og oppmåling**	**Sum 2024**
A. Direkte driftskostnader		11 867 807	11 867 807
B. Henførbare indirekte driftskostnader		1 150 758	1 150 758
C. Kalkulatoriske rentekostnader		83 261	83 261
D. Kalkulatoriske avskrivninger		502 879	502 879
E. Andre inntekter		129 847	129 847
F. Gebyrgrunnlag (A+B+C+D-E)		**13 474 858**	**13 474 858**
G. Gebyrinntekter		**9 010 048**	**9 010 048**
H. Årets finansielle resultat (G-F)		**-4 464 810**	**-4 464 810**
I. Avsetning til selvkostfond og dekning av fremførbart underskudd		0	0
J. Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd		0	0
K. Kontrollsum (subsidiering) (H-I+J)		**-4 464 810**	**-4 464 810**
L. Saldo selvkostfond per 1.1. i rapporteringsåret		0	0
M. Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond eller fremføring av underskudd		0	0
N. Saldo selvkostfond per 31.12. i rapporteringsåret (L+M+I-J)		0	0
Nøkkeltall:			
O. Årets finansielle dekningsgrad i % (G/F)*100			66,87
P. Årets selvkostgrad i % (G/(F+I-J))*100			66,87

Selvkostområde: Private planer 1)			
Kostra-funksjon		**301 Plansaks-behandling**	**Sum 2024**
A. Direkte driftskostnader		27 932 039	27 932 039
B. Henførbare indirekte driftskostnader		892 099	892 099
C. Kalkulatoriske rentekostnader		61 963	61 963
D. Kalkulatoriske avskrivninger		221 208	221 208
E. Andre inntekter		915 170	915 170
F. Gebyrgrunnlag (A+B+C+D-E)		**28 192 140**	**28 192 140**
G. Gebyrinntekter		**24 283 728**	**24 283 728**
H. Årets finansielle resultat (G-F)		**-3 908 412**	**-3 908 412**
I. Avsetning til selvkostfond og dekning av fremførbart underskudd		0	0
J. Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd		0	0
K. Kontrollsum (subsidiering) (H-I+J)		**-3 908 412**	**-3 908 412**
L. Saldo selvkostfond per 1.1. i rapporteringsåret		0	0
M. Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond eller fremføring av underskudd		0	0
N. Saldo selvkostfond per 31.12. i rapporteringsåret (L+M+I-J)		0	0
Nøkkeltall:			
O. Årets finansielle dekningsgrad i % (G/F)*100			86,14
P. Årets selvkostgrad i % (G/(F+I-J))*100			86,14

1) Gjelder kun private planer 1. gangsbehandling. Offentlige planer inngår ikke i selvkostområdet.

	Over- (+) / underskudd (-)	/ Over- (+) underskudd (-)	Over- (+) / underskudd (-)	Over- (+) / underskudd (-)	Over- (+) / underskudd (-)
Finansielle resultat - selvkostfond (beløp i 1000)	**2024**	**2023**	**2022**	**2021**	**2020**
Vann	-6 763	-2 986	-13 332	-49 582	-67 192
Avløp	25 558	-40 725	-134 253	23 570	63 290
Slamavskillere	-4 513	-3 445	-2 749	-229	-1 420
Renovasjon	-26 457	-5 114	1 438	-3 550	7 895
Feiing og tilsyn	-639	-5 799	-122	-1 134	-3 708
Bygge saksgebyr	-15 221	-20 492	-29 329	-15 992	-9 278
Eierseksjonering	-694	-1 057	-66	469	272
Oppmålingsforretninger	-4 465	-5 085	-5 934	-767	149
Private planer	-3 908	-8 383	-13 604	-6 174	-740
Sum	**-37 103**	**-93 085**	**-197 951**	**-53 389**	**-10 732**

Utgående balanse selvkostfond (beløp i 1000)	**2024**	**2023**	**2022**	**2021**	**2020**
2510034 Vann	2 902	9 403	11 940	24 636	73 268
2510032 Avløp 1)	42 327	15 538	54 784	184 869	157 972
2510031 Slam	1 133	5 504	8 651	11 057	11 071
2510060 Renovasjon	6 513	12 681	7 991	6 304	13 402
2510065 Deponier husholdningsavfall 2)	23 395	41 885	49 336	48 837	44 195
2510036 Feiing	202	820	6 466	6 358	7 359
2510049 Byggesaksgebyr	0	0	0	26 114	41 450
2510050 Eierseksjonering	0	0	712	753	274
2510061 Oppmålingsforretninger	0	0	0	0	150
2510062 Private planer	0	0	0	0	0
Sum	**76 472**	**85 831**	**139 880**	**308 928**	**349 140**

Kommentarer vedr fondsutvikling
Kommunal- og moderniseringsdepartementet har den 11.12.2019 fastsatt ny forskrift om beregning av samlet selvkost for kommunale og fylkeskommunale gebyrer (selvkostforskriften). I forskriftens § 8 2. ledd er det fastsatt at et overskudd som er avsatt til selvkostfond, skal tilbakeføres ved å finansiere fremtidig underskudd senest i det femte året etter at overskuddet oppsto. Bergen kommune vil legge dette til grunn ved fremtidig gebyrfastsettelse og planlagt aktivitet innen de ulike selvkostområdene.

1) Selvkostfond avløp er økt i 2024 bl.a. grunnet lavere rente og avskrivningskostnader pga. forsinkelser i enkelte større investeringsprosjekt.

2) I 2024 er det brukt av fond for etterdriftsfond husholdningsavfall (deponier) for å dekke økte kapitalkostnader (renter og avskrivninger) knyttet til sanering av Slettebakken deponi. Tilsvarende bruk av fond vil finne sted de nærmeste årene inntil fondet er brukt opp. Det henvises forøvrig til note 5 vedrørende etterdrift og sanering av kommunale avfallsdeponier, og at regnskapet er avsluttet med forbehold om betingede forpliktelse knyttet til denne saken.

Note 15 Endring i regnskapsprinsipp (§5-10, c)

(beløp i hele 1000)

Endring i regnskapsprinsipp	Driftsregnskapet	Investeringsregnskapet
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (investering) pr 01.01	0	0
Årets endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (investering)	0	0
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (investering) pr 31.12	**0**	**0**
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (drift) pr 01.01	268 892	0
Årets endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (drift)	0	0

Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (drift) pr 31.12	**268 892**	**0**

Saldo gjelder følgende regnskapsprinsippendringer: Merverdiavgiftskompensasjon for 1999 +33.403 (2001), avvikling varelager -1.053 (2001), renter -225.964 (1995/96), feriepengeavsetning -216.478 (1994) korrigering av manglende føring i Bergen Parkering KF ifm prinsippendring feriepengeavsetning -1.239 (2015), toppfinansiering for ressurskrevende tjenester +143.159 (2008), fra BoH (01.05.2019) 719,7.

Note 16 Kapitalkonto (§ 5-10, b)

(beløp i hele 1000)

Kapitalkonto	**Inntektsført (drift/invest)**	**Av- og nedskrivning**	**Utgiftsført (drift/invest)**	**Oppskriving**	**Netto**
		Eiend (-)Gjeld (+)		**Eiend (+)Gjeld (-)**	
Pr 31.12.23 (IB)					**20 218 107**
Anleggsmidler:					
Pensjonsmidler				2 832 920	2 832 920
Aksjer og andeler	-50 166	-4 000	138 305	1 807	85 945
Utlån	-470 561	-5 033	785 775		310 181
Utstyr, maskiner og transportmidler		-159 211	289 864		130 653
Faste eiendommer og anlegg	-4 059	-1 093 883	3 328 583		2 230 641
Pensjonsforpliktelse		-2 575 785			-2 575 785
Langsiktig gjeld	-3 486 725		1 354 919	434	-2 131 372
Kapitalkonto 31.12.24 (UB)					**20 101 290**

Anleggsmidler i balansen	Saldo pr 01.01.2024	Netto endring kapitalkonto	Saldo pr 31.12.2024
220 Pensjonsmidler	28 088 666	2 832 920	30 921 585
221 Aksjer og andeler	5 138 757	85 945	5 224 702
222 Utlån	5 478 654	310 181	5 788 836
224 Utstyr, maskiner og transportmidler	1 136 695	130 653	1 267 348
227 Faste eiendommer og anlegg	32 195 731	2 230 641	34 426 372
240 Pensjonsforpliktelser	-25 594 302	-2 575 785	-28 170 087
2451 Lån i kreditinstitusjon med avdragsprofil	-299 447	7 203	-292 244
247 Konsernintern langsiktig gjeld	-25 926 646	-2 138 574,94	-28 065 221
NETTO ANLEGGSMIDLER	**20 218 107**		**21 101 291**

Note 17 Vesentlige overføringer mottatt til finansiering av investeringer

Her gis noteopplysninger om vesentlige overføringer som kommunen har mottatt til finansiering av investeringer. Opplysningene omfatter eventuelle klausuler om tilbakebetaling dersom formålet med investeringen ikke opprettholdes.

Tabellen nedenfor viser sum tilskudd og vesentlige poster i 2024.

Beløp i 1000 kroner	Antall	2024	2023	Klausuler
Tilskudd til investeringer		-94 307	-277 999	
Vesentlige overføringer				
Justeringsavtaler med private		-56 536	-6 822	
Investeringstilskudd fra Husbanken	13	-9 957	-198 401	Bruke til formålet i 30 år
Spillemidler	22	-27 787	-72 674	Åpent for allmenn idrettslig bruk i 30 år
Overføringer fra andre		-28	-102	

Sum vesentlige overføringer		**-94 307**	**-277 999**	
Øvrige overføringer		0	0	
Sum tilskudd til investeringer		**-94 307**	**-277 999**	

Note 18 Garantiansvar (§ 5-12, d)

Garanti gitt overfor og formål	Type garanti	Godkjent av Statsforvalteren	Opprinnelig garantiansvar	Utløpstids-punkt	Gjenstående garantiansvar 31.12.2024
Barnehageformål:					**9 092 520**
Bergen Tennisklubb	Simpel	x	5 638 319	2 032	2 285 912
Eventus Tiriltoppen Barnehage AS	Simpel	x	9 190 000	2 034	2 453 320
Vindharpen Barnehage BA	Simpel	x	10 447 187	2 033	4 353 288
Idrettsformål:					**29 964 749**
Epona Rideklubb	Simpel	x	1 551 202	2 038	1 330 436
Fana IL Fotball	Simpel	x	15 587 976	2 043	12 806 048
Paradis Tennisklubb *)	Selvskyldner	x	21 000 000	2 037	12 375 000
Stiftelsen Iskanten Ishall	Simpel	x	22 500 000	2 027	3 453 265
Kulturformål:					**57 995 754**
Bergens Kunstforening	Simpel	x	14 550 000	2 032	8 125 067
Stiftelsen Bymuseet i Bergen	Simpel	x	8 375 789	2 032	4 413 537
Stiftelsen Kulturhuset USF	Simpel	x	73 207 061	2 037	45 457 150
Renovasjonsformål:					
BIR AS	Simpel	x	200 000 000	2 051	142 105 257
Arbeidsmarkedsbedrift:					

Nordnes Verksteder AS	Simpel	x	1 092 500	2 028	428 465
Boligformål	Simpel	x			348 228
Sum garantier/lån ved kausjon					**239 934 973**

*) Garanti for renter, morarenter og omkostninger

Note 19 Ytelser til ledende personer og revisor (§ 5-13, d og e)

Lønn og andre ytelser som utbetales til ledende personer i kommunen utgjør pr 31.12.2024 følgende:

Lønn og andre ytelser	**Årslønn**	**Faste tillegg**
- Ordfører	1 285 100	0
- Byrådsleder	1 255 700	162 100
- Gjennomsnitt for kommunaldirektørene (9 stk. pr 31.12.24)	1 602 100	170 100

Kommunen valgte regnskapsrevisor med virkning f.o.m. 1. juli 2024 (4 år) og forvaltningsrevisor med virkning fra 1.1.21 (2+2 år). Valgene innebærer at Deloitte AS ivaretar både regnskaps- og forvaltningsrevisjonen for kommunen. For 2024 er det budsjettert med 11,1 mill på ansvar 080803 Kjøp av revisjonstjenester (11010 - Revisjon). Det er regnskapsført netto 9,5 mill kr på dette ansvaret i 2024. Dette fordeler seg slik for de valgte revisjonsleverandørene fordelt på revisjon og rådgivning.

Honorar til Deloitte AS (etter mva komp) 2024	**Tjeneste 11010**	**Øvrige tjenester**	**SUM 2024**
* Revisjon	9 301 400	72 100	9 373 500
* Rådgivning	22 200	0	22 200
Sum	**9 323 600**	**72 100**	**9 395 700**

Note 20 Vesentlige forpliktelser

Kommunen vil til enhver tid være part i ulike avtaler som innebærer vesentlige fremtidige forpliktelser som for eksempel leasingavtaler, langsiktige leieavtaler og vesentlige driftsavtaler med private knyttet til drift av kommunale tjenester. Ved utgangen av 2024 kan det opplyses om følgende forhold:

	Ansvarlig enhet	Antall avtaler pr 31.12.2024	Sum forpliktelse for 2025	Gjenstående tid (snitt)
Byrådsavdeling for finans (BFIN)				
* Leasing av kjøretøy via Leaseplan	Innkjøp	736	37 867 251	30 mnd
* Leasing av kjøretøy via Autolease	Innkjøp	200	7 322 572	4 mnd
* Husleieavtaler (beløp og tid er estimat fra EBE)	EBE	173	621 408 000	30 mnd
* Finansielle leieavtaler	EBE	2	39 300 000	15 år
* Drift og vedlikehold – rammeavtaler	EBF	17	12 605 479	12 mnd
* Drift og vedlikehold – driftsavtaler og bestillinger > kr 100'	EBF	43	12 674 236	12 mnd
* Fellesutgifter Borettslag og sameier	EBF	230	82 661 524	Løpende
Byrådsavdeling for eldre, helse og omsorg (BEHO)				
* Driftsavtaler med private alders- og sykehjem		13	961 608 000	2 års oppsig.1)
-> egne husleieavtaler for flere av enhetene		10	14 473 000	2 års oppsig.1)
-> egne avtaler om dekning av kapitalkostn. for flere av enhetene		10	75 102 000	4 år
* Driftsavtaler knyttet til bofellesskap		5	196 440 000	2 års oppsig.1)
-> egne husleieavtaler for 3 av enhetene		3	6 739 000	2 års oppsig.1)
-> egne avtaler om dekning av kapitalkostn. for flere av enhetene		1	861 000	14 år
* Andre driftsavtaler med private		2	4 189 000	Løpende
Byrådsavdeling for barnevern, sosiale tjenester og mangfold (BBSM)				

* Andre driftsavtaler med private				
• Etat for sosiale tjenester		19	84 635 000	8 - 33 måneder
• Etat for barnevern og familie		6	325 500 000	Løpende
• Etat for Psykisk helse og rustjenester		34	101 147 000	Løpende
• Etat for inkludering		3	1 552 000	Løpende
Byrådsavdeling for næring, kultur og idrett (BNKI)				
*Andre driftsavtaler med private	BNKI seksjon kunst og kultur	2	3 800 000	6 år
*Andre driftsavtaler med private	BNKI idrett	2	35 200 000	2 år
Byrådsavdeling for byutvikling (BBU)				
*Drift og vedlikeholdsavtale - samferdsel	Bymiljøetaten	21	196 707 753	6-48 mnd
*Drift og vedlikeholdsavtale - Naturforvaltning og parkdrift	Bymiljøetaten	28	21 013 985	4-16 mnd
*Drift og vedlikeholdsavtale - Deponi	Bymiljøetaten	4	3 680 000	Løpende
*Kontingent Bergen og omland friluftsråd	Bymiljøetaten	1	7 189 000	Løpende

Note 21 Klientkonto - kommuneadvokaten

Kommuneadvokaten har i forbindelse med sin virksomhet opprettet egen klientkonto i DNB. Kontoen inngår ikke i kommunens regnskap, men det utarbeides et eget regnskap for denne kontoen. Regnskapet inngår i kommuneadvokatens egenerklæring med revisoruttalelse som sendes til Tilsynsrådet for advokatvirksomhet. Ved årsskiftet viser klientkontoen en saldo på kr 2.385,14

Note 22 Klientkonto – sosialklienter

Bergen kommune v/ Byrådsavdeling for barnevern, sosiale tjenester og mangfold har i samarbeid med DNB etablert en klientkontoløsning som benyttes ifm sosialtjenestens avtaler om forvaltning av klientmidler. Løsningen skiller kommunens midler fra klientens midler. DNB innestår for korrekt ligningsmessig rapportering for klientene. Pr 21.01.2025 består løsningen av 745 aktive konti med et samlet innestående beløp på 18,8 mill.

Note 23 IUA Bergen region - opplysninger etter årsregnskapsforskriften

Driftsutgifter 2024	3 351 428	
Refusjon mm fra andre	-758 602	
Overføringer fra deltakerkommunene	-2 493 615	
Resultat 2024 (bruk av bundet driftsfond)	-99 211	
Renter 2024	381 427	
Netto endring driftsfondet	282 216	
	UB (31.12.24)	**IB (01.01.24)**
Driftsfond - IUA (2.51.00.90 - 078501)	-7 666 956	-7 384 740
Deltakerkommuner (bidrag)		
Kommune	**2024**	**Andel**
Alver kommune	143 651	5,7 %
Askøy kommune	143 856	5,8 %
Austevoll kommune	70 682	2,8 %
Austrheim kommune	63 448	2,5 %
Bergen kommune	912 407	36,6 %

Bjørnafjorden kommune	130 837	5,2 %
Eidfjord kommune	57 835	2,3 %
Fedje kommune	56 504	2,3 %
Gulen kommune	61 587	2,5 %
Hyllestad kommune	58 742	2,4 %
Kvam kommune	80 266	3,2 %
Masfjorden kommune	59 886	2,4 %
Modalen kommune	56 110	2,3 %
Osterøy kommune	79 142	3,2 %
Samnanger kommune	62 378	2,5 %
Solund kommune	57 225	2,3 %
Ulvik herad	58 114	2,3 %
Vaksdal kommune	66 468	2,7 %
Voss herad	102 827	4,1 %
Øygarden kommune	171 650	6,9 %
TOTALT	**2 493 615**	**100,0 %**

Note 24 Bergensalliansen

Driftsutgifter 2024	761 652	
Overføring fra deltakerkommunene 2024	-700 387	
Renter 2024	-19 392	
Resultat 2024 (Avsetning til driftsfond)	41 873	
	UB (31.12.24)	**IB (01.01.24)**
Bundet driftsfond (2.51.00.10 - 013390)	-361 688	-403 561

Deltakerkommuner	Beløp	Andel
Alver kommune	43 982	6,3 %
Askøy kommune	44 189	6,3 %
Austevoll kommune	11 890	1,7 %
Austrheim kommune	8 745	1,2 %
Bergen kommune	384 522	54,9 %
Bjørnafjorden kommune	38 904	5,5 %
Fedje kommune	5 675	0,8 %
Gulen kommune	7 904	1,1 %
Kvam herad	16 045	2,3 %
Masfjorden kommune	7 202	1,0 %
Modalen kommune	5 499	0,8 %
Osterøy kommune	15 660	2,3 %
Samnanger kommune	8 253	1,2 %
Tysnes kommune	8 799	1,3 %
Vaksdal kommune	10 008	1,5 %
Voss herad	26 412	3,7 %
Øygarden kommune	56 698	8,1 %
SUM	**700 387**	**100,0 %**

Note 25 Vest brann og redning

Driftsutgifter 2024	6 547 334	
Investeringsutgifter 2024	-	
Midler fra Gjensidige og Samf.sikk	-	
Øvrige inntekter	-	

Overføringer fra deltakerkommunene	-4 006 049	
Prosjekttilskudd fra staten	-250 000	
Resultat 2024 (bruk av bundet driftsfond)	2 291 285	
Renter 2024	-279 495	
Netto bruk av driftsfondet EVBRF	2 011 790	
	UB (31.12.24)	**IB (01.01.24)**
Driftsfond - (2.51.00.08 - 078660)	-4 508 764	-6 520 554
Deltakerkommuner (bidrag)		
Kommune	**Sum pr. kommune**	**Andel**
Bergen kommune	1 927 946	48,14 %
Tysnes kommune	63 455	1,59 %
Kvinnherad kommune	129 515	3,26 %
Ullensvang kommune	117 081	2,92 %
Kvam kommune	100 045	2,50 %
Samnanger kommune	60 753	1,52 %
Bjørnafjorden kommune	211 132	5,24 %
Austevoll kommune	78 993	1,98 %
Askøy kommune	239 729	5,98 %
Vaksdal kommune	69 737	1,76 %
Osterøy kommune	97 578	2,44 %
Øygarden kommune	300 783	7,48 %
Fitjar kommune	65 219	1,63 %
Bømlo kommune	123 487	3,08 %

Ulvik herad	51 386	1,29 %
Stord kommune	168 833	4,22 %
Voss herad	149 603	3,71 %
Eidfjord kommune	50 774	1,26 %
TOTALT	**4 006 049**	**100,00 %**

Note 26 110 VEST - opplysninger etter årsregnskapsforskriften §12

Driftsutgifter 2024	54 711 422	
Investeringsutgifter 2024		
Andre inntekter	-16 059 150	
Overføringer fra deltakerkommunene	-41 518 687	
Resultat 2024 (overført til bundet driftsfond)	-2 866 415	
Renter 2024	-410 586	
Tillagt driftsfondet	-3 277 001	
	UB (31.12.24)	**IB (01.01.24)**
Driftsfond - E110-K inkl s&fj (2.52.00.24 - 078701)	-9 739 683	-6 462 682
Deltakerkommuner (bidrag)		
Kommune	**Sum pr. 2024**	**Andel**
Tysnes kommune	379 080	0,90 %
Kvinnherad kommune	938 999	2,30 %
Ullensvang kommune	833 614	2,00 %
Eidfjord kommune	271 598	0,70 %

Ulvik kommune	276 785	0,70 %
Voss herad	1 109 270	2,70 %
Kvam herad	689 220	1,70 %
Bjørnafjorden kommune	1 630 787	3,90 %
Samnanger kommune	356 182	0,90 %
Austevoll kommune	510 783	1,20 %
Askøy kommune	1 873 173	4,50 %
Vaksdal kommune	432 324	1,00 %
Modalen kommune	239 486	0,60 %
Osterøy kommune	668 309	1,60 %
Øygarden kommune	2 390 662	5,80 %
Alver kommune	1 869 366	4,50 %
Austrheim kommune	376 100	0,90 %
Fedje kommune	246 824	0,60 %
Masfjorden kommune	309 779	0,70 %
Gulen kommune	341 450	0,80 %
Solund kommune	260 232	0,60 %
Bergen kommune	16 182 401	39,00 %
Kinn kommune	1 166 377	2,80 %
Hyllestad kommune	288 482	0,70 %
Høyanger kommune	436 407	1,10 %
Vik kommune	359 823	0,90 %
Sogndal kommune	891 548	2,10 %
Aurland kommune	316 456	0,80 %
Lærdal kommune	335 988	0,80 %
Årdal kommune	503 886	1,20 %
Luster kommune	511 059	1,20 %
Askvoll kommune	381 231	0,90 %

Fjaler kommune	379 245	0,90 %
Sunnfjord kommune	1 444 240	3,50 %
Bremanger kommune	410 640	1,00 %
Stad kommune	745 058	1,80 %
Gloppen kommune	543 613	1,30 %
Stryn kommune	618 210	1,50 %
Sum	**41 518 687**	**100,00 %**

Note 27 Utlån (finansielle anleggsmidler)

Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-11, c)

Låntaker	**Finansiert**	**Utlån pr. 31.12.24**
Fana Folkehøyskole	Egne midler	70 000
Forskuttering BIR AS - bossnett Mindemyren	Egne midler	40 648 481
Grieghallen AS	Egne midler	8 550 000
Nygaards Bataljon	Egne midler	300 000
Salhushallen Al	Egne midler	340 000
Sunnfjordheimen	Egne midler	80 000
Åsane Rideklubb	Egne midler	10 985 641
Åsane Sentrum Øst AS	Egne midler	4 815 137
Stiftelsen Kulturhuset USF	Egne midler	1 192 414
Vann Vest AS	Egne midler	1 405 950
Bergen Røde Kors Sykehjem AS	Lånefinansiert	74 068 924
Omsorgssenteret Bergens Indremisjon	Lånefinansiert	23 936 315
Stiftelsen Domkirkehjemmet i Bergen	Lånefinansiert	29 595 100
Stiftelsen Landås Menighets Eldresenter	Lånefinansiert	16 235 522
Stiftelsen Metodisthjemmet i Bergen	Lånefinansiert	159 069 588

Stiftelsen Nykirkehjemmet	Lånefinansiert	1 722 430
Stiftelsen Sankt Johanneshjemmet	Lånefinansiert	153 642 173
Stiftelsen Slettebakken Menighets Eldresenter	Lånefinansiert	83 055 333
Sosiallån	Egne midler	37 370 601
Startlån mv, Husbanken	Lånefinansiert	5 141 751 905
SUM		**5 788 835 514**

Lånefondet § 5-8. Balanseregnskap

Beløp i 1000	Note	Regnskap 2024	Regnskap 2023
EIENDELER			
A. Anleggsmidler		**28 065 221**	**25 926 646**
II. Finansielle anleggsmidler		**28 065 221**	**25 926 646**
3. Utlån	1, 2	28 065 221	25 926 646
B. Omløpsmidler		**4 678 628**	**3 938 842**
I. Bankinnskudd og kontanter		**1 948 925**	**1 716 680**
III. Kortsiktige fordringer		**2 729 703**	**2 222 162**
2. Andre kortsiktige fordringer		2 729 703	2 222 162
Sum eiendeler		**32 743 849**	**29 865 488**
EGENKAPITAL OG GJELD			
C. Egenkapital		**0**	**0**
D. Langsiktig gjeld		**-28 848 226**	**-26 430 897**
I. Lån		**-28 848 226**	**-26 430 897**
1. Gjeld til kredittinstitusjoner	1, 3	-28 848 226	-26 430 897
E. Kortsiktig gjeld		**-3 895 623**	**-3 434 592**

I. Kortsiktig gjeld		**-3 895 623**	**-3 434 592**
4. Annen kortsiktig gjeld		-3 895 623	-3 434 592
Sum egenkapital og gjeld		**-32 743 849**	**-29 865 488**
F. Memoriakonti		**0**	**0**
I. Ubrukte lånemidler	**1**	**783 005**	**504 250**
II. Andre memoriakonti		**0**	**0**
III. Motkonto for memoriakontiene		**-783 005**	**-504 250**

Lånefondet § 5-6. Økonomisk oversikt Drift

Beløp i 1000 kroner

	Regnskap 2024	Regnskap 2023	Justert budsjett 2024	Vedtatt budsjett 2024
Driftsinntekter				
Sum driftsinntekter	**0**	**0**	**0**	**0**
Driftsutgifter				
Sum driftsutgifter	**0**	**0**	**0**	**0**
Brutto driftsresultat	**0**	**0**	**0**	**0**
Finansinntekter/Finansutgifter				
Renteinntekter	-1 256 349	-899 479	-1 209 400	-1 303 000
Mottatte Avdrag	-892 801	-838 816	-892 700	-892 200
Utbytter				
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	-2 880	-8 798	-2 880	0
Renteutgifter	1 259 229	908 277	1 212 280	1 303 000
Avdrag på lån	892 801	838 816	892 700	892 200
Netto finansutgifter	**0**	**0**	**0**	**0**
Motpost avskrivninger				
Netto driftsresultat	**0**	**0**	**0**	**0**
Disponering eller dekning av netto driftsresultat:				
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	**0**	**0**	**0**	**0**

Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	**0**	**0**	**0**	**0**

Lånefondet § 5-5. Bevilgningsregnskap Investering

Beløp i 1000 kroner

	Regnskap 2024	Regnskap 2023	Justert budsjett 2024	Vedtatt Budsjett 2024
Investeringsutgifter				
Utlån av egne midler	3 486 725	3 152 446	4 135 452	3 326 300
Avdrag på lån	454 914	427 058	406 000	390 000
Sum investeringsutgifter	**3 941 639**	**3 579 504**	**4 541 452**	**3 716 300**
Investeringsinntekter				
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-454 914	-427 058	-406 000	-390 000
Bruk av lån	-3 486 725	-3 152 446	-4 135 452	-3 326 300
Sum investeringsinntekter	**-3 941 639**	**-3 579 504**	**-4 541 452**	**-3 716 300**
Videreutlån				
Netto utgifter videreutlån	**0**	**0**	**0**	**0**
Overføring fra drift og netto avsetninger				
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	**0**	**0**	**0**	**0**
Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)	**0**	**0**	**0**	**0**

Noter til lånefondet

Note 1 Kapitalkonto

Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-10, b)

BALANSEN (beløp i 1000 kroner)	31.12.2024	31.12.2023	Endring
Anleggsmidler	28 065 221,36	25 926 646,42	2 138 574,94
Langsiktig gjeld	-28 848 226,05	-26 430 896,82	-2 417 329,24
Endring ubrukte lånemidler (økning +/reduksjon-)	783 004,69	504 250,40	278 754,29
SUM	**0,00**	**0,00**	**0,00**

Note 2 Utlån (finansielle anleggsmidler)

Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-11, c)

Låntaker (beløp i 1000)	Formål	Finansiert	Utlån pr. 31.12.24
Bykassen	Ikke-avgiftsfinansiert investeringsformål	Lånefinansiert	17 621 589
Bykassen	Avgiftsfinansiert investeringsformål	Lånefinansiert	4 736 140
Bykassen	Videreutlån boligsosiale formål	Lånefinansiert	5 166 167
Bykassen	Investeringsformål - private institusjoner	Lånefinansiert	541 325
SUM			**28 065 221**

Note 3 Lån

Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-12, a)

Eksterne lån (beløp i 1000)	Bokført verdi 31.12.2024
Lån til egne investeringer	22 651 173
Lån til andres investeringer	541 325
Lån til videre utlån	5 655 727
SUM	**28 848 226**
Av dette:	
Ubrukte lånemidler egne investeringer	293 444
Ubrukte lånemidler videre utlån	489 561
SUM ubrukte lånemidler	**783 005**

Løpetid, rentefot og refinansiering
Pr. 31.12.2024 er vektet gjennomsnittlig løpetid for gjeldsporteføljen 5,4 år og gjennomsnittlig rente er 4,2 %. I 2025 forfaller kr 7,23 mrd. i lån som skal refinansieres.

Ubrukte lånemidler
Ubrukte lånemidler til egne investeringer har økt med kr 54,9 mill. og ubrukte lånemidler til videre utlån har økt med kr 223,8 mill.

Konsolidert § 5-8. Balanseregnskap

Beløp i 1000	Note	Regnskap 2024	Regnskap 2023
EIENDELER			
A. Anleggsmidler		**77 628 843**	**72 038 503**
I. Varige driftsmidler		**35 693 720**	**33 332 426**
1. Faste eiendommer og anlegg	4	34 426 372	32 195 731
2. Utstyr, maskiner og transportmidler	4	1 267 348	1 136 695
II. Finansielle anleggsmidler		**11 013 538**	**10 617 411**
1. Aksjer og andeler	5	5 224 702	5 138 757
2. Obligasjoner		0	0
3. Utlån	6	5 788 836	5 478 654
III. Immaterielle eiendeler		**0**	**0**
IV. Pensjonsmidler	**7**	**30 921 585**	**28 088 666**
B. Omløpsmidler		**8 632 969**	**9 523 615**
I. Bankinnskudd og kontanter	**3**	**3 333 418**	**4 817 795**
II. Finansielle omløpsmidler		**41 496**	**39 642**
1. Aksjer og andeler		0	0
2. Obligasjoner		0	0
3. Sertifikater	9	41 496	39 642
4. Derivater		0	0

III. Kortsiktige fordringer		**5 258 055**	**4 666 178**
1. Kundefordringer	3	484 475	391 826
2. Andre kortsiktige fordringer	3	1 333 071	1 225 027
3. Premieavvik	7	3 440 509	3 049 325
Sum eiendeler		**86 261 812**	**81 562 118**
EGENKAPITAL OG GJELD			
C. Egenkapital		**-24 645 690**	**-24 924 521**
I. Egenkapital drift		**-3 329 384**	**-4 431 689**
1. Disposisjonsfond	11	-2 868 990	-4 016 002
2. Bundne driftsfond	11,12	-460 394	-415 687
3. Merforbruk i driftsregnskapet		0	0
II. Egenkapital investering		**-483 907**	**-543 617**
1. Ubundet investeringsfond	11	-77 898	-66 672
2. Bundne investeringsfond	11	-406 009	-476 945
3. Udekket beløp i investeringsregnskapet		0	0
III. Annen egenkapital		**-20 832 399**	**-19 949 215**
1. Kapitalkonto		-21 101 291	-20 218 107
2. Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen drift		268 892	268 892
3. Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen investering		0	0

D. Langsiktig gjeld		**-57 310 557**	**-52 324 646**
I. Lån		**-29 140 470**	**-26 730 344**
1. Gjeld til kredittinstitusjoner	8	-29 140 470	-26 730 344
2. Obligasjonslån		0	0
3. Sertifikatlån		0	0
II. Pensjonsforpliktelse	**9**	**-28 170 087**	**-25 594 302**
E. Kortsiktig gjeld		**-4 305 566**	**-4 312 951**
I. Kortsiktig gjeld		**-4 305 566**	**-4 312 951**
1. Leverandørgjeld	3	-1 065 995	-1 251 818
2. Likviditetslån		0	0
3. Derivater		0	0
4. Annen kortsiktig gjeld	3	-3 239 571	-3 061 133
5. Premieavvik		0	0
Sum egenkapital og gjeld		**-86 261 813**	**-81 562 118**
F. Memoriakonti		**0**	**0**
I. Ubrukte lånemidler	**3,8**	**783 005**	**504 250**
II. Andre memoriakonti		**567 460**	**1 307 789**
III. Motkonto for memoriakontiene		**-1 350 465**	**-1 812 039**

Konsolidert § 5-6. Økonomisk oversikt etter art - drift

Beløp i 1000	Noter	Regnskap 2024	Regnskap 2023
Driftsinntekter			
Rammetilskudd		-7 793 093	-7 173 991
Inntekts- og formuesskatt		-11 769 456	-11 606 701
Eiendomsskatt		-1 140 778	-1 118 673
Andre skatteinntekter		0	0
Andre overføringer og tilskudd fra staten		-858 924	-710 338
Overføringer og tilskudd fra andre		-3 407 858	-3 100 829
Brukerbetalinger		-1 014 153	-986 118
Salgs- og leieinntekter		-3 117 566	-2 875 473
Sum driftsinntekter		**-29 101 828**	**-27 572 122**
Driftsutgifter			
Lønnsutgifter		13 149 591	12 225 220
Sosiale utgifter		3 302 968	2 992 916
Kjøp av varer og tjenester		9 522 003	8 999 899
Overføringer og tilskudd til andre		2 937 218	2 760 441
Avskrivninger	4	1 253 095	1 171 673
Sum driftsutgifter		**30 164 876**	**28 150 149**
Brutto driftsresultat		**1 063 048**	**578 026**
Finansinntekter/Finansutgiter			
Renteinntekter		-673 369	-555 774
Utbytter		-506 550	-721 029

Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler		-2 536	-8 338
Renteutgifter		1 187 684	862 925
Avdrag på lån		900 004	845 029
Netto finansutgifter		**905 233**	**422 814**
Motpost avskrivninger		-1 253 095	-1 171 673
Netto driftsresultat		**715 187**	**-170 833**
Disponering eller dekning av netto driftsresultat:			
Overføring til investering		387 119	260 663
Avsetninger til bundne driftsfond	2,11,12	170 859	127 070
Bruk av bundne driftsfond	2,11,12	-126 152	-247 543
Avsetninger til disposisjonsfond	11	293 752	1 205 464
Bruk av disposisjonsfond	11	-1 440 765	-1 174 822
Dekning av tidligere års merforbruk		0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat		**-715 187**	**170 833**
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)		**0**	**0**

Konsolidert § 5-5. Bevilgning Investeringer

Beløp i 1000 kroner

	Noter	Regnskap 2024	Regnskap 2023
Investeringsutgifter			
Investeringer i varige driftsmidler	4	3 822 447	3 332 135
Tilskudd til andres investeringer		123 913	94 247
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	5	138 305	105 911
Utlån av egne midler		40 773	20 599
Avdrag på lån		1 534	2 977
Sum investeringsutgifter		**4 126 971**	**3 555 870**
Investeringsinntekter			
Kompensasjon for merverdiavgift		-431 936	-387 215
Tilskudd fra andre		-272 408	-560 287
Salg av varige driftsmidler		-157 354	-103 137
Salg av finansielle anleggsmidler		-50 166	-74 914

Utdeling fra selskaper		0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler		-1 124	-7 371
Bruk av lån		-2 760 566	-2 277 542
Sum investeringsinntekter		**-3 673 555**	**-3 410 466**
Videreutlån			
Videreutlån		726 159	874 904
Bruk av lån til videreutlån		-726 159	-874 904
Avdrag på lån til videreutlån		453 381	424 081
Mottatte avdrag på videreutlån		-459 968	-434 349
Netto utgifter videreutlån		**-6 588**	**-10 268**
Overføring fra drift og netto avsetninger			
Overføring fra drift		-387 119	-260 663
Avsetninger til bundne investeringsfond	11	47 581	186 797
Bruk av bundne investeringsfond	11	-118 517	-65 024
Avsetninger til ubundet investeringsfond	11	178 352	225 755

Bruk av ubundnet investeringsfond	11	-167 125	-222 000
Sum overføring fra drift og netto avsetninger		**-446 828**	**-135 136**
Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)		**0**	**0**
Overføring til fordeling (§5-5, andre ledd)			
Inntekter til fordeling		0	0
Utgifter til fordeling		4 125 437	3 552 892
Sum til fordeling (netto)		**4 125 437**	**3 552 892**

Noter til konsolidert regnskap

Note 1 Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet for bykassen er satt opp iht kommuneloven (KL) av 22. juni 2018, forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner 7. juni 2019, og god kommunal regnskapsskikk. Henvisning til paragrafer i enkelte av notene viser til pliktige noter etter budsjett- og regnskapsforskriften. Årsregnskapet omfatter alle økonomiske midler som er anskaffet i året og anvendelsen av disse midlene. Utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger regnskapsføres brutto.

Årsregnskapet for bykassen inngår fra 2024 i konsolidert regnskap for Bergen kommune som en juridisk enhet. Det konsoliderte regnskapet for 2024 består av Bykassen og Lånefondet.

Omløpsmidler er vurdert til laveste verdi av anskaffelsesverdi og antatt virkelig verdi. Dette gjelder også for sertifikater og obligasjoner.

Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost. Anleggsmidler som har begrenset økonomisk levetid er avskrevet lineært. Andre anleggsmidler (aksjer, andeler og utlån) er nedskrevet til antatt virkelig verdi når verdifallet ikke er forventet å være forbigående. Nedskrivning blir eventuelt reversert ved realisasjon av anleggsmidlet.

Alle kjente kostnader og inntekter i 2024 er tatt med i årsregnskapet, enten de er betalt eller ikke når årsregnskapet er avsluttet. Regnskapet skal avsluttes innen 22. februar.

I de tilfeller vi ikke har kunnet fastsette enkelte utgifter, utbetalinger, inntekter eller innbetalinger eksakt ved tidspunktet for regnskapsavleggelsen, har vi registrert et anslått beløp i årsregnskapet for 2024. For estimater fra 2023 er det foretatt justering i henhold til eksakt beløp.

I den kommunale regnskapsordningen gir ikke avskrivinger resultateffekt på netto driftsresultat og regnskapsmessig mer/mindreforbruk. Det er ordinære avdrag som har resultateffekt i kommunenes driftsregnskaper.

På de områder der selvkost er satt som den rettslige rammen for hva kommunen kan kreve av brukerbetalinger beregner kommunen selvkost etter Forskrift om beregning av samlet selvkost for kommunale og fylkeskommunale gebyrer (selvkostforskriften). Det vises forøvrig til note 12 vedr selvkostområder.

Note 2 Særlige noteopplysninger i det konsoliderte årsregnskapet

Enheter som inngår i det konsoliderte årsregnskapet (KL § 10-4 a-c)

Det konsoliderte regnskapet for 2024 består av Bykassen og Lånefondet. Det er ingen enheter som er uteholdt etter KL §10-3.

Andeler av inntekter, utgifter, eiendeler, gjeld eller egenkapital knyttet til øvrige deltaker kommune i interkommunale politiske råd eller kommunalt oppgavefellesskap som ikke er eget rettsubjekt (KL § 10-4 e)

	Fond	Andel øvrige kommuner (bidrag)
IUA Bergen region (Bykassen note 24)	-7 666 956	63,4 %
Bergensalliansen (Bykassen note 25)	-361 688	45,1 %
Vest brann og redning (Bykassen note 26)	-4 508 764	51,9 %
110 VEST - (Bykassen note 27)	-9 739 683	61,0 %

Note 3 Endring i arbeidskapital (§ 5-10, a)

BALANSEN (beløp i 1000)	**31.12.2024**	**31.12.2023**
Omløpsmidler	8 632 969	9 523 615
Kortsiktig gjeld	4 305 566	4 312 951
Arbeidskapital Endring -883 261	**4 327 403**	**5 210 664**
DRIFTS- OG INVESTERINGSREGNSKAPET (bevilgningsoversikter)	**2024**	**2023**
Netto driftsresultat	-715 187	170 833
Netto utgifter/inntekter i investering	446 828	135 136
Endring ubrukte lånemidler (økning +/reduksjon-)	278 754	271 869
Endring arbeidskapital i drifts- og investeringsregnskapet	**-883 261**	**307 566**

Arbeidskapital, definert som differansen mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld, var pr. 31.12.2024 på kr 4.327.403 (hele tusen). Endring i arbeidskapitalen er på - kr 883.261 (hele tusen). Arbeidskapitalen er redusert siden 2023.

Note 4 Varige driftsmidler (§ 5-11 a)

Vurderingsreglene for anleggsmidler følger av budsjett og regnskapsforskriften § 3-4, KRS nr 2 Anskaffelseskost og opptakskost for balanseposter og KRS nr 9 Nedskriving av anleggsmidler. Anleggsmidler aktiveres til brutto anskaffelseskost og avskrives lineært over antatt levetid, innenfor det handlingsrommet som er definert i forskriften. Anleggsmidler anskaffet før 2001 er aktivert til netto anskaffelseskost etter fradrag for investeringstilskudd. Avskrivingene begynner året etter at anleggsmidlet er aktivert.

Utstyr, maskiner og transportmidler (Balansen kap 2.24)	IKT-utstyr, kontor-maskiner m.m, Inventar og utstyr	Transport-midler, anleggs-maskiner etc	Programvare	Anlegg under arbeid	Totalt kap 2.24
Avskrivingstid	**5 år/10 år**	**10/20 år**	**5/15 år**	**Avskrives ikke**	
Anskaffelseskost 01.01.2024	1 557 185 681	731 800 946	502 929 724	85 029 962	2 876 946 314
Tidligere nedskrevet	-12 435 561	-10 905 892	-9 600 786	-2 862 965	-35 805 204
Tidligere avskrevet	-1 041 990 361	-255 996 538	-406 458 801	-	-1 704 445 700
Bokført verdi 01.01.2024	**502 759 759**	**464 898 515**	**86 870 138**	**82 166 997**	**1 136 695 409**
Årets investeringer	82 732 091	68 988 315	10 031 610	85 536 850	247 288 866
Årets omgruppering (fra/til)	2 163 680	76 457 938	640 622	-35 686 989	43 575 251
Årets ordinære avskrivinger	-81 060 755	-63 482 569	-14 668 130	-	-159 211 454
Opp- og nedskrivinger mot kapitalkonto	-80 000	-43 969	-17 850	-858 049	-999 868
Årets avgang (anskaffelseskost)	-	-	-	-	-
Årets avgang (akk. avskrivninger)	-	-	-	-	-
Endring bokført verdi 2024	**3 755 016**	**81 919 715**	**-4 013 748**	**48 991 812**	**130 652 795**
Anskaffelseskost 31.12.2024	1 642 081 452	877 247 199	513 601 956	134 879 823	3 167 810 431
Opp- og nedskrivinger mot kapitalkonto	-12 515 561	-10 949 861	-9 618 636	-3 721 014	-36 805 072
Akkumulerte avskrivinger	-1 123 051 116	-319 479 108	-421 126 930	-	-1 863 657 154
Bokført verdi 31.12.2024	**506 514 775**	**546 818 230**	**82 856 390**	**131 158 809**	**1 267 348 205**

Det er ikke balanseført finansielle leieavtaler under kapitel 2.24.

Anlegg, kunstverk og grunneiendommer (Balansen kap 2.27)	Parkerings-plasser o.l.	VAR - anlegg	Andre anlegg	Veier	Bygninger og anlegg
Avskrivingstid	**20 år**	**20/40 år**	**40 år**	**40 år**	**40/50 år**
Anskaffelseskost 01.01.2024	214 370 948	7 769 148 963	3 677 288 157	2 391 020 358	29 538 196 990
Tidligere nedskrevet	-	-85 880 721	-51 455 476	-4 020 276	-390 339 761
Tidligere avskrevet	-24 451 317	-3 489 767 757	-1 118 165 319	-937 348 866	-9 456 677 059
Bokført verdi 01.01.2024	**189 919 630**	**4 193 500 485**	**2 507 667 363**	**1 449 651 216**	**19 691 180 169**
Årets investeringer	8 844 828	452 386 492	437 861 574	130 600 416	635 593 560
Årets omgruppering (fra/til)	-	-	78 221 906	955 047	1 435 517 844
Årets ordinære avskrivinger	-10 726 488	-238 002 389	-103 598 056	-52 951 267	-688 605 095
Opp- og nedskrivinger mot kapitalkonto	-	-6 053 026	-9 572 001	-503 614	-91 283 700
Årets avgang (anskaffelseskost)	-	-	-	-	-947 112
Årets avgang (akk. avskrivninger)	-	-	-	-	-
Endring bokført verdi 2024	**-1 881 660**	**208 331 077**	**402 913 423**	**78 100 582**	**1 290 275 497**
Anskaffelseskost 31.12.2024	223 215 776	8 221 535 455	4 193 371 637	2 522 575 821	31 608 361 281
Opp- og nedskrivinger mot kapitalkonto	-	-91 933 747	-61 027 477	-4 523 890	-481 623 461
Akkumulerte avskrivinger	-35 177 806	-3 727 770 146	-1 221 763 374	-990 300 133	-10 145 282 154
Bokført verdi 31.12.2024	**188 037 970**	**4 401 831 562**	**2 910 580 786**	**1 527 751 798**	**20 981 455 666**

Anlegg, kunstverk og grunneiendommer forts (Balansen kap 2.27)	Tomter, veigrunn mm	Kunstverk	Anlegg under arbeid	Totalt kap 2.27	Herav finansielle leieavtaler
Avskrivingstid	**Avskrives ikke**	**Avskrives ikke**	**Avskrives ikke**		**40 år**
Anskaffelseskost 01.01.2024	777 250 406	31 860 433	3 638 396 898	48 037 533 152	326 799 562
Tidligere nedskrevet	-10 901 740	-3 261 860	-269 532 017	-815 391 851	
Tidligere avskrevet	-	-	-	-15 026 410 318	-71 599 579
Bokført verdi 01.01.2024	**766 348 666**	**28 598 573**	**3 368 864 881**	**32 195 730 983**	**255 199 983**
Årets investeringer	13 421 321	4 532 622	1 891 090 983	3 574 331 796	-
Årets omgruppering (fra/til)	1 812 097	1 660 276	-1 561 742 421	-43 575 251	
Årets ordinære avskrivinger	-	-	-	-1 093 883 295	-8 169 989
Opp- og nedskrivinger mot kapitalkonto	-	-	-94 760 881	-202 173 222	
Årets avgang (anskaffelseskost)	-3 112 203	-	-	-4 059 315	
Årets avgang (akk. avskrivninger)	-	-	-	-	
Endring bokført verdi 2024	**12 121 215**	**6 192 898**	**234 587 681**	**2 230 640 713**	**-8 169 989**
Anskaffelseskost 31.12.2024	789 371 621	38 053 331	3 967 745 460	51 564 230 382	326 799 562
Opp- og nedskrivinger mot kapitalkonto	-10 901 740	-3 261 860	-364 292 898	-1 017 565 073	
Akkumulerte avskrivinger	-	-	-	-16 120 293 613	-79 769 568
Bokført verdi 31.12.2024	**778 469 881**	**34 791 471**	**3 603 452 562**	**34 426 371 695**	**247 029 994**

Note 5 Aksjer og andeler (§ 5-11, b)

Spesifikasjonen omfatter i DEL 1 aksjer og andeler med balanseført verdi kr 100.000,- eller høyere. I tillegg er poster der Bergen kommune eier 100% tatt med.

I DEL 2 vises øvrige aksjer og andeler inndelt i kategoriene "Samferdsel", "Andel borettslag" og "Øvrige aksjer og andeler". Selskap som står oppført med kr 1,- i aksjeverdi, er selskap der Bergen kommune eier aksjer, men aksjeverdien er regnskapsmessig nedskrevet til 0.

Det foreligger ingen informasjon om markedsverdi knyttet til kommunens aksjer og andeler.

	Kontonr i balansen	Balanseført verdi	Eierandel
Egenkapitalinnskudd Bkp	2214101	1 341 909 500	
Egenkapitalinnskudd Klp	2214102	172 334 203	
SUM Innskudd i pensjonskasser		**1 514 243 703**	
Aksjer del 1			
A2G Gruppen AS (976 á 500,-)	2217066	488 000	55,45 %
ADO Arena Drift AS (10 á 100.000)	2216824	1 000 000	100,00 %
Andelsinnskudd Bildeleringen	2217501	30 000	
Askøy Tomteselskap AS (45180 á 1)	2217095	1 000 000	0,59 %
Bergen Havn AS (5000 aksjer)	2216829	537 690 591	50,00 %
Bergen Havn Farvannsforvaltning IKS	2215002	5 000 000	50,00 %
Bergen Kino A/S (2.550 á 850)	2216812	20 577 942	51,00 %
Bergen kommunale kystkultursenter AS (100 à 1.000)	2216817	100 000	100,00 %
Bergen Nasjonale Veteranskipshavn AS (200 aksjer á 1.000)	2217097	200 000	50,00 %
Bergen Parkering AS (50 aksjer á 100.000)	2217022	5 000 000	100,00 %
Bergen Sentrum As (49.000 à 10)	2217081	321 780	49,00 %
Bergen Vitensenter AS(700 á 1.000)	2217085	691 080	29,60 %
Bergenstriennalen AS (500 à 1.000)	2216821	273 468	100,00 %
BIR A/S (40.135 à 1.000)	2216811	42 651 324	79,20 %
Buzz AS (4.000 aksjer á 1.000)	2217072	4 000 000	100,00 %
Dokken Utvikling AS (1 aksje á MNOK 11)	2217098	20 000 000	100,00 %
Eviny AS (55.765 á kr.25.000)	2216801	2 641 162 644	37,75 %
Fløibanen A/S (63.930 à 10)	2217019	639 300	47,36 %
Grieghallen As (24 à 10.000)	2217079	7 003 014	33,80 %
Grieghallen IKS	2215001	500 000	50,00 %
Grønneviken AS (211 à 500)	2216802	105 500	78,14 %

Hardangerveien Næring AS (30 á 4.000)	2216832	19 940 263	100,00 %
Kanalveien 52b AS (2 100 aksjer á 1000)	2217023	228 162 882	100,00 %
Kulturkvartalet Verftet Holding AS (45 aksjer á 200.000)	2217099	20 053 182	45,00 %
Magnus Barfotsgt 12 AS (5.000 á 150)	2216822	6 024 409	100,00 %
Mediefondet Zefyr AS (3.000 á 4333,33)	2216804	13 000 000	50,00 %
Midtun Vekst AS (50 à 2.000)	2217040	50 000	100,00 %
Nasjonalt kommunesamarbeid for 110-sentralene IKS	2215003	150 000	
Nordnes Verksteder AS (50 à 10.000)	2216809	450 000	100,00 %
Senter For Arbeidslivsforb. ALF AS (100 à 10.000)	2217080	1 000 000	100,00 %
Sentralbadet AS (67 aksjer à 5.000)	2217083	335 000	67,00 %
Sentralbadet kontorpåbygg AS (345 aksjer á kr 30 000)	2217018	53 230 000	100,00 %
Spekter Pluss AS (50 à 10.000)	2216807	950 000	100,00 %
Åsane Sentrum Øst AS (1000 aksjer á 1.000,-)	2216827	78 562 891	100,00 %
SUM del 1		**3 710 343 270**	
Aksjer del 2			
Samferdsel			
Bg.Banens Fin.Inst (Pål 248.000)	2217001	1	
Andel borettslag			
Bob (Pål 91.900)	2217002	1	
Fana Boligbyggelag	2217017	1	
Laksevåg Boligbyggelag	2217035	1	
Vestl Boligbyggelag (Pål.20.000)	2217061	1	
Aksjer og andeler for øvrig			
Bg.Meieri V/Haukås G (Pål 4.800)	2217004	1	
Biblioteksentralen AL (179 andeler à 300)	2217007	53 700	4,69 %

Carte Blanche AS (15 á 1000)	2216301	15 000	15,00 %
Dag Og Tid, Oslo (Pål 200)	2217014	1	
Den Nationale Scene AS (17 à 1.000)	2217015	1	16,66 %
Idrettsklynge Vest AS (75 aksjer á 100)	2217094	7 500	25,00 %
Milde Båtlag (Pål 10.000)	2217038	1	
Reabiliteringssenteret AiR AS (1 à 500)	2217046	1	0,05 %
Salhushallen A/L (Pål 100)	2217048	1	
Stud.Hj/Sogn, Oslo (Pål 104.000)	2217051	1	
Stud.Hjemmet Alrek (Pål 10.000)	2217052	1	
Stud.Samf.Hus A7S (Pål 12.300)	2217050	1	
Studenthj/Berg, Trh (Pål 56.000)	2217047	1	
Vann Vest AS (1 aksje á 5.000)	2216830	5 000	4,35 %
Vestl Treforedling (Pål 2.500)	2217059	1	
Vestnorske Filmsenter AS (20 aksjer á 1700)	2217073	34 000	33,33 %
Y.Skole Hybel Oslo (Pål. 50.000)	2217063	1	
SUM del 2		**115 218**	
SUM AKSJER OG ANDELER		**5 224 702 191**	

Endringer i 2024:

Askøy Tomteselskap AS (AT) - Bergen kommune overtok 21 % av aksjene i AT fra BTS Utvikling AS i mars 2022. Samme år ble det gjennomført to emisjoner, og som Bergen kommune valgte å ikke delta i. I desember 2024 har det blitt gjennomført nok en emisjon som kommunen har valgt å ikke delta i. Kommunens aksjeandel er dermed redusert til 0,59 % pr. 31.12.2024.

Bergen kommunes barnehageselskap AS (tidl Akasia barnehage AS) - I ordinær generalforsamling 24. juni 2024 ble det vedtatt å starte avvikling av selskapet i tråd med aksjelovens bestemmelser. Prosessen løp frem til 20. desember 2024 hvor det på ordinær generalforsamling ble endelig vedtatt å oppløse selskapet og å utbetale et avviklingsoppgjør til Bergen kommune på 50,2 mill. kroner i form av kontanter og varige driftsmidler.

Dokken Utvikling AS - Bergen Bystyre vedtok i 2021 at utviklingen av de kommunale eiendommene på Dokken skal håndteres av et utviklingsselskap. Selskapet Dokken Utvikling AS ble stiftet for dette

formålet i 2023. I 2024 vedtok Bergen Bystyre i sak 176/24 å foreta et kapitalinnskudd i selskapet på 10 mill. kroner, som ledd i finansieringen av selskapets videre drift.

Sentralbadet kontorpåbygg AS - Selskapet er opprettet med formål å eie kontorseksjonen i det nye Sentralbadet. Selskapet ble stiftet i desember 2023 med en aksjekapital på 30 000 kroner i tråd med vedtak i bystyresak 25/23, og formelt registrert i Foretaksregisteret 26. januar 2024. I forbindelse med selskapets kjøp av kontorseksjonen i Sentralbadet fra Bergen kommune i juni 2024, ble det gjennomført to kapitalforhøyelser i form av rettede emisjoner i selskapet; én kontantemisjon på 1,6 mill. kroner og én emisjon 51,6 mill. kroner i form av et tingsinnskudd.

Sentralbadet AS - Sentralbadet AS ble stiftet 03.10.2024 med formål å optimalisere driften av Sentralbadet som et
scenekunsthus. Sentralbadet AS skal tilrettelegge for hovedbrukerne Stiftelsen Bergen Internasjonale Teater og Carte Blanche AS slik at de kan oppnå sine vedtatte formål. Aksjekapitalen er kr. 500 000,- fordelt på 100 aksjer à kr. 5.000,-. Hver aksje gir en stemme på generalforsamlingen. Bergen kommune eier 67 %, Stiftelsen Bergen Internasjonale Teater 14 %, Carte Blanche AS 14 % og Vestland fylkeskommune 5 % av aksjene. Bergen Kommune har innbetalt sin andel av aksjekapitalen. Selskapet er ikke registert i Brønnøysundregisteret p.t.

Note 6 Utlån (finansielle anleggsmidler)

Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-11, c)

Låntaker	**Finansiert**	**Utlån pr. 31.12.24**
Fana Folkehøyskole	Egne midler	70 000
Forskuttering BIR AS - bossnett Mindemyren	Egne midler	40 648 481
Grieghallen AS	Egne midler	8 550 000
Nygaards Bataljon	Egne midler	300 000
Salhushallen Al	Egne midler	340 000
Sunnfjordheimen	Egne midler	80 000
Åsane Rideklubb	Egne midler	10 985 641
Åsane Sentrum Øst AS	Egne midler	4 815 137
Stiftelsen Kulturhuset USF	Egne midler	1 192 414
Vann Vest AS	Egne midler	1 405 950
Bergen Røde Kors Sykehjem AS	Lånefinansiert	74 068 924
Omsorgssenteret Bergens Indremisjon	Lånefinansiert	23 936 315
Stiftelsen Domkirkehjemmet i Bergen	Lånefinansiert	29 595 100

Stiftelsen Landås Menighets Eldresenter	Lånefinansiert	16 235 522
Stiftelsen Metodisthjemmet i Bergen	Lånefinansiert	159 069 588
Stiftelsen Nykirkehjemmet	Lånefinansiert	1 722 430
Stiftelsen Sankt Johanneshjemmet	Lånefinansiert	153 642 173
Stiftelsen Slettebakken Menighets Eldresenter	Lånefinansiert	83 055 333
Sosiallån	Egne midler	37 370 601
Startlån mv, Husbanken	Lånefinansiert	5 141 751 905
Sum		**5 788 835 514**

Note 7 Pensjon (§ 5-12 c)

Prinsipper for regnskapsføring av pensjonspremier, premieavvik, pensjonsmidler og pensjonsforpliktelse reguleres av § 3-5 i Forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv. av 12.6.2019.

Årets pensjonspremie utgiftsføres i tråd med kommuneloven § 14-6 tredje ledd bokstav c.

Forskriften innebærer at årlig pensjonskostnad beregnes som verdien av årets pensjonsopptjening og rentekostnad på pensjonsforpliktelser fratrukket avkastning på pensjonsmidler. I løpet av året føres innbetalt premie fortløpende som utgift. På slutten av året beregnes årets pensjonskostnad. Differansen mellom innbetalt premie og beregnet pensjonskostnad er årets premieavvik. Positivt premieavvik (premien større enn netto pensjonskostnad) føres sammen med arbeidsgiveravgift av premieavviket til fradrag i årets pensjonsutgift i driftsregnskapet. Motpost er omløpsmidler (kap.2.19) i balanseregnskapet.

Pensjonskostnaden vil etter dette stå igjen som årets utgift. I tillegg kommer amortisering av tidligere års premieavvik. Beregningene av pensjonskostnaden utføres av pensjonskassene. Deres beregninger tar utgangspunkt i forskriften, samt de beregningsforutsetninger som er fastsatt av Kommunal- og Distriktsdepartementet. (KDD)

Pensjonsberegningen er gjort på grunnlag av medlemsstatus pr 01.01.2024.

Pensjonsmidler og pensjonforpliktelser inngår i kommunens balanse. Pensjonsmidler og arbeidsgiveravgift av netto pensjonsmidler er ført opp under anleggsmidler. Pensjonsforpliktelser er ført opp under langsiktig gjeld.

Tabellen nedenfor viser de beregnede pensjonskostnader for 2024 og 2023.

Årets netto pensjonskostnad (beløp i 1000)	**2024**	**2023**
Årets pensjonsopptjening, nåverdi	1 297 695	1 170 058
Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	1 093 667	872 046
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-1 307 286	-1 049 288
Netto pensjonskostnad	1 084 076	992 816
Årets pensjonspremie til betaling	2 000 648	2 297 783
Administrasjonskostnad	-56 632	-73 613
Årets premieavvik	-859 940	-1 231 354
Arbeidsgiveravgift premieavvik	-121 252	-173 621
Årets premieavvik inkl. arb.giveravgift	**-981 192**	**-1 404 975**

Tidligere års premieavvik amortiseres over 15 år (t.o.m 2010). Premieavvik fra 2011 til 2013 amortiseres over 10 år. Premieavvik oppstått i 2014 og senere amortiseres over 7 år. Tabellen nedenfor viser balanseført premieavvik til fremtidig amortisering.

Amortisering av tidligere års premieavvik (beløp i 1000)	**Premieavvik**	**Arbeidsg.avg.**	**Sum**
Akkumulert premieavvik 31.12.2023	6 636 761	935 783	7 572 544
Tidligere amortisert premieavvik	-3 964 258	-558 960	-4 523 219
Premieavvik 01.01.2024	2 672 502	376 823	3 049 325
Årets premieavvik	859 940	121 252	981 192
Årets amortisering av tidligere års premieavvik	-517 097	-72 911	-590 008
Premieavvik 31.12.2024	**3 015 345**	**425 164**	**3 440 509**

Tabellen nedenfor viser premieavvik og amortisering av premieavvik i drift de siste fem år (hele tusen):

	2024	**2023**	**2022**	**2021**	**2020**
Premieavvik	-859 940	-1 231 354	-704 042	-810 270	-70 489
Arb.gj.avvik premieavvik	-121 252	-173 621	-99 270	-114 248	-9 939
Sum premieavvik	-981 192	-1 404 975	-803 312	-924 518	-80 428

Amortisering premieavvik (1)	517 097	405 485	365 478	323 659	313 271
Amortisering arb.gj.avg premieavvik	72 911	57 173	51 532	45 636	44 171
Sum amortisering	590 008	462 659	417 010	369 295	357 442
Premieavvik og amortisering totalt	**-391 184**	**-942 316**	**-386 303**	**-555 223**	**277 014**

Tabellen under viser balanseførte pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler.

Balanse 31.12 (beløp i 1000)	**2024**	**2023**	**2022**	**2021**	**2020**
Brutto bokført pensjonsforpliktelse	28 066 587	25 500 859	24 219 865	22 740 250	23 072 906
Bokførte pensjonsmidler (1)	30 921 585	28 088 666	27 743 747	25 259 668	-24 383 615
Netto pensjonsforpliktelse	**-2 854 999**	**-2 587 807**	**-3 523 882**	**-2 519 418**	**-1 310 709**
Arb.giveravg. av netto pensjonsforpliktelse (1)	-103 500	-93 443	-496 867	-355 238	-184 810

(1) Brutto bokførte pensjonsmidler og arbeidsgiveravgift av netto pensjonsmidler presenteres samlet i balansen som pensjonsmidler under anleggsmidler.

Beregningsforutsetningene er regulert i forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning §3-6 og fastsettes av KDD. Fra og med 2007 er anvendte satser ikke lenger de samme for alle de tre pensjonskassene. Forutsetninger om turn-over og uttaksandel AFP er uendret.

Endringer i beregningsforutsetninger	**2024**	**2023**	**2022**	**2021**	**2020**
Forventet avkastning 1)	4,50%	4,00 %	3,50 %	3,50 %	4,00 %
Diskonteringsrente	4,00%	3,50 %	3,00 %	3,00 %	3,50 %
Forventet lønnsvekst	2,97%	2,48 %	1,98 %	1,98 %	2,48 %
Forventet G-regulering	2,97%	2,48 %	1,98 %	1,98 %	2,48 %
Årlig vekst i pensjonsregulering	2,22%	1,71 %	1,22 %	1,22 %	1,71 %

1) Statens Pensjonskasses forventede avkastning var 4,0% for 2024, 3,5% for 2023, 3,0% for 2021-2022 og 3,5% for 2020.

Estimatavvik jf. §3-5, sjuende avsnitt (beløp i 1000)	Pensjonsmidler	Pensjonsforpliktelser	Netto
Estimert 31.12.23	28 088 666	-25 500 859	2 587 807
Ny beregning 01.01.24	28 766 763	-26 771 704	1 995 059
Årets estimatavvik (01.01.24)	-678 097	1 270 845	592 748
Estimatavvik fra tidligere år	0	0	0
Amortisert i år	-678 097	1 270 845	592 748
Akkumulert estimatavvik 31.12.24	**0**	**0**	**0**

Estimatavvik for pensjonsforpliktelser beregnes som avviket mellom balanseførte tall pr. 31.12 2023 og ny beregning basert på justerte beregningsforutsetninger pr. 01.01 2024. Estimatavvik for pensjonsmidler beregnes som avviket mellom balanseførte tall for pensjonsmidler pr. 31.12 2023 og faktiske pensjonsmidler pr 01.01 2024.

Årets estimatavvik er i sin helhet amortisert. Amortisering av estimatavvik skjer gjennom justering av anleggsmidler og langsiktig gjeld og påvirker ikke resultatet (driftsregnskapet).

Spesifikasjon av netto estimatavvik pensjonsforpliktelser (beløp i 1000)	BKP	KLP	SPK	2024
Øvrige planendringer				
Estimatavvik	1 067 079	251 771	-48 005	1 270 845
Netto	**1 067 079**	**251 771**	**-48 005**	**1 270 845**

Premiefond pr 31.12.2024	beløp i 1000
Bykassens premiefond i KLP (Beløp pr 31.12.2024)	409 276
Bykassens premiefond i BKP (iht. kontoutskrift datert 22.5.2024)	1 820 259
Bykassens netto bruk av premiefond i 2024 fra KLP	115 250
Bykassens bruk av premiefond i 2024 fra BKP	336 250

Saldo på bykassens premiefond pr. 31.12.2024 i BKP var ikke kjent pr. 22.2.2025.

Disposisjonfond premieavvik pensjon (konto 2560020)
I bystyresak 283/07 ble det vedtatt å sette av positivt budsjettavvik knyttet til premieavvik til et eget "øremerket" disposisjonsfond som en buffer mot fremtidige økte pensjonskostnader. Tabellen under viser bevegelsen på dette fondet siste fem år.

I bystyresak 263/18 ble det gjort følgende vedtak: I forbindelse med årsregnskapsavslutningen for 2017 ble det klargjort at kommunens samlede disposisjonsfond overstiger det regnskapsførte premieavviket (inkl.arbeidsgiveravgift). Bystyret gir byrådet fullmakt til - fra og med regnskapsavslutningen 2018 - å foreta justeringer mellom disposisjonsfondene slik at bufferfond pensjon tilpasses størrelsen på det balanseførte pensjonspremieavviket inkl. arbeidsgiveravgift.

Disposisjonfond premieavvik pensjon (beløp i 1000)	**2024**	**2023**	**2022**	**2021**	**2020**
Saldo pr 01.01.	-3 049 325	-2 107 009	-1 720 706	-1 136 716	-1 413 730
Bruk av fond					
Avsetning til fond	0	-942 316	-386 303	-583 990	-240 201
Justering mellom disposisjonsfond for å tilpasse fond til balanseført premieavvik	395 457		-	-	517 215
Saldo pr 31.12.	**-2 653 867**	**-3 049 325**	**-2 107 009**	**-1 720 706**	**-1 136 716**

Note 8 Langsiktig gjeld

Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-12, a)

Eksterne lån (beløp i 1000)	**Bokført verdi 31.12.2024**	**Bokført verdi 31.12.2023**
Lån til egne investeringer	22 651 173	20 851 127
Lån til andres investeringer	541 325	582 410
Lån til videre utlån	5 655 727	4 997 359
Finansiell leasing - OPS	292 244	299 447
SUM	**29 140 470**	**26 730 344**
Av dette:		
Ubrukte lånemidler egne investeringer	293 444	238 531

Ubrukte lånemidler videre utlån	489 561	265 720
SUM ubrukte lånemidler	**783 005**	**504 250**

Løpetid, rentefot og refinansiering
Pr. 31.12.2024 er vektet gjennomsnittlig løpetid for gjeldsporteføljen 5,4 år og gjennomsnittlig rente er 4,2 %. I 2025 forfaller kr 7,23 mrd. i lån som skal refinansieres.

Ubrukte lånemidler
Ubrukte lånemidler til egne investeringer har økt med kr 54,9 mill. og ubrukte lånemidler til videre utlån har økt med kr 223,8 mill.

Note 9 Finansielle omløpsmidler (§5-11, d)

Obligasjoner og sertifikater - gruppert (beløp i 1000) Balansekonti i parantes	Anskaffelses-kost	Markeds-verdi 31.12.24	Bokført pr. 31.12.2024	Urealisert gevinst pr. 31.12.23	Urealisert gevinst pr. 31.12.24
KLP Rentefond II (2.12.38.03) 1)	41 509 414	41 496 197	41 496 197	-75 766	-13 217
SUM	**41 509 414**	**41 496 197**	**41 496 197**	**-75 766**	**-13 217**

1) KLP Rentefond II er bundet til dekning av erstatninger samt administrasjon av yrkesskadeforsikring

Note 10 Garantiansvar - § 5-12 d)

Garanti gitt overfor og formål	Type garanti	Godkjent av statsforv.	Opprinnelig garantiansvar	Utløpstids-punkt	Gjennstående garantiansvar 31.12.2023
Barnehageformål:					**9 092 520**
Bergen Tennisklubb	Simpel	x	5 638 319	2 032	2 285 912
Eventus Tiriltoppen Barnehage AS	Simpel	x	9 190 000	2 034	2 453 320
Vindharpen Barnehage BA	Simpel	x	10 447 187	2 033	4 353 288
Idrettsformål:					**29 964 749**
Epona Rideklubb	Simpel	x	1 551 202	2 038	1 330 436

Fana IL Fotball	Simpel	x	15 587 976	2 043	12 806 048
Paradis Tennisklubb *)	Selvskyldner	x	21 000 000	2 037	12 375 000
Stiftelsen Iskanten Ishall	Simpel	x	22 500 000	2 027	3 453 265
Kulturformål:					**57 995 754**
Bergens Kunstforening	Simpel	x	14 550 000	2 032	8 125 067
Stiftelsen Bymuseet i Bergen	Simpel	x	8 375 789	2 032	4 413 537
Stiftelsen Kulturhuset USF	Simpel	x	73 207 061	2 037	45 457 150
Renovasjonsformål:					
BIR AS	Simpel	x	200 000 000	2 051	**142 105 257**
Arbeidsmarkedsbesdrift:					
Nordnes Verksteder AS	Simpel	x	1 092 500	2 028	**428 465**
Boligformål	**Simpel**	**x**			**348 228**
Sum garantier/lån ved kausjon					**239 934 973**

*) Garanti for renter, morarenter og omkostninger

Note 11 Fond (§ 5.13 a) og oversikt avsetninger og bruk av avsetninger

Beløp i hele 1000	**Regnskap 2024**	**Regnskap 2023**
DISPOSISJONSFOND		
Disposisjonsfond pr. 1.1	4 016 002	3 985 360
Avsatt til disposisjonsfond	293 752	1 205 464
Bruk av disposisjonsfond	-1 440 765	-1 174 822
Disposisjonsfond pr. 31.12	**2 868 989**	**4 016 002**
UBUNDNE INVESTERINGSFOND		
Ubundne investeringsfond pr. 1.1	66 672	62 917

Avsatt til ubundne investeringsfond	178 352	225 755
Bruk av ubundne investeringsfond	-167 125	-222 000
Ubundne investeringsfond pr.31.12	**77 898**	**66 672**
BUNDNE INVESTERINGSFOND		
Bundne investeringsfond pr. 1.1	476 945	355 173
Avsatt til bundne investeringsfond	47 581	186 797
Bruk av bundne investeringsfond	-118 517	-65 024
Bundne investeringsfond pr. 31.12	**406 009**	**476 945**
BUNDNE DRIFTSFOND		
Bundne driftsfond pr. 1.1	415 687	536 160
Avsatt til bundne driftsfond	170 859	127 070
Bruk av bundne driftsfond	-126 152	-247 543
Bundne driftsfond pr. 31.12	**460 394**	**415 687**

For bundne fond som er vesentlige opplyses det om hvilke formål fondet er bundet til:

Bundne Driftsfond kap 2.51 - vesentlige	**IB 01.01.24**	**Bruk**	**Avsetning**	**UB 31.12.24**
* Selvkost fond jf note 14	85 831 348	41 483 626	32 123 792	76 471 514
* Statlige prosjekt midler (87 stk)	74 595 215	64 402 409	80 376 268	90 569 074
* Utbyggingsavtaler (13 stk)	57 371 018		29 151 385	86 522 403
* Ulike Prosjekt midler (90 stk)	28 548 441	15 942 936	14 602 178	27 207 683
* Tapsfond Husbankmidler	23 300 411	1 533 573	1 197 014	22 963 851
* Bolig tilskudd	32 962 247	2 589 852	14 089 842	44 462 237
* Frikjøpsordning parkering 1)	29 182 409			29 182 409
* Gaver (30 stk)	7 656 721	2 945 911	2 411 136	7 121 946

* Sentralbadet scenekunsthus, Fylket 3)	30 000 000		5 000 000	35 000 000
* Oppgavefellesskap jf. note 23-26	25 645 710	5 744 551	7 250 105	27 151 265

Bundne Investeringsfond kap 2.55 - vesentlige	**IB 01.01.24**	**Bruk**	**Avsetning**	**UB 31.12.24**
* Utbyggingsavtaler mm (13 stk)	135 793 445	4 094 875	7 795 505	139 494 075
* Sentralbadet scenekunsthus	174 420 743	13 984 988		160 435 755
* Statlige belønningsmidler	14 002 946	4 669 171		9 333 775
* Fusjonsbalanse BBB KF 2014 2)	11 700 000			11 700 000
* Bolig - eo. Avdrag	17 826 879	17 826 879	24 414 704	24 414 704
* Miljøløftet	38 419 538	23 475 154	19 009 052	33 953 436
* Husbanken, investeringstilskudd	64 846 569	64 846 569		0

1) Det foreligger ikke konkrete planer for bruken av dette fondet.
2) 3,5 mill er ved en feil ikke brukt i 2013 ifm et leilighetskjøp.
3) Midlene benyttes når bygget er ferdigstilt og ordinære renter og avdrag påløper.

Note 12 Selvkost regnskap 2024 og Selvkostfond (§15-13, b)

Selvkost defineres som den merkostnad kommunen påføres ved å produsere en bestemt vare eller tjeneste. Innenfor de områder der selvkost er satt som den rettslige rammen for brukerbetaling, må kommunen foreta en etterkalkulasjon (selvkostregnskap) av de reelle kostnadene innenfor de aktuelle tjenesteområdene. Dette må gjøres for å føre kontroll med at gebyrinntektene ikke overstiger kommunens selvkost.

I alle regnskapsoversiktene under vises avsetning og bruk av fond brutto.

Selvkostområde: Vann			
Kostra-funksjon	**340 Produksjon av vann**	**345 Distribusjon av vann**	**Sum 2024**
A. Direkte driftskostnader	85 177 325	350 696 368	435 873 693
B. Henførbare indirekte driftskostnader		6 761 869	6 761 869
C. Kalkulatoriske rentekostnader	13 382 141	55 340 198	68 722 339
D. Kalkulatoriske avskrivninger	33 240 104	39 066 290	72 306 394

E. Andre inntekter	21 672 901	78 579 016	100 251 917
F. Gebyrgrunnlag (A+B+C+D-E)	**110 126 669**	**373 285 708**	**483 412 378**
G. Gebyrinntekter		**476 649 125**	**476 649 125**
H. Årets finansielle resultat (G-F)	**-110 126 669**	**103 363 417**	**-6 763 253**
I. Avsetning til selvkostfond og dekning av fremførbart underskudd	0	0	0
J. Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd	0	6 763 253	6 763 253
K. Kontrollsum (subsidiering) (H-I+J)	**-110 126 669**	**110 126 669**	**0**
L. Saldo selvkostfond per 1.1. i rapporteringsåret		9 403 159	9 403 159
M. Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond eller fremføring av underskudd		261 937	261 937
N. Saldo selvkostfond per 31.12. i rapporteringsåret (L+M+I-J)	**0**	**2 901 843**	**2 901 843**
Nøkkeltall:			
O. Årets finansielle dekningsgrad i % (G/F)*100			98,60
P. Årets selvkostgrad i % (G/(F+I-J))*100			100,00

Vedr. selvkostområdene vann og avløp: I 2003 ble det i veileder fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) bestemt at gebyrgrunnlaget for kapitalutgifter for betydelige deler av investeringene skulle fordeles over 40 år - mot tidligere 20 år. Det ble i etterkant godkjent en overgangsmodell fra 20 år til 40 år. Denne er lagt til grunn for beregningene i Bergen kommune fom 2004. Eksempelvis vil en anleggsinvestering på 1 mill. i 1993 være belastet selvkostområdene med 0,5 mill samlet i årene frem til og med 2003 (50.000 årlig belastning). Fra og med 2004 vil denne investeringen avskrives/belastes selvkostområdene over 20 år (25.000 årlig).

Selvkostområde: Avløp			
Kostra-funksjon	**350 Avløps-rensing**	**353 Avløpsnett**	**Sum 2024**
A. Direkte driftskostnader	185 233 852	254 288 399	439 522 251
B. Henførbare indirekte driftskostnader		7 689 231	7 689 231
C. Kalkulatoriske rentekostnader	49 416 794	61 427 153	110 843 947
D. Kalkulatoriske avskrivninger	106 393 560	51 573 545	157 967 105
E. Andre inntekter	62 577 265	52 067 896	114 645 162
F. Gebyrgrunnlag (A+B+C+D-E)	**278 466 941**	**322 910 431**	**601 377 373**
G. Gebyrinntekter		**626 934 893**	**626 934 893**
H. Årets finansielle resultat (G-F)	**-278 466 941**	**304 024 462**	**25 557 520**
I. Avsetning til selvkostfond og dekning av fremførbart underskudd	0	25 557 520	25 557 520
J. Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd	0	0	0
K. Kontrollsum (subsidiering) (H-I+J)	**-278 466 941**	**278 466 941**	**0**
L. Saldo selvkostfond per 1.1. i rapporteringsåret		15 538 062	15 538 062
M. Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond eller fremføring av underskudd		1 231 782	1 231 782
N. Saldo selvkostfond per 31.12. i rapporteringsåret (L+M+I-J)	**0**	**42 327 364**	**42 327 364**
Nøkkeltall:			
O. Årets finansielle dekningsgrad i % (G/F)*100			104,25
P. Årets selvkostgrad i % (G/(F+I-J))*100			100,00

Selvkostområde: Slamavskillere			
Kostra-funksjon		**354 Slam avskillere**	**Sum 2024**
A. Direkte driftskostnader		8 534 927	8 534 927
B. Henførbare indirekte driftskostnader		50 988	50 988
C. Kalkulatoriske rentekostnader		1 496 968	1 496 968
D. Kalkulatoriske avskrivninger		2 220 197	2 220 197
E. Andre inntekter		261 383	261 383
F. Gebyrgrunnlag (A+B+C+D-E)		**12 041 696**	**12 041 696**
G. Gebyrinntekter		**7 528 963**	**7 528 963**
H. Årets finansielle resultat (G-F)		**-4 512 733**	**-4 512 733**
I. Avsetning til selvkostfond og dekning av fremførbart underskudd		0	0
J. Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd		4 512 733	4 512 733
K. Kontrollsum (subsidiering) (H-I+J)		**0**	**0**
L. Saldo selvkostfond per 1.1. i rapporteringsåret		5 503 984	5 503 984
M. Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond eller fremføring av underskudd		141 271	141 271
N. Saldo selvkostfond per 31.12. i rapporteringsåret (L+M+I-J)		**1 132 523**	**1 132 523**
Nøkkeltall:			
O. Årets finansielle dekningsgrad i % (G/F)*100			66,42

P. Årets selvkostgrad i % (G/(F+I-J))*100			100,00

Selvkostområde: Renovasjon - husholdningsavfall og deponier			
Kostra-funksjon	**355 Innsamling av avfall**	**355 Deponier**	**Sum 2024**
A. Direkte driftskostnader	406 714 435	4 567 429	411 281 864
B. Henførbare indirekte driftskostnader	3 322 681	781	3 323 463
C. Kalkulatoriske rentekostnader		16 558 149	16 558 149
D. Kalkulatoriske avskrivninger		8 379 293	8 379 293
E. Andre inntekter	462 804	236 956	699 760
F. Gebyrgrunnlag (A+B+C+D-E)	**409 574 312**	**29 268 696**	**438 843 009**
G. Gebyrinntekter	**402 997 258**	**9 388 727**	**412 385 985**
H. Årets finansielle resultat (G-F)	**-6 577 054**	**-19 879 969**	**-26 457 023**
I. Avsetning til selvkostfond og dekning av fremførbart underskudd		0	0
J. Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd	6 577 054	19 879 969	26 457 023
K. Kontrollsum (subsidiering) (H-I+J)	**0**	**0**	**0**
L. Saldo selvkostfond per 1.1. i rapporteringsåret	12 681 032	41 885 326	54 566 358
M. Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond eller fremføring av underskudd	408 574	1 389 622	1 798 196
N. Saldo selvkostfond per 31.12. i rapporteringsåret (L+M+I-J)	**6 512 552**	**23 394 979**	**29 907 530**

Nøkkeltall:			
O. Årets finansielle dekningsgrad i % (G/F)*100			93,97
P. Årets selvkostgrad i % (G/(F+I-J))*100			100,00

Selvkostområde: Feiing og tilsyn			
Kostra-funksjon		**338 Forebygging av branner**	**2024**
A. Direkte driftskostnader		37 698 720	37 698 720
B. Henførbare indirekte driftskostnader		456 141	456 141
C. Kalkulatoriske rentekostnader		46 291	46 291
D. Kalkulatoriske avskrivninger		302 260	302 260
E. Andre inntekter		5 766 125	5 766 125
F. Gebyrgrunnlag (A+B+C+D-E)		**32 737 286**	**32 737 286**
G. Gebyrinntekter		**32 097 999**	**32 097 999**
H. Årets finansielle resultat (G-F)		**-639 288**	**-639 288**
I. Avsetning til selvkostfond og dekning av fremførbart underskudd		0	0
J. Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd		639 288	639 288
K. Kontrollsum (subsidiering) (H-I+J)		**0**	**0**
L. Saldo selvkostfond per 1.1. i rapporteringsåret		819 786	819 786
M. Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond eller fremføring av underskudd		21 756	21 756

N. Saldo selvkostfond per 31.12. i rapporteringsåret (L+M+I-J)		**202 254**	**202 254**
Nøkkeltall:			
O. Årets finansielle dekningsgrad i % (G/F)*100			98,05
P. Årets selvkostgrad i % (G/(F+I-J))*100			100,00

Selvkostområde: Byggesaksgebyrer			
Kostra-funksjon		**302 Bygge- og delesaksbehandling og seksjonering**	**Sum 2024**
A. Direkte driftskostnader		118 831 632	118 831 632
B. Henførbare indirekte driftskostnader		9 715 545	9 715 545
C. Kalkulatoriske rentekostnader		345 784	345 784
D. Kalkulatoriske avskrivninger		1 372 224	1 372 224
E. Andre inntekter		9 977 266	9 977 266
F. Gebyrgrunnlag (A+B+C+D-E)		**120 287 919**	**120 287 919**
G. Gebyrinntekter		**105 067 013**	**105 067 013**
H. Årets finansielle resultat (G-F)		**-15 220 906**	**-15 220 906**
I. Avsetning til selvkostfond og dekning av fremførbart underskudd		0	0
J. Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd		0	0
K. Kontrollsum (subsidiering) (H-I+J)		**-15 220 906**	**-15 220 906**
L. Saldo selvkostfond per 1.1. i rapporteringsåret		0	0

M. Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond eller fremføring av underskudd		0	0
N. Saldo selvkostfond per 31.12. i rapporteringsåret (L+M+I-J)		**0**	**0**
Nøkkeltall:			
O. Årets finansielle dekningsgrad i % (G/F)*100			87,35
P. Årets selvkostgrad i % (G/(F+I-J))*100			87,35

Selvkostområde: Eierseksjonering			
Kostra-funksjon		**302 Seksjonering**	**Sum 2024**
A. Direkte driftskostnader		4 545 896	4 545 896
B. Henførbare indirekte driftskostnader		107 342	107 342
C. Kalkulatoriske rentekostnader		7 064	7 064
D. Kalkulatoriske avskrivninger		29 525	29 525
E. Andre inntekter		22 549	22 549
F. Gebyrgrunnlag (A+B+C+D-E)		**4 667 278**	**4 667 278**
G. Gebyrinntekter		**3 972 835**	**3 972 835**
H. Årets finansielle resultat (G-F)		**-694 443**	**-694 443**
I. Avsetning til selvkostfond og dekning av fremførbart underskudd			0
J. Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd		0	0
K. Kontrollsum (subsidiering) (H-I+J)		**-694 443**	**-694 443**

L. Saldo selvkostfond per 1.1. i rapporteringsåret		0	0
M. Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond eller fremføring av underskudd		0	0
N. Saldo selvkostfond per 31.12. i rapporteringsåret (L+M+I-J)		**0**	**0**
Nøkkeltall:			
O. Årets finansielle dekningsgrad i % (G/F)*100			85,12
P. Årets selvkostgrad i % (G/(F+I-J))*100			85,12

Selvkostområde: Oppmålingsforretninger			
Kostra-funksjon		**303 Kart og oppmåling**	**Sum 2024**
A. Direkte driftskostnader		11 867 807	11 867 807
B. Henførbare indirekte driftskostnader		1 150 758	1 150 758
C. Kalkulatoriske rentekostnader		83 261	83 261
D. Kalkulatoriske avskrivninger		502 879	502 879
E. Andre inntekter		129 847	129 847
F. Gebyrgrunnlag (A+B+C+D-E)		**13 474 858**	**13 474 858**
G. Gebyrinntekter		**9 010 048**	**9 010 048**
H. Årets finansielle resultat (G-F)		**-4 464 810**	**-4 464 810**
I. Avsetning til selvkostfond og dekning av fremførbart underskudd		0	0
J. Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd		0	0

K. Kontrollsum (subsidiering) (H-I+J)		**-4 464 810**	**-4 464 810**
L. Saldo selvkostfond per 1.1. i rapporteringsåret		0	0
M. Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond eller fremføring av underskudd		0	0
N. Saldo selvkostfond per 31.12. i rapporteringsåret (L+M+I-J)		**0**	**0**
Nøkkeltall:			
O. Årets finansielle dekningsgrad i % (G/F)*100			66,87
P. Årets selvkostgrad i % (G/(F+I-J))*100			66,87

Selvkostområde: Private planer 1)			
Kostra-funksjon		**301 Plansaks-behandling**	**Sum 2024**
A. Direkte driftskostnader		27 932 039	27 932 039
B. Henførbare indirekte driftskostnader		892 099	892 099
C. Kalkulatoriske rentekostnader		61 963	61 963
D .Kalkulatoriske avskrivninger		221 208	221 208
E. Andre inntekter		915 170	915 170
F. Gebyrgrunnlag (A+B+C+D-E)		**28 192 140**	**28 192 140**
G. Gebyrinntekter		**24 283 728**	**24 283 728**
H. Årets finansielle resultat (G-F)		**-3 908 412**	**-3 908 412**
I. Avsetning til selvkostfond og dekning av fremførbart underskudd		0	0

J. Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd		0	0
K. Kontrollsum (subsidiering) (H-I+J)		**-3 908 412**	**-3 908 412**
L. Saldo selvkostfond per 1.1. i rapporteringsåret		0	0
M. Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond eller fremføring av underskudd		0	0
N. Saldo selvkostfond per 31.12. i rapporteringsåret (L+M+I-J)		**0**	**0**
Nøkkeltall:			
O. Årets finansielle dekningsgrad i % (G/F)*100			86,14
P. Årets selvkostgrad i % (G/(F+I-J))*100			86,14

1) Gjelder kun private planer 1. gangsbehandling. Offentlige planer inngår ikke i selvkostområdet.

Finansielle resultat - selvkostfond (tall i 1000 kroner)	**Over- (+) / underskudd (-)**	**Over- (+) / underskudd (-)**	**Over- (+) / underskudd (-)**	**Over- (+) / underskudd (-)**	**Over- (+) / underskudd (-)**
	2024	**2023**	**2022**	**2021**	**2020**
Vann	-6 763	-2 986	-13 332	-49 582	-67 192
Avløp	25 558	-40 725	-134 253	23 570	63 290
Slamavskillere	-4 513	-3 445	-2 749	-229	-1 420
Renovasjon	-26 457	-5 114	1 438	-3 550	7 895
Feiing og tilsyn	-639	-5 799	-122	-1 134	-3 708
Byggesaksgebyr	-15 221	-20 492	-29 329	-15 992	-9 278
Eierseksjonering	-694	-1 057	-66	469	272
Oppmålingsforretninger	-4 465	-5 085	-5 934	-767	149
Private planer	-3 908	-8 383	-13 604	-6 174	-740
Sum	**-37 103**	**-93 085**	**-197 951**	**-53 389**	**-10 732**

Utgående balanse selvkostfond (beløp i 1000)	2024	2023	2022	2021	2020
2510034 Vann	2 902	9 403	11 940	24 636	73 268
2510032 Avløp 1)	42 327	15 538	54 784	184 869	157 972
2510031 Slam	1 133	5 504	8 651	11 057	11 071
2510060 Renovasjon	6 513	12 681	7 991	6 304	13 402
2510065 Deponier husholdningsavfall 2)	23 395	41 885	49 336	48 837	44 195
2510036 Feiing	202	820	6 466	6 358	7 359
2510049 Byggesaksgebyr	0	0	0	26 114	41 450
2510050 Eierseksjonering	0	0	712	753	274
2510061 Oppmålingsforretninger	0	0	0	0	150
2510062 Private planer	0	0	0	0	0
Sum	**76 472**	**85 831**	**139 880**	**308 928**	**349 140**

Kommentarer vedrørende fondsutvikling:

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har den 11.12.2019 fastsatt ny forskrift om beregning av samlet selvkost for kommunale og fylkeskommunale gebyrer (selvkostforskriften). I forskriftens § 8 2. ledd er det fastsatt at et overskudd som er avsatt til selvkostfond, skal tilbakeføres ved å finansiere fremtidig underskudd senest i det femte året etter at overskuddet oppsto. Bergen kommune vil legge dette til grunn ved fremtidig gebyrfastsettelse og planlagt aktivitet innen de ulike selvkostområdene.

1) Selvkostfond avløp er økt i 2024 bl.a. grunnet lavere rente og avskrivningskostnader pga. forsinkelser i enkelte større investeringsprosjekt.
2) I 2024 er det brukt av fond for etterdriftsfond husholdningsavfall (deponier) for å dekke økte kapitalkostnader (renter og avskrivninger) knyttet til sanering av Slettebakken deponi. Tilsvarende bruk av fond vil finne sted de nærmeste årene inntil fondet er brukt opp. Det henvises forøvrig til note 5 vedrørende Etterdrift og sanering av kommunale avfallsdeponier, og at regnskapet er avsluttet med forbehold om betingede forpliktelse knyttet til denne saken.

bergen.kommune.no